

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Migracje szansą województwa lubelskiego
- wspieranie pozytywnych trendów adaptacyjnych na regionalnym rynku pracy

Migracje a rynek pracy w województwie lubelskim

**Prognozy
opracowane w ramach projektu**

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Instytut Nauk
Społeczno-
Ekonomicznych

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Migracje szansą województwa lubelskiego –
wspieranie pozytywnych trendów adaptacyjnych
na regionalnym rynku pracy

Migracje a rynek pracy w województwie lubelskim

Praca zbiorowa

**Prognozy
opracowane w ramach projektu**

Projekt **Migracje szansą województwa lubelskiego – wspieranie pozytywnych trendów adaptacyjnych na regionalnym rynku pracy** zrealizowano w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VI – Rynek pracy otwarty dla wszystkich, Działanie 6.1 – Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie, Poddziałanie 6.1.1 – Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy.

Projekt realizowany przez Fundację Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. Żurawia 4 A, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
www.cbos.pl
(48 22) 625 76 23

Opracowanie przygotowane przez Instytut Nauk Społeczno-Ekonomicznych sp. z o.o.

Prognozy opracowali

Krzysztof Kwaśniewski
Edyta Łaszkiwicz
Joanna Stopolska

Redakcja naukowa

dr Michał Mackiewicz

Redakcja

Zbigniew Kuchta, Katarzyna Wróblewska

Materiały przygotowali

Ewelina Gryś-Mokrzyńska, Marcin Gołębiowski, Sergiusz Hoffman,
Kornelia Milczarek, Anna Pączkowska, Kamil Psut

Korekta oraz skład i łamanie

Kinga Dudzik

Projekt okładki

Krzysztof Janowski

Publikacja dystrybuowana bezpłatnie

ISBN 978-83-931811-0-0

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Spis treści

Wstęp	7
1. Prognozy zarobkowych migracji międzypowiatowych kobiet i mężczyzn.....	8
1.1. Powiat bialski	9
1.2. Powiat parczewski	14
1.3. Powiat radzyński	19
1.4. Powiat włodawski.....	23
1.5. Powiat miasto Biała Podlaska	28
1.6. Powiat biłgorajski.....	32
1.7. Powiat chełmski	36
1.8. Powiat hrubieszowski	41
1.9. Powiat krasnostawski	45
1.10. Powiat tomaszowski	50
1.11. Powiat zamojski	55
1.12. Powiat miasto Chełm.....	60
1.13. Powiat miasto Zamość.....	64
1.14. Powiat lubartowski	68
1.15. Powiat lubelski	73
1.16. Powiat łęczyński.....	78
1.17. Powiat świdnicki	83
1.18. Powiat miasto Lublin.....	87
1.19. Powiat janowski	91
1.20. Powiat kraśnicki	96
1.21. Powiat łukowski	101
1.22. Powiat opolski	105
1.23. Powiat puławski	110
1.24. Powiat rycki	114
Podsumowanie prognoz migracji międzypowiatowych	119
2. Prognozy zarobkowych migracji zagranicznych kobiet i mężczyzn.....	120
2.1. Województwo lubelskie.....	121
2.2. Powiat bialski	131
2.3. Powiat parczewski	134
2.4. Powiat radzyński	137
2.5. Powiat włodawski.....	140
2.6. Powiat miasto Biała Podlaska	143
2.7. Powiat biłgorajski.....	146
2.8. Powiat chełmski	149
2.9. Powiat hrubieszowski	152

2.10. Powiat krasnostawski.....	154
2.11. Powiat tomaszowski	157
2.12. Powiat zamojski	160
2.13. Powiat miasto Chełm.....	162
2.14. Powiat miasto Zamość.....	165
2.15. Powiat lubartowski	167
2.16. Powiat lubelski	170
2.17. Powiat łęczyński.....	172
2.18. Powiat świdnicki	175
2.19. Powiat miasto Lublin.....	177
2.20. Powiat janowski	180
2.21. Powiat kraśnicki	182
2.22. Powiat łukowski	185
2.23. Powiat opolski	187
2.24. Powiat puławski	190
2.25. Powiat rycki	192
Podsumowanie prognoz migracji zagranicznych.....	195
3. Prognozy zarobkowych migracji międzywojewódzkich kobiet i mężczyzn	197
3.1. Województwo lubelskie.....	198
3.2. Powiat bialski	216
3.3. Powiat parczewski	220
3.4. Powiat radzyński	223
3.5. Powiat włodawski.....	227
3.6. Powiat miasto Biała Podlaska	230
3.7. Powiat biłgorajski	234
3.8. Powiat chełmski	237
3.9. Powiat hrubieszowski	240
3.10. Powiat krasnostawski.....	242
3.11. Powiat tomaszowski	246
3.12. Powiat zamojski	249
3.13. Powiat miasto Chełm.....	252
3.14. Powiat miasto Zamość.....	255
3.15. Powiat lubartowski	258
3.16. Powiat lubelski	261
3.17. Powiat łęczyński.....	264
3.18. Powiat świdnicki	267
3.19. Powiat miasto Lublin.....	270
3.20. Powiat janowski	273
3.21. Powiat kraśnicki	277
3.22. Powiat łukowski	280

3.23. Powiat opolski	283
3.24. Powiat puławski	286
3.25. Powiat rycki	289
Podsumowanie prognoz migracji międzywojewódzkich	293
4. Prognozy trendów gospodarczych istotnych dla zarobkowych migracji kobiet i mężczyzn	294
4.1. Województwo lubelskie.....	295
4.2. Podregion bialski	307
4.3. Podregion chełmsko-zamojski	319
4.4. Podregion lubelski	331
4.5. Podregion puławski	343
Podsumowanie prognoz trendów gospodarczych	356
Metodologia.....	357

Wstęp

Poniższe opracowanie zostało przygotowane w ramach projektu *Migracje szansą województwa lubelskiego – wspieranie pozytywnych trendów adaptacyjnych na regionalnym rynku pracy*. Istotą tej publikacji jest sporządzenie i analiza prognoz dotyczących wewnętrznych oraz zagranicznych migracji zarobkowych ludności w województwie lubelskim, jak i trendów gospodarczych istotnych z punktu widzenia zjawiska migracji. Wykonanie prognoz uwzględniających szeroki zestaw cech analizowanych kategorii pozwoliło przybliżyć pełniejszy obraz prognozowanych przepływów ludności.

Osią przeprowadzonego badania była predykcja skali przepływów migracyjnych w województwie lubelskim oraz w jego poszczególnych powiatach. Bardziej szczegółowa analiza omawianych zjawisk odnosi się do kierunków przepływu ludności oraz cech migrantów. Jej wyniki mogą stanowić cenną wskazówkę dla administracji publicznej oraz instytucji rynku pracy odnośnie działań zmierzających do osłabienia niekorzystnych dla rozwoju badanych terenów zjawisk migracyjnych oraz wzmocnienia i wykorzystania procesów sprzyjających. Analiza trendów gospodarczych służy osadzeniu prognoz migracji na tle zjawisk, które w świetle powszechnej wiedzy mają wpływ na kształtowanie się migracyjnych przepływów ludności.

W skład niniejszego raportu wchodzi cztery części. Pierwsze trzy dotyczą prognoz migracji. Wyróżnionymi kategoriami przepływów ludności są migracje zagraniczne, międzywojewódzkie oraz międzypowiatowe. Czwarta część stanowi analizę prognoz trendów gospodarczych w województwie lubelskim.

Niezależnie od wyboru teorii objaśniających zjawisko migracji, wiąże się ono z poszukiwaniem przez ludzi miejsca, w którym będą oni mogli lepiej zaspokoić swoje potrzeby (ekonomiczne, bezpieczeństwa, stosunków międzyludzkich). Dokonane analizy odnoszą się do czynników ekonomicznych. Wskazanie miejsc bardziej i mniej atrakcyjnych dla migrantów powinno przyczynić się do lepszego zdefiniowania potrzeb ludności i obszarów, w których potrzeby te nie są spełniane lub są spełniane lepiej niż gdzie indziej. Odpowiednia polityka regionalna formułowana na podstawie analiz zróżnicowania przestrzennego kategorii ekonomicznych powinna wpływać na poprawę sytuacji gospodarczej objętych nią terenów, a także na poprawę sytuacji społeczności lokalnej.

Skala, kierunek i struktura migracji w powiatach województwa lubelskiego są wykładnikiem różnic między badanymi terenami postrzeganych przez społeczności lokalne oraz przez ludność napływową.

Rozdział 1

Prognozy zarobkowych migracji międzypowiatowych kobiet i mężczyzn

Rozdział pierwszy poświęcono prognozom zarobkowych migracji międzypowiatowych kobiet i mężczyzn. Wszystkie predykcje wykonano w horyzoncie do roku 2050. Przyjęty długookresowy zakres prognoz pozwolił na opracowanie długofalowych strategii w oparciu o przewidywane trendy migracji. Celem tej części publikacji jest identyfikacja obszarów województwa atrakcyjnych z punktu widzenia miejsca pracy oraz obszarów charakteryzujących się ujemnym saldem przepływów międzypowiatowych ludności. Warta podkreślenia jest wysoka szczegółowość prognoz obejmująca dane na poziomie powiatowym.

Migracje międzypowiatowe stanowią część migracji wewnętrznych, które w statystyce publicznej rozumiane są jako zmiany miejsca zamieszkania (pobytu stałego lub czasowego) w obrębie kraju, polegające na przekroczeniu granicy administracyjnej gminy (w przypadku gmin miejsko-wiejskich), lub zmiany miejsca zamieszkania w obrębie gminy (przemieszczenia między terenami wiejskimi i miejskimi). Fakt przybycia (zameldowanie) określa się mianem napływu migracyjnego, natomiast wyjazd – odpływem migracyjnym. Migracje międzypowiatowe obejmują przemieszczenie ludności odbywające się z jednego powiatu do innego¹.

Z ekonomicznego punktu widzenia migracje międzypowiatowe są ważnym elementem przestrzennej mobilności siły roboczej. Istnienie silnych powiązań między zjawiskiem migracji a sytuacją na rynku pracy sprawia, że analiza przepływów migracyjnych pozwala wnioskować o kondycji lokalnego rynku pracy. Procesy demograficzne zachodzące w województwie oraz aktualne trendy gospodarcze stanowią kolejne determinanty zjawiska migracji.

Struktura rozdziału nawiązuje układem do podziału administracyjnego województwa lubelskiego na powiaty. W 24 podrozdziałach przedstawiono prognozy zameldowań i wymeldowań w podziale na płeć migrantów.

W ramach każdego podrozdziału przeprowadzono analizę salda migracji w podziale na tereny miejskie i wiejskie, co pozwala formułować wnioski dotyczące charakteru przemieszczeń.

Kompletna analiza migracji, uwzględniająca typ, kierunek oraz płeć, może stanowić cenne źródło informacji wspomagających proces planowania działań publicznych służb zatrudnienia, a tym samym przyczyniać się do wspierania pozytywnych trendów adaptacyjnych na regionalnym rynku pracy.

¹ Źródło definicji: Główny Urząd Statystyczny [dalej: GUS], Bank Danych Regionalnych [dalej: BDR], www.stat.gov.pl/gus/definicje_PLK_HTML.htm?id=POJ-366.htm [data dostępu: 03.12.2010].

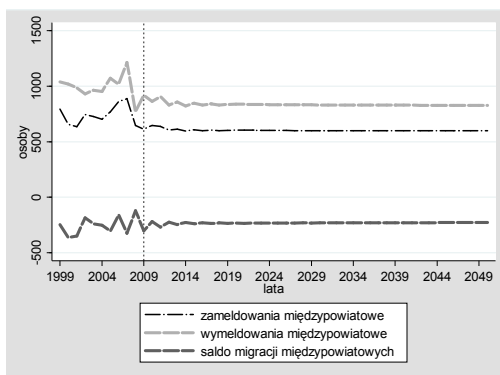
1.1. Powiat bialski²

Powiat bialski położony jest w północnej części województwa lubelskiego. Jego terytorium zajmuje 2755 km², co stanowi około 11% ogólnej powierzchni województwa, co klasyfikuje go na 1. miejscu pod tym względem. Powiat bialski to jednostka samorządowa obejmująca swym zasięgiem tereny położone wokół miasta Biała Podlaska. Na terenie powiatu bialskiego znajduje się 19 gmin, w tym 2 miejskie – Międzyrzec Podlaski i Terespol – oraz 17 wiejskich: Biała Podlaska, Drelów, Janów Podlaski, Kodeń, Konstantynów, Leśna Podlaska, Łomazy, Międzyrzec Podlaski, Piszczac, Rokitno, Rossosz, Sławatycze, Sosnówka, Terespol, Tucznia, Wisznice, Zalesie.

Powiat bialski zamieszkiwany jest przez około 112 846 osób. Gęstość zaludnienia wynosząca 41 osób/km² jest jedną z niższych w porównaniu z pozostałymi powiatami tego obszaru. Pod względem liczby ludności zajmuje on 3. miejsce wśród powiatów ziemskich w województwie lubelskim (po powiecie lubelskim i puławskim). Ludność w wieku produkcyjnym stanowi nieco ponad 60% ogółu. Prawie trzy razy mniej jest natomiast ludzi w wieku przedprodukcyjnym (22%), zaś najmniejszą częścią społeczeństwa w powiecie tym są osoby w wieku poprodukcyjnym (18%). Poziom bezrobocia na badanym terenie jest znaczący. Według danych za rok 2009, stopa bezrobocia rejestrowanego przekroczyła 14%, co jest wynikiem o blisko 1,5 punktu procentowego (p.p.) wyższym od średniego poziomu liczonego dla całego województwa lubelskiego. Największe możliwości zatrudnienia w 2008 roku dawały sektory rolniczy (60% pracujących³) i usług (rynkowych i nierynkowych) – 29% zatrudnionych. Poziom przeciętnego wynagrodzenia w powiecie bialskim jest wyraźnie niższy od odpowiedniej wielkości dla województwa i w 2009 roku wyniósł 2439 zł.

Biorąc pod uwagę liczby zameldowań i wymeldowań międzypowiatowych w powiecie bialskim, można zauważyć, że druga z wielkości od początku analizowanego okresu była znacznie większa. Dysproporcje w niektórych latach przekraczały nawet 350 osób. Największy poziom mobilności miejscowej ludności zarejestrowano w 2007 roku, gdy 1215 osób z powiatu bialskiego z różnych powodów zdecydowało się na opuszczenie jego granic. Jednocześnie blisko 900 osób zameldowało się na badanym terenie.

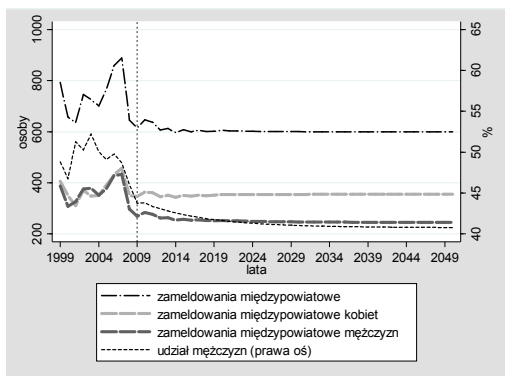
Rys. 1.1. Migracje międzypowiatowe w powiecie bialskim

² Wstępną charakterystykę powiatu bialskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: www.powiatbialski.pl; GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

³ W niniejszym opracowaniu oba terminy „pracujący” i „zatrudnieni” używane są w odniesieniu do pracujących łącznie z rolnictwem indywidualnym.

Kolejny rok przyniósł spadek obu tych wartości, a zarazem zmniejszenie dysproporcji między nimi. Analizując kształtowanie się salda migracji w okresie historycznym można zaobserwować, że wahało się ono od –363 do –121 osób, osiągając w roku 2008 górną z tych wartości. Według analityków, w kolejnych latach ta niekorzystna dla powiatu sytuacja będzie się utrzymywała. Liczba wymeldowań międzypowiatowych po początkowych niewielkich fluktuacjach ustabilizuje się na poziomie około 830 osób rocznie, zaś liczba zameldowań międzypowiatowych utrzyma się na pułapie niższym o 230 osób.

Wahania liczby zameldowań międzypowiatowych obserwowane w powiecie bialskim w początkowej części okresu historycznego determinowane były niemal w równym stopniu przez osoby obu płci. Po spadkach liczebności zameldowań wśród mężczyzn, jak i wśród kobiet do 2001 roku w kolejnych latach nastąpiło odwrócenie tej tendencji. Rosnące zainteresowanie powiatem bialskim jako miejscem zamieszkania trwało jedynie do 2007 roku, po czym ponownie można było zaobserwować spadki w obu omawianych kategoriach. Do 2009 roku większa redukcja zameldowań została zarejestrowana w przypadku mężczyzn. Badana wielkość zmniejszyła się wtedy o 38% w porównaniu do spadku o 24% odnotowanego dla przedstawicielek płci żeńskiej. Oznacza to, że w ostatnim roku odpowiednie liczebności wyniosły 269 mężczyzn i 346 kobiet, które zameldowały się na badanym obszarze. Według prognoz, w kolejnych latach zainteresowanie powiatem bialskim wśród mężczyzn jeszcze się zmniejszy, z kolei wśród osób płci żeńskiej ustabilizuje się na poziomie nieznacznie wyższym od tego odnotowanego w roku 2009. Sytuacja taka sprawi, że to kobiety w większym stopniu determinować będą ogólny poziom zameldowań międzypowiatowych na opisywanym obszarze. Ich odsetek pod koniec okresu czasowego prognoz dochodził będzie do 60%.

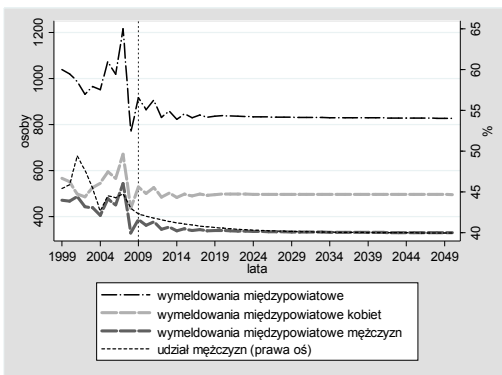

Rys. 1.2. Zameldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w powiecie bialskim

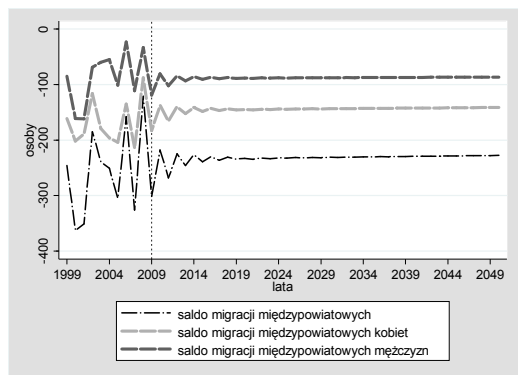
Jak wynika z rysunku 1.3., liczba wymeldowań międzypowiatowych w powiecie bialskim podlegała podobnym trendom co liczba zameldowań, zachodzącym jednak na wyższym poziomie. Coroczna liczba osób opuszczających opisywany obszar ulegała częstym wahaniom w okolicach 1000 osób rocznie, przy czym największą zauważalną zmianą było zmniejszenie się badanych wielkości w latach 2007–2008. Łączna liczba wymeldowań spadła wtedy o 37%, zaś analogiczne wskaźniki dla kobiet i mężczyzn wyniosły 35% i 42%. Od początku badanego okresu to miejscowe kobiety częściej decydowały się na zmianę dotychczasowego miejsca zamieszkania. Średni udział płci męskiej w ogólnej wielkości odpływu w okresie historycznym utrzymywał się w okolicach 45%, zaś zgodnie z założeniami w przyszłości ulegnie on nieznacznej redukcji do 40% w 2050 roku. Szacuje się również, że w pierwszym etapie prognozy liczba wymeldowań będzie ulegała fluktuacjom, należy zaznaczyć jednak, że nie będą to już tak gwałtowne skoki, jak te omawiane wcześniej. Sytuacja w powiecie bialskim ustabilizuje się po ro-ku 2019. Od tego momentu do końca horyzontu czasowego prognoz liczba wymeldowań rocznie powinna wynosić około 486 kobiet i 331 mężczyzn.

Saldo migracji międzypowiatowych dla powiatu bialskiego kształtowało się wyraźnie na ujemnym poziomie. Częste zmiany wolumenów zameldowań i wymeldowań międzypowiatowych powodowały, że wartość ich bilansu także ulegała znacznym wahaniom. Rozpatrując saldo migracji w podziale na płeć, można zaobserwować, że na jego ogólną wartość zdecydowanie większy wpływ miały kobiety. Ujemne wartości salda w ich grupie w latach 2000, 2005 i 2007 przekraczały nawet 200 osób rocznie, średnio utrzymując się w okolicach –170 osób. W przypadku mężczyzn analogiczna wielkość była niemal dwukrotnie niższa. Warto zaznaczyć, że poza różnicami w poziomach, bilans zameldowań

i wymeldowań międzypowiatowych w podziale na płeć ulegał podobnym wahaniom. Jedynie w latach 2002–2004 zaobserwować można było różnokierunkowe zmiany jego wartości. Szacuje się, że w pierwszym etapie prognoz saldo migracji międzypowiatowych także będzie ulegało wahaniom, przy czym ich amplituda będzie wyraźnie

Rys. 1.3. Wymeldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w powiecie bialskim

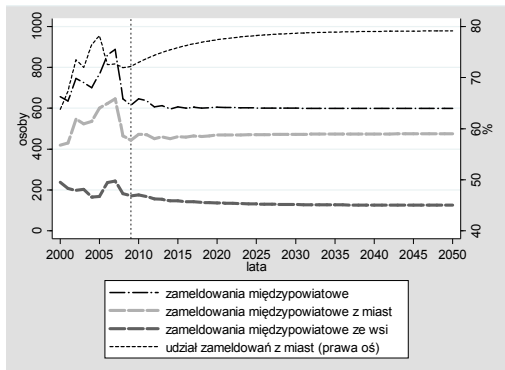

Rys. 1.4. Saldo migracji międzypowiatowych w podziale na płeć w powiecie bialskim

mniejsza. W drugim etapie prognozy przewiduje się stabilizację wartości opisywanego bilansu na poziomie około –230 osób, a do 2050 roku powinna się ona poprawić jedynie o 3 osoby.

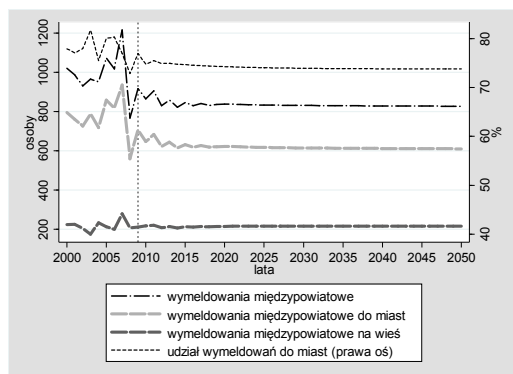
Analizując rysunek 1.5 należy zwrócić uwagę, że zdecydowanie większy napływ ludności do powiatu bialskiego odbywał się z terenów miejskich. Można również zaobserwować, że oba strumienie zameldowań w początkowej fazie badanego okresu cechowały się występowaniem różnokierunkowych tendencji. W przypadku zameldowań międzypowiatowych z miast widoczne było rosnące zainteresowanie powiatem bialskim, z kolei liczba zameldowań międzypowiatowych ze wsi do 2005 roku ulegała stopniowej redukcji. W 2007 roku wielkości napływu ludności z miast i ze wsi na badany obszar osiągnęły największe wartości, wynosząc odpowiednio 646 i 243 osoby.

Kolejne dwa lata to gwałtowny spadek zainteresowania osiedleniem się w powiecie bialskim dotyczący w nieco większym stopniu osoby z obszarów miejskich. Prognozuje się, że w kolejnych latach stanowiących horyzont prognozy liczba zameldowań z miast ustabilizuje się w okolicach 475 osób, a liczba zameldowań ze wsi będzie się powoli zmniejszała – do 125 osób pod koniec horyzontu czasowego objętego analizą. Doprowadzi to do zwiększenia udziału napływu z miast w zameldowaniach międzypowiatowych ogółem w 2050 roku do blisko 80%.

Rys. 1.5. Zameldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie bialskim

Rozpatrując liczbę wymeldowań międzypowiatowych z powiatu bialskiego, można

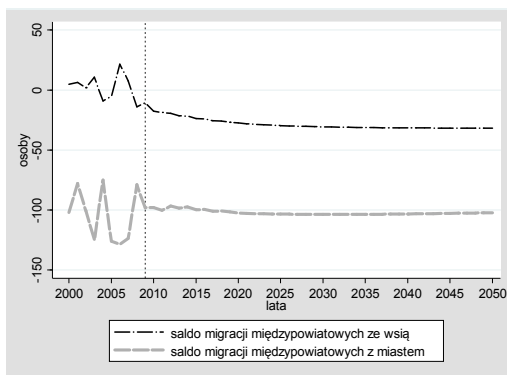

Rys. 1.6. Wymeldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie bialskim

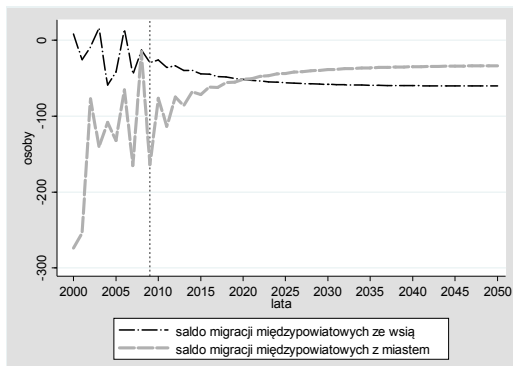
zauważyć, że dominującym kierunkiem w okresie historycznym były wymeldowania do miast. Liczebność migrantów obierających tę lokalizację podlegała licznym wahaniom w okolicach 770 osób, osiągając w 2007 roku maksimum (935). W tym samym czasie wymeldowania na wieś fluktuowały wokół 218 osób, również dochodząc do najwyższego pułapu (280) w 2007 roku. Kolejne dwa lata przyniosły drastyczny spadek wielkości odpływu. W większym stopniu przyczyniły się do niego wymeldowania z powiatu

oscylowała w okolicach 620 osób, a następnie będzie się cechować łagodnym trendem malejącym, który spowoduje redukcję do 610 osób pod koniec horyzontu czasowego prognoz. Z kolei druga z analizowanych wielkości obejmująca wyjeżdżających z powiatu bialskiego na tereny wiejskie, do 2050 roku będzie utrzymywała się na stabilnym poziomie 217 osób. Wynika z tego, że w okresie historycznym blisko 80% osób decydujących się na zmianę miejsca zamieszkania wybierało miasta innych powiatów, natomiast w przyszłości przewiduje się spadek tego udziału do 74%.

Na rysunku 1.7. zostały zaprezentowane prognozy migracji międzypowiatowych na terenach miejskich powiatu bialskiego. W okresie historycznym miasta innych powiatów były zdecydowanie częściej kierunkiem odpływu niż napływu ludności na omawianym obszarze. Saldo tego rodzaju migracji oscylowało w przedziale od –129 do –75 osób. W roku 2009 odpływ migracyjny z terenów miejskich powiatu bialskiego do miast przekroczył napływ migrantów z tego kierunku o 98 osób. W całym prognozowanym okresie stan ten powinien się utrzymywać bez większych zmian, a saldo migracji z terenami miejskimi innych powiatów będzie oscylować w granicach –103 osób do końca horyzontu czasowego prognoz. Jeśli chodzi o migracje w kierunku wsi na terenach miejskich powiatu bialskiego, saldo migracji międzypowiatowych w tym kierunku było najwyższe w 2006 roku (22 osoby), zaś do roku 2009 zmalało do –11 osób. W prognozowanym okresie spodziewane jest dalsze, nieznaczne obniżenie się salda migracji na terenach miejskich ze wsią do –32 osób w perspektywie roku 2050.

Rys. 1.7. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach miejskich powiatu bialskiego

Rys. 1.8. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach wiejskich powiatu bialskiego

Na terenach wiejskich należących do powiatu bialskiego również to saldo migracji międzypowiatowych z miastem miało przeważający wpływ na kształtowanie się ogólnej wartości salda. Rozpatrując cały okres historyczny można jednak zauważyć, że jego wartość była systematycznie poprawiana. Odmienną tendencją cechowała się wartość bilansu migracji międzypowiatowych ze wsią. Pomimo wahań, które pozwalały osiągnąć jego dodatnią wartość w niektórych latach okresu 1999–2009, dominująca była tendencja spadkowa. W roku 2008

obie analizowane wartości salda migracji zbliżyły się do siebie na poziomie –13 osób każda. Jednakże w kolejnych latach dysproporcje między wielkościami obu sald ponownie się powiększyły. Szacuje się, że w okresie prognozy saldo migracji międzypowiatowych z miastem będzie się zmieniać zgodnie z rosnącym trendem, a saldo migracji ze wsią dalej będzie ulegało spadkowi. Doprowadzi to do wyrównania się obu wartości w 2020 roku, na poziomie –51 osób. Dodatkowo, według predykcji, takie tendencje powinny się utrzymać również w długim okresie, przez co nastąpi odwrócenie ról i to saldo migracji na terenach wiejskich ze wsią będzie w głównym stopniu determinowało jego ogólną wartość dla powiatu bielskiego.

1.2. Powiat parczewski⁴

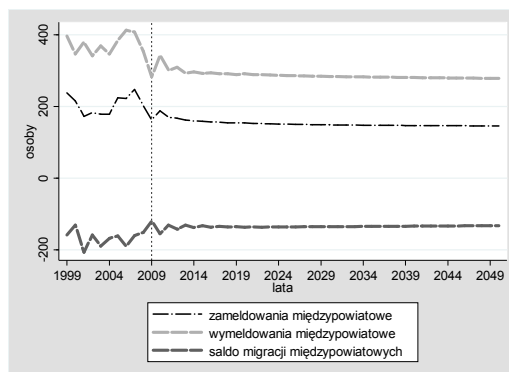
Powiat położony jest w północno-wschodniej części województwa lubelskiego w odległości około 60 km od Lublina. Jego siedzibą jest miasto Parczew. Teren powiatu podzielony jest na 7 gmin, z czego jedna jest miejsko-wiejska: Parczew, a pozostałe to gminy wiejskie: Dębowa Kłoda, Jabłoń, Milanów, Podedwórze, Siemień i Sosnowica.

Powiat parczewski w 2009 roku zamieszkiwany był przez około 35 921 osób. W wieku przedprodukcyjnym znajdowało się 7094 osób, co stanowiło 20% ogółu. Niewielką przewagę w tej grupie wiekowej mieli mężczyźni (51%). Znacznie większe różnice w udziałach obu płci można było zaobserwować w dwóch pozostałych przedziałach. W najliczniejszym z nich, czyli wśród osób w wieku produkcyjnym, mężczyźni stanowili 54%. Odwrotna sytuacja miała miejsce w ostatniej z grup (wiek poprodukcyjny) – na 6647 osób kwalifikujących się do tego przedziału udział mężczyzn wynosił zaledwie 32%.

W 2009 roku zarejestrowano 1983 bezrobotnych osób. Jak wynika z badań, największe problemy ze znalezieniem zatrudnienia miały osoby z wykształceniem średnim zawodowym i policealnym – stanowiły one 28% osób pozostających bez pracy. Parczewski rynek pracy w 2008 roku dawał możliwości zatrudnienia dla 10 453 osób. Z uwagi na duże obszary leśne i rolne, jakie dominują w opisywanym powiecie, większość osób znajdowało zatrudnienie w sektorze rolniczym (60,5% ogółu).

⁴ Wstępną charakterystykę powiatu parczewskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: www.powiatparczew.pl; GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

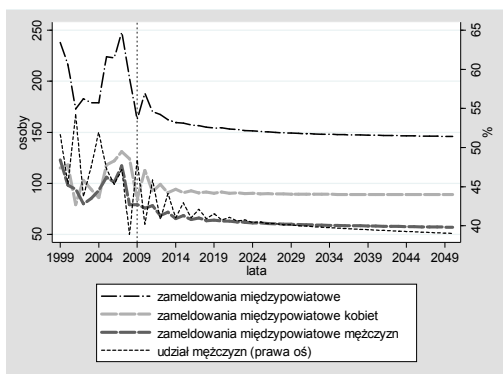
Rozpatrując migracje międzypowiatowe w powiecie parczewskim, można zauważyć wyraźną przewagę wielkości wymeldowań nad zameldowaniami. Zmiany liczebności w obu grupach, jakie zachodziły w okresie historycznym, cechowały się dużym podobieństwem, przez co różnica między nimi nie ulegała drastycznym wahaniom.

Rys. 1.9 Migracje międzypowiatowe w powiecie parczewskim

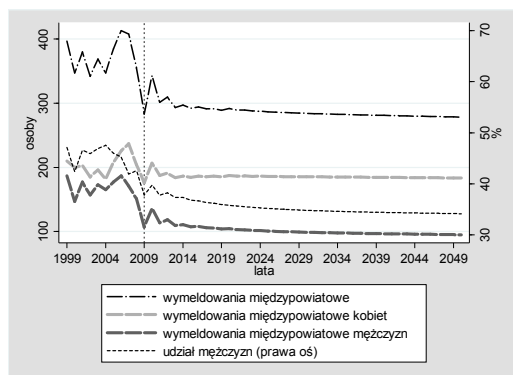
Lata przedziału historycznego zaczyna 397 zarejestrowanych wymeldowań i 238 zameldowań w powiecie parczewskim. Okres wzmożonej mobilności przypadają na lata 2006–2007. Wtedy to zarówno wielkość odpływu miejscowej ludności była największa, jak i odnotowano najwyższą liczbę zameldowań z innych powiatów. Kolejny skok wartości obu badanych zmiennych przewidywany jest w roku 2010, po czym obie wielkości kształtować się będą zgodnie z delikatnie malejącym trendem. W 2050 roku poziom napływu ludności z innych powiatów powinien wynosić 146 osób (o 42 osoby mniej w porównaniu z 2010 rokiem), a odpływu 278 osób (o 65 osób mniej niż w 2010 roku). Wynika z tego, że saldo migracji międzypowiatowych utrzymywało się stale poniżej zera, zaś w okresie prognozy spodziewana jest jego stabilizacja na poziomie –133 osób.

W okresie historycznym poziom zameldowań z innych powiatów był zróżnicowany zarówno w przypadku mężczyzn, jak i kobiet. Największą liczbę migrantów odnotowano w 2007 roku i było to 248 osób, z kolei najmniejszą w 2009 roku (163). Również proporcje w tworzeniu badanego zjawiska przez mężczyzn i kobiety zmieniały się z roku na rok. Szacuje się, że w okresie predykcji sytuacja ta będzie bardziej stabilna. Według prognoz, to kobiety z opisywanego powiatu będą częściej napływać na jego tereny, ich odsetek do 2050 roku ukształtuje się na poziomie 61%. Przewiduje się, że pierwszy rok prognozy przyniesie skok wartości liczby osób zamierzających osiedlić się w jego granicach, zaś kolejne lata wiązać się będą ze słabnącym zainteresowaniem powiatem parczewskim. Przewiduje się, że pod koniec horyzontu czasowego prognoz analizowane wielkości wyniosą odpowiednio 89 kobiet i 57 mężczyzn.

Rys. 1.10. Zameldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w powiecie parczewskim

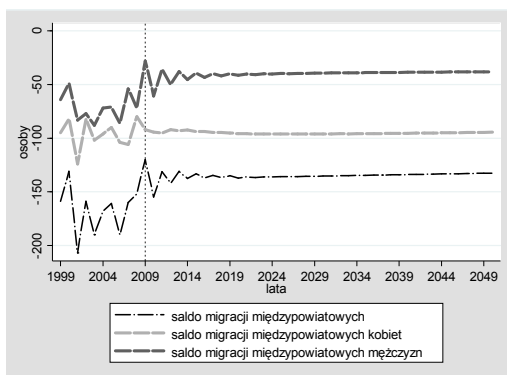
Jak wynika z rysunku 1.11., wymeldowania międzypowiatowe w powiecie parczewskim w początkowym okresie badania charakteryzowały się cyklicznymi wahaniami wokół malejącej tendencji. W roku 2006 ten schemat został przełamany,

Rys. 1.11. Wymeldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w powiecie parczewskim

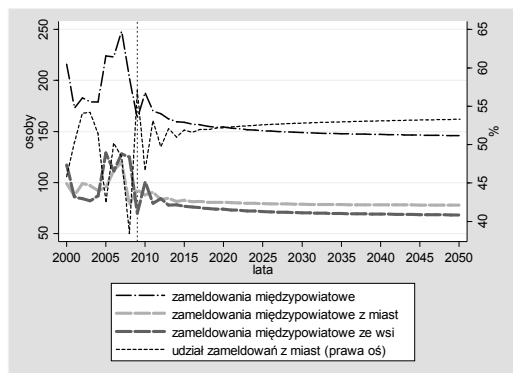
zmniejszały swoją amplitudę, by od 2020 roku stać się niemal niewidoczne. Od początku analizowanego okresu, w przypadku wymeldowań międzypowiatowych dominowały kobiety, a ich udział w miarę upływu czasu się systematycznie zwiększał. Będzie to spowodowane o wiele wyraźniejszym spadkiem liczby wymeldowań dla mężczyzn (o 30,1% na przestrzeni lat 2010–2050) niż dla kobiet (o 11,6%).

Rozważając sposób kształtowania się salda migracji międzypowiatowych w powiecie parczewskim, można zauważyć, że od początku badanego okresu utrzymywało się ono na ujemnym poziomie. Dużo gorszy bilans migracji zaobserwowano dla kobiet. Jak wynika z analiz, to osoby płci żeńskiej wykazywały się większą mobilnością, co szczególnie widać przy analizie strumienia wymeldowań z powiatu. Wartości salda w okresie historycznym oscylowały wokół średnich wynoszących –96 dla kobiet i –68 dla mężczyzn. W roku 2009 dla mężczyzn zanotowano najkorzystniejszy wynik różnicy zameldowań i wymeldowań międzypowiatowych (–28). Przewiduje się, że następne lata przyniosą wahania tej wielkości, a następnie jej stabilizację na poziomie o 10 osób większym (–38). W przypadku kobiet, w okresie prognozy średnioroczna wartość salda będzie podlegała minimalnym fluktuacjom w okolicach –95 osób.

Rys. 1.12. Saldo migracji międzypowiatowych w podziale na płeć w powiecie parczewskim

Biorąc pod uwagę kierunki napływu ludności do powiatu parczewskiego w okresie historycznym nie dało się jednoznacznie określić, który był dominujący, bowiem

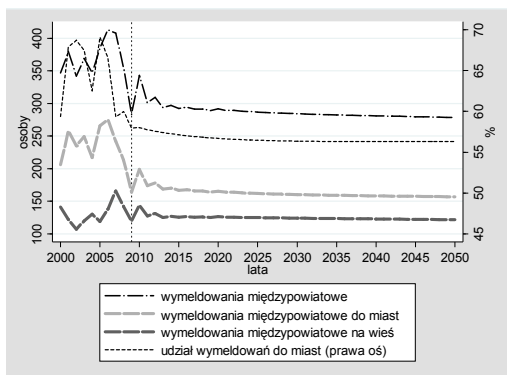

Rys. 1.13. Zameldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie parczewskim

W poszczególnych latach obie wielkości zyskiwały naprzemiennie przewagę. Obie liczby oscylowały w granicach 100 osób rocznie. Wahania napływającej ludności będą widoczne również w początkowym okresie prognozy. Dopiero od 2013 roku zacznie się zarysowywać przewaga zameldowań międzypowiatowych z miast. W powiecie parczewskim zanotujemy ich wtedy 85, z kolei liczba zameldowań międzypowiatowych ze wsi w tym samym czasie wyniesie 78 osób. Te dwie wielkości w następnych etapach prognozy będą ulegały redukcji, jednakże tempo

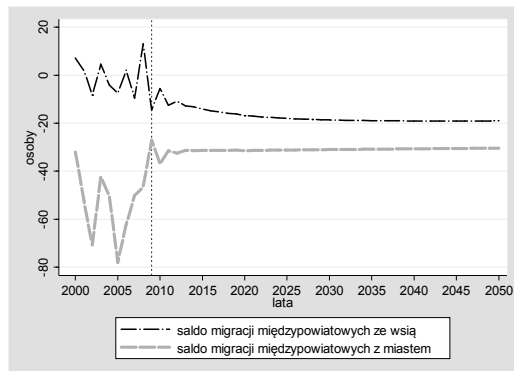
zmian w przypadku ludności napływającej ze wsi będzie większe, przez co zmniejszy się ich udział w ogólnej liczbie zameldowań. Słabnąca atrakcyjność powiatu jako potencjalnego miejsca zamieszkania doprowadzi do zredukowania wartości strumienia napływu do 146 osób rocznie pod koniec horyzontu czasowego prognoz.

Jak wynika z rysunku 1.14., dominującym kierunkiem wymeldowań ludności z powiatu parczewskiego w okresie historycznym były miasta leżące w granicach innych powiatów. Coroczna liczba migrantów tej kategorii wahała się na przestrzeni okresu historycznego w okolicach 233 osób rocznie, z kolei wymeldowania na wieś kształtowały się średnio na poziomie o 100 osób niższym. Po 2006 roku w powiecie parczewskim rozpoczął się okres redukcji poziomu migracji międzypowiatowych. Szczególnie widoczne było zmniejszenie liczby wymeldowań do innych miast. W 2009 ich ilość spadła do 164 osób, co było wynikiem o 111 osób niższym w porównaniu z rokiem 2006. Zmniejszenie liczby wymeldowań na wieś było mniej drastyczne (ze 166 do 119 osób), przez co jego udział w ogólnym odpływie z powiatu się zwiększył. Szacuje się, że w okresie predykcji strumienie obu opisywanych ruchów migracyjnych ulegną stabilizacji, zaś udział wymeldowań na tereny miejskie utrzymywać się będzie w okolicach 56%.

Rys. 1.14. Wymeldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie parczewskim

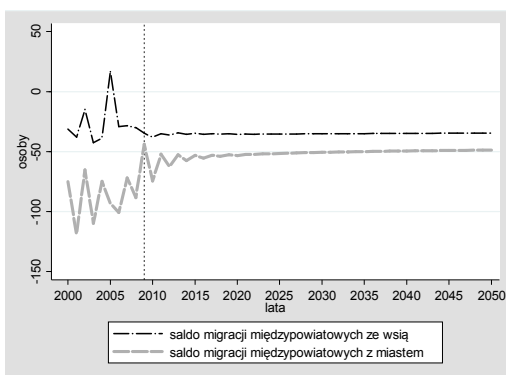
Obserwując salda migracji międzypowiatowych według kierunków na terenach miejskich powiatu parczewskiego, można zauważyć, że wartość bilansu z miastem wypada dużo gorzej niż ze wsią. Dotychczasowa wielkość salda migracji międzypowiatowych ze wsią oscylowała w okolicach zera, z kolei w przypadku salda migracji z miastem jego wartość ulegała wahaniom od –31 do –78 na przestrzeni okresu historycznego. Według analityków, w okresie prognozy tereny wiejskie innych powiatów będą coraz częściej wybierane jako potencjalne miejsce zamieszkania dla osób z terenów miejskich powiatu parczewskiego, co sprawi, że wartość salda ukształtuje się na niezmiennie ujemnym poziomie. Do 2050 roku wyniesie ono niemal –20 osób. Odmienne powinna się przedstawiać sytuacja w przypadku salda

Rys. 1.15. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach miejskich powiatu parczewskiego

migracji z miastem, bowiem prawdopodobnie ulegnie ona poprawie w porównaniu do okresu historycznego. W roku 2009 odpływ migracyjny z terenów miejskich powiatu parczewskiego do miast przekroczył napływ migrantów z tego kierunku tylko o 27 osób. W całym prognozowanym okresie różnica ta powinna zwiększyć się jeszcze o 4 osoby i w kolejnych latach utrzymywać na zbliżonym poziomie.

Zarówno w przypadku salda migracji międzypowiatowych na terenach wiejskich powiatu parczewskiego ze wsią, jak i miastem, w większości lat ich wartości kształtowały się poniżej zera. Jedyny wyjątek stanowi rok 2005, kiedy to liczba zameldowań na terenach wiejskich opisywanego powiatu przekroczyła liczbę wymeldowań na tereny wiejskie innych powiatów o 17 osób. W kolejnym roku różnica ta ponownie była ujemna. Prognozuje się, że w przeszłości wartość salda migracji ze wsią ustabilizuje się na poziomie –35. Z kolei w przypadku bilansu zameldowań i wymeldowań z terenów wiejskich powiatu parczewskiego z miastem wahania z nastawieniem na tendencję rosnącą spowodują, że obserwowany niekorzystny wynik poprawi się i w okresie prognozy będzie oscylował w okolicach –50.

Rys. 1.16. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach wiejskich powiatu parczewskiego

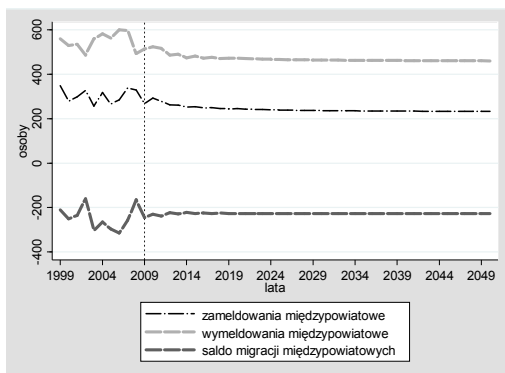
1.3. Powiat radzyński⁵

Powiat radzyński zajmuje tereny w przeważającej części rolnicze i leśne. Składa się on z ośmiu gmin, z czego siedmiu nadano charakter wiejski i tylko jedna (Radzyń Podlaski) jest gminą miejską. Opisywany powiat swoim zasięgiem obejmuje 965 km², obszar ten zamieszkuje blisko 61 000 osób. Pod względem liczby ludności sklasyfikowany jest na 2. miejscu w podregionie bialskim. Na analizowanym terenie nieznacznie przeważa ludność płci żeńskiej, stanowi ona bowiem 50,2% wszystkich mieszkańców. Struktura ludności według grup ekonomicznych cechuje się stosunkowo wysokim, w porównaniu do pozostałych powiatów analizowanego województwa, udziałem ludności w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej) – 22%. Osoby w wieku produkcyjnym stanowią 61% ogólnej liczby ludności, w 54% grupę tę tworzą mężczyźni.

W 2008 roku w powiecie radzyńskim zarejestrowanych było 18 258 pracujących, z czego 10 710 znajdowało zatrudnienie w sektorze rolniczym. Jest to efekt wspomnianego wysokiego udziału terenów wiejskich i leśnych w tym powiecie. Z kolei liczba bezrobotnych⁶ w 2009 roku wynosiła 3429 osób. Można zaryzykować stwierdzenie, że to mężczyźni z badanego powiatu w większym stopniu przyczyniają się do tworzenia szarej strefy, bowiem ich odsetek w ogólnej liczbie bezrobotnych wynosi aż 54%. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w powiecie radzyńskim jest o blisko 300 zł niższe od średniej dla województwa lubelskiego i w 2009 roku wynosiło niecałe 2600 zł.

Wyraźna przewaga wymeldowań międzypowiatowych nad zameldowaniami ludności z innych powiatów była widoczna od początku badanego okresu. Oba ruchy migracyjne w okresie historycznym cechowały się znacznymi fluktuacjami. Przyczyniały się do tego nagle zmiany tendencji wśród osób chcących zmienić miejsce zamieszkania. Liczba zameldowań z innych powiatów oscylowała wokół pułapu 300 osób rocznie. Z drugiej strony liczba wymeldowań dochodziła nawet do 600 osób rocznie. Wtedy też zanotowano największy poziom ujemnego salda migracji (–315 osób). W kolejnych latach ruch migracyjny w powiecie radzyńskim zmieniał się w ten sposób, że w 2009 roku saldo migracji wyniosło –246 osób. Według przeprowadzonych prognoz, kolejne 3 lata przyniosą zmniejszenie się tej różnicy, a do 2020 roku jedynie jej małe

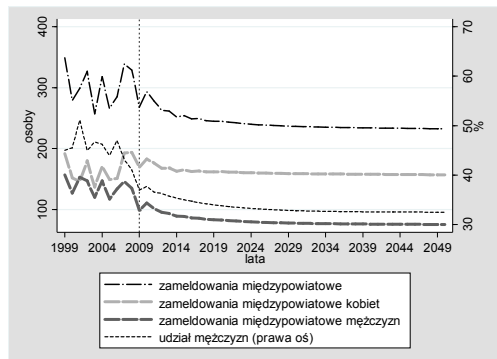
Rys. 1.17. Migracje międzypowiatowe w powiecie radzyńskim

⁵ Wstępną charakterystykę powiatu radzyńskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: www.powiatradzynski.pl; GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

⁶ Zarówno liczba bezrobotnych, jak i stopa bezrobocia przywoływane w niniejszym opracowaniu odnoszą się do bezrobocia rejestrowanego.

wahania. Dopiero po tym okresie wartość salda migracji międzypowiatowych ustabilizuje się na poziomie –228 osób rocznie.

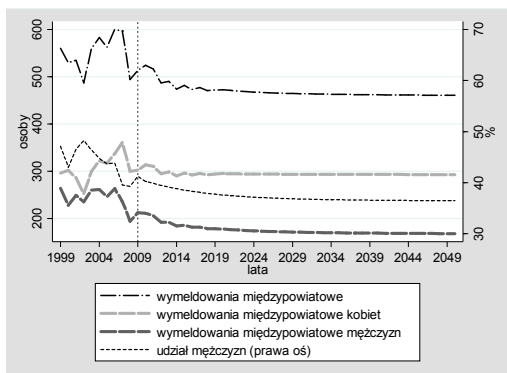
Od początku analizowanego okresu przewaga w zameldowaniach międzypowiatowych w powiecie radzyńskim utrzymywała się po stronie kobiet. Wartości dla obu płci cechowały się wyraźną zmiennością. Średnioroczne liczby zameldowań w okresie historycznym wyniosły odpowiednio 167 (dla kobiet) i 135 (dla mężczyzn). Odsetek kobiet w ogólnym poziomie zameldowań zaczął się zwiększać od 2007 roku, dochodząc do 68% pod koniec horyzontu czasowego prognoz. Niemal przez cały okres objęty badaniem osoby płci żeńskiej były bardziej skłonne do osiedlenia się w granicach powiatu radzyńskiego. Szacuje się, że w okresie prognozy strumień zameldowań zacznie się zmniejszać zarówno za sprawą mężczyzn, jak i kobiet, przy czym spadek będzie wyraźniejszy

Rys. 1.18. Zameldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w powiecie radzyńskim

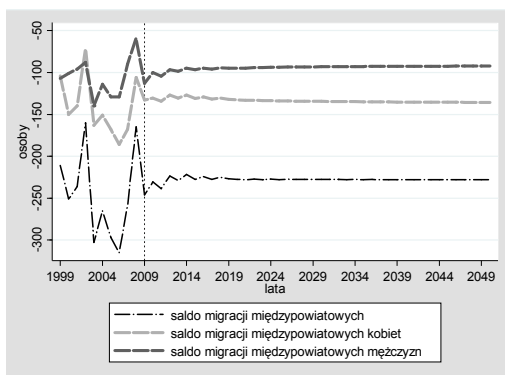
w pierwszej grupie. Do 2050 roku poziom zameldowań mężczyzn spadnie do 76 osób, a w przypadku kobiet do 157 osób rocznie.

Poddając analizie wymeldowania międzypowiatowe z powiatu radzyńskiego można zauważyć, że w okresie historycznym charakteryzowały się one wyraźnymi wahaniami. W przypadku kobiet zaobserwowano rosnące zainteresowanie osiedlaniem się w granicach innych powiatów. Okres tej tendencji został przełamany w 2007 roku, kiedy to największa liczba osób płci żeńskiej (361) zdecydowała się na opuszczenie powiatu radzyńskiego. W latach 1999–2006 odpływ mężczyzn z omawianego powiatu oscylował wokół 251 osób, by w 2009 roku odnotować spadek do 212 osób. Szacuje się, że w kolejnych latach badana wielkość będzie się nadal zmniejszała, by w roku 2050 wynieść 168 osób. Rozpatrując odpływ ludności płci żeńskiej, w przyszłości charakterystyczne będzie utrzymywanie się niewiele niższego poziomu niż w 2009 roku. Kształtujące się w ten sposób strumienie migracji międzypowiatowych spowodują, że kobiety będą stanowiły około 63% ogólnej liczby osób opuszczających powiat radzyński niemal przez cały objęty prognozą okres.

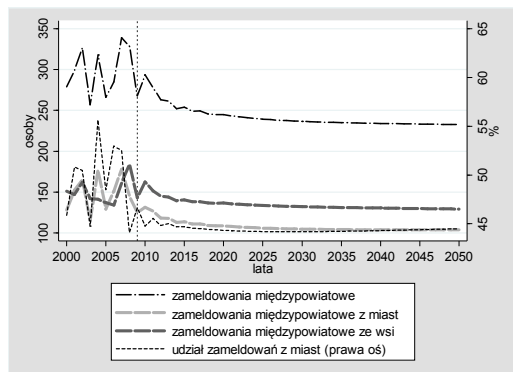
Rys. 1.19. Wymeldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w powiecie radzyńskim

Dominującym kierunkiem migracji międzypowiatowych w powiecie radzyńskim jest odpływ ludności. Ta niekorzystna dla powiatu sytuacja determinowana jest zarówno przez zachowanie mężczyzn, jak i kobiet. Okres, kiedy migracje międzypowiatowe najsilniej oddziaływały na poziom ludności w opisywanym powiecie, to lata 2003–2006. Średnioroczny poziom salda migracji wynosił wtedy –295 osób, przy czym większy udział w tej wielkości miały kobiety. Następne 3 lata przyniosły poprawę sytuacji w powiecie radzyńskim, jednakże ujemna wartość salda nadal była znacząca. Według analityków, w kolejnych latach wymeldowania z powiatu będą nadal przeważającym kierunkiem migracji i dla kobiet przewyższą liczbę zameldowań o 136 osób, a w przypadku mężczyzn o 93 osoby.

Rys. 1.20. Saldo migracji międzypowiatowych w podziale na płeć w powiecie radzyńskim

Widoczne na rysunku 1.21. wahania liczby zameldowań międzypowiatowych wokół 300 osób rocznie w okresie 1999–2009, w kolejnych latach przekształca się w systematyczną redukcję ich wielkości. Badając fluktuacje z okresu historycznego,

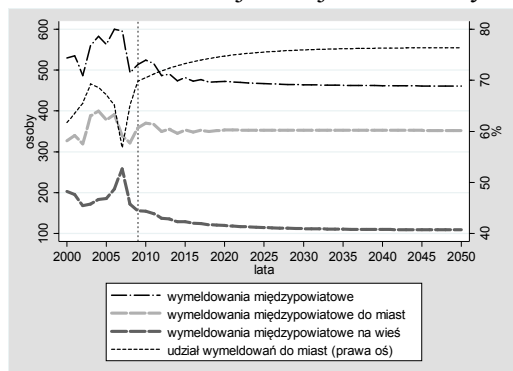

Rys. 1.21. Zameldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie radzyńskim

można powiedzieć, że nieznacznie więcej osób napływających do powiatu pochodziło z terenów wiejskich. Liczby zarejestrowanych zameldowań zarówno z miast, jak i ze wsi oscylowały odpowiednio w okolicach 147 i 150 osób. Dopiero w przyszłości zacznie zarysowywać się wyraźniejsza przewaga zameldowań międzypowiatowych ze wsi. W obu przypadkach poziom napływu nowych osób do powiatu radzyńskiego będzie się zmniejszał, jednakże wśród osób z miast zainteresowanie osiedleniem się na opisywanym terenie będzie

spadało szybciej. Do 2050 roku liczba migrantów z obszarów miejskich należących do innych powiatów wyniesie 104 osoby, czyli o 21 mniej niż w roku 2009, a liczba osób przyjeżdżających ze wsi leżących poza granicami powiatu radzyńskiego wyniesie 129 – o 14 osób mniej w porównaniu z 2009 rokiem.

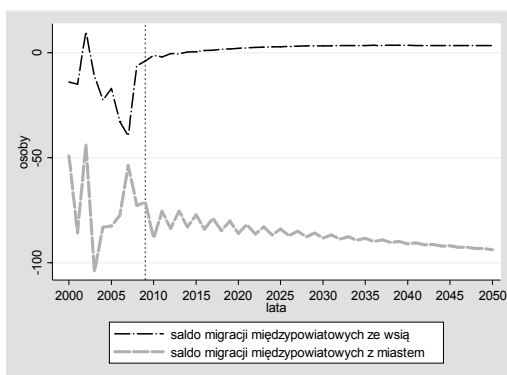
Wymeldowania międzypowiatowe z powiatu radzyńskiego do miast i na obszary wiejskie cechowały się odmiennymi tendencjami. Na początku badanego okresu popularność wśród miejscowej ludności zyskiwały miejsca zamieszkania na obszarach

Rys. 1.22. Wymeldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie radzyńskim

zwiększenia udziału odpływu ludności do miast. Szacuje się, że w przyszłości będzie to dominujący kierunek wymeldowań z powiatu radzyńskiego – wybierany przez ponad 76% miejscowej ludność zmieniającej miejsce zameldowania.

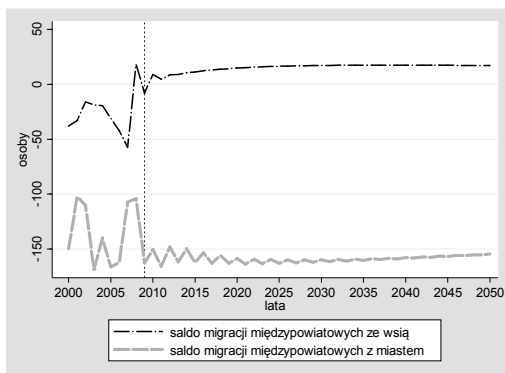
Diagnostując zmiany w poziomie salda migracji międzypowiatowych według kierunków na terenach miejskich powiatu radzyńskiego, można zauważyć, że jedynie w 2002 roku napływ ludności ze wsi osiągnął większą wartość od odpływu miejscowej ludności w tym kierunku. O ile w przypadku salda migracji międzypowiatowych ze wsi jego wartość nie była tak bardzo niekorzystna, to w przypadku salda migracji z miastem dochodziła nawet do -104 osób. Według analityków, w okresie predykcji poziom zameldowań na terenach miejskich powiatu radzyńskiego z miast będzie się stale zmniejszał, przez co ujemna wartość salda będzie coraz znacząca. Negatywny trend z cyklicznymi wahaniami, których amplituda powinna systematycznie maleć, przewidywany jest dla salda migracji z miastem. Prognozuje się również, że bilans pomiędzy zameldowaniami i wymeldowaniami międzypowiatowymi ze wsią w 2014 roku wyrówna się, a do 2050 roku ukształtuje się niewielka przewaga po stronie zameldowań (na poziomie 3 osób).

Rys. 1.23. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach miejskich powiatu radzyńskiego

Podobnie jak w powyższym przykładzie, tak i w przypadku salda migracji międzypowiatowych na terenach wiejskich powiatu radzyńskiego wyraźnie niekorzystnie kształtuje się wymiana z innymi miastami. Częściej miejscowa ludność szuka dogodniejszych warunków życiowych na obszarach miejskich leżących w granicach innych powiatów, niż ludność z miast chce przeprowadzić się do powiatu radzyńskiego. Najbardziej korzystne sytuacje w tym przypadku zarejestrowano w 2001 i 2008 roku, kiedy to saldo migracji zmniejszyło się do około

–100 osób. Odmienne zachowuje się ludność wiejska. Według prognoz, zainteresowanie obszarami wiejskimi z obrębu prezentowanego powiatu wyraża coraz więcej potencjalnych mieszkańców. Już w 2008 roku saldo migracji międzypowiatowych ze wsią osiągnęło dodatnią wartość 18 osób i prognozuje się, że w długim okresie utrzymywać się będzie stale w okolicach tego pułapu.

Rys. 1.24. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach wiejskich powiatu radzyńskiego

1.4. Powiat włodawski⁷

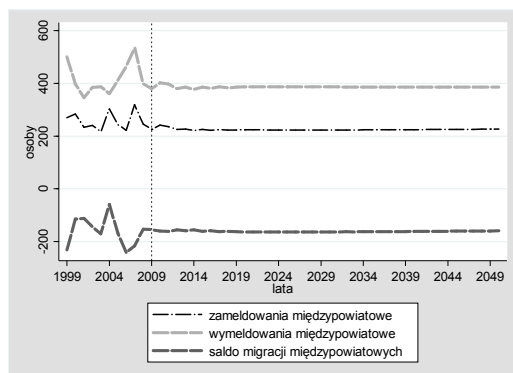

Kolejnym powiatem należącym do województwa lubelskiego jest powiat włodawski położony w północno-wschodniej części województwa. Zajmuje on powierzchnię 1256 km². Obszar ten zamieszkuje prawie 40 000 osób, co klasyfikuje go na przedostatnim miejscu w podregionie bialskim. Analizowany powiat podzielony jest na 8 gmin. Tylko jedna z nich zaliczana jest do miejskich, a 7 to gminy wiejskie. Ważna z punktu widzenia migracji jest struktura ludności według grup ekonomicznych. W przypadku powiatu włodawskiego najmniejszy odsetek stanowi ludność w wieku poprodukcyjnym (17%), następnie ludność w wieku przedprodukcyjnym (poniżej 17 lat), którą w 2009 roku stanowiło 20% ogółu. Udział ludności w wieku produkcyjnym (17–59 dla kobiet i 17–49 dla mężczyzn) w tym samym czasie wyniósł 63%. W 2008 roku na włodawskim rynku pracy zarejestrowanych było 10 479 pracujących. Spośród nich najwięcej, bo 55%, zatrudnionych było w sektorze rolniczym, natomiast kolejnymi dwoma liczącymi się sektorami były usługowy i przemysłowo-budowlany. Na te sektory przypadło odpowiednio 33% i 12% pracujących. Z kolei liczba bezrobotnych w 2009 roku wynosiła 3439 osób, z czego 51% stanowiła męska część społeczeństwa. Stopa bezrobocia na terenie badanego obszaru

⁷ Wstępną charakterystykę powiatu włodawskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: www.powiat.wlodawa.pl; GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

była najwyższa w województwie lubelskim i wynosiła 20,6%. Najwięcej bezrobotnych można było odnotować wśród osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym. W 2009 roku stanowili oni około 28%, zaś drugą co do liczebności grupą w tej kategorii były osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (25%).

Na podstawie analiz wykonanych dla powiatu włodawskiego opisujących migracje międzypowiatowe można zauważyć, że rachunek zameldowań z innych powiatów

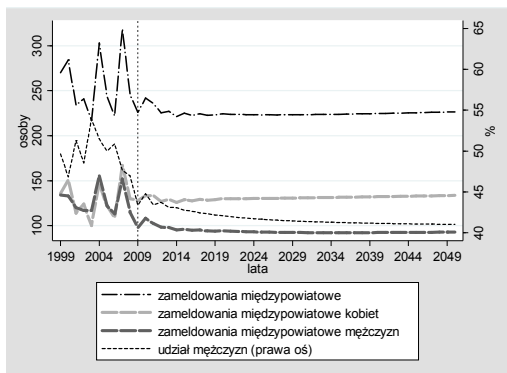

Rys. 1.25. Migracje międzypowiatowe w powiecie włodawskim

skiego sytuacja przypadała na rok 1999 i lata 2006–2007, kiedy to wartość salda spadła poniżej –200 osób. Według prognoz, sytuacja w kolejnych latach powinna się nieznacznie poprawiać. Będzie to możliwe dzięki delikatnie rosnącej liczbie zameldowań. Do 2050 roku saldo migracji międzypowiatowych będzie się zmieniać w korzystny sposób, ale nadal liczba ludności zamieszkującej te tereny będzie się każdego roku zmniejszać o około 160 osób.

Coroczne wahania liczby zameldowań międzypowiatowych w granicach od 217 do 319 osób rocznie determinowane były niemal w równym stopniu przez osoby obu płci. Fluktuacje obserwowane na rysunku 1.26. są obrazem częstych zmian badanych wielkości odnotowywanych zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet. Przewaga udziału poszczególnych grup w determinowaniu ogólnego poziomu zameldowań kształtowała się naprzemiennie na korzyść przedstawicieli obu płci. Dopiero wyraźny spadek liczby zameldowań osób płci męskiej po roku 2007 pozwolił, żeby przewagę w omawianej proporcji osiągnęły kobiety. Również w tym samym roku zakończył się okres gwałtownych wahań wolumenu zameldowań z innych powiatów. Od tego momentu liczba ta dla mężczyzn oraz kobiet cechowała się stabilnością, która zostanie utrzymana również

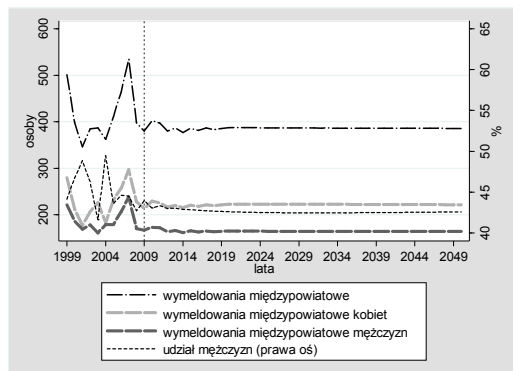
do wymeldowań w przeciwnym kierunku przedstawiał się na korzyść tych drugich. Oznaczało to, że w opisywanym regionie mamy do czynienia z problemem ujemnej wartości salda migracji. Największą intensywność zameldowań zanotowano w 2007 roku (319 osób), w tym samym roku także najwięcej osób opuściło badany powiat (535). Coroczne zmiany w różnych kierunkach przyczyniały się do tego, że wartość salda migracji międzypowiatowych ulegała fluktuacjom. Najmniej korzystna dla powiatu włodawskiego

Rys. 1.26. Zameldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w powiecie włodawskim

w przyszłości. W przypadku kobiet będzie to około 130 osób rocznie, a w przypadku mężczyzn – 93 osoby rocznie. Na takim poziomie napływy ludności do powiatu włodawskiego powinny się utrzymać do końca horyzontu czasowego prognoz.

Początkowe lata analizowanego okresu wiązały się z malejącym poziomem wymeldowań międzypowiatowych z obszaru powiatu włodawskiego. Spadki zanotowano

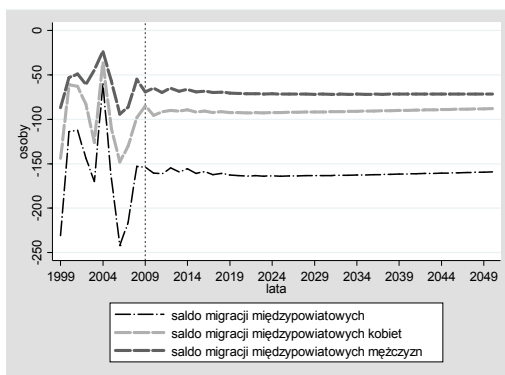

Rys. 1.27. Wymeldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w powiecie włodawskim

około 400 osób. Według prognoz, dotychczasowe wahania nie będą miały swojego odzwierciedlenia w kolejnych latach. Szacuje się, że okres predykcji będzie się wiązał ze stabilizacją wielkości migracji międzypowiatowych. Kobiety z powiatu włodawskiego będą się wykazywały większą mobilnością i corocznie 222 z nich powinno szukać zameldowania za granicami powiatu. Z kolei liczba wymeldowań wśród mężczyzn ustabilizuje się na 164 osobach rocznie.

Saldo migracji międzypowiatowych w powiecie włodawskim na przestrzeni trwania całego okresu historycznego kształtowało się na niekorzystnym dla regionu poziomie. Nadwyżka osób wyjeżdżających największą przewagę osiągała w 1999 roku i latach 2006–2007, kiedy to przewyższyła wielkość napływu o ponad 200 osób. Należy zaznaczyć, że także w całym analizowanym okresie to saldo migracji dla kobiet zdecydowanie silniej wpływało na jego ogólną wartość. Kobiety częściej decydowały się na opuszczenie powiatu włodawskiego, niż na osiedlenie się w jego granicach. Według analityków, niekorzystny znak bilansu migracji międzypowiatowych nie ulegnie poprawie również w przyszłości. W 2009 roku liczba ludności w opisywanym powiecie zmniejszyła się na skutek przewagi wymeldowań nad zameldowaniami o 85 kobiet i 69 mężczyzn. Do 2020 roku wartość salda w przypadku

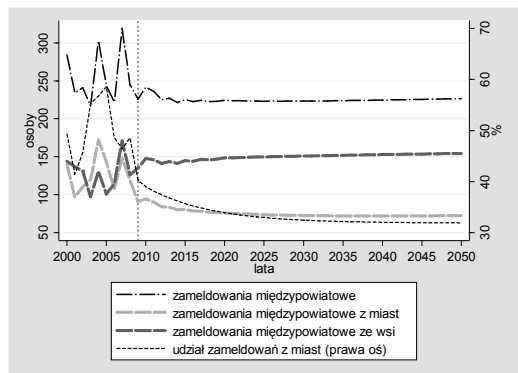
zarówno wśród obu płci. Kolejny etap analizy, czyli lata 2002–2003, to wzrost liczebności w przypadku kobiet, natomiast spadek analogicznej wielkości dla mężczyzn. Do 2007 ponownie odpływ miejscowej ludności zwiększył swoje rozmiary dla obu płci. Przyczyniło się to do osiągnięcia maksymalnego pułapu wymeldowań międzypowiatowych. Aż 535 osób z powiatu włodawskiego zdecydowało się zmienić dotychczasowe miejsce zamieszkania. Rok później poziom wymeldowań ponownie uległ redukcji do

Rys. 1.28. Saldo migracji międzypowiatowych w podziale na płeć w powiecie włodawskim

mężczyzn zmniejszy się do –71 osób i ustabilizuje się na tym poziomie. W przypadku kobiet po początkowym powiększeniu rozmiarów ujemnego salda będziemy obserwować powolną poprawę tej sytuacji do 2050 roku.

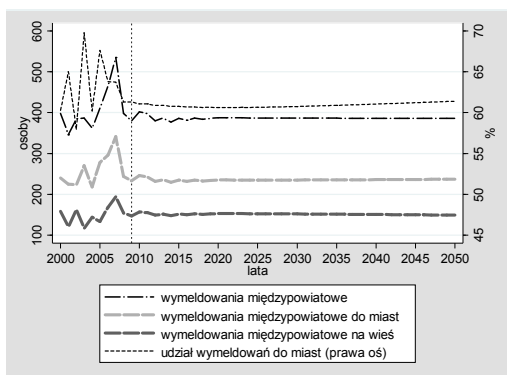
Jak wynika z rysunku 1.29., dominującym kierunkiem zameldowań międzypowiatowych do

Rys. 1.29. Zameldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie włodawskim

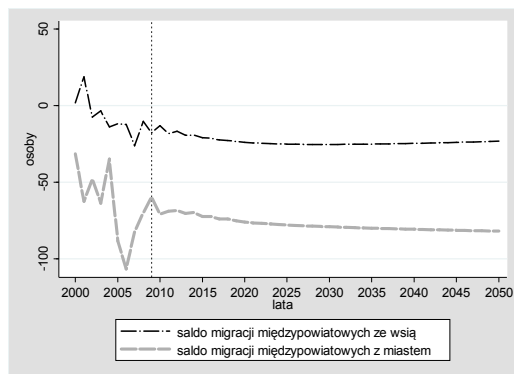
ludności miejskiej, a rosnące zainteresowanie okazywane przez osoby pochodzące z gmin wiejskich. Zmiany te spowodowały zwiększenie odsetka zameldowań z terenów wiejskich. Podobne tendencje będzie można zaobserwować również w okresie predykcji, z tym że wraz z biegiem lat tempo wzrostu liczby migrantów ze wsi i tempo spadku zameldowań z miast będą ulegały osłabieniu i w końcowych latach prognozy będzie można mówić o stałym poziomie obu tych zjawisk. Zameldowania w powiecie włodawskim do 2050 roku w 68% będą tworzyć osoby ze wsi.

Od początku analizowanego okresu liczba wymeldowań międzypowiatowych w powiecie włodawskim znacznie wzrosła. Sytuację taką obserwowano do roku 2007, kiedy to odpływ ludności z badanego terenu osiągnął maksymalną wartość 535 osób, w tym 341 osób zdecydowało przenieść się na tereny miejskie, a 194 na tereny wiejskie należące do innych powiatów. Kolejny rok to spadek wielkości tego ruchu migracyjnego do poziomu z 2005 roku (około 400 osób). Zgodnie z przewidywaniami, jeszcze w początkowych latach prognozy dojdzie do niewielkich wahań liczby wymeldowań z powiatu włodawskiego, po czym do 2050 roku ustabilizuje się ona na poziomie 386 osób rocznie. Zakłada się również, że wahania udziału poszczególnych kierunków odpływu ludności w latach 2010–2050 nie będą znaczące. W długim okresie odsetek wymeldowań międzypowiatowych do miasta wyniesie niemal 62%.

Rys. 1.30. Wymeldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie włodawskim

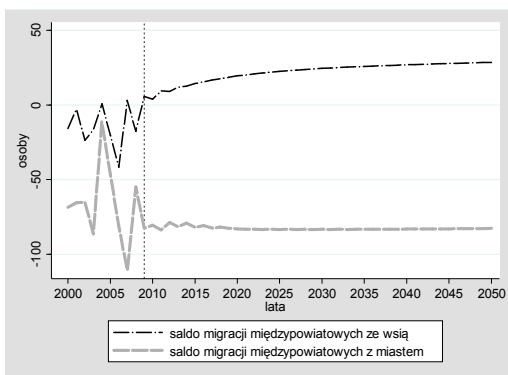
Saldo migracji międzypowiatowych według kierunków na terenach miejskich powiatu włodawskiego prezentują dwie wielkości z rysunku 1.31. Pierwsza z nich

Rys. 1.31. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach miejskich powiatu włodawskiego

ce do innych powiatów. Najniższą wartość salda zanotowano w 2006 roku (–106 osób). Według prognoz, w przyszłości obie wielkości będą się zmieniać zgodnie z malejącym trendem, co jest jednoznaczne z pogłębianiem się problemu ujemnego salda migracji na terenach miejskich w obu opisywanych kierunkach.

Porównując kształtowanie się salda migracji międzypowiatowych ze wsią i miastem na terenach wiejskich powiatu włodawskiego, można zauważyć, że w okresie historycznym obie zmienne charakteryzowały się częstymi wahaniami. Amplituda zmian salda z miastem była dużo większa, mieszcząc się w przedziale od –11 do –110 osób. W przypadku salda migracji ze wsią warto zauważyć, że już w okresie historycznym dwa razy (w 2004 i 2007) znak salda uległ zmianie na dodatni. W okresie prognozy liczba wymeldowań z terenów wiejskich powiatu włodawskiego do miast należących do innych powiatów nadal będzie przewyższać napływ ludności z obszarów miejskich. Saldo ustabilizuje się na pułapie –83 osób. W przypadku bilansu migracji ze wsią w okresie prognozy zaczną dominować zameldowania. Dodatnia wartość omawianej wielkości będzie ulegała dodatkowo systematycznej poprawie, by w 2050 roku wynieść 29 osób.

Rys. 1.32. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach wiejskich powiatu włodawskiego

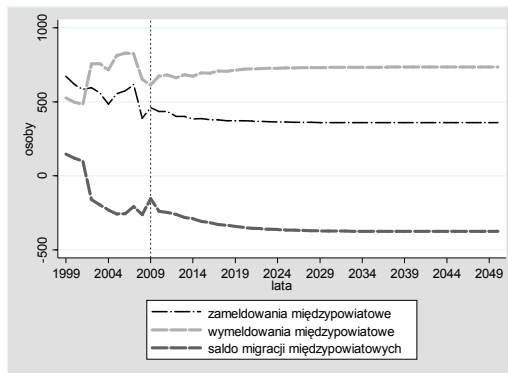
1.5. Powiat miasto Biała Podlaska⁸

Powiat grodzki Biała Podlaska obejmuje swym zasięgiem miasto znajdujące się w północnej części województwa lubelskiego. Położone jest na Podlasiu w odległości około 40 km od granicy z Białorusią. Powierzchnia powiatu wynosi 49 km², a gęstość zaludnienia 1181 osób/km². W Białej Podlaskiej żyje prawie 58 000 mieszkańców, spośród których większość stanowią kobiety. Przeważają osoby w wieku produkcyjnym (68%), przy czym nieznaczną przewagę w tej grupie mają mężczyźni. Odwrotną zależność można zaobserwować w przedziale wieku poprodukcyjnego (5148 kobiet w stosunku do 2222 mężczyzn). Charakterystyczną cechą jest stosunkowo niski odsetek tych osób w ogólnej liczbie społeczeństwa na tle całego województwa lubelskiego oraz kraju. W 2009 roku osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły zaledwie 13%.

Dominującymi sektorami gospodarczymi dającymi największe możliwości zatrudnienia w Białej Podlaskiej są usługi zarówno rynkowe, jak i nierynkowe oraz przemysł i budownictwo. Przemysł skupiony jest wokół zakładu włókiennictwa, fabryki mebli i przedsiębiorstwa produkcyjno-doświadczalnego robotów przemysłowych. Jednocześnie rola Białej Podlaskiej jako centrum handlowo-usługowego wzrasta. Organizowane są tu Nadbużańskie Targi Rolno-Przemysłowe i Targi Pogranicza Wschód–Zachód. W 2008 roku liczba zatrudnionych na obszarze miasta wyniosła 15 449 osób, a stopa bezrobocia 15,6%. W celu aktywizacji przedsiębiorczości w mieście Biała Podlaska wprowadza się różnego rodzaju zachęty dla przedsiębiorców realizujących nowe inwestycje lub tworzących nowe miejsca pracy.

Początkowe lata analizowanego okresu w Białej Podlaskiej wiązały się z przewagą

Rys. 1.33. Migracje międzypowiatowe w Białej Podlaskiej

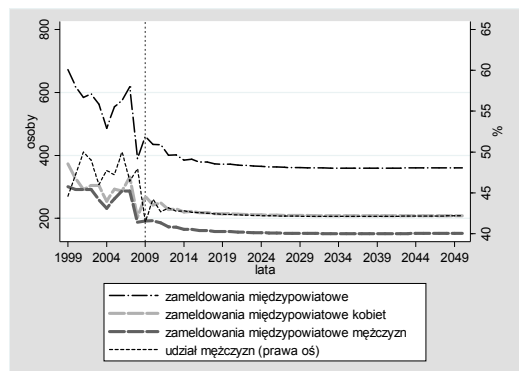
zameldowań międzypowiatowych nad wymeldowaniami. Jednak różnokierunkowe zmiany, jakimi cechowały się krzywe opisujące ruchy migracyjne, spowodowały, że od 200 dominującym kierunkiem stały się wymeldowania, a ujemne saldo migracji wyniosło –160 osób. Można przypuszczać, że atrakcyjność Białej Podlaskiej w oczach mieszkańców innych powiatów słabnie, ponieważ coraz rzadziej osoby spoza powiatu decydują się na zamieszkanie na tym terenie. Należy zaznaczyć, że w okresie predykcji tendencja

zameldowań międzypowiatowych nad wymeldowaniami. Jednak różnokierunkowe zmiany, jakimi cechowały się krzywe opisujące ruchy migracyjne, spowodowały, że od 200 dominującym kierunkiem stały się wymeldowania, a ujemne saldo migracji wyniosło –160 osób. Można przypuszczać, że atrakcyjność Białej Podlaskiej w oczach mieszkańców innych powiatów słabnie, ponieważ coraz rzadziej osoby spoza powiatu decydują się na zamieszkanie na tym terenie. Należy zaznaczyć, że w okresie predykcji tendencja

⁸ Wstępną charakterystykę powiatu miasta Biała Podlaska opracowano na podstawie następujących źródeł: www.bsag.bialapodlaska.pl; GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

międzypowiatowych został przełamany w 3 ostatnich latach okresu historycznego, jednakże, jak wynika z prognoz, kolejne lata przyniosą ponowny wzrost zainteresowania opuszczeniem analizowanego obszaru. W 2050 roku liczba opisująca odpływ ludności z Białej Podlaskiej wyniesie 735 osób (o 121 osób więcej w porównaniu do poziomu z roku 2009). Wypadkową tych wszystkich czynników będzie pogorszenie się bilansu migracji międzypowiatowych do -374 w 2050 roku.

Spadek poziomu napływu ludności z innych powiatów do Białej Podlaskiej obserwowany od początku analizowanego okresu w podobnym stopniu determinowały

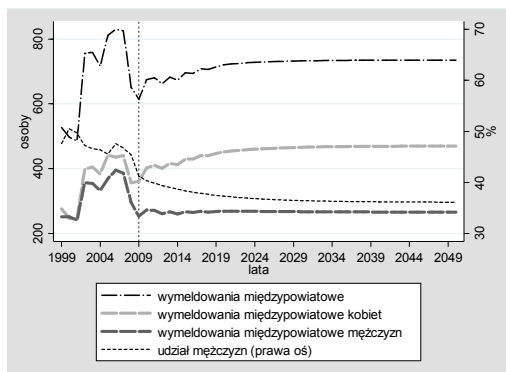

Rys. 1.34. Zameldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w Białej Podlaskiej

z tym że tempo zmian będzie miało charakter słabnący. W 2050 roku średnioroczna liczba zameldowań z innych powiatów powinna wynosić 361 osób. Większość, bo 209 osób, będą stanowiły kobiety.

Biorąc pod uwagę wymeldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w Białej Podlaskiej można zauważyć, że w pierwszych trzech latach badania corocznie około 250 mężczyzn i tyle samo kobiet decydowało się na osiedlenie w innym powiecie. Od 2002 roku większą mobilnością zaczęły wykazywać się przedstawicielki płci żeńskiej. Strumień odpływu wzrastał z niewielkimi wyjątkami do 2006 roku. Wtedy zarejestrowano największą liczbę wymeldowań (830), w tym 435 kobiet i 395 mężczyzn. Kolejne 3 lata przyniosły zmniejszenie natężenia tego zjawiska do odpowiednio 361 kobiet i 253 mężczyzn. Okres prognozy powinien przynieść ponowne odwrócenie tej tendencji, a liczba wymeldowań, szczególnie w początkowym etapie, powinna systematycznie wzrastać. Podobnie jak w przypadku zameldowań, tak i tu większą mobilnością wykazywały się kobiety. W 2009 roku ich odsetek w ogólnym poziomie migracji wynosił 59%, a w ko-

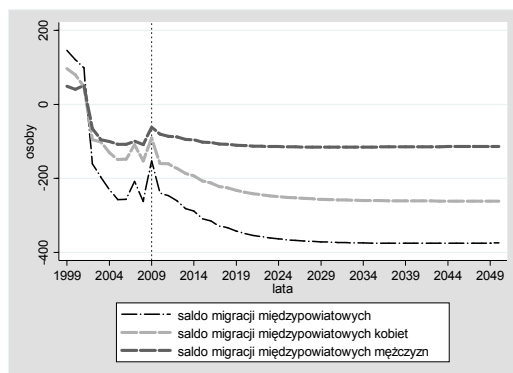
osoby obu płci. Nieznacznie częściej to kobiety decydowały się na osiedlenie się w granicach opisywanego miasta. Malejąca tendencja została nieoczekiwanie przełamana w 2005 roku, kiedy to liczba przyjeżdżających zwiększyła się do 555, a w dwóch kolejnych latach odnotowano kontynuację tego wzrostu do 618 osób. Rok 2008 przyniósł kolejną drastyczną zmianę, skutkującą spadkiem liczby zameldowań do 390 osób. Według analityków, ten malejący trend będzie miał również przedłużenie w okresie prognozy,

Rys. 1.35. Wymeldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w Białej Podlaskiej

lejszych latach powinien się on jeszcze zwiększać, by począwszy od 2029 roku przekroczyć 64%.

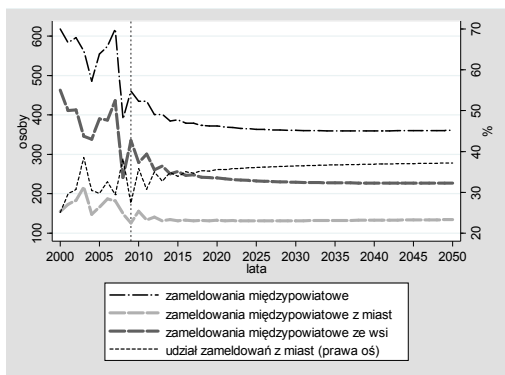
Miasto Biała Podlaska jedynie w trzech pierwszych latach diagnozowanego okresu mogło pochwalić się dodatnim saldem migracji międzypowiatowych. Już od roku 2002 dominującym kierunkiem badanych ruchów migracyjnych stały się wymeldowania.

Rys. 1.36. Saldo migracji międzypowiatowych w podziale na płeć w Białej Podlaskiej

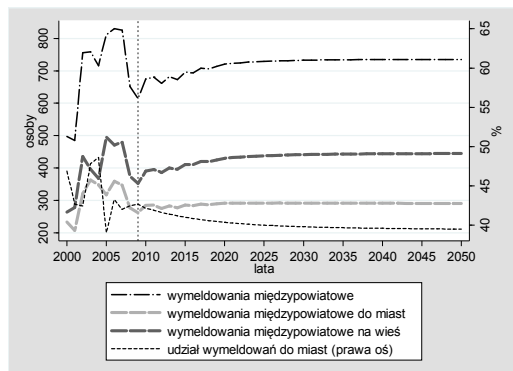
prognozy dysproporcje między zameldowaniami i wymeldowaniami międzypowiatowymi będą się jeszcze pogłębiały w grupach obu płci. Ponadto ujemne saldo migracji w gronie kobiet cechować się będzie dużo szybszym tempem wzrostu i to właśnie kobiety w głównej mierze determinować będą jego wartość dla Białej Podlaskiej.

Dominującym kierunkiem napływu ludności do Białej Podlaskiej były zameldowania ze wsi. To decyzje podejmowane przez osoby pochodzące z gmin wiejskich leżących w granicach innych powiatów najsilniej (w ponad 60%) wpływały na jego ogólną wartość dla miasta. Obserwując zameldowania z miast, można zauważyć, że w okresie historycznym ulegały one corocznym fluktuacjom i jedynie w 2003 roku ich liczba nieznacznie przekroczyła 200 osób. Według prognoz, w kolejnych latach wolumen zameldowań z miast w Białej Podlaskiej ustabilizuje się na 131 osobach rocznie, a w końcowym etapie badanego okresu jeszcze nieznacznie wzrośnie o 3 osoby. Z kolei wielkość obrazująca zameldowania osób z terenów wiejskich w początkowym etapie predykcji będzie się cechować wahaniami ze słabnącą amplitudą oraz malejącym trendem, który doprowadzi do zmniejszenia poziomu napływu ludności z tego kierunku w 2050 roku do 227 osób rocznie.

Rys. 1.37. Zameldowania międzypowiatowe według kierunku w Białej Podlaskiej

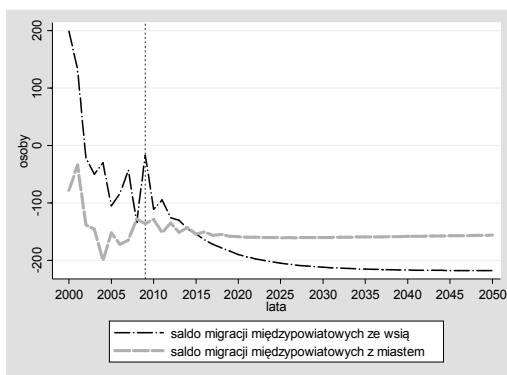
Średnioroczna liczba wymeldowań międzypowiatowych z Białej Podlaskiej w latach 1999–2009 wynosiła około 680 osób. Dominującym kierunkiem odpływu miejscowej ludności od początku badanego okresu były tereny wiejskie, dodatkowo udział

Rys. 1.38. Wymeldowania międzypowiatowe według kierunku w Białej Podlaskiej

osób tworzących tę grupę zwiększał się. Zarówno w przypadku wymeldowań na obszary miejskie, jak i wiejskie z opisywanego miasta w początkowych latach badania można było zauważyć rosnące zainteresowanie perspektywą opuszczenia granic powiatu. W roku 2006 oba kierunki odpływu razem utworzyły maksymalną liczbę wyjeżdżających z opisywanego obszaru (830 osób). Jednak na tym poziomie odpływ miejscowej ludności utrzymał się jedynie przez rok, po czym zaczął gwałtownie maleć. Szacuje się, że przez następne kilka lat liczba ta będzie ulegała nieznacznym fluktuacjom i delikatnemu wzrostowi, po czym od roku 2037 ustabilizuje się na poziomie 735 osób rocznie. W okresie stanowiącym przestrzeń czasową prognozy ludność z Białej Podlaskiej zdecydowanie częściej (w blisko 60%) będzie migrować na tereny wiejskie innych powiatów niż do miast.

W roku 2000 saldo migracji międzypowiatowych liczone ze wsią wynosiło 199 osób. Była to korzystna sytuacja dla Białej Podlaskiej, gdyż napływ ludności z obszarów wiejskich przewyższał odpływ miejscowej ludności w tym kierunku. Jednakże gwałtowny spadek zainteresowania zameldowaniami w tym mieście i rosnąca chęć wymeldowania się z jego obszaru spowodowały, że już w 2002 roku znak salda był ujemny. Również wartość bilansu migracji międzypowiatowych z miastem ulegała spadkom, z tym że należy zaznaczyć, iż od początku badanego okresu jego wartość była ujemna. Zmiany obserwowane do 2008 roku spowodowały, że ujemne wartości opisywanych sald migracji zbliżyły się do siebie na poziomie około –130 osób. Na kolejne lata prognozy szacuje się, że wymeldowania do miast z Białej Podlaskiej będą przewyższać średnio o 160 osób poziom zameldowań z terenów miejskich. Z kolei ujemne saldo migracji międzypowiatowych nadal będzie się umacniało, osiągając pułap –218 w 2050 roku.

Rys. 1.39. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku w Białej Podlaskiej

1.6. Powiat biłgorajski⁹

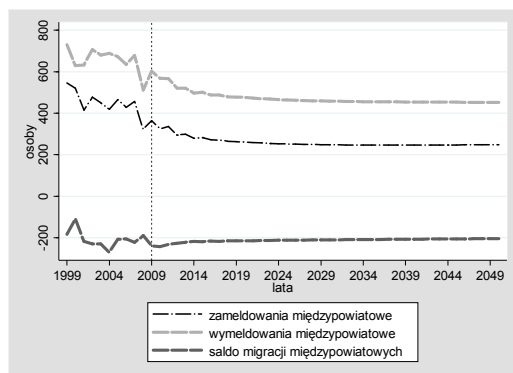

Powiat biłgorajski położony jest w południowej części województwa lubelskiego w sąsiedztwie Roztoczańskiego Parku Narodowego przy ważnych szlakach drogowych: Warszawa – Lublin – Przemyśl – wschodnia granica Polski (Hrubieszów) – Rzeszów – Kraków, oraz kolejowych: na linii hutniczo-siarkowej łączącej kraje byłego ZSRR z Górnym Śląskiem. Stolicą powiatu jest miasto Biłgoraj, ośrodek przemysłu dziewiarskiego. Wokół niego skupionych jest kilkanaście gmin – miejsko-wiejskich: Frampol, Józefów, Tarnogród, Biłgoraj oraz wiejskich: Aleksandrów, Biszczka, Goraj, Księżpol, Łukowa, Obsza, Potok Górny, Terespol i Turobin.

Powiat zamieszkiwany jest przez przeszło 100 000 osób, wśród których nieznaczną przewagę liczebną mają kobiety. 62% mieszkańców powiatu znajduje się obecnie w wieku produkcyjnym. Grupę tę w większości, bo w 53%, determinują mężczyźni. Kobiety zaś stanowią większość w ostatniej z grup ekonomicznych, jaką tworzą osoby w wieku poprodukcyjnym, ich udział wynosi aż 69%.

Stopa bezrobocia w powiecie biłgorajskim jest niższa niż w województwie lubelskim – w 2009 roku wyniosła zaledwie 8%. Ma na to wpływ lokalizacja na terenie Biłgoraja kilku największych z terenu Lubelszczyzny firm, które są motorem napędowym dla lokalnej gospodarki oraz chłoną sporą część zasobu zdolnych do pracy osób.

Diagnostując sytuację migracji międzypowiatowych w powiecie biłgorajskim można zauważyć, że od początku analizowanego okresu przeważającym kierunkiem były wymeldowania. W 1999 roku na 730 osób, które zdecydowały się zameldować

Rys. 1.40. Migracje międzypowiatowe w powiecie biłgorajskim

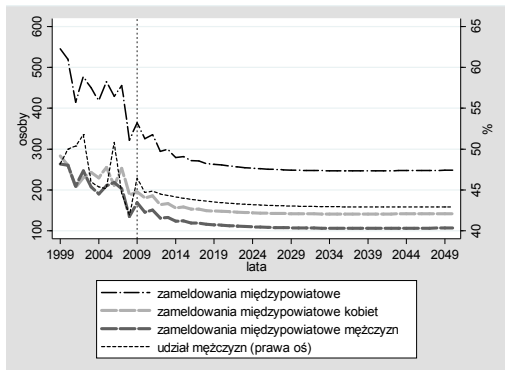
–210 osób. Według prognoz, liczba zameldowań i wymeldowań dla opisywanego powiatu w kolejnych latach nadal będzie ulegała redukcji, z tym że będzie to coraz

poza granicami powiatu, zarejestrowano jedynie 546 zameldowań na jego terenie. Obie wielkości obrazujące zarówno odpływ, jak i napływ ludności cechowała tendencja malejąca z niewielkimi wahaniami. Doprowadziła ona do zmniejszenia poziomu badanych ruchów migracyjnych w 2009 roku do 603 wymeldowań i 364 zameldowań na obszarze powiatu biłgorajskiego. Zachodzące każdego roku zmiany w podobnym stopniu dotyczyły obu badanych grup, dlatego też saldo migracji międzypowiatowych oscylowało wokół stosunkowo stabilnego poziomu

⁹ Wstępną charakterystykę powiatu biłgorajskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: www.bilgorajski.pl; GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

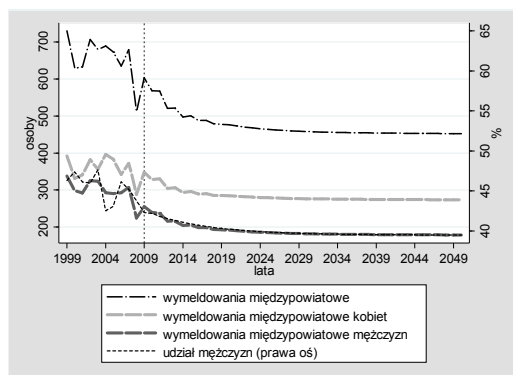
łagodniejszy proces. Również w okresie prognozy ujemne saldo migracji międzypowiatowych będzie kształtować się na względnie stałym poziomie obserwowanym wcześniej w przedziale historycznym.

Widoczne na rysunku 1.41. wahania krzywej obrazującej zameldowania międzypowiatowe z roku na rok powodowały zmniejszenie poziomu napływu ludności do powiatu biłgorajskiego. Zainteresowanie omawianym obszarem malało wśród osób obu płci, przy czym wyraźniejszym spadkiem cechowała się liczebność zameldowań w przypadku mężczyzn. W roku 2009 zarejestrowano 195 kobiet i 169 mężczyzn, którzy zdecydowali się osiedlić w granicach obserwowanego powiatu. Również w przyszłości zameldowania w podziale na płeć dla powiatu biłgorajskiego będą się charakteryzować malejącym trendem. Do 142 osób rocznie zmniejszy się napływ kobiet z innych powiatów w 2050 roku, a analogiczna wielkość dla mężczyzn w tym samym roku wyniesie 106 osób. Oznacza to, że przez wszystkie analizowane lata to osoby płci żeńskiej przeważały w ogólnej liczbie zameldowań i nic nie wskazuje na to, aby obserwowana proporcja miała ulec zmianie w przyszłości.

Rys. 1.41. Zameldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w powiecie biłgorajskim

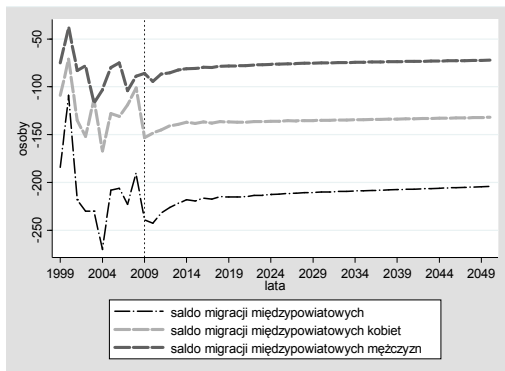
W 1999 roku 730 osób z powiatu biłgorajskiego zdecydowało się osiedlić poza jego granicami. Była to największa wartość, jaką zarejestrowano w ciągu badanego

Rys. 1.42. Wymeldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w powiecie biłgorajskim

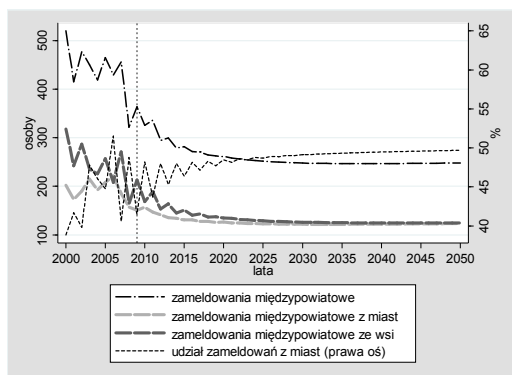
zarówno wśród mężczyzn, jak i wśród kobiet. Liczebność pierwszej z nich na koniec badanego okresu, czyli w roku 2050, powinna wynieść 179 osób rocznie, a liczba kobiet będzie większa o prawie 100 osób.

Analizując rysunek 1.43. można stwierdzić, że wpływ salda migracji międzypowiatowych na liczbę ludności w powiecie biłgorajskim od początku analizowanego cyklu był negatywny. W 2000 roku wartość tego bilansu wynosiła –109 i był to najlepszy z zarejestrowanych dotąd wyników. Niedługo później, bo po 4 latach, przewaga wymeldowań z opisywanego regionu nad zameldowaniami wzrosła do 270 osób. W całym analizowanym okresie to saldo migracji międzypowiatowych liczone dla kobiet najsilniej wpływało na jego ogólną wartość dla powiatu. Lata 2005–2008 przyniosły poprawę sytuacji i zmniejszenie poziomu nadwyżki wymeldowań, która jednak nadal była istotna i ujemna. W 2009 roku ponownie powiększyła ona swoje rozmiary, a saldo migracji wyniosło –239. Szacuje się, że w kolejnych latach prognozy krzywa obrazująca saldo migracji międzypowiatowych dla powiatu biłgorajskiego zacznie się kształtować zgodnie z rosnącą tendencją. Stabilne tempo wzrostu będzie jednak na tyle niskie, że w 2050 roku opisywane ruchy migracyjne spowodują, że ogólna liczba ludności zmniejszy się o 204 osoby.

Rys. 1.43. Saldo migracji międzypowiatowych w podziale na płeć w powiecie biłgorajskim

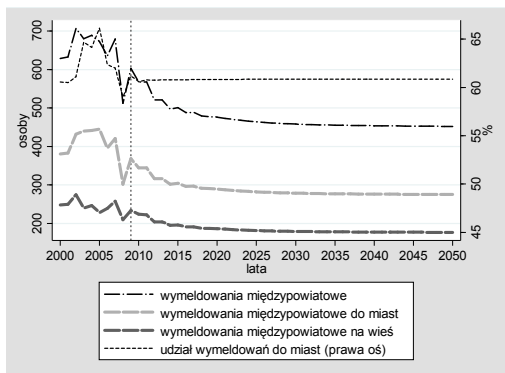
Dominującym kierunkiem napływu ludności do powiatu biłgorajskiego, począwszy od roku 1999, były zameldowania ze wsi. Przewyższały one zameldowania z miast o ponad 100 osób rocznie. Warto zwrócić uwagę, że dysproporcje między tymi kierunkami napływu ludności w kolejnych latach zaczęły się zacierać. Poziom

Rys. 1.44. Zameldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie biłgorajskim

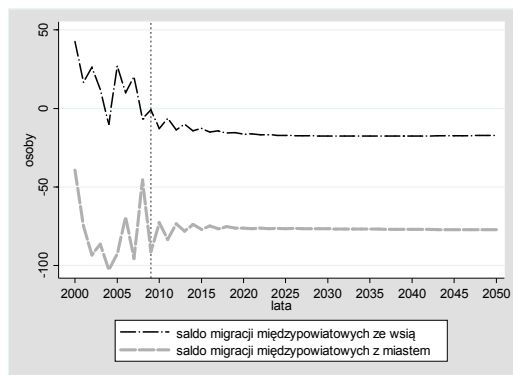
zameldowań w obu przypadkach ulegał wahaniom, które dodatkowo charakteryzowały się tendencją malejącą. Słabnące zainteresowanie powiatem biłgorajskim spowodowało zmniejszenie liczby zameldowań ze wsi i z miast odpowiednio do 213 i 151 osób w 2009 roku. Przewiduje się, że ten niżkowy trend będzie miał przedłużenie w okresie predykcji. Ponadto większe tempo redukcji w przypadku zameldowań ludności z terenów wiejskich leżących w granicach innych powiatów spowoduje, że napływy ludności z omawianych kierunków wyrównają swoje udziały. Do 2050 roku liczba migrantów ze wsi i z miast do powiatu biłgorajskiego zmniejszy się do około 123 osób rocznie w każdym z przypadków.

Wyraźnie częściej docelowym miejscem wymeldowań ludności z powiatu biłgorajskiego były obszary miejskie innych powiatów niż tereny wiejskie. Odpływ ludności do miast w okresie historycznym średniorocznie był liczniejszy o 158 osób, z tym że różnica ta ulegała wahaniom w przedziale od 92 do 217 osób w 2008. Według przewidywań, w kolejnych latach stanowiących horyzont prognoz nadal będzie można obserwować malejące zainteresowanie miejscowej ludności osiedlaniem się poza granicami powiatu. Systematycznemu zmniejszaniu ulegać będą zarówno wymeldowania do miast, jak i na tereny wiejskie należące do innych powiatów. W 2050 roku pierwszy z odpływów będzie stale dominującym kierunkiem i wyniesie 275 osób, które opuszczają powiat biłgorajski w celu zamieszkania w miastach innych powiatów. Natomiast wymeldowania w drugim z kierunków w tym samym czasie będą o około 100 osób mniej liczne. Oznacza to, że średni obserwowany udział odpływu na tereny miejskie, również w okresie prognozy, wynosić będzie około 61%.

Rys. 1.45. Wymeldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie biłgorajskim

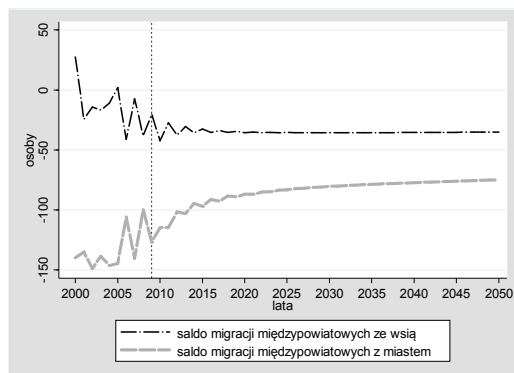
Rozpatrując kształtowanie się salda migracji międzypowiatowych według kierunków na terenach miejskich powiatu biłgorajskiego, można zauważyć, że jedno

Rys. 1.46. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach miejskich powiatu biłgorajskiego

z nich przedstawiało się na korzyść powiatu. Mianowicie – w gminach miejskich powiatu biłgorajskiego liczba zameldowań z terenów wiejskich przewyższała liczbę wymeldowań w odwrotnym kierunku, przez co saldo migracji osiągało dodatnią wartość. Jedynie w 2004 roku doszło do spadku wartości tego salda poniżej zera (–10). Odmienne sytuacja przedstawiała się dla bilansu z terenami miejskimi. W tym przypadku od początku badanego okresu saldo migracji międzypowiatowych było ujemne. Najniższą wartość osiągnęło w 2004 roku, kiedy to nadwyżka wymeldowań do innych miast wyniosła 103 osoby. Zgodnie z przeprowadzonymi prognozami, w kolejnych latach obie wartości salda kształtować się będą na ujemnych poziomach. Bilans migracji ze wsią będzie ulegał nieznacznemu pogorszeniu, by w 2050 roku wynieść –17 osób. Z kolei bilans migracji międzypowiatowych z miastem w okresie predykcji ustabilizuje się na pułapie –77 osób.

Konfrontując zmiany wartości salda migracji międzypowiatowych na terenach wiejskich ze wsią z wartościami salda z miastem, można zauważyć, że od początku wyróżniały się one różnokierunkowymi tendencjami. W korzystny dla powiatu sposób

Rys. 1.47. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach wiejskich powiatu biłgorajskiego

zmieniała się wielkość bilansu z terenami miejskimi, natomiast dla mieszkańców wsi położonych w innych powiatach tereny wiejskie omawianego powiatu były mało atrakcyjne. Początkowe dwa lata analizy to okres, kiedy jeszcze wartość salda migracji międzypowiatowych ze wsią była dodatnia (27). W kolejnych latach kształtowała się ona już na ujemnym poziomie. Sytuacja taka utrzyma się prawdopodobnie również w kolejnych latach prognozy, gdy wartość salda spadnie do -35 osób. Rosnące zainteresowanie terenami wiejskimi zgłaszane ze stro-

ny osób mieszkających dotychczas w miastach innych powiatów poprawiło i nadal będzie poprawiało wartość omawianego salda. W 2009 roku wynosiło ono -127 , a do 2050 roku rozmiary tej wielkości zmniejszą się do -75 osób.

1.7. Powiat chełmski¹⁰

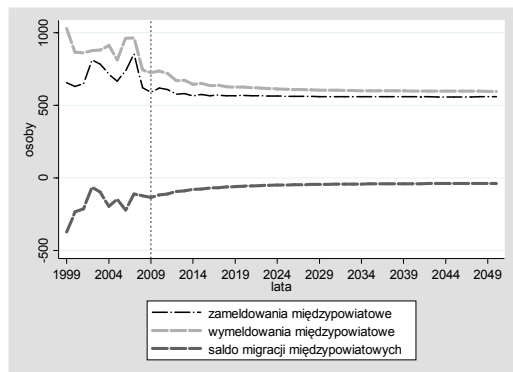
Powiat chełmski jest powiatem ziemskim zlokalizowanym wokół miasta Chełma. Jego powierzchnia wynosi 1887 km^2 . Posiada dogodne warunki do nawiązywania kontaktów z partnerami gospodarczymi z Ukrainy i innych krajów wschodnich (przejście graniczne w Dorohusku). Powiat chełmski obejmuje 15 gmin, z czego tylko 1 posiada status gminy miejskiej – miasto Rejowiec Fabryczny, 14 to

gminy wiejskie: Białopole, Chełm, Dorohusk, Dubienka, Kamień, Leśniowice, Rejowiec, Rejowiec Fabryczny, Ruda Huta, Sawin, Siedliszcze, Wierzbica, Wojsławice, Żmudź. Średnia gęstość zaludnienia w powiecie wynosi 42 osób/km^2 . Łączna liczba mieszkańców powiatu szacowana jest na blisko 79 000 osób. Podział ludności według grup ekonomicznych dla powiatu chełmskiego przedstawiał się w 2009 roku następująco: 21% to potencjalne zasoby pracy, czyli osoby w wieku 17 lat bądź mniej, 62% to obecne zasoby pracy, a 17% przypada na osoby w wieku poprodukcyjnym. Dane za rok 2009 mówią, że w powiecie bez pracy pozostawały 5184 osoby. Był to jeden z najwyższych poziomów bezrobocia w województwie lubelskim i w kraju (stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła 16,3%). Średnie wynagrodzenie w 2009 roku wynosiło

¹⁰ Wstępną charakterystykę powiatu chełmskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: www.powiat.chelm.pl; GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

2519,99 zł. Ten niewiele niższy – w porównaniu z powiatem grodzkim Chełm – poziom płac jest rezultatem faktu, że znaczna część miejsc pracy na terenie powiatu to stanowiska w służbach publicznych odpowiedzialnych za obsługę granicy.

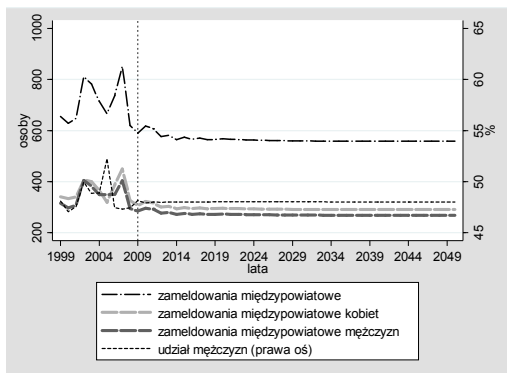
W pierwszych latach badanego okresu dysproporcje między napływem i odpływem ludności w powiecie chełmskim ulegały zmniejszeniu. W 1999 roku liczba zameldowań z innych powiatów wynosiła 655 osób, z kolei liczba wymeldowań w tym samym czasie kształtowała się na poziomie 1028 osób. W 2002 roku przewaga wielkości odpływu zmniejszyła się już do 65 osób. Kolejne lata wiązały się z chaotycznymi wahaniami zarówno zameldowań i wymeldowań międzypowiatowych, a wartość salda znowu oddaliła się od zera na minus. Szacuje się, że spadek mobilności społeczeństwa spowoduje, że strumienie odpływu i napływu ludności będą się systematycznie

Rys. 1.48. Migracje międzypowiatowe w powiecie chełmskim

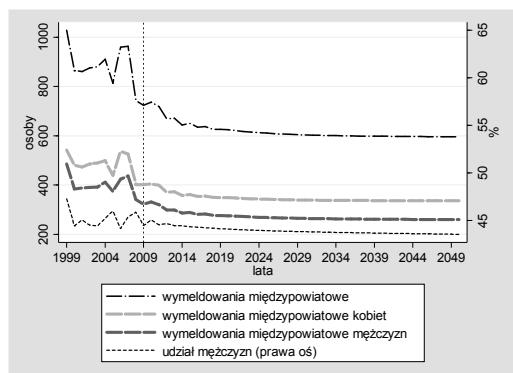
zmniejszały. Nieco wyraźniejszym spadkiem będą się charakteryzowały wymeldowania do innych powiatów, jednakże w trakcie całego okresu prognozy stale utrzymywać się będzie ich mała nadwyżka. W 2050 roku saldo migracji międzypowiatowych powinno nadal przedstawiać się na niekorzyść opisywanego powiatu, jednak jego wynik poprawi się, osiągając pułap –38 osób.

Liczba zameldowań międzypowiatowych w powiecie chełmskim w okresie historycznym podlegała wyraźnym, naprzemiennym wahaniom. Pierwszy wzrost zainteresowania osiedleniem się w granicach powiatu miał miejsce w 2002 roku. Wtedy to 811 osób z innych powiatów zdecydowało się tu zameldować. Kolejny znaczący skok przypadł na rok 2007, kiedy napływ ludności osiągnął najwyższy dotychczas obserwowany poziom 852 osób. W okresie stanowiącym horyzont prognozy badany ruch migracji międzypowiatowych ustabilizuje się i coroczna liczba migrantów przybywających z terenów innych powiatów do 2050 roku nie powinna ulec istotnym zmianom. Zameldowania w powiecie chełmskim w porównywalnym stopniu determinowały grupy obu płci, natomiast w przyszłości zarysuje się niewielka przewaga osób płci żeńskiej. W roku 2050 290 kobiet i 268 mężczyzn osiedli się w granicach powiatu chełmskiego.

Rys. 1.49. Zameldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w powiecie chełmskim

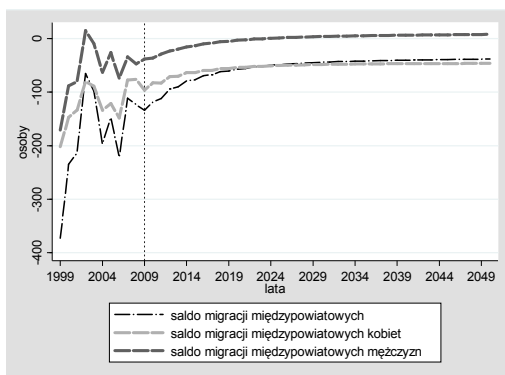
Jak wynika z rysunku 1.50. liczba wymeldowań międzypowiatowych w podziale na płeć w powiecie chełmskim ulegała nieregularnym wahaniom, które w dłuższej perspektywie czasu powodowały jej zmniejszenie. W 1999 roku 1028 osób z prezentowanego powiatu zdecydowało się wyjechać w poszukiwaniu lepszych warunków życiowych, z kolei 10 lat później liczba ta uległa redukcji o 29,6% (do 724). Słabnące zainteresowanie innymi powiatami wśród miejscowej ludności będzie również widoczne w trakcie okresu objętego prognozą. Każdego roku liczba wyjeżdżających z omawianego terenu będzie systematycznie spadała, co doprowadzi do zmniejszenia ich liczby na koniec okresu

Rys. 1.50. Wymeldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w powiecie chełmskim

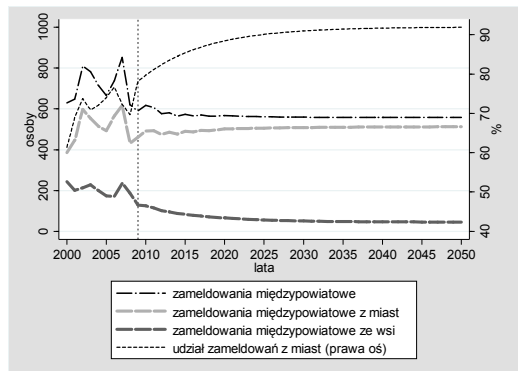
predykcji do 596 osób. W przypadku społeczeństwa powiatu chełmskiego, podobnie jak w większości opisywanych terenów wchodzących w skład województwa lubelskiego wyższym poziomem mobilności wyróżniały się kobiety. Ich udział w tworzeniu odpływu ludności z powiatu w okresie prognozy wynosić będzie stale około 56%.

Od początku badanego przedziału czasowego saldo migracji międzypowiatowych w powiecie chełmskim cechowało się ujemnym znakiem. Najmniej korzystna sytuacja dla powiatu przypadała na 3 pierwsze lata badanego okresu (1999–2001). Wtedy to wartości salda wynosiły odpowiednio: –373, –235, –213. Na skutek zmian, jakie zaobserwować można było w zameldowaniach i wymeldowaniach międzypowiatowych w podziale na płeć, w 2002 roku sytuacja dla prezentowanego powiatu znacznie się poprawiła. Wartość salda migracji wynosiła wtedy –65, a dodatkowo należy zaznaczyć, że w grupie mężczyzn wystąpiła nadwyżka poziomu napływającej ludności nad ich odpływem. Jednak, jak wynika z badań, była to tylko jednorazowa przewaga, ponieważ kolejne lata ponownie wiązały się ze spadkiem i ujemną wartością sald dla obu płci. Według analityków, najbliższe lata przyniosą wzrost liczby wymeldowań z terenu powiatu chełmskiego, co przyczyni się do zmniejszenia rozmiarów ujemnego bilansu. Systematycznie rosnące wartości salda będą widoczne dla obu płci, przy czym w przypadku kobiet jego wartości nadal będą ujemne, a dla mężczyzn, począwszy od 2024 roku, jego znak będzie dodatni.

Rys. 1.51. Saldo migracji międzypowiatowych w podziale na płeć w powiecie chełmskim

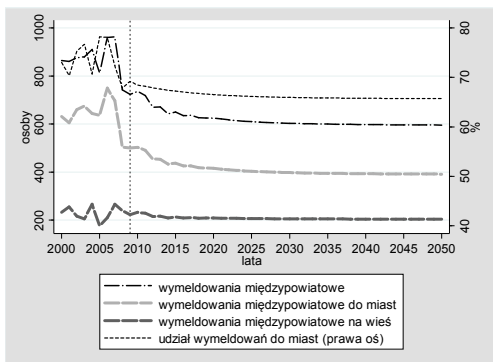
Analizując zameldowania międzypowiatowe według kierunków w powiecie chełmskim można zauważyć, że to osoby z miast należących do innych powiatów częściej wybierały badany obszar jako miejsce przeprowadzki, niż osoby z terenów

Rys. 1.52. Zameldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie chełmskim

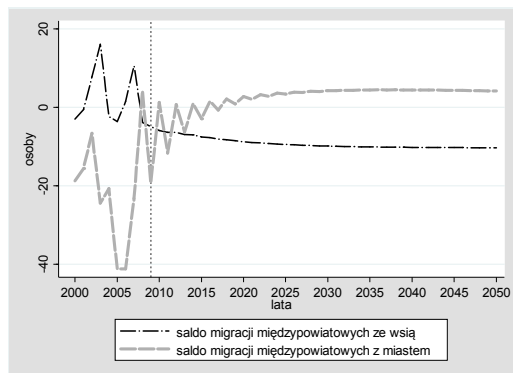
wiejskich. W okresie od 1999 do 2009 napływ ludności z miast wahał się w przedziale od 386 do 616 osób rocznie. Z kolei w tym samym czasie napływ ludności ze wsi oscylował w okolicach 200 osób. Według prognoz, już i tak znaczący, odsetek zameldowań z obszarów miejskich w przyszłości będzie się jeszcze powiększał. Stanie się tak na skutek różnokierunkowych tendencji, którymi charakteryzować się będą zameldowania z opisywanych kierunków. Będzie maleć liczba osób osiedlających się w powiecie chełmskim z obszarów wiejskich należących do innych powiatów, doprowadzając w konsekwencji do poziomu około 45 osób w 2050 roku. Z kolei powoli rosnące zainteresowanie zgłaszane od osób z miast pod koniec horyzontu czasowego prognoz wyniesie 513 osób. Wspomniany odsetek przekroczy pułap 91%.

Również rozpatrując wymeldowania międzypowiatowe według kierunków w powiecie chełmskim, można stwierdzić, że docelowym punktem osiedlenia się społeczeństwa w okresie historycznym były obszary miejskie. W 2001 roku 606 osób zdecydowało się wyemigrować do miast leżących w granicach administracyjnych innego powiatu. Dodatkowo liczba ta w kolejnych latach, pomijając 2004–2005, ulegała zwiększeniu. W 2006 roku zarejestrowano największy poziom odpływu ludności w tym kierunku (750 osób), natomiast lata 2007–2009 przyniosły zmniejszenie rozmiaru omawianej wielkości do poziomu około 500 osób rocznie. Również w kolejnych latach tendencja ta będzie widoczna i spowoduje spadek do 392 osób w 2050 roku. Liczba wymeldowań międzypowiatowych na tereny wiejskie w przedziale historycznym oscylowała w okolicach 230 osób, zaś w okresie predykcji ustabilizuje się nieco powyżej pułapu 200 osób. Wynika z tego, że udział wymeldowań do miast w przyszłości kształtować się będzie na poziomie 66%, co będzie wielkością o kilka p.p. niższą od tej obserwowanej w latach 1999–2009.

Rys. 1.53. Wymeldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie chełmskim

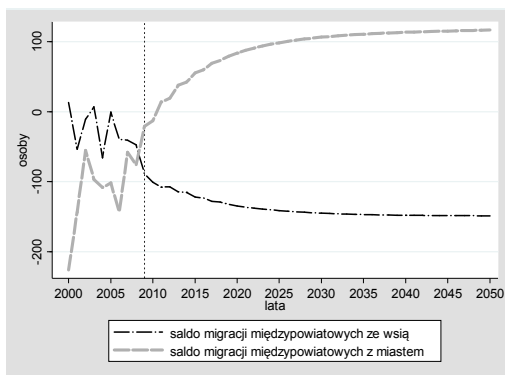
Z przedstawionego niżej rysunku 1.54. wynika, że korzystniej dla powiatu chełmskiego przedstawiała się sytuacja salda migracji międzypowiatowych na terenach miejskich ze wsią. W okresie historycznym osiągała ona z reguły dodatnie wartości. Największą nadwyżkę zameldowań z tego kierunku zanotowano w roku 2003 i 2007, było to odpowiednio 16 i 11 osób. Jednakże zmiana znaku salda migracji międzypowiatowych ze wsią, do jakiej doszło w kolejnych latach, będzie miała swoją kontynuację w przyszłości. Pogorszenie jego wartości będzie następowało powoli i w 2050 roku powinno wynieść zaledwie –10 osób. Zupełnie odmiennie przedstawiała się sytuacja w przypadku wartości salda migracji na

Rys. 1.54. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach miejskich powiatu chełmskiego

terenach miejskich powiatu chełmskiego z miastem. Tutaj przewagę przez większość czasu osiągała liczba wymeldowań. Wartość bilansu w latach 2005–2006 wynosiła nawet –41 osób, zaś w kolejnych latach uległa wyraźnej poprawie. Cykliczne wahania ustające w miarę upływu czasu oraz rosnąca tendencja spowodują, że od 2018 roku na stałe powiat chełmski będzie się charakteryzował nadwyżką zameldowań z obszarów miejskich nad wymeldowaniami w tym kierunku.

Kolejny rysunek (1.55.) przedstawia ruch ludności na terenach wiejskich omawianego powiatu. W roku 2000 saldo migracji międzypowiatowych liczone ze wsią wyniosło 13 osób. Była to jedna z niewielu korzystnych dla powiatu chełmskiego sytuacji, kiedy to napływ z obszarów wiejskich przewyższał odpływ miejscowej ludności w tym kierunku. Jednakże gwałtowny spadek zainteresowania zameldowaniami w tym powiecie połączony z rosnącą chęcią wymeldowania się z jego terenów spowodował, że już w kolejnych latach znak salda był ujemny. Odmienne zachowywała się wartość bilansu migracji międzypowiatowych z miastem – cechowała się tendencją rosnącą, przy czym należy zaznaczyć, że od początku badanego okresu jego wartość była ujemna. Zmiany obserwowane do 2009 roku spowodowały, że ujemne wartości opisywanych sald migracji zbliżyły się do siebie. Według prognoz, dotychczasowe tendencje utrzymają się również w okresie predykcji. Szczególnie szybkie tempo wzrostu wartości salda migracji z miastem spowoduje, że już od 2011 roku

Rys. 1.55. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach wiejskich powiatu chełmskiego

będzie ono kształtowało się na dodatnim poziomie, a w 2050 wzrośnie do 117 osób. Systematycznie zwiększająca się nadwyżka odpływu nad napływem z terenów wiejskich wyniesie w tym samym czasie blisko 150 osób.

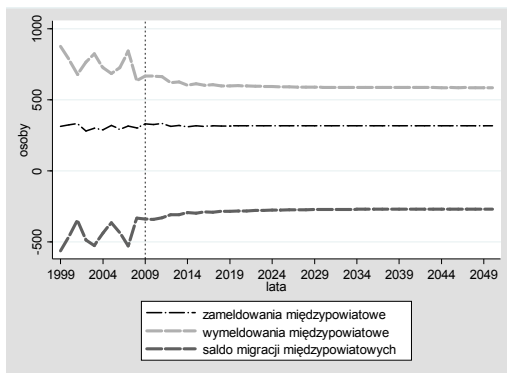
1.8. Powiat hrubieszowski¹¹

Powiat hrubieszowski jest powiatem rolniczym leżącym w południowo-wschodniej części województwa lubelskiego. W skład powiatu wchodzi gmina miejska Hrubieszów oraz gminy wiejskie: Dolhobyczów, Horodło, Hrubieszów, Mircze, Trzuszczany, Uchanie, Werbkowice. Jego tereny zamieszkuje około 67 000 osób. Stosunkowo duży odsetek ludności stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym (19%).

O ile uda się je zatrzymać na terenie powiatu, będą one znaczącą szansą rozwojową dla lokalnych podmiotów. Taką samą część społeczności hrubieszowskiej stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym. Najliczniejszą grupę tworzyły osoby w wieku produkcyjnym (17–59 dla kobiet i 17–49 dla mężczyzn) – w 2009 roku ich liczba kształtowała się na poziomie 41 000 osób, co stanowiło 62% ogółu ludności. Poziom bezrobocia rejestrowanego w powiecie hrubieszowskim w 2009 roku przewyższał średnią dla województwa i szacowany był na 15,9%. W 2008 roku hrubieszowski rynek pracy dawał możliwość zatrudnienia około 21 000 ludziom. Z uwagi na charakter gmin wchodzących w jego skład większość osób pracowała w sektorze rolniczym (w 2008 roku należało do niego 66% pracujących). Na sektor usługowy przypadało 26% aktualnych zasobów pracy, natomiast w przemyśle i budownictwie znajdowało zatrudnienie zaledwie 8% ogółu. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie za pracę jest niższe od wartości dla całego województwa i w 2009 roku wyniosło 2595,21 zł.

Rachunek migracji międzypowiatowych w powiecie hrubieszowskim na przestrzeni lat 1999–2009 przedstawiał się niekorzystnie. Od początku badanego okresu można było zaobserwować znaczną przewagę poziomu wymeldowań. Wielkość strumienia odpływu do 2009 roku ulegała wahaniom w przedziale od 634 do 877 osób rocznie. Z kolei liczba zameldowań w granicach opisywanego powiatu charakteryzowała się większą stabilnością, oscylując wokół średniego poziomu 310 osób rocznie. Przewiduje się, że w przyszłości nie wystąpią znaczące zmiany tej wielkości i do horyzontu czasowego pro-

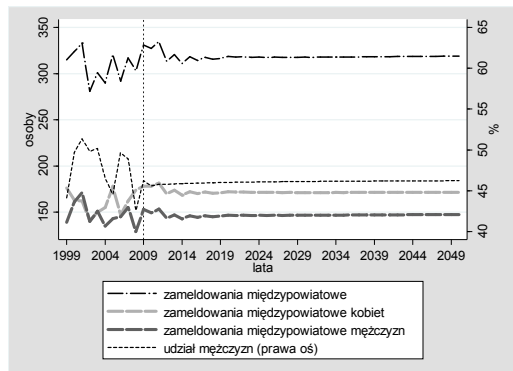

Rys. 1.56. Migracje międzypowiatowe w powiecie hrubieszowskim

¹¹ Wstępną charakterystykę powiatu hrubieszowskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: www.starostwo.hrubieszow.pl; GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

gnoz kształtować się będzie ona w okolicach pułapu 319 osób. Również w przypadku wymeldowań międzypowiatowych sytuacja ulegnie stabilizacji po 2013 roku, przy czym jej poziom będzie nieco niższy w porównaniu do średniej z lat 1999–2009. W okresie predykcji każdego roku blisko 590 osób powinno się wymeldowywać z powiatu hrubieszowskiego.

Chaotyczne zmiany, jakie można było dotychczas zaobserwować wśród zameldowań międzypowiatowych w powiecie hrubieszowskim, dotyczyły przedstawicieli obu płci. Należy zaznaczyć, że w większości lat dominowały kobiety (średni udział –

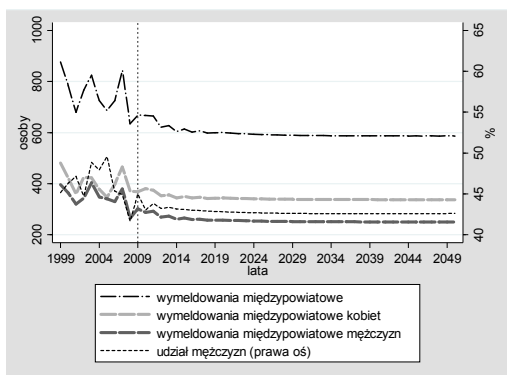

Rys. 1.57. Zameldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w powiecie hrubieszowskim

52%). Ich największą przewagę, mającą swoje źródło we wzroście zainteresowania opisywanym regionem do 174 osób oraz jednocześnie redukcji strumienia napływu mężczyzn, zanotowano w roku 2008 (45 osób). Minimalną większość w ogólnym poziomie zameldowań dla mężczyzn można było dostrzec jedynie w 2001 i 2003 roku. Była to różnica odpowiednio 9 i 1 osoby. Według prognoz, przez pierwsze 3 lata wolumeny zameldowań międzypowiatowych w podziale na płeć będą podlegać wahaniom stosownie wokół 177 kobiet i 148 mężczyzn

rocznie. Następnie w 2014 roku obie wielkości nieznacznie się zmniejszą i powinny utrzymywać się już do końca okresu predykcji na osiągniętym poziomie. W konsekwencji w 2050 roku około 319 osób z innych powiatów powinno zameldować się na omawianym obszarze.

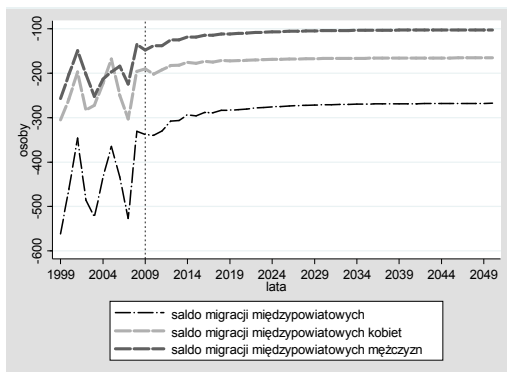
Średnioroczna liczba wymeldowań międzypowiatowych z obszaru powiatu hrubieszowskiego w latach 1999–2009 wynosiła około 747 osób. W trzech latach tego przedziału odnotowano wzrost intensywności wymeldowań do ponad 800 osób rocznie: 1999, 2003 i 2007. Zwiększenie zainteresowania zmianą dotychczasowego miejsca zamieszkania przez mieszkańców powiatu hrubieszowskiego widoczne było wtedy zarówno wśród mężczyzn, jak i wśród kobiet. Udziały tych grup w implikowaniu ogólnej wielkości odpływu z prezentowanego terenu przedstawiały się na korzyść kobiet. Ich odsetek w okresie historycznym wynosił przeciętnie 54%. W 2009 roku liczba wymeldowań wyniosła 669 osób, w tym 368 kobiet

Rys. 1.58. Wymeldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w powiecie hrubieszowskim

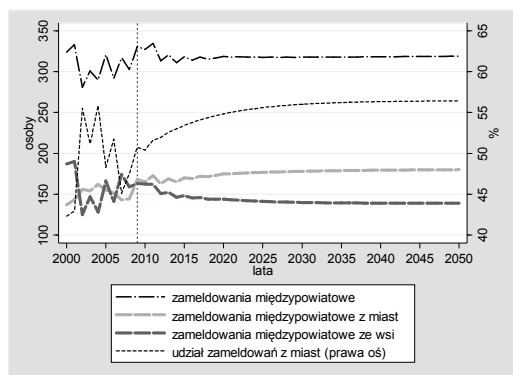
i 301 mężczyzn. Szacuje się, że przez następnych kilka lat liczba ta będzie ulegała nieznacznym fluktuacjom, po czym ustabilizuje się na poziomie 587 osób rocznie. Przewiduje się, że również w okresie stanowiącym horyzont prognozy udział żeńskiej części społeczeństwa będzie przeważał w ogólnej wielkości odpływu, wynosząc 57%.

Saldo migracji międzypowiatowych w powiecie hrubieszowskim miało negatywny wpływ na ogólną liczbę ludności w tym regionie. Od początku badanego okresu jego wartość ulegała wyraźnym wahaniom i kształtowała się na ujemnym poziomie. Tym samym zmiany wielkości zameldowań i wymeldowań międzypowiatowych w podziale na płeć były gwałtowne. Największa nadwyżka wymeldowań z powiatu hrubieszowskiego przypadła na rok 1999 i wynosiła 562 osoby. W przedziale historycznej próby to wartość bilansu migracyjnego liczona dla kobiet w większym stopniu wpływała na jego ogólny poziom. Jedynie w 2005 roku nadwyżka odpływu osób płci męskiej przewyższyła analogiczną wielkość dla kobiet. Na kolejne lata stanowiące horyzont prognozy przewiduje się, że saldo migracji międzypowiatowych w podziale na płeć będzie ulegało systematycznej poprawie. Niemniej jednak będzie stale pozostawać na ujemnym pułapie, który w 2050 roku wyniesie odpowiednio –165 kobiet i –102 mężczyzn.

Rys. 1.59. Saldo migracji międzypowiatowych w podziale na płeć w powiecie hrubieszowskim

Jak wynika z rysunku 1.60., problematyczne jest jednoznacznie określenie, jaki był

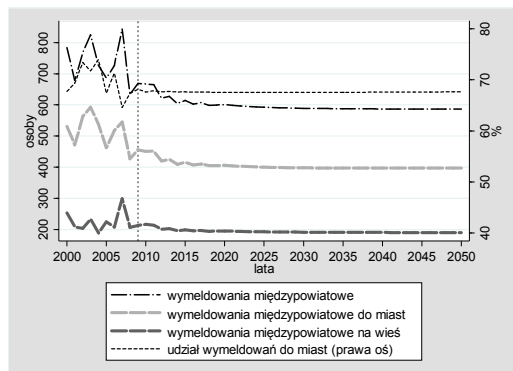
Rys. 1.60. Zameldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie hrubieszowskim

było zaobserwować naprzemiennie występujące zmiany liczebności zameldowań z obu kierunków. Szacuje się, że w kolejnych latach sytuacja stanie się bardziej jednoznaczna, bowiem różnokierunkowe wahania liczby zameldowań z miast i ze wsi spo-

dotychczas dominujący kierunek zameldowań w powiecie hrubieszowskim. W pierwszych dwóch latach wyraźnie przeważały zameldowania ze wsi, których liczba w 2001 roku wyniosła 190 osób. Dla porównania – w tym samym czasie zameldowały się 143 osoby zamieszkujące obszary miejskie należące do innych powiatów. W latach 2002–2004 preferencje osób, którym powiat hrubieszowski wydawał się atrakcyjny, uległy zmianie. Wtedy to przeważającym źródłem napływu ludności stały się tereny miejskie. W następnych latach ponownie można

wodują, że dominującym kierunkiem stanie się pierwszy z wymienionych. Osoby z obszarów miejskich będą bardziej skłonne osiedlać się w granicach powiatu hrubieszowskiego, a ich udział w ogóle zameldowań wyniesie 56%.

Od początku analizowanego okresu liczba wymeldowań międzypowiatowych w powiecie hrubieszowskim ulegała licznym fluktuacjom. Strumień odpływu na tereny

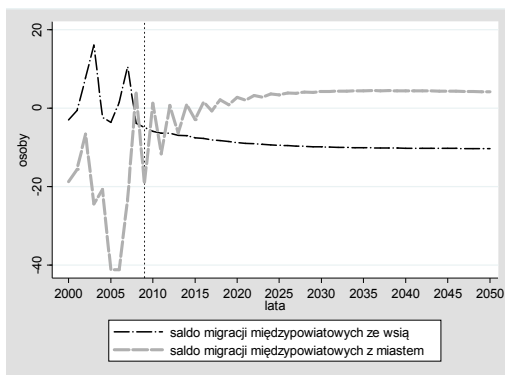

Rys. 1.61. Wymeldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie hrubieszowskim

miejskie kształtował się zgodnie z malejącym trendem, zmieniając się w przedziale od 427 do 592 osób. Liczba wymeldowań na wieś charakteryzowała się stosunkowo większą stabilnością, oscylując w okresie historycznym wokół średniego poziomu 224 osób. W początkowych latach prognozy dojdzie do niewielkich wahań liczby wymeldowań z powiatu hrubieszowskiego, po czym do roku 2050 krzywe obrazujące te wielkości będą się cechowały delikatnie opadającym trendem. Warto podkreślić, że w okresie stanowiącym horyzont prognozy odsetek wymeldowań

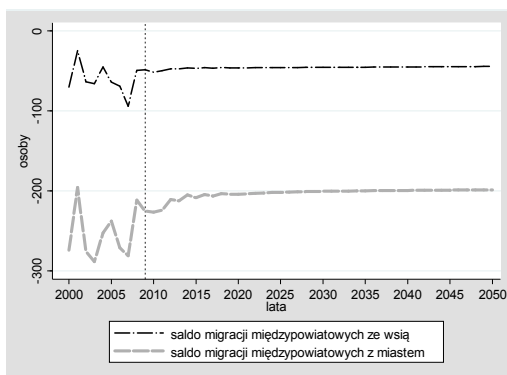
międzypowiatowych do miasta będzie wynosić 68%.

Analizując kształtowanie się wielkości salda migracji międzypowiatowych według kierunków na terenach miejskich powiatu hrubieszowskiego, można zauważyć, że jego wartości liczone ze wsią kształtowały się naprzemiennie na dodatnim i na ujemnym poziomie. Średnioroczna jego wartość do 2009 roku wynosiła -6. Z kolei bilans migracji z miastem od początku badanego okresu formował się poniżej zera. Pomijając gwałtowne spadki w latach 2001 i 2003, odpowiednio do -132 oraz -150, krzywa ilustrująca opisywaną wielkość cechowała się tendencją rosnącą. Zostanie ona utrzymana w kolejnych latach stanowiących horyzont prognozy. Systematyczny wzrost napływu osób z terenów miejskich spowoduje zmniejszenie się rozmiarów ujemnego salda migracji z miastem do -18 osób w roku 2050. Z kolei regularny spadek zameldowań z terenów wiejskich spowoduje, że w okresie prognozy saldo migracji międzypowiatowych ze wsią będzie kształtowało się wyłącznie na ujemnym poziomie. W 2050 roku nadwyżka wymeldowań z miasta na wieś powinna wynieść 6 osób.

Rys. 1.62. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach miejskich powiatu hrubieszowskiego

Poddając analizie wartości sald migracji międzypowiatowych według kierunków na terenach wiejskich powiatu hrubieszowskiego, należy zauważyć, że na jego ogólną wartość większy wpływ miały ruchy migracyjne z miastami innych powiatów. Nadwyżka odpływu w tym kierunku ulegała wyraźnym fluktuacjom, a średnia z lat 1999–2009 wyniosła 251 osób rocznie. Znacznie mniejsze rozmiary, choć również na korzyść wymeldowań z powiatu hrubieszowskiego, notowano w przypadku migracji ze wsią. Średnioroczna wartość salda migracji w okresie historycznym oscylowała wokół –60 osób. Według analityków, w przyszłości obie opisywane wielkości ustabilizują się i ulegną nieznacznej poprawie. Doprowadzi ona do zmniejszenia rozmiarów negatywnych zjawisk odpowiednio do –199 w przypadku salda migracji z miastem i –44 dla analogicznej wielkości ze wsią.

Rys. 1.63. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach wiejskich powiatu hrubieszowskiego

1.9. Powiat krasnostawski¹²

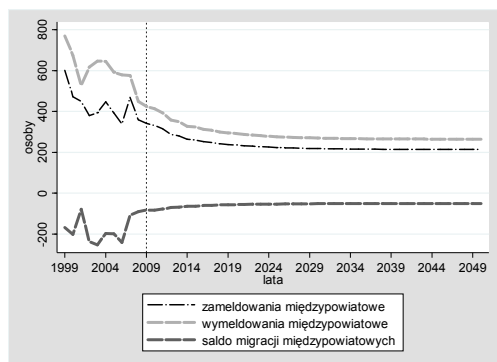
Powiat krasnostawski położony jest w centralnej części województwa lubelskiego. Zajmuje powierzchnię 1031 km² i jest zamieszkiwany przez 67 824 osób. Udziały obu płci w ogólnej liczbie mieszkańców są zbliżone, jednak nieznacznie większość stanowią mężczyźni. Odsetek kobiet w całkowitej liczbie ludności powiatu wynosi 47,2%. Gęstość zaludnienia kształtuje się na poziomie 66 osób/km². Siedzibą władz powiatu jest miasto Krasnystaw. W skład powiatu wchodzi gmina miejska Krasnystaw oraz gminy wiejskie: Fajslawice, Gorzków, Izbica, Krasnystaw, Kraśniczyn, Łopiennik Górny, Rudnik, Siennica Różana, Żółkiewka. Jedynie 28% ludności powiatu krasnostawskiego mieszka na terenie gminy miejskiej – przeważająca część społeczności zajmuje obszary wiejskie.

Wspomniana wyżej przewaga obszarów wiejskich w prosty sposób przekłada się na strukturę zatrudnienia. W omawianym powiecie 60% osób pracuje w sektorze rolniczym, zaś przemysł i budownictwo absorbuje tylko 16% zasobów siły roboczej. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2009 roku wyniosła 13,6%, co było wynikiem o blisko 1 p.p. wyższym od analogicznej wartości dla województwa. Stosunkowo niskie uprzemysłowienie władze powiatu traktują w kategoriach atutu, kładąc nacisk na wysoką atrakcyjność turystyczną tych terenów oraz o dbałość o środowisko naturalne.

¹² Wstępną charakterystykę powiatu krasnostawskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: www.powiat-krasnostawski.info/powiat; GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto było w 2009 roku o 10% niższe od średniej dla wszystkich powiatów, kształtując się na poziomie 2607,1 zł.

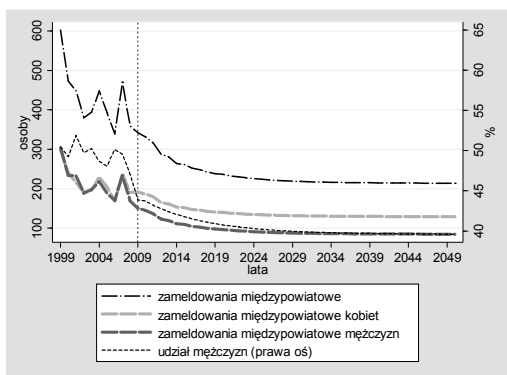
Rysunek 1.64. obrazuje prognozy migracji międzypowiatowych na terenach powiatu krasnostawskiego. W okresie historycznym na obszarze omawianego powiatu

Rys. 1.64. Migracje międzypowiatowe w powiecie krasnostawskim

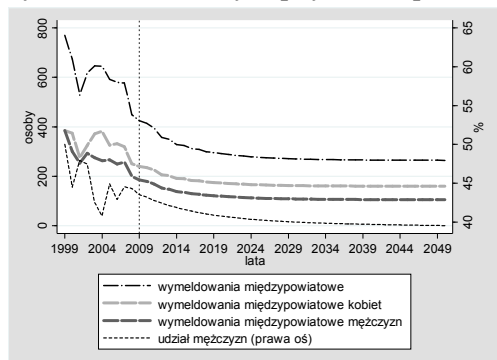
do 264 osób. Natomiast oczekiwana liczba zameldowań do badanego powiatu w analogicznym okresie ma spaść z 331 do 214 osób. W czasie prognozy redukcja liczby osób przenoszących się do innych powiatów oraz napływających do powiatu krasnostawskiego ukształtuje się na poziomie 37% w każdej z rozważanych kategorii. Saldo migracji międzypowiatowych z –82 osób w 2010 roku wzrośnie do –50 osób w roku kończącym prognozę.

Na rysunku 1.65. zaprezentowano prognozy zameldowań międzypowiatowych w podziale na płeć w powiecie krasnostawskim. W analizowanym okresie oczekiwana jest tendencja spadkowa ich wielkości. W latach 1999–2050 liczba kobiet napływających do powiatu przewyższa liczbę zameldowań wśród mężczyzn. W okresie historycznym liczba zameldowań w grupie kobiet spadła z 298 w 1999 do 192 w 2009, zaś wśród mężczyzn z 304 do 150 osób. Udział mężczyzn w łącznej liczbie zameldowań spadł z 50% do 44%. W latach 2010–2050 szacowany jest kolejny spadek w grupie kobiet i mężczyzn. Liczba tych pierwszych obniży się do poziomu 129 osób w 2050 roku. W analogicznym okresie liczba zameldowanych mężczyzn zmniejszy się o około 60 osób i wyniesie 84 na koniec horyzontu prognozy. W związku z tendencjami spadkowymi udział mężczyzn obniży się do 40%.

Rys. 1.65. Zameldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w powiecie krasnostawskim

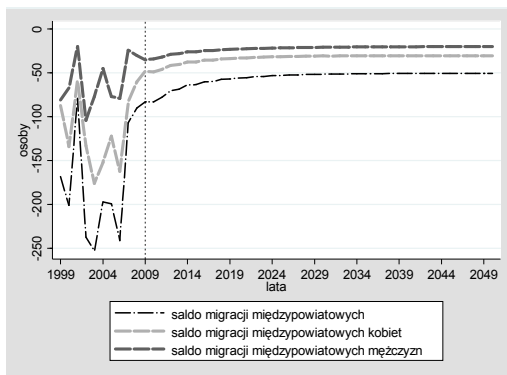
Rysunek 1.66. zawiera prognozy wymeldowań międzypowiatowych w podziale na płeć na terenach powiatu krasnostawskiego. Łatwo zauważyć, że w okresie historycznym dwukrotnie wystąpiły silne spadki – w okresach 1999–2001 i 2007–2009, które

Rys. 1.66. Wymeldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w powiecie krasnostawskim

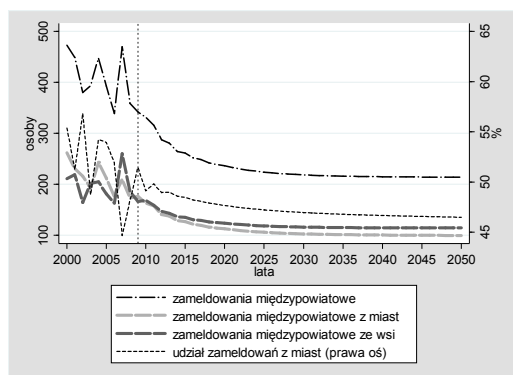
wyniosły odpowiednio 110 oraz 91 osób w grupie kobiet oraz 132 i 72 osoby wśród mężczyzn. W latach 1999–2009 kobiety opuszczające wymieniony powiat dominowały w liczbie osób odpływających ogółem. W tym samym okresie udział mężczyzn w łącznej liczbie wymeldowań spadł z 50% do 44%. W latach 2010–2050 oczekiwany jest dalszy spadek zarówno w grupie kobiet, jak i mężczyzn wymeldowanych z powiatu krasnostawskiego. Liczba kobiet w wyniku redukcji ukształtuje się na poziomie 159 osób w 2050 roku. W rozpatrywanym okresie liczba wymeldowanych mężczyzn zmniejszy się o 74 osoby i wyniesie 104 osoby na koniec prognozy. Występowaniu trendu spadkowego będzie towarzyszyła redukcja udziału mężczyzn w całkowitej liczbie wymeldowań międzypowiatowych do poziomu 40%.

Na rysunku 1.67. zostało zilustrowane saldo migracji międzypowiatowych w podziale na płeć na terenach powiatu krasnostawskiego. W okresie historycznym obszar powiatu krasnostawskiego były naprzemiennie kierunkiem większego odpływu oraz napływu ludności zarówno w kategorii mężczyzn jak i kobiet. W latach 1999–2009 saldo tego rodzaju migracji uległo większemu spadkowi wśród mężczyzn, gdyż ostatecznie w tym okresie zmalało o 46 osób i wyniosło –35 w roku 2009. W tym samym czasie w gronie kobiet zanotowano wzrost salda z –87 do –48 osób. W całym prognozowanym okresie nadwyżka osób wymeldowanych nad zameldowanymi w powiecie krasnostawskim powinna topnieć, w wyniku czego saldo migracji z terenami innych powiatów wzrośnie z –82 osób w roku 2010 do –50 osób w 2050 roku. Oczekuje się, że powyższa redukcja salda będzie wynikiem malejącego salda migracji międzypowiatowych w grupie kobiet (z –48 do –30 osób) oraz mężczyzn (z –34 w 2010 do –19 w 2050 roku).

Rys. 1.67. Saldo migracji międzypowiatowych w podziale na płeć w powiecie krasnostawskim

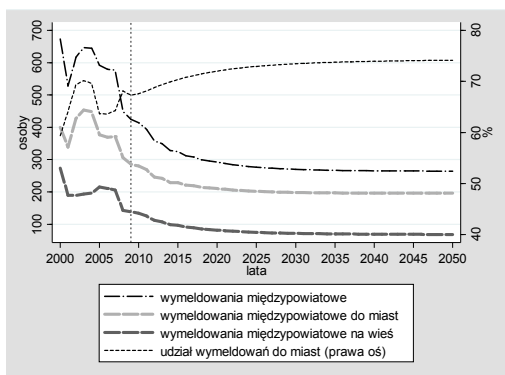
Na rysunku 1.68. zaprezentowano prognozy zameldowań międzypowiatowych według kierunku w powiecie krasnostawskim. W okresie historycznym oczekiwana

Rys. 1.68. Zameldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie krasnostawskim

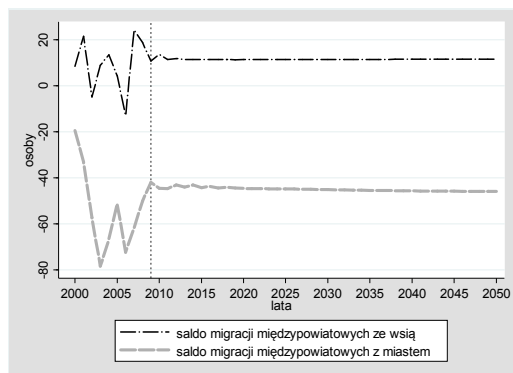
natomiast ze wsi spadnie do 114 osób. W związku z powyższymi tendencjami łączna liczba zameldowań międzypowiatowych w latach 1999–2050 w powiecie krasnostawskim spadnie z 602 do 213 osób.

Prognozy wymeldowań międzypowiatowych według kierunku w powiecie krasnostawskim przedstawia rysunek 1.69. Należy podkreślić, że w okresie historycznym wystąpiły liczne wahania w liczbie wymeldowań do miast oraz na wieś z badanego powiatu, w wyniku których liczba tych pierwszych w 2009 roku wyniosła 286, zaś drugich – 139 osób. W okresie historycznym udział wymeldowań do miast spadł z 67% do 59%. W latach prognozy oczekiwana jest tendencja spadkowa w przypadku wymeldowań ze wsi oraz do miast. W latach 2010–2050 wymeldowania na wieś spadną o 274 osoby i wyniosą 68 osób. Tymczasem w wymeldowaniach do miast spodziewany jest spadek z 279 osób do 196 osób. W roku 2010 liczba osób wymeldowujących się do miast przewyższała liczbę wymeldowań na wieś o 145 osób. W związku z omówionymi tendencjami odsetek wymeldowań międzypowiatowych do miasta w całkowitej liczbie osób wyprowadzających się do innych powiatów w latach 2010–2050 będzie oscylował w przedziale 67%–74%.

Rys. 1.69. Wymeldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie krasnostawskim

Rysunek 1.70. ukazuje prognozy dotyczące migracji w powiecie krasnostawskim, które związane są bezpośrednio z ruchami migracyjnymi na terenach miejskich i wiejskich innych powiatów. W okresie historycznym tereny wiejskie innych powiatów były

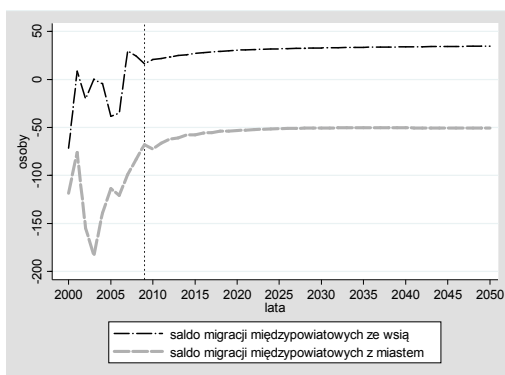

Rys. 1.70. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach miejskich powiatu krasnostawskiego

zdecydowanie słabiej równoważony przez napływ ludności. Saldo migracji międzypowiatowych w tym kierunku z -19 w 2000 spadło do -42 osób w roku 2009. W prognozowanym okresie spodziewany jest dalszy nieznaczny spadek salda migracji na terenach miejskich wobec miast do -45 osób w perspektywie horyzontu czasowego prognozy.

Kolejny rysunek (1.71.) przedstawia prognozy migracji na terenach wiejskich w powiecie krasnostawskim, związane z migracjami na terenach miejskich i wiejskich

innych powiatów. Można łatwo zauważyć, że w okresie historycznym tereny wiejskie były znacznie częściej kierunkiem odpływu niż napływu ludności na omawianym terenie. Saldo tego rodzaju migracji ostatecznie w okresie próby wzrosło od -71 osób w 2000 roku do 16 w roku 2009. Saldo migracji z terenami wiejskimi innych powiatów powinno osiągnąć stan 34 osób w 2050 roku. Jeśli chodzi o migracje w kierunku miast na terenach wiejskich powiatu krasnostawskiego, odpływ migracyjny w okresie historycznym nie był zrównoważony przez napływ ludności. Saldo migracji międzypowiatowych w tym kierunku było najniższe w 2003 roku (-183 osoby), zaś do roku 2009 zmalało do -67 osób. W okresie prognozy spodziewana jest dalsza nieznaczna redukcja salda migracji na terenach wiejskich ze wsią do -50 osób w perspektywie horyzontu czasowego prognozy.

Rys. 1.71. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach wiejskich powiatu krasnostawskiego

Na podstawie powyższej analizy można stwierdzić, że procesy migracyjne na terenie powiatu krasnostawskiego ulegają wygaszeniu, co potwierdza także utrzymujące się na względnie stabilnym poziomie saldo migracji międzypowiatowych. W ramach prognozy wymeldowania będą przewyższały zameldowania, w związku z czym liczba populacji będzie się nieznacznie zmniejszała. Jako grupę osób bardziej mobilną i skłoną do zmiany miejsca zamieszkania należy wskazać kobiety. Ludność chętniej opuszcza teren powiatu krasnostawskiego, żeby przenieść się do miasta, zaś osoby skłonne do zamieszkania w ramach omawianego powiatu napływają głównie z obszarów wiejskich.

1.10. Powiat tomaszowski¹³

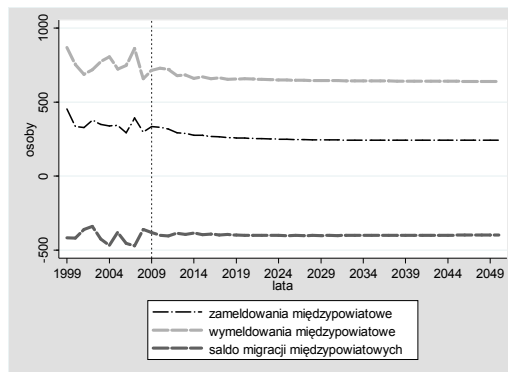
Powiat tomaszowski o powierzchni 1489 km² leży w południowo-wschodniej części województwa lubelskiego przy granicy z Ukrainą. Zamieszkanym jest przez ponad 86 000 osób, zaś gęstość zaludnienia wynosi 58 osób/km². Struktura ludności według grup ekonomicznych w powiecie jest niemal tożsama z obserwowaną dla całego województwa. Największy odsetek stanowią osoby w wieku produkcyjnym (62%), zaś na kolejnych miejscach znaleźć można mieszkańców mających 17 lat i mniej (20%) i ludzi w wieku poprodukcyjnym (18%).

Stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła w 2009 roku 14,6%. Oznacza to, że prawie 6000 osób pozostaje bez pracy, z czego ponad połowę stanowią mężczyźni. Dodatkowo niekorzystnym wydaje się być fakt, że blisko 30% bezrobotnych skończyło co najwyżej gimnazjum, bowiem znacząco zmniejsza to ich szanse na znalezienie pracy.

Stosunkowo wysoki poziom bezrobocia w połączeniu z jedną z najniższych w województwie stawką przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto może być czynnikiem zachęcającym do migracji w poszukiwaniu korzystniejszych warunków zatrudnienia. Z uwagi na korzystne warunki naturalne i dość duży odsetek osób zatrudnionych w sektorze rolniczym preferowanymi kierunkami rozwoju dla powiatu jest przemysł przetwórczy oraz działania mające na celu ochronę środowiska naturalnego i agroturystyka.

¹³ Wstępną charakterystykę powiatu tomaszowskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: www.powiat-tomaszowski.com.pl/ogolna-charakterystyka-powiatu/; GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

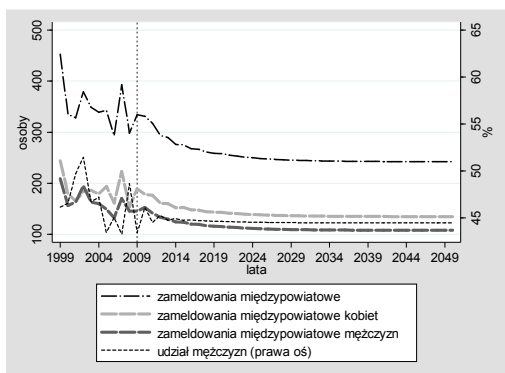
Rysunek 1.72. stanowi prezentację prognozy migracji międzypowiatowych w powiecie tomaszowskim. Należy podkreślić, że zmiany zaobserwowane w okresie analizy w kategorii wymeldowań i zameldowań miały postać łagodnych wahań. Wi-

Rys. 1.72. Migracje międzypowiatowe w powiecie tomaszowskim

powiatu w analogicznym okresie ma spaść z 331 osób do 242 osób. W efekcie zbliżonego udziału procentowego zmniejszenia liczby osób decydujących się na osiedlenie w powiecie tomaszowskim oraz przenoszących się do innych powiatów saldo migracji międzypowiatowych będzie utrzymywało się na względnie stabilnym poziomie i wyniesie –398 osób w roku kończącym okres prognozy.

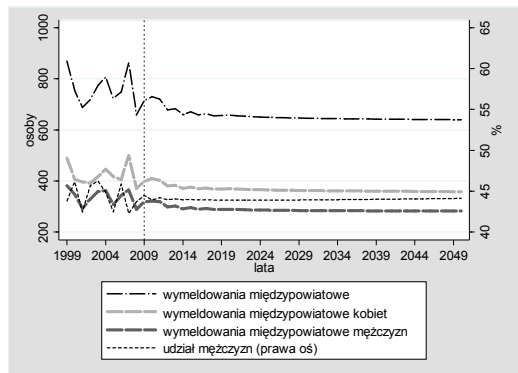
Na rysunku 1.73. zobrazowano prognozy zameldowań międzypowiatowych w podziale na płeć w powiecie tomaszowskim. W okresie objętym badaniem szacowany jest trend spadkowy z wahaniami oraz z przewagą liczby kobiet w okresie 1999–2050 napływających do powiatu nad liczbą mężczyzn. Spadek zameldowań w gronie kobiet w latach 1999–2009 wyniósł 55 osób i ukształtował się na poziomie 189 osób w 2009, natomiast wśród mężczyzn widoczna była silna redukcja z poziomu 209 osób do 145 osób. Udział mężczyzn w całkowitej liczbie zameldowań w okresie historycznym mieścił się w przedziale 43%–51%. Zgodnie z prognozą, w latach 2010–2050 szacowane są dalsze spadki w omawianych kategoriach.

Rys. 1.73. Zameldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w powiecie tomaszowskim

Wśród kobiet nastąpi spadek liczby zameldowań w powiecie tomaszowskim do 134 w 2050 roku, zaś dla mężczyzn liczba zameldowanych zostanie zredukowana o 45 osób, aż do 104 na koniec horyzontu prognozy. W 2050 roku udział mężczyzn w łącznej liczbie zameldowanych w powiecie tomaszowskim wyniesie 44%.

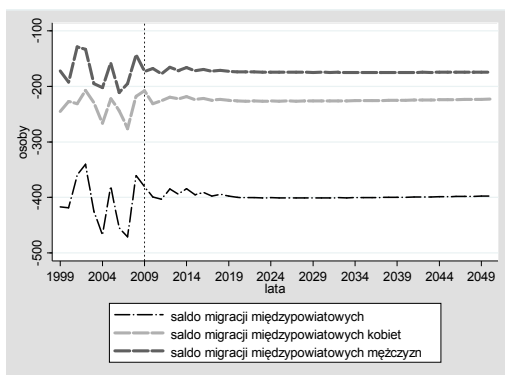
Analiza prognozy wymeldowań międzypowiatowych w podziale na płeć w powiecie tomaszowskim dotyczy danych zilustrowanych na rysunku 1.74. Należy podkreślić, że w latach 1999–2009 występował nieznaczny trend spadkowy w badanej kategorii.

Rys. 1.74. Wymeldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w powiecie tomaszowskim

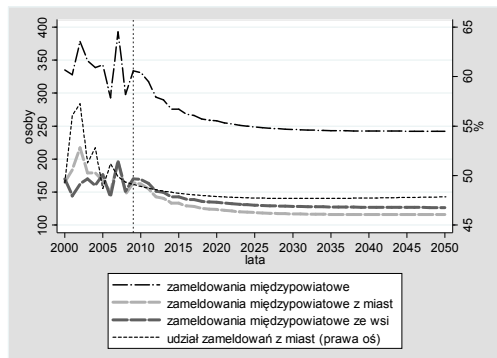
wrót do tendencji spadkowej, utrzymującej się do końca horyzontu prognozy. W latach 2010–2050 liczba wymeldowanych kobiet ulegnie spadkowi do poziomu 357 osób w 2050 roku. Równocześnie wystąpi zmniejszenie się liczby wymeldowanych mężczyzn o 38 osób do poziomu 282 osób na koniec horyzontu prognozy. Występowaniu trendu spadkowego będzie towarzyszył stabilny udział mężczyzn w całkowitej liczbie wymeldowań międzypowiatowych na poziomie 44%.

Kolejna analiza ilustruje saldo migracji międzypowiatowych w podziale na płeć na terenach powiatu tomaszowskiego. W okresie historycznym atrakcyjność wskazanego obszaru jako miejsca napływu ludności na przemian zwiększała się i malała zarówno w kategorii mężczyzn, jak i kobiet. W latach 1999–2009 saldo tego rodzaju migracji spadło w obu wymienionych grupach, przy czym wśród kobiet redukcja wyniosła 37 osób (do poziomu –208 osób w 2009). Nie oczekuje się, żeby w prognozowanym okresie nadwyżka osób wymeldowanych nad zameldowanymi w powiecie tomaszowskim ulegała istotnym zmianom, w związku z czym saldo migracji z terenami innych powiatów będzie relatywnie stabilne w okresie prognozy i wyniesie –397 osób w 2050 roku.

Rys. 1.75. Saldo migracji międzypowiatowych w podziale na płeć w powiecie tomaszowskim

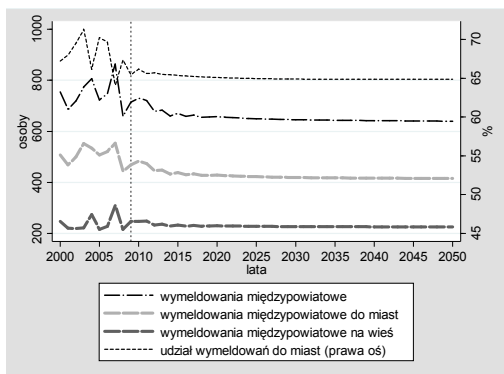
Dane zaprezentowane na rysunku 1.76. to prognozy zameldowań międzypowiatowych według kierunku w powiecie tomaszowskim. Wyraźnie widać, że w przeszłości miały miejsce liczne fluktuacje w przypadku zameldowań ze wsi oraz w odniesieniu do

Rys. 1.76. Zameldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie tomaszowskim

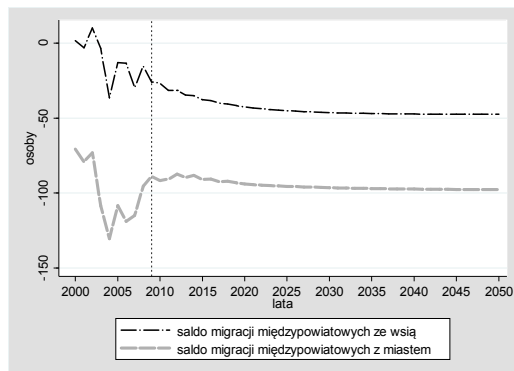
liczba zameldowań ze wsi spadnie do 126 osób. W wyniku powyższych trendów całkowita liczba zameldowań międzypowiatowych w okresie 1999–2050 w powiecie tomaszowskim spadnie z 453 do 242 osób.

Kolejna analiza 1.77. ukazuje prognozy wymeldowań międzypowiatowych według kierunku w powiecie tomaszowskim. W okresie historycznym najwyższy poziom wymeldowań do miast – 554 osoby – wystąpił w 2007 roku, również w tym roku na tereny wiejskie wyprowadziło się najliczniejsze grono – 310 osób. Na koniec 2009 roku wymeldowania do miast wyniosły 468 osób, zaś na wieś jedynie 247. W tym okresie udział wymeldowań do miast spadł z 67% do 65%. W okresie prognozy oczekiwana jest tendencja spadkowa w przypadku zarówno wymeldowań ze wsi, jak i do miast. W latach 2010–2050 wymeldowania na wieś spadną o 247 osób i wyniosą 224 osób. Tymczasem dla wymeldowań do miast oczekiwana jest zdecydowanie mniejsza redukcja z 483 osób do 414 osób. W konsekwencji tych zmian udział wymeldowań międzypowiatowych do miasta w całkowitej liczbie osób wyprowadzających się do innych powiatów w latach 2010–2050 będzie kształtował się w widełkach 65%–66%. W 2010 roku liczba osób odpływających do miast przewyższała liczbę wymeldowań na wieś o 236 osób.

Rys. 1.77. Wymeldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie tomaszowskim

Rysunek 1.78. przedstawia prognozy migracji międzypowiatowych na terenach miejskich powiatu tomaszowskiego. W latach 1999–2009 saldo migracji międzypowiatowych ze wsią zmalało od 1 osoby w 2000 roku do –25 osób w roku 2009.

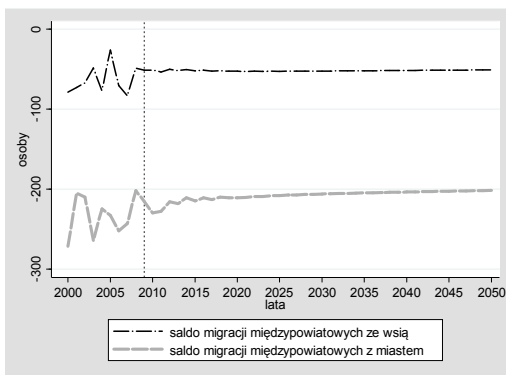

Rys. 1.78. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach miejskich powiatu tomaszowskiego

W okresie objętym prognozą trend spadkowy powinien się utrzymywać, a saldo migracji z terenami wiejskimi innych powiatów powinno zmaleć do –47 osób do roku 2050. Rozpatrując drugi kierunek migracji międzypowiatowych, czyli migracje w kierunku miast na terenach miejskich powiatu tomaszowskiego, odpływ migracyjny był zdecydowanie słabiej kompensowany przez napływ ludności. W konsekwencji saldo migracji międzypowiatowych w tym kierunku z –70 w 2000 zmalało do –88 osób w roku 2009. W kolejnych latach stanowią-

cych okres prognozy spodziewane jest dalsze nieznaczne zmniejszanie się salda migracji na terenach miejskich z miastem do –97 osób w perspektywie 2050 roku.

Na rysunku 1.79. ukazane są prognozy migracji według kierunku na terenach wiejskich w powiecie tomaszowskim. Można łatwo zauważyć, że okres historyczny to czas zdecydowanie gwałtowniejszych zmian niż te, które oczekiwane są w okresie prognozy. Tereny wiejskie w przeszłości były częściej kierunkiem odpływu niż napływu ludności na omawianym terenie. Saldo tego rodzaju migracji wzrosło w okresie historycznym z –78 osób w 2000 roku do –51 osób w roku 2009. W całym prognozowanym okresie saldo migracji z terenami wiejskimi innych powiatów powinno się stabilizować i osiągnąć stan –50 osób w 2050 roku. Jeśli chodzi o migracje w kierunku miast na terenach wiejskich powiatu tomaszowskiego, odpływ migracyjny w okresie historycznym nie był zrównoważony przez napływ ludności. W następstwie powyższego zjawiska saldo migracji międzypowiatowych w tym kierunku było ujemne. Najniższe było w 2000 roku, gdy wynosiło –271 osób, zaś do roku 2009 wzrosło do –215 osób. W latach 2010–2050 szacowane jest dalsze nieznaczne obniżenie się salda migracji na terenach wiejskich ze wsią do –201 osób.

Rys. 1.79. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach wiejskich powiatu tomaszowskiego

Reasumując, należy zauważyć, że procesy migracyjne na terenie powiatu tomaszowskiego wykazują tendencję malejącą w okresie analizy, co potwierdza utrzymujące się na relatywnie stabilnym poziomie saldo migracji międzypowiatowych. Zgodnie z szacunkami, na terenie powiatu wymeldowania będą przewyższały poziom zameldowań. Grupą bardziej mobilną i skłoną do zmiany miejsca zamieszkania okazały się kobiety. Społeczność częściej opuszcza teren powiatu tomaszowskiego, żeby przeprowadzić się do miasta, zaś osoby skłonne do osiedlenia w omawianym powiecie napływają głównie z obszarów wiejskich.

1.11. Powiat zamojski¹⁴

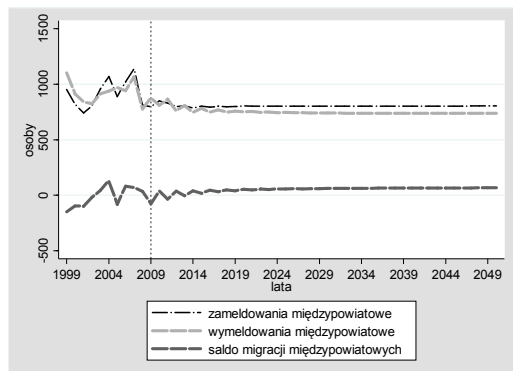
Powiat zamojski ziemski umiejscowiony jest w południowej części województwa lubelskiego. Graniczy z powiatami: biłgorajskim, chełmskim, hrubieszowskim, krasnostawskim, tomaszowskim oraz leżącym w jego centrum Zamościem. Pod względem powierzchni zajmuje drugie miejsce w województwie (1870 km²) po powiecie bialskim. Jego tereny zamieszkuje 109 181 osób, a gęstość zaludnienia wynosi 58 osób/km². Nieznaczną większość ogólnej liczby ludności stanowią kobiety (50,9%). W skład powiatu zamojskiego wchodzi 15 gmin, w tym 3 gminy miejsko-wiejskie i 12 gmin wiejskich.

Stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła w 2009 roku 12,9%, co było wynikiem tylko minimalnie wyższym od średniej dla całego województwa. Niewielką przewagę wśród ogółu bezrobotnych stanowili mężczyźni, szczególnie w grupach ze stosunkowo niskim wykształceniem. Wraz z jego wzrostem zaobserwowana proporcja ulegała zmianie w ten sposób, że wśród osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym odsetek kobiet wyniósł aż 71%.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2009 roku na terenie omawianego powiatu było równe 2350,53 zł, co stanowiło 81% średniej dla województwa i 77% analogicznej wartości dla Zamościa. W 2008 roku niemal ¾ ogółu pracujących znajdowało zatrudnienie w sektorze rolniczym. Był to wynik najwyższy spośród wszystkich analizowanych w niniejszym raporcie powiatów. Ma on swoje źródło w obserwowanych na terenie powiatu odpowiednich warunkach naturalnych potrzebnych do prowadzenia tego typu działalności. Niekorzystny wydaje się fakt, że wyraźną większość stanowią gospodarstwa o stosunkowo niewielkiej powierzchni, co nie sprzyja podnoszeniu wydajności produkcji rolnej. Na terenie powiatu tradycyjnie rozwinięty jest przemysł przetwórczy i spożywczy, zaś dąży się także do rozwoju budownictwa i meblarstwa.

¹⁴ Wstępną charakterystykę powiatu zamojskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: www.powiat-zamojski.info/powiat; GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

Rysunek 1.80. stanowi ilustrację prognozy migracji międzypowiatowych w powiecie zamojskim. Analizując okres historyczny, można zauważyć, że teren omawianego powiatu był w zbliżonym stopniu miejscem odpływu ludności do innych powiatów,

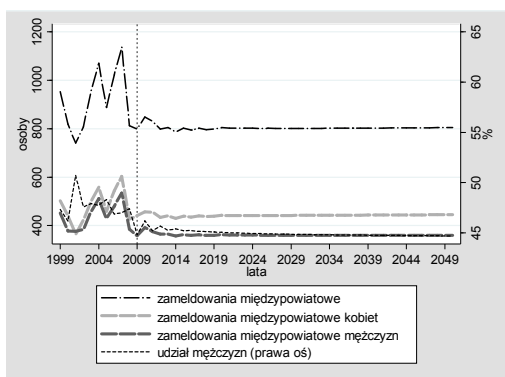

Rys. 1.80. Migracje międzypowiatowe w powiecie zamojskim

co i jej napływu na badany obszar, czego dowodzi saldo tego rodzaju migracji, które oscylowało od -149 osób w roku 1999 do -77 osób w 2009. Natomiast w okresie prognozy szacowane są kolejne zmiany zarówno po stronie wymeldowań, jak i zameldowań międzypowiatowych. Liczba tych pierwszych od 2010 roku do 2050 zmniejszy się z 810 do 738 osób. Natomiast oczekiwana liczba zameldowań do badanego powiatu w analogicznym okresie spadnie z 848 do 805 osób. Saldo migracji międzypowiatowych będzie

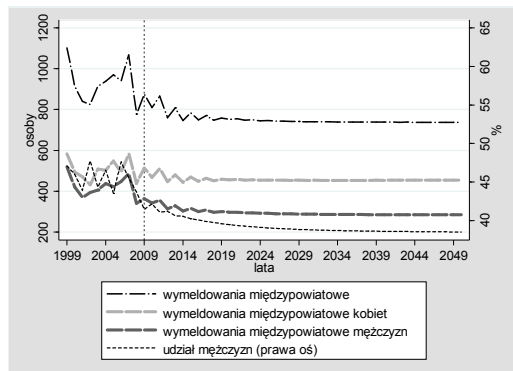
zatem wzrastać przy pewnych wahaniach z poziomu 38 osób w roku 2010 do 66 osób w roku zamykającym prognozę.

Rysunek 1.81. stanowi analizę prognozy zameldowań międzypowiatowych w podziale na płeć w powiecie zamojskim. Omawiane kategorie w okresie historycznym wykazywały liczne fluktuacje, jednak w horyzoncie prognozy oczekiwane jest wygładzanie obserwowanych trendów. W latach 1999–2009 liczba kobiet napływających do powiatu przewyższała liczbę zameldowań wśród mężczyzn (o 51 osób oraz o 83 osoby odpowiednio w 1999 i 2009). Wyjątek stanowi jedynie rok 2001, gdy liczba zameldowań mężczyzn przewyższyła napływ kobiet o 11 osób. W związku ze spadkiem liczby zameldowań w grupie kobiet (z 502 w 1999 do 441 w 2009) i mężczyzn (z 451 do 358 osób), udział tych drugich w łącznej liczbie zameldowań spadł z 47 do 44%. W 2010 szacowany jest jednorazowy wzrost odpowiednio do poziomu 456 kobiet oraz 392 mężczyzn, a następnie kontynuowany powinien być spadek zameldowań zarówno w grupie kobiet, jak i mężczyzn. Liczba tych pierwszych ulegnie spadkowi do poziomu 444 osób w 2050 roku. W analogicznym okresie liczba zameldowanych mężczyzn zmniejszy się o około 32 osoby i wyniesie 359 osób w perspektywie horyzontu prognozy. Współczynnik maskulinizacji w kategorii zameldowań w powiecie zamojskim wyniesie 44% na koniec prognozy.

Rys. 1.81. Zameldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w powiecie zamojskim

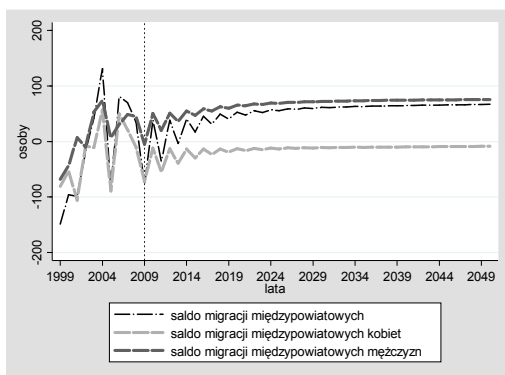
Rysunek 1.82. przedstawia prognozy wymeldowań międzypowiatowych w podziale na płeć w powiecie zamojskim. W okresie próby kobiety dominowały w grupie osób wyprowadzających się z powiatu i posiadały przewagę nad mężczyznami w tej

Rys. 1.82 Wymeldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w powiecie zamojskim

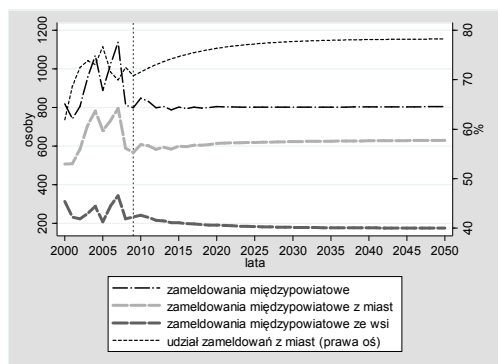
spadnie do 453 osób w 2050 roku. W tym samym czasie liczba wymeldowanych mężczyzn zmniejszy się o 57 osób i ukształtuje się na poziomie 284 osób na koniec prognozy. Występowaniu trendu spadkowego będzie towarzyszył stabilny udział mężczyzn w całkowitej liczbie wymeldowań międzypowiatowych na poziomie 39%.

Kolejny rysunek przedstawia saldo migracji międzypowiatowych w podziale na płeć na terenie powiatu zamojskiego. W okresie historycznym analizowana kategoria wykazywała liczne wahania zarówno w gronie kobiet jak i mężczyzn. Najniższe saldo w latach 1999–2009 zanotowano w 2001. Wśród kobiet wyniosło ono –106 osób, zaś w grupie mężczyzn stanowiło –99 osób. W całym okresie przeszłym saldo tego rodzaju migracji uległo wzrostowi wśród kobiet o 9 osób i wyniosło –72 w 2009 roku. Oczekuje się, że w prognozowanym okresie nadwyżka kobiet wymeldowanych nad zameldowanymi w powiecie zamojskim ulegnie redukcji, w związku z czym saldo w grupie kobiet wzrośnie do –8 w 2050. Z kolei w kategorii mężczyzn w horyzoncie prognozy saldo znacznie wzrośnie z 50 osób w roku 2010 do 75 osób w ostatnim roku objętym badaniem.

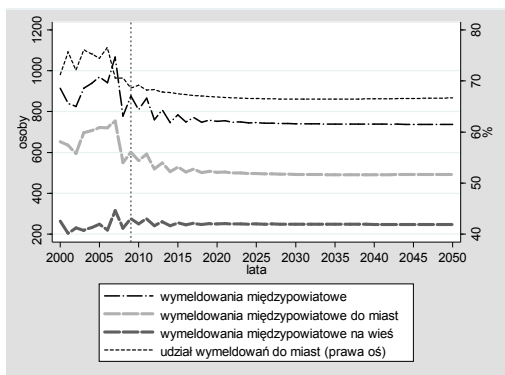
Rys. 1.83. Saldo migracji międzypowiatowych w podziale na płeć w powiecie zamojskim

Rysunek 1.84. ukazuje prognozy zameldowań międzypowiatowych według kierunku w powiecie zamojskim. W okresie przeszłym najwyższy poziom zameldowań z miast nastąpił w 2007 roku i wyniósł 796 osób. W tym samym roku również zameldowania ze wsi wykazały wartość maksymalną równą 342 osobom. W latach 1999–2009 zameldowania ze wsi zostały zredukowane z 312 do 233 osób, zaś w zameldowaniach z miast zanotowano tendencję wzrostową, w wyniku której liczba zameldowań w 2009 wyniosła 566 osób. W roku 2010 nadwyżka napływających do powiatu zamojskiego z miast przewyższała liczbę zameldowań ze wsi o 366 osób. W horyzoncie prognozy szacowany jest wzrost liczby zameldowań z miast do poziomu 629 osób, co będzie stanowiło 78% całkowitych zameldowań w analizowanym powiecie, natomiast liczba osób napływających z obszarów wiejskich spadnie do 175 osób.

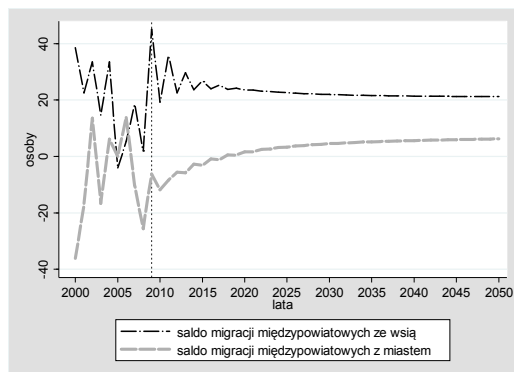
Rys. 1.84. Zameldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie zamojskim

Analiza 11.6. stanowi ilustrację prognozy wymeldowań międzypowiatowych według kierunku w powiecie zamojskim. Należy podkreślić, że w okresie historycznym wystąpiły liczne wahania w liczbie wymeldowań do miast oraz na wieś z badanego powiatu, w wyniku których liczba tych pierwszych w 2009 roku wyniosła 602 osoby, zaś drugich – 275 osób. W latach 2000–2009 najmniej osób przeprowadziło się na wieś w 2001 – 204, zaś najmniejsza migracja na tereny miejskie w tym samym okresie miała miejsce w 2008 – 549 osób. W okresie historycznym udział wymeldowań do miast spadł z 71% do 68%. Zgodnie z oczekiwaniami w latach 2010–2050 wymeldowania na wieś spadną do 245 osób, zaś do miast z 560 do 491 osób. W 2010 liczba osób odpływających do miast przewyższała liczbę wymeldowań na wieś o 310 osób. W związku z omówionymi tendencjami udział wymeldowań międzypowiatowych do miasta w całkowitej liczbie osób wyprowadzających się do innych powiatów w latach 2010–2050 będzie maleć z 69% do 67%.

Rys. 1.85. Wymeldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie zamojskim

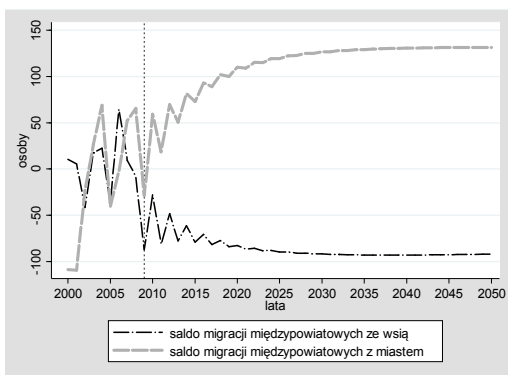
Następna analiza dotyczy prognozy migracji w powiecie zamojskim powiązanych bezpośrednio z ruchami migracyjnymi na terenach innych powiatów. W okresie przeszłym obszary wiejskie innych powiatów były dominującym kierunkiem napływu netto ludności na omawianym terenie.

Rys. 1.86. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach miejskich powiatu zamojskiego

Saldo wynikające z omawianych migracji było dodatnie i oscylowało w granicach od -4 osób w 2005 roku do 45 osób w roku 2009. W okresie predykcji saldo migracji z terenami wiejskimi innych powiatów będzie wykazywało trend malejący i ukształtuje się na poziomie 21 osób do roku 2050. Jeśli chodzi o migracje w kierunku miast na terenach miejskich powiatu zamojskiego, odpływ migracyjny był zdecydowanie słabiej równoważony przez napływ ludności. Saldo migracji międzypowiatowych w tym kierunku wzrosło w okresie próby przy silnych fluktuacjach z -36 w 2000 do -6 osób w roku 2009. W latach 2002, 2004, 2006 omawiane saldo było dodatnie i wykazywało odpowiednio wartości: 13, 6, 13 osób. W kolejnych latach szacowany jest dalszy wzrost salda migracji na terenach miejskich z miastem powiatu zamojskiego do 6 osób w perspektywie horyzontu czasowego prognozy.

Rysunek 1.87. stanowi prognozy migracji na terenach wiejskich w powiecie zamojskim, które związane są migracjami na terenach wiejskich innych powiatów. W okresie historycznym tereny wiejskie były na przemian miejscem dodatniego oraz ujemnego napływu ludności netto. Saldo tego rodzaju migracji spadło na przestrzeni okresu historycznego z 10 osób w 2000 roku do -87 osób w roku 2009. W całym prognozowanym okresie sytuacja taka powinna się pogłębiać, w wyniku czego saldo migracji z terenami wiejskimi innych powiatów powinno osiągnąć stan -92 osób w 2050 roku. Jeśli chodzi o migracje w kierunku miast na terenach wiejskich powiatu zamojskiego, ich saldo w okresie historycznym ulegało silnym wahaniom. Saldo migracji międzypowiatowych w tym kierunku wyniosło 2009 roku -28 osób, zaś najwyższy poziom wykazało w 2004, gdy wyniosło 68 osób. W czasie prognozy oczekiwane są kolejne wzrosty salda migracji na terenach wiejskich ze wsią do 131 osób w perspektywie roku 2050 zamykającego okres pro-

Rys. 1.87. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach wiejskich powiatu zamojskiego

gnozy. Na podstawie dokonanej analizy można stwierdzić, że procesy migracyjne na terenie powiatu zamojskiego nie są dynamiczne przy utrzymującym się na względnie stabilnym poziomie saldzie migracji międzypowiatowych. Szacuje się, że na przestrzeni lat prognozy wymeldowania będą zbliżone do poziomu zameldowań. Jako grupę osób bardziej mobilną należy wskazać kobiety. Ludność chętniej decyduje się na wyprowadzkę z powiatu zamojskiego, żeby przenieść się do miasta. Z kolei osoby chętne do zamieszkania w ramach omawianego powiatu napływają również na ogół z obszarów wiejskich.

1.12. Powiat miasto Chełm¹⁵

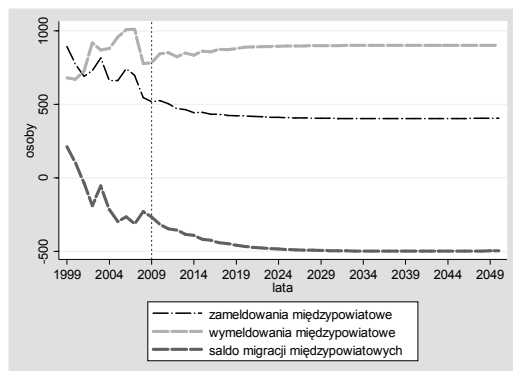
Chełm jest miastem na prawach powiatu położonym we wschodniej części województwa lubelskiego w centrum powiatu chełmskiego. Jego granice obejmują tereny o powierzchni 35 km², które zamieszkuje około 67 650 osób. Osoby w wieku produkcyjnym stanowią 67% tej wielkości i są to w niemal równym stopniu przedstawiciele obu płci. Stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła w 2009 roku 15,5% i była tym samym jedną z najwyższych spośród stóp bezrobocia powiatów grodzkich województwa.

Analizując strukturę osób pozostających bez pracy, można zauważyć, że w przeciwieństwie do większości omawianych terenów, w Chełmie ponad połowa bezrobotnych rekrutuje się spośród kobiet. Wyraźną przewagę odnotowują one zwłaszcza w przedziale osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym oraz wyższym. Ogólnie w całości zasobu bezrobocia największym udziałem charakteryzuje się grupa mieszkańców z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (prawie 30%).

Z około 16 000 osób, które w 2008 roku pracowały w omawianym obszarze, ponad 70% znajdowało zatrudnienie w sektorze usług (przede wszystkim rynkowych). Co czwarty pracujący trudnił się działalnością przemysłową, łącznie z budownictwem. Ze względu na bliskość granicy z Ukrainą miasto dąży do pełnienia roli centrum przemysłowo-usługowo-tranzytowego.

¹⁵ Wstępną charakterystykę m. Chełma opracowano na podstawie następujących źródeł: www.chelm.pl; GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

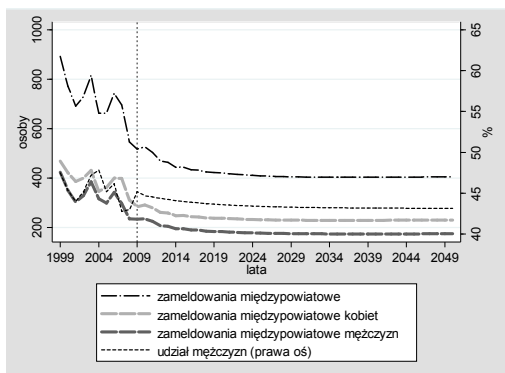
Rysunek 1.88. obrazuje prognozy migracji międzypowiatowych w Chełmie. Badając okres historyczny, można zauważyć, że teren omawianego powiatu był znacznie częściej kierunkiem odpływu ludności do innych powiatów niż napływu na badany

Rys. 1.88. Migracje międzypowiatowe w Chełmie

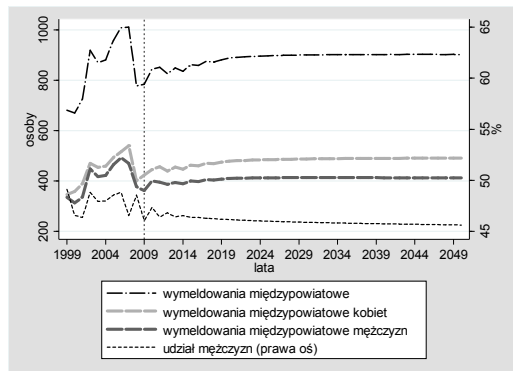
zwiększy się z 845 do 902 osób, zaś oczekiwana liczba zameldowań do badanego miasta w analogicznym okresie ma spaść z 525 do 407 osób. W efekcie wzrostu liczby wymeldowań i spadku liczby zameldowań do Chełma, saldo migracji międzypowiatowych będzie wykazywało tendencję spadkową i wyniesie -496 osób w roku kończącej predykcję.

Analiza rysunku 1.89. dostarcza informacji dotyczących prognozy liczby zameldowań międzypowiatowych w podziale na płeć w Chełmie. W badanym okresie oczekiwana jest tendencja spadkowa z niewielkimi wzrostami w latach 2001–2003 oraz 2005–2006, które w gronie zameldowanych kobiet wyniosły odpowiednio 44 oraz 54 osoby. W okresie prognozy liczba kobiet napływających do Chełma przewyższała liczbę zameldowań wśród mężczyzn (w 2010 roku nadwyżka ta wyniosła 50 osób). W okresie historycznym liczba zameldowań w grupie kobiet spadła z 469 w 1999 roku do 284 w roku 2009, zaś wśród mężczyzn z 424 osób do 234 osób. Udział mężczyzn w łącznej liczbie zameldowań spadł w tym czasie z 47% do 45%. W 2010 roku szacowany jest jednorazowy wzrost odpowiednio do poziomu 291 osób oraz 235 osób, a następnie kontynuowana jest redukcja w grupie kobiet (do poziomu 230 osób) i mężczyzn (do 174 osób w 2050 roku). W związku z tendencjami spadkowymi udział mężczyzn w łącznej liczbie zameldowanych osób w Chełmie wyniesie 43% na koniec prognozy.

Rys. 1.89. Zameldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w Chełmie

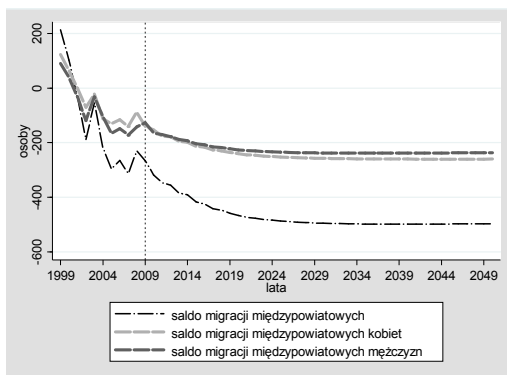
Rysunek 1.90. prezentuje prognozy wymeldowań międzypowiatowych w podziale na płeć w Chełmie. W latach analizy liczba kobiet odpływających z wymienionego powiatu przewyższała liczbę wymeldowań wśród mężczyzn. Najwyższą nadwyżkę zanotowano w 2007 roku (70 osób).

Rys. 1.90. Wymeldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w Chełmie

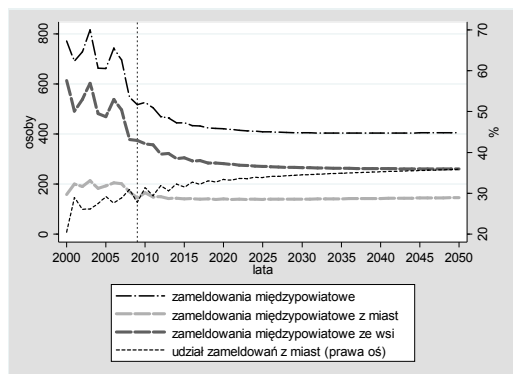
W okresie historycznym liczba wymeldowań w gronie kobiet zwiększyła się z 346 w roku 1999 do 423 w roku 2009, natomiast wśród mężczyzn z 334 osób do 361 osób. W tym samym okresie udział mężczyzn w łącznej liczbie wymeldowań wynosił 46%–49%. W okresie predykcji oczekiwana jest tendencja wzrostowa, utrzymująca się do końca horyzontu prognozy. Największe przyrosty wymeldowań kobiet wynoszące 15 osób zanotowano w 2012 roku oraz 2014 roku. W latach 2010–2050 liczba wymeldowanych kobiet ulegnie zwiększeniu do 490 osób w 2050 roku. W analogicznym okresie liczba wymeldowanych mężczyzn wzrośnie o 11 osób i ukształtuje się na poziomie 411 osób na koniec okresu prognozy. Występowaniu trendu rosnącego będzie towarzyszył stabilny udział mężczyzn w całkowitej liczbie wymeldowań międzypowiatowych na poziomie 45%.

Na rysunku 1.91. zilustrowano saldo migracji międzypowiatowych w podziale na płeć na terenach Chełma. W przeszłości tereny Chełma cieszyły się okresowo wzmaganymi oraz słabnącymi odpływami oraz napływami ludności zarówno w kategorii mężczyzn, jak i kobiet. W latach 1999–2009 saldo tego rodzaju migracji uległo większemu spadkowi wśród kobiet, gdyż zmniejszyło się o 262 osoby i wyniosło –139 osób w 2009. W tym samym okresie w gronie mężczyzn zanotowano redukcję z 90 do –127 osób. W horyzoncie prognozy nadwyżka osób wymeldowanych nad zameldowanymi w Chełmie powinna ulegać zwiększeniu, w wyniku którego saldo migracji z terenami innych powiatów spadnie z –317 w 2010 do –496 osób w 2050 roku. Oczekuje się, że powyższy wzrost salda będzie wynikiem zwiększającego się salda migracji międzypowiatowych w grupie kobiet (z –153 do –259 osób) oraz mężczyzn (z –164 w 2010 do –236 w 2050 roku).

Rys. 1.91. Saldo migracji międzypowiatowych w podziale na płeć w Chełmie

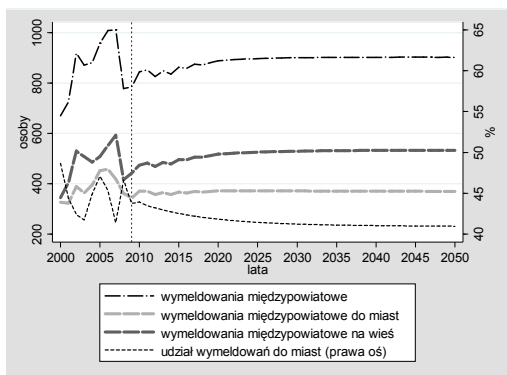
Rysunek 1.92. prezentuje prognozy zameldowań międzypowiatowych według kierunku w Chełmie. W przeszłości najczęściej zameldowań z terenów wiejskich zanotowano w roku 2000, zaś w 2003 wystąpił maksymalny napływ ludności z miast.

Rys. 1.92. Zameldowania międzypowiatowe według kierunku w Chełmie

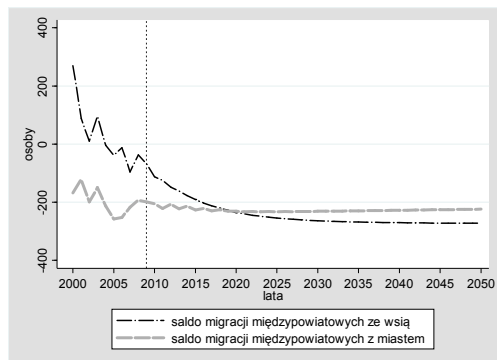
145 osób i będzie stanowiła 35% całkowitych zameldowań w Chełmie, natomiast ze wsi spadnie do 259 osób.

Rysunek 1.93. stanowi ilustrację prognozy wymeldowań międzypowiatowych według kierunku w Chełmie. W okresie przeszłym najczęściej osób wymeldowało się, by zamieszkać na terenach wiejskich w 2007 roku (592 osoby), zaś miasto było celem wyprowadzki aż 457 osób w 2006 roku. Liczba wymeldowań do miast w 2009 wyniosła 343 osób, zaś na wieś 441. Wówczas udział wymeldowań do miast spadł z 49% do 44%. W 2010 roku nadwyżka osób wypływających na wieś nad wymeldowaniami do miast stanowiła 98 osób. W horyzoncie prognozy oczekiwana jest tendencja wzrostowa zarówno w przypadku wymeldowań na wieś, jak i do miast. Zgodnie z oczekiwaniami, w latach 2010–2050 wymeldowania na wieś podskoczą do 532 osób, gdy tymczasem w wymeldowaniach do miast oczekuje się nieznacznej redukcji do 369 osób. W związku z omówionymi tendencjami udział wymeldowań międzypowiatowych do miasta w całkowitej liczbie osób wyprowadzających się do innych powiatów w latach 2010–2050 będzie malał z poziomu 44% do 41%.

Rys. 1.93. Wymeldowania międzypowiatowe według kierunku w Chełmie

Następne rozważania dotyczą prognozy migracji w Chełmie wobec terenów wiejskich i miejskich innych powiatów. W okresie historycznym tereny wiejskie innych powiatów były częściej kierunkiem, skąd napływała (netto) ludność na omawianym

Rys. 1.94. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku w Chełmie

migracji międzypowiatowych w tym kierunku z –168 w 2000 spadło do –199 osób w roku 2009. W okresie predykcji spodziewany jest dalszy spadek salda migracji z innymi miastami do –223 osób w perspektywie horyzontu czasowego prognozy.

Oczekuje się, że w ramach prognozy wymeldowania będą przewyższały zameldowania. Dominującą grupę osób zarówno w kategorii wymeldowań, jak i zameldowań stanowią kobiety. Ludność chętniej opuszcza teren Chełma, żeby przenieść się na wieś, poza tym osoby skłonne do zamieszkania w ramach omawianego powiatu napływają głównie z obszarów wiejskich.

1.13. Powiat miasto Zamość¹⁶

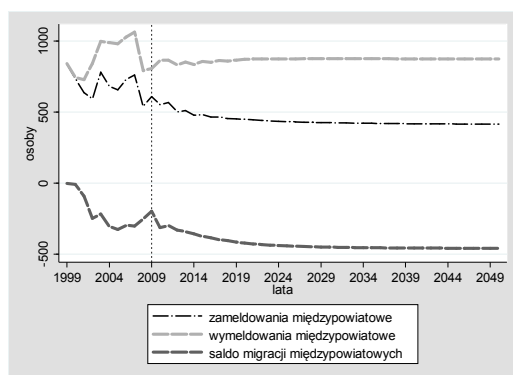

Zamość jest miastem o powierzchni 30 km² zamieszkanym przez 66 557 osób, z czego kobiety stanowią ponad 52%, zaś osoby w wieku produkcyjnym aż 67%. Gęstość zaludnienia wynosi 2119 osób/km². Analizując sytuację na miejscowym rynku pracy, należy zauważyć, że w końcu grudnia 2009 liczba zarejestrowanych bezrobotnych w Zamościu obejmowała około 4500 mieszkańców, przy czym odsetek osób legitymujących się odpowiednio wykształceniem policealnym i średnim zawodowym oraz zasadniczym zawodowym wynosił w tej grupie po 25%. Stopa bezrobocia rejestrowanego kształtowała się na poziomie 14,9%, co było wynikiem o ponad 2 p.p. wyższym od średniej dla województwa. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto utrzymywało się w tym samym roku na poziomie o 6,3% większym od analogicznej wielkości policzonej dla wszystkich powiatów łącznie. W Zamościu zdecydowaną

¹⁶ Wstępną charakterystykę m. Zamościa opracowano na podstawie następujących źródeł: www.zamosc.pl; GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

większość (ponad 76%) osób znajdujących zatrudnienie absorbuje sektor usługowy. Na drugim miejscu plasuje się przemysł wraz z budownictwem (20%), zaś rolnictwo ma znikome znaczenie. Wysoki udział usług może wynikać z dogodnego położenia omawianego miasta na przecięciu międzynarodowych szlaków drogowych, ponieważ umożliwia to rozwój przedsiębiorstw mających na celu obsługę handlu i tranzytu.

Rysunek 1.95. prezentuje prognozy migracji międzypowiatowych w Zamościu. Badając okres historyczny, można zauważyć, że teren powiatu był znacznie częściej obszarem wymeldowań niż zameldowań. Świadczy o tym saldo tego rodzaju migracji,

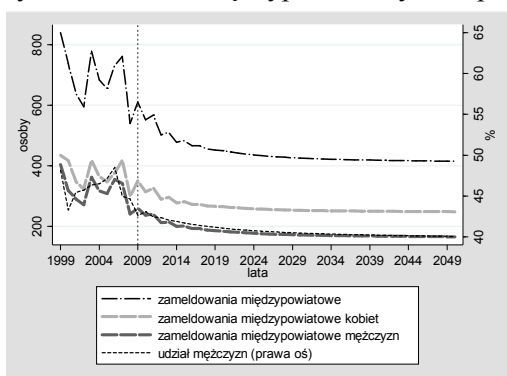

Rys. 1.95. Migracje międzypowiatowe w Zamościu

które zmalało z poziomu -2 osób w roku 1999 do -198 osób w 2009. Najwięcej osób wymeldowało się z Chełma w 2007 (1063 osoby), zaś największy napływ ludności wystąpił w roku 1999 (839 osób). W przedziale predykcji szacowane są kolejne zmiany zarówno po stronie wymeldowań, jak i zameldowań międzypowiatowych. Liczba osób odpływających z danego terenu w latach 2010–2050 zwiększy się z 866 osób do 877 osób. Oczekiwana liczba zameldowań w Chełmie w analogicznym okresie ma spaść

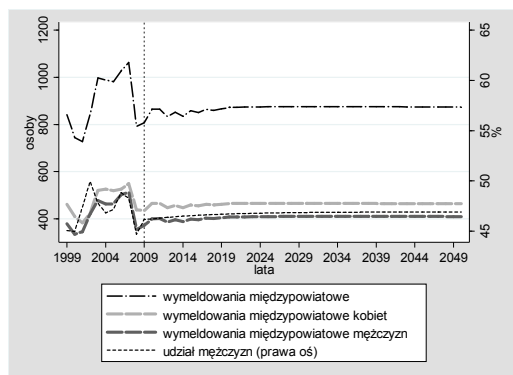
z 550 osób do 416 osób. W konsekwencji wzrostu wymeldowań i spadku zameldowań do Zamościa saldo migracji międzypowiatowych będzie wykazywało tendencję spadkową i wyniesie -458 osób w roku wyznaczającym horyzont prognozy.

Rysunek 1.96. zawiera analizę prognozy zameldowań międzypowiatowych w podziale na płeć w Zamościu. W analizowanym przedziale oczekiwany jest trend malejący, który spowodował spadek zameldowań w grupie kobiet z 435 w 1999 roku do 350 osób w 2009 roku, zaś wśród mężczyzn z 404 osób do 260. W okresie historycznym liczba kobiet napływających do Zamościa przewyższała liczbę zameldowań wśród mężczyzn, natomiast współczynnik maskulinizacji w łącznej liczbie zameldowań spadł z 48% do 43%. Zgodnie z oczekiwaniami, w przedziale prognozy liczba zameldowanych kobiet zredukuje się do poziomu 248 osób w 2050 roku, zaś w grupie mężczyzn wystąpi spadek o 71 osób do 166 osób w końcowym roku prognozy. W związku z różnym stopniem nasilenia tendencji spadkowych obu płci udział mężczyzn obniży się do 40%.

Rys. 1.96. Zameldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w Zamościu

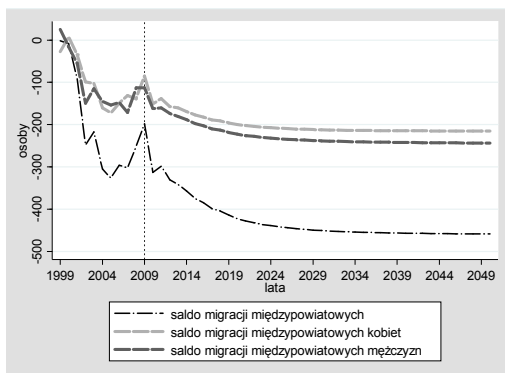
Kolejna analiza – rysunek 1.97. – dotyczy prognozy wymeldowań międzypowiatowych w podziale na płeć w Zamościu. W okresie historycznym najwięcej kobiet wymeldowało się w roku 2007 (550 osób), w grupie mężczyzn największy odpływ również miał miejsce w tym samym roku (513 osób). W latach analizy liczba kobiet odpływających z Zamościa przewyższała liczbę wymeldowań wśród mężczyzn, przez co udział mężczyzn w łącznej liczbie wymeldowań wynosił 45%–50%.

Rys. 1.97. Wymeldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w Zamościu

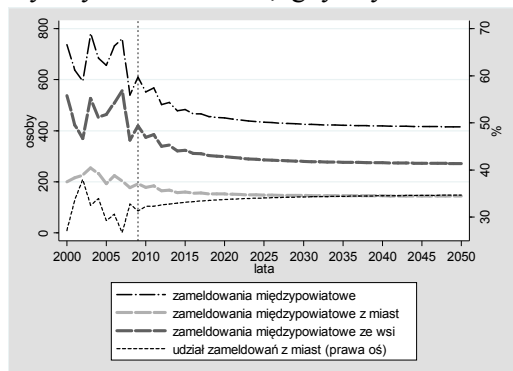
W przedziale próby liczba wymeldowań wśród kobiet przy tymczasowych wzrostach zmniejszyła się z 462 osób w 1999 do 435 w roku 2009, natomiast wśród mężczyzn z 379 do 373 osób. W latach prognozy oczekiwana jest tendencja wzrostowa, utrzymująca się do końca horyzontu prognozy. W latach 2010–2050 liczba wymeldowanych kobiet ulegnie zwiększeniu do poziomu 463 osób w 2050 roku, zaś mężczyzn o 10 osób i ukształtuje się na poziomie 409 osób na koniec horyzontu prognozy. Obecności trendu rosnącego będzie towarzyszył udział mężczyzn w całkowitej liczbie wymeldowań międzypowiatowych na poziomie 47%.

Na rysunku 1.98. zostało zilustrowane saldo migracji międzypowiatowych w podziale na płeć na terenie Zamościa. W okresie historycznym (lata 1999–2009) saldo tego rodzaju migracji uległo większemu spadkowi wśród mężczyzn, gdyż spadło o 138 osób i wyniosło –113 osób w roku 2009. W tym samym okresie w gronie kobiet zanotowano redukcję z 90 do –127 osób. Dodatkowo wartości saldo kobiet wykazywało jedynie w 2000 roku (8 osób) zaś saldo mężczyzn w 1999 roku (25 osób). W całym przedziale prognozy nadwyżka osób wymeldowanych nad zameldowanymi w Zamościu powinna ulegać zwiększeniu, wskutek czego saldo migracji z terenami innych powiatów zmaleje z –312 osób w 2010 do –458 osób w 2050 roku. Szacuje się, że powyższy wzrost salda będzie wynikiem malejącego salda migracji międzypowiatowych w grupie kobiet (z –150 do –214 osób) i mężczyzn (z –161 w 2010 do –243 w 2050).

Rys. 1.98. Saldo migracji międzypowiatowych w podziale na płeć w Zamościu

Następny rysunek (1.99.) ukazuje prognozy zameldowań międzypowiatowych według kierunku w Zamościu. W okresie próby poziom zameldowań ze wsi był najwyższy w 2007 roku, gdy wyniósł 558 osób, zaś maksymalny przyrływ ludności

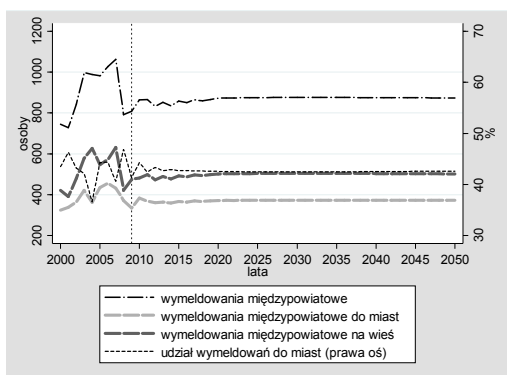

Rys. 1.99. Zameldowania międzypowiatowe według kierunku w Zamościu

z miast miał miejsce w 2003 (254 osoby). W latach 1999–2009 zameldowania ze wsi ulegały wyraźnym wahaniom i ostatecznie zanotowały spadek z 537 osób do 419 osób. W zameldowaniach z miast zanotowano słabszą tendencję spadkową, w wyniku której liczba zameldowań w 2009 wyniosła 191 osób. W 2010 liczba osób napływających do Zamościa ze wsi przewyższała liczbę zameldowań z miast o 195 osób. W przedziale prognozy oczekuje się, że liczba zameldowań z miast spadnie do 143 osób i będzie

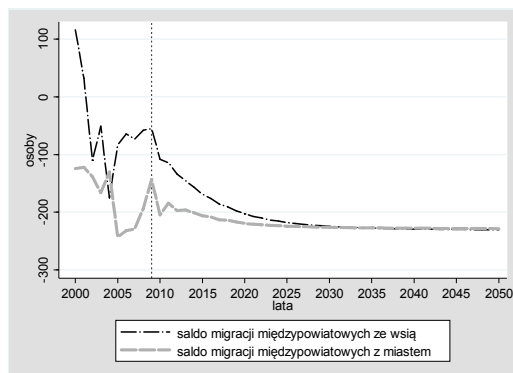
stanowiła 35% wszystkich zameldowań międzypowiatowych w analizowanym powiecie, natomiast ze wsi spadnie do 271 osób.

Rysunek 1.100. stanowi ilustrację prognozy wymeldowań międzypowiatowych według kierunku w Zamościu. W okresie historycznym wśród wymeldowań do miast widoczne były silne fluktuacje, które do 2006 roku przynosiły podwyższony ich poziom, po czym nastąpił ponowny spadek do 334 osób w roku 2009. Podobna sytuacja miała miejsce dla wymeldowań na wieś, z tym że spadek po okresie nasilenia się zjawiska nastąpił po 2007 roku, ustalając poziom wymeldowań na 474 w 2009 roku. W całym okresie historycznym udział wymeldowań do miast spadł z 43% do 41%. W 2010 liczba osób wymeldowujących się na wieś przewyższała liczbę wymeldowań do miast o 99 osób. W czasie prognozy oczekiwana jest tendencja wzrostowa w przypadku wymeldowań na wieś oraz spadkowa w odniesieniu do wymeldowań do miast. Zgodnie z oczekiwaniami, w latach 2010–2050 wymeldowania na wieś wzrosną do 501 osób. Z kolei w wymeldowaniach do miast oczekiwana jest redukcja do 372 osób. W związku z omówionymi tendencjami udział wymeldowań międzypowiatowych do miasta w całkowitej liczbie osób wyprowadzających się do innych powiatów w latach 2010–2050 będzie oscylował w przedziale 42%–44%.

Rys. 1.100. Wymeldowania międzypowiatowe według kierunku w Zamościu

Rysunek (1.101.) obrazuje prognozy salda migracji według kierunku w Zamościu. W okresie historycznym tereny wiejskie innych województw były kierunkiem napływu oraz odpływu ludności w Zamościu, jednak widoczny był trend spadkowy w tym zakresie.

Rys. 1.101. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku w Zamościu

W prognozowanym okresie spodziewany jest dalszy spadek salda migracji na terenach miejskich z miastem do -228 osób w 2050. Reasumując, należy zauważyć, że procesy migracyjne na terenie Zamościa przejawiają tendencję malejącą. Według szacunków, na terenie Zamościa wymeldowania będą przewyższały zameldowania. Ludność decydująca się na zameldowanie w Zamościu pochodzi z obszarów wiejskich, zaś ludność, która wymeldowuje się z tego miasta na miejsce osiedlenia wybiera rejony wiejskie.

1.14. Powiat lubartowski¹⁷

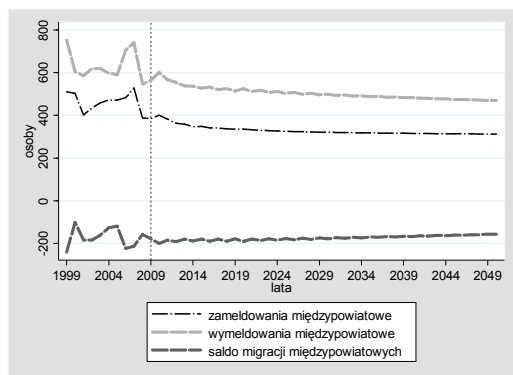

Powiat lubartowski leży w północnej części województwa lubelskiego. Zajmuje obszar leżący na granicy trzech krain geograficznych: Mazowsza, Wyżyny Lubelskiej i Polesia Lubelskiego. Zajmuje powierzchnię 1289 km^2 , co stanowi 14% powierzchni województwa i 0,4% powierzchni Polski. Jest on zamieszkiwany przez 89 876 osób, a gęstość zaludnienia wynosi 70 osób/km^2 . Współczynnik urbanizacji stanowi 31,63%. W skład powiatu wchodzi gminy miejskie: Lubartów, gminy miejsko-wiejskie: Kock, Ostrów Lubelski, gminy wiejskie: Abramów, Firlej, Jeziorzany, Kamionka, Lubartów, Michów, Niedźwiada, Ostrówek, Serniki, Uścimów oraz miasta: Lubartów, Kock, Ostrów Lubelski. Kobiety stanowią dominującą płć zarówno na obszarach miejskich, gdzie stanowią 52% populacji, jak i wiejskich – 51%. Na terenie powiatu 62% osób (55 972) to osoby w wieku produkcyjnym, 21% w wieku przedprodukcyjnym. Stopa bezrobocia na omawianym obszarze w 2009 roku wyniosła 14,9%.

¹⁷ Wstępną charakterystykę powiatu lubartowskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: www.portal.powiatlubartowski.pl/index.php/component/content/article/205_GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące bezrobocia, rynku pracy, struktury demograficznej i podziału terytorialnego za rok 2009, dane liczbie pracujących łącznie z rolnictwem indywidualnym za rok 2008 [data dostępu: 26.10.2010].

W grupie bezrobotnych występuje parytet płci (50% bezrobotnych stanowią kobiety i 50% mężczyźni). Wśród bezrobotnych najliczniejszą grupę stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (31%), gimnazjalnym i niższym (26%) oraz policealnym i średnim zawodowym (21%). Najmniejsze problemy z podjęciem zatrudnienia mają osoby z wykształceniem wyższym, wśród których stopa bezrobocia wynosi 9%. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto wynoszą 2566,02 zł. Na terenie powiatu lubartowskiego najbardziej rozwinięty jest sektor rolniczy – skupia on aż 60% pracujących, 14% pracuje w przemyśle i budownictwie, a pozostali w sektorze usług.

Analiza 1.102. prezentuje prognozy migracji międzypowiatowych w powiecie lubartowskim. Badając okres historyczny, można zauważyć, że teren powiatu był znacz-

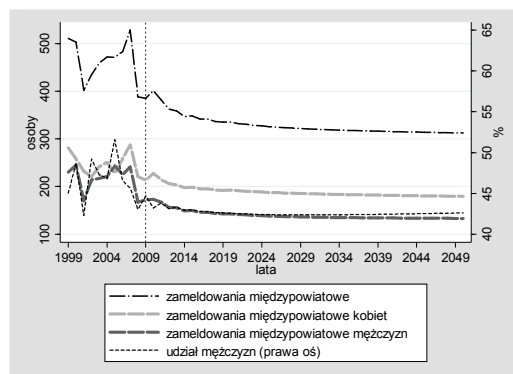

Rys. 1.102. Migracje międzypowiatowe w powiecie lubartowskim

wych, jednak o znacznie stabilniejszym charakterze zmian. Liczba wymeldowań w latach 2010–2050 zmniejszy się z 601 do 470 osób. Liczba zameldowań do badanego powiatu w analogicznym okresie ma spaść z 401 do 312 osób. W efekcie większej redukcji liczby osób odpływających z powiatu lubartowskiego niż przenoszących się do niego saldo migracji międzypowiatowych będzie nieznacznie wzrastać i wyniesie –157 osób w perspektywie horyzontu czasowego prognozy.

Rysunek 1.103. dotyczy prognozy zameldowań międzypowiatowych w podziale na płeć w powiecie lubartowskim. W badanym powiecie widoczna jest nadwyżka kobiet oraz tendencja spadkowa omawianych kategorii. W okresie historycznym liczba zameldowań w grupie kobiet spadła z 281 w roku 1999 do 212 osób w 2009, natomiast wśród mężczyzn w analogicznym okresie z 230 osób do 172. Udział mężczyzn w łącznej liczbie zameldowań w 2009 roku kształtował się na poziomie 45%. W 2010 szacowany jest

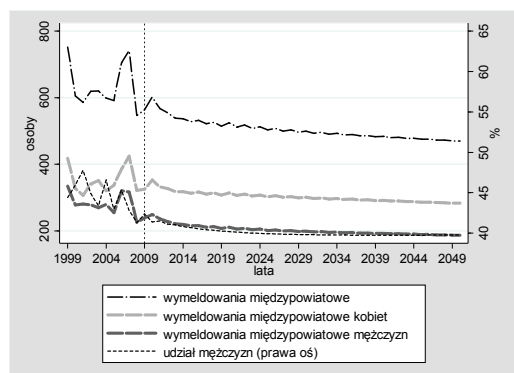
nie częściej kierunkiem odpływu ludności do innych powiatów niż jej napływu na badany obszar. Wartości maksymalne tych kategorii w całym okresie badania (lata 1999–2050) wystąpiły w okresie próby. W roku 2007 w przypadku wymeldowań (741 osób) oraz zameldowań (528). Saldo tych migracji przy okresowych wzrostach ostatecznie wzrosło w okresie próby z poziomu –241 osób w 1999 roku do –179 w 2009. W czasie prognozy szacowane są kolejne spadki zarówno po stronie wymeldowań, jak i zameldowań międzypowiatowych,

Rys. 1.103. Zameldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w powiecie lubartowskim

jednorazowy wzrost liczby zameldowań odpowiednio do poziomu 227 kobiet oraz 173 mężczyzn, a następnie spodziewany jest spadek omawianej cechy w przypadku obu płci. W związku z tendencjami spadkowymi udział mężczyzn w łącznej liczbie zameldowanych osób w powiecie lubartowskim wyniesie 43% w perspektywie ostatniego roku prognozy. Liczba zameldowań kobiet ulegnie spadkowi do poziomu 179 osób na koniec okresu objętego prognozą. W tym samym czasie liczba zameldowanych mężczyzn zmniejszy się o 40 osób i wyniesie 133 w roku 2050.

Rysunek 1.104. zawiera prognozy wymeldowań międzypowiatowych w podziale na płeć na terenie powiatu lubartowskiego. W analizowanym okresie oczekiwana jest tendencja spadkowa w badanej kategorii.

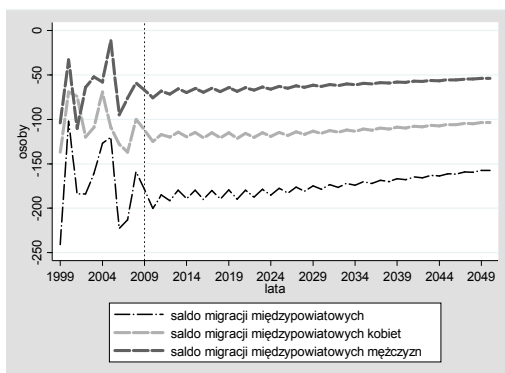
Rys. 1.104. Wymeldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w powiecie lubartowskim

Najwyższa liczba kobiet opuściła powiat lubartowski w 2007 (424 osoby). Z kolei liczba wymeldowujących się mężczyzn wystąpiła w pierwszym roku analizy (334 osoby). Współczynnik maskulinizacji w okresie historycznym spadł z 44% do 42%. W okresie historycznym liczba wymeldowań w gronie kobiet spadła z 418 w 1999 roku do 325 osób w roku 2009, zaś wśród mężczyzn z 334 osób do 239 osób. W latach 2010–2050 szacowana jest kolejna redukcja zarówno w grupie kobiet (do poziomu 282 osób

w 2050 roku), jak i mężczyzn (o 62 osoby do poziomu 186 osób) wymeldowanych z powiatu lubartowskiego. Udział mężczyzn w całkowitej liczbie wymeldowań międzypowiatowych spadnie do poziomu 40% do końca prognozy.

Kolejna analiza ilustruje saldo migracji międzypowiatowych w podziale na płeć w powiecie lubartowskim. W okresie historycznym wskazany obszar był miejscem silnych fluktuacji wartości salda migracji międzypowiatowych kobiet i mężczyzn. W końcowym rachunku w latach 1999–2009 saldo tego rodzaju migracji wzrosło wśród kobiet o 25 osób i wyniosło –112 osób w 2009. W grupie mężczyzn w analogicznym okresie nastąpił wzrost salda z –104 do –67 osób. W latach stanowiących okres prognozy spodziewany jest systematyczny wzrost salda migracji z poziomu –124 osób w pierwszym do –103 osób w ostatnim roku prognozy. Podobnie jest w przypadku salda dotyczącego migracji międzypowiatowych

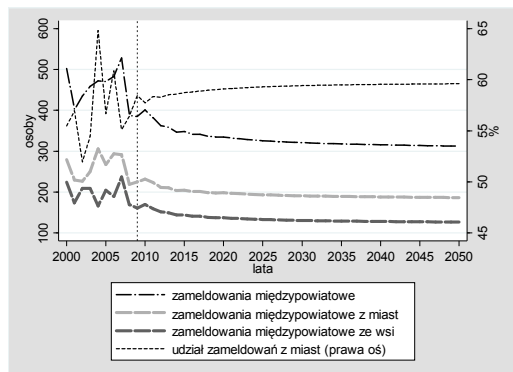
w 2050 roku), jak i mężczyzn (o 62 osoby do poziomu 186 osób) wymeldowanych z powiatu lubartowskiego. Udział mężczyzn w całkowitej liczbie wymeldowań międzypowiatowych spadnie do poziomu 40% do końca prognozy.

Rys. 1.105. Saldo migracji międzypowiatowych w podziale na płeć w powiecie lubartowskim

mężczyzn w powiecie lubartowskim, gdzie w tych samych latach jego poziom spodziewany jest na poziomie odpowiednio –75 osób oraz –53 osób.

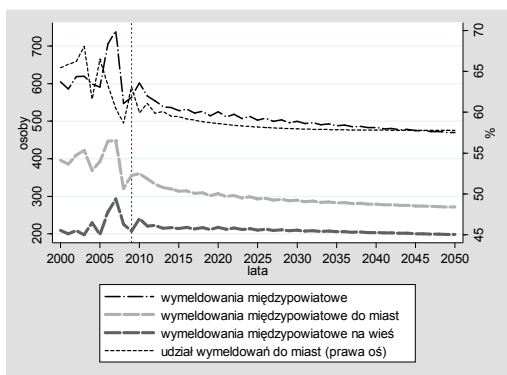
Rysunek 1.106. ukazuje prognozy zameldowań międzypowiatowych według kierunku w na terenach powiatu lubartowskiego. W okresie próby dostrzegalne są wyraźne

Rys. 1.106. Zameldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie lubartowskim

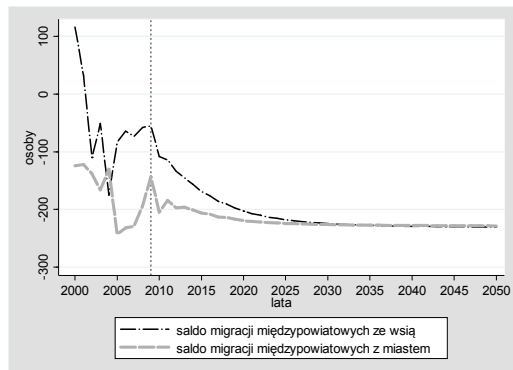
Z kolei do końca prognozy oczekuje się, że liczba zameldowań z miast spadnie do poziomu 186 osób i będzie stanowiła 60% całkowitych zameldowań w analizowanym powiecie, wobec spadku liczby zameldowań ze wsi do 126 osób.

Rysunek 1.107. stanowi ilustrację prognozy wymeldowań międzypowiatowych według kierunku w powiecie lubartowskim. W okresie historycznym wystąpiły liczne wahania w liczbie wymeldowań do miast oraz na wieś z badanego powiatu, w wyniku których liczba tych pierwszych w 2009 wyniosła 356 osób, zaś drugich 208 osób. Wówczas udział wymeldowań do miast wynosił 63%. W okresie prognozy oczekiwana jest tendencja spadkowa w przypadku wymeldowań na wieś oraz do miast. Zgodnie z oczekiwaniami, po spodziewanej tendencji malejącej w latach 2010–2050 liczba wymeldowań na wieś obniży się do 208 osób. Jednocześnie dla wymeldowań do miast oczekuje się redukcji do 271 osób w perspektywie ostatniego roku prognozy. W 2010 liczba osób wymeldowujących się do miast przewyższała liczbę wymeldowań na tereny wiejskie o 148. W związku z omówionymi tendencjami udział wymeldowań międzypowiatowych do miasta w całkowitej liczbie osób wyprowadzających się do innych powiatów w latach 2010–2050 będzie malał z 60% do 57%.

Rys. 1.107. Wymeldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie lubartowskim

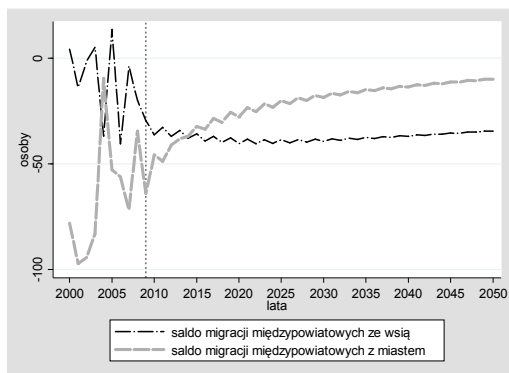
Analiza przedstawiona na rysunku 1.108. dotyczy prognozy migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach miejskich powiatu lubartowskiego. Można dostrzec, że początkowo w okresie historycznym tereny wiejskie innych województw

Rys. 1.108. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach miejskich powiatu lubartowskiego

Saldo migracji międzypowiatowych w tym kierunku z poziomu –38 osób w 2000 roku zmalało do –66 osób w 2009. W prognozowanym okresie szacuje się dalszy spadek salda migracji na terenach miejskich z miastem do –75 osób do roku 2050.

Rysunek 1.109. ilustruje prognozy migracji na terenach wiejskich w powiecie lubartowskim uwzględniające kierunek ruchu migracyjnego. W okresie historycznym tereny wiejskie były zazwyczaj kierunkiem, dokąd odpływała ludność badanych obszarów, choć sporadycznie saldo migracji tego typu przyjmowało niewielkie wartości dodatnie. W okresie próby odnotowało ostatecznie spadek z poziomu 4 osób w roku 2000 do –29 osób w 2009, przy czym wartości dodatnie wystąpiły jeszcze w latach 2003 oraz 2005 i wyniosły odpowiednio 5 osób i 13 osób. Od 2010 do 2050 ujemny stan salda powinien się pogłębiać, w wyniku czego powinno ono osiągnąć poziom –34 osób w 2050 roku. Badania migracji w kierunku miast na terenach wiejskich powiatu lubartowskiego wskazują, że odpływ migracyjny w okresie historycznym był zdecydowanie silniejszy od napływu ludności, przez co saldo migracji międzypowiatowych w tym kierunku wzrosło do 2009 roku do –64 osób wobec –78 w roku 2000. W czasie trwania okresu prognozy spodziewany jest wzrost salda migracji na terenach wiejskich badanego powiatu w kierunku wsi do –9 osób. Szacuje się, że w okresie prognozy wymeldowania będą przewyższały

Rys. 1.109. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach wiejskich powiatu lubartowskiego

poziom zameldowań. Ludność chętniej decyduje się na wyprowadzkę z powiatu lubartowskiego, żeby przenieść się do miasta. Osoby chętne do zamieszkania w omawianym powiecie napływają również na ogół z obszarów miejskich. Charakter relacji na terenach wiejskich powiatu lubartowskiego wobec wsi i miast innych powiatów będzie podlegać stopniowym zmianom. Głównym kierunkiem odpływu ludności netto na tych terenach nie będą już tereny miejskie, tylko tereny wiejskie innych powiatów.

1.15. Powiat lubelski¹⁸

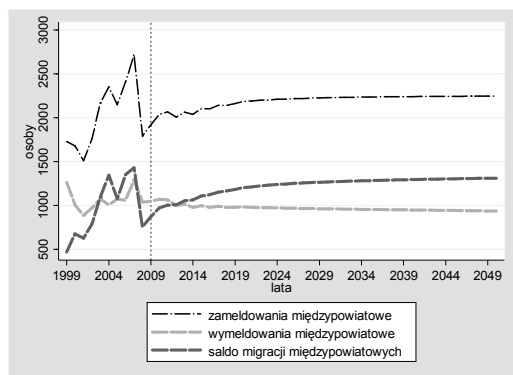
Powiat lubelski zajmuje powierzchnię 1680 km², użytki rolne stanowią 76,3%, lasy natomiast – 9,7%. Powiat zamieszkują 144 383 osoby, zaś gęstość zaludnienia wynosi 80 osób/km². Ludność w wieku produkcyjnym wynosi 90 092, w wieku przedprodukcyjnym – 30 548, zaś poprodukcyjnym – 23 743 osób. Na powiat lubelski składa się 16 gmin: 14 wiejskich i 2 miejsko-wiejskie.

Stopa bezrobocia kształtuje się na poziomie 9,9% i w 52% dotyczy mężczyzn. Wśród osób bezrobotnych najliczniejszą grupę stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (26%), policealnym i średnim zawodowym (26%) oraz gimnazjalnym i niższym (24%). Najmniejsze problemy z podjęciem zatrudnienia mają osoby z wykształceniem wyższym, wśród których stopa bezrobocia wynosi zaledwie 11%.

Pod względem zatrudnienia sektor rolny jest dominującym sektorem gospodarki powiatu lubelskiego. Użytki rolne, w skład których wchodzi grunty orne, sady, łąki i pastwiska, zajmują 82,5% powierzchni powiatu. Poza indywidualnymi gospodarstwami rolnymi w powiecie lubelskim zlokalizowanych jest ponad 7600 podmiotów gospodarczych, z czego 79% stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Najliczniej reprezentowaną dziedziną działalności jest sekcja G (handel oraz naprawy), w której działa 34,7% zarejestrowanych podmiotów. W sekcjach F (budownictwo) i K (obsługa nieruchomości, wynajem maszyn i urządzeń, informatyka) działa nieco ponad 10% przedsiębiorstw (w każdej z nich), zaś w sekcjach D (przetwórstwo przemysłowe) oraz I (transport, gospodarka magazynowa) działalność gospodarczą prowadzi niespełna 10% podmiotów gospodarczych (w każdej z nich).

¹⁸ Wstępną charakterystykę powiatu lubelskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: www.powiat.lublin.pl, GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące bezrobocia, rynku pracy, struktury demograficznej i podziału terytorialnego za rok 2009, dane liczbie pracujących łącznie z rolnictwem indywidualnym za rok 2008 [data dostępu: 26.10.2010].

Rysunek 1.110. obrazuje prognozy migracji międzypowiatowych na terenach powiatu lubelskiego. W okresie historycznym teren omawianego powiatu był znacznie

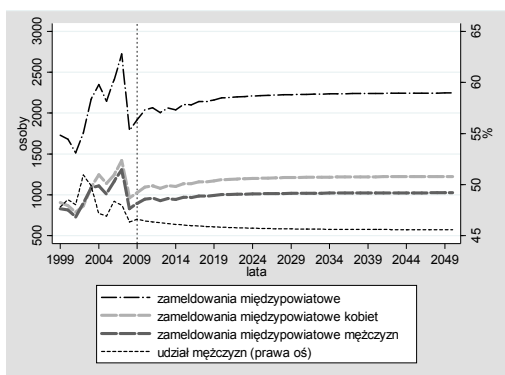

Rys. 1.110. Migracje międzypowiatowe w powiecie lubelskim

częściej kierunkiem napływu ludności do omawianego powiatu niż odpływu z badanego obszaru. Świadczy o tym saldo tego rodzaju migracji, które oscylowało od 467 osób w 1999 roku do 874 osób w roku 2009. Z kolei w okresie prognozy oczekiwane są zarówno dalsze spadki po stronie wymeldowań, jak i wzrosty w kategorii zameldowań międzypowiatowych, jednak nastąpi zmiana nasilenia tych procesów. Liczba tych pierwszych zmniejszy się z 1068 do 936 osób w latach 2010–2050. Natomiast oczekiwana

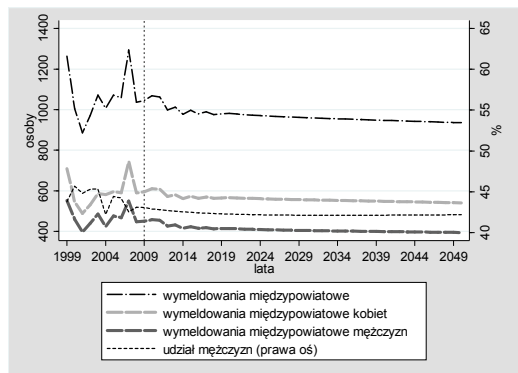
liczba zameldowań do badanego powiatu w analogicznym okresie ma wzrosnąć z 2039 do 2247 osób. W związku z obecnością powyższych tendencji nastąpi znaczny wzrost salda migracji międzypowiatowych z 971 osób w 2010 roku do 1311 osób w roku kończącym horyzont badania. Dzięki wskazanemu trendowi liczba ludności przemieszczającej się z danego powiatu będzie rekompensowana ludnością napływającą z innych powiatów.

Na rysunku 1.111. analizowane są prognozy zameldowań międzypowiatowych w podziale na płeć w powiecie lubelskim. W badanym okresie udział mężczyzn spadł z 48% do 47% w łącznej liczbie zameldowań. W okresie 1999–2050 liczba kobiet napływających do powiatu powinna przewyższać liczbę zameldowań wśród mężczyzn. W okresie historycznym liczba zameldowań w grupie kobiet zwiększyła się z 903 osób w 1999 roku do 1025 osób w 2009 roku, natomiast wśród mężczyzn z 827 do 894 osób. Od 2010 roku szacowana jest tendencja wzrostowa, w wyniku której liczba zameldowań kobiet ulegnie spadkowi do poziomu 1222 osób w 2050. W analogicznym okresie liczba zameldowań mężczyzn zmniejszy się o 77 osób i wyniesie 1023 osoby na koniec horyzontu prognozy. W związku z tendencjami spadkowymi udział mężczyzn w łącznej liczbie zameldowań osób w powiecie lubelskim wyniesie 46% na koniec prognozy.

Rys. 1.111. Zameldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w powiecie lubelskim

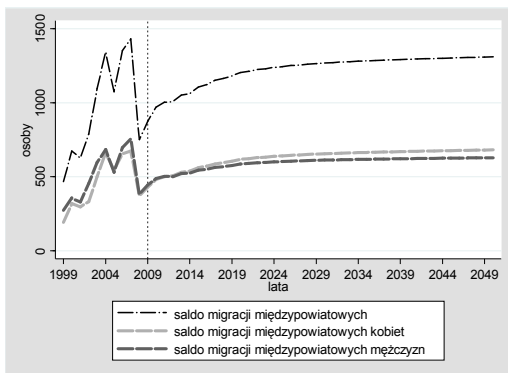
Rysunek 1.112. prezentuje prognozy wymeldowań międzypowiatowych w podziale na płeć w powiecie lubelskim. W latach analizy liczba kobiet odpływających z wymienionego powiatu przewyższała liczbę wymeldowań wśród mężczyzn w początkowym i końcowym roku okresu

Rys. 1.112. Wymeldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w powiecie lubelskim

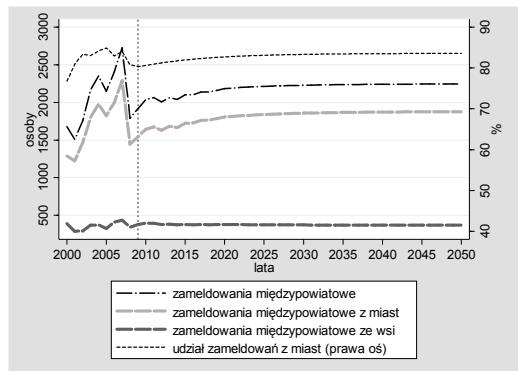
próbę odpowiednio o 76 i 145 osób. W okresie historycznym liczba wymeldowań w gronie kobiet zmniejszyła się z 710 osób w 1999 roku do 595 osób w roku 2009, natomiast wśród mężczyzn odpowiednio z 553 do 450 osób. W tym samym okresie udział mężczyzn w łącznej liczbie wymeldowań zmalał z 45% do 43%. W czasie predykcji szacowana jest dalsza tendencja spadkowa, utrzymująca się do końca okresu prognozy. W latach 2010–2050 liczba wymeldowanych kobiet ulegnie ograniczeniu do poziomu 541 osób w 2050 roku, zaś w analogicznym okresie w liczbie wymeldowanych mężczyzn oczekiwana jest redukcja o 63 osoby, przez co ich liczba ukształtuje się na poziomie 394 osoby na koniec prognozy. Z obecnością trendu malejącego związany będzie stabilny udział mężczyzn w całkowitej liczbie wymeldowań międzypowiatowych na poziomie 42%.

Na rysunku 1.113. zilustrowano saldo migracji międzypowiatowych w podziale na płeć na terenach powiatu lubelskiego. Łatwo dostrzec, że w okresie objętym badaniem występuje tendencja wzrostowa z pewnymi odchyleniami. W latach 1999–2009 saldo tego rodzaju migracji uległo większemu wzrostowi wśród kobiet, gdyż zwiększyło się o 237 osób i wyniosło 430 osób w 2009. Największy spadek salda w okresie próby wśród kobiet wystąpił w 2008 i wyniósł 304 osoby. W latach 1999–2009 w gronie mężczyzn zanotowano wzrost z 274 osób do 444. W całym prognozowanym okresie nadwyżka osób zameldowanych nad wymeldowanymi powinna ulegać zwiększeniu, w wyniku czego saldo migracji międzypowiatowych wzrośnie z 970 osób w 2010 roku do 1310 w 2050. Powyższy wzrost salda będzie wynikiem zarówno zwiększającego się salda migracji międzypowiatowych w grupie kobiet (z 482 do 671 osób), jak i mężczyzn (z 488 osób w roku 2010 do 629 w 2050).

Rys. 1.113. Saldo migracji międzypowiatowych w podziale na płeć w powiecie lubelskim

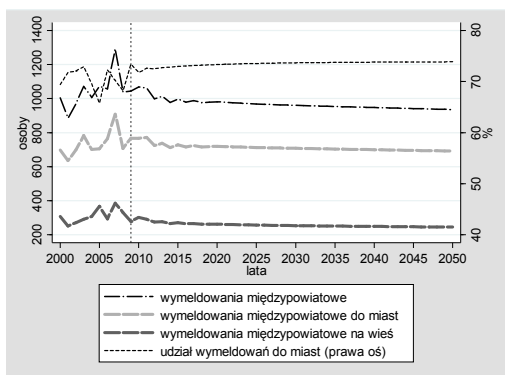
Wykres na rysunku 1.114. prezentuje prognozy zameldowań międzypowiatowych według kierunku na terenach powiatu lubelskiego. W okresie badania widoczny jest trend rosnący z pewnymi fluktuacjami, widocznymi zwłaszcza w okresie historycznym. Największy napływ ludności do powiatu lubelskiego wystąpił w 2007 roku i wyniósł 2 291 zameldowań z miast i 434 ze wsi. W latach 1999–2009 zameldowania ze wsi spadły z 390 do 377 osób. W zameldowaniach z miast zanotowano tendencję wzrostową, w wyniku której ich liczba w 2009 wyniosła 1542 osoby. Szacuje się, że w pierwszym roku prognozy liczba osób napływających do powiatu lubelskiego z obszarów miejskich przewyższy liczbę zameldowań z terenów wiejskich o 1249. Natomiast w okresie

Rys. 1.114. Zameldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie lubelskim

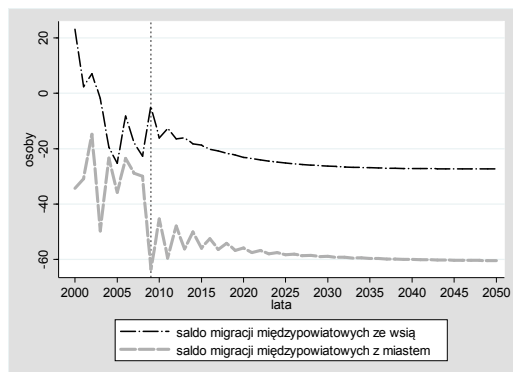
predykcji oczekuje się, że liczba zameldowań z miast wrośnie do poziomu 1878 osób i będzie stanowiła 84% całkowitych zameldowań w analizowanym powiecie. Liczba zameldowań ze wsi spadnie do 368 osób w roku 2050.

Analiza 1.115. stanowi ilustrację prognozy wymeldowań międzypowiatowych według kierunku w powiecie lubelskim. Należy podkreślić, że w okresie historycznym wystąpiły liczne wahania w liczbie wymeldowań do miast oraz na wieś z badanego powiatu, w wyniku których liczba wymeldowań do miast w 2009 roku wyniosła 767 osób, zaś na wieś – 278 osób. W okresie historycznym udział wymeldowań do miast spadł z 69% do 73%. Z kolei w latach prognozy oczekiwana jest tendencja spadkowa w przypadku wymeldowań na wieś oraz do miast. W latach 2010–2050 liczba wymeldowań na wieś spadnie do 244 osób. Tymczasem w wymeldowaniach do miast oczekuje się redukcji z 766 osób do 691 osób. W 2010 liczba osób wymeldowujących się do miast przewyższy liczbę wymeldowań na wieś o 465 osób. Do 2050 różnica ta zmaleje do 446 osób. W związku z omówionymi tendencjami udział wymeldowań międzypowiatowych do miasta w całkowitej liczbie osób wyprowadzających się do innych powiatów w latach 2010–2050 będzie rósł z poziomu 72% do 74%.

Rys. 1.115. Wymeldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie lubelskim

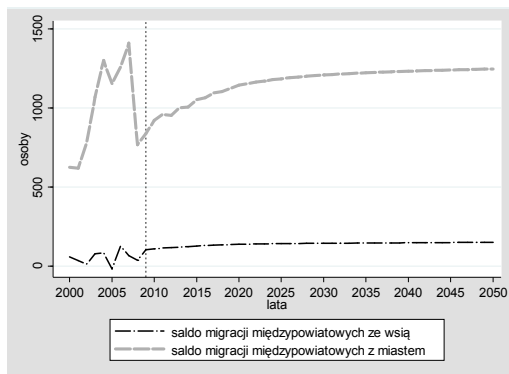
Na rysunku 1.116. zostały zaprezentowane prognozy dotyczące migracji międzypowiatowych na miejskich terenach powiatu lubelskiego z uwzględnieniem ich kierunku. W pierwszym etapie okresu historycznego tereny wiejskie innych powiatów były częściej kierunkiem napływu niż odpływu ludności na omawianym terenie.

Rys. 1.116. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach miejskich powiatu lubelskiego

W efekcie saldo migracji było dodatnie, zaś od 2003 roku przybierało już tylko wartości ujemne. W okresie próby zmalało z poziomu 23 osób w 2000 do -4 osób w roku 2009. Najniższą wartość zanotowano 2005 (-25 osób). W okresie prognozy stan ten będzie się zmieniał z powodu spodziewanego trendu malejącego, a saldo migracji z terenami wiejskimi innych powiatów powinno wynieść -27 osób w roku 2050. Jeśli chodzi o migracje w kierunku miast na terenach miejskich powiatu lubelskiego, przyjmowało ono w okresie próby jedynie wartości ujemne. Saldo migracji międzypowiatowych w tym kierunku z -34 osób w 2000 roku spadło do -63 osób w roku 2009. W latach 2010–2050 przy początkowych silnych fluktuacjach saldo migracji z miastem na badanych terenach po okresie przejściowego wzrostu nawet do -45 osób powinno ponownie zmaleć do -60 osób w perspektywie horyzontu czasowego prognozy.

Rysunek 1.117. przedstawia prognozy migracji międzypowiatowych na terenach wiejskich w powiecie lubelskim według kierunku. W okresie historycznym obszary wiejskie były na ogół terenem większego napływu niż odpływu ludności na omawianym obszarze. Saldo migracji wzrosło w okresie próby z poziomu 59 osób w roku 2000 do 103 w 2009 (ujemną wartość salda zanotowano jedynie w roku 2005, gdy wyniosło ono -17). W przedziale prognozy wskazane saldo dodatnie powinno się umacniać, w wyniku czego powinno osiągnąć stan 151 osób w 2050 roku. Jeśli chodzi o migracje w kierunku miast na terenach wiejskich powiatu lubelskiego, ich saldo kształtowało się na znacznie wyższym poziomie niż w przypadku migracji w kierunku wsi. W okresie historycznym ostatecznie wzrosło do 2009 roku do 838 osób po okresie gwałtownego wzrostu w pierwszych oraz gwałtownego

Rys. 1.117. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach wiejskich powiatu lubelskiego

nego spadku w ostatnich latach próby. W latach prognozy spodziewane jest silne zwiększenie się salda migracji na terenach wiejskich z miastem do 1247 osób w 2050 roku.

Procesy migracyjne na terenie powiatu lubelskiego będą się nasilać w okresie prognozy. Szacuje się, że latach predykcji wymeldowania będą niższe od poziomu zameldowań, w związku z czym saldo migracji międzypowiatowych powinno przyjmować trwale dodatnie wartości. Ludność chętniej decyduje się na wyprowadzkę z powiatu zamojskiego, żeby przenieść się do miasta, z kolei osoby chętne do zamieszkania w omawianym powiecie napływają również na ogół z obszarów miejskich.

1.16. Powiat łęczyński¹⁹

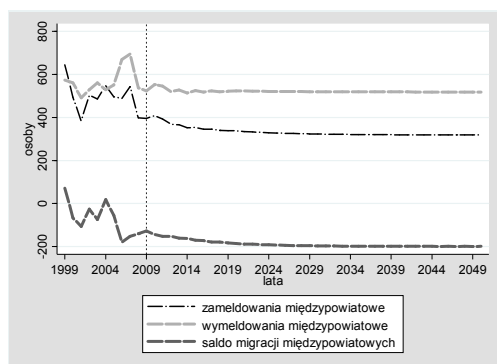

Powiat łęczyński jest powiatem ziemskim położonym w centralnej części województwa lubelskiego. Obejmuje sześć gmin: Cyców, Ludwin, Spiczyn, Milejów, Puchaczów, Łęczną. Siedzibą powiatu jest Łęczna – jedyny ośrodek miejski. Powierzchnia powiatu wynosi 637 km², liczba ludności około 57 164 osób, w tym 51% kobiet. Ludność w wieku produkcyjnym wynosi 38 242 osoby, w wieku przedprodukcyjnym – 11 854 oraz poprodukcyjnym – 7068. Sąsiadujące powiaty to: lubelski, lubartowski, parczewski, włodawski, chełmski i świdnicki.

Stopa bezrobocia w badanym powiecie wynosi 12,1% (w 56% dotyczy ono kobiet). Wśród osób bezrobotnych najliczniejszą grupę stanowią osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (29%), gimnazjalnym i niższym (22%) oraz zasadniczym zawodowym (21%). Najmniejsze problemy z podjęciem zatrudnienia mają osoby z wykształceniem wyższym, wśród których stopa bezrobocia wynosi zaledwie 12%. W gospodarce powiatu dominuje rolnictwo. Znaczna część gospodarstw zajmuje się produkcją warzyw i owoców (m.in. truskawki, pomidory). W rolnictwie pracuje aż 44% osób, w przemyśle nieco mniej, bo 30%, natomiast mniej rozwinięty na obszarze powiatu łęczyńskiego jest sektor usług. Użytki rolne zajmują 49 204 ha, czyli 77,32% powierzchni ogólnej powiatu. W systemie REGON zarejestrowanych jest 2709 podmiotów gospodarczych, w tym 161 w sektorze publicznym, 101 spółek handlowych (5 z udziałem kapitału zagranicznego), 162 spółki prawa cywilnego, 25 spółdzielni, 112 fundacji i stowarzyszeń. Na analizowanym obszarze rozwija się sektor handlu i usług, czego przejawem jest m.in. utworzenie Regionalnego Centrum Handlowego WAMEX SA. W powiecie funkcjonuje Agencja Rozwoju Lokalnego, której celem jest wspieranie lokalnych przedsiębiorstw oraz osób rozpoczynających działalność gospodarczą, tworzenie sprzyjającego środowiska dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, redukovanie społecznych i gospodarczych skutków bezrobocia oraz promocja usług świadczonych przez Lubelską Fundację Rozwoju.

¹⁹ Wstępną charakterystykę powiatu łęczyńskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: www.spiczyn.powiatleczynski.pl, GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące bezrobocia, rynku pracy, struktury demograficznej i podziału terytorialnego za rok 2009, dane o liczbie pracujących łącznie z rolnictwem indywidualnym za rok 2008 [data dostępu: 26.10.2010].

Rysunek 1.118. prezentuje prognozy migracji międzypowiatowych w powiecie łączyńskim. Badając okres historyczny, można zauważyć, że teren omawianego po-

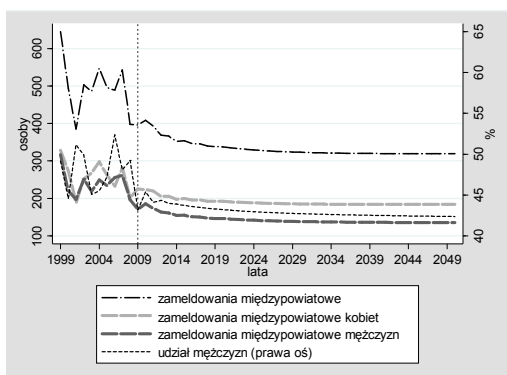
Rys. 1.118. Migracje międzypowiatowe w powiecie łączyńskim

wiatu był znacznie częściej kierunkiem odpływu ludności do innych powiatów niż napływu na badany obszar. Potwierdza to saldo tego rodzaju migracji, które oscylowało w granicach od 72 osób w 1999 roku do -128 osób w roku 2009 (najmniejszą wartość osiągnęło w 2006 -180). Natomiast w horyzoncie prognozy szacowane są kolejne zmiany zarówno po stronie wymeldowań, jak i zameldowań międzypowiatowych przy uwzględnieniu zmiany kierunku oraz nasilenia procesów. Liczba wymeldowań z powia-

tu łączyńskiego w latach 2010–2050 spadnie z 552 do 518 osób. Natomiast oczekiwana liczba zameldowań do badanego powiatu w analogicznym okresie ma spaść z 409 do 319. W konsekwencji wzrostu wymeldowań i redukcji zameldowań w powiecie łączyńskim saldo migracji międzypowiatowych będzie wykazywało tendencję spadkową i wyniesie -199 osób w roku kończącym okres badania.

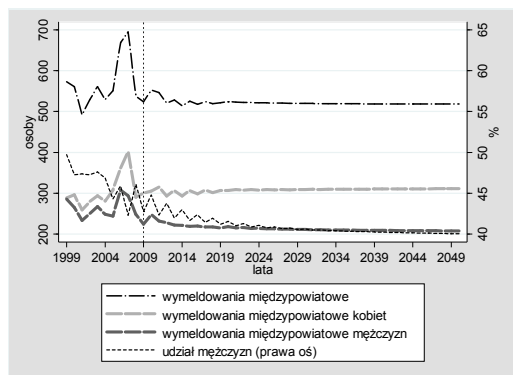
Na rysunku 1.119. zostały zaprezentowane prognozy zameldowań międzypowiatowych w podziale na płeć w powiecie łączyńskim. W analizowanym okresie oczekiwana jest tendencja spadkowa (najwyższe wartości wystąpiły w 1999 roku i wyniosły 328 wymeldowań wśród kobiet i 317 wśród mężczyzn). W okresie analizy widoczna jest przewaga liczebności napływających do wskazanego powiatu kobiet nad mężczyznami. W okresie historycznym liczba zameldowań w grupie kobiet spadła z 328 osób w 1999 roku do 225 w 2009, zaś wśród mężczyzn w tym czasie z 317 osób do 171. W efekcie udział mężczyzn w łącznej liczbie zameldowań spadł z 49% do 43%. W latach 2010–2050 szacowana

jest redukcja w grupie kobiet do poziomu 183 osób. Liczba zameldowań mężczyzn zmniejszy się w tym czasie o 50 osób i wyniesie 135 na koniec prognozy. W następstwie wymienionych powyżej trendów udział mężczyzn w całkowitej liczbie zameldowań międzypowiatowych utrzyma poziom 43%.

Rys. 1.119. Zameldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w powiecie łączyńskim

Rysunek 1.120. dotyczy prognozy wymeldowań międzypowiatowych w podziale na płeć w powiecie łęczyńskim. Należy zauważyć, że w okresie historycznym wystąpiły w badanej kategorii liczne fluktuacje. W ich następstwie w okresie 1999–2009

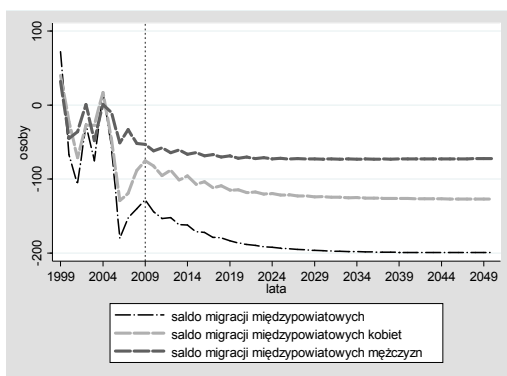

Rys. 1.120. Wymeldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w powiecie Łęczyńskim

liczba wymeldowań w gronie kobiet zwiększyła się z 288 osób w 1999 roku do 300 osób w 2009 roku, natomiast wśród mężczyzn spadła z 285 osób do 225 osób. Najwięcej kobiet opuściło badany powiat w 2008 (401 osób). Współczynnik maskulinizacji malał w okresie próby z 50% w roku 1999 do 44% w roku 2009. W latach prognozy oczekiwana jest tendencja spadkowa liczby wymeldowań mężczyzn oraz śladowy wzrost liczby wymeldowujących się kobiet. Do roku 2050 liczba wymeldowanych kobiet wzrośnie nieznacznie – do 310 osób.

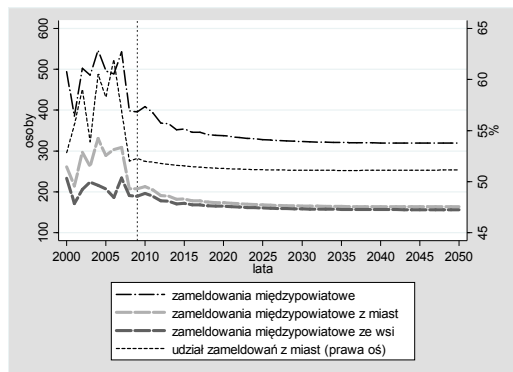
W analogicznym okresie liczba wymeldowujących się mężczyzn zmniejszy się o 207 na koniec okresu predykcji. Udział mężczyzn w całkowitej liczbie wymeldowań międzypowiatowych w 2050 roku spodziewany jest na poziomie 40%.

Na rysunku 1.121. zilustrowano saldo migracji międzypowiatowych w podziale na płeć na terenach powiatu łęczyńskiego. W okresie analizy widoczny jest trend malejący z licznymi odchyleniami zanotowanymi w okresie próby. W latach 1999–2009 saldo tego rodzaju migracji uległo większemu spadkowi wśród kobiet, gdyż spadło o 115 osób i wyniosło –75 osób w 2009. W tym samym okresie w gronie mężczyzn zanotowano redukcję salda z 32 do –53 osób. W całym prognozowanym okresie nadwyżka osób wymeldowanych nad zameldowanymi w powiecie łęczyńskim powinna ulegać zwiększeniu, w wyniku którego saldo migracji z terenami innych powiatów zmaleje z –144 osób w 2010 roku do 199 w 2050. Oczekuje się, że powyższy wzrost salda będzie w szczególności wynikiem rosnącego salda migracji międzypowiatowych w grupie kobiet (z –82 do –126 osób).

Rys. 1.121. Saldo migracji międzypowiatowych w podziale na płeć w powiecie łęczyńskim

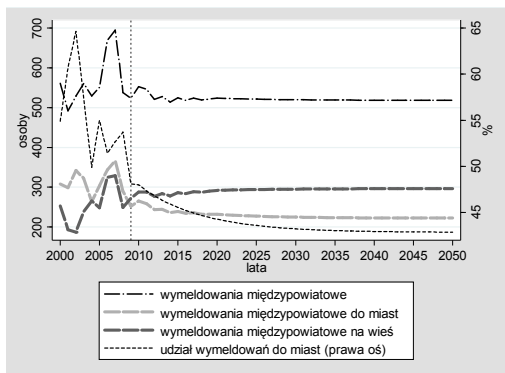
Rysunek 1.122. prezentuje prognozy zameldowań międzypowiatowych według kierunku na terenie powiatu łączyńskiego. W okresie przeszłym wystąpiły liczne fluktuacje w przypadku zameldowań ze wsi oraz w odniesieniu do zameldowań z miast.

Rys. 1.122. Zameldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie łączyńskim

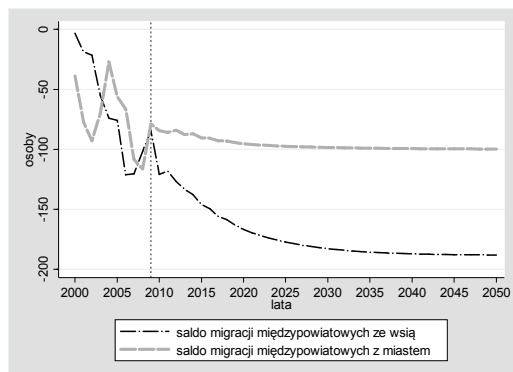
51% całkowitych zameldowań w analizowanym powiecie, natomiast liczba zameldowań ze wsi spadnie do 155 osób.

Analiza 1.123. stanowi ilustrację prognozy wymeldowań międzypowiatowych według kierunku w powiecie łączyńskim. Należy podkreślić, że w okresie historycznym wystąpiły liczne wahania w liczbie wymeldowań do miast oraz na wieś z badanego powiatu, w wyniku których liczba tych pierwszych w 2009 roku wyniosła 252 osoby, zaś drugich – 272. W okresie próby udział wymeldowań do miast spadł z 55% do 48%. Z kolei w horyzoncie prognozy oczekiwana jest tendencja spadkowa w przypadku wymeldowań do miast, natomiast tendencja rosnąca oczekiwana jest w odniesieniu do wymeldowań na wieś. W latach 2010–2050 wymeldowania na wieś podskoczą do 296 osób. Z kolei w wymeldowaniach do miast oczekiwana jest niewielka redukcja z 265 do 222 osób. W 2010 roku, zgodnie z szacunkami, liczba osób wymeldowujących się na wieś przewyższy liczbę wymeldowań do miast o 22 osoby. W konsekwencji wskazanych trendów udział wymeldowań międzypowiatowych do miasta w całkowitej liczbie osób wyprowadzających się do innych powiatów w latach 2010–2050 będzie malał z poziomu 48% do 43%

Rys. 1.123. Wymeldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie łączyńskim

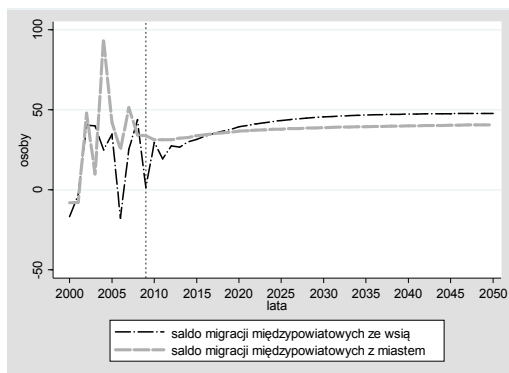
Rysunek 1.124. przedstawia prognozy migracji międzypowiatowych dotyczących terenów miejskich powiatu łęczyńskiego. W okresie historycznym tereny wiejskie były częściej kierunkiem odpływu niż napływu ludności na badanym obszarze.

Rys. 1.124. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach miejskich powiatu łęczyńskiego

jest dalsza redukcja i w konsekwencji zwiększenie salda migracji na terenach miejskich z miastem do -99 osób w perspektywie horyzontu czasowego prognozy.

Rysunek 1.125. ukazuje prognozy migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach wiejskich w powiecie łęczyńskim. Można dostrzec, że poza pierwszymi latami okresu próby tereny wiejskie były znacznie częściej kierunkiem napływu niż odpływu ludności. Saldo tego rodzaju migracji wzrosło z poziomu -16 osób w 2000 roku do 1 w 2009, przyjmując wielokrotnie wartości dodatnie. W okresie prognozy wielkość ta powinna się ustabilizować, a saldo migracji z terenami wiejskimi innych powiatów osiągnąć stan 47 osób w 2050 roku. W przypadku migracji w kierunku miast na terenach wiejskich powiatu łęczyńskiego, saldo migracji międzypowiatowych w tym kierunku po początkowym okresie wzrostu było najwyższe w 2004 roku (94 osób), zaś do 2009 zmalało do 33. Oczekiwany jest dalszy spadek salda migracji na terenach wiejskich ze wsią do 40 osób w perspektywie horyzontu czasowego prognozy.

Rys. 1.125. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach wiejskich powiatu łęczyńskiego

Procesy migracyjne na terenie powiatu łęczyńskiego wykazują nieznaczną tendencję słabnącą w okresie analizy. Zgodnie z szacunkami na terenie powiatu liczba wymeldowań będzie przewyższała liczbę zameldowań. Ludność częściej opuszcza teren powiatu łęczyńskiego, żeby przeprowadzić się na obszary wiejskie, zaś osoby skłonne

do osiedlenia w omawianym powiecie napływają w zbliżonym stopniu z terenów wiejskich i wiejskich. Zarówno wśród zameldowań, jak i wymeldowań dominują kobiety.

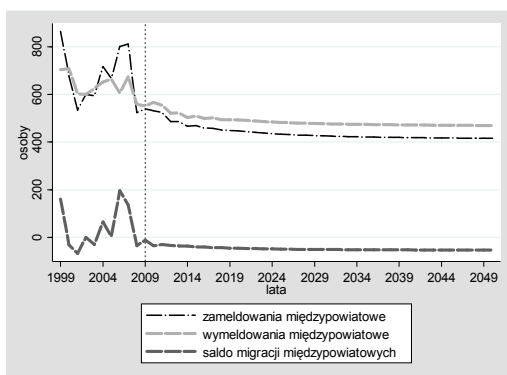
1.17. Powiat świdnicki²⁰

Powiat świdnicki leży w centralnej części województwa lubelskiego w bezpośrednim sąsiedztwie Lublina, największego miasta we wschodniej Polsce. Graniczy z powiatami: lubelskim grodzkim, lubelskim ziemskim, łęczyńskim, chełmskim i krasnostawskim. Powierzchnia powiatu wynosi 468 km². Znajduje się na niej 5 gmin, spośród których 3 są gminami wiejskimi, 1 to gmina miejska i 1 miejsko-wiejska.

W roku 2009 omawiany obszar zamieszkiwało 72 366 osób. Odsetek mężczyzn w łącznej liczbie ludności ukształtował się na poziomie 48%. Dokładniejsza analiza struktury ludności pozwala stwierdzić, że 64% osób znajduje się w wieku produkcyjnym, zaś po 18% w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej) i poprodukcyjnym. W 2009 roku bez pracy znalazło się 2116 mężczyzn oraz 2046 kobiet, a stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła 15,1%. Najwyższy odsetek bezrobotnych wystąpił wśród osób legitymujących się wykształceniem policealnym i średnim zawodowym – 28%, natomiast najniższy udział w ogólnym zasobie bezrobocia odnotowano w grupie ludzi z wykształceniem średnim ogólnokształcącym – 12%. Podział pracujących według sektorów ekonomicznych na rok 2008 przedstawia się następująco: 6185 osób trzodzi się rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem, 7279 osób (39%) pracuje w przemyśle i budownictwie, natomiast pozostali (27%) znaleźli zatrudnienie w sektorze usług.

Na rysunku 1.126. zaprezentowano migracje międzypowiatowe w powiecie świdnickim. Niemal w całym okresie historycznym (1999–2009) liczba osób meldujących się na omawianym terenie przewyższała wolumen odpływu z badanego obszaru. Od roku 2008 sytuacja uległa zmianie – ilość wymeldowań była stale większa od wielkości strumienia napływu do powiatu świdnickiego. Oznacza to, że następował powolny odpływ mieszkańców z opisywanego powiatu. Sytuacja taka utrzyma się aż do ostatniego roku prognozy. W roku 2009, który bezpośrednio poprzedza okres predykcji, na terenie powiatu zameldowało się 540 osób, zaś 552 osoby z niego wyjechały. W okresie pro-

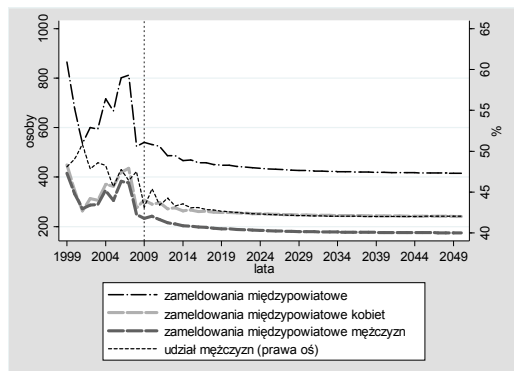

Rys. 1.126. Migracje międzypowiatowe w powiecie świdnickim

²⁰ Wstępną charakterystykę powiatu świdnickiego opracowano na podstawie następujących źródeł: strona Starostwa Powiatowego w Świdniku, GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące bezrobocia i podziału terytorialnego za rok 2009, dane o liczbie pracujących łącznie z rolnictwem indywidualnym za rok 2008 [data dostępu: 26.10.2010].

gnozy (2010–2050) dojdzie do zmniejszenia liczby osób meldujących się w powiecie (o 23%) oraz wolumenu wymeldowań (o 15%). Doprowadzi to do łagodnego wzrostu ujemnego salda migracji międzypowiatowych. W roku 2050 liczba meldunków w powiecie świdnickim wyniesie 416, natomiast wielkość odpływu – 490 osób rocznie.

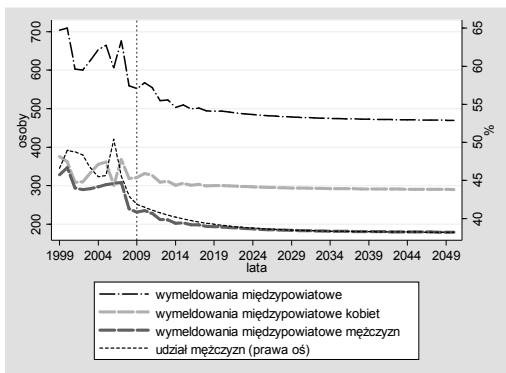
Dokonując analizy rysunku 1.127., można stwierdzić, że w okresie 1999–2001 liczba zameldowanych w powiecie świdnickim osób malała. W kolejnych latach pojawiła się tendencja wzrostowa, która utrzymała się do roku 2004. Następnie wystąpiła silna redukcja liczby osób napływających na terenie omawianego obszaru.

Rys. 1.127. Zameldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w powiecie świdnickim

540 zameldowań, przy czym w 307 przypadkach dotyczyły one kobiet. Wyniki przeprowadzonych badań sugerują, że w okresie 2010–2050 dojdzie do stopniowej redukcji zameldowań na terenie omawianego powiatu, przy czym spadki dotyczyć będą przedstawicieli obu płci. W roku kończącym badanie na obszarze powiatu świdnickiego zamelduje się 175 mężczyzn oraz 241 kobiet.

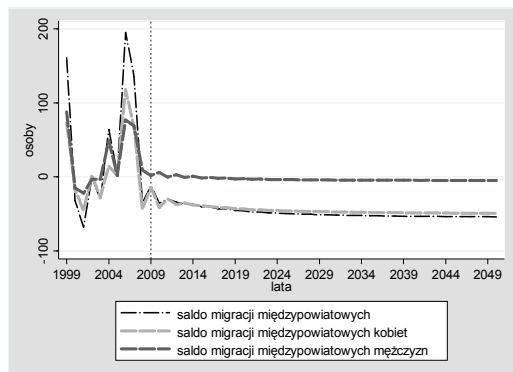
Rozpatrując zmiany stanu wymeldowań międzypowiatowych w podziale na płeć w powiecie świdnickim, można stwierdzić, że w latach 1999–2009 dochodziło do wielu fluktuacji zarówno w przypadku mężczyzn, jak i kobiet. W 1999 z jego terenów wymeldowało się 328 mężczyzn oraz 376 kobiet, zaś 10 lat później poza granice powiatu przeniosło się 231 mężczyzn oraz 321 kobiet. Tym samym na przestrzeni lat 1999–2009 udział mężczyzn w ogólnym wolumenie odpływu z powiatu oscylował w granicach od 42% do 50%. Warto nadmienić, że od roku 2006 miał miejsce systematyczny spadek odsetka mężczyzn. Prognozy wskazują, że w latach 2010–2050 średnioroczna wartość omawianej kategorii wyniesie 39%, przy czym w okresie 2029–2050 będzie pozostawała na stałym, minimalnie niższym

Rys. 1.128. Wymeldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w powiecie świdnickim

poziomie 38%. Zakłada się ponadto, że w roku 2050 z powiatu świdnickiego wymelduje się 470 osób (179 mężczyzn oraz 290 kobiet).

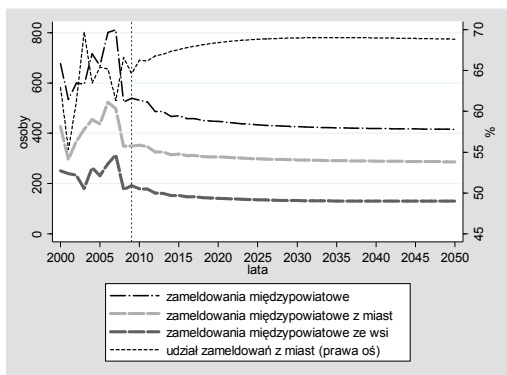
Analiza salda migracji międzypowiatowych w podziale na płeć w powiecie świdnickim pozwala dostrzec, że w okresie 1999–2009 opisywana zmienna ulegała licznym

Rys. 1.129. Saldo migracji międzypowiatowych w podziale na płeć w powiecie świdnickim

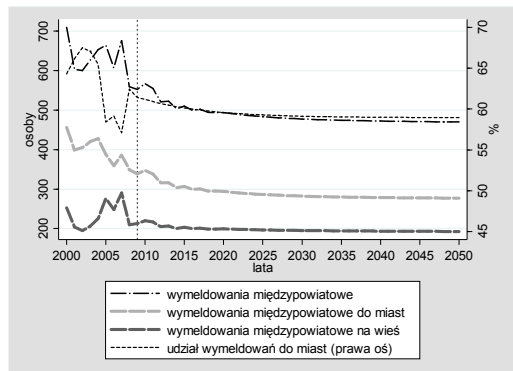
migracji mężczyzn będzie się utrzymywało na stabilnym poziomie, oscylującym wokół –3 osób. W 2050 roku nadwyżka odpływu nad napływem dla mężczyzn wyniesie 5 osób. W przypadku kobiet do stabilizacji salda dojdzie w okresie 2020–2050. Co roku średnio o 47 kobiet więcej będzie się wymeldowywało niż meldowało w powiecie.

Rysunek 1.130. prezentuje zameldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie świdnickim. W latach 1999–2009 więcej osób meldowało się z miast niż ze wsi. W 2009 ogólna liczba zameldowań wyniosła 540 osób. W okresie prognozy ulegnie ona redukcji do poziomu 416 w roku 2050. Niezmiennie będzie można zaobserwować wysoki udział napływu z miast. Na przestrzeni okresu historycznego kształtował się on na średnim pułapie 64%. W 2009 na terenie powiatu świdnickiego zameldowało się 349 osób z miasta oraz 191 osób ze wsi. W okresie prognozy strumienie napływów migracyjnych z miast oraz ze wsi pozostaną na stosunkowo stabilnych poziomach. W latach 2010–2050 na badanym obszarze będzie się meldowało każdego roku 300 osób z miast. W tym samym okresie na tereny powiatu corocznie będzie napływało 138 osób ze wsi. Oznacza to, że w przyszłości odsetek osób z miast umocni się i będzie utrzymywał się na stałym pułapie wynoszącym 69%.

Rys. 1.130. Zameldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie świdnickim

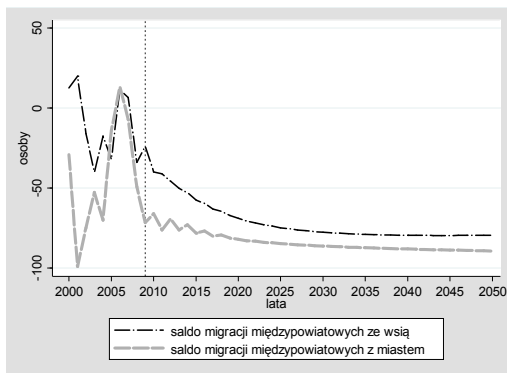
Wyniki badań dotyczących wymeldowań międzypowiatowych według kierunku w powiecie świdnickim zostały zaprezentowane na rysunku 1.131. Można zauważyć, że w okresie 2000–2009 miała miejsce redukcja liczby osób wymeldowujących się do

Rys. 1.131. Wymeldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie świdnickim

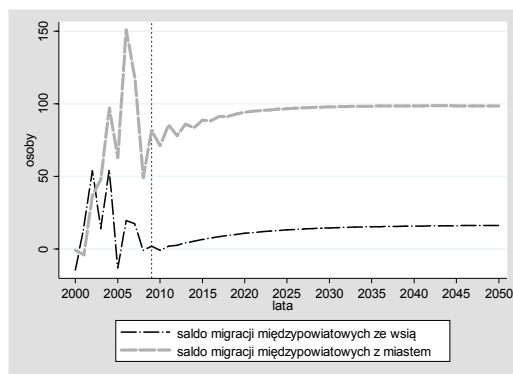
który kończy horyzont badania, wielkość odpływu migracyjnego z powiatu świdnickiego ukształtuje się w okolicach 470 osób. Wśród nich 277 osób wymelduje się do miast, natomiast 193 osoby na obszary wiejskie. Warto wspomnieć, że w tym czasie na wieś wymeldują się aż 184 osoby, które wcześniej zamieszkiwały w miastach.

Na rysunku 1.132. zostały zaprezentowane prognozy migracji międzypowiatowych w miastach powiatu świdnickiego. W roku 2000 odpływ migracyjny z terenów miejskich powiatu świdnickiego z miastem przekroczył napływ migrantów z tego kierunku o 29 osób. W tym samym roku saldo migracji ze wsią ukształtowało się na poziomie 13 osób. W roku 2006 zarówno saldo migracji międzypowiatowych ze wsią, jak i z miastem przyjęły swoje najwyższe wartości. Wyniosły one odpowiednio 11 oraz 13 osób. Prognozy wskazują, że w latach 2010–2025 obie omawiane wielkości będą malały. Oznacza to, że więcej osób opuści powiat niż napłynie na jego teren. Po roku 2025 nastąpi stabilizacja salda migracji ze wsią na średnim poziomie wynoszącym –79 osób. W latach 2026–2050 średnioroczne saldo migracji z miastem przyjmie wartość –88 osób. Wyniki badań pozwalają stwierdzić, że w roku 2050 salda migracji międzypowiatowych na terenach miejskich powiatu świdnickiego kształtować się będą na poziomach odpowiednio –79 osób ze wsią oraz –89 osób z miastem.

Rys. 1.132. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach miejskich powiatu świdnickiego

Analiza rysunku 1.133. pozwala zaobserwować, że w roku 2006 wystąpiło rekordowe saldo migracji międzypowiatowych z miastem na terenach wiejskich powiatu świdnickiego, które przyjęło wartość 151 osób. W roku 2009, poprzedzającym prognozowany okres, napływ migracyjny z miast był o 81 osób większy niż odpływ migracyjny na tereny znajdujące się poza granicami powiatu. Wyniki badań pokazują, że od roku 2025 saldo migracji międzypowiatowych na terenach wiejskich powiatu świdnickiego będzie pozostawało na stabilnym poziomie oscylującym wokół 98.

Rys. 1.133. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach wiejskich powiatu świdnickiego

W 2009 saldo migracji ze wsią ukształtowało się na poziomie zaledwie 2 osób. Prognozy zakładają, że w roku 2010 dojdzie do jednorazowego spadku salda do wartości -1 , natomiast w kolejnych latach jego wielkość będzie systematycznie rosła i w ostatnim roku prognozy na terenach wiejskich powiatu świdnickiego wyniesie 16 osób, czyli o 38 mniej niż w najkorzystniejszym, z punktu widzenia tej kategorii, roku 2004.

1.18. Powiat miasto Lublin²¹

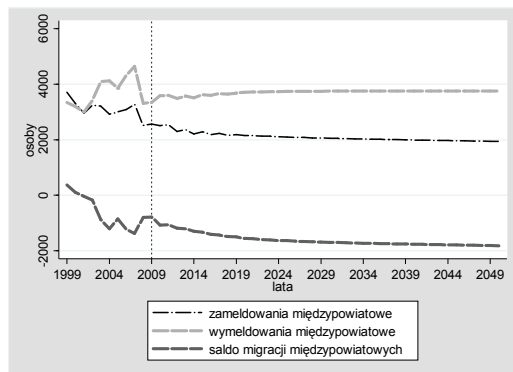

Lublin jest największym polskim miastem umiejscowionym po wschodniej stronie Wisły. Jest stolicą województwa lubelskiego oraz Lubelszczyzny. To miasto na prawach powiatu, którego powierzchnia wynosi 147 km². Warto również wspomnieć, że Lublin jest członkiem Unii Metropolii Polskich oraz kandydatem do tytułu Europejskiej Stolicy Kultury w 2016 roku. W 2009 liczba mieszkańców Lublina ukształtowała się na poziomie 349 440 osób, w tym 188 737 kobiet. Gęstość zaludnienia wyniosła w tym samym roku 2370 osób/km², co stanowi największą wartość w gminach województwa lubelskiego. W roku 2008 liczba osób posiadających zatrudnienie przyjęła wartość 115 448 osób. Należy wspomnieć, że osoby trudniące się rolnictwem stanowią znikomy procent tej liczby (2%). Zdecydowanie najwięcej osób pracuje w usługach – 87 667 pracowników, co stanowi blisko 76% ogółu zatrudnionych. Pozostałe osoby pracują w sekcji przemysłowej. W roku 2009 poziom bezrobocia zarejestrowanego ukształtował się na poziomie 14 784 osób. Można stwierdzić, że odsetki poszczególnych płci w tej kategorii są sobie równe. Warto nadmienić, że ponad jedna piąta ogółu bezro-

²¹ Wstępną charakterystykę powiatu miasta Lublin opracowano na podstawie następujących źródeł: GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące bezrobocia i podziału terytorialnego za rok 2009, dane o liczbie pracujących łącznie z rolnictwem indywidualnym za rok 2008 [data dostępu: 26.10.2010].

botnych osób (22%) posiada wykształcenie wyższe. Natomiast ludzie legitymujący się wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz średnim ogólnokształcącym w najmniejszym stopniu odczuwają problem braku pracy na terenie powiatu miasta Lublin.

W Lublinie od roku 2001 można było zaobserwować przewagę liczby osób wymeldowujących się z miasta nad liczbą osób, które przyjeżdżają do niego z zamiarem

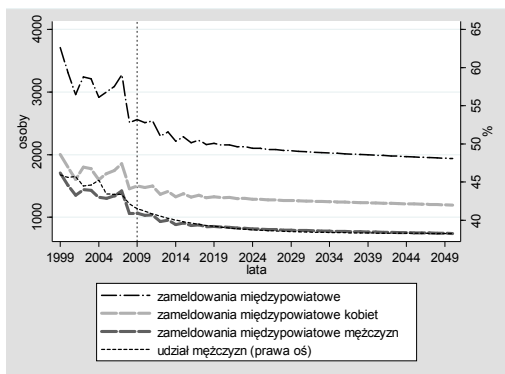

Rys. 1.134. Migracje międzypowiatowe w Lublinie

trend spadkowy. W roku 2009 w mieście zameldowały się 2563 osoby, zaś odpowiednio w roku 2039 wartość ta spadnie poniżej 2000 osób (1998 osób), a w roku 2050 przyjmie poziom o 60 osób niższy. Dla porównania – w tym samym okresie w przypadku odpływu migracyjnego będzie się utrzymywała tendencja wzrostowa. W roku 2009 z Lublina wymeldowało się 3344 mieszkańców, zaś w roku 2050 analizowana wartość wyniesie 3755 osób. Saldo migracji międzypowiatowych przyjmie tym samym ujemną wartość wynoszącą –1817 osób pod koniec horyzontu czasowego prognoz.

Rozważając zmiany stanu zameldowań międzypowiatowych w podziale na płeć w Lublinie, można zauważyć, że w okresie 1999–2009 występowały wahania ich liczby wśród przedstawicieli obu płci. W roku 1999 na terenie Lublina zameldowało się 1706 mężczyzn oraz 2006 kobiet. Odsetek mężczyzn w całości napływu wyniósł wtedy 46%. W 2009 do Lublina napłynęło już tylko 1064 mężczyzn oraz 1499 kobiet, tym samym udział płci męskiej zmalał do 42%. Szacuje się, że do roku 2050 liczba osób, które zdecydują się zameldować na terenie Lublina, będzie się systematycznie zmniejszała, przy czym redukcje w większym stopniu będą widoczne dla mężczyzn. W porównaniu z rokiem 2009 pod koniec horyzontu badania napływ migracyjny osób tej płci zmniejszy się o 30% (do 742 osób). W przypadku kobiet również pojawią się spadki, które w ujęciu

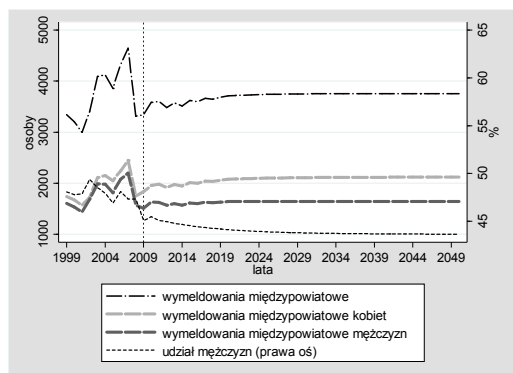
osiedlenia się. Prognozy wskazują, że sytuacja ta utrzyma się do roku 2050, który kończy horyzont badania. W roku 2009 liczba meldunków wyniosła 2563 i była o 781 mniejsza od ilości wymeldowań. W kolejnych latach (2010–2050) prawdopodobnie dojdzie do systematycznego zwiększania ujemnego salda migracji międzypowiatowych. Będzie to spowodowane występowaniem przeciwnych tendencji dla obu badanych zmiennych. W przypadku liczby meldunków na terenie Lublina widoczny będzie stabilny

Rys. 1.135. Zameldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w Lublinie

względny w tym samym czasie wyniosą 20% (do 1196 osób). Udział mężczyzn w łącznej liczbie osób meldujących się na terenie Lublina będzie podlegał negatywnej tendencji. W roku 2017 po raz pierwszy spadnie poniżej 40%, zaś od roku 2030 będzie się utrzymywał stale na poziomie 38%.

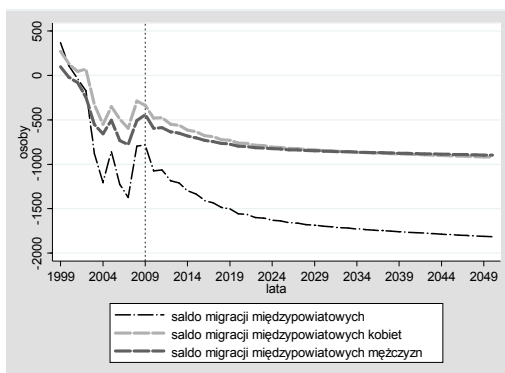
Analiza rysunku 1.136. pozwala stwierdzić, że w przypadku mężczyzn i kobiet występują zbieżne trendy dotyczące wielkości wymeldowań międzypowiatowych w Lublinie.

Rys. 1.136. Wymeldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w Lublinie

Warto również wspomnieć, że przez cały okres 1999–2009 liczebność kobiet przewyższała analogiczną wielkość dla mężczyzn. Prognozy przeprowadzone na lata 2010–2050 pozwalają przypuszczać, że sytuacja ta nie ulegnie zmianie i nadal kobiety częściej niż mężczyźni będą tworzyły strumień odpływu migracyjnego z badanego terenu. W roku 2009 odnotowano w Lublinie 3344 przypadki wymeldowań, w tym 1507 mężczyzn (45%) oraz 1837 kobiet. Zakłada się, że w okresie prognozy średniorocznie z Lublina będzie wyjeżdżało na stałe 2079 kobiet i 1632 mężczyzn, zaś w roku 2050 miasto opuści 3755 mieszkańców, w tym 2116 kobiet. Analiza udziału mężczyzn w łącznej liczbie wymeldowań prowadzi do wniosku, że w badanych latach dojdzie do stabilizacji tego parametru. W roku 2016 odsetek mężczyzn przyjmie wartość 44% i pozostanie na tym poziomie do końca horyzontu czasowego prognoz.

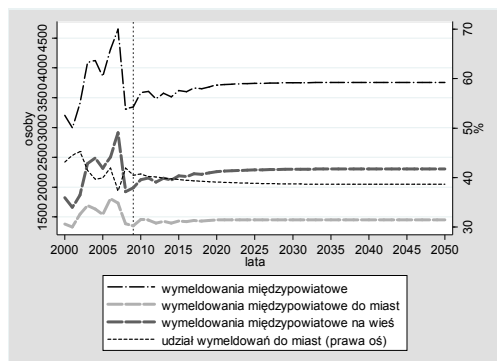
Badania dotyczące wielkości salda migracji międzypowiatowych w podziale na płeć w Lublinie pozwoliły zauważyć, że tendencje dla obu płci są niemal jednakowe. W okresie 1999–2007 w odniesieniu do opisywanych wielkości dostrzegalna była tendencja spadkowa. W roku 1999 na terenie Lublina zameldowało się o 99 mężczyzn i o 271 kobiet więcej, niż z niego wyjechało. W roku 2007 w przypadku obu płci saldo przyjęło wartości ujemne, co oznacza, że odpływ ludności z miasta przewyższał napływ migracyjny na jego teren. Od 2007 do 2009 roku wielkość ujemnego salda migracji międzypowiatowych spadła do poziomu –781 osób. Można stwierdzić, że na przestrzeni całego okresu badań w odniesieniu do tej kategorii będzie się utrzymywała tendencja malejąca, jednak po roku 2028 jej tempo ulegnie wyhamowaniu. W latach 2029–2050 średniorocznie z Lublina wymelduje się o 883 kobiet i o 875 mężczyzn więcej, niż się zamelduje.

Rys. 1.137. Saldo migracji międzypowiatowych w podziale na płeć w Lublinie

W latach 2010–2050 różnica między poziomami obu ruchów migracyjnych zwiększy się. W 2050 saldo migracji międzypowiatowych w Lublinie wyniesie –1817 osób, czyli o 1036 więcej niż pod koniec historycznego przedziału próby.

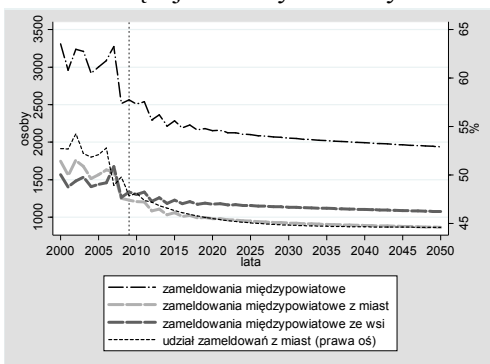
Przeprowadzone badania pozwoliły dostrzec, że jedynie w roku 2008 udział zameldowań międzypowiatowych z miast był równy odsetkowi zameldowań międzypowiatowych ze wsi. Wyniki prognoz pokazują, że taki stan rzeczy nie powtórzy się już w okresie 2010–2050. Udział napływu z miast do Lublina będzie maleł i w roku 2050 wyniesie 45%. W 2000 w Lublinie odnotowano 3311 zameldowań, spośród których 1565 to osoby mieszkające wcześniej na wsi. W roku 2009 wielkość napływu przyjęła wartość 2563 osób, (1336 pochodzących z terenów wiejskich). W okresie historycznym odsetek zameldowań z miast zmniejszył się z 53% do 48% i w przyszłości będzie ulegać dalszej redukcji. W latach 2010–2050 prognozowany jest spadek liczby osób meldujących się w Lublinie z obu analizowanych kierunków. Przewiduje się, że wyraźniejsze zmniejszenia wystąpią w grupie osób, które wcześniej mieszkały w miastach. Wolumen tego rodzaju zameldowań zmaleje o 30% (do 865 osób w roku 2050), natomiast wśród dotychczasowych mieszkańców wsi dojdzie do spadku o 20% – z 1336 osób w roku 2009 do 1073 w roku 2050.

Rys. 1.138. Wymeldowania międzypowiatowe według kierunku w Lublinie

W Lublinie w latach 2000–2009 zdecydowanie więcej osób wymeldowywało się na wieś. W roku 2000 ogólna wielkość odpływu migracyjnego wyniosła 3204, z czego 1823 osoby (57%) osiedliły się na terenach wiejskich. W roku 2007 odnotowano szczytowy poziom wymeldowań. Lublin opuściło wtedy 2915 osób na obszary wiejskie oraz 1732 osoby do miast. W okresie historycznym udział wymeldowań do miast wahał się od 37% w roku 2007 do 45% w latach 2001–2002. Wyniki prognoz pozwalają przypuszczać, że od roku 2016 udział wymeldowań międzypowiatowych do miast będzie pozostawał na stabilnym, wynoszącym 39%, poziomie. W okresie 2010–2050 średniorocznie z Lublina będzie wyjeżdżało 1446 osób do miast oraz 2266 osób na wieś. W roku 2050 strumień odpływu migracyjnego wyniesie 3755 osób, czyli o 19% mniej niż w roku 2007. Dokładna analiza tej wartości umożliwia stwierdzenie, że 2305 dotychczasowych mieszkańców Lublina

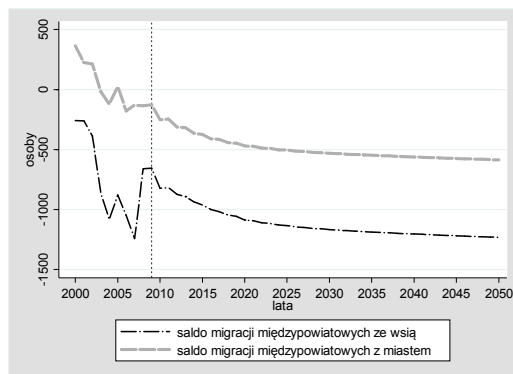
zameldowań z miast był równy odsetkowi zameldowań międzypowiatowych ze wsi. Wyniki prognoz pokazują, że taki stan rzeczy nie powtórzy się już w okresie 2010–2050. Udział napływu z miast do Lublina będzie maleł i w roku 2050 wyniesie 45%. W 2000 w Lublinie odnotowano 3311 zameldowań, spośród których 1565 to osoby mieszkające wcześniej na wsi. W roku 2009 wielkość napływu przyjęła wartość 2563 osób, (1336 pochodzących z terenów wiejskich). W okresie historycznym odsetek zameldowań z miast zmniejszył się z 53% do 48% i w przyszłości będzie ulegać dalszej redukcji. W latach 2010–2050 prognozowany jest spadek liczby osób meldujących się w Lublinie z obu analizowanych kierunków. Przewiduje się, że wyraźniejsze zmniejszenia wystąpią w grupie osób, które wcześniej mieszkały w miastach. Wolumen tego rodzaju zameldowań zmaleje o 30% (do 865 osób w roku 2050), natomiast wśród dotychczasowych mieszkańców wsi dojdzie do spadku o 20% – z 1336 osób w roku 2009 do 1073 w roku 2050.

Rys. 1.139. Zameldowania międzypowiatowe według kierunku w Lublinie

osiedli się na terenach wiejskich leżących w granicach innych powiatów, natomiast 1451 osób przeprowadzi się do innego obszaru miejskiego.

Wyniki badań dotyczących sald migracji międzypowiatowych według kierunku w Lublinie zostały zaprezentowane na rysunku 1.140. Na podstawie wykresu można zauważyć, że w okresie historycznym tereny wiejskie innych powiatów były zdecydowanie częściej kierunkiem napływu niż odpływu ludności na omawianym terenie.

Rys. 1.140. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku w Lublinie

Saldo tego rodzaju migracji zmieniało się w granicach od –1243 osób w 2007 roku do –258 osób w roku 2000. Na przełomie lat 2007/2008 doszło do blisko 50% redukcji wartości salda migracji ze wsią, do poziomu –661 osób. Prognozy wskazują, że w latach 2010–2050 coraz więcej osób zdecyduje się wyjechać na omawiane obszary, niż osiedlić się na nich, wcześniej wymeldowując się z Lublina. W roku 2050 saldo migracji międzypowiatowych ze wsią wyniesie –1231 osób, natomiast znacznie korzystniej prezentować się będzie saldo migracji z miastem. W roku 2000 kształtowało się na poziomie 365 osób. W kolejnych latach pojawił się trend spadkowy, który prawdopodobnie utrzyma się do końca roku 2050. Należy jednak zaznaczyć, że po roku 2024 tempo spadku zdecydowanie wyhamuje. Przewiduje się, że w roku 2050 odpływ migracyjny z Lublina przekroczy napływ migrantów z miast o 586 osób.

1.19. Powiat janowski²²

Powiat janowski leży w południowo-zachodniej części województwa lubelskiego. Jego powierzchnia wynosi 875 km². Obszar ten jest podzielony na 7 gmin. Janów Lubelski jest jedyną gminą miejsko-wiejską. Pozostałe (Batorz, Chrzanów, Dzwola, Godziszów, Modliborzyce, Potok Wielki) to gminy wiejskie.

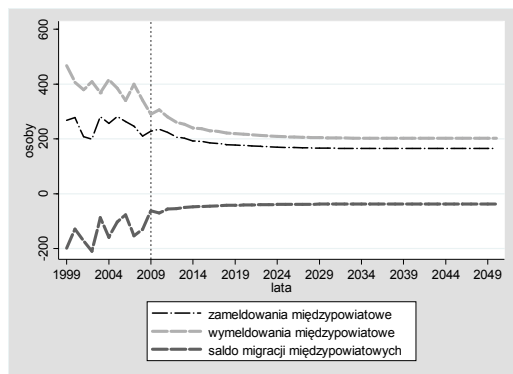
W roku 2009 na omawianym terenie mieszkały 47 242 osoby, w tym 23 767 kobiet. Bardziej szczegółowy pomiar liczby ludności pozwala stwierdzić, że 61% osób znajdowało się w wieku produkcyjnym, 21% w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), natomiast grupę osób w wieku poprodukcyjnym tworzyło 2792 mężczyzn oraz 5871 kobiet. Analiza bezrobocia rejestrowanego pokazuje, że w roku 2009 bez pracy znalazło się 3295 osób. Najwyższy odsetek bezrobocia wystąpił wśród ludzi dysponujących wykształceniem zasadniczym

²² Wstępną charakterystykę powiatu janowskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: Serwis Informacyjny Powiatu janowskiego, GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące bezrobocia i podziału terytorialnego za rok 2009, dane o liczbie pracujących łącznie z rolnictwem indywidualnym za rok 2008 [data dostępu: 26.10.2010].

zawodowym (27%), natomiast najniższe bezrobocie odnotowano w grupie ludzi posiadających wykształcenie wyższe. W roku 2009 zaledwie co dziesiąta osoba bezrobotna w powiecie janowskim legitymowała się tym poziomem edukacji.

Podział liczby pracowników według ekonomicznych sektorów gospodarki obserwowany w roku 2008 przedstawia się w następujący sposób: w sektorze usług zatrudnienie znalazło 3716 osób, w sektorze przemysłowym 2213, natomiast rolnictwem trudniło się najwięcej, bo ponad 64%, ogółu pracowników (10 638).

Analizując wykres 1.141., można zaobserwować, że w okresie 1999–2009 liczba wymeldowań z powiatu janowskiego podlegała licznym wahaniom wokół negatywnego trendu. Łączny spadek wyniósł 177 osób z wyjściowego poziomu 467 osób. Pro-

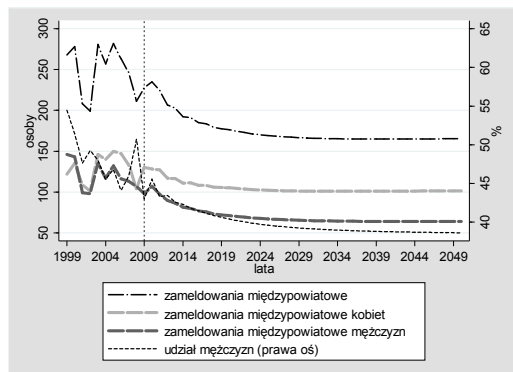

Rys.1.141. Migracje międzypowiatowe w powiecie janowskim

w tym przypadku wahania badanej kategorii były bardziej stabilne. Przewiduje się ponadto, że od roku 2010 dominująca stanie się tendencja spadkowa liczby meldunków. Pod koniec horyzontu czasowego prognoz wielkość napływu kształtować się będzie na stałym pułapie 165 osób. Z opisanych wyżej tendencji wynika, że saldo migracji międzypowiatowych przez cały okres historyczny cechowało się ujemnymi wartościami. Sytuacja ta w przyszłości nie powinna ulec zmianie. Średnioroczne saldo wyniesie –41 osób, przy czym należy zauważyć, że jego wielkość będzie się systematycznie poprawiać, dochodząc do pułapu –37 osób w 2034 roku i nie ulegając dalszym zmianom do końca 2050 roku.

gnozuje się, że po jednorazowym wzroście tej wartości, która nastąpi w roku 2010, do roku 2050 obserwowana dotychczas tendencja spadkowa w odniesieniu do wielkości odpływu z badanego obszaru będzie kontynuowana. Opierając się na wynikach badań, można stwierdzić, że w długim okresie około 203 osoby rocznie będą opuszczać tereny opisywanego powiatu. Na przestrzeni okresu historycznego doszło również do zmniejszenia liczby osób meldujących się w powiecie z 268 do 228 osób, jednak

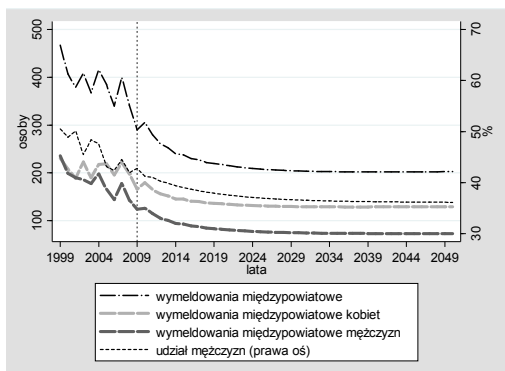
Badania dotyczące poziomu zameldowań międzypowiatowych w podziale na płeć w powiecie janowskim pozwalają zauważyć, że w latach 2000–2002 znacząco, bo aż o 28%, zmniejszyła się liczba osób meldujących się na terenie opisywanego obszaru.

Rys. 1.142. Zameldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w powiecie janowskim

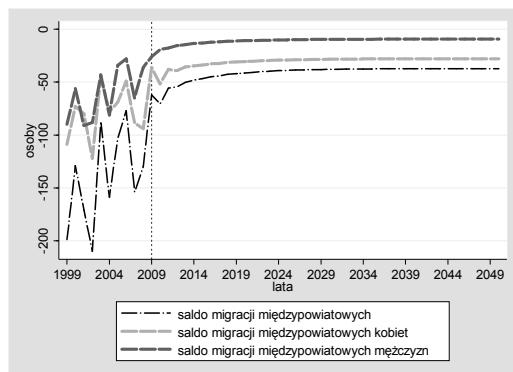
W kolejnym roku nastąpił wzrost, natomiast po roku 2005 ponownie można było obserwować spadki tej kategorii. W roku 2009, bezpośrednio poprzedzającym okres prognozy, w powiecie janowskim zameldowało się 98 mężczyzn oraz 130 kobiet. Odsetek mężczyzn w łącznej liczbie zameldowanych osób przyjął wtedy wartość 43%, co było jego najniższym wynikiem odnotowanym w przedziale próby. Opierając się na wynikach badań, można przypuszczać, że po jednorazowym wzroście zameldowań, w kolejnych latach do głosu dojdzie negatywny trend, który zostanie podtrzymany do ostatniego roku prognozy. W roku 2050 na terenie powiatu janowskiego zamelduje się 64 mężczyzn oraz 101 kobiet, odpowiednio o 35% i 22% mniej niż w roku 2009. Odsetek mężczyzn w łącznej liczbie osób zameldowanych wyniesie 39% – poziom ten zostanie osiągnięty już w 2026 roku.

Rozważając liczbę wymeldowań międzypowiatowych w powiecie janowskim, można stwierdzić, że w okresie 1999–2009 miały miejsce liczne wahania, które ostatecznie doprowadziły do spadku tej kategorii z 467 osób w roku 1999 do 290 w 2009. Dokładniejsza analiza pozwala zauważyć, że w okresie historycznym średniorocznie badany teren opuszczały 382 osoby. Ponadto niemal od początku analizowanego okresu utrzymywała się tendencja spadkowa udziału mężczyzn w ogólnej liczbie osób wymeldowujących się z powiatu janowskiego. Trend ten będzie widoczny do końca horyzontu czasowego prognoz, przy czym jego tempo ulegnie wyhamowaniu. W 2009 z powiatu wymeldowało się 166 kobiet oraz 124 mężczyzn – 43% ogółu wyjeżdżających mieszkańców. W okresie 2010–2050 opisywany obszar będzie średniorocznie opuszczały 135 kobiet oraz 80 mężczyzn. W roku kończącym badania wielkość odpływu wyniesie 203 osoby.

Rys. 1.143. Wymeldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w powiecie janowskim

W okresie historycznym dochodziło do licznych zmian wartości salda migracji międzypowiatowych w powiecie janowskim. Jednak w ciągu wszystkich branych pod uwagę lat wartość salda zawsze miała znak ujemny, ponieważ więcej osób decydowało

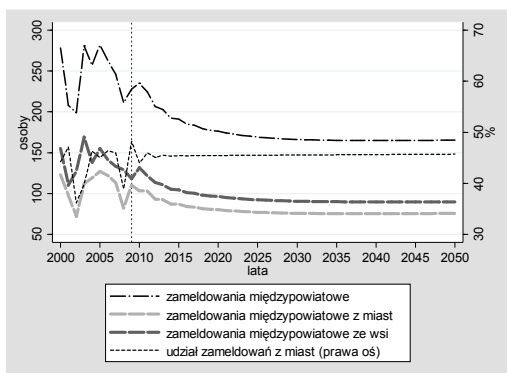

Rys. 1.144. Saldo migracji międzypowiatowych w podziale na płeć w powiecie janowskim

wynoszącym –28 osób, natomiast saldo migracji dla mężczyzn wyniesie –9 osób. Wynika z tego, że w roku 2050 łączny bilans ruchów migracyjnych wyniesie –37 osób, co będzie wynikiem o 162 osoby lepszym niż w roku 1999 (–199 osób).

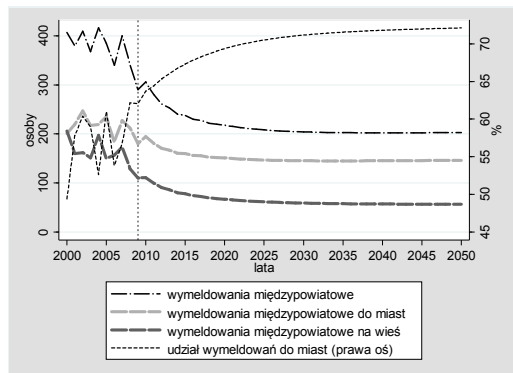
Po początkowych, wyraźnych wahaniami można zaobserwować, że od roku 2005 liczba zameldowań na terenie powiatu janowskiego cechowała się tendencją spadkową. Prognozy wskazują na kontynuację tego trendu w okresie 2010–2027, po którym

badana wielkość ukształtuje się na stabilnym poziomie około 165 osób. Warto również wspomnieć, że w okresie predykcji dojdzie do unormowania się odsetka osób napływających z miast i meldujących się na terenie powiatu janowskiego. Średnioroczna wartość powyższej kategorii będzie wynosiła 46%. W roku 2009 na omawianym obszarze zameldowało się 228 osób, z których 110 mieszkało wcześniej w mieście, natomiast pozostałe osoby pochodziły z terenów wiejskich. W długim okresie strumień napływu migracyjnego z miast będzie oscylował wokół wartości 76 osób, zaś liczba zameldowań międzypowiatowych ze wsi pozostanie w okolicach 90 osób. Tym samym udział zameldowań z miast będzie niezmiennie wynosić 46%.

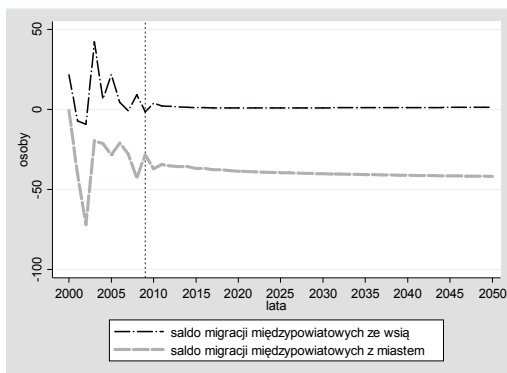
Rys. 1.145. Zameldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie janowskim

Analizując przedstawione na rysunku 1.146. krzywe obrazujące strumienie wymeldowań według kierunku w powiecie janowskim, można zauważyć, że w przedziale próby obie wielkości podlegały licznym wahaniom, które doprowadziły do zmniejszenia się wielkości odpływów migracyjnych zarówno do miast, jak i na wieś. Dodatkowo w tym okresie miały miejsce częste zmiany udziału wymeldowań do miast. Amplituda wahań zamykała się w granicach od 49% do 62%. Warto zauważyć, że od roku 2006 trwał wzrost odsetka wymeldowań do miast i zakłada się, że taka sytuacja potrwa do roku 2034, po którym nastąpi stabilizacja omawianej zmiennej w okolicach 72%. W roku 2009 w powiecie janowskim odnotowano 290 wymeldowań, przy czym 180 z nich było do miast, natomiast pozostałe 110 na obszary wiejskie. Prognozy wskazują, że do roku 2050 obie te wartości ulegną redukcji. W przypadku odpływu na wieś wystąpi spadek o blisko 50%, do poziomu 57 osób, pod koniec horyzontu czasowego prognoz. Natomiast liczba osób osiedlających się w miastach innych powiatów zmniejszy się o 19% – do poziomu 146 osób.

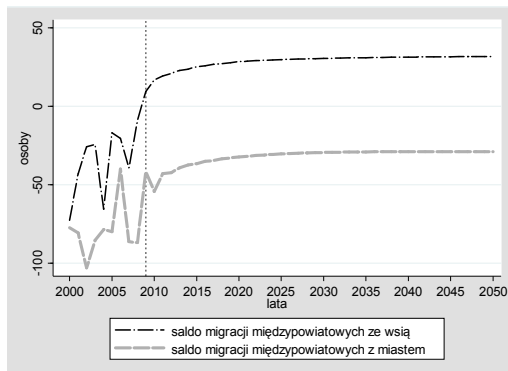
Rys. 1.146. Wymeldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie janowskim

Przeprowadzone badania dotyczące kształtowania się sald migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach miejskich powiatu janowskiego pozwalają stwierdzić, że z reguły więcej osób odpływało z obszarów wiejskich pozostałych powiatów, by osiedlić się w miastach analizowanego terenu. W 2001 odpływ migracyjny na tereny wiejskie był o 2 osoby większy od napływu z tych obszarów, natomiast 2 lata później zaobserwowano rekordową wartość salda ze wsią wynoszącą 42 osoby. Prognozuje się, że w okresie 2010–2050, zarówno saldo migracji międzypowiatowych ze wsią, jak i z miastem będą pozostawały na stabilnym poziomie. W tym okresie, corocznie na tereny miejskie powiatu janowskiego będzie napływało ze wsi o jedną osobę więcej niż wyniesie ruch w przeciwnym kierunku. Saldo migracji z miastem będzie natomiast ulegać łagodnej tendencji, która spowoduje osiągnięcie poziomu –42 osób w 2050 roku.

Rys. 1.147. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach miejskich powiatu janowskiego

Opierając się na wynikach przeprowadzonych badań, można zauważyć, że zarówno saldo migracji międzypowiatowych ze wsią, jak i z miastem na obszarach wiejskich powiatu janowskiego będzie pozostawało w latach 2010–2050 na stabilnym poziomie. W powyższym okresie zakłada się, że średnioroczne saldo migracji ze wsią wyniesie 29 osób, natomiast odpowiednia wielkość dla wymiany z miastem osiągnie pułap –32 osoby. Rysunek 1.148. pokazuje również, że w okresie historycznym wartości obu sald ulegały wyraźnym wahaniom. Ostatecznie, w roku 2009 saldo migracji ze wsią ukształtowało się na poziomie 9 osób, natomiast saldo migracji z miastem wyniosło –42 osoby.

Rys. 1.148. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach wiejskich powiatu janowskiego

1.20. Powiat kraśnicki²³

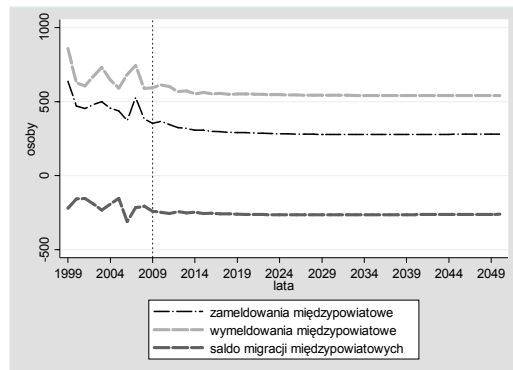
Powiat kraśnicki jest położony w południowo-zachodniej części województwa lubelskiego. Zajmuje powierzchnię 1005 km², a jego siedzibą jest miasto Kraśnik. Na terenie powiatu znajduje się 8 gmin wiejskich, 1 miejska i 1 miejsko-wiejska. W roku 2009 na omawianym obszarze mieszkało 98 574 osób. Odsetek mężczyzn w łącznej liczbie ludności ukształtował się na poziomie 49%. Dokładniejsza analiza struktury ludności umożliwia stwierdzenie, że w 2009 roku 62% osób znajdowało się w wieku produkcyjnym oraz po 19% w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej) i poprodukcyjnym. W tym samym roku w powiecie kraśnickim bez pracy znalazło się 3506 mężczyzn oraz 3438 kobiet. Stopa bezrobocia rejestrowanego wynosiła wtedy 16,4%, co było jednym z wyższych wyników obserwowanych na terenie całego województwa. Najwyższy odsetek w ogóle zasobu bezrobocia wystąpił wśród ludzi z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (26%), natomiast najmniej bezrobotnych odnotowano w grupie osób legitymujących się wykształceniem wyższym (10%).

Głównymi gałęziami gospodarki powiatu kraśnickiego są: rolnictwo (m.in. sadownictwo), przemysł metalurgiczny oraz agroturystyka. Podział pracujących według ekonomicznych sektorów na rok 2008 przedstawiał się następująco: (53%) 15 366 osób trudniło się rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem, 6512 pracowało w przemyśle i budownictwie, natomiast pozostałe osoby (7290) znalazły zatrudnienie w sektorze usług.

²³ Wstępną charakterystykę powiatu kraśnickiego opracowano na podstawie następujących źródeł: Serwis Informacyjny Powiatu kraśnickiego, GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące bezrobocia i podziału terytorialnego za rok 2009, dane liczbie pracujących łącznie z rolnictwem indywidualnym za rok 2008 [data dostępu: 26.10.2010].

Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto w 2009 roku stanowiło zaledwie 82% analogicznej wielkości dla województwa. Ta niekorzystna proporcja w połączeniu ze stosunkowo wysoką stopą bezrobocia mogła zachęcać mieszkańców powiatu do opuszczenia jego granic w celu znalezienia lepszych warunków do życia i pracy.

Na rysunku 1.149. zaprezentowano migracje międzypowiatowe w powiecie kraśnickim. W okresie historycznym każdego roku liczba wymeldowań z powiatu prze-

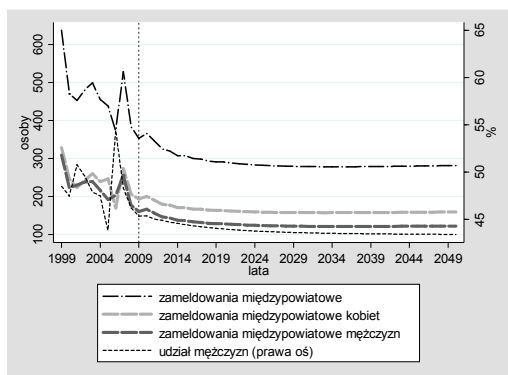

Rys. 1.149. Migracje międzypowiatowe w powiecie kraśnickim

wyższa ilość meldunków średnio o ponad 200 osób. Prognozy wskazują, że sytuacja ta nie powinna ulec zmianie do roku 2050, kończącego horyzont badania. Oznacza to, że saldo migracji międzypowiatowych kształtować się będzie niezmiennie poniżej zera. Od roku 1999 do 2009 jego wielkość wahała się w przedziale od -154 do -310 osób. W długim okresie zakłada się stabilizację w okolicach -261 osób. Strumienie obu ruchów migracyjnych po roku 2009 będą charakteryzować się tendencją malejącą. Liczba

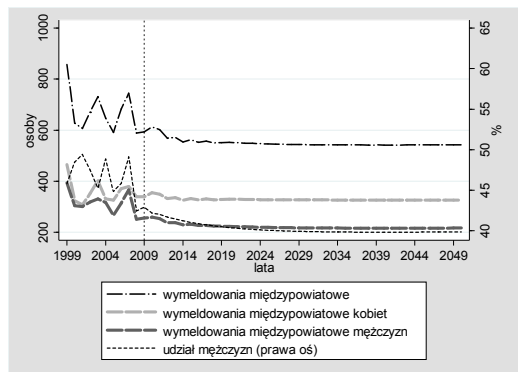
zameldowań zmniejszy się o 20%, podczas gdy wielkość odpływu z powiatu kraśnickiego ulegnie redukcji o jedyne 9%. Szacuje się, że w roku 2050 dojdzie do 281 meldunków i 542 wymeldowań na opisywanym terenie.

W okresie 1999–2001 w granicach powiatu kraśnickiego doszło do gwałtownego spadku liczby zameldowań z 637 do 453 osób. Do końca przedziału historycznej próby liczba osób meldujących się na omawianym obszarze ulegała wahaniom i ostatecznie przyjęła wartość 353 osób, z czego 45% (160 osób) stanowili mężczyźni. Zgodnie z przewidywaniami, w latach 2010–2050 na opisywanym terenie zauważalna stanie się tendencja spadkowa cechująca liczbę zameldowań dla przedstawicieli obu płci. W horyzoncie prognozy do roku 2050 liczba kobiet, które będą napływały na tereny badanego powiatu, zmniejszy się o 18% z wyjściowego poziomu 193 osób w 2009. W tym samym okresie dojdzie do spadku liczby mężczyzn ze 160 do 122 osób w roku kończącym analizę. Sytuacja ta doprowadzi do powolnego spadku udziału mężczyzn w łącznym strumieniu napływu migracyjnego. W latach 2015–2035 będzie on pozostawał na poziomie 44%, natomiast w okresie 2036–2050 minimalnie się zmniejszy – do granicy 43%.

Rys. 1.150. Zameldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w powiecie kraśnickim

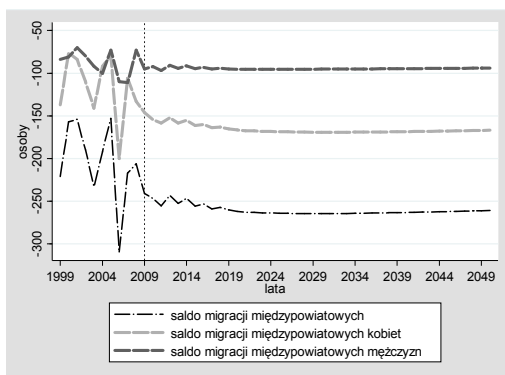
Analiza poziomu wymeldowań międzypowiatowych w podziale na płeć na terenie powiatu kraśnickiego pozwoliła stwierdzić, że w prognozowanym okresie zarówno liczba kobiet, jak i liczba mężczyzn będą pozostawały na stosunkowo stabilnym pułapie.

Rys. 1.151. Wymeldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w powiecie kraśnickim

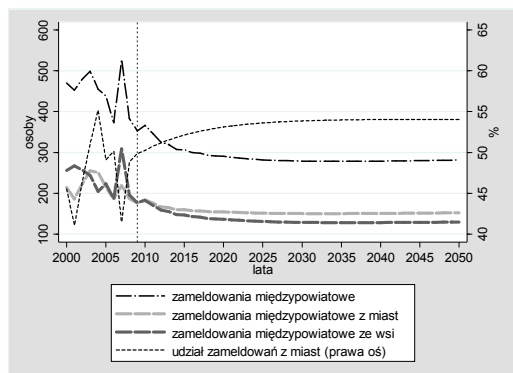
wianej kategorii, który będzie kontynuowany do roku 2018. W okresie 2019–2050 udział mężczyzn wymeldowujących się z powiatu kraśnickiego pozostanie na niezmiennym poziomie wynoszącym blisko 40%.

Z rysunku 1.152., na którym zostało zaprezentowane kształtowanie się wielkości salda migracji międzypowiatowych w podziale na płeć w powiecie kraśnickim wynika, że większy wpływ na ustalanie wielkości salda ma grupa kobiet, która silniej oddziaływała na omawianą kategorię. Na przełomie lat 2005/2006 doszło do podwojenia wartości salda z –153 do –310 osób. Zostało to spowodowane blisko trzykrotnie większym wzrostem wielkości salda migracji dla kobiet oraz mniej wyraźnym zwiększeniem się analogicznej zmiennej niż w przypadku mężczyzn (o 51%). W roku 2009, salda migracji poszczególnych płci wynosiły odpowiednio –95 w przypadku mężczyzn oraz –146 dla kobiet. Prognozuje się, że pierwsza z wymienionych wartości będzie pozostawała na stabilnym poziomie, oscylującym wokół –95 osób. Jednocześnie salda migracji międzypowiatowych kobiet będzie ulegało delikatnym wahaniom poprzedzającym okres stabilizacji na poziomie –167 kobiet.

Rys. 1.152. Saldo migracji międzypowiatowych w podziale na płeć w powiecie kraśnickim

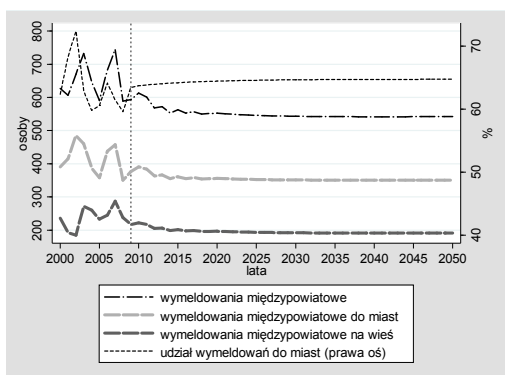
Rysunek 1.153. przedstawia zameldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie kraśnickim. Na jego podstawie można wywnioskować, że w roku 2007 wystąpiła szczytowa liczba zameldowań w obu kategoriach – odpowiednio 309 osób z terenów wiejskich (59%) i 219 osób z miast. W kolejnych latach zwiększył się udział zameldowań międzypowiatowych z miast. W roku 2009 wyniesie on 50%, natomiast od roku 2024 będzie utrzymywał się na stabilnym poziomie 54%.

Rys. 1.153. Zameldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie kraśnickim

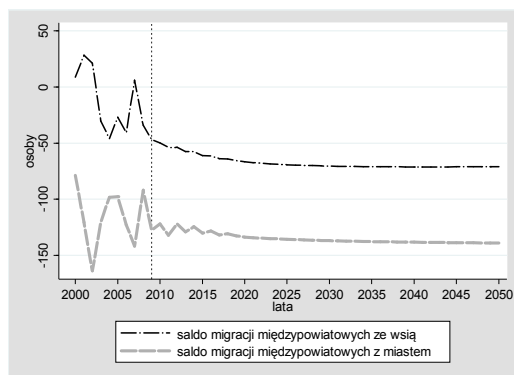
W okresie prognozy (lata 2010–2050) zmniejszy się łączna liczba meldunków z 353 w roku 2009 do 281 w roku 2050. Będzie to spowodowane redukcją zameldowań ze wsi o 27% oraz zmniejszeniem ilości meldunków z miast o 14% w porównaniu z ostatnim rokiem historycznego przedziału. Oznacza to, że w roku 2050 na obszarze powiatu kraśnickiego zamelduje się 129 osób, które mieszkały wcześniej na wsi. Dla porównania w ostatnim roku badań liczba nowych mieszkańców z terenów miejskich wyniesie 152 osoby.

Rozpatrując liczbę wymeldowań w powiecie kraśnickim według kierunków, można stwierdzić, że w okresie historycznym więcej osób kierowało się do miast. W roku 2009, który bezpośrednio poprzedza lata objęte prognozą, na terenie powiatu kraśnickiego odnotowano 594 wymeldowania, przy czym 63% z nich było ukierunkowanych do miast. Wynika z tego, że strumień odpływu rozłożył się w roku 2009 w następujący sposób: 377 osób wyjechało do miast i 217 na wieś z zamiarem osiedlenia się na tych terenach. Analiza odsetka wyjazdów do miast w łącznej liczbie wymeldowań pozwala stwierdzić, że w latach 2010–2050 jego średnioroczna wartość wyniesie 65%. Stała wielkość tej kategorii będzie spowodowana wystąpieniem zbieżnych tendencji zarówno po stronie wymeldowań do miast, jak i na wieś. W roku 2050 na terenie powiatu kraśnickiego 542 osoby zdecydują się na opuszczenie granic powiatu, czyli o 10% mniej niż w roku 2009. Przeprowadzone prognozy pozwoliły na uszczegółowienie tej wartości. Okazuje się, że 351 osób wymelduje się do miast, a pozostałe osoby osiedlą się na terenach wiejskich.

Rys. 1.154. Wymeldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie kraśnickim

Dokonując analizy rysunku 1.155. można stwierdzić, że w ciągu dekady saldo migracji międzypowiatowych na terenach miejskich powiatu kraśnickiego z miastem

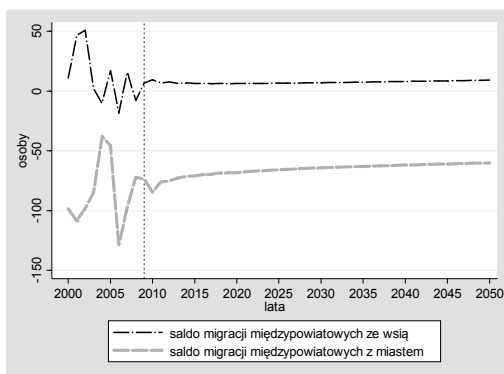

Rys. 1.155. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach miejskich powiatu kraśnickiego

przyjmowało stale wartości ujemne, które pozostawały w granicach od -164 do -79 osób. Dla porównania – saldo migracji międzypowiatowych ze wsią przyjmowało zarówno wartości dodatnie, jak i ujemne. Przewiduje się, że w okresie 2019–2050 wartości obu sald nie będą podlegały większym zmianom. W roku 2050 saldo migracji międzypowiatowych na terenach miejskich powiatu kraśnickiego ze wsią przyjmie wartość -71 osób. W tym samym roku z miast innych powiatów napłynie na tereny miejskie badanego obszaru o 139 osób

mniej, niż z niego odpłynie w tym samym kierunku.

W okresie 2000–2009 wartość salda migracji międzypowiatowych na terenach wiejskich powiatu kraśnickiego z miastem utrzymywała się wyraźnie poniżej zera. W roku 2004 omawiane saldo wyniosło -38 osób, natomiast w roku 2009 ukształtowało się na poziomie -73 osób. Prognozuje się, że w latach 2010–2050 jego wartość będzie ulegała delikatnym wzrostom, co sprawi, że pod koniec horyzontu czasowego prognoz na terenach wiejskich powiatu kraśnickiego odpływ migracyjny do miast przewyższy napływ migracyjny z tych terenów o 60 osób. Przechodząc do omówienia drugiej z prezentowanych wielkości, można zauważyć, że w roku 2002 odnotowano maksymalną wartość salda migracji międzypowiatowych ze wsią, która wyniosła 51 osób. Po wahaniach, jakie miały miejsce w kolejnych latach, wielkość tego salda zmniejszyła się do poziomu 7 osób. Zgodnie z prognozami, w latach 2010–2050 średnioroczna wartość sala migracji ze wsią wyniesie 7 osób, zaś w roku 2050 osiągnie minimalnie wyższy poziom 9 osób.

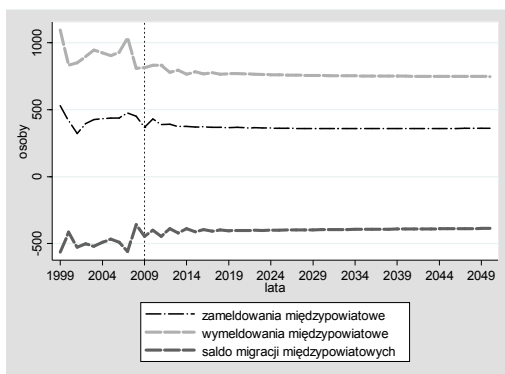
Rys. 1.156. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach wiejskich powiatu kraśnickiego

1.21. Powiat łukowski²⁴

Powiat łukowski położony jest w północnej części województwa lubelskiego. Na jego obszarze, którego powierzchnia wynosi 1394 km², znajduje się 11 gmin, z których 2 są gminami miejskimi (Łuków oraz Stoczek Łukowski). Pozostałe 9 gmin (Adamów, Krzywda, Łuków, Serokomla, Stanin, Stoczek Łukowski, Trzebieszów, Wojcieszków, Wola Mysłowska) to gminy wiejskie. Gęstość zaludnienia na opisywanym terenie wyniosła 77 osób/km² – zamieszkiwało go prawie 108 000 osób. Wśród nich minimalną przewagę (50,3%) miały kobiety. Udziały grup osób w wieku produkcyjnym, przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym wynosiły odpowiednio 61%, 23% i 16%. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2009 roku wynosiła 11,1%, co było wynikiem o 1,7 p.p. lepszym od średniej dla wszystkich powiatów wchodzących w skład województwa. Warto również dodać, że najbardziej zagrożoną bezrobociem grupą na opisywanym obszarze były osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym – niemal co trzecia osoba pozostająca bez pracy należała do tej kategorii. Mimo korzystnej z punktu widzenia kształtowania się stopy bezrobocia sytuacji na rynku pracy, przeciętne wynagrodzenie było o ponad 15% niższe od odpowiedniej wartości liczonej dla całego województwa. Mogło być to spowodowane bardzo wysokim udziałem rolnictwa w ogólnej strukturze zatrudnienia wg sektorów ekonomicznych. Jego odsetek w 2008 roku wynosił 56%. Na kolejnych miejscach pod względem możliwości chłonięcia zasobów pracy uplasował się sektor usługowy (27% zatrudnionych) i przemysł z budownictwem (17%).

Analizując rysunek 1.157. można stwierdzić, że w latach 1999–2009 na terenie powiatu łukowskiego liczba wymeldowań przeważała ilość zameldowań. Taki stan rzeczy doprowadził do wystąpienia ujemnego salda migracji międzypowiatowych. W roku 1999 liczba osób, które opuściły omawiany obszar (1095 osób) była ponad dwukrotnie większa od wielkości napływu do powiatu łukowskiego (531 osób). W roku 2009 ujemne saldo migracji międzypowiatowych wyniosło –446 osób. Zakłada się, że w okresie 2010–2050 wszystkie analizowane wyżej zmienne w powiecie będą pozostawały na stabilnych poziomach. W przypadku zameldowań średnioroczny pułap wyniesie 366 osób,

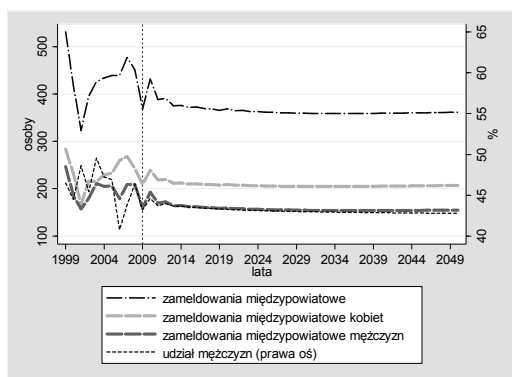

Rys. 1.157. Migracje międzypowiatowe w powiecie łukowskim

²⁴ Wstępną charakterystykę powiatu łukowskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: Serwis Informacyjny Powiatu Łukowskiego, GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące bezrobocia i podziału terytorialnego za rok 2009, dane o liczbie pracujących łącznie z rolnictwem indywidualnym za rok 2008 [data dostępu: 26.10.2010].

w 2050 roku kształtując się minimalnie poniżej tej wielkości (362 osoby). Ponadto do roku 2050 będzie się utrzymywało ujemne saldo migracji międzypowiatowych, należy jednak zaznaczyć, że w latach 2025–2050, będzie miała miejsce delikatna poprawa tego zjawiska. W 2050 roku około 748 osób wyjedzie z terenów powiatu łukowskiego, zaś saldo przyjmie poziom –387 osób.

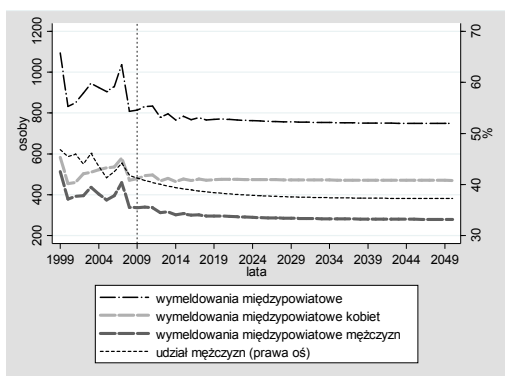
Na rysunku 1.158. zaprezentowano zameldowanie międzypowiatowe w podziale na płeć w powiecie łukowskim. W latach 1999–2001 doszło do znacznych redukcji liczebności zameldowań. Liczba kobiet meldujących się na terenie powiatu łukowskiego spadła wtedy o ponad 40%, osiągnąwszy pułap 166 w roku 2001. Dla porównania – w tym samym okresie wystąpiła redukcja strumienia odpływu mężczyzn o 36% z początkowych 247 osób.

Rys. 1.158. Zameldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w powiecie łukowskim

Okres 2002–2008 charakteryzował się częstymi wahaniami omawianych kategorii, przy czym stale wielkość dla kobiet kształtowała się na wyraźnie wyższym poziomie. Ostatecznie w 2009 odnotowano 159 zameldowań wśród mężczyzn (43% ogółu) – oraz 209 kobiet. Po roku 2010 rozpoczną się delikatne tendencje spadkowe w odniesieniu do tych kategorii, które spowodują, że w 2050 łączna liczba zameldowań przyjmie wartość 362, co będzie wynikiem o 70 osób niższym w porównaniu z pierwszym rokiem prognozy. W okresie 2010–2050 średniorocznie w powiecie łukowskim będzie się meldowało 208 kobiet i 158 mężczyzn. Warto również wspomnieć, że w przyszłości odsetek mężczyzn będzie pozostawał na stabilnym poziomie wynoszącym 43%.

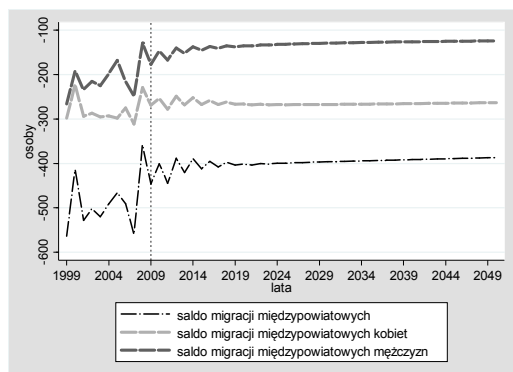
Rozpatrując kształtowanie się stanu wymeldowań międzypowiatowych w podziale na płeć w powiecie łukowskim, można dojść do wniosku, że w historycznym okresie badane wielkości podlegały różnokierunkowym zmianom w przedziałach od 454 do 582 osób dla kobiet i od 336 do 513 dla mężczyzn. Przeciętne wartości odpływu migracyjnego wynosiły odpowiednio 511 i 401 osób. W latach 1999–2009 udział mężczyzn w ogólnej liczbie osób wymeldowujących się z powiatu oscylował wokół średniego poziomu 44%. Warto nadmienić, że od roku 2007 miał miejsce stopniowy spadek tego odsetka i, zgodnie z założeniami, ten negatywny trend będzie kontynuowany do końca hory-

Rys. 1.159. Wymeldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w powiecie łukowskim

zontu czasowego prognoz, doprowadzając w 2050 roku do dolnej granicy 37%. W 2050 z powiatu łukowskiego wymelduje się 749 osób (w tym 470 kobiet i 279 mężczyzn).

Rysunek 1.160. przedstawia zmiany salda migracji międzypowiatowych według płci w okresie historycznym (1999–2009) wraz z prognozami do 2050 roku. Na jego

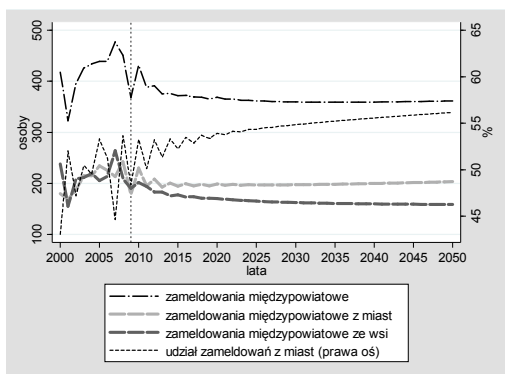

Rys. 1.160. Saldo migracji międzypowiatowych w podziale na płeć w powiecie łukowskim

podstawie można zaobserwować, że stale przyjmowało ono wartości ujemne. Oznacza to, że więcej osób decydowało się opuścić powiat łukowski, niż osiedlić się na tym obszarze. W 2009 salda migracji międzypowiatowych dla poszczególnych płci wynosiły odpowiednio: –177 mężczyzn oraz –269 kobiet. Opierając się na wynikach przeprowadzonych badań, można stwierdzić, że w przyszłości częste wahania analizowanych kategorii zostaną wyciszone na korzyść delikatnej tendencji spadkowej tych wielkości. We wspomnianym okresie średnioroczna liczba wy-

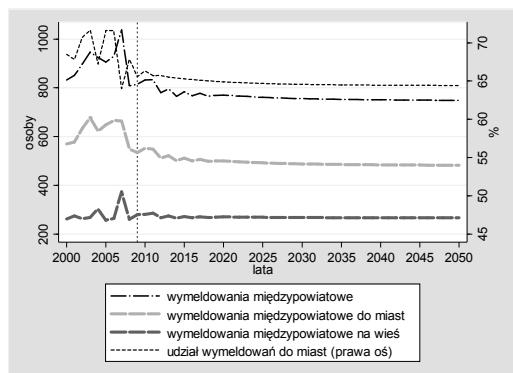
meldowań z powiatu będzie większa od zameldowań o 265 kobiet i 132 mężczyzn.

Jak wcześniej wspomniano, wielkość napływu migracyjnego podlegała na przestrzeni lat 2000–2009 częstym zmianom. Rysunek 1.161. obrazuje podział tej kategorii według kierunku. Można zauważyć, że w przedziale próby odsetek zameldowań z miast ulegał licznym wahaniom. W ciągu dekady przyjmował wartości w granicach od 43% do 54%. Przewiduje się, że fluktuacje tego udziału powinny ustać po 2015. Okres 2016–2050 będzie się charakteryzował stabilną tendencją wzrostową. Od roku 2039 udział zameldowań z miast będzie się utrzymywać na poziomie 56%. Analiza liczby zameldowań międzypowiatowych według kierunku pozwala dostrzec, że w roku 2009 na teren powiatu łukowskiego napłynęło 368 osób, z których 190 mieszkało dotychczas na wsi, natomiast pozostała część zamieszkiwała tereny miejskie. Prognozy wskazują, że liczba zameldowań ze wsi będzie ulegać delikatnej redukcji, dochodząc w 2050 roku do 158 osób. Odmienne będzie się zachowywać strumień napływu z miast, cechujący się w przedziale predykcji początkowo licznymi wahaniami, a następnie delikatnym i jednocześnie stabilnym wzrostem do 203 osób.

Rys. 1.161. Zameldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie łukowskim

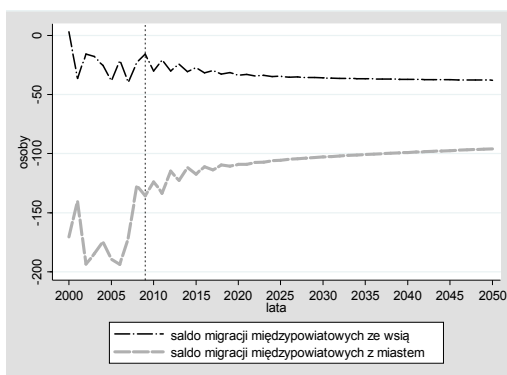
Na podstawie rysunku 1.162. można zauważyć, że w ciągu dekady w powiecie łukowskim więcej osób wymeldowywało się do miast niż na wieś. Świadczy o tym

Rys. 1.162. Wymeldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie łukowskim

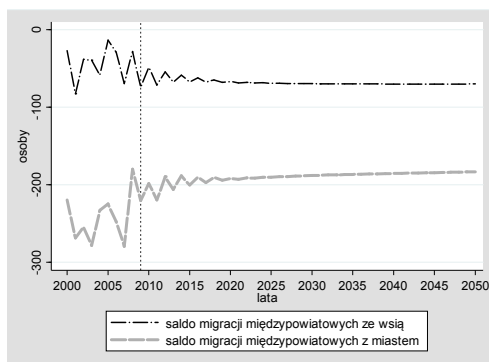
który kończy horyzont badania, w powiecie łukowskim dojdzie do 748 wymeldowań. Taki wynik będzie skutkiem przewidywanej, łagodnej tendencji spadkowej, zgodnie z którą powinna się kształtować badana zmienna.

Na rysunku 1.163. przedstawiono saldo migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach miejskich powiatu łukowskiego. Można zauważyć, że saldo migracji ze wsią oscylowało wokół poziomu –23 osób, natomiast bilans wymiany z miastem podlegał gwałtowniejszym wahaniom i jednocześnie kształtował się na dużo wyższym (średnia –168 osób) poziomie. Przeprowadzone prognozy pokazują, że w latach 2010–2050 na terenie powiatu łukowskiego dojdzie do redukcji ujemnego salda migracji z miastem oraz do zwiększenia ujemnego salda migracji ze wsią. W przyszłości średnioroczne wartości obu zmiennych wyniosą odpowiednio –34 oraz –105 osób. W 2050 roku, który kończy horyzont prognozy, z obszarów miejskich powiatu łukowskiego wymelduje się do miast znajdujących się w innych powiatach o 96 osób więcej niż napłynie z tamtych terenów. Natomiast saldo migracji międzypowiatowych na terenach miejskich powiatu łukowskiego z obszarami wiejskimi ukształtuje się na poziomie –38 osób.

Rys. 1.163. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach miejskich powiatu łukowskiego

W okresie historycznym tereny miejskie były zdecydowanie częściej docelowym obszarem odpływu niż napływu ludności z obszarów wiejskich powiatu łukowskiego. W roku 2009 saldo migracji z miastem ukształtowało się na poziomie –220 osób. Podobnie jak w latach 2000–2009, tak i w pierwszym etapie prognoz wartość powyższej kategorii będzie ulegała licznym wahaniom. Dopiero po roku 2015 ustabilizuje się w okolicach –185 osób. Analogicznie pod względem częstotliwości wahań kształtowało się saldo migracji ze wsią, wynosząc w przedziale próby średnio –46 osób. W roku 2009 badana wielkość wyniosła –74 osoby, zaś w przyszłości prognozuje się jej nieznaczny spadek do około 70 osób.

Rys. 1.164. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach wiejskich powiatu łukowskiego

1.22. Powiat opolski²⁵

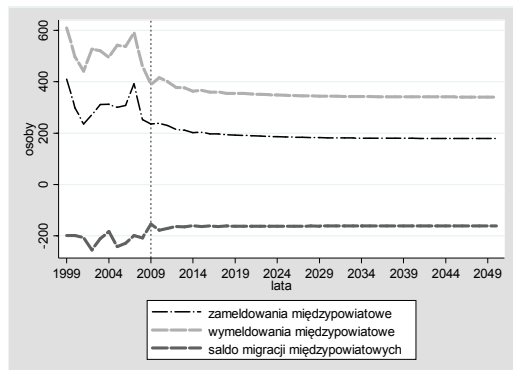

Siedzibą powiatu opolskiego jest miasto Opole Lubelskie położone w zachodniej części województwa lubelskiego. Na terenie powiatu mieści się 7 gmin. Dwie z nich są gminami miejsko-wiejskimi (Opole Lubelskie, Poniatowa), natomiast pozostałe 5 to gminy wiejskie (Chodel, Józefów nad Wisłą, Karczmiska, Łaziska, Wilków). W roku 2009 tereny omawianego powiatu zamieszkiwało 62 048 osób, w tym 51,4% kobiet. Liczba osób w wieku produkcyjnym kształtowała się na poziomie 38 627, natomiast odsetki osób w wieku przedprodukcyjnym oraz poprodukcyjnym wyniosły odpowiednio 20% i 18%. W tym samym roku w powiecie opolskim bez pracy znalazło się 2397 mężczyzn oraz 2195 kobiet. Ustalało to wielkość stopy bezrobocia rejestrowanego na stosunkowo wysokim pułapie 16,8%. Najbardziej narażeni na brak możliwości znalezienia pracy byli mieszkańcy legitymujący się wykształceniem zasadniczym zawodowym – ich udział w ogólnej liczbie osób pozostających bez pracy wynosił 30%. Głównymi gałęziami gospodarki powiatu opolskiego są rolnictwo oraz przetwórstwo rolno-spożywcze. W 2008 roku w tym sektorze znajdowało zatrudnienie 69% ogółu pracujących. Niekorzystnie kształtowały się średnie zarobki na opisywanym terenie. Ich poziom w 2009 roku był o ponad 300 zł niższy od średniej dla województwa wynoszącej 2891 zł. Prawdopodobnie było to jednym z czynników, które zachęcały mieszkańców powiatu opolskiego do częstszego opuszczania badanych obszarów, co

²⁵ Wstępną charakterystykę powiatu opolskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące bezrobocia i podziału terytorialnego za rok 2009, dane o liczbie pracujących łącznie z rolnictwem indywidualnym za rok 2008 [data dostępu: 26.10.2010].

miało swój wyraz w utrzymywaniu się salda migracji międzypowiatowych na niezmiennie ujemnym poziomie.

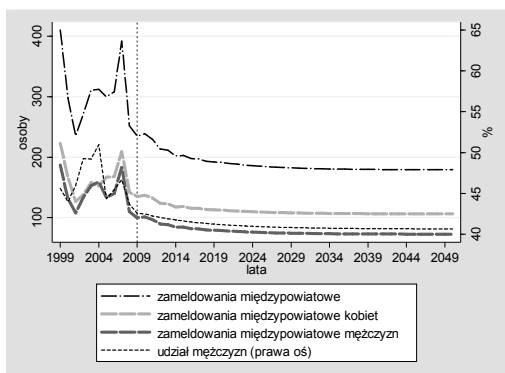
Analiza migracji międzypowiatowych w powiecie opolskim pozwala stwierdzić, że w latach 1999–2009 więcej osób wymeldowało się z opisywanego terenu niż się na nim zameldowało. Sytuacja ta spowodowała wystąpienie ujemnego salda migracji międzypowiatowych. Obie kategorie podlegały naprzemiennie występującym zmianom, jednak z reguły były one jednokierunkowe. Determinowało to stosunkowo stabilną wielkość salda. Po wyraźnym spadku obserwowanym od 2007 roku dwa lata później z powiatu opolskiego wymeldowało się 389 osób, zaś 235 osób osiedliło się w jego granicach. W okresie prognozy średnioroczna wartość salda migracji międzypowiatowych wyniesie –162 osoby. Ponadto dojdzie wtedy do zmniejszenia zarówno liczby zameldowa-

Rys. 1.165. Migracje międzypowiatowe w powiecie opolskim

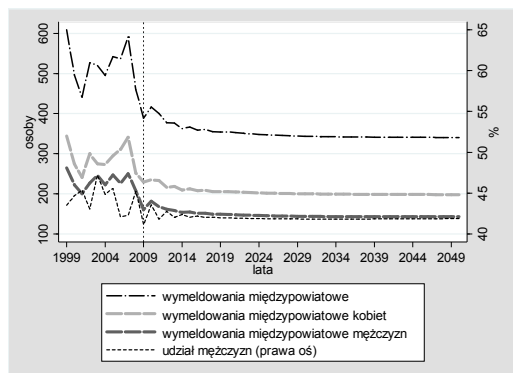
wań, jak i wymeldowań z omawianego obszaru. W roku 2050 do innych powiatów przeniesie się 340 osób, czyli o 49 mniej niż w roku 2009, natomiast strumień napływu zmaleje o 56 osób (do 179 w 2050 roku).

Na rysunku 1.166. przedstawiono liczbę zameldowań międzypowiatowych w podziale na płeć w powiecie opolskim. Warto zwrócić uwagę na zbieżność tendencji występujących w przypadku obu płci. Od roku 1999 malała zarówno liczba mężczyzn, jak i kobiet meldujących się na terenie powiatu opolskiego. W okresie 2002–2007 wystąpiły wzrosty ilości meldunków, jednak w roku 2008 ponownie wystąpiły redukcje. Liczebność mężczyzn napływających do powiatu zmniejszała się ze 183 do 100 osób, natomiast liczba kobiet zmalała o 35%, do poziomu 135 osób. W okresie historycznym odsetek mężczyzn w łącznej liczbie zameldowań na terenie badanego powiatu wahał się w granicach od 43% do 51%, przy czym jedynie w roku 2004 przekroczył on granicę 50%. Prognozy wskazują, że do roku 2050 sytuacja ta nie powtórzy się i odsetek mężczyzn będzie pozostawał jeszcze na nieco niższym poziomie 41%. W roku 2050 w powiecie opolskim osiedli się 106 kobiet i 73 mężczyzn.

Rys. 1.166. Zameldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w powiecie opolskim

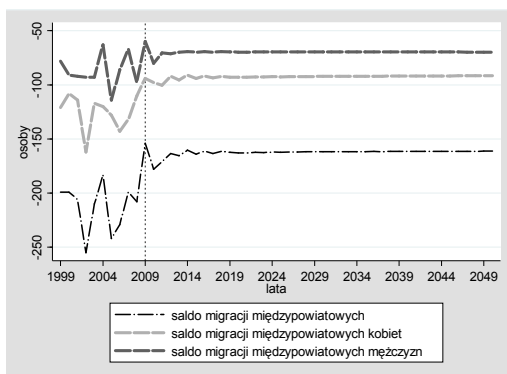
Rozważając kształtowanie się liczby wymeldowań międzypowiatowych w powiecie opolskim można stwierdzić, że w okresie 1999–2009 miały miejsce liczne wahania, które ostatecznie doprowadziły do spadku tej kategorii z 609 osób

Rys. 1.167. Wymeldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w powiecie opolskim

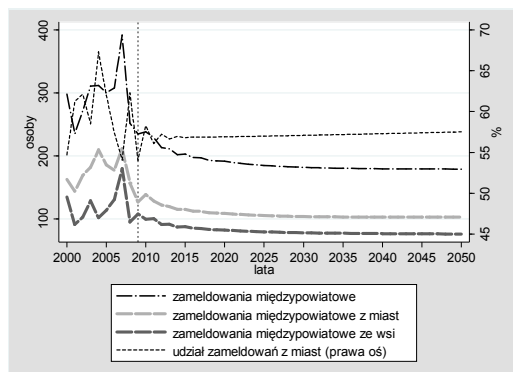
204 kobiety. W roku kończącym horyzont badania liczba wymeldowań wyniesie odpowiednio 143 i 198.

W okresie 1999–2009 na terenie powiatu opolskiego dochodziło do licznych wahań poziomu sald migracji dla obu płci. W roku 2002 wielkość dla kobiet przyjęła największą ujemną wartość wynoszącą –162 osoby, natomiast w roku 2005 została odnotowana maksymalna wartość w przypadku mężczyzn (–114 osób). W roku bezpośrednio poprzedzającym okres prognozy obie kategorie wyniosły odpowiednio –60 mężczyzn oraz –94 kobiety. Zgodnie z przewidywaniami, w przyszłości analizowane na rysunku 1.168. wielkości ustabilizują się. Posiłkując się wynikami badań, można przyjąć, że średniorocznie w okresie 2010–2050 na terenie powiatu opolskiego saldo migracji kobiet wyniesie –93 osoby, a mężczyzn –70 osób.

Rys. 1.168. Saldo migracji międzypowiatowych w podziale na płeć w powiecie opolskim

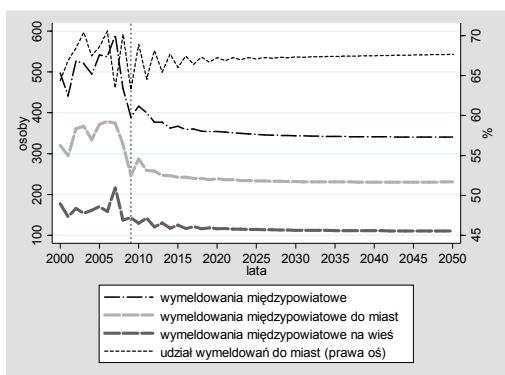
Rysunek 1.169. przedstawia zameldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie opolskim. Można zauważyć, że obie kategorie – napływ z miast i ze wsi, podlegały w okresie historycznym częstym oraz zbieżnym w stosunku do siebie zmianom. Maksymalny wolumen zameldowań został odnotowany w 2007 roku,

Rys. 1.169. Zameldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie opolskim

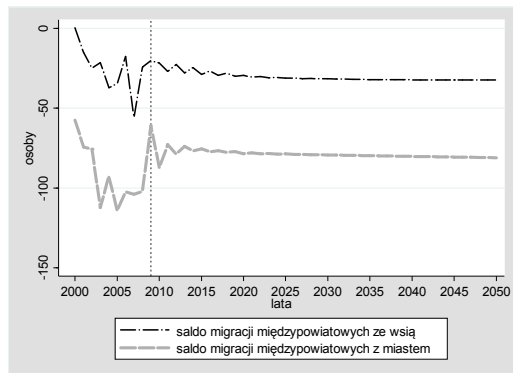
poziomie oscylującym wokół wartości 57%. Dodatkowo, zgodnie z przewidywaniami, negatywny trend widoczny w poziomie zameldowań od 2007 roku będzie kontynuowany w przyszłości, przy czym w długim okresie tempo zmian ulegnie wyhamowaniu. W roku 2050 w powiecie opolskim zameldują się 103 osoby, które wcześniej mieszkaly w miastach, zaś prognozowana wielkość napływu ze wsi wyniesie 76 osób

Analiza dotycząca liczby wymeldowań międzypowiatowych według kierunku w powiecie opolskim pozwala stwierdzić, że w latach 2000–2009 więcej osób wymeldowało się do miast. Ich łączna liczba wyniosła 3372 osoby, zaś w tym samym czasie na wieś wyjechało 1628 osób. W roku 2009 w powiecie opolskim odnotowano 389 wymeldowań międzypowiatowych, z których 63% (264 osoby) dotyczyło odpływu do miast. Prognozuje się, że w latach 2010–2050 nadal więcej ludzi opuszczających obszar powiatu opolskiego będzie wybierało tereny miejskie – ich odsetek wzrośnie do 68%. Dodatkowo w powyższym okresie będzie miała miejsce delikatna tendencja spadkowa liczby wymeldowań międzypowiatowych prowadząca do osiągnięcia pułapu 340 osób w roku 2050 (spośród nich 230 osób wymelduje do miast, natomiast 110 na tereny wiejskie).

Rys. 1.170. Wymeldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie opolskim

Dokonując analizy rysunku 1.171., można zauważyć, że w latach 2000–2009 saldo migracji międzypowiatowych na terenach miejskich powiatu opolskiego z miastem przyjmowało wartości ujemne, które pozostawały w granicach od –114 do –57 osób.

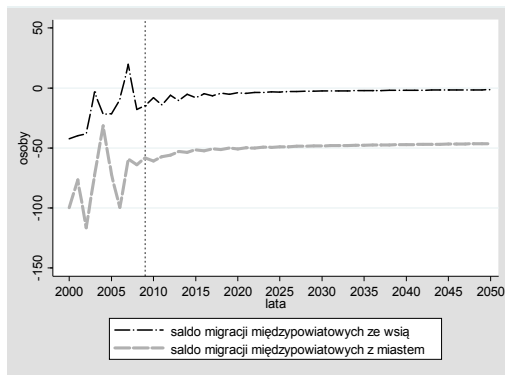

Rys. 1.171. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach miejskich powiatu opolskiego

osób z terenów miejskich powiatu opolskiego odpływało na obszary wiejskie znajdujące się poza granicami powiatu, niż wynosił ruch w przeciwnym kierunku. Przewiduje się, że podobnie jak w poprzednio omawianym przypadku, po 2009 roku nastąpi stabilizacja omawianej kategorii i w roku 2050 saldo migracji międzypowiatowych na terenach miejskich powiatu opolskiego ze wsią wyniesie –32 osoby.

Na rysunku 1.172. przedstawiono saldo migracji międzypowiatowych według kierunku, na terenach wiejskich powiatu opolskiego. Przeprowadzone badania sugerują, że w roku 2050 odpływ migracyjny na obszarach wiejskich omawianego powiatu z miastem przewyższy napływ z tych terenów o 46 osób. O okresie historycznym badana wartość podlegała wyraźnym wahaniom w przedziale od –31 do –116 osób, zaś osiągnięcie podanej wyżej wartości pod koniec horyzontu czasowego prognoz zostanie poprzedzone długoletnią stabilizacją w jej okolicach. Do roku 2007 utrzymywała się tendencja wzrostowa omawianego salda. W tym czasie jego wartość zwiększyła się o 62 do poziomu 20 osób. W okresie prognozy saldo migracji ze wsią będzie pozostawało na średniorocznym poziomie wynoszącym –4 osoby. Natomiast w roku 2050 zostanie odnotowana wartość –1.

W latach 2010–2050 wielkość omawianego salda dalej będzie kształtowała się poniżej zera, oscylując na stabilnym poziomie wokół pułapu –79 osób. W roku 2050 z miast innych powiatów napływnie na tereny miejskie badanego obszaru o 81 osób mniej, niż z niego odpływnie. Dla porównania – saldo migracji międzypowiatowych ze wsią utrzymywało się również na ujemnym, jednak bliższym zeru, poziomie. W roku 2000 wyniosło zero, zaś w 2007 roku wartość tej zmiennej przyjęła już największy z obserwowanych pułapów –56 osób. Oznacza to, że więcej

Rys. 1.172. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach wiejskich powiatu opolskiego

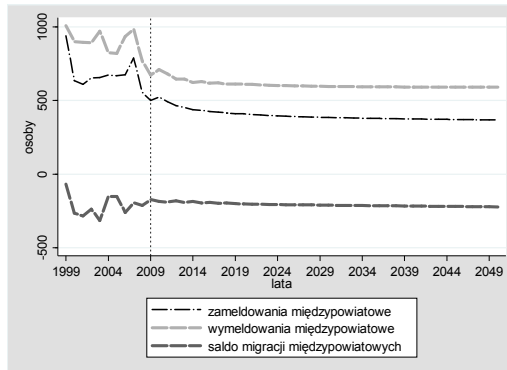
1.23. Powiat puławski²⁶

Powiat puławski umiejscowiony jest w zachodniej części województwa lubelskiego i zajmuje powierzchnię 934 km². Składa się na niego 11 gmin, w tym 1 miejska (Puławy), 2 miejsko-wiejskie (Kazimierz Dolny i Nałęczów) oraz 8 wiejskich (Baranów, Janowiec, Końskowola, Kurów, Markuszów, Puławy, Wąwolnica, Żyrzyn).

W roku 2009 na jego terenach mieszkało 115 860 osób, co ustaliło gęstość zaludnienia na pułapie 124 osób/km². W tym samym roku na terenie powiatu puławskiego z problemem bezrobocia borykało się 2662 mężczyzn oraz 2229 kobiet. Spowodowało to ukształtowanie się stopy bezrobocia rejestrowanego na poziomie 10,3%. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wynosiło wtedy 3178,3 zł i tym samym o 10% przewyższało odpowiednią wartość policzoną dla całego województwa. Oznacza to, że sytuacja na lokalnym rynku pracy była stosunkowo bardziej atrakcyjna w porównaniu z pozostałymi obszarami omawianego województwa. Ważną rolę w gospodarce powiatu odgrywa rolnictwo. W 2008 roku co trzeci pracujący znajdował zatrudnienie właśnie w tym sektorze. Przemysł i budownictwo angażowały 27% ogółu, zaś pozostałe 40% pracowało w usługach.

W roku 1999 na terenie powiatu puławskiego odnotowano zbliżoną liczbę wymeldowań (1007) oraz zameldowań (939). Jednak w kolejnych latach doszło do znaczącej redukcji wielkości napływu migracyjnego na te tereny, co spowodowało, że od tego

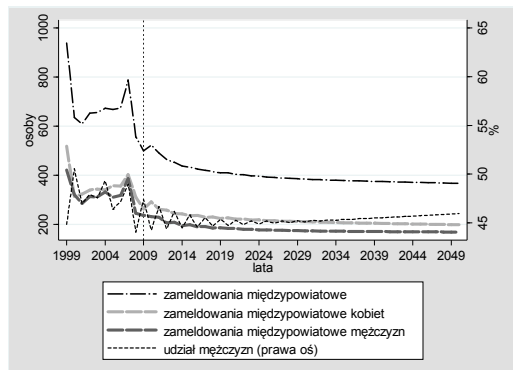
Rys. 1.173. Migracje międzypowiatowe w powiecie puławskim

momentu różnica między obiema wielkościami zaczęła być wyraźniejsza. W roku 2009, poprzedzającym okres prognozy, saldo migracji międzypowiatowych wyniosło -173. Warto wspomnieć, że od 2000 do 2009 wartość salda cały czas utrzymywała się poniżej zera, średnio wynosząc -225 osób. Należy podkreślić, że w przyszłości obie kategorie determinujące wielkość salda ustabilizują się i będą podlegały łagodnie malejącej tendencji, która doprowadzi do osiągnięcia odpowiednio 367 zameldowań i 589 wymeldowań z opisywanego powiatu. Zgodnie z przewidywaniami, w latach 2010–2050 zauważalne wcześniej zmiany zanikną i saldo będzie się kształtować na stosunkowo stabilnym poziomie, w okolicach -208 osób. W roku 2019 po raz pierwszy przekroczy

²⁶ Wstępną charakterystykę powiatu puławskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: Starostwo Powiatowe w Puławach, GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące bezrobocia i podziału terytorialnego za rok 2009, dane o liczbie pracujących łącznie z rolnictwem indywidualnym za rok 2008 [data dostępu: 26.10.2010].

ono poziom –200 (–201 osób), zaś w ostatnim roku prognozy różnica między liczbą wymeldowań a zameldowań wyniesie 222 na korzyść pierwszej wartości.

W latach 1999–2001 na terenie powiatu puławskiego doszło do zmniejszenia liczby zameldowań o 35%, zaś w kolejnych latach pojawiła się tendencja wzrostowa, która w 2008 roku ulegnie odwróceniu. Prognozuje się, że negatywny trend będzie się

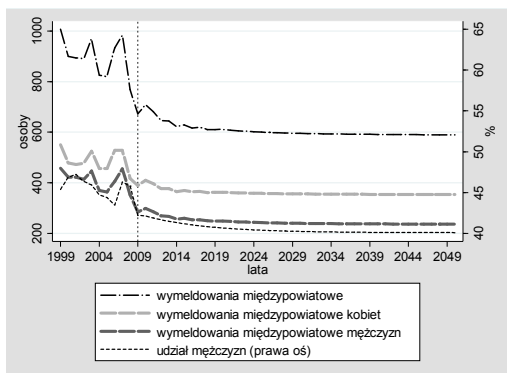

Rys. 1.174. Zameldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w powiecie puławskim

utrzymywał przez cały okres prognozy. W latach 1999–2009 jedynie w roku 2000 liczba meldujących się mężczyzn przewyższyła analogiczną wielkość dla kobiet. Prognozuje się, że taka sytuacja już się nie powtórzy i niezmiennie to udział kobiet w całości napływu migracyjnego będzie przeważający. Średnioroczny udział mężczyzn w łącznej liczbie zameldowanych osób od 2010 do 2050 wyniesie 45%. Rozważając zameldowania międzypowiatowe w podziale na płeć, można stwierdzić, że w roku 2050 na terenie powiatu puławskiego zameldu-

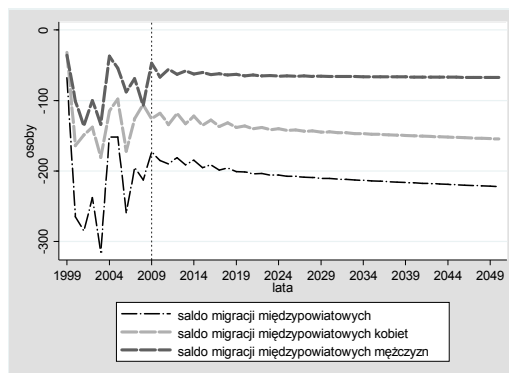
je się 169 mężczyzn, czyli o 68 osób (29%) mniej niż w roku 2009 oraz 198 kobiet – o 65 osób (25%) mniej niż w roku bazowym.

Analiza rysunku 1.175. pozwala zauważyć, że w przypadku mężczyzn i kobiet występują zbieżne trendy dotyczące wymeldowań międzypowiatowych w powiecie puławskim. Warto również wspomnieć, że przez cały okres historyczny wolumen kobiet przewyższał liczbę mężczyzn. Oznacza to, że więcej kobiet wymeldowywało się i opuszczało opisywany obszar. Prognozy dotyczące lat 2010–2050 pozwalają przypuszczać, że sytuacja ta nie ulegnie zmianie i nadal odsetek kobiet w ogólnym odpływie systematycznie będzie przekraczał 50%. W roku 2009 stwierdzono w powiecie puławskim 673 przypadki wymeldowań, w tym 284 mężczyzn (42% ogółu) oraz 389 kobiet. W przyszłości średniorocznie wielkości tych odpływów z powiatu wyniosą 360 dla kobiet i 245 dla mężczyzn. W roku 2050 powiat opuści 589 mieszkańców, w tym 353 kobiety. Analiza udziału mężczyzn w łącznej liczbie osób wymeldowanych pozwala stwierdzić, że w latach prognozy dojdzie do stabilizacji tego parametru. W roku 2023 odsetek mężczyzn przyjmie wartość 40% i pozostanie na tym poziomie do roku 2050.

Rys. 1.175. Wymeldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w powiecie puławskim

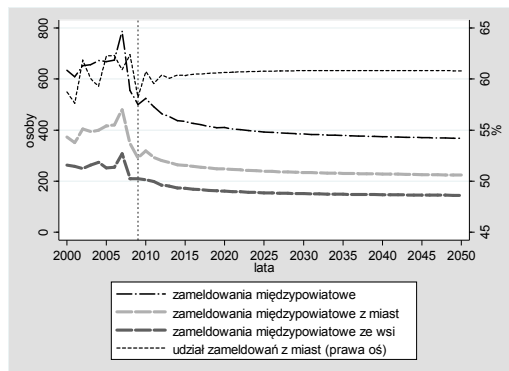
Badanie sald migracji międzypowiatowych w podziale na płeć w powiecie puławskim pokazuje, że w latach 2000–2009 większe wartości ujemne występowały wśród kobiet. Oznacza to, że w ich przypadku zdecydowanie więcej osób decydowało

Rys. 1.176. Saldo migracji międzypowiatowych w podziale na płeć w powiecie puławskim

potrwać do roku 2022, po czym średnioroczna liczba zameldowanych mężczyzn na terenie powiatu puławskiego będzie o 66 osób mniejsza niż tych decydujących się na opuszczenie granic powiatu.

Dokonując analizy rysunku 1.177., który przedstawia zameldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie puławskim, można stwierdzić, że w okresie historycznym obie wielkości ulegały podobnym tendencjom, przy czym strumień napływu z miast kształtował się niezmiennie na wyższym o ponad 100 osób poziomie.

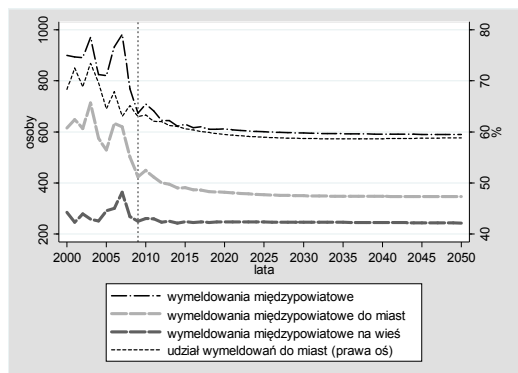
Rys. 1.177. Zameldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie puławskim

63 osoby z miasta. Natomiast na terenach wiejskich osiedli się 161 osób, które wcześniej zamieszkiwały w miastach oraz 73 osoby ze wsi. Oznacza to, że na terenach wiejskich zamelduje się blisko dwukrotnie więcej osób niż w miastach.

się opuścić omawiany obszar niż na nim zamieszkać. W roku 2009 ogólne saldo migracji międzypowiatowych wyniosło –173 osoby. Dokonując podziału tej wartości na przedstawicieli poszczególnych płci, łatwo zauważyć, że saldo migracji wśród kobiet wyniosło –127 osób, zaś pozostałą część stanowili mężczyźni. Do roku 2029 saldo migracji wśród kobiet będzie podlegało fluktuacjom, zaś po roku 2029 nastąpi stabilizacja jego wielkości, która utrzyma się do roku 2050. W przypadku mężczyzn naprzemienne wzrosty i spadki wartości salda migracji

W kolejnych latach, które stanowią horyzont prognozy, dojdzie do stabilizacji udziału zameldowań z miast na poziomie 61%. Do roku 2050 zmniejszy się liczba zameldowań międzypowiatowych w powiecie puławskim z 500 w roku 2009 do 367 w roku kończącym badanie (224 z miast oraz 144 ze wsi). Średniorocznie na terenie opisywanego powiatu będzie się meldowało 156 osób z obszarów wiejskich oraz 241 osób z miast. W roku 2050 w miastach powiatu puławskiego zamelduje się 71 osób ze wsi oraz

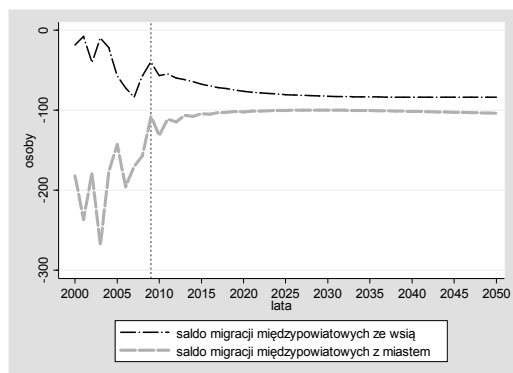
Wyniki badań dotyczących wymeldowań międzypowiatowych według kierunku w powiecie puławskim zostały zaprezentowane na rysunku 1.178. Można przyjąć, że w okresie 2000–2009 miała miejsce redukcja wielkości odpływu migracyjnego do miast z 615 osób do 424 osób. W tym samym okresie liczba wymeldowań na wieś również uległa zmniejszeniu, przy czym w latach 2004–2007 odnotowano wzrosty tej kategorii. Ostatecznie, w roku 2009 z powiatu puławskiego wymeldowało się na wieś 249 osób. Prognozy wskazują, że po spadkach wielkości odpływu migracyjnego, które potrwać do roku 2025, nastąpi stabilizacja badanej zmiennej. Ponadto od roku 2022 udział wymeldowań do miast będzie pozostawał na stałym poziomie wynoszącym 59%.

Rys. 1.178. Wymeldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie puławskim

badania, liczba wymeldowań w powiecie puławskim ukształtuje się na poziomie 589 osób, wśród których 347 wymelduje się do miast, natomiast 243 osoby na obszary wiejskie.

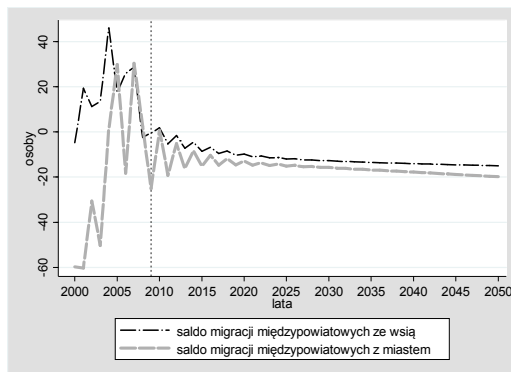
Rozpatrując zmiany stanu sald migracji międzypowiatowych na terenach miejskich powiatu puławskiego w latach 2000–2009, można zauważyć, że bilans ze wsią wykazywał tendencję malejącą, podczas gdy wartość salda migracji z miastem wzrastała.

Rys. 1.179. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach miejskich powiatu puławskiego

wego prognoz odpływ migracyjny z terenów miejskich omawianego powiatu będzie większy o 84 osoby (w przypadku obszarów wiejskich) oraz o 104 osoby (w przypadku miast) od liczby osób napływających z powyższych terenów.

Analiza rysunku 1.180. pozwala zauważyć, że saldo migracji międzypowiatowych ze wsi na tereny wiejskie powiatu puławskiego ulegało gwałtownym i częstym zmianom. W roku 2004 odnotowano najwyższy poziom bilansu ze wsią, który przyjął wartość 46 osób. W roku 2009 napływ migracyjny ze wsi zrównał się z odpływem migracyjnym na tereny wiejskie znajdujące się poza granicami powiatu. Zakłada się, że w latach 2010–2050 będzie miał miejsce spadek omawianej wielkości. W roku 2050 wyniesie ona –15 osób. W roku 2009 saldo migracji z miastem ukształtowało się na poziomie –25 osób. Zgodnie z prognozami, do roku 2025 wartość opisywanego bilansu będzie ulegała licznym wahaniom, po których nastąpi stabilizacja na średniorocznym poziomie wynoszącym –17 osób. W ostatnim roku na terenach wiejskich powiatu puławskiego saldo migracji międzypowiatowych z miastem wyniesie –20 osób.

Rys. 1.180. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach wiejskich powiatu puławskiego

1.24. Powiat rycki²⁷

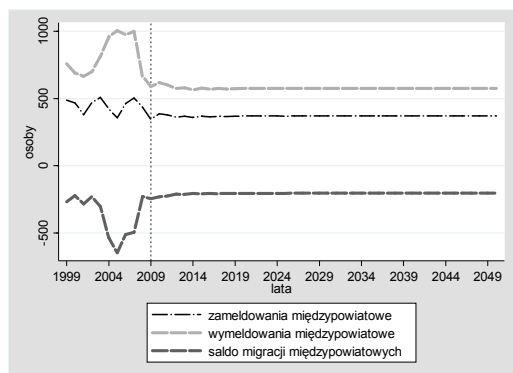

Powiat rycki jest usytuowany w północno-zachodniej części województwa lubelskiego. Sąsiaduje z powiatami: łukowskim, lubartowskim i puławskim, zaś od zachodu graniczy z województwem mazowieckim. W skład powiatu ryckiego wchodzi: miasto i gmina Ryki, miasto Dęblin oraz gminy: Kłoczew, Nowodwór, Stężycza i Ułęż. Obszar powiatu obejmuje 615 km², który zamieszkuje 58 342 mieszkańców. W roku 2009 stopa bezrobocia rejestrowanego na terenie powiatu ryckiego wyniosła 11,7%. Problem braku pracy w największym stopniu odczuwały osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym. W roku 2009 ich odsetek w całości bezrobocia wyniósł 30%. Podstawą gospodarki powiatu ryckiego jest rolnictwo, ogrodnictwo i przetwórstwo rolno-spożywcze. Ma to swój wyraz w wysokim udziale sektora rolniczego w ogólnej liczbie pracujących (47%). Na drugim miejscu znalazł się sektor usługowy z wynikiem 34%, natomiast najmniej osób znajdowało zatrudnienie w sektorze przemysłowym i budowlanym (20%). Przeciętna miesięczna płaca brutto była w 2009 roku o ponad 12% niższa od odpowiedniej wielkości liczonej dla całego województwa. Warto podkreślić, że bezpośrednie graniczenie z terenami

²⁷ Wstępną charakterystykę powiatu ryckiego opracowano na podstawie następujących źródeł: Serwis Informacyjny Powiatu Ryckiego, GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące bezrobocia i podziału terytorialnego za rok 2009, dane o liczbie pracujących łącznie z rolnictwem indywidualnym za rok 2008 [data dostępu: 26.10.2010].

województwa stołecznego może mieć negatywny wpływ na kształtowanie się salda migracji międzypowiatowych na badanym obszarze ze względu na prawdopodobnie wysoką wartość strumienia odpływu w tym kierunku.

W powiecie ryckim w latach 2001–2005 doszło do wyraźnego (o 51%) wzrostu liczby osób wymeldowujących się z powiatu. Tak znaczące wzrosty znalazły odzwierciedlenie w wielkości salda migracji międzypowiatowych. Jego wartość zwiększyła się

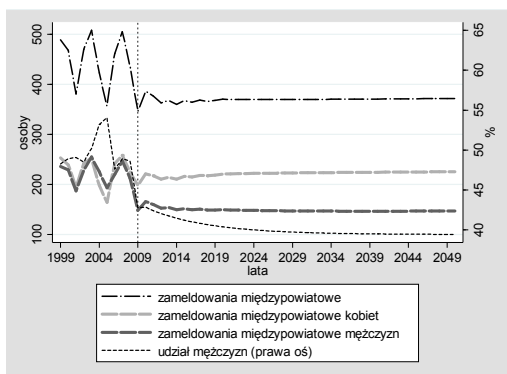

Rys. 1.181. Migracje międzypowiatowe w powiecie ryckim

w tym czasie ponad dwukrotnie z –284 do –647 osób. Ponieważ w kolejnych latach zmniejszyła się liczba wymeldowań, wielkość salda w roku 2008 osiągnęła pułap –229 osób – identyczny jak w roku 2002. W ostatnim roku historycznego okresu na terenie powiatu ryckiego zameldowało się 346 osób, zaś wymeldowało się 590. W horyzoncie prognozy do roku 2050 na omawianym obszarze dojdzie do delikatnego zwiększenia strumienia napływu migracyjnego do 372 (o 7% więcej niż w roku 2009). W tym

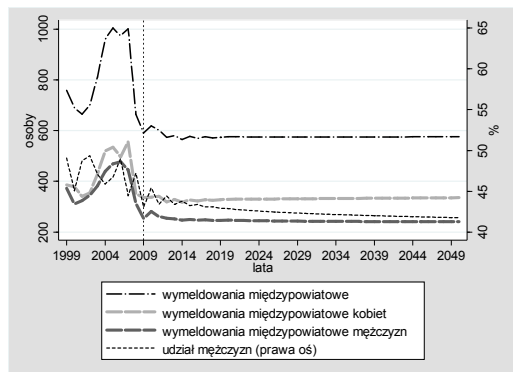
samego okresie o nieco ponad 2% zmniejszy się liczba ludzi, którzy zdecydują się zamieszkać poza granicami powiatu ryckiego. W roku 2050 wyniesie ona 576 osób. Warto zaznaczyć, że od roku 2029 saldo migracji będzie pozostawało na stabilnym poziomie wynoszącym –204 osoby.

W okresie historycznym na terenie powiatu ryckiego liczba zameldowań ulegała licznym wahaniom wokół łagodnie malejącego trendu. Jedynie w latach 2003–2005 w strumieniu napływu na badany obszar przeważali mężczyźni. W roku 2006 rozpoczęła się tendencja spadkowa odsetka mężczyzn w łącznej liczbie zameldowanych osób. W roku 2009 148 mężczyzn stanowiło 43% ogółu zameldowanych. Natomiast w okresie 2010–2050 negatywny trend będzie kontynuowany, jednak jego tempo nie będzie już tak gwałtowne. W roku 2050, który kończy horyzont badania, odsetek mężczyzn powinien się ukształtować na pułapie 39%, czyli o 15 p.p. niższym niż w roku 2005. Na przełomie lat 2008/2009 doszło do 12-procentowej redukcji liczby meldujących się kobiet i aż 30-procentowego spadku liczby meldujących się mężczyzn. Przeprowadzone prognozy pozwalają stwierdzić, że w roku 2050 na terenie powiatu ryckiego zamelduje się 225 kobiet oraz 147 mężczyzn.

Rys. 1.182. Zameldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w powiecie ryckim

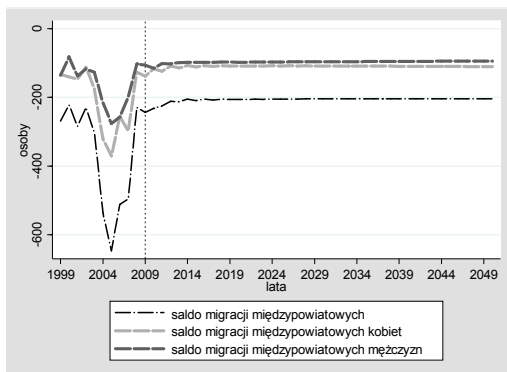
Analiza liczby wymeldowań międzypowiatowych w podziale na płeć na terenie powiatu ryckiego pozwoliła stwierdzić, że w przeciwieństwie do licznych wahań obserwowanych na przestrzeni lat 1999–2009, w prognozowanym okresie zarówno liczba kobiet, jak i liczba mężczyzn będą pozostawały na stabilnym poziomie. W latach 2010–2050 średniorocznie z powiatu ryckiego będzie się wymeldowywało 331 kobiet oraz 245 mężczyzn. Dla porównania – w roku 2009 powiat opuściło 336 kobiet oraz 254 mężczyzn. Zakłada się, że pod koniec horyzontu czasowego prognoz odpowiednie wielkości wyniosą 335 kobiet oraz 241 mężczyzn. Udział mężczyzn w łącznym odpływie z terenu powiatu ryckiego ulegał licznym zmianom w okresie historycznym. Od roku 2008 miał miejsce spadek omawianej

Rys. 1.183. Wymeldowania międzypowiatowe w podziale na płeć w powiecie ryckim

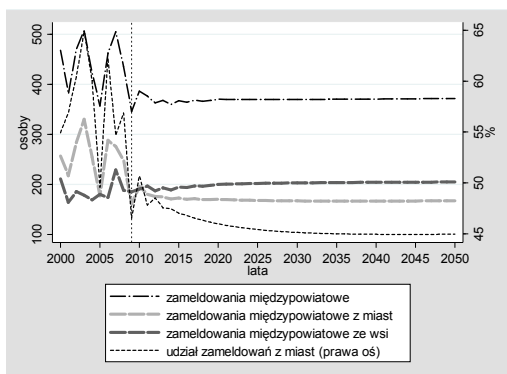
kategorii, który utrzyma się do roku 2025. W okresie 2026–2050 badana zmienna pozostawanie na stałym poziomie wynoszącym 42%.

Rysunek 1.184. obrazuje wyniki badań dotyczących salda migracji międzypowiatowych w podziale na płeć w powiecie ryckim. Można stwierdzić, że trendy występujące u obu płci były zbieżne. Poza latami 2004–2007, w których to nastąpiło gwałtowne zwiększenie się ujemnego salda migracji, w pozostałej części badanego okresu kształtowało się ono na stosunkowo stabilnym poziomie. Zgodnie z przewidywaniami, w przyszłości taka sytuacja nie powinna ulec zmianie. W roku 2005 na terenie powiatu zameldowało się o 276 mężczyzn oraz 371 kobiet mniej niż się wymeldowało. W latach 2010–2050 na terenie powiatu ryckiego średnioroczne poziomy sald wyniosą odpowiednio: –110 osób w przypadku kobiet oraz –97 osób w przypadku mężczyzn.

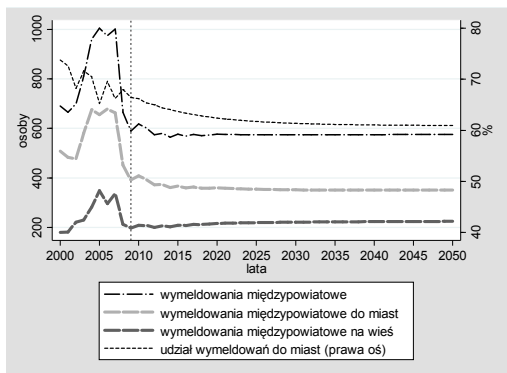
Rys. 1.184. Saldo migracji międzypowiatowych w podziale na płeć w powiecie ryckim

Na rysunku 1.185. można zaobserwować, że zameldowania ze wsi cechowały się w okresie historycznym większą stabilnością niż napływy z terenów miejskich. Zakłada się, że w przyszłości obie wielkości będą się charakteryzować większą stałością. Wolumen meldunków z terenów wiejskich średniorocznie wyniesie 205 osób, która to wartość powstanie na skutek obserwowanej od 2009 roku łagodnej tendencji wzrostowej. Napływ z miast natomiast będzie się systematycznie zmniejszał – do 176 osób pod koniec horyzontu czasowego prognoz. Warto dodać, że udział zameldowań z miast, utrzymujący się na średnim poziomie 57% w latach 2000–2009, w przyszłości będzie ulegać systematycznej redukcji do 45% w roku 2050.

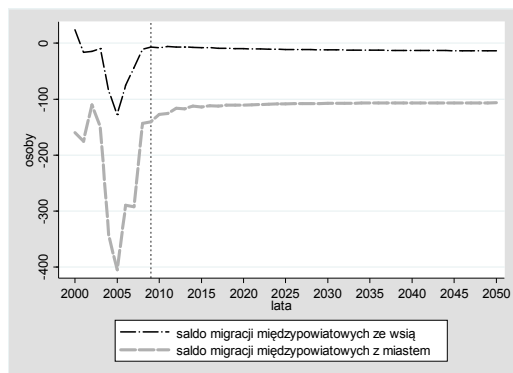
Rys. 1.185. Zameldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie ryckim

Rozpatrując liczbę wymeldowań z powiatu ryckiego do miast oraz na wieś można stwierdzić, że w okresie historycznym więcej osób kierowało się do miast. W roku 2009 na terenie powiatu ryckiego odnotowano 590 wymeldowań, z których 66% były ukierunkowane do miast. Oznacza to, że w roku 2009 odpływ migracyjny rozłożył się w następujący sposób: 392 do miast oraz 198 na wieś. Analiza odsetka wymeldowań do miast w łącznej liczbie wyjeżdżających pozwala stwierdzić, że w latach 2010–2050 jego średnioroczna wartość wyniesie 62%. Brak wahań tej wartości będzie spowodowany wystąpieniem zbieżnych tendencji zarówno po stronie wymeldowań do miast, jak i na wieś. W roku 2050 na terenie powiatu ryckiego dojdzie do 576 wymeldowań, czyli o 43% mniej niż w roku 2005, na który przypadł szczyt, czyli 1004 wymeldowania. Okazuje się, że 351 osób wymelduje się do miast, natomiast pozostałe osoby osiedlą się na terenach wiejskich.

Rys. 1.186. Wymeldowania międzypowiatowe według kierunku w powiecie ryckim

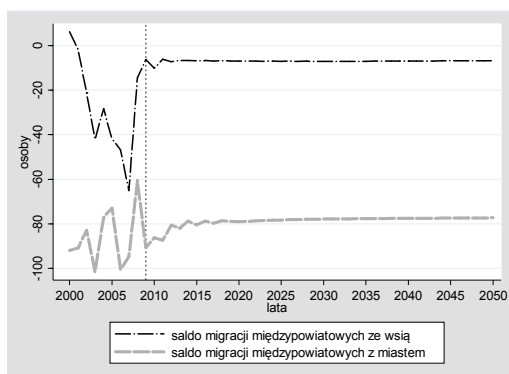
W roku 2005 na terenach miejskich powiatu ryckiego odnotowano największe odpływy migracyjne zarówno na wieś, jak i do miast znajdujących się poza granicami opisywanego powiatu. Saldo migracji wyniosło w powyższym roku odpowiednio

Rys. 1.187. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach miejskich powiatu ryckiego

migracyjny na terenach miejskich powiatu ryckiego z obszarami wiejskimi znajdującymi się poza granicami omawianego terenu przewyższy o 14 osób napływ ludności ze wspomnianych wcześniej obszarów wiejskich.

W okresie 2000–2007 miał miejsce gwałtowny spadek salda migracji ze wsią na terenach wiejskich powiatu ryckiego z 6 do –65 osób. Następnie doszło do odwrócenia negatywnego trendu i do roku 2009 saldo zwiększyło się do poziomu –6 osób. Prognozuje się, że w całym okresie 2010–2050 omawiana wartość będzie pozostawała na stabilnym poziomie oscylującym wokół –7. Co więcej, w latach 2000–2009 odnotowano liczne zmiany wartości salda migracji międzypowiatowych na terenach wiejskich powiatu ryckiego z miastem. Przebieg wahań tej zmiennej wynosił od –61 do –102 osób. W latach 2010–2050 średnioroczna wartość omawianego salda wyniesie –79 osób, przy czym w roku 2050 odpływ migracyjny na terenach wiejskich powiatu ryckiego z miastem przewyższy napływ migracyjny z obszarów miejskich o nieco mniej, bo 77 osób.

Rys. 1.188. Saldo migracji międzypowiatowych według kierunku na terenach wiejskich powiatu ryckiego

Podsumowanie prognoz migracji międzypowiatowych

Po latach ożywienia międzypowiatowego ruchu migracyjnego w województwie lubelskim (2003–2007) w okresie 2008–2009 nastąpiło ponowne osłabienie tego typu mobilności przestrzennej. O ile pierwsze lata prognozy zapowiadają nieznaczne wzrosty migracji międzypowiatowych, w perspektywie roku 2050 spodziewana jest stabilizacja ich liczby na poziomie niższym w stosunku do ostatniego roku próby. Jedynie w powiecie lubelskim i zamojskim spodziewane jest dodatnie saldo migracji międzypowiatowych. Powinno ono mieć charakter trwały, podobnie jak ujemne salda migracji w pozostałych powiatach. Największy odpływ ludności netto zostanie odnotowany w Lublinie. Migracje międzypowiatowe w województwie lubelskim charakteryzują się wyraźnym, większościowym udziałem kobiet. Dotyczy to zarówno zameldowań, jak i wymeldowań.

Analiza migracji w podziale na tereny miejskie i wiejskie pozwala zauważyć, że w przypadku tych pierwszych lata predykcji cechować się będą dodatnim saldem migracji. Przemieszczenia ludności z terenów wiejskich do miast położonych w innych powiatach widoczne będą przede wszystkim powiecie krasnostawskim i zamojskim oraz radzyńskim i janowskim.

Badając sytuację na terenach wiejskich województwa lubelskiego, należy zauważyć, że wśród terenów o dodatnim saldzie migracji z miastami znajdą się w najbliższych latach takie powiaty jak: chełmski, zamojski, łęczyński, świdnicki oraz lubelski. W przypadku tych jednostek terytorialnych saldo migracji będzie najwyższe. Migracje międzypowiatowe na terenach wiejskich województwa będą miały charakter dodatniego napływu ludności netto. W szczególności tendencja ta widoczna będzie w przypadku powiatów: radzyńskiego, włodawskiego, krasnostawskiego, lubelskiego, łęczyńskiego, świdnickiego, janowskiego i kraśnickiego.

Konfrontując charakter przepływów migracyjnych w poszczególnych powiatach województwa, można wyodrębnić tereny charakteryzujące się różną atrakcyjnością, a co za tym idzie – dokonać wyboru narzędzi pozwalających na ograniczenie odpływu ludności z terenu województwa lubelskiego.

Rozdział 2

Prognozy zarobkowych migracji zagranicznych kobiet i mężczyzn

W drugim rozdziale niniejszego opracowania zaprezentowano dane historyczne i prognozy w perspektywie do 2050 roku, dotyczące zarobkowych migracji zagranicznych kobiet i mężczyzn w województwie lubelskim oraz jego poszczególnych powiatach. Przygotowanie prognoz migracji zagranicznych we wskazanym horyzoncie czasowym miało na celu identyfikację obszarów atrakcyjnych dla imigrantów i obszarów o ujemnym saldzie przepływów zagranicznych ludności. Dodatkowo predykcje wspomnianych kategorii umożliwiły scharakteryzowanie zagranicznych przepływów migracyjnych w poszczególnych powiatach województwa lubelskiego.

Analizę wspomnianych kategorii umożliwiło uwzględnienie sytuacji gospodarczej województwa wraz z kierunkiem zmian jego pozycji, jak również procesów demograficznych zachodzących w lubelskim oraz innych województwach Polski.

Migracje zagraniczne ludności są rozumiane w statystyce publicznej jako wyjazdy za granicę i przyjazdy do kraju w celu osiedlenia się lub na pobyt czasowy²⁸. W przypadku województwa lubelskiego oraz dla każdego z jego 24 powiatów zostały oszacowane i przedstawione w osobnych podrozdziałach prognozy zameldowań z zagranicy i wymeldowań za granicę z uwzględnieniem płci migrantów. Predykcje ruchu zagranicznego ze względu na cechy osobowe migrantów, takie jak wiek i wykształcenie, zostały sporządzone z uwagi na zakres danych jedynie dla województwa lubelskiego.

Pomimo faktu graniczenia terytorium województwa lubelskiego z terytoriami innych krajów – Białorusi i Ukrainy – charakteryzuje je w skali kraju bardzo niski poziom mobilności związanej z ruchem zagranicznym. Na podstawie wzmianek o wiejskim lub miejskim charakterze badanych jednostek terytorialnych można formułować wnioski odnoszące się do różnic między wynikami predykcji na odmiennego rodzaju terenach.

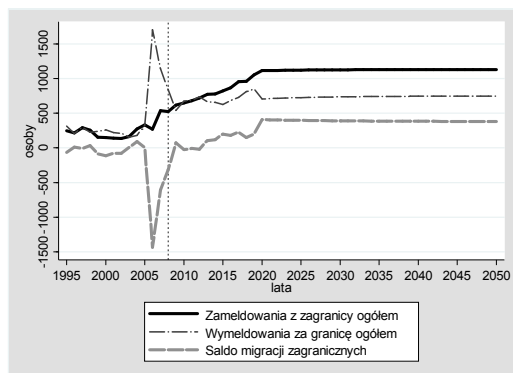
²⁸ Źródło definicji GUS, BDR, www.stat.gov.pl/gus/definicje_PLK_HTML.htm?id=POJ-367.htm; [data dostępu: 26.10.2010].

2.1. Województwo lubelskie

Poprzez migracje zagraniczne rozumie się wyjazdy zagraniczne i przyjazdy do kraju w celu osiedlenia się na pobyt czasowy bądź stały²⁹. Kierowane są one głównie motywami ekonomicznymi, poprawą jakości życia, chęcią zdobycia pracy zgodnej z kwalifikacjami bądź uzyskaniem wynagrodzenia wyższego niż w kraju zamieszkania.

Województwo lubelskie znajduje się we wschodniej części Polski. Wschodnie granice województwa są jednocześnie granicami kraju z Białorusią i Ukrainą. Zajmuje ono powierzchnię 25 122 km², którą zamieszkuje 2 157 202 osób, co daje gęstość zaludnienia rzędu 86 osób/km²). W skład województwa wchodzi 24 powiaty, które podzielone są na 213 gmin, w tym 20 miejskich i 21 miejsko-wiejskich. Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie wynosi 12,8%. Liczba osób w wieku produkcyjnym w 2009 roku równała się 1 361 161, zaś w poprodukcyjnym 374 212.

Na rysunku 2.1., obrazującym migracje zagraniczne w województwie lubelskim, przedstawiono zameldowania i wymeldowania zagraniczne w latach 1995–2009 wraz z prognozami sięgającymi 2050 roku. W latach 1995–2004 ilość osób wymeldowujących się, jak również meldujących na terenie województwa podlegała stosunkowo niewielkim zmianom, różnice pomiędzy kolejnymi latami wynosiły średnio 44 osoby rocznie dla zameldowań i 58 dla wymeldowań. W 2005 roku nastąpił wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 145 wymeldowań i osiągnął poziom 327 osób i 331 zameldowań.

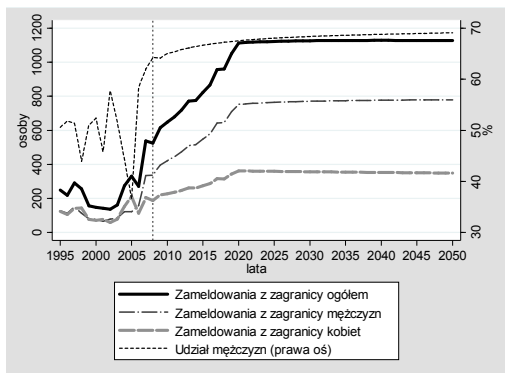
Rys. 2.1. Migracje zagraniczne w województwie lubelskim

ku 2020 liczba zameldowań ponownie przekroczy poziom 1100 rocznie, zaś liczba osób opuszczających region lubelski za granicę osiągnie poziom powyżej 700 osób. Prognozy pokazują, że po 2019 roku saldo mimo niewielkich wahań ustabilizuje się na poziomie 381 osób rocznie.

Kolejny rok przyniósł spotęgowanie wyjazdów migracyjnych o ponad 500% przy jednoczesnym spadku liczby imigrujących, co dało saldo migracji na poziomie –1433. W 2009 roku nastąpiło odwrócenie tendencji, liczba zameldowań była wyższa od wymeldowań, co dało dodatni bilans migracji zagranicznych. Nie utrzyma się on jednak na takim poziomie, ponieważ przez 3 kolejne lata powtórnie będzie ujemny. Spowodowane będzie to dynamicznym wzrostem liczby emigrantów. W ro-

²⁹ Źródło definicji: GUS, BDR, www.stat.gov.pl/gus/definicje_PLK_HTML.htm?id=POJ-367.htm [data dostępu: 26.10.2010].

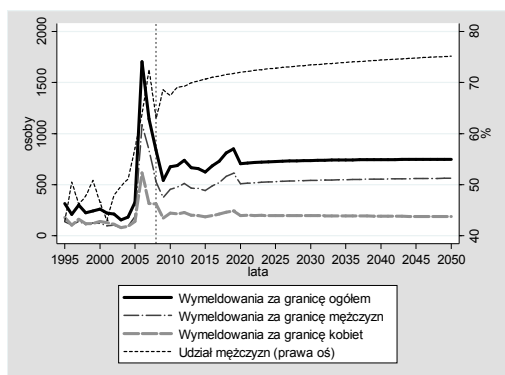
Kolejnym etapem analizy migracji zagranicznych jest badanie struktury ludności migrującej. Rysunek 2.2. przedstawia zameldowania z zagranicy w podziale na płeć. W okresie podlegającym obserwacji zauważa się, że zameldowania zarówno kobiet, jak i mężczyzn kształtowały się na podobnym poziomie. W latach 1995–1997 udział mężczyzn we wszystkich zameldowaniach wynosił 51%. Pewne zmiany nastąpiły dopiero w 1998 roku, kiedy to liczba mężczyzn meldujących się na terenie województwa drastycznie spadła do poziomu 112 osób ze 149 w roku poprzedzającym. Również rok 1999 nie pozostawał bez znaczenia dla analizy. Doszło wtedy do spadku liczby zameldowań dla obu płci. Był to spadek sięgający nawet 47% dla kobiet i 30% dla osób płci męskiej. Liczba osób meldujących się na obszarze województwa nie przekroczyła poziomu 85 rocznie dla obu płci aż do 2004 roku, kiedy to po wejściu do Unii Europejskiej granice Polski zostały otwarte dla innych państw członkowskich. W tamtym roku łącznie zameldowały się 273 osoby, z czego ponad 44% stanowili mężczyźni. Kolejne 3 lata przyniosły natomiast wielkie zmiany w ilości meldujących się kobiet. Średnioroczne wahania wyniosły 95 zameldowań przy wyrażonym, aczkolwiek stabilnym, wzroście liczby meldunków płci męskiej. Do 2007 roku liczba ta podwoiła się. Trend wzrostowy wśród imigrujących mężczyzn utrzymywał się i w 2009 roku blisko dwukrotnie przewyższał ilość meldujących się kobiet przy odpowiednich poziomach 395 mężczyzn i 220 osób płci żeńskiej. Prognozy do roku 2050 pokazują, że taka tendencja utrzyma się i ilość mężczyzn meldujących się na terenie województwa będzie przewyższać ilość kobiet o 100% i już w 2020 roku osiągnie poziom 752 zameldowań. Po okresie systematycznego wzrostu liczby zameldowań kobiet i mężczyzn do 2020 roku spodziewania jest ich stabilizacja. W 2050 roku liczba wymeldowań kobiet wyniesie 348, zaś mężczyzn 779 osób.

Rys. 2.2. Zameldowania z zagranicy w podziale na płeć w województwie lubelskim

Podobną analizę przeprowadzono dla wymeldowań. Rysunek 2.3. przedstawia odpływy zagraniczne z województwa w podziale na płeć wraz z procentowym udziałem mężczyzn. Wymeldowania z województwa lubelskiego zarówno ogółem, jak i według podziału na płeć przebiegały w sposób podobny. Można podzielić je na 2 okresy, których cezurą będzie data wejścia Polski do Unii Europejskiej. Do 2004 wymeldowania kobiet, jak i mężczyzn przebiegały bez większych wahań. Dopiero rok 2005, będący pierwszym pełnym rokiem Polski w Unii, przyniósł znaczny wzrost liczby wymeldowań. Nastąpił wzrost o blisko 100% – do 187 mężczyzn i 140 kobiet.

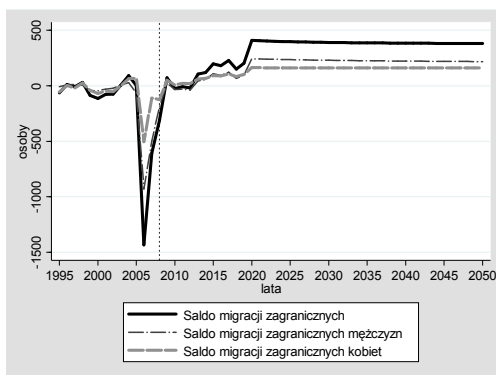
W roku 2006 wystąpił spodziewany gwałtowny skok wymeldowań mieszkańców województwa lubelskiego zagranicę. Z ponad 1700 osób opuszczających rejon 64% stanowili mężczyźni. Po znacznym wzroście liczby wymeldowań z roku 2006 – do poziomu 1088 mężczyzn i 615 kobiet – liczba wymeldowań zmniejszała się, natomiast udział mężczyzn w roku 2008 w porównaniu do roku 2007 spadł i nie przekraczał 70%. W 2009 roku liczba wymeldowań, zarówno kobiet, jak i płci przeciwnej, osiągnęła poziom najniższy od wejścia do Unii Europejskiej. Liczba wymeldowujących się kobiet wynosiła 170, natomiast rejon opuściło 372 mężczyzn. Godnym uwagi jest jednak fakt, że liczba kobiet w całym województwie

Rys. 2.3. Wymeldowania z zagranicy w podziale na płeć w województwie lubelskim

w 2009 roku stanowiła 52% liczby mieszkańców. Oznacza to, że mężczyźni, mimo mniejszego procentowego udziału w liczbie ludności, chętniej wyjeżdżali z terenu województwa za granicę na pobyt czasowy bądź stały. Predykcje liczby wymeldowań obrazują fakt, że do roku 2019 wystąpi wyraźny wzrost liczby osób opuszczających województwo, jednak nie będzie on tak znaczny jak ten z roku 2006 i zatrzyma się na poziomie 610 mężczyzn i 240 kobiet. Po łącznym spadku wymeldowań w następnym roku o 144 osoby, kolejnym okresem towarzyszyć będzie śladowy wzrost aż do prognozowanego poziomu 561 mężczyzn i 185 kobiet w roku 2050.

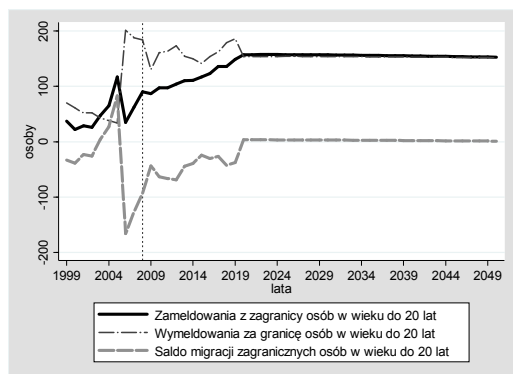
Kolejnym elementem przeprowadzonej analizy jest przedstawienie salda migracji zagranicznych w podziale na płeć. Rysunek 2.4. przedstawia podaną zależność. Wartości salda podlegają znacznym wahaniom w badanym okresie. W latach 1995–1999 saldo migracji zagranicznych kobiet przyjmuje na przemian wartości dodatnie i ujemne znajdujące się w przedziale –56 osób i 26 osób przy jednoczesnym dodatnim saldzie dla mężczyzn. W roku 2006 dochodzi do znacznego wzrostu emigracji, co skutkuje ujemnym bilansem zameldowań i wymeldowań. Dla kobiet wartość ta wynosiła –503, a dla mężczyzn –930. Salda te pozostaną ujemne aż do 2009, kiedy to następuje chwilowe przełamanie tendencji. Wartości te ostaną się dodatnie dla kobiet. Kolejnym rokiem przełomowym jest

Rys. 2.4. Saldo migracji zagranicznych w podziale na płeć w województwie lubelskim

rok 2013. Salda, według predykcji, utrzymają się już na stałe na dodatnim poziomie aż do 2050 roku.

Kluczowym elementem analizy migracji zagranicznych jest badanie pod kątem wieku ludności migrującej. Rysunek 2.5. przedstawia migracje ludzi do 20. roku życia.

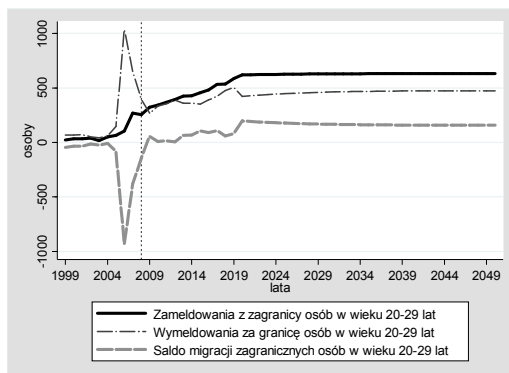
Rys. 2.5. Migracje zagraniczne osób w wieku do 20 lat w podziale na płeć w województwie lubelskim

W roku 1999 liczba wymeldowań wynosiła 70 i przewyższała liczbę imigracji o 33 osoby. Było tak aż do roku 2003, kiedy to saldo migracji przyjęło wartość dodatnią w wysokości 4 osób i stabilnie rosło – średniorocznie o 26 osób. Było to wynikiem znacznego wzrostu liczby zameldowań (aż do poziomu 117 osób w 2005 roku) przy jednoczesnym spadku wymeldowań (34 osób w 2005 roku). Wielka emigracja z roku 2006 nie ominęła również ludzi poniżej 20. roku życia – województwo lubelskie opuściło 201 mieszkańców, zameldowało się

natomiast tylko 35 osób. Po okresie nagłego wzrostu wyjazdów związanego z otwarciem granic dla emigrantów z Polski następuje spadek wymeldowań i jednoczesnego wzrostu nowych zameldowań. Od roku 2009 następuje odwrócenie trendu malejącego emigracji i odbicie od poziomu 130 osób wyjeżdżających. Bilans migracji wynosi –43 i zaczyna maleć przez kolejne 3 lata osiągając poziom –68 w 2012 roku. Prognozy pokazują, że dzięki stabilnemu wzrostowi liczby zameldowań o 7 osób rocznie i fluktuacjom liczby wymeldowań, już w 2020 roku saldo migracji uzyska poziom nieujemny. Ustabilizowanie się liczby imigrantów na poziomie 157 przy jednoczesnym spadku ilości wymeldowań do poziomu 154. Należy się jednak spodziewać zmniejszenia liczby osób osiedlających się z zagranicy do poziomu 155 w roku 2040 wraz ze wzrostem liczby emigrantów do poziomu 153. W dalszej perspektywie prognozy, do roku 2050, można oczekiwać spadku salda migracji osób poniżej 20. roku życia do jedności.

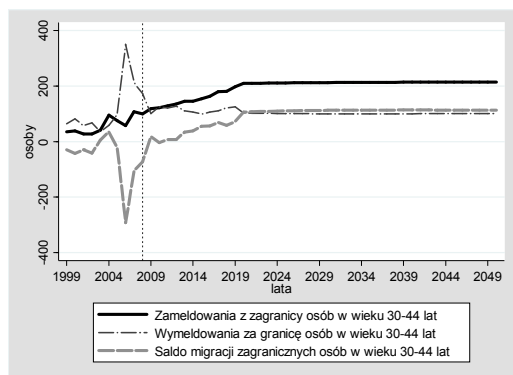
Jednym z istotnych czynników wskazujących ogólny trend migracji jest grupa wiekowa 20–29 lat. Są to ludzie młodzi, którzy poszukują swojego miejsca na rynku pracy. Skala migracji może wskazywać m.in. na to, czy liczba i struktura ofert pracy odpowiadają podaży siły roboczej, gdyż aspekty ekonomiczne są jednym z najważniejszych czynników skłaniających ludzi do decyzji o wyemigrowaniu. Na rysunku 2.6. zaprezentowane zostały zameldowania oraz wymeldowania osób w przedziale wiekowym 20–29 lat. Od roku 1999 do 2001 wymeldowania z województwa lubelskiego osób z tego przedziału wiekowego nieznacznie wzrastały do poziomu 71 wymeldowań. Po 2 latach spadków osiągnęły kolejny wzrost do stanu 59 wymeldowań w roku 2005. Od roku 2006, kiedy znaczna część zachodnich rynków pracy została otwarta dla Polaków, liczba osób emigrujących za granicę znacznie wzrosła do poziomu 1036.

Po okresie stabilizacji liczby zameldowań do 2004 roku na poziomie 18–36 osób, pojawił się wyraźny trend wzrostowy w tej kategorii. W roku 2007 znacząco wzrosła ilość imigrantów napływających na terytorium województwa lubelskiego ze 105 osób z roku 2006 do poziomu 270 osób. Pomimo to saldo migracji zagranicznych pozostawało ujemne. W późniejszych okresach daje się zauważyć również znaczący spadek liczby wymeldowań, do roku 2009 – 399 osób – zmniejszył się on ponad dwukrotnie względem roku 2006. Oznacza to, że od roku 2009 saldo migracji w tej grupie wiekowej osiągnęło wartość 57 osób przy 323 zameldowaniach. Prognozy zapowiadają, że w 2012 roku liczby zameldowań i wymeldowań będą do siebie bardzo zbliżone i wyniosą odpowiednio: 393 i 389. W późniejszych okresach należy się jednak spodziewać wzrostu liczby osób napływających z zagranicy na terytorium województwa lubelskiego. W roku 2030 liczba wymeldowań wyniesie 461, co utrzyma saldo dodatnie na poziomie 167 osób. Prognozy do roku 2050 utrzymają nieujemny bilans migracji powyżej 158 osób w wieku 20–29 lat.

Rys. 2.6. Migracje zagraniczne osób w wieku 20–29 lat w podziale na płeć w województwie lubelskim

Kolejną grupą wiekową poddaną analizie w województwie lubelskim jest przedział 30–44. Grupę tę można określić jako mało mobilną ze względu na posiadane doświadczenie zawodowe pozyskane już w danym kraju i znalezienie swojego miejsca

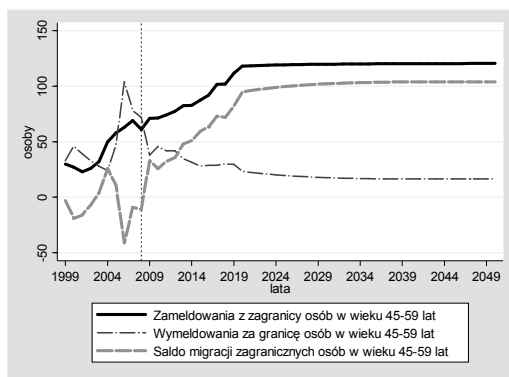
Rys. 2.7. Migracje zagraniczne osób w wieku 30–44 lat w podziale na płeć w województwie lubelskim

na rynku pracy, jak również założenie rodziny i niechęć opuszczania bliskich na dłuższy okres. Na rysunku 1.7. przedstawiono migracje zagraniczne w województwie lubelskim ludności w wieku 30–44 lata. Wymeldowania za granicę w tej grupie zmniejszyły swoją liczebność z 64 w roku 1999 do poziomu 36 w roku 2003, w którym doszło do odwrócenia trendu. W roku 2006 liczba emigrantów osiągnęła najwyższy stan podczas badanego okresu (350), jednak przez kolejne lata spadała średniorocznie o 83 osoby i w roku 2009 zatrzymała się

W kolejnym roku nastąpił przyrost o 50% i utrzymał ilość imigrantów na poziomie powyżej 100 osób rocznie. W 2010 roku saldo migracji zagranicznych powinno spaść zgodnie z prognozą do stanu –3 przy wysokości wymeldowań rzędu 126, jednak osiągnięciu wartości nieujemnej już w kolejnych latach. Według prognoz, liczba emigrantów w roku 2015 wyniesie 99, zaś nowych meldunków z zagranicy: 155. Do 2026 roku nastąpi spadek wymeldowań do wartości 100 i do roku 2050 nie zmieni się. Saldo migracji po roku 2010 utrzymało dodatnie wartości, średniorocznie zyskując 9 osób do roku 2020, zaś 13 lat później osiągnie poziom 113 i utrzyma go do końca prognozy.

Na wykresie 2.8. zaprezentowano w formie graficznej dane dotyczące migracji zagranicznych w województwie lubelskim ludności w wieku 45–59 lat. W 1999 zanotowano 30 zameldowań na Lubelszczyźnie, liczba ta jednak zwiększyła swoją wartość do 69 w 2007 roku i, pomimo niewielkiego spadku w kolejnym roku, w 2009 osiągnęła poziom 70 zameldowań rocznie. Wymeldowania za granicę natomiast kształtowały się w tej grupie na poziomie 33 osób rocznie w 1999 i do 2004 spadły do 24 osób. W roku 2006 nastąpił znaczny wzrost liczby wymeldowań i osiągnął stan 104 osób rocznie. Był to jednak wzrost jednorazowy i już w 2007 wartość ta spadła o 25%. Ilość ludności opuszczającej województwo lubelskie zmniejszała się, w roku 2009 wyniosła 38 osób przy 70 imigrantach meldujących się na tym obszarze. Saldo migracji w roku 1999 wyniosło –3 jednak szybko zwiększyło się do wartości 26 w roku 2004. Najniższy poziom (–41 osób) osiągnęło w roku 2006. Nieujemne wartości przyjęło dopiero w 2009 roku. Ilość wymeldowań do roku 2050 zmniejszy się i przyjmie stan 17 osób rocznie w ostatnich latach prognozy. Rozmiar imigracji natomiast ustabilizuje się na poziomie 120 osób.

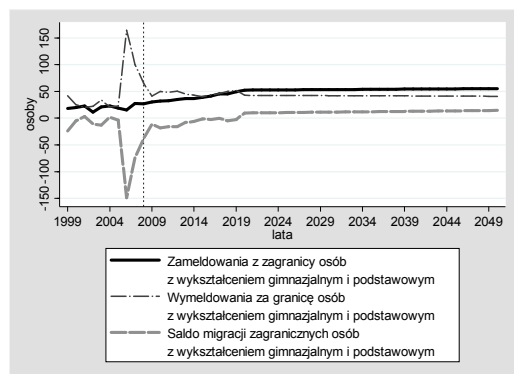
Rysunek 2.9. prezentuje migracje zagraniczne ludności w wieku 60 i więcej lat w województwie lubelskim. Jest to ostatnia analizowana grupa wiekowa. W roku 1999 liczba nowo zameldowanych z zagranicy wynosiła 31 osób i systematycznie malała aż do 2006, kiedy osiągnęła najniższy poziom 9 osób. W 2007 nastąpił znaczny, bo 300-procentowy, wzrost liczby nowych zameldowań w porównaniu z rokiem poprzednim. Poziom wymeldowań za granicę na tym obszarze był najniższy ze wszystkich grup wiekowych i od 1999 do 2005 nie przekroczył 6 osób rocznie. W 2006 i 2007 roku liczba imigrantów wynosiła odpowiednio: 12 i 17, jednak już w kolejnym roku spadła do 11.

Rys. 2.8. Migracje zagraniczne osób w wieku 45–59 lat w podziale na płeć w województwie lubelskim

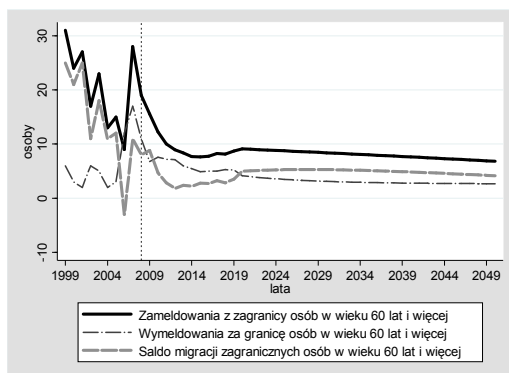
W 2009 roku poziom osiedleń z zagranicy był prawie trzykrotnie wyższy niż ilość wymeldowań z tego samego okresu. Warto zaznaczyć, że saldo migracji w tej grupie wiekowej na terenie województwa lubelskiego tylko w jednym roku przyjęło wartość ujemną (2006 rok, wartość -3), w pozostałych okresach była ona dodatnia. Jednak jedynie przed rokiem 2005 przekraczała ona 10 osób rocznie. W prognozowanym okresie spodziewany jest dalszy spadek liczby zarówno zameldowań (do 7–9 osób w latach 2012–2050) jak i wymeldowań za granicę (do 2–3 osób w latach 2025–2050). Omówienie migracji zagranicznych pod kątem wieku wskazuje na wyraźną zależność między poszczególnymi grupami wiekowymi oraz skalą i rodzajem migracji. Najbardziej mobilną grupą wiekową w województwie lubelskim są osoby w wieku 20–29 lat, zaś najmniej mobilną grupą – osoby w wieku 60 lat i więcej.

Kolejne rysunki uzupełniają analizę migracji zagranicznych w województwie lubelskim o strukturę podziału według wykształcenia. Rysunek 2.10. prezentuje zameldowania z zagranicy i wymeldowania za granicę osób z wykształceniem gimnazjalnym i podstawowym na terenie województwa lubelskiego. Na tym terenie w 2009 roku 29 099 bezrobotnych osób miało wykształcenie gimnazjalne bądź niższe, z czego 60% tej grupy stanowili mężczyźni. Zameldowania z zagranicy w 1999 roku w grupie z tym wykształceniem kształtowały się na poziomie 18 osób rocznie i do roku 2006

Rys. 2.10. Migracje zagraniczne osób z wykształceniem gimnazjalnym i podstawowym w województwie lubelskim

poza rokiem 1999 i 2003 oscylowała wokół wartości 20 osób. W roku 2006 nastąpiło nasilenie się wymeldowań zagranicznych z terenów Lubelszczyzny i osiągnęło stan 164 osób, a już w roku 2007 spadło do poziomu 100 rocznie. Oznaczało to również spadek salda migracji do -148 osób w 2006 i -73 osób rok później. Do roku 2009 nastąpił znaczny spadek liczby wymeldowań przy jednoczesnym wzroście zameldowań, co korzystnie odbiło się na bilansie migracji, wzrost wartości tej zmiennej do -11. Przygotowane predykcje pokazują, że w 2020 roku liczba imigrantów po okresie

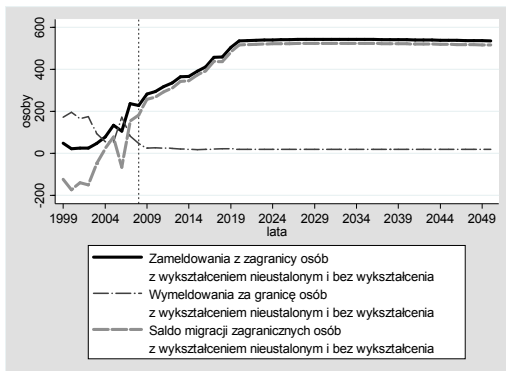

Rys. 2.9. Migracje zagraniczne osób w wieku 60 lat i więcej w podziale na płeć w województwie lubelskim

tylko trzykrotnie spadały poniżej liczby 20 rocznie (w 2002: 11 osób, 2005: 19 i w 2006: 15). Skala emigracji natomiast

stabilnego wzrostu będzie wyższa od liczby emigrantów o 9 osób przy relatywnie stałej liczbie wymeldowań. Do roku 2050 prognozowane saldo pozostanie dodatnie dzięki stabilizacji migracji na poziomach 41 dla wymeldowań i 55 dla zameldowań.

Zgodnie z danymi zaprezentowanymi na rysunku 2.11., wymeldowania ludności bez wykształcenia bądź o nieustalonym wykształceniu kształtowały się odmiennie od wcześniej analizowanych grup. W 1999 roku liczba emigrantów osiągnęła wysoki poziom 173, lecz do roku 2005 znacząco spadła o 118 osób. Okresem, w którym należało się spodziewać wzrostu wymeldowań – jak to miało miejsce w innych kategoriach emigrantów – był rok 2006. Liczba osób z wykształceniem nieustalonym i bez wykształcenia opuszczających województwo lubelskie nie przekroczyła wtedy jednak stanu z początku analizowanego okresu i osiągnęła poziom 172 osób. Zameldowania odnotowały 50-procentowy spadek w pierwszych latach badania. Do roku 2005 liczba zameldowań w tej grupie wzrosła do poziomu 134 imigrantów rocznie, a w kolejnym roku spadła o 34 osoby. Ważnym dla analizy rokiem był rok 2007, kiedy nastąpił niespodziewany wzrost liczby zameldowań o 225% w porównaniu z rokiem poprzednim, przy jednoczesnym, dwukrotnym spadku liczby wymeldowań. Saldo migracji zagranicznych w grupie z danym wykształceniem początkowo przyjęła wartość –124 i podlegała niewielkim fluktuacjom aż do 2003, kiedy wzrosła do poziomu –48, a w kolejnym roku przyjęła już wartość dodatnią (22). Jak przypuszczano, w roku 2006 bilans migracji stał się ujemny, jednak był to stan przejściowy, ponieważ znaczne wzrosty nowym zameldowań 2007 roku spowodowały skok o 220 osób. Dalszy spadek wymeldowań przy jednoczesnym, gwałtownym wzroście imigracji powinien przynieść 295 zameldowań i tylko 26 wymeldowań z obszaru Lubelszczyzny w 2010 roku. Do roku 2050 zostanie utrzymany malejący trend liczby wymeldowań, co pozwala oczekiwać spadku liczby emigracji rzędu 7 osób do 20 wymeldowań rocznie na koniec prognozy. Tendencja wzrostowa liczby zameldowań powinna utrzymywać się do roku 2020, kiedy ich liczba szacowana jest na poziomie 535 osób. Następnie do roku 2050 powinna nastąpić stabilizacja skali imigracji na zbliżonym poziomie.

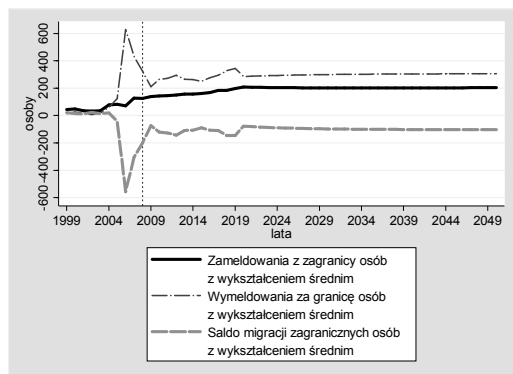

Rys. 2.11 Migracje zagraniczne osób z wykształceniem nieustalonym i bez wykształcenia w województwie lubelskim

Rysunek 2.12. ilustruje migracje zagraniczne w województwie lubelskim w grupie z wykształceniem policealnym. W całym badanym okresie, czyli od 1999 roku do 2008 roku wraz z prognozami do roku 2050, liczba zameldowań z zagranicy tylko 2 razy przekroczyła poziom 10 osób rocznie – w roku 2003, przyjmując wartość 14 osób, oraz w 2005 (wartość – 11 imigrantów). Zgoła odmiennie kształtowała się liczba wymel-

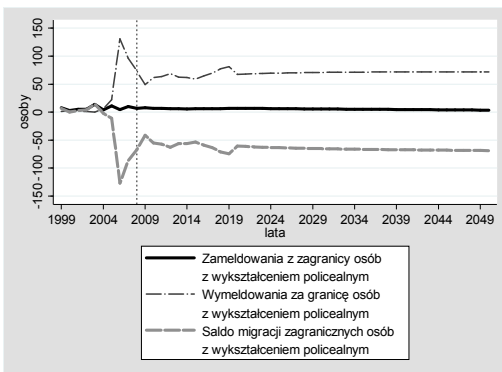
dowań za granicę na terenie województwa. W 1999 roku tylko 1 osoba wyjechała poza granice kraju na pobyt czasowy lub stały i do 2003 roku wartość ta oscylowała wokół 1. W 2006 roku nastąpiła masowa emigracja, liczba wymeldowań wyniosła 131 osób, dając saldo migracji na poziomie -126. W roku 2009 liczba wyjazdów zmniejszyła się do 41 emigrantów, co stanowiło niecałe 10% wszystkich wyjazdów z całego obszaru województwa, liczba zameldowań natomiast w 2009 była ponad siedmiokrotnie niższa niż liczba wymeldowań. Prognozuje się, że w roku 2019 należy spodziewać się wzrostu liczby wymeldowań do poziomu 81 osób. Po tym chwilowym wzroście wolumen osób opuszczających teren województwa nie powinien przekraczać 70 rocznie. Saldo migracji będzie ujemne z tendencją spadkową, jednak do roku 2050 nie powinno przekroczyć poziomu -70 osób. Można wnioskować, że ta grupa jest mało mobilna. W 2009 roku liczba bezrobotnych z wykształceniem policealnym wyniosła 28 575 osób, z czego tylko 55 osób zdecydowało się na jakiegokolwiek ruchy migracyjne (niewiele poniżej 0,2 % ogółu). Oznacza to, że rejon lubelski nie jest atrakcyjny dla osób z wykształceniem policealnym.

Według danych zawartych na rysunku 2.13., liczba ludności z wykształceniem średnim, meldujących się z zagranicy na terenie województwa lubelskiego w ro-

Rys. 2.13. Migracje zagraniczne osób z wykształceniem średnim w województwie lubelskim

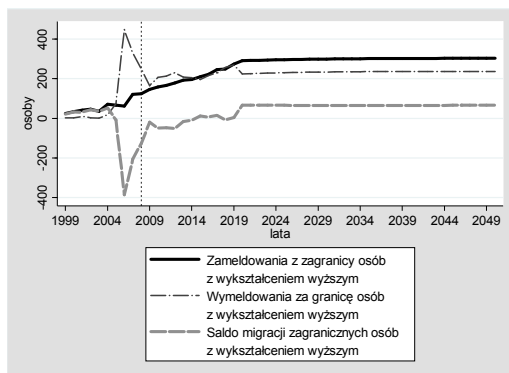
ku 1999 wyniosła 43 osoby i była trzykrotnie wyższa od analogicznej liczby wymeldowań. W roku 2002 skala emigracji wyniosła zaledwie 7 osób, jednak do 2005 roku wzrosła o 118 emigrantów. W roku 2006 nastąpił oczekiwany, jednokrotny wzrost liczby wymeldowań do 628 osób, co stanowiło ponad 35% ogółu emigrujących. Od 2007 roku do 2009 wyjazdy zagraniczne czasowe lub stałe zmniejszały się, aby w 2009 roku osiągnąć poziom 211 wymeldowań. Liczba zameldowań nieznacznie zmieniała się od 1999 roku, aby w roku 2004 podwo-

Rys. 1.12. Migracje zagraniczne osób z wykształceniem policealnym w województwie lubelskim

okresu utrzyma ujemne wartości. W 2019 roku liczba osób emigrujących za granice wyniesie 343 przy 198 osobach meldujących się na Lubelszczyźnie i ulegnie niewielkiemu spadkowi do roku 2050, dając bilans migracji na poziomie –101 osób. Grupa ludności z wykształceniem średnim migruje chętniej niż poprzednie analizowane grupy, stanowiąc tym samym średnio 37% ogółu wymeldowań i 20% zameldowań.

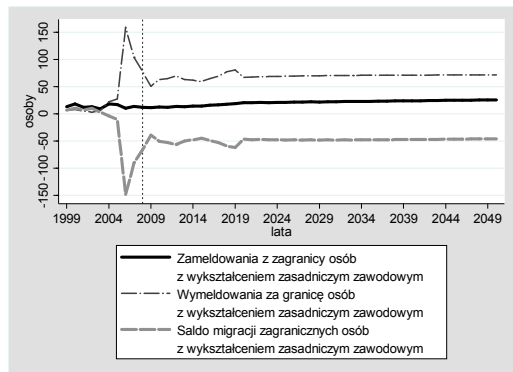
Na rysunku 2.14. zobrazowano dane dotyczące migracji zagranicznych osób z wykształceniem wyższym w województwie lubelskim w latach 1999–2008 z prognozami sięgającymi roku 2050. W roku 1999 poziomy, jakie zostały osiągnięte, to 24 osoby dla zameldowań i 3 osoby dla wymeldowań, co dawało dodatni bilans migracji. Obie wartości podlegały pewnym wahaniom aż do roku 2004, kiedy poziom zameldowań osiągnął stan 71 osób, co było podwojeniem, w stosunku do roku poprzedniego. Liczba wyjazdów również zmieniła się gwałtownie i w roku 2005 osiągnęła poziom 75 osób, aby w roku 2006 wrosnąć sześciokrotnie do poziomu 450 emigrantów. Jednocześnie śladowy spadek liczby zameldowań spowodował, że saldo migracji wyniosło –386 osób.

Rys. 2.14. Migracje zagraniczne osób z wykształceniem wyższym w województwie lubelskim

Wartość zameldowań z zagranicy w 2007 roku wyniosła 121 imigrantów i utrzymywała tendencję wzrostową w kolejnych latach. Dane na rok 2010 przedstawiają nadal ujemne prognozowane saldo migracji na poziomie –49 osób. Predykcje na kolejne lata pozwalają oczekiwać dodatniego bilansu migracji od roku 2014. Należy spodziewać się wzrostu zarówno liczby zameldowań, jak i wymeldowań, przy czym predykcje na najbliższe lata utrzymają bilans migracji na dodatnim poziomie. Dzięki stabilnemu, lecz niewielkiemu, wzrostowi wartości te w ostatnim roku prognozy osiągną wartości rzędu 303 wymeldowań i 237 zameldowań. Ludność z wykształceniem wyższym cechuje się znacznym procentowym udziałem w ogólnej liczbie ruchów migracyjnych – zameldowania stanowią średnio 26% ogółu, a wymeldowania tej grupy – 28% ogółu.

Na rysunku 2.15. zaprezentowane są migracje zagraniczne osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym w województwie lubelskim. Liczba wymeldowań w tej grupie dla lat 1999–2003 oscylowała wokół wartości 6 osób, odchylając się maksymalnie o 3 jednostki. Dopiero w 2006 roku osiąga najwyższą wartość w analizowanym okresie –158 osób.

Rys. 2.15 Migracje zagraniczne osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym w województwie lubelskim

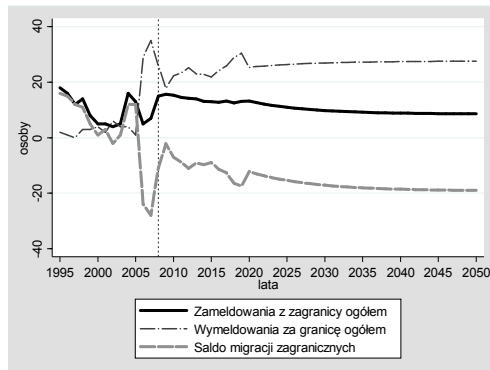
W 2006 roku osiąga najwyższą wartość w analizowanym okresie –158 osób. Natomiast liczba zameldowań do roku 2010 nie przekracza 20 osób rocznie, ze średnią na poziomie 13 imigrantów. W 2003 roku, mimo znacznego spadku liczby zameldowań z zagranicy osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym do stanu 9, bilans pozostanie dodatni (ze względu na większy spadek emigracji do poziomu 6 osób). Saldo migracji pozostaje dodatnie właśnie do 2003 roku z maksymalną wartością 10 osób osiągniętą w 2000 i 2002 roku. Prognozy do roku 2050 pokazują śladowy, lecz stabilny wzrost liczby nowych zameldowań. Utrzymanie ujemnego bilansu migracji spowodowane jest znacznym poziomem ruchów emigracyjnych, które w roku 2019 osiągną stan 80 osób, jednak do 2050 roku zmaleje do pułapu 71 osób. Udział procentowy tej grupy w ogóle imigracji spadł z 8%, w pierwszym badanym roku, do poziomu 2% w 2009 roku i prognozuje się utrzymanie tej wartości do roku 2050. Stosunek wymeldowań za granicę ludzi z wykształceniem zasadniczym do ogółu wymeldowań wyniósł natomiast 2,5% w 1999 roku i przez następne 10 lat osiągnął stan 9%. Taki również pozostanie do końca okresu predykcji.

2.2. Powiat bialski³⁰

Powiat bialski znajduje się w północno-wschodniej części województwa lubelskiego. Zajmuje powierzchnię 2755 km² o średniej gęstości zaludnienia 41 osób/km². Jest 1. pod względem wielkości powiatów w województwie, zajmując 11% jego powierzchni i jednocześnie 3. pod względem liczby mieszkańców. Na jego obszarze znajduje się 19 gmin (17 wiejskich i 2 miejskie – Terespol oraz Międzyrzec Podlaski), w tym 347 wsi i 328 sołectw. Powiat ten zamieszkuje 112 846 osób, z czego 55 568 stanowią mężczyźni (niecałe 50% ogółu). Stopa bezrobocia rejestrowanego jest równa 14,2%, natomiast liczba osób w wieku produkcyjnym w 2009 roku wynosiła 67 858, z czego 53% to osoby płci męskiej.

³⁰ Wstępną charakterystykę powiatu bialskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: GUS, BDR, www.powiatbialski.pl, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

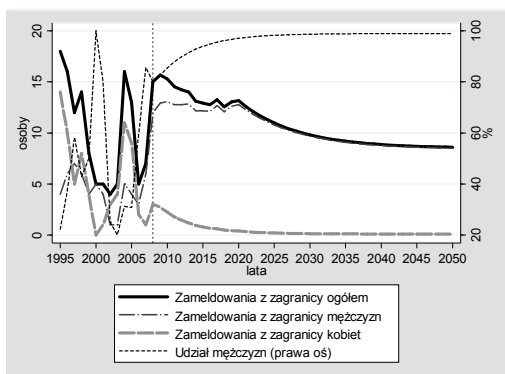
Rysunek 2.16. przedstawia migracje zagraniczne w powiecie bialskim. Liczba wymeldowań w tym powiecie od roku 1995 wynosiła 2 osoby i podlegała niewielkim fluktuacjom w kolejnych 10 latach, nie przekraczając 6 emigrantów rocznie. Należy jednak zaznaczyć, że w roku 1997 nie odnotowano wymeldowań. W latach 2005 i 2006 nastąpił znaczny wzrost liczby wymeldowań kolejno do poziomów: 29 i 35 osób. Wielkość zameldowań natomiast już w początkowej fazie badanego okresu, w roku 1995, ponad 9-krotnie przewyższała liczbę wymeldowań. W kolejnych latach analizy liczba imigrantów znacznie przewyższała liczbę emigrantów, podlegała jednak tendencjom spadkowym, które obniżyły wolumen imigracji do poziomu 8 osób w 1999 roku. W następnym roku doszło do kolejnego spadku o 3 osoby. Wartość ta utrzymała się niezmiennie aż do 2004 roku, kiedy to nastąpił ponad 300% wzrost. Liczba zameldowań utrzymała się na tym poziomie przez kolejny rok, a już w 2006 roku powróciła do poprzedniego poziomu, czyli 5 osób. Predykcje migracji zagranicznych z powiatu bialskiego pozwalają stwierdzić, że w perspektywie horyzontu czasowego prognozy liczba zameldowań będzie malała od roku 2009 aż do roku 2050 i osiągnie wartość końcową 9 osób rocznie. Ruchów przeciwnych można spodziewać się natomiast, biorąc pod uwagę liczbę wymeldowań. W roku 2018 i 2019 prognozuje się wzrost emigracji do pułapu odpowiednio 29 i 30 osób, a w 2050 roku, osiągając prognozowany poziom 28 osób. Saldo migracji zagranicznych przyjmowało wartości dodatnie od początku badanego okresu aż do roku 2005, zmieniając się średniorocznie o 4 osoby, pomijając rok 2002, w którym nieznacznie spadło poniżej zera do poziomu –2. W 2007 za sprawą gwałtownego wzrostu wymeldowań osiągnęło najniższą wartość –28 osób. W roku 2009 przyjęło wartość 2 odpływów netto. Dzięki jednoczesnemu spadkowi liczby zameldowań przy wzroście poziomu emigracji bilans migracji do końca prognozy przyjmować będzie wartości ujemne z niewielkim wzrostem w 2020 roku do poziomu –12. Pomimo jednokrotnego wzrostu, wartość salda będzie obniżać się z roku na rok, przyjmując wartość –19 osób w 2050 roku.

Rys. 1.16. Migracje zagraniczne w powiecie bialskim

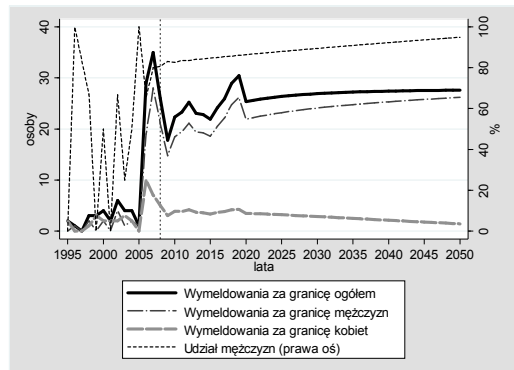
Poddając analizie dane historyczne oraz prognozy liczby zameldowań z zagranicy w powiecie bialskim w podziale na płeć (rysunek 2.17.), można zauważyć, że podlegały one znacznym wahaniom. W roku 1995 liczba kobiet imigrujących na teren powiatu wynosiła 14 osób i była najwyższą wartością imigracji kobiet w całej rozpiętości czasowej analizy. Liczba ta jednak systematycznie obniżała się i już w 2000 roku nie odnotowano zameldowań kobiet z zagranicy na badanym obszarze, co oznacza, że 100% osiedleń wynikało z ruchów migracyjnych mężczyzn. Przełomowy był rok 2004, kiedy zameldowania kobiet osiągnęły poziom 11 rocznie i stanowiły ponad 68% całko-

witej imigracji na teren powiatu bialskiego. Do roku 2009 liczba ta ponownie obniżyła się od pułapu 3 osób płci żeńskiej. Zameldowania mężczyzn podlegały podobnym, lecz nie tak silnym wahaniom. Niski poziom zameldowań mężczyzn od roku 1995 – 4 osoby – utrzymał się przez 10 kolejnych lat. Dopiero w roku 2008 nastąpił jego wzrost do 12 osób. W tym także roku męska część ludności zaczęła dominować pod względem udziału w imigracji na obszarze powiatu. Prognozy dotyczące kolejnych lat, sięgające roku 2050, obrazują fakt znacznego ograniczenia imigracji zagranicznej kobiet – już w roku 2013 będzie to tylko jedna osoba rocznie i w perspektywie kolejnych 40 lat liczba ta będzie dążyła do zera. Podobnie będzie z mężczyznami, choć spadki te nie będą tak silne jak w przypadku kobiet – w roku 2050 należy spodziewać się imigracji mężczyzn rzędu 8–9 osób.

Rys. 2.17. Zameldowania z zagranicy w podziale na płeć w powiecie bielskim

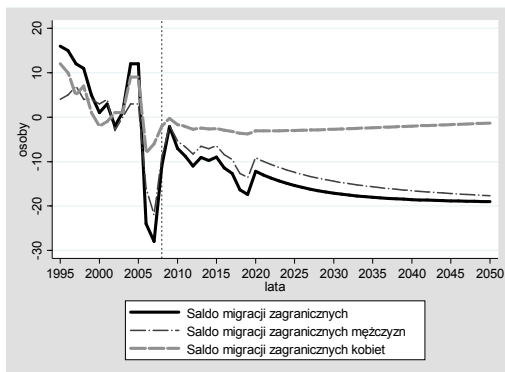
Rysunek 2.18 przedstawia wymeldowania za granicę z powiatu bialskiego w podziale na płeć. Emigracja obu płci w początkowym okresie często osiągała wartości bliskie zeru. Przez 10 kolejnych lat średni wolumen wymeldowań dla mężczyzn wynosił 1, a dla kobiet 2. Miało to jednak bardzo istotny wpływ na procentowy udział mężczyzn w wymeldowaniach z powiatu.

Rys. 2.18. Wymeldowania za granicę w podziale na płeć w powiecie bialskim

W roku 2006 nastąpił gwałtowny wzrost liczby wymeldowań i osiągnął poziom 10 osób rocznie dla kobiet i 19 dla mężczyzn, co dawało 66% udziału płci męskiej w ogóle emigracji. W kolejnych latach liczba emigrujących mężczyzn wzrastała, natomiast liczba kobiet obniżała się i w roku 2010 został osiągnięty, odpowiednio dla płci męskiej i żeńskiej, stan 18 i 4. Prognozy na lata 2011–2050 obrazują fakt, że należy spodziewać się ciągłego wzrostu procentowego udziału panów w wymeldowaniach zagranicznych na terenie powiatu bialskiego. Spowodowane jest to zarówno spadkiem emigracji kobiet, jak i trendem wzrostowym w przypadku mężczyzn. Obie te grupy dążą do wartości odpowiednio: 26 osób i 1 osoby rocznie, co daje procentowy udział mężczyzn rzędu 95% w ogóle wymeldowań z tego obszaru.

Saldo migracji zagranicznych w podziale na płeć w powiecie bialskim zostało przedstawione na rysunku 2.19. Ze względu na znaczny udział mężczyzn w ogóle migracji na obszarze powiatu można by wnioskować, że ogólne saldo migracji będzie zbliżone do salda mężczyzn. Warto zauważyć, że saldo migracji ma zawsze taki sam znak, jak saldo migracji zagranicznych mężczyzn. W pierwszym roku analizy wartości, jakie zostały osiągnięte, to 16 osób dla salda ogólnego, z czego 12 osób to kobiety. Trend ten odwraca się w roku 2000, kiedy saldo migracji zagranicznych na badanym terenie wyniosło zaledwie 1 osobę. Od roku 2006 ogólny bilans migracji przyjmuje wartości ujemne (–24 osoby) i pomimo chwilowych wzrostów (do stanu –2 osoby w roku 2009) nie osiągnie on już dodatniego poziomu do końca trwania okresu prognozy. Saldo migracji płci męskiej będzie podlegać tendencji spadkowej, żeńskiej natomiast – śladowej tendencji wzrostowej. W roku 2019 saldo migracji mężczyzn wyniesie –13 osób, przy 3 kobietach netto opuszczających teren powiatu. W ostatnim roku prognozy obniży się do pułapu –19 osób dla salda ogólnego, –18 osób dla mężczyzn oraz –1 osoby dla kobiet.

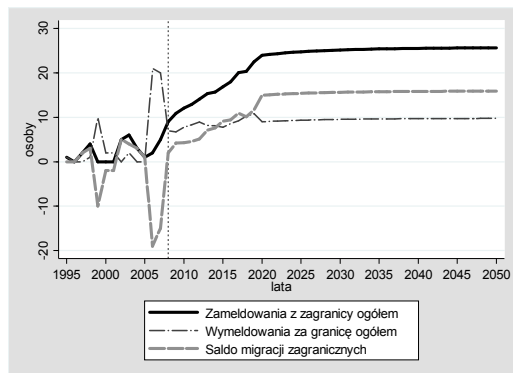
Rys. 2.19. Saldo migracji zagranicznych w podziale na płeć w powiecie bialskim

2.3. Powiat parczewski³¹

Powiat parczewski znajduje się w północnej części województwa lubelskiego i zajmuje powierzchnię 953 km² (3,8% powierzchni województwa), co daje mu środkową pozycję w rankingu wielkości powiatów na Lubelszczyźnie. W skład powiatu wchodzi 7 gmin, w tym jedna miejsko-wiejska (gmina Parczew zajmująca powierzchnię 154 km², w tym 8 km² jedyne miasto regionu – Parczew). Składa się on również z 118 wsi i 111 sołectw. Powiat zamieszkuje 35 921 osób, z czego 51% to kobiety, a gęstość zaludnienia wynosi 38 osób/km². Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie w 2009 roku osiągnęła poziom 13,5%. Osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowią 19,5% ogółu mieszkańców, natomiast osoby w wieku produkcyjnym 63%. Ponad 600 km² tego powiatu stanowią użytki rolne, a 6325 osób na 10 453 pracujące trudni się rolnictwem.

³¹ Wstępną charakterystykę powiatu parczewskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: GUS, BDR, www.powiat.parczew.pl, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

Na rysunku 2.20. przedstawiono migracje zagraniczne w powiecie parczewskim. Zarówno zameldowania, jak wymeldowania na podanym terenie w latach 1995–1998 podlegały niewielkim zmianom i ich poziom nie przekroczył 4 osób rocznie. Rok 1999 przyniósł natomiast znaczny, bo aż 10-krotny wzrost liczby emigrantów ze stanu

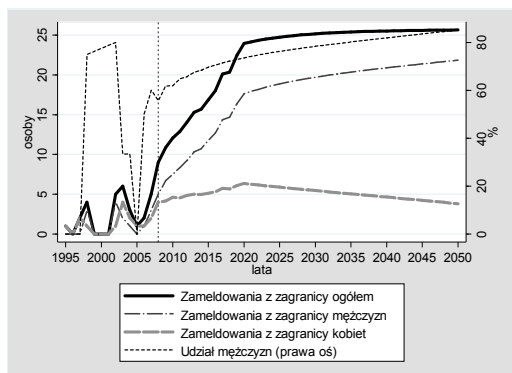

Rys. 2.20. Migracje zagraniczne w powiecie parczewskim

imigracji do pułapu 9 osób. Analizując okres prognozy, można zauważyć, że obie zmienne migracji zagranicznych osiągną swoje maksymalne wartości już w roku 2025 (25 zameldowań i 10 wymeldowań) i pozostaną niezmiennie do roku 2050. Saldo migracji w pierwszych 2 latach badań historycznych osiągnęło wartość zero i, pomimo niewielkich wzrostów, w roku 1999 spadło do poziomu –10 osób. Ujemny bilans utrzymał się przez 3 kolejne lata, a do roku 2005 nie przekroczył wartości 5 osób rocznie. Kolejnym okresem ujemnego salda były lata 2006 i 2007, w których spadło ono do poziomu kolejno –19 i –15 osób. Były to najniższe wartości, jakie osiągnął bilans w całym okresie zarówno danych historycznych, jak i prognozy. Podobnie do ilości wymeldowań i zameldowań saldo migracji zagranicznych na terenie powiatu parczewskiego ustabilizowało się już w roku 2025, osiągając wartość 15 osób rocznie i utrzymując ją do końca prognozy. Powiat ten z racji swojego rozmiaru i niewielkiej liczby ludności ma nieznaczny udział w całkowitej migracji województwa lubelskiego, stanowiąc maksymalnie 3,7% całkowitej liczby zameldowań i 1,3% ilości wymeldowań.

Dane historyczne wraz z prognozami sięgającymi roku 2050 dotyczące liczby zameldowań z zagranicy w podziale na płeć w powiecie parczewskim zostały przedstawione na rysunku 2.21. W latach 1995–2001 liczba zameldowań mężczyzn na podanym obszarze tylko raz była wyższa od zera (w roku 1998 – wyniosła 3 osoby). Podobnie kształtował się poziom imigracji kobiet – również miał charakter śladowy (łączna liczba kobiet zameldowanych z zagranicy w tym okresie wyniosła 4 osoby). W latach 2000–2002 nie było żadnego zameldowania z zagranicy na terenie powiatu parczewskiego. W 2002 roku stosunek liczby imigracji mężczyzn do kobiet wynosił 4:1. Rok później napływ ludności z zagranicy kształtował się

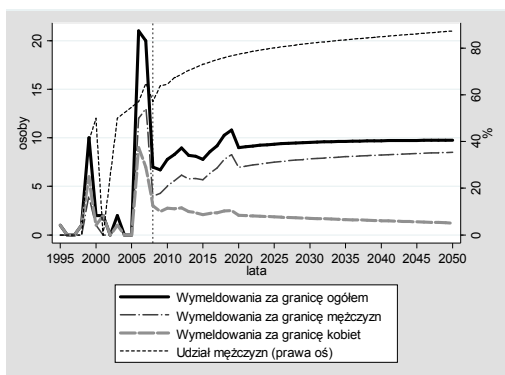
na poziomie 4 meldunków kobiet i 2 osób płci męskiej. Rok 2006 nie przyniósł oczekiwanego wzrostu liczby zameldowań. Jednak już rok później wzrost ten nastąpił, osiągając pułap 3 nowo zameldowanych mężczyzn i 2 kobiet. W 2010 roku liczba zameldowań w powiecie parczewskim przyjęła

Rys. 2.21. Zameldowania z zagranicy w podziale na płeć w powiecie parczewskim

wartości dwukrotnie wyższe w porównaniu z rokiem 2007 – zameldowało się 7 mężczyzn i 5 kobiet. Według prognozy, należy spodziewać się gwałtownego wzrostu liczby zameldowań mężczyzn na terenie powiatu, która do roku 2020 osiągnie stan 18 rocznie i nadal będzie wzrastała. Według przewidywań liczba nowo meldujących się kobiet nieznacznie wzrośnie do roku 2023 do poziomu 6 osób rocznie, w kolejnych latach będzie podlegać niewielkim tendencjom spadkowym. W 2050 prognozowana ilość zameldowań płci męskiej wyniesie 22 osoby przy 4 zameldowaniach kobiet. Udział mężczyzn w zameldowaniach na terenie powiatu zmieniał się znacząco w latach 1995–2005, przyjmując wartości z przedziału 0%–80% ogólnej liczby zameldowań. Wahania w początkowych latach badanego okresu związane są z bardzo niską liczbą zameldowań w powiecie. Od roku 2010 procent ten wzrośnie do poziomu 61%, a od roku 2022 mężczyźni będą stanowić ponad 75% wszystkich imigrantów. Ostatni rok prognozy pokazuje, że procentowy udział kobiet w łącznej ilości zameldowań wyniesie tylko 15%, co oznacza, że w całym okresie prognozy udział mężczyzn wzrastał.

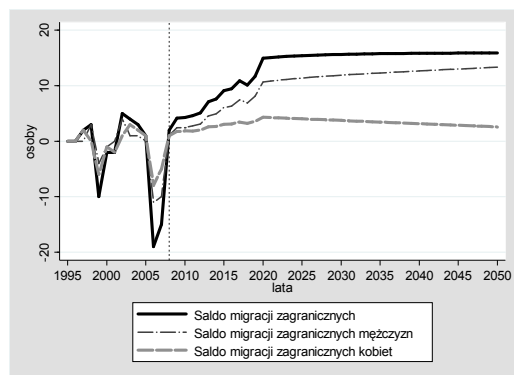
Kolejnym etapem analizy migracji zagranicznych w powiecie parczewskim jest liczba wymeldowań za granicą z podziałem na płeć, co zostało przedstawione na rysunku 2.22. Tak jak w przypadku zameldowań, poziom emigracji mężczyzn na obszarze powiatu w początkowych okresach przyjmował wartości równe zero, wyłamując się trzykrotnie (w roku 1999 z poziomem 4 wymeldowań oraz 2000 i 2003 z 1 rocznie). Trwało to do roku 2006, kiedy liczba ta wyniosła aż 12 osób. Emigracja wśród kobiet podlegała większym fluktuacjom, jednak granicą tych zmian była liczba zero. W roku 1999 za granicę wyemigrowało na pobyt czasowy bądź stały 6 osób płci żeńskiej. Kolejny skok wartości nastąpił w roku 2006, kiedy liczba wymeldowań pośród kobiet wyniosła 9 osób rocznie. Od roku 2009

Rys. 2.22. Wymeldowania za granicę w podziale na płeć w powiecie parczewskim

można zauważyć, że liczba wymeldowań mężczyzn zaczęła wzrastać i w horyzoncie czasowym prognozy aż do roku 2050 można spodziewać się dalszego jej wzrostu do poziomu 9 osób rocznie. Poziom emigracji kobiet przyjmie trend spadkowy i pomimo niewielkich wahań nie przekroczy liczby 3 osób. Do roku 2050 wartość ta spadnie do stanu 1 wymeldowania kobiet rocznie. Procentowy udział mężczyzn w ogólnej liczbie wymeldowań z powiatu parczewskiego, podobnie jak ilość wymeldowujących się mężczyzn, podlegał znacznym wahaniom. Ze względu na niewielki poziom emigracji nawet jednostkowa zmiana powodowała duże zmiany w udziale procentowym. W latach 1995–2001 tylko dwukrotnie wynosił on więcej niż zero (nie licząc lat, w których żadna osoba nie opuściła powiatu za granicę). Od roku 2006 udział ten osiągnął poziom 63% i wzrastał aż do końca prognozowanego okresu – roku 2050, w którym mężczyźni stanowią będą 87% ogółu emigrujących za granicę.

Na rysunku 2.23., przedstawiającym saldo migracji zagranicznych w podziale na płeć w powiecie parczewskim, można zauważyć, że salda podlegały znacznym wahaniom w okresie historycznym przeprowadzanej analizy. Warto zauważyć, że zmienne te

Rys. 2.23. Saldo migracji zagranicznych w podziale na płeć w powiecie parczewskim

w całej rozpiętości czasowej analizy przyjmują zawsze takie same znaki. Stają się ujemne w roku 1999, kiedy to bilans mężczyzn wyniósł –4 osoby, dla kobiet –6 osób, co dało saldo ogólne na poziomie 10 wymeldowań netto. W kolejnych latach salda były dodatnie aż do roku 2006, w którym znaczna liczba emigrantów spowodowała spadek bilansu do ujemnych liczb dwucyfrowych. Od roku 2009 saldo mężczyzn osiągnęło poziom 2 osób i do końca prognozowanego okresu utrzymało się na poziomie nieujemnym, przyjmując wartość 13 osób w 2050 roku.

Bilans migracji kobiet w powiecie wzrośnie wobec horyzontu czasowego prognozy do 3 osób, a w ostatnim prognozowanym roku saldo ogólne osiągnęło poziom 16 osób.

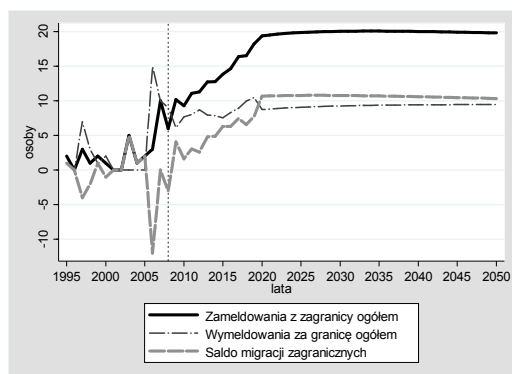
2.4. Powiat radzyński³²

Powiat radzyński znajduje się w północno-środkowej części województwa lubelskiego. Zajmuje powierzchnię 965 km², którą zamieszkuje 60 866 osób, co daje 63 osoby na km². W skład powiatu wchodzi 8 gmin, z czego jedna jest gminą miejską – Radzyń Podlaski (zajmuje 20 km²). Struktura ludności według płci kształtuje się na poziomie 49% mężczyzn i 51% kobiet. Ludność w wieku produkcyjnym stanowi 61%

³² Wstępną charakterystykę powiatu radzyńskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: GUS, BDR, www.powiatradzynski.pl, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

ogółu mieszkańców, natomiast w wieku poprodukcyjnym – niecałe 17%. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2009 roku wynosiła 13,4%.

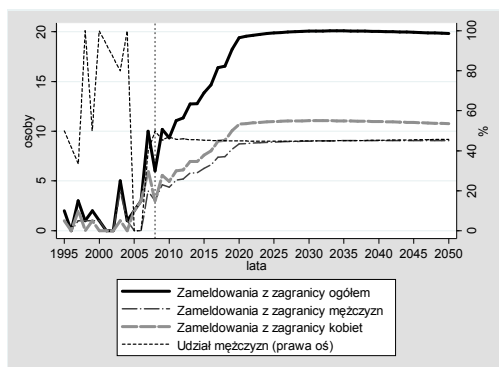
Rysunek 2.24. przedstawia migracje zagraniczne w powiecie radzyńskim na lata 1995–2009 wraz z prognozami sięgającymi roku 2050. W pierwszym roku podlegającym

Rys. 2.24. Migracje zagraniczne w powiecie radzyńskim

– z poziomu zero z roku poprzedniego skoczył do pułapu 15 osób. Rok 2007 przyniósł wyrównanie wartości wymeldowań z liczbą zameldowań i ustabilizowanie na poziomie 10 osób. Od roku 2010 do końca prognozy można spodziewać się stabilnych wzrostów obu wartości. W roku 2050 wyniosą one kolejno dla zameldowań i dla wymeldowań: 20 i 9. Saldo migracji przez cały badany okres przyjęło wartości ujemne tylko 5 razy. Najniższy poziom bilans osiągnął w 2006 roku – po skoku liczby wyjazdów saldo wyniosło –12. Powiat ten notował więcej meldunków z zagranicy na swoim obszarze niż wymeldowań. W rozpiętości czasowej analizy bilans utrzyma się na poziomie dodatnim ze średnią wartością 10 osób. Dzięki jednoczesnemu stabilnemu wzrostowi poziomowi imigracji i emigracji saldo utrzyma tę wartość do 2050 roku.

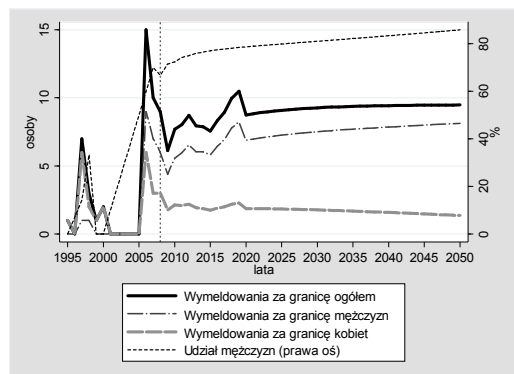
Dane historyczne wraz z prognozami zameldowań z zagranicy w powiecie radzyńskim z podziałem na płeć zostały przedstawione na rysunku 2.25. Analiza wykresu pozwala stwierdzić, że podlegały one znacznym wahaniom do roku 2010. W roku 1995 zarówno ilość meldujących się z zagranicy kobiet, jak i mężczyzn wyniosła 1 i w kolejnym roku obie te wartości obniżyły się do zera. Rok 1997 przyniósł 100% przewagę kobiet w liczbie meldunków na terenie powiatu. Poziom imigracji mężczyzn w latach 1997–2000 nie uległ zmianie i wynosił 1 zameldowanie rocznie. W roku 2003 nastąpił wzrost liczby meldujących się z zagranicy osób

Rys. 2.25. Zameldowania z zagranicy w podziale na płeć w powiecie radzyńskim

plci męskiej i osiągnął poziom 4. Liczba imigrujących kobiet w tym czasie wynosiła 1, lecz do roku 2007 wzrosła do 6 osób. Od roku 2009 zarówno wartości dla kobiet, jak i mężczyzn wzrastały, przy czym dla płci żeńskiej wzrosty te były większe. Prognozy do roku 2050 pozwalają przypuszczać, że ilość kobiet meldujących się na terenie powiatu radzyńskiego w 2020 roku wyniesie 11 osób i do końca prognozy nie ulegnie zmianie. Poziom imigrantów płci męskiej przyjmie natomiast wartość 9. Udział mężczyzn w ogóle zameldowań zagranicą podlega znacznym wahaniom. W pierwszym badanym roku dokładnie połowę osób meldujących się na tym obszarze stanowili mężczyźni. Przez cały okres analizy udział ten tylko dwukrotnie spadł poniżej 33,3% (nie licząc lat, w których żadna osoba z zagranicy nie zameldowała się w powiecie). W roku 2010 zmienna ta przyjęła wartość 45% i, pomimo śladowego trendu spadkowego w pierwszych latach predykcji, nie uległa zmianie aż do roku 2050. Warto zaznaczyć, że znaczne wahania udziału mężczyzn w ogóle zameldowań spowodowane były niewielką skalą migracji na terenie powiatu.

Rysunek 2.26. przedstawia wymeldowania za granicę w podziale na płeć w powiecie radzyńskim. Okres historyczny przeprowadzonej analizy charakteryzował się większościowym udziałem kobiet. Wynikało to przede wszystkim z faktu, że do roku 2006 emigracja męska w ogóle nie występowała (przez 10 lat wymeldowało się 2 mężczyzn, jeden w 1997 roku i jeden rok później).

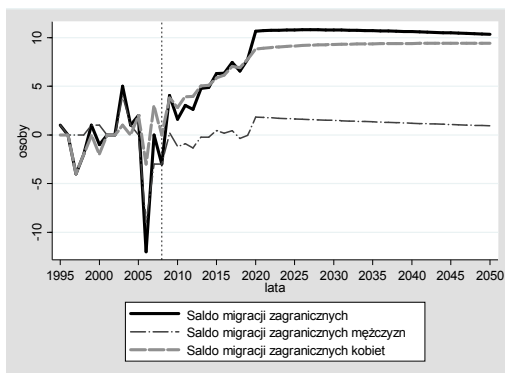
Rys. 2.26. Wymeldowania za granicę w podziale na płeć w powiecie radzyńskim

Liczba kobiet, które zdecydowały się na opuszczenie powiatu radzyńskiego za granicę na pobyt czasowy bądź stały, do roku 2005 wyniosła zaledwie 12. Kolejny rok przyniósł natomiast znaczny wzrost liczby wymeldowań zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn, osiągając odpowiednio poziomy: 3 i 6 osób rocznie. Rok 2007 utrzymał wysoką liczbę emigrantów obu płci, jednak 2 lata później liczba kobiet i mężczyzn wymeldowujących się z powiatu za granicę spadła.

Prognozy dotyczące emigracji kobiet

i mężczyzn wskazują, że mężczyźni chętniej będą opuszczali powiat, a ich liczba do 2019 roku wzrośnie do 8 osób rocznie i utrzyma ten poziom do końca prognozy. Natomiast liczba kobiet-emigrantów w 2019 roku wyniesie 2 osoby i spadnie do roku 2050 o jedną osobę. Procentowy udział mężczyzn w wymeldowaniach na terenie powiatu radzyńskiego dopiero od 2006 roku przyjmie wartość wyższą od zera (pomijając lata 1997–1998, kiedy to wartości te wynosiły odpowiednio 14% i 33,3%) W roku 2007 płeć męska stanowiła ponad 70% wszystkich emigrujących osób. W perspektywie czasowej prognozy można spodziewać się, że mężczyźni zdominują emigrację z powiatu i osiągną poziom 85% wszystkich wymeldowań za granicę.

Saldo migracji zagranicznych w podziale na płeć w powiecie radzyńskim zostało przedstawione na rysunku 2.27. Bilans migracji obu płci przez cały okres podlegający analizie rzadko przyjmował wartości ujemne. W roku 1995 saldo migracji zagranicznych mężczyzn równe było saldu ogólnemu i wynosiło 1. W kolejnym roku bilans migracji osiągnął poziom zera dla wszystkich zmiennych. W kolejnych latach saldo kobiet przyjęło wartości ujemne, jednak już w roku 2001 powróciło do stanu poprzedniego. Bilans migracyjny mężczyzn przyjął swój najwyższy poziom w analizowanym okresie w roku 2003 i różnica pomiędzy ilością zameldowań a wymeldowań wyniosła 4 osoby. Poziom najniższy wystąpił w roku 2006 – zdecydowana przewaga emigracji spowodowała, że salda dla obu płci zmniejszyły się do poziomu -9 dla mężczyzn i -3 dla kobiet. Prognozy pozwalają przypuszczać, że bilans migracyjny płci męskiej będzie podlegał większym wahaniom, przyjmując w latach 2010–2014 wartości ujemne, aby odbić się i utrzymać stabilny wzrost aż do roku 2030, osiągając pułap 2 jednostek. Po kolejnym okresie spadków osiągnie poziom 1 osoby do roku 2050. Migracja netto kobiet natomiast utrzyma trend wzrostowy w całym prognozowanym okresie. Najszybszy wzrost zanotowany będzie w latach 2009–2020 – bilans migracji kobiet wzrośnie z poziomu 3 do 8 osób. W roku 2050, według predykcji, saldo migracji kobiet w powiecie radzyńskim wyniesie 9 osób.

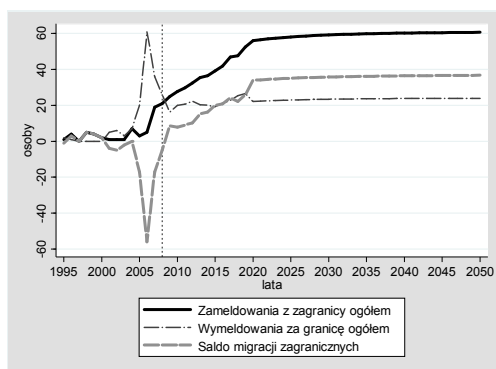
Rys. 2.27 Saldo migracji zagranicznych w podziale na płeć w powiecie radzyńskim

2.5. Powiat włodawski³³

Powiat włodawski znajduje się we wschodniej części województwa lubelskiego i zajmuje powierzchnię 1256 km^2 , z czego jedynie 18 km^2 zajmują tereny miejskie (miasto Włodawa). W skład powiatu wchodzi 8 gmin, w tym 1 gmina miejska (Włodawa) i 7 gmin wiejskich. Wschodnia granica powiatu jest jednocześnie granicą Polski. Północna część powiatu stanowi granicę polsko-białoruską, natomiast jego południowa część – granicę polsko-ukraińską. Powiat zamieszkuje 39 800 osób, z czego większość (20 191) stanowią kobiety. 63,4% ogólnej liczby mieszkańców powiatu stanowią osoby w wieku produkcyjnym, zaś osoby w wieku poprodukcyjnym 16,7%. Gęstość zaludnienia w powiecie wynosi 31 osób/km^2 . Stopa bezrobocia rejestrowanego wynosi natomiast 20,6%.

³³ Wstępną charakterystykę powiatu włodawskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

Dane historyczne i prognozy migracji zagranicznych w perspektywie roku 2050 zostały przedstawione na rysunku 2.28. Zarówno zameldowania, jak i wymeldowania zagraniczne w latach 1995–2004 nie przekraczały poziomu 7 osób rocznie. Niewielka ilość zameldowań z zagranicy widoczna była do roku 2007, kiedy liczba osób meldujących się w ruchu zagranicznym wzrosła do 19. Wzrost liczby migrujących można było również obserwować w przypadku wymeldowań. W 2005 i 2006 roku miał miejsce znaczny wzrost liczby emigrujących – kolejno do 20 osób i 61 osób. W przeciwieństwie do zameldowań tendencja wzrostowa uległa dość szybkiej redukcji i już w 2008 roku nastąpił ponowny spadek liczby wymeldowań za granicę do 26 osób. Zgodnie z prognozami, w kolejnych latach będzie można obserwować stabilizację liczby wymeldowań za granicę w powiecie włodawskim. Po spadku do poziomu 16 osób w roku 2009, przy nieznacznych fluktuacjach, liczba zameldowań powinna ponownie

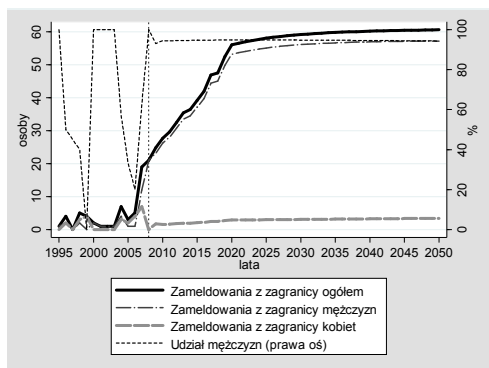

Rys. 2.28. Migracje zagraniczne w powiecie włodawskim

wzrosnąć do 26 osób w 2019 roku. Od 2020 roku liczba wymeldowań nieznacznie wzrośnie z poziomu 22 osób do 24 w perspektywie horyzontu czasowego prognozy. W kwestii zameldowań za granicę w okresie prognozy spodziewany jest zdecydowany wzrost ich liczby do 56 osób w roku 2020. W kolejnych latach nadal powinien mieć miejsce wzrost liczby meldujących się w ruchu zagranicznym, przy czym tempo wzrostu będzie nieznaczne. Szacuje się, że w 2050 roku liczba zameldowań osiągnie poziom 61 osób. Od 2002 roku saldo migracji zagranicznych na badanym terenie było ujemne. W roku 2006 za sprawą gwałtownego wzrostu liczby wymeldowań spadło do –56 osób. Szacuje się, że w prognozowanym okresie liczba zameldowań z zagranicy powinna stale przewyższać liczbę wymeldowań zagranicznych. W 2020 roku różnica między zameldowaniami a wymeldowaniami będzie wynosić 33 osoby. W kolejnych latach prognozy nadal będzie widoczny wzrost salda migracji zagranicznych, choć już znacznie wolniejszy – ze względu na zahamowanie wzrostu liczby zameldowań z zagranicy. W roku 2050 napływ netto ludności wskutek migracji powinien wynieść 37 osób.

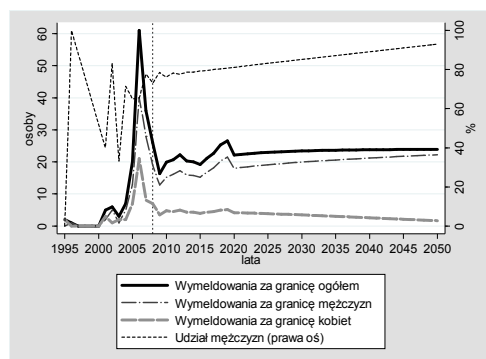
Analizując dane przedstawione na rysunku 2.29 ilustrującym prognozy zameldowań z zagranicy w powiecie włodawskim w podziale na płeć, można zaobserwować znaczne wahania udziału kobiet i mężczyzn w łącznej liczbie ogółu imigrujących.

Po roku 2004, w którym miał miejsce wzrost liczby zameldowań z zagranicy w powiecie włodawskim, w gronie przyjeżdżających zaczęli dominować mężczyźni. W 2008 roku wśród imigrantów było ich 21, podczas gdy żadna kobieta nie zameldowała się w tym czasie z zagranicy do powiatu. Zgodnie z predykcjami, w kolejnych latach nadal będzie można obserwować dominację mężczyzn w grupie meldujących się z zagranicy. Szacuje się, że ich udział w łącznej liczbie imigrantów oscylować będzie w okolicach 95%.

Rys. 2.29. Zameldowania z zagranicy w podziale na płeć w powiecie włodawskim

Rysunek 2.30. przedstawia prognozy wymeldowań za granicę w podziale na płeć z powiatu włodawskiego. Okres historyczny charakteryzował się większością

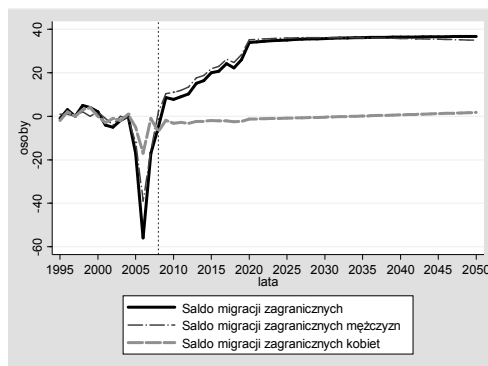

Rys. 2.30. Wymeldowania za granicę w podziale na płeć w powiecie włodawskim

wym udziałem mężczyzn w statystyce emigracji na badanym terenie. W 2006 roku, kiedy skala emigracji była największa, udział mężczyzn w tej grupie wynosił 66% (40 mężczyzn). Tempo spadku liczby emigrujących kobiet do 2008 roku było większe niż w przypadku mężczyzn, co zaowocowało wzrostem udziału mężczyzn wśród emigrantów. Prognozy wskazują na dalsze zwiększanie się dysproporcji między wymeldowaniami mężczyzn i kobiet. Szacuje się, że udział mężczyzn w badanej grupie wzrośnie z 73% w roku 2008 do 93% (22 mężczyzn) w perspektywie horyzontu

prognozy. Liczba wymeldowujących się kobiet do roku 2019 powinna oscylować w granicach 4–5 osób rocznie. Po silnych spadkach salda migracji zagranicznych do –17 dla kobiet i –39 dla mężczyzn w 2008 roku nastąpił ich ponowny wzrost, odpowiednio do –7 i 2 osób (rysunek 2.31.). W prognozowanym okresie spodziewane jest zwiększenie przewagi imigrantów nad emigrantami wśród mężczyzn do 36 osób w 2019 roku. W przypadku kobiet saldo migracji nie będzie ulegać większym zmianom i powinno oscylować wokół zera. Zgodnie w predykcjami, w latach objętych prognozą spodziewany jest wzrost zagranicznych napływów netto ludności. Sytuacja ta będzie występować zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn. Tym samym szacuje się, że dodatnie saldo migracji utrzyma się aż do 2050 roku. Międzynarodowy ruch ludności do roku 2004 miał charakter sporadyczny na badanym terenie. Po gwałtownym

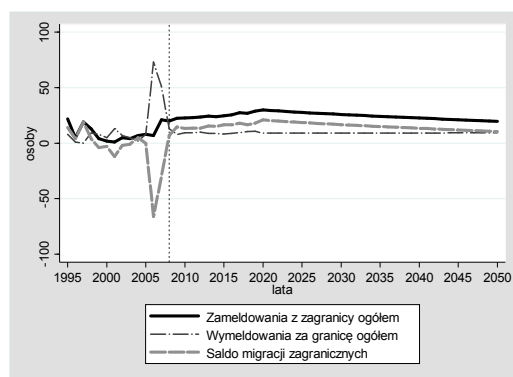
wzroście liczby zameldowań i wymeldowań, który miał miejsce pod koniec okresu historycznego, spodziewane jest ustabilizowanie się skali emigracji w całym okresie prognozy. W przypadku imigracji po fali napływów zagranicznych, jaka będzie widoczna do 2020 roku, nastąpi, podobnie jak w przypadku emigracji, stabilizacja. W efekcie początkowe lata prognozy będą się charakteryzować silnym wzrostem salda migracji, natomiast kolejne przyniosą stabilizację analizowanej wielkości.

Rysunek 2.31. Saldo migracji zagranicznych w podziale na płeć w powiecie włodawskim

2.6. Powiat miasto Biała Podlaska³⁴

Biała Podlaska jest miastem na prawach powiatu. Znajduje się w centrum powiatu bialskiego, stanowiąc jednakże osobną jednostkę organizacyjno-terytorialną. Zajmuje powierzchnię 49 km², co plasuje ją na trzecim miejscu od końca pod względem wielkości powiatów w województwie lubelskim. Powiat zamieszkuje 57 876 osób, z czego niecałe 52% stanowią kobiety. W skład powiatu wchodzi wyłącznie jedna gmina klasyfikowana jako miejska – miasto Biała Podlaska. Stopa bezrobocia rejestrowanego wynosi 15,6%. Liczba osób w wieku produkcyjnym stanowi 68% ogółu ludności powiatu, a w wieku poprodukcyjnym niecałe 13%. Gęstość zaludnienia na tym obszarze wynosi 1 181 osób/km² i jest jedną z najwyższych w województwie.

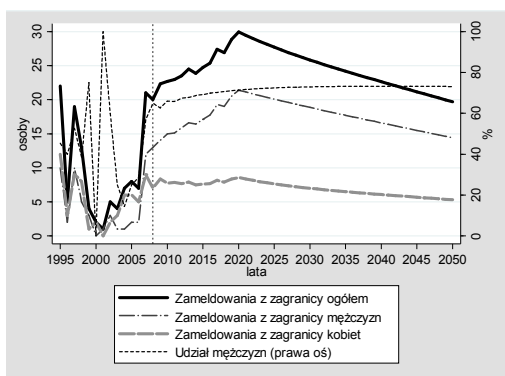
Rys. 2.32. Migracje zagraniczne w Białej Podlaskiej

Rysunek 2.32. przedstawia migracje zagraniczne w Białej Podlaskiej. Mimo swoich niewielkich rozmiarów powiat miasta Białej Podlaskiej cechuje znaczny poziom migracji zagranicznej. W roku 1995 na jego obszarze zameldowały się 22 osoby natomiast wyemigrowało 8. Kolejny rok przyniósł spadek dla obu wskaźników. Lata 1997–1998 cechował znaczny poziom imigracji rzędu kolejno: 19 i 13 jednostek. Liczba wymeldowań w tych latach była znacznie mniejsza (kolejno: 0 i 9). W roku 2006 nastąpił

³⁴ Wstępną charakterystykę powiatu m. Biała Podlaska opracowano na podstawie następujących źródeł: GUS, BDR, www.bialapodlaska.pl, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

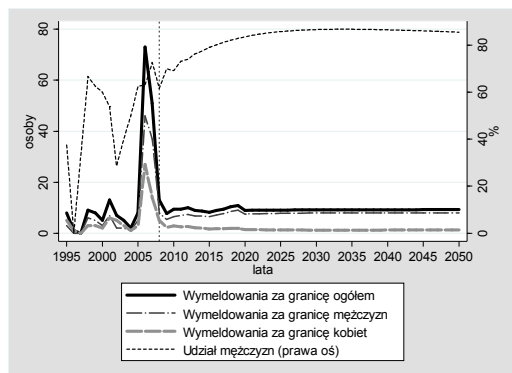
gwałtowny, lecz chwilowy skok liczby wymeldowań i wyniósł 73 osoby, jednak rok później spadł do poziomu 53, a w kolejnym – do poziomu 13. Od roku 2009 można zauważyć stabilizację migracji w powiecie Białej Podlaskiej. Prognozy w całej rozpiętości horyzontu czasowego pozwalają zauważyć, że na przełomie lat 2010–2050 liczba rocznych wymeldowań za granicę z powiatu nie przekroczy 9 osób. W przypadku imigracji można zauważyć pewien wzrost wartości w latach 2017–2023 do poziomu 30 zameldowań. W roku 2050 osiągnie stan 20 rocznie. Saldo migracji w tym powiecie podlega największym wahaniom w okresie od 1995 do 2010 roku. W pierwszych czterech badanych latach saldo przyjmuje średnią wartość rzędu 10 jednostek. W kolejnych zaś obniża się od poziomu ujemnego, osiągając najniższą wartość –12. Bilans migracji w roku 2006 za sprawą znacznej liczby wymeldowań spada do pułapu –66 osób, jednak już 2 lata później znowu przyjmie wartość dodatnią, która utrzyma się do końca prognozowanego okresu.

Zameldowania z zagranicy w podziale na płeć w Białej Podlaskiej zostały przedstawione na rysunku 2.33. Zawiera on zarówno dane historyczne, jak również prognozy do roku 2050. Imigracja na tym obszarze podlegała znacznym fluktuacjom w analizowanym okresie. W roku 1995 liczba mężczyzn, jaka zameldowała się z zagranicy, wyniosła 10 przy jednoczesnych 12 zameldowaniach kobiet. W kolejnym roku nastąpił spadek liczby zameldowanych u obu płci, aby w 1997 osiągnąć poziom kolejno: 10 i 9 dla mężczyzn i kobiet. W latach 1998–2006 poziom imigracji w Białej Podlaskiej podlegał nieznacznym wahaniom przy średnich poziomach 2 mężczyzn i 4 kobiet. W 2007 roku nastąpił gwałtowniejszy niż dotychczas wzrost liczby zameldowań dla mężczyzn. Prognozy dotyczące stanu imigracji dla zameldowań płci męskiej pokazują, że należy spodziewać się wartości rzędu 21 osób rocznie w latach 2020–2021. Do roku 2050 liczba ta spadnie do poziomu 14 osób. Prognozy dotyczące kobiet przybywających do powiatu na pobyt czasowy bądź stały informują, że ich liczba będzie się zmniejszać od roku 2020. We wcześniejszym okresie prognozy powinna być relatywnie stała. W perspektywie horyzontu czasowego prognozy spodziewany jest spadek zameldowań zagranicznych wśród kobiet do 5 osób rocznie. Udział mężczyzn w imigracji zagranicznej do Białej Podlaskiej charakteryzuje się przeciętną wartością rzędu 65%. W pierwszych latach analizy ulegał silnym fluktuacjom jednak od roku 2008 ustabilizował się, a w perspektywie czasowej prognozy wzrastał do poziomu 73%.

Rys. 2.33. Zameldowania z zagranicy w podziale na płeć w Białej Podlaskiej

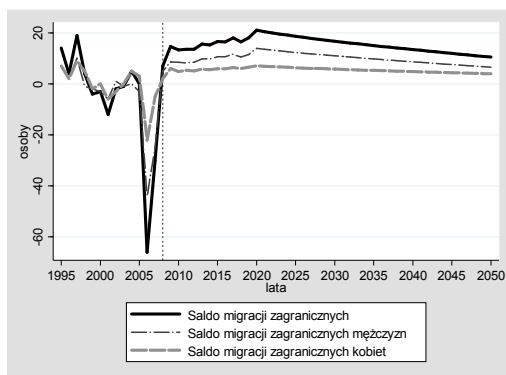
Dane historyczne oraz prognozy dotyczące wymeldowań zagranicznych z powiatu miasta Białej Podlaskiej z podziałem na płeć przedstawia rysunek 2.34. W latach 1995–2005 liczby wymeldowań zarówno dla kobiet, jak i mężczyzn podlegały nieznacznym wahaniom i utrzymywały się na poziomie sporadycznie przekraczającym 5 osób. W roku 2006 liczba wymeldowań mężczyzn za granicę wyniosła 46 osób, a ilość kobiet emigrantek – 27, co w obu przypadkach stanowiło 9-krotny wzrost w porównaniu do roku poprzedniego. Wzrost ten był jednak przejściowy i już w roku 2009 wielkości emigracji dla obu płci wróciły do poziomów sprzed boomu. Prognozy dla liczby wymeldowań męskiej części ludności powiatu pokazują, że należy spodziewać się nieznacznego wzrostu emigracji, jednak będzie on na tyle niski,

Rys. 2.34. Wymeldowania za granicę w podziale na płeć w Białej Podlaskiej

że przez 40 lat wzrośnie jedynie o 2 osoby. Ilość wymeldowujących się kobiet natomiast w horyzoncie czasowym prognozy początkowo zacznie maleć, jednak od roku 2035 powtórnie zyska trend wzrostowy i osiągnie poziom 1 wymeldowania za granicę rocznie. Udział procentowy mężczyzn w tym powiecie-mieście był wysoki. W pierwszym analizowanym roku wyniósł 37,5%. W kolejnym roku ze względu na brak wymeldowań mężczyzn był równy zero. Jednak od roku 1998 osiągnął poziom 66% i tylko dwukrotnie obniżył się poniżej tej wartości w pozostałych latach. W 2050 roku procentowy udział płci męskiej wyniesie 85% po okresie systematycznego wzrostu.

Rysunek 2.35. przedstawia saldo migracji zagranicznych miasta Białej Podlaskiej w podziale na płeć. Bilans migracji zagranicznych w powiecie podlegał znacznym wahaniom dla obu płci przez pierwszych 10 lat. Osią tych fluktuacji dla salda mężczyzn była wartość zero, natomiast dla kobiet – 2. Oznacza to, że międzynarodowy ruch ludności do 2005 roku był zbilansowany. W 2006 z powodu znacznej liczby emigrantów salda osiągnęły wartości ujemne (–44 dla mężczyzn i –22 dla kobiet). W kolejnych latach nastąpił jednak wzrost tych wartości. W 2008 roku zarówno bilans migracji kobiet, jak i mężczyzn gwałtownie wzrósł, osiągając stan 5 dla płci męskiej i 2 dla żeńskiej. Kolejne lata przynosiły napływ netto ludności do powiatu miasta Białej Podlaskiej. Prognozy dotyczące sald

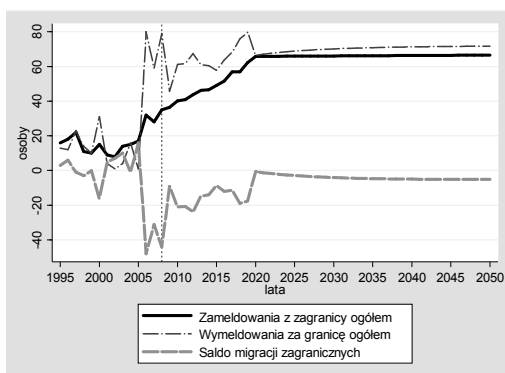
Rys. 2.35. Saldo migracji zagranicznych w podziale na płeć w Białej Podlaskiej

informują, że można spodziewać się spadku bilansu dla emigrantów obu płci. Należy jednak zaznaczyć, że w latach 2020–2050 po okresie wzrostu – 14 dla mężczyzn i 7 dla kobiet – wystąpi spadek salda migracji zagranicznych dla obu płci. W roku 2050 bilanse migracji osiągną prognozowane poziomy 6 dla mężczyzn i 4 dla kobiet, co da napływ netto ludności z zagranicy na poziomie 10 osób.

2.7. Powiat biłgorajski³⁵

Powiat biłgorajski znajduje się w południowej części województwa lubelskiego. Zajmuje powierzchnię 1681 km², co stanowi 6,7% całej powierzchni województwa. Liczba ludności wynosi 103 226 osób, z czego 50,7% stanowią kobiety. Gęstość zaludnienia oscyluje wokół 61 osób/km². Powiat ten składa się z 14 gmin, z czego 3 są gminami miejsko-wiejskimi (Tarnogród, Józefów i Frampol), a jedna miejską (Biłgoraj). Powiat ten cechuje najniższa w województwie stopa bezrobocia rejestrowanego na poziomie 8% przy 35 122 zatrudnionych (łącznie z rolnictwem). Liczba ludności w wieku produkcyjnym wynosi 64 464 osób, a w wieku poprodukcyjnym 17 464 osób.

Rysunek 2.36. przedstawia migracje zagraniczne w powiecie biłgorajskim wraz z prognozami do 2050 roku. Liczba zameldowań w pierwszym analizowanym roku wyniosła 16 osób, natomiast ilość wymeldowań – 13 osób rocznie. W roku 1997 roczna liczba imigrantów zagranicznych osiągnęła stan 22 przy równoczesnym wzroście wymeldowań do poziomu 23 osób i do roku 2005 podlegała nieznacznym wahaniom. W roku 2006 nastąpił znaczny wzrost liczby wymeldowań zagranicznych z terenów powiatu do poziomu 80 osób przy 32 zameldowaniach rocznie. Pułap ten utrzymał się przez kolejne 2 lata. Rok 2009, będący ostatnim rokiem zawierającym dane historyczne, wskazuje stan imigracji zagranicznej na poziomie 35, emigracji zaś na 79 osób. Prognozy dotyczące migracji na terenie powiatu biłgorajskiego pokazują, że należy spodziewać się znacznego wzrostu zameldowań do roku 2020. Zmienna ta ulegnie jednak stabilizacji wokół wartości 65 osób i dzięki niewielkiemu trendowi wzrostowemu w 2050 roku osiągnie pułap 67 zameldowań. Poziom emigracji natomiast w roku 2010 wyniesie 46 osób, aby już w kolejnym roku zwiększyć wartość o 16 wymeldowań. Prognozy dotyczące roku 2019 wskazują, że emigracje

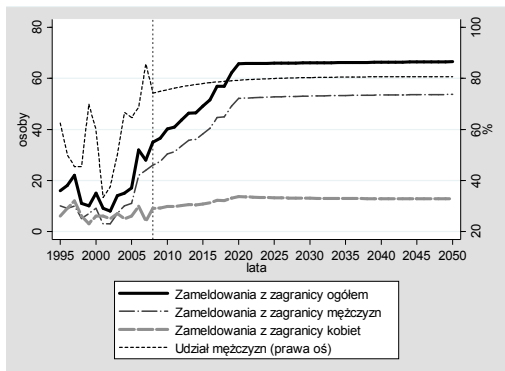

Rys. 2.36. Migracje zagraniczne w powiecie biłgorajskim

³⁵ Wstępną charakterystykę powiatu biłgorajskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: GUS, BDR, www.biłgorajski.pl, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

zagraniczne osiągną najwyższy poziom (równy stanowi z roku 2006) 80 osób opuszczających teren powiatu za granicę na pobyt stały bądź czasowy. W roku 2020 spodziewana jest ponowna redukcja liczby wymeldowań do poziomu 66 osób. Nieznaczny trend wzrostowy, jakiemu podlegać będzie ta zmienna, spowoduje zwiększenie się poziomu emigracji, który w roku 2050 wyniesie 72 osoby. Saldo migracji zagranicznych na terenie powiatu, w całej rozpiętości czasowej zarówno danych historycznych, jak i prognoz, osiąga głównie wartości ujemne. Wyjątki stanowią pierwsze 2 lata analizowanego okresu, gdy saldo przyjmuje wartości niewiele powyżej zera. Kolejnym szczególnym okresem są lata 2001–2005, kiedy to bilans migracji osiągnie poziom najwyższy równy 10. Najniższą wartość, jaką osiągnie saldo migracji zagranicznych, przyniesie rok 2006, kiedy to nastąpi znaczny odpływ ludności netto wynoszący 48 osób. W 2009 przyjmie poziom –9, aby w roku 2020 zbliżyć się do zera. Ostatni rok prognozy pozwala przypuszczać, że saldo migracji spadnie do poziomu –5.

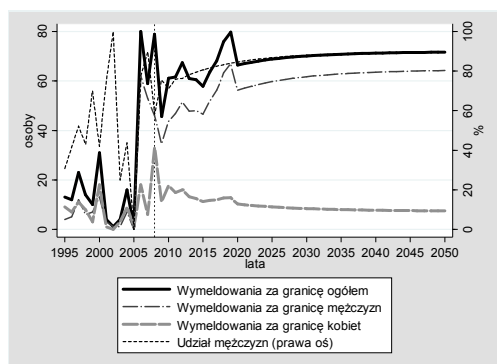
Na rysunku 2.37. przedstawione zostały zameldowania z zagranicy w podziale na płeć w powiecie biłgorajskim. W roku 1995 ilość zameldowań wyniosła 10 dla mężczyzn i 6 dla kobiet. W kolejnym roku wartości te wyrównały się. Do 2009 zameldowania kobiet i mężczyzn wzrosły do odpowiednio 9 i 26 osób. W latach objętych prognozą liczba zameldowań mężczyzn będzie podlegać trendowi wzrostowemu i już w 2020 osiągnie poziom 52 imigrantów rocznie, a do roku 2050 wzrośnie zaledwie o 2 osoby. Wśród kobiet natomiast po początkowym okresie słabego wzrostu zameldowań do 14 osób w 2020 roku, spodziewana jest nieznaczna redukcja tej wartości do roku 2050 do 12 osób. Całkowita liczba zameldowań

Rys. 2.37. Zameldowania z zagranicy w podziale na płeć w powiecie biłgorajskim

z zagranicy na terenie powiatu biłgorajskiego charakteryzuje się wysokim udziałem procentowym mężczyzn. W latach 1995–2009 podlegał znacznym wahaniom, od najniższej zaobserwowanej wartości 33,3% w roku 2001 do poziomu najwyższego w całym analizowanym okresie – 86% w 2007 roku. Po 2 latach spadków, od 2010 będzie systematycznie rósł i osiągnie stan 80% w 2050 roku.

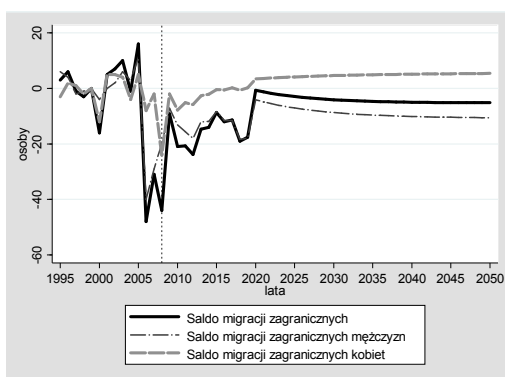
Kolejny rysunek (2.38.) przedstawia wymeldowania za granicę z powiatu biłgorajskiego. W latach 1995–2005 wymeldowania kobiet i mężczyzn nie podlegały

Rys. 2.38. Wymeldowania za granicę w podziale na płeć w powiecie biłgorajskim

znacznych wahaniom, nie licząc roku 1997, kiedy to liczba wymeldowań płci męskiej wyniosła 12 osób, a żeńskiej – 11 osób, i w roku 2000, przyjmując odpowiednio poziomy 13 osób i 18 osób. W roku 2006 nastąpiło znaczne zwiększenie liczby wymeldowań za granicę z powiatu – wymeldowało się aż 62 mężczyzn i 18 kobiet. Skok wartości był jednak chwilowy i w kolejnych latach opadał, jednak liczba kobiet emigrantek gwałtownie wzrosła w roku 2008 do poziomu 33. W ostatnim roku danych historycznych ilość wymeldowań w podziale na płeć wyniosła 34 (mężczyźni) oraz 11 (kobiety). Prognozy dotyczące poziomu emigracji zagranicznej pokazują, że należy spodziewać się nieznacznego wzrostu wymeldowań do 43 osób rocznie płci męskiej i 18 żeńskiej do roku 2010. Można będzie również zauważyć przeciwnie trendy w poziomach wymeldowań kobiet i mężczyzn. Trend wzrostowy będzie dotyczyć płci męskiej i doprowadzi do wyższej wartości wymeldowań z powiatu do poziomu 64 osób, spadkowy natomiast będzie dotyczyć kobiet, obniżając wielkość emigracji do stanu 7 osób w 2050 roku. Procentowy udział mężczyzn w ogóle wymeldowań, podobnie jak w przypadku zameldowań, jest bardzo wysoki. Mężczyźni chętniej opuszczają powiat, niż robią to kobiety. W 2007 roku stanowili aż 90% wszystkich wymeldowań i, pomimo fluktuacji w niedalekiej przyszłości, do roku 2050 poziom ten utrzyma się.

Ostatnie zestawienie graficzne prognoz migracji zagranicznych dla powiatu biłgorajskiego – rysunek 2.39. – przedstawia salda migracji zagranicznych w podziale na płeć. Z racji wysokiego procentowego udziału mężczyzn zarówno w licznie zameldowań, jak i wymeldowań można wysnuć wniosek, że to męska część społeczeństwa powiatu ma największy wpływ na kształtowanie się bilansu migracji zagranicznych. Od roku 1995 do 2005 saldo migracji kobiet i mężczyzn nieznacznie odchyliło się od średnich poziomów (1,4 dla mężczyzn i –0,4 dla kobiet), przyjmując zarówno wartości dodatnie, jak i ujemne. W 2005 roku nastąpił wzrost salda migracji dla kobiet i mężczyzn, przyjmując poziomy 4 i 11.

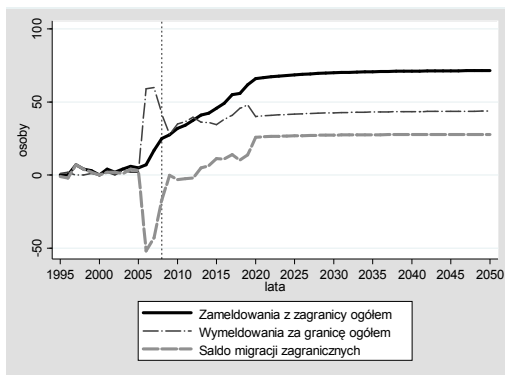
Rys. 2.39. Saldo migracji zagranicznych w podziale na płeć w powiecie biłgorajskim

W rok 2006 ze względu na znaczną liczbę wymeldowań poziom emigracji netto wyniósł –40 mężczyzn i –8 kobiet. Saldo migracji płci męskiej pozostanie już ujemne do końca prognozowanego okresu. Natomiast w przypadku kobiet – od 2019 będzie przyjmowało wartości nieujemne (zero w 2019) i podlegało dalszemu trendowi wzrostowemu. W 2050 roku saldo migracji mężczyzn wyniesie –10, a kobiet 5 jednostek, co daje ogólne saldo na poziomie –5.

2.8. Powiat chełmski³⁶

Powiat chełmski znajduje się we wschodniej części województwa lubelskiego, a jego wschodnia granica jest jednocześnie granicą polsko-ukraińską. Na terenie powiatu znajduje się przejście graniczne w Dorohusku. Powiat ten zajmuje powierzchnię 1887 km² przy liczbie ludności 78 765 osób, co daje średnią gęstość zaludnienia na poziomie 42 osób/km². W skład powiatu wchodzi 15 gmin, z czego tylko jedna jest gminą miejską – Rejowiec Fabryczny. Miasto Chełm jest osobną jednostką powiatową. Proporcje ludności według płci kształtują się na poziomie 38 821 do 39 944 z przewagą kobiet. Stopa bezrobocia rejestrowanego na obszarze powiatu wynosi 16,3% i jest drugą pod względem wielkości w województwie. Liczba osób pracujących na terenie powiatu wynosi 20 196 osób (wraz z pracującymi w rolnictwie). Ziemie uprawne w powiecie zajmują niemal 50% całkowitej powierzchni, co pozwala przypuszczać, że jest to powiat o charakterze rolniczym. Liczba osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym wynosi odpowiednio 48 843 i 13 583 osób.

Rysunek 2.40. przedstawia migracje zagraniczne w powiecie chełmskim w latach 1995–2009 wraz z prognozami do roku 2050. W latach 1995–2005 obie zmienności podlegały niewielkim wahaniom. Średnioroczne zmiany wynosiły 2,5 dla liczby zameldowań oraz 1,3 dla wymeldowań. W roku 2006 nastąpił boom wymeldowań z terenów powiatu chełmskiego. Liczba emigrantów wyniosła wówczas 59 osób i w kolejnym roku wzrosła o jednostkę. W tym czasie wzrosła również liczba nowych zameldowań z zagranicy, nie był to jednak tak spektakularny wzrost, jak w przypadku emigracji. W 2009 roku poziomy zameldowań oraz wymeldowań zrównały się na pułapie 28 osób rocznie. Prognozy dotyczące migracji zagranicznych pokazują, że obu

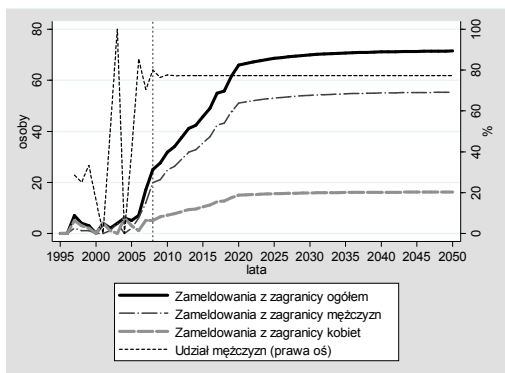
Rys. 2.40. Migracje zagraniczne w powiecie chełmskim

³⁶ Wstępną charakterystykę powiatu chełmskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: GUS, BDR, www.powiat.chelm.pl, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

zmiennym towarzyszyć będzie trend wzrostowy, dla nowych zameldowań z zagranicy jednak będzie on bardziej dynamiczny. W 2050 roku należy spodziewać się 72 wyjazdów z zamiarem czasowego bądź stałego osiedlenia się za granicą do 44 wymeldowań. Ogólne saldo migracji zagranicznych na terenie powiatu dla danych historycznych do roku 2006 przyjmowało stan nieujemny. W 2006 natomiast za sprawą dużej liczby emigrujących spadło do poziomu –52 osób. Dalsze przewidywania dotyczące bilansu migracji pokazują, że już w 2013 roku odzyska ono wartość dodatnią, która utrzyma się aż do końca prognozowanego okresu, osiągając wynik 27 osób.

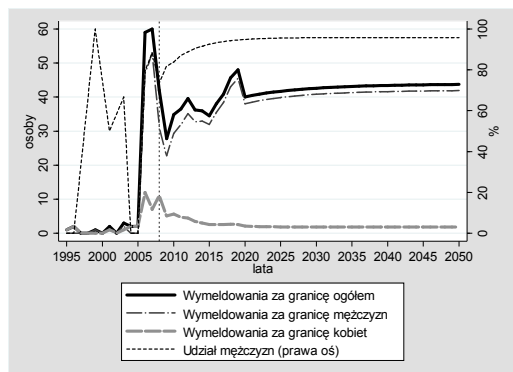
Na rysunku 2.41. przedstawione zostały zameldowania z zagranicy w podziale na płeć w powiecie chełmskim. Na tym obszarze w pierwszych 2 latach analizy nie nastąpiło żadne zameldowanie. W 1997 roku na teren powiatu imigrowało 5 kobiet i 2 mężczyzn. W latach 1998–2006 liczby te podlegały niewielkim fluktuacjom. Maksymalna różnica pomiędzy kolejnymi latami dla obu płci nie przekroczyła 5 zameldowań. W 2007 roku wystąpił znaczny skok liczby imigrantów, liczba nowo zameldowanych z zagranicy mężczyzn wzrosła do poziomu 12 przy 5 osobach płci żeńskiej. Do roku 2009 liczby te wzrosły do 21 w przypadku panów i 6 dla kobiet. W kolejnych latach spodziewany jest wzrost obu wartości przy zachowaniu ich udziałów w zameldowaniach ogółem na poziomie z roku 2008. W 2020 roku 51 mężczyzn z zagranicy postanowi osiedlić się na pobyt czasowy bądź stały na terenie powiatu chełmskiego przy jednoczesnym poziomie kobiecej imigracji rzędu 15 osób. W perspektywie roku 2050 prognozuje się, że migracje zagraniczne na tym obszarze będą podlegać trendowi wzrostowemu, osiągając wartości rzędu 55 osób płci męskiej i 16 płci żeńskiej w ostatnim roku predykcji. Procentowy udział mężczyzn w całkowitej liczbie migracji zagranicznych na terenie powiatu był bardzo wysoki. W roku 2003 udział ten wyniósł 100% przy zaledwie 4 nowych męskich meldunkach z zagranicy. Od 2006 roku kiedy to stosunek imigracji panów do kobiet wyniósł 6:1 (co daje 85%), udział procentowy nie spadł się poniżej poziomu 70%.

Na następnym rysunku (2.42.) przedstawione zostały wymeldowania za granicę w podziale na płeć w powiecie chełmskim. W latach 1995–2000 tylko jeden mężczyzna wymeldował się z powiatu, przy trzech wymeldowaniach kobiet, jednym w 1995 i dwóch rok później. W 2001 roku liczba emigrantów kobiet i mężczyzn zrównała się i wynosiła 1 osobę każdej płci rocznie. Wielka zmiana pod względem ilości wymeldowań nastąpiła dopiero w 2006 roku kiedy to decyzje o emigracji podjęło 47 męż-

Rys. 2.41. Zameldowania z zagranicy w podziale na płeć w powiecie chełmskim

czyn i tylko 12 kobiet. W 2007 roku o 6 więcej mężczyzn opuściło powiat w porównaniu z rokiem poprzednim, jednak liczba ta w 2008 spadła o 41%, a w kolejnym roku o następne 9 osób. Wymeldowania kobiet podlegały podobnym wahaniom, rzadko przekraczając wartość 10 osób. W 2009 roku,

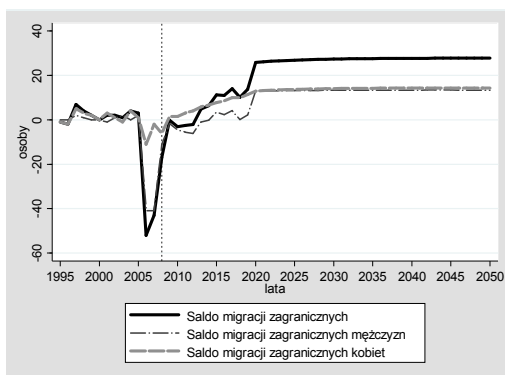

Rys. 2.42. Wymeldowania za granicę w podziale na płeć w powiecie chełmskim

będącym ostatnim rokiem zawierającym informacje historyczne, 23 mężczyzn oraz 5 kobiet emigrowało za granicę. Prognozy na rok 2010 pokazują, że należy spodziewać się kolejnych wzrostów dla obu zmiennych, jednak trend dla kobiet ulegnie odwróceniu i w 2050 roku liczba kobiecych wymeldowań z powiatu uplasuje się na poziomie 2 osób rocznie. Liczba emigrantów zagranicznych płci męskiej wyniesie o 40 osób więcej niż kobiet. Biorąc pod uwagę procentowy udział mężczyzn w całkowitej liczbie

emigrantów z powiatu, można zauważyć, że już od 2006 roku stanowią oni większość, aby w 2020 osiągnąć ponad 95% osób emigrujących.

Salda zagranicznych migracji w podziale na płeć zostały przedstawione na rysunku 2.43. Biorąc pod uwagę większościowy udział mężczyzn zarówno w liczbie wymeldowań zagranicznych, jak i zameldowań z zagranicy można wnioskować, że saldo migracji zagranicznych jest silnie zdeterminowane przez saldo migracji mężczyzn. W 1995 roku saldo migracji kobiet w powiecie wyniosło -1 , zaś w kolejnym roku spadło do poziomu -2 . Bilans mężczyzn w tym czasie wynosił zero dla obu okresów. Do roku 2005 następowało przeplatanie się wartości dodatnich sald z wartościami ujemnymi. Wartości nie spadły poniżej poziomu -1 i nie wyniosły więcej niż 5 osób. W 2006 roku, w którym poziom emigracji gwałtownie wzrósł, saldo migracji dla mężczyzn wyniosło -41 , utrzymując się na tym poziomie w kolejnym roku. Wartości te były najniższe w całym badanym okresie. Bilans kobiet natomiast spadł do poziomu -11 , jednak nie utrzymał tej wartości i w kolejnym roku wzrósł do pułapu -2 , aby następnie znów się obniżyć. W 2009 roku saldo migracji zagranicznych mężczyzn przyjęło stan -2 , a dla płci przeciwnej wartość dodatnią 1 i pozostało nieujemne już w całej rozpiętości czasowej prognozy. Bilans dla mężczyzn stał się natomiast dodatni dopiero w roku 2015, osiągając wartość 3. Do

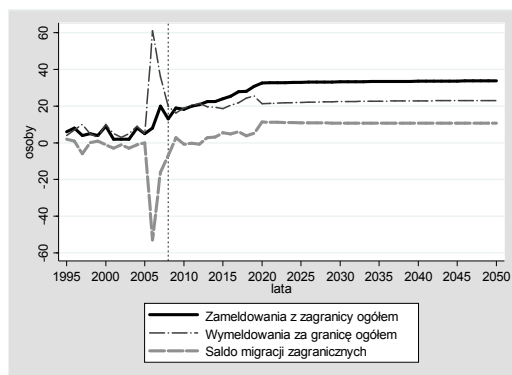
Rys. 2.43. Saldo migracji zagranicznych w podziale na płeć w powiecie chełmskim

końca prognozowanego okresu obie wartości wzrastały i osiągnęły poziomy odpowiednio: 13 dla mężczyzn i 14 dla kobiet.

2.9. Powiat hrubieszowski³⁷

Powiat hrubieszowski znajduje się w południowo-wschodniej części województwa lubelskiego, a jego wschodnia granica jest jednocześnie granicą kraju. Zajmuje powierzchnię 1268 km² i składa się z 8 gmin, w tym jednej miejskiej (miasto Hrubieszów). W skład powiatu wchodzi 224 miejscowości i 173 sołectw. Liczba ludności wynosi 67 059 osób. Na 100 mężczyzn w powiecie przypadają 104 kobiety. Gęstość zaludnienia natomiast wynosi 53 osoby/km². Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie hrubieszowskim wynosi 15,9% , a liczba osób pracujących w 2008 roku osiągnęła poziom 21 120 osób. Udział ludności w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie ludności wynosi w badanym powiecie 61%.

Dane historyczne i prognozy migracji zagranicznych do roku 2050 zostały przedstawione na rysunku 2.44. Poziom zameldowań z zagranicy na terenie powiatu w roku 1995 wyniósł 6 osób przy 4 wymeldowaniach. W kolejnym roku obie te wartości

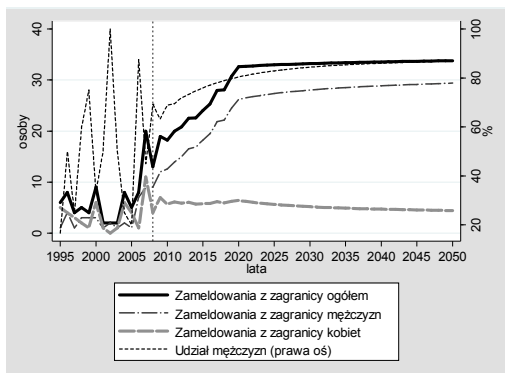
Rys. 2.44. Migracje zagraniczne w powiecie hrubieszowskim

to odpowiednio: 8 i 7 osób. W 1997 roku emigrowało 10 osób i po 2 latach spadków powtórnie została osiągnięta wartość w 2000 roku. W 2006 roku nastąpił znaczny wzrost poziomu wymeldowań za granicę – zmienna ta wzrosła do pułapu 61 emigrantów i była to najwyższa wartość w całym analizowanym okresie. Rok później imigracja na terenie powiatu wynosiła 20 osób przy wyraźnym trendzie wzrostowym, a emigracja – 36 osób rocznie. W pierwszym roku prognozy liczby zameldowań i wymeldowań były sobie równe i osiągnęły 19 osób. W kolejnych prognozowanych latach obie zmienne charakteryzował trend wzrostowy, przy szybszym wzroście zameldowań w stosunku do wymeldowań. W roku 2050 poziom imigracji wyniesie 34 osoby przy 23 zameldowaniach, przy stabilizacji wartości obu zmiennych po roku 2020. Saldo migracji podlegało niewielkim fluktuacjom w pierwszych latach okresu historycznego, przyjmując do roku 2004 zwykle wartości ujemne bliskie zeru. Ważnym rokiem był rok 2006, w którym boom wymeldowań zagranicznych z powiatu hrubieszowskiego spowodował, że bilans migracji gwałtownie spadł do poziomu –53, co było najniższą wartością zarówno w danych historycznych, jak i prognozie. Saldo ogólne migracji

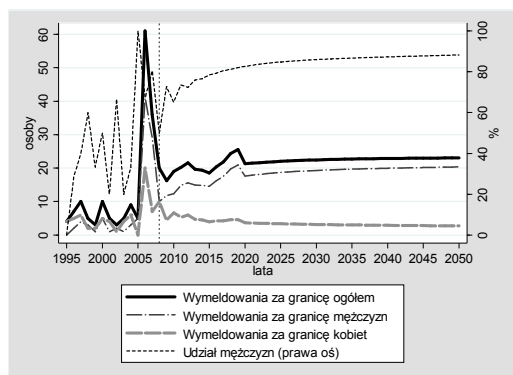
³⁷ Wstępną charakterystykę powiatu hrubieszowskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: GUS, BDR, www.starostwo.hrubieszow.pl, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

w 2012 roku po raz ostatni powinno przyjąć wartość ujemną na poziomie -1 . W kolejnych latach prognozy będzie można zauważyć napływ netto ludności na teren powiatu. W 2050 roku napływ ten wyniesie 11 osób.

Na rysunku 2.45. przedstawiono zameldowania z zagranicy w podziale na płeć w powiecie hrubieszowskim. W latach 1995–2006 można zaobserwować znaczne wahania udziału mężczyzn i kobiet w łącznej ilości imigrantów. W pierwszym analizowanym roku wartości, jakie zostały osiągnięte, wynoszą odpowiednio dla mężczyzn i kobiet 1 oraz 5. Po roku 2006, kiedy wzrósł łączny poziom zameldowań, można zauważyć znaczną dominację mężczyzn pod względem zameldowań zagranicznych – ich udział w imigracji wyniósł 87,5%. Pomimo wzrostu zameldowań płci męskiej, liczba imigrujących kobiet w roku 2007 zwiększyła się o 10 osób, wzrost ten był jednak przejściowy. W roku 2009, będącym ostatnim rokiem danych historycznych, zameldowania według płci w powiecie hrubieszowskim wynosiły kolejno 12 dla mężczyzn i 7 dla kobiet. Prognozy dotyczące imigracji pokazują, że należy się spodziewać wzrostu liczby zameldowań wśród mężczyzn przy jednoczesnym spadku poziomu imigracji kobiet. Prognozuje się, że w 2050 roku 30 osób płci męskiej zamelduje się na terenie powiatu, kobiet zaś tylko 4. Udział mężczyzn w całkowitej liczbie zameldowań na terenie powiatu ulegał bardzo silnym wahaniom w całej rozpiętości czasowej próby. W okresie objętym prognozą spodziewany jest jego wzrost z poziomu 69% w roku 2008 do 87% w roku 2050.

Rys. 2.45. Zameldowania z zagranicy w podziale na płeć w powiecie hrubieszowskim

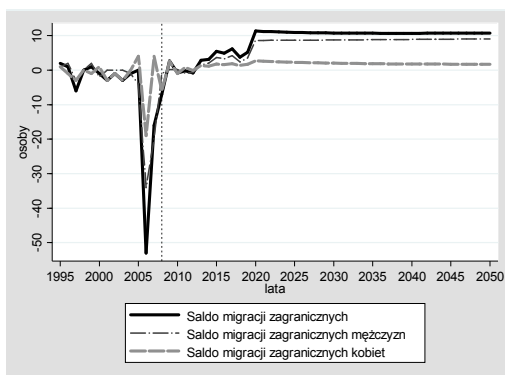
Rys. 2.46. Wymeldowania za granicę w podziale na płeć w powiecie hrubieszowskim

w analizowanym okresie. Skok tych wartości był jednak chwilowy i w kolejnych la-

Dane przedstawione na rysunku 2.46. dotyczą wymeldowań za granicę w powiecie hrubieszowskim z podziałem na płeć. Okres historyczny charakteryzował się przewagą udziału kobiet przed rokiem 2005 i wyraźną przewagą udziału mężczyzn w dalszych latach okresu historycznego. W latach 1995–2005 średnia liczna wymeldowań dla kobiet wynosiła 3,5, dla mężczyzn zaś 2,45. Rok 2006 przyniósł znaczny wzrost liczby wymeldowań zarówno po stronie kobiet, jak i mężczyzn. Poziom imigracji sięgający 41 osób płci męskiej i 20 żeńskiej był najwyższy

tach znacznie się obniżył. W 2009 roku 12 mężczyzn wymeldowało się za granicę na pobyt czasowy lub stały, liczba kobiet była o połowę niższa. Prognozowane wartości pokazują, że liczba emigrantów płci męskiej podlegać będzie trendowi wzrostowemu, żeńskiej zaś – spadkowemu. W roku 2050 prognozowane wartości osiągną poziom 20 dla mężczyzn i 3 dla kobiet. Procentowy udział poszczególnych płci w wymeldowaniach za granicę w powiecie hrubieszowskim wskazuje na znaczną dominację mężczyzn. Lata 1995–2004 stanowiły okres, w którym stosunek liczby mężczyzn do kobiet w wymeldowaniach zagranicznych z terenów powiatu był najniższy. Prognozy dotyczące liczby wymeldowań do roku 2050 pokazują, że należy spodziewać się wzrostu procentowego udziału mężczyzn. W roku 2050 będzie to około 90%.

Ostatnim rysunkiem dotyczącym powiatu hrubieszowskiego jest rysunek 2.47. przedstawiający salda migracji zagranicznych z podziałem na płeć. Salda te, jak w przypadku innych powiatów, podlegały niewielkim wahaniom przed rokiem 2005. Warto zwrócić uwagę na fakt, że saldo migracji zagranicznej kobiet częściej przyjmuje wartości ujemne niż saldo migracji mężczyzn. W 2006 roku za sprawą znacznej liczby wymeldowań oba salda spadają znacznie poniżej zera. Wartości te są najniższe z całego okresu historycznego oraz prognoz, osiągając poziom –34 dla mężczyzn i –19 dla kobiet. W 2009 roku na terenie powiatu hrubieszowskiego oszacowany został napływ netto kobiet w wysokości 3 osób, zaś mężczyzn na poziomie zera. W kolejnych prognozowanych latach salda przyjmowały wartości ujemne, jednak od roku 2012 były już tylko dodatnie. Saldo migracji mężczyzn powinno podlegać w przyszłości tendencji wzrostowej – w 2050 jego poziom wyniesie 9 jednostek wobec 2 osób w przypadku kobiet.

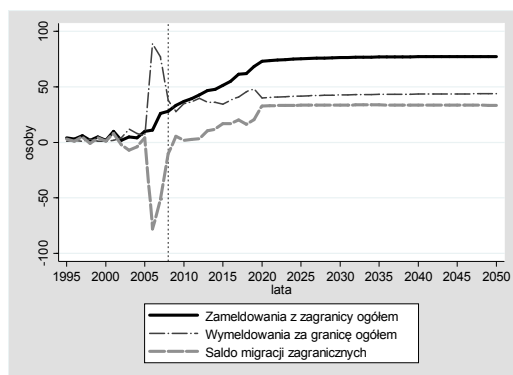
Rys. 2.47. Saldo migracji zagranicznych w podziale na płeć w powiecie hrubieszowskim

2.10. Powiat krasnostawski³⁸

Powiat krasnostawski znajduje się w centralnej części województwa lubelskiego. Zajmuje powierzchnię 1031 km², a liczba ludności wynosi 67 824 osób, z czego 51,6% stanowią kobiety. Powiat ten składa się z 10 gmin, w tym jednej gminy miejskiej (Krasnystaw). Stopa bezrobocia rejestrowanego na tym obszarze wyniosła w 2009 roku 13,6%. Liczba ludności w wieku produkcyjnym równa się 41 298 osób. Gęstość zaludnienia w powiecie krasnostawskim to 65,7 osób/km².

³⁸ Wstępną charakterystykę powiatu krasnostawskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: GUS, BDR, www.krasnystaw-powiat.pl, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

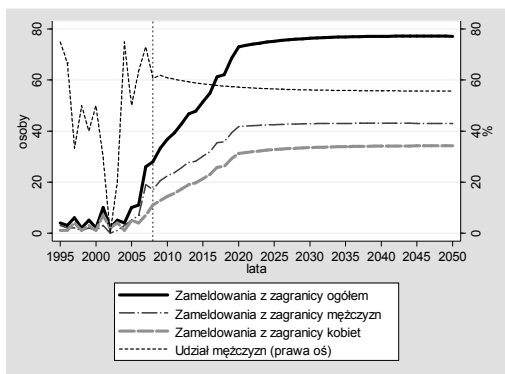
Rysunek 2.48. przedstawia migrację zagraniczną na obszarze powiatu krasnostawskiego. W latach 1995–2000 zarówno liczba zameldowań, jak i wymeldowań podlegała nieznacznym fluktuacjom.

Rys. 2.48. Migracje zagraniczne w powiecie krasnostawskim

Były to jednak wielkości relatywnie niewielkie – nie przekraczały 6 osób rocznie. W 2003 roku sytuacja ta uległa zmianie, liczba emigrantów wyniosła 12 osób przy 5 nowych zameldowaniach z zagranicy. Trzy lata później poziom emigracji urósł do najwyższej wartości w całej próbie i osiągnął pułap 89 wymeldowań, co spowodowało spadek salda do stanu –78 osób. Wzrost liczby migrujących można było również zauważyć w przypadku liczby zameldowań z zagranicy, które w roku 2008 osiągnęły poziom 28 i były mniejsze od wymeldowań o 10 osób. Ostatni rok danych historycznych przyniósł wzrost imigracji przy jednoczesnym spadku liczby emigrantów, osiągając kolejno 33 i 28 osób. Prognozy dotyczące ruchów migracyjnych zagranicznych na terenie powiatu krasnostawskiego pokazują, że należy spodziewać się wzrostu obu zmiennych, przy czym wzrost ten w przypadku zameldowań będzie większy. Silny wzrost liczby zameldowań powinien trwać do 2019 roku do poziomu 73 osób, zaś liczba wymeldowań w tym czasie powinna osiągnąć poziom 40. W ostatnim roku prognozy zmienne te osiągną poziom 77 i 44 osób kolejno dla zameldowań i wymeldowań.

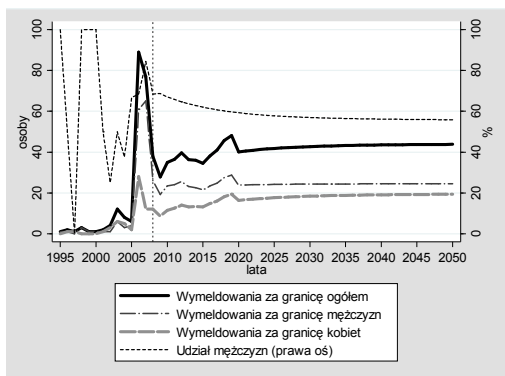
Rysunek 2.49. przedstawia zameldowania z zagranicy na terenie powiatu krasnostawskiego w podziale na płeć. W latach 1995–2006 zmienne dla kobiet i mężczyzn podlegały nieznacznym fluktuacjom, przyjmując średnie wartości 2,5 dla mężczyzn i 2,8 dla kobiet. Poziom imigracji na terenie powiatu w tych latach nie był wysoki. Pewny ich wzrost można zauważyć dopiero w roku 2007, w którym zameldowało się aż 19 mężczyzn i tylko 7 kobiet. W kolejnym roku wartości te uległy przeciwnym zmianom – liczba kobiet imigrujących na analizowany obszar zwiększyła się o 4 osoby, liczba mężczyzn zmniejszyła się natomiast o 2 osoby. W pierwszym prognozowanym roku należy spodziewać się niewielkich wzrostów dla obu płci. Trend ten utrzyma się do 2050 roku, osiągając wartość 43 dla zameldowań mężczyzn i 34 kobiet. Do roku 2019 wzrost liczby zameldowań zarówno wśród

Rys. 2.49. Zameldowania z zagranicy w podziale na płeć w powiecie krasnostawskim

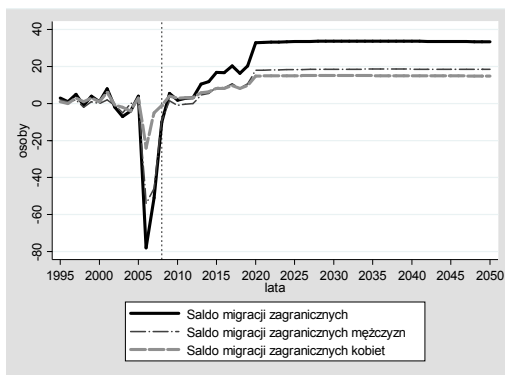
kobiet, jak i mężczyzn powinien zachowywać dynamiczny charakter, osiągając w tym roku poziomy odpowiednio 39 (mężczyźni) i 29 (kobiety). Udział mężczyzn w ogólnej licznie zameldowań na terenie powiatu krasnostawskiego podlegał wahaniom w pierwszych 10 latach danych historycznych ze względu na niewielką skalę omawianego zjawiska. W kolejnych latach próby – po roku 2004 – oscylował w granicach 50%–70%. Godny uwagi jest fakt, że kobiety stanowią większość wśród ludności powiatu. W prognozowanym okresie udział mężczyzn wśród osób meldujących się w powiecie powinien ulec redukcji do 56% w perspektywie horyzontu czasowego prognozy wobec 61% w ostatnim roku historycznym.

Rysunek 2.50. przedstawia natomiast emigrację zagraniczną w podziale na płeć w powiecie krasnostawskim. W latach 1995–2002 wielkości wymeldowań kobiet i mężczyzn nie przekraczały 3 osób rocznie. W roku 2003 liczba wymeldowań wzrosła nieznacznie do 6 osób w przypadku każdej z płci. Gwałtowny wzrost liczby wymeldowań z terenów powiatu nastąpił w roku 2006, kiedy to 61 mężczyzn i 28 kobiet podjęło decyzję o opuszczeniu powiatu na pobyt czasowy bądź stały. Oznacza to, że mężczyźni stanowili 69% emigrantów. Rok później liczba kobiecych wymeldowań spadła o ponad połowę, mężczyzn wzrosła natomiast o kolejne 4 osoby. W ostatnim roku danych historycznych po znacznym spadku wartości te wynosiły odpowiednio dla mężczyzn i kobiet 19 i 9. W okresie prognozy do roku 2019 można zauważyć wyraźne trendy wzrostowe dla obu zmiennych do poziomu 29 mężczyzn i 20 kobiet. W kolejnych latach powinna nastąpić charakterystyczna dla prognoz migracji w tym okresie stabilizacja poziomów wymeldowań kobiet i mężczyzn. W 2050 roku spodziewany jest poziom 24 wymeldowań zagranicznych mężczyzn i 19 kobiet. Udział mężczyzn w perspektywie roku 2050 przy malejącej tendencji powinien osiągnąć poziom 56% wymeldowań zagranicznych względem 68% w roku 2008.

Rys. 2.50. Wymeldowania za granicę w podziale na płeć w powiecie krasnostawskim

Rysunek 2.51. dotyczący powiatu krasnostawskiego przedstawia saldo migracji w podziale na płeć. Wielkości bilansu migracji w początkowych latach danych historycznych podlegały niewielkim fluktuacjom i oscylowały wokół zera dla obu płci. W 2006 roku doszło do silnych spadków sald migracji do poziomów -54 i -24 odpowiednio dla kobiet i mężczyzn. Były to najniższe wartości na przełomie całego analizowanego okresu. W 2009 roku salda migracji osiągają wartości dodatnie, natomiast dalsze predykcje dotyczące migracji w podziale na płeć w powiecie krasnostawskim pokazują, że należy spodziewać się w dalszym ciągu dodatnich zagranicznych napływów ludności netto. W 2050 roku spodziewane wartości sald, jakie zostaną osiągnięte, to 19 dla mężczyzn i 15 dla kobiet.

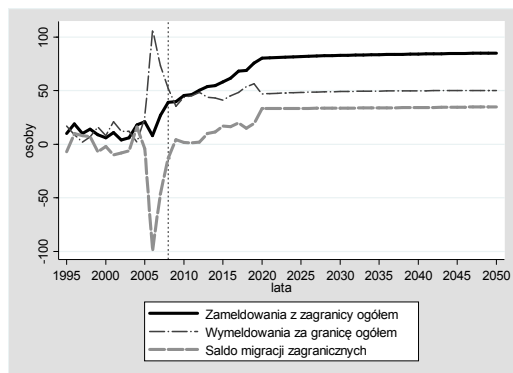
Rys. 2.51. Saldo migracji zagranicznych w podziale na płeć w powiecie krasnostawskim

2.11. Powiat tomaszowski³⁹

Powiat tomaszowski leży w południowo-wschodniej części województwa lubelskiego przy granicy z Ukrainą. Jest to jeden z 8 powiatów należących do podregionu chełmsko-zamojskiego o powierzchni 1489 km^2 . Obszar ten podzielony jest na 13 jednostek gminnych, z czego 1 ma charakter miejski (Tomaszów Lubelski), 2 miejsko-wiejski (Łaszczów i Tyszowce) i aż 10 wiejski. Powiat tomaszowski zamieszkuje 86 657 mieszkańców. Pod względem liczby ludności sklasyfikowany jest na 3. miejscu w podregionie chełmsko-zamojskim. Na analizowanym terenie nieznacznie przeważa ludność płci żeńskiej, stanowiąc prawie 51% wszystkich mieszkańców. Struktura ludności według grup ekonomicznych cechuje się wysokim udziałem ludności w wieku produkcyjnym 62% i niskimi odsetkami w przypadku ludności w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej) i w wieku poprodukcyjnym wynoszącymi odpowiednio 20% i 18%. W 2009 roku w powiecie tomaszowskim pracowało 26 258 osób. Z kolei liczba bezrobotnych w tym samym roku wynosiła 5819 osób, przy czym 54% stanowili mężczyźni.

³⁹ Wstępną charakterystykę powiatu tomaszowskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: www.powiat-tomaszowski.com.pl; GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

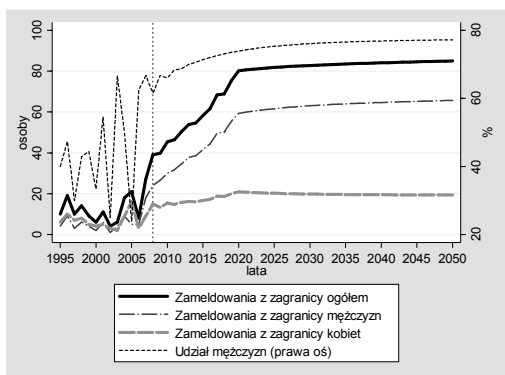
Biorąc pod uwagę saldo migracji zagranicznych w powiecie tomaszowskim zaprezentowane na rysunku 2.52., można zauważyć, że zmienna ta w latach 1995–2005 cechowała się znacznymi fluktuacjami. Przyczyniały się do tego zmiany zachodzące wśród osób chcących zmienić miejsce zamieszkania. Liczba zameldowań z zagranicy na początku badanego okresu zmniejszała się i w 2002 roku wyniosła zaledwie 4 osoby. Z drugiej strony zaś liczba wymeldowań dochodziła do 21 osób. Należy zwrócić uwagę na rok 2006, kiedy to zaobserwowano największy poziom ujemnego salda migracji wynoszący –99 osób. Do tak nagłego spadku wartości salda przyczyniło się gwałtowne zwiększenie liczby wy-

Rys. 2.52. Migracje zagraniczne w powiecie tomaszowskim

meldowań z 25 osób w 2005 roku do 107 osób rok później. W kolejnych latach następował jednak systematyczny spadek liczby wymeldowań za granicę, któremu towarzyszył wzrost liczby zameldowań z zagranicy. W konsekwencji na koniec 2009 roku saldo migracji osiągnęło wynik dodatni (4 osoby). Według przeprowadzonych prognoz wskutek zbliżonej skali wymeldowań za granicę oraz zameldowań z zagranicy przez kolejne 3 lata obserwowana będzie stabilizacja salda migracji zagranicznych. Dopiero od 2013 roku saldo migracji zacznie się zwiększać. Zameldowania z zagranicy będzie cechowała wyraźna tendencja rosnąca, a liczba wymeldowań będzie oscylować wokół 46 osób. Zmiany te doprowadzą do tego, że w 2020 roku saldo migracji powinno wynosić 33 osoby. Końcowy okres prognozy to utrzymanie się wielkości ruchów migracyjnych na poziomie zbliżonym do zaobserwowanego w roku 2020.

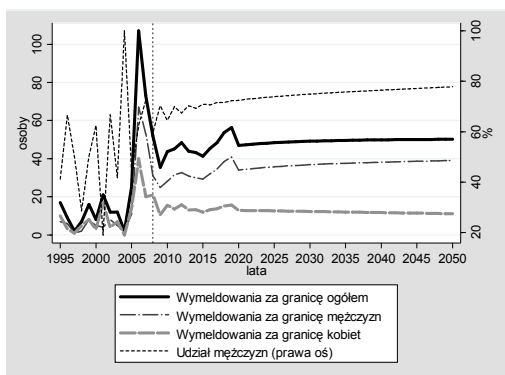
Analizując zameldowania zagraniczne w powiecie tomaszowskim w podziale na płeć (rysunek 2.53.), można zauważyć, że w latach stanowiących podstawę prognozy mobilność obu płci podlegała wahaniom, natomiast ich poziom był stosunkowo niewielki. Udział mężczyzn w poziomie zameldowań z zagranicy oscylował w granicach od 17% do 70%. Od roku 2009 prognozuje się, że mężczyźni będą stanowić znaczącą większość w zameldowaniach z zagranicy. Ich udział w ogóle zameldowań przez cały okres prognozy będzie systematycznie rósł, aż osiągnie stabilny poziom 78% w ostatnich latach predykcji. Zameldowania z zagranicy osób płci męskiej będą w największym stopniu determinować prognozowany w la-

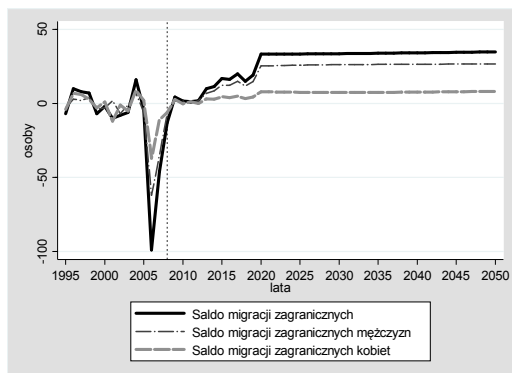
Rys. 2.53. Zameldowania z zagranicy w podziale na płeć w powiecie tomaszowskim

tach 2009–2020 systematyczny wzrost liczby zameldowań z zagranicy, a w konsekwencji wpłyną na poziom salda migracji zagranicznych. Liczba zameldowań z zagranicy w przypadku osób płci żeńskiej od 2009 roku również będzie systematycznie rosła. Prognozowany wzrost będzie jednak znacznie mniejszy niż w przypadku mężczyzn. Szacuje się, że do 2020 roku liczba zameldowań kobiet w powiecie tomaszowskim wzrośnie do 8 osób i w kolejnych latach, stanowiących horyzont prognozy, utrzyma się na tym poziomie.

Na rysunku 2.54. zaprezentowano wymeldowania z zagranicy w podziale na płeć w powiecie tomaszowskim wraz z prognozą do roku 2050. Podobnie jak w przypadku zameldowań z zagranicy, wymeldowania za granicę w powiecie tomaszowskim charakteryzowały się silnymi fluktuacjami udziału mężczyzn w ogólnej liczbie wymeldowań w latach 1995–2008. Najmniejszy odsetek wymeldowań wśród mężczyzn zanotowano w 2001 roku. Wyniósł on 19%. Jednocześnie największy ich udział przypadał na rok 2004, kiedy to mężczyźni w 100% determinowali wielkość wymeldowań. Skłonność mężczyzn do zmiany miejsca zamieszkania w okresie prognozy będzie wyraźnie większa niż w przypadku kobiet. W 2050 roku powinna dochodzić nawet do 80%. Wpływ na taką dominację mężczyzn w tworzeniu badanego zjawiska będą miały różnokierunkowe zmiany liczby wymeldowań w grupach obu płci. Liczba wymeldowań za granicę w przypadku mężczyzn będzie charakteryzowała się tendencją rosnącą w ciągu trwania całego okresu prognozy, z kolei w przypadku kobiet będzie to tendencja odwrotna (malejąca).

Rys. 2.54. Wymeldowania za granicę w podziale na płeć w powiecie tomaszowskim

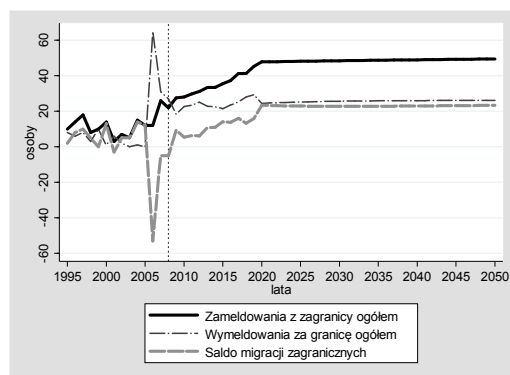
Rys. 2.55. Saldo migracji zagranicznych w podziale na płeć w powiecie tomaszowskim

Analizując rysunek 2.55., na którym zaprezentowano saldo migracji zagranicznych w podziale na płeć w powiecie tomaszowskim, należy stwierdzić, że w latach 1995–2005 saldo migracji zagranicznych zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn oscylowało wokół zera, co znajdowało przełożenie na saldo migracji zagranicznych. W 2006 roku na skutek nagłego wzrostu liczby wymeldowań nastąpił gwałtowny spadek salda migracji zagranicznych zarówno kobiet, jak i mężczyzn. Zanotowane wielkości wyniosły –62 osoby w przypadku mężczyzn

oraz –37 osób w przypadku kobiet. W kolejnych latach stanowiących podstawę dokonanej prognozy bilans migracji zagranicznych ulegał poprawie. Szacuje się, że już w pierwszych latach prognozy zanotowane zostaną dodatnie salda migracji zagranicznych. Niespodziewanie – osoby z zagranicy częściej wyrażać będą chęć osiedlenia się w powiecie tomaszowskim, niż miejscowa ludność pragnienie zmiany miejsca zamieszkania w poszukiwaniu lepszych warunków. Szczególnie dotyczyć to będzie mężczyzn, których dodatnie saldo migracji w okresie prognozy wzrośnie nawet do 27 osób.

2.12. Powiat zamojski⁴⁰

Powiat zamojski jest drugim co do wielkości regionem położonym w podregionie chelmsko-zamojskim. Zajmuje on powierzchnię 1870km². Obszar ten zamieszkuje 109 181 mieszkańców. Pod względem liczby ludności sklasyfikowany jest na 5. miejscu ze wszystkich powiatów leżących w granicach województwa. Powiat zamojski podzielony jest na 15 gmin. Trzy z nich należą do grupy gmin o charakterze miejsko-wiejskim, reszta to typowe gminy wiejskie. Podobnie jak w większości przypadków, w badanym powiecie największą grupę tworzą osoby w wieku produkcyjnym – około 61%. Ludność w większym stopniu tworząca tę grupę ekonomiczną to mężczyźni – 54%. Najmniej liczną grupą jest ludność w wieku poprodukcyjnym – 19%. W tym przypadku dominującą płcią są kobiety. Odsetek mężczyzn w 2009 roku wyniósł zaledwie 32%. Może to być spowodowane różnicą w średniej długości życia pomiędzy osobami płci żeńskiej a płci męskiej. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie zamojskim w roku 2009 wyniosła 12,9%. Zanotowana wartość była mniejsza niż średnia stopa bezrobocia rejestrowanego w skali całego województwa (13,7%), przy czym prawie 52% ogólnej liczby bezrobotnych stanowili mężczyźni. Większość osób z powiatu zamojskiego (75%) pracuje w sektorze rolniczym.

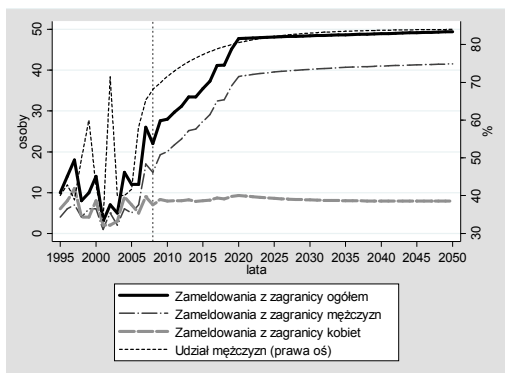
Rys. 2.56. Migracje zagraniczne w powiecie zamojskim

Na rysunku 2.56. zaprezentowano migracje zagraniczne w powiecie zamojskim. Średnioroczna liczba zameldowań z zagranicy w okresie od 1995 roku do 2005 wynosiła około 10 osób, a średnioroczna liczba wymeldowań za granicę była o połowę mniejsza. Zmiana tej stabilnej sytuacji nastąpiła od 2006 roku, kiedy to druga z wyróżnionych zmiennych gwałtownie wzrosła. Zwiększenie mobilności w powiecie zamojskim było jednostronne – zwiększył się poziom wymeldowań, podczas gdy liczba zameldowań pozostała

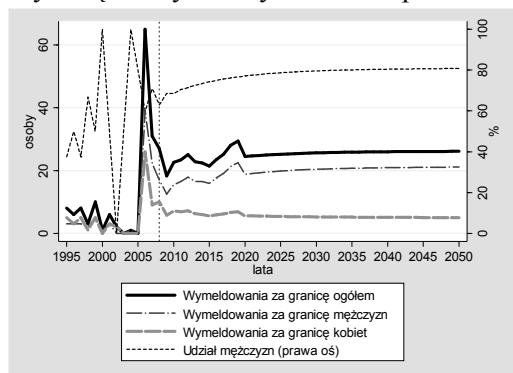
⁴⁰ Wstępną charakterystykę powiatu zamojskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: www.powiatzamojski.pl; GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

na niezmiennym poziomie. Przyczyniło się to do znacznego spadku salda migracji zagranicznych. W 2006 roku ujemne saldo migracji wyniosło bowiem 53 osoby. Po roku 2006 liczba wymeldowań spadła, natomiast wzrosła liczba zameldowań z zagranicy, co znacznie poprawiło bilans migracji zagranicznych. Szacuje się, że rosnąca tendencja w przypadku liczby zameldowań z zagranicy utrzyma się do roku 2020, a liczba wymeldowań po okresie wahań ustabilizuje się na poziomie około 25 osób w roku 2020. Wzrost liczby zameldowań z zagranicy przy relatywnie stałym poziomie wymeldowań spowoduje, że saldo migracji zagranicznej w okresie całej prognozy będzie dodatnie i do roku 2020 będzie systematycznie rosło. Po okresie wzrostu prognozuje się, iż od roku 2020 wielkość salda migracji zagranicznych wyniesie 23 osoby.

Analiza rysunku 2.57., na którym zaprezentowane zostały zameldowania z zagranicy w podziale na płeć wraz z prognozą do roku 2050 pozwala stwierdzić, iż do 2003 roku występowały wahania z malejącą tendencją ogólnej liczby zameldowań. W kolejnych latach nastąpiło odwrócenie tej tendencji. W okresie historycznym udział mężczyzn z roku na rok ulegał silnym fluktuacjom: 30%–70%. Jednakże od 2006 roku w przypadku obserwowanego ruchu migracyjnego jednostronnie zaczęli dominować mężczyźni. Ich udział w roku 2009 wzrósł do 70%. Na podstawie przeprowadzonej prognozy można stwierdzić, iż najdynamiczniejszy okres zwiększania się liczby zameldowań z zagranicy w przypadku mężczyzn przypadnie na lata 2010–2020. W przypadku kobiet przewidywany jest relatywnie stały poziom imigracji na teren powiatu zamojskiego w całym okresie prognozy. Na skutek wzrostu liczby zameldowań mężczyzn przy jednocześnie relatywnie stabilnym poziomie zameldowań kobiet udział mężczyzn będzie systematycznie rósł i po 2040 roku ustabilizuje się na poziomie 84%.

Rys. 2.57. Zameldowania z zagranicy w podziale na płeć w powiecie zamojskim

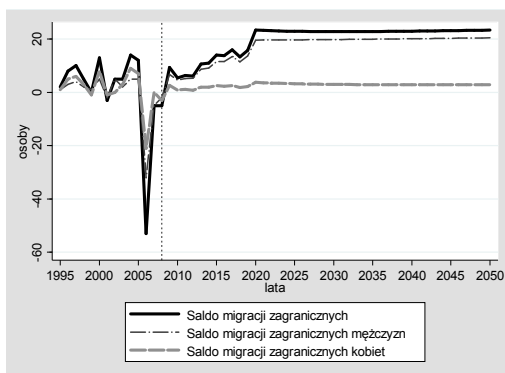

Rys. 2.58. Wymeldowania za granicę w podziale na płeć w powiecie zamojskim

Analizując wymeldowania za granicę z obszaru powiatu zamojskiego w podziale na płeć (rysunek 2.58.), możemy zauważyć, że zarówno w przypadku mężczyzn, jak i kobiet do 2005 roku poziom emigracji był relatywnie niewielki. W 2006 roku nastąpił znaczny wzrost liczby wymeldowań, kiedy to zanotowano 26 wymeldowań w przypadku kobiet oraz 39 w przypadku mężczyzn. Kolejne 3 lata przyniosły zmniejszenie natężenia tego zjawiska do 6 kobiet i 13 mężczyzn. W przypadku wy-

meldowań od roku 2005 większą mobilnością charakteryzowali się mężczyźni. W 2009 ich odsetek w ogólnym poziomie emigracji za granicę wynosił 69%, a w kolejnych latach powinien on podlegać wzrostom aż do 2042 roku, kiedy to ustabilizuje się na poziomie 81%. Przewiduje się, że liczba wymeldowań za granicę w przypadku kobiet w latach 2019–2025 będzie najwyższa (9 osób rocznie), a w pozostałych latach prognozy liczba ta będzie o 1 osobę mniejsza.

Saldo migracji zagranicznych w powiecie zamojskim zaprezentowane w podziale na płeć na rysunku 2.59. w latach 1995–2008 przybierało zazwyczaj wartości dodatnie. Jedyne wyjątki to rok 2001 i lata 2006–2008, kiedy drastycznie zwiększył się poziom emigracji za granicę. Jednakże można przyjąć, iż są to obserwacje nietypowe, ponieważ odbiegają od ogólnych tendencji. Wpływ różnych czynników spowoduje, że w kolejnych latach stanowiących horyzont prognozy powiat zamojski stanie się bardziej przyjazny dla ludności zagranicznej. Dodatnie saldo migracji do 2019 roku wzrośnie trzykrotnie w porównaniu do poziomu z roku 2009. Wpływ na taki przebieg będą mieli w głównej mierze mężczyźni. To wzrost zainteresowania powiatem zamojskim i chęć osiedlenia się w jego granicach widoczne wśród mężczyzn będą determinować ogólny poziom salda migracji. Ten dodatni bilans w ich przypadku do 2020 roku wzrośnie do poziomu 20 osób, a w kolejnych latach ustabilizuje się na tym poziomie.

Rys. 2.59. Saldo migracji zagranicznych w podziale na płeć w powiecie zamojskim

2.13. Powiat miasto Chełm⁴¹

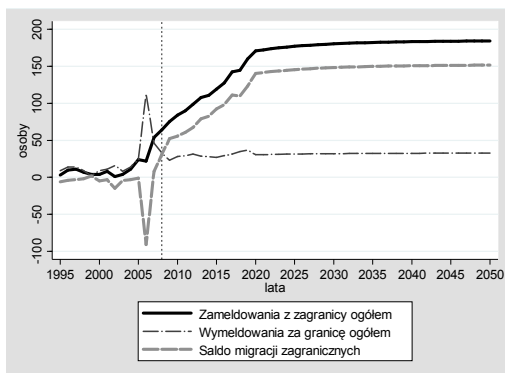
Chełm jest miastem przygranicznym na prawach powiatu, dawną stolicą księstwa, województwa i ziemi chełmskiej. Jego powierzchnia wynosi 35 km² i jest to drugie pod względem liczby ludności miasto w województwie lubelskim. Zamieszkuje je 67 650 osób. Ludność z obserwowanego obszaru charakteryzuje się 3% przewagą kobiet. Różnica ta jest szczególnie widoczna wśród ludności w wieku poprodukcyjnym. Mężczyźni zaledwie w 29% przyczyniają się do jej tworzenia. Ludność w wieku poprodukcyjnym stanowi zarazem 16% ogółu osób zamieszkałych analizowanych powiecie. Licniejsza o 1 p.p. jest grupa w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), gdzie z kolei nieznacznie (o 1 p.p.) dominują mężczyźni. Największą część społeczeństwa z powiatu m. Chełm to osoby w wieku produkcyjnym,

⁴¹ Wstępną charakterystykę powiatu m. Chełm opracowano na podstawie następujących źródeł www.urzad.chem.pl/chem.pl/um/; GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

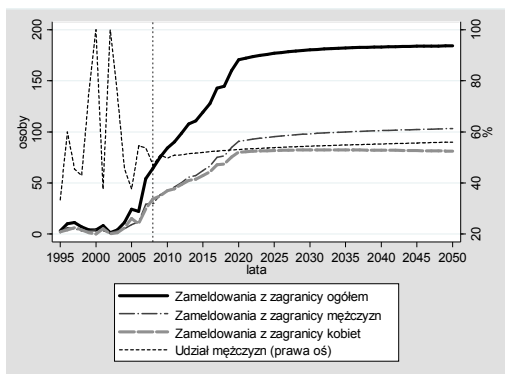
w przypadku których około 50% stanowią mężczyźni. W 2009 roku w powiecie m. Chełm stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła 15,5% i była jedną z większych w całym województwie lubelskim. Problem bezrobocia w większym stopniu dotyczy kobiet. Ich udział w ogólnej liczbie osób pozostających bez pracy wynosił 54%. Zatrudnienie na badanym rynku pracy skupia się w dwóch sektorach ekonomicznych: przemysłowym i usługowym.

Rysunek 2.60. przedstawia migracje zagraniczne w Chełmie w latach 1995–2008 wraz z prognozami do roku 2050. Od początku badanego okresu do roku 2006 w powiecie m. Chełm obserwowano nieznacznie wyższą liczbę wymeldowań niż zameldowań. Obie wielkości od roku 2003 charakteryzowały się tendencją rosnącą. W roku 2006 ze względu na znaczny wzrost liczby wymeldowań saldo migracji spadło do –91 osób. W kolejnych latach skala emigracji w powiecie m. Chełm ulegała zmniejszeniu przy rosnącej liczbie imigrantów. Spowodowało to przełamanie ujemnego salda migracji zagranicznej. Zgodnie z opracowaną prognozą, szacuje się, że tendencje te utrzymają się w kolejnych latach. Prognozy przewidują, że do roku 2020 obserwowany będzie dynamiczny wzrost liczby zameldowań z zagranicy oraz relatywnie stabilny poziom wymeldowań z analizowanego powiatu. Czynniki te przełożą się na szybki wzrost salda migracji zagranicznej. Po roku 2020 nastąpi znaczny spadek tempa wzrostu zameldowań, co będzie skutkowało słabszym wzrostem salda migracji zagranicznej. Prognozuje się, że na koniec 2050 roku w Chełmie zameldują się 184 osoby z zagranicy, natomiast za granicę wymeldują się 32 osoby, a saldo migracji zagranicznych wyniesie 152 osoby.

Jak wynika z rysunku 2.61., powiat m. Chełm do 2004 roku był mało dostępny dla osób z zagranicy. Można tak stwierdzić, obserwując liczbę zameldowań w tym czasie. Dopiero kolejne lata przyniosły większe możliwości osiedlenia się na tym obszarze. Średnioroczne tempo wzrostu zameldowań z zagranicy w powiecie m. Chełm, jakie zanotowano w latach 2005–2008, wynosiło 58%. W roku bezpośrednio poprzedzającym prognozę ogólna liczba imigracji wyniosła 75 osób, z czego 38 osób stanowili mężczyźni. Szacuje się, że również w pierwszej fazie prognozy liczba imigrantów z za-

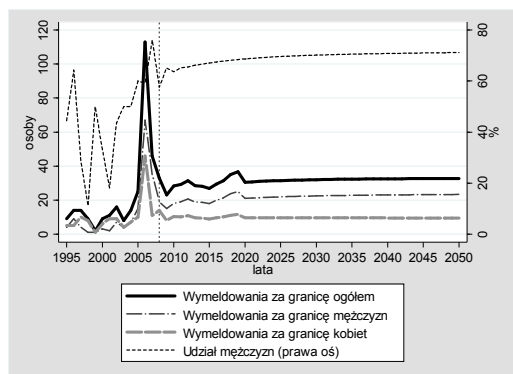

Rys. 2.60. Migracje zagraniczne w Chełmie

Rys. 2.61. Zameldowania z zagranicy w podziale na płeć w Chełmie

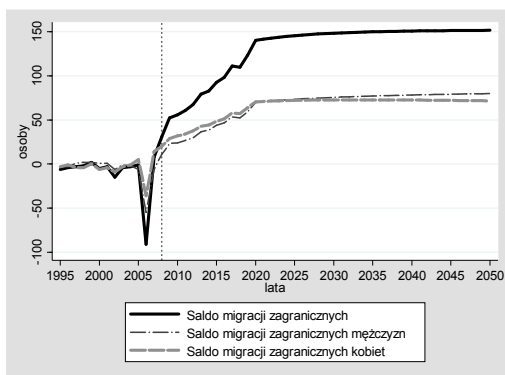
granicy będzie wzrastać w podobnym tempie. Rozpatrując rozkład udziału obu tych grup dotychczas, można zauważyć, że wykazywały się one rosnącą mobilnością. Wyjątki zaobserwować można w roku 2000 i 2002, kiedy to mężczyźni tworzyli 100% ogólnych zameldowań w powiecie. Szacuje się, że w początkowym okresie prognozy udział obu grup będzie porównywalny. Dopiero od 2018 roku poprzez większe tempo wzrostu w przypadku zameldowań wśród mężczyzn ich udział zacznie być znaczący.

Rys. 2.62. Wymeldowania za granicę w podziale na płeć w Chełmie

się, że w kolejnych latach liczebność ta będzie się zwiększała i w 2017 roku wyniesie 31 osób. W dalszej przyszłości taki stan liczbowy powinien się utrzymywać. Jak w większości z opisywanych przypadków, to wymeldowania za granicę w grupie mężczyzn nabierają znaczenia. Osoby tej płci będą stanowiły około 70% ogólnej liczby emigrantów w powiecie m. Chełm.

Na rysunku 2.63. zaprezentowano saldo migracji zagranicznych w podziale na płeć w powiecie m. Chełm w latach 1995–2008 wraz z prognozami do 2050 roku. W latach 1995–2005 obserwowano nieznaczne wielkości sald migracji zagranicznych zarówno w przypadku mężczyzn, jak i kobiet. W roku 2006 na skutek znacznego wzrostu liczby osób emigrujących z terenu powiatu zanotowane zostały wielkości skrajnie niskie, wynoszące –55 osób w przypadku mężczyzn oraz –36 osób w przypadku kobiet. Kolejne 2 lata przyniosły poprawę bilansu migracji zagranicznych zarówno kobiet, jak i mężczyzn. Zgodnie z przeprowadzoną prognozą w latach 2010–2020, przewiduje się dalszy i systematyczny wzrost sald migracji zagranicznych w przypadku obu płci. Przyczynią się do tego oso-

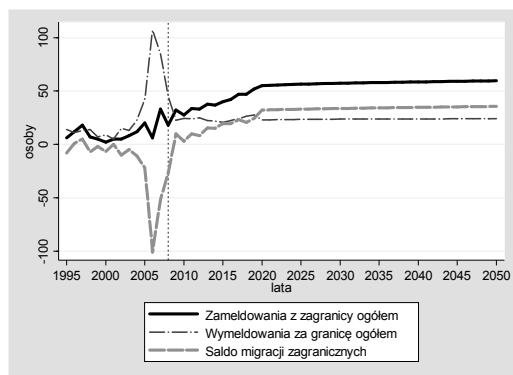
Rys. 2.63. Saldo migracji zagranicznych w podziale na płeć w Chełmie

by obu płci, z tym że w początkowej fazie prognozy tempo wzrostu w przypadku kobiet będzie nieco większe. Mężczyźni zaczną nieznacznie wyprzedzać kobiety pod względem salda migracji zagranicznych dopiero od 2024 roku. Przyczyni się do tego przewidywany okres stagnacji na kolejne lata w przypadku kobiet.

2.14. Powiat miasto Zamość⁴²

Kolejnym miastem na prawach powiatu w województwie lubelskim jest Zamość – miasteczko położone w południowej części województwa zamieszkanе przez 66 500 osób, zajmujące obszar 30 km². Większość, bo 52,5% ludności z opisywanego powiatu, stanowią kobiety. Należy także zaznaczyć, że rozkład udziału ludności według grup ekonomicznych na tle innych powiatów w tym przypadku wygląda dobrze. Można tak wnioskować na podstawie stosunkowo niskiej liczby ludności w wieku poprodukcyjnym, która w 2009 roku wynosiła 15%, oraz stosunkowo wysokiej liczby osób w wieku 17 lat i mniej (przedprodukcyjnym), która wynosiła 19%. Można powiedzieć, że ludności z opisywanego powiatu problem starzenia się społeczeństwa dotyka w mniejszym stopniu niż w pozostałych analizowanych przypadkach. W roku 2009 w powiecie m. Zamość pracowały 19 723 osoby, co stanowi około 44% osób w wieku produkcyjnym. W 2009 roku bez pracy pozostawały 4523 osoby, z czego 2230 osób stanowiły kobiety. W tym samym roku stopa bezrobocia rejestrowanego ukształtowała się na poziomie 14,9%.

Analizując funkcje obrazujące zameldowania z zagranicy i wymeldowania za granicę na rysunku 2.64. można zauważyć, że obie krzywe przyjmowały najmniejsze

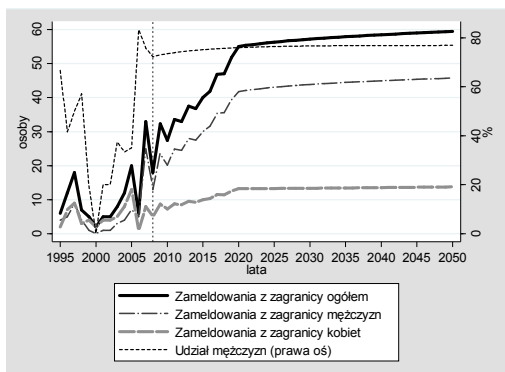
Rys. 2.64. Migracje zagraniczne w Zamościu

wśród emigrantów z Zamościa wróci do normy i ustabilizuje się na niezmiennym poziomie (24 osoby), a z kolei liczba imigrantów będzie systematycznie rosła. Wysokie tempo zameldowań z zagranicy szacowane jest do roku 2020. Analogicznie do tego

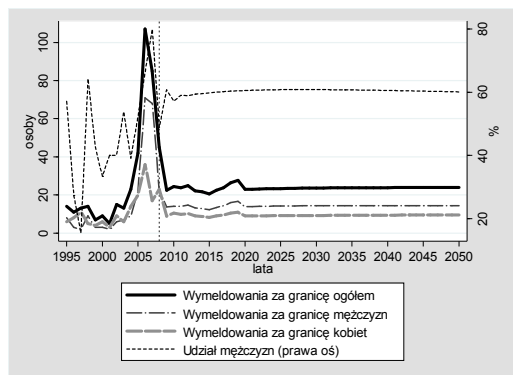
⁴² Wstępną charakterystykę powiatu m. Zamość opracowano na podstawie następujących źródeł www.zamosc.pl; GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

też czasu systematycznie będzie wzrastała wartość dodatniego już salda migracji, po czym ustabilizuje się na osiągniętym wysokim poziomie.

Na rysunku 2.65. zaprezentowano zameldowania z zagranicy w podziale na płeć w Zamościu wraz z prognozami do roku 2050. Cechą charakteryzującą sytuację ruchów migracyjnych, jakimi są zameldowania z zagranicy w podregionie m. Zamość, jest malejąca do 2000 roku i następnie gwałtownie rosnąca przewaga osób płci męskiej. W okresie historycznym to kobiety głównie determinowały rozmiary badanej zmiennej. Mężczyźni zaczęli dominować dopiero od 2006 roku. Wtedy to ich liczebność gwałtownie wzrosła, a liczebność wśród kobiet zmalała. W kolejnych latach liczba imigrantów z zagranicy pomimo corocznych wahań będzie się cechowała trendem rosnącym. Szacuje się, że atrakcyjność prezentowanego powiatu do 2020 roku będzie przyciągała do Zamościa imigrantów w coraz szybszym tempie. Liczba zameldowań z zagranicy powinna wzrosnąć do 55 osób, z czego 42 będą to mężczyźni, a 13 – kobiety. Dopiero kolejne lata przyniosą stabilizację opisywanego ruchu migracyjnego.

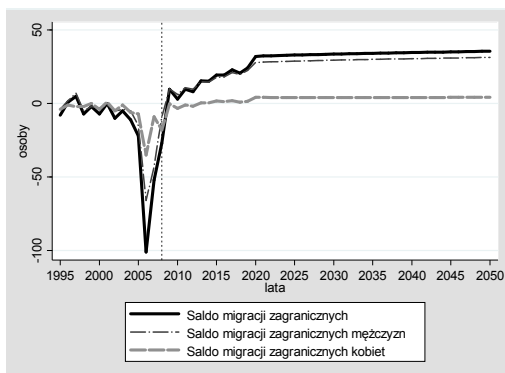
Rys. 2.65. Zameldowania z zagranicy w podziale na płeć w Zamościu

Rys. 2.66. Wymeldowania za granicę w podziale na płeć w Zamościu

w kolejnych 3 latach przerodziła się w malejącą w podobnym tempie. W roku 2009 liczba emigrantów wynosiła już 23 osoby. Szacuje się, że przez pierwszy okres prognozy liczba ta będzie ulegała nieznacznym fluktuacjom, po czym od roku 2028 ustabilizuje się na poziomie 24 osób rocznie. W okresie stanowiącym horyzont prognozy męska część społeczeństwa będzie częściej emigrowała za granicę. Rozkład udziału w ogólnej liczbie wymeldowań wyniesie od 60% do 50%.

Na rysunku 2.67. zaprezentowano saldo migracji zagranicznych w powiecie m. Zamość w podziale na płeć. Do 2004 roku obserwowane saldo migracji zagranicznych oscylowało w granicach zera. Różnica między liczbami zameldowań z zagranicy a wymeldowań za granicę kształtowała się raz na korzyść tych pierwszych, raz na korzyść drugich. Lata 2006–2007 były z kolei nietypowe dla przebiegu funkcji obrazującej saldo migracji. Opisujący powyżej gwałtowny wzrost liczby wymeldowań spowodował, że saldo migracji zagranicznych osiągnęło poziom –101 osób. Analizując dalszy przebieg funkcji, możemy powiedzieć, że opisany powiat w następnych latach zaczął odrabiać straty w ogólnej liczbie ludności. W roku 2009 rachunek zameldowań z zagranicy do wymeldowań za granicę osiągnął znak dodatni. Dodatkowo, jak wynika z przeprowadzonych prognoz, w kolejnych latach dodatnie saldo migracji będzie się jeszcze umacniać. Głównie za sprawą mężczyzn, ponieważ po roku 2025 to oni będą determinować wielkość salda migracji zagranicznych dla m. Zamość w 88%.

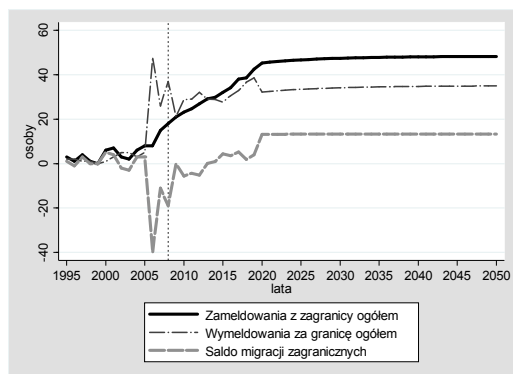
Rys. 2.67. Saldo migracji zagranicznych w podziale na płeć w Zamościu

2.15. Powiat lubartowski⁴³

Kolejny powiat województwa lubelskiego, z innego już podregionu (lubelskiego), to powiat lubartowski. Położony jest on w północnej części województwa na obszarze 1289 km² podzielonym na 13 gmin. Większość, bo aż 10 z nich, ma typowy charakter wiejski. Jedynie Lubartów ma miano gminy miejskiej, a Kock i Ostrów Lubelski gmin miejsko-wiejskich. Cały obszar powiatu zamieszkuje 89 876 osób, co daje gęstość zaludnienia około 70 os/km². 21% ogólnej liczby mieszkańców stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej) – jest to jeden z lepszych wyników w województwie. Kolejna grupa ekonomiczna, czyli osoby w wieku produkcyjnym, stanowi 62% ogólnej liczby ludności powiatu. Natomiast na ostatnią grupę, czyli osoby w wieku poprodukcyjnym, przypada 17%. Podobnie jak w większości przypadków, ostatnią grupę ekonomiczną w większym stopniu tworzą kobiety. Ich udział wśród ludności poprodukcyjnej stanowi 69%. Lubartowski rynek pracy daje możliwości zatrudnienia dla 26 272 osób. Z uwagi na duże obszary leśne dominujące w opisywanym powiecie oraz rolne większość osób znajduje zatrudnienie w tej dziedzinie gospodarki. Bezrobocie rejestrowane w 2009 roku wyniosło 14,9%. Szarą strefę w powiecie lubartowskim w podobnym stopniu tworzą kobiety i mężczyźni.

⁴³ Wstępną charakterystykę powiatu lubartowskiego opracowano na podstawie następujących źródeł www.portal.powiatlubartowski.pl/; GUS, BDR, www.stat.gov.pl/; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

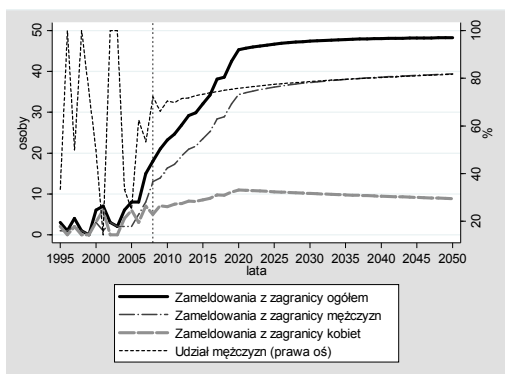
W okresie historycznym, jakim objęte było badanie, liczba zameldowań z zagranicy i wymeldowań za granicę kształtowały się na porównywalnym poziomie. Wyjątek stanowią lata 2006–2008 – wtedy to pojawiły się największe dysproporcje między tymi wielkościami. Wywołane one zostały nagłym skokiem liczby wymeldowań z obszaru powiatu zagranicę.

Rysunek 2.68. Migracje zagraniczne w powiecie lubartowskim

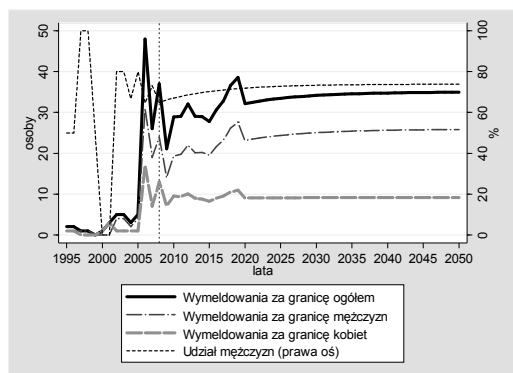
W kolejnych latach sytuacja się unormowała – liczba wymeldowań spadła, a liczba zameldowań nadal systematycznie rosła, przez co obie wielkości w roku 2009 wyrównały się. Szacuje się, że pierwsze lata prognozy to rosnące tempo obrazujące mobilność społeczeństwa napływającego i odpływającego z badanego regionu. Z tym że w początkowej fazie prognozy emigrantów będzie cechowało trochę większe tempo wzrostu. Dlatego też nadal będzie się utrzymywało ujemne saldo migracji. W 2013 roku badane wielkości znowu się zrównają i od tego momentu przeważać będą zameldowania z zagranicy, a powiat będzie mógł się cieszyć z dodatniego salda migracji.

Widoczne na rysunku 2.69. wahania funkcji obrazującej zameldowania z zagranicy z okresu 1995–2005 w kolejnych latach przerodziły się w typową funkcję rosnącą. Dość szybkie tempo wzrostu liczby zameldowań odnotowywanych w kolejnych latach na terenie powiatu lubartowskiego spowodowało, że ich liczba w 2009 roku wzrosła do 21 osób rocznie (3 razy lepszy rezultat w porównaniu do poziomu z roku 2006). Szacuje się, że również w kolejnych latach liczba imigrantów będzie się systematycznie zwiększała. Do 2021 roku powinno to już być średnio 46 osób rocznie. Opisując sytuację prezentowanych ruchów migracyjnych, można opierać się jedynie na grupie mężczyzn. Jak wynika z przeprowadzonych analiz, to oni wykazują się znacznie większą mobilnością, a ich udział w ogólnej liczbie zameldowań z zagranicy do 2050 roku powinien wynieść 80%.

Rys. 2.69. Zameldowania z zagranicy w podziale na płeć w powiecie lubartowskim

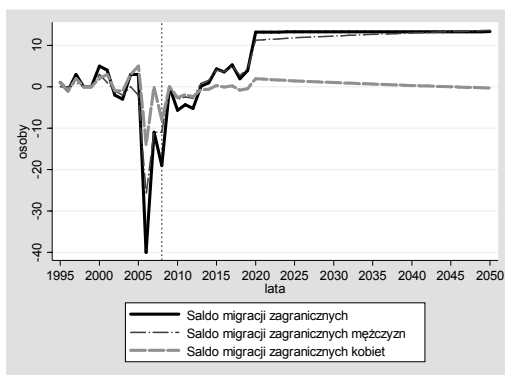
Na rysunku 2.70. zaprezentowano liczbę wymeldowań za granicę w powiecie lubartowskim w podziale na płeć wraz z prognozami do 2050 roku. Analiza tego rysunku

Rys. 2.70. Wymeldowania za granicę w podziale na płeć w powiecie lubartowskim

dlenie w pierwszej fazie prognozy. Sytuacja opisywanego ruchu migracyjnego ustabilizuje się dopiero po 2020 roku. Wtedy to średnioroczna liczba wymeldowań za granicę będzie wynosiła 32 osoby. Tak jak w przypadku zameldowań z zagranicy, tak też i tu wiodącą grupą będą mężczyźni.

Na rysunku 2.71. przedstawiono kształtowanie się salda migracji zagranicznych w podziale na płeć w powiecie lubartowskim wraz z prognozą do 2050 roku. W przypadku powiatu lubartowskiego różnica w skłonności do przeprowadzenia się za granicę, a zagranicznymi gośćmi, którzy chcieliby osiedlić na terenie powiatu, zanotowana została w 2006 roku. We wcześniejszych latach oscylowała w granicach zera. Taka też wartość została zanotowana w 2009 roku, kiedy sytuacja, szczególnie wśród emigrantów, nieco się ustabilizowała. Pierwsze 3 lata prognozy to znowu ujemny wynik salda migracji zagranicznych. Szacuje się, że od roku 2013 jego wynik zmieni znak na plus. Rosnąca wartość salda w przypadku mężczyzn będzie determinować jego wysokość dla całego powiatu. Na jej wzrost nie wpłynie nawet malejący trend, jakim będzie się cechować funkcja obrazująca saldo migracji wśród kobiet, ponieważ to męska część społeczeństwa będzie partycypować w migracjach zagranicznych.

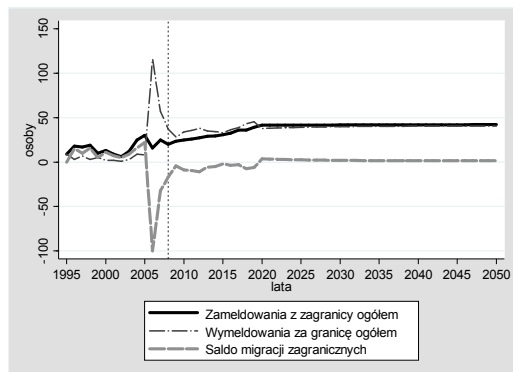

Rys. 2.71. Saldo migracji zagranicznych w podziale na płeć w powiecie lubartowskim

2.16. Powiat lubelski⁴⁴

Powiat lubelski leży w środkowo-wschodniej Polsce. Jest on integralną częścią województwa lubelskiego, składającą się z 16 gmin, z czego 14 z nich ma charakter wiejskich, a pozostałe 2 gminy (Bełżyce oraz Bychawa) miejsko-wiejskich. Taki rozkład wynika z faktu, że z ogólnego obszaru na użytki rolne przypada 76%, co określa rolniczy charakter tych terenów. Powiat lubelski zamieszkuje około 144 000 osób. Mieszkańcy zlokalizowani są na powierzchni 1680 km². Ważną rolę z punktu widzenia sytuacji na lubelskim rynku pracy odgrywa struktura ludności według grup ekonomicznych. W 2009 roku osoby w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej) stanowiły 16% ogólnej liczby mieszkańców. Najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku produkcyjnym (17–59 dla kobiet i 17–49 dla mężczyzn). W 2009 roku ich liczba kształtowała się na poziomie 90 092 osób, co stanowiło 62% ogółu ludności. W tym samym roku liczba osób w wieku poprodukcyjnym wynosiła 23 743, a jej procentowy udział w populacji ogółem ukształtował się na poziomie 16%. Na obserwowanym rynku pracy ogólna liczba zatrudnionych w 2009 roku wyniosła 36 832 osoby. Z kolei stopa bezrobocia rejestrowanego w 2009 roku wyniosła 9,9%.

Na podstawie analiz wykonanych dla powiatu lubelskiego opisujących migracje zagraniczne można zauważyć, że rachunek zameldowań z zagranicy do wymeldowań za granicę przedstawiał się na korzyść tych pierwszych. Oznaczało to, że region mógł

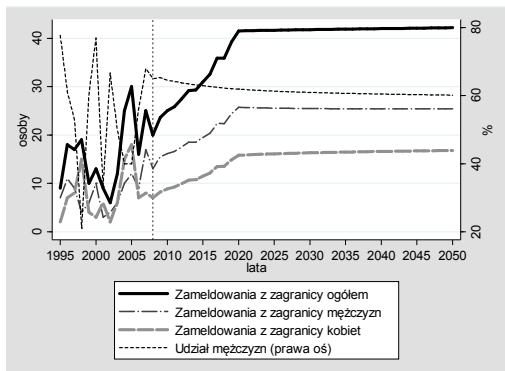

Rys. 2.72. Migracje zagraniczne w powiecie lubelskim

się cieszyć dodatnim saldem migracji zagranicznych. Sytuacja uległa zmianie w 2006 roku, kiedy wraz z rosnącym poziomem mobilności mieszkańców drastycznie spadła wartość salda. Następne lata przyniosły już poprawę jego wartości, jednak do 2009 roku nadal była to liczba ujemna. Według przeprowadzonych prognoz, z sytuacją taką będziemy mieli do czynienia jeszcze przez najbliższe 10 lat. Dopiero od roku 2020 saldo migracji zagranicznych dla powiatu lubelskiego osiągnie bilans dodatni. Będzie to możliwe dzięki rosnącej liczbie zameldowań z zagranicy, która, począwszy od 2020 roku, będzie nieznacznie przewyższać poziom wymeldowań z powiatu lubelskiego.

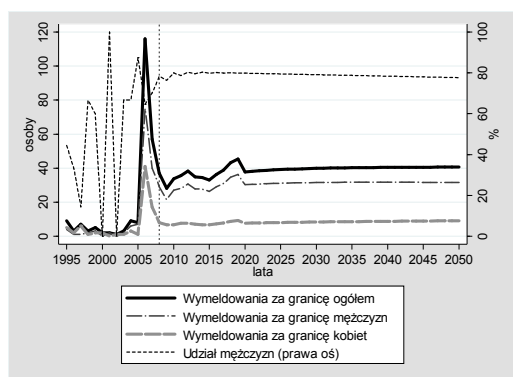
⁴⁴ Wstępną charakterystykę powiatu lubelskiego opracowano na podstawie następujących źródeł www.powiatlublin.lubelskie.pl; GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

Na rysunku 2.73. zaprezentowano zameldowania z zagranicy w podziale na płeć w powiecie lubelskim wraz z prognozą do 2050 roku. W latach 1995–2008 liczba zameldowań z zagranicy w powiecie lubelskim ulegała silnym wahaniom. Fluktuacje obserwowane na rysunku 16.2. wynikały z częstych zmian zarówno wśród mężczyzn, jak i wśród kobiet. Przewaga udziału poszczególnych grup w determinowaniu ogólnego poziomu zameldowań raz kształtowała się na korzyść osób płci żeńskiej, a raz na korzyść mężczyzn. Zdecydowaną przewagę druga z grup uzyskała dopiero w 2006 roku i kolejnych latach stanowiących horyzont prognozy. Odsetek mężczyzn, którzy zameldują się na terenie powiatu lubelskiego, będzie się utrzymywał na poziomie około 60%. Również w 2006 roku zakończył się okres gwałtownych wahań liczebności zameldowań z zagranicy. Od tego momentu liczba ta zarówno w przypadku mężczyzn, jak i kobiet cechowała się trendem rosnącym. Systematyczne powiększanie się poziomu zameldowań będzie miało także swoje przedłużenie w przyszłości. W roku 2020 liczba zameldowań z zagranicy powinna już wynosić 42 osoby rocznie (blisko 2 razy więcej w porównaniu do poziomu z roku 2009). Z kolei ostatni etap trwania prognozy, czyli lata 2020–2050, będzie to już stabilizacja na poziomie z roku 2020.

Rysunek 2.73. Zameldowania z zagranicy w podziale na płeć w powiecie lubelskim

Na rysunku 2.74. zaprezentowano liczbę wymeldowań za granicę w powiecie lubelskim w podziale na płeć w latach 1995–2008 wraz z prognozą na lata 2009–2050.

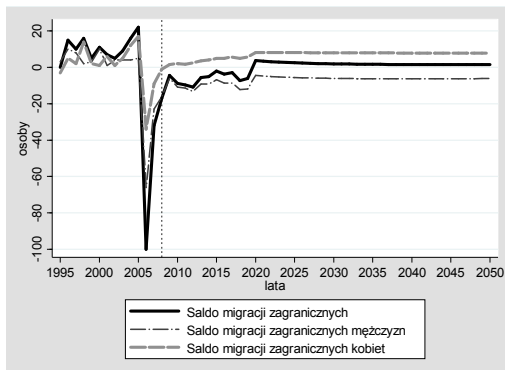
Rys. 7.74. Wymeldowania za granicę w podziale na płeć w powiecie lubelskim

Średnioroczna liczba wymeldowań za granicę w przypadku mieszkańców powiatu lubelskiego do 2005 roku wynosiła około 5 osób rocznie. Następny rok przyniósł ogromny wzrost mobilności, szczególnie w przypadku mężczyzn. Poziom zarejestrowanych wymeldowań w tej grupie w 2006 roku osiągnął rekordową wartość 75 osób. Jednak szybko, bo już 2 lata później, liczba ta spadła do poziomu 37 osób. Szacuje się, że następne lata przyniosą wahania poziomu wymeldowań w granicach 45–33 osób rocznie. Będą je determinować mężczyźni

decydujący się na zmianę miejsca zamieszkania. Sytuacja ustabilizuje się dopiero po 2020 roku. Od tego czasu poziom wymeldowań w powiecie lubelskim w kolejnych

latach będzie wynosił około 40 osób rocznie. Liczba kobiet w okresie prognozy ukształtuje się na stałym poziomie 25 osób.

W latach 1996–2005 saldo migracji zagranicznych w powiecie lubelskim (rysunek 16.4.) charakteryzowało licznymi wahaniami w przedziale od 0 do 22 osób. Sytuacja ta załamała się całkowicie w 2006 roku, kiedy to znak salda uległ zmianie na minus i dodatkowo był to drastyczny spadek do poziomu –100 osób. Sytuację taką w głównym stopniu spowodowali lokalni mieszkańcy, którzy zaczęli się wymeldowywać. Kolejne lata przyniosły poprawę dla powiatu, jednak i tak liczba chętnych do wyjazdu za granicę była większa, niż odnotowywane zameldowania z zagranicy. Według przeprowadzonych prognoz, takie wahania poziomu salda migracji zagranicznych na minuse będą trwały do 2019 roku. Wtedy to liczba emigrantów będzie o 6 osób większa niż zarejestrowana liczba imigrantów. Rok 2020 będzie pierwszym rokiem, w którym powiat lubelski zacznie odrabiać straty ludności wywołane wyjazdami zagranicznymi. Różnica między wymeldowaniami a zameldowaniami nie będzie znacząca (2 osoby), ale znak salda migracji zagranicznych będzie dodatni.

Rys. 2.75. Saldo migracji zagranicznych w podziale na płeć w powiecie lubelskim

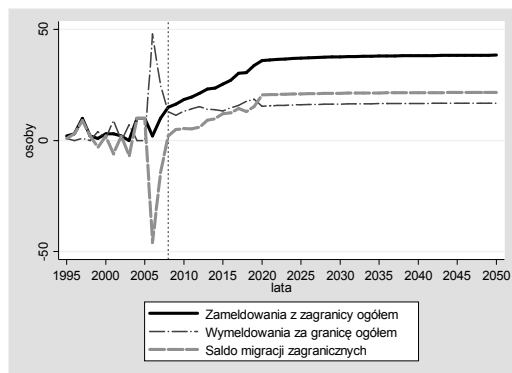
2.17. Powiat łęczyński⁴⁵

Kolejnym z analizowanych obszarów w granicach województwa lubelskiego jest powiat Łęczyński – usytuowany jest w centralnej części województwa, sąsiaduje z powiatami: lubelskim, lubartowskim, parczewskim, włodawskim, chełmskim oraz świdnickim. Jego powierzchnia wynosi 637 km², zamieszkują ją 57 164 osoby. Udział osób w wieku 17 lat i mniej w populacji ogółem w roku 2009 wyniósł 21%. W tej grupie osób procentowe udziały mężczyzn i kobiet rozkładają się równomiernie. Kolejną grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym. Ich udział w populacji ogółem wyniósł 67% w 2009 roku. Z kolei ostatnia grupa, którą tworzą osoby w wieku poprodukcyjnym, stanowi 12%. Jest to dość mały odsetek w porównaniu z innymi powiatami należącymi do województwa lubelskiego. Większość osób należących do tej grupy to kobiety, mężczyźni stanowią zaledwie 30%. Wszystkie te osoby z powiatu łęczyńskiego rozmieszczone są w 6 gminach, z których jedna ma charakter miejsko-wiejski (Łęczna), a pozostałe 5 charakter wiejski. Dlatego też na łęczyńskim rynku pracy dominują osoby w sektorze rolniczym (w 2009 roku zanotowano ich 17 176).

⁴⁵ Wstępną charakterystykę powiatu łęczyńskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: www.powiatleczynski.pl; GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

Należy także podkreślić, że powiat Łęczyński charakteryzuje się jednymi z najwyższych zarobków w województwie. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto za rok 2009 wyniosło 4417 zł.

Rozpatrując sytuację migracji zagranicznych w powiecie łęczyńskim, zaprezentowaną na rysunku 2.76., można zaobserwować, że do 2006 roku liczba emigrantów

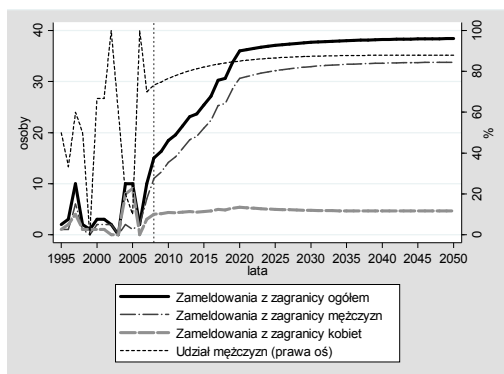

Rys. 2.76. Migracje zagraniczne w powiecie łęczyńskim

rok. Od 2008 roku obserwowane jest dodatnie saldo migracji zagranicznych. Zgodnie z opracowaną prognozą, liczba zameldowań z zagranicy będzie systematycznie rosła do 2020 roku. Pomimo przewidywanych wahań, liczba osób wymeldowujących się z obszaru powiatu łęczyńskiego pozostanie relatywnie stała, co będzie skutkowało dalszym wzrostem salda migracji zagranicznych. Po roku 2020 sytuacja w powiecie łęczyńskim powinna się ustabilizować na osiągniętym wcześniej wysokim poziomie.

Na rysunku 2.77. zaprezentowano liczbę zameldowań z zagranicy w podziale na płeć w powiecie łęczyńskim. Analiza rysunku pozwala stwierdzić, że liczba zameldowań z zagranicy w latach 1995–2008 była relatywnie niewielka. W wyróżnionym okresie przeciętna liczba zameldowań wynosiła 4 osoby rocznie, przy nieznacznej przewadze imigracji kobiet. Począwszy od roku 2006 liczba zameldowań ogółem zaczęła szybko rosnąć i w roku 2008 wyniosła 15 zameldowań, z czego około 73% stanowili mężczyźni. Zgodnie z opracowaną prognozą, zmienna ta będzie w dalszym ciągu rosła, osiągając w 2020 roku poziom 36 zameldowań.

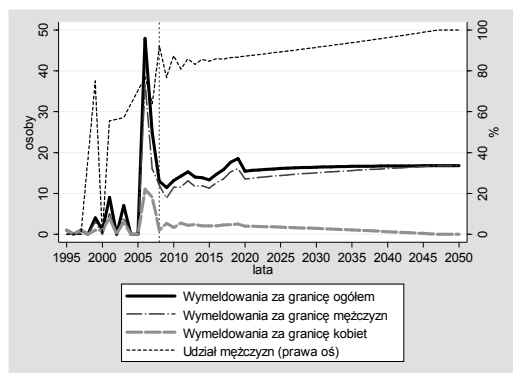
Podobnie szybki wzrost prognozowany jest w przypadku imigracji mężczyzn na teren powiatu łęczyńskiego. Ich udział w zameldowaniach ogółem będzie systematycznie rósł w całym okresie prognozy, osiągając poziom 85% w 2020 roku. Przygotowana progno-

Rys. 2.77. Zameldowania z zagranicy w podziale na płeć w powiecie łęczyńskim

za przewiduje ponadto relatywnie stały poziom imigracji kobiet na teren analizowanego powiatu. Po roku 2020 dynamiczny wzrost liczby zameldowań ogółem oraz liczby zameldowań mężczyzn ulegnie znacznemu spowolnieniu, osiągając średnioroczną dynamikę w latach 2021–2050 na poziomie 0,3% wobec 7,6% w latach 2009–2020. Podobna tendencja będzie charakteryzowała imigrację mężczyzn. Prognozuje się, że w roku 2050 na terenie powiatu łęczyńskiego zamelduje się z zagranicy 34 mężczyzn oraz 5 kobiet.

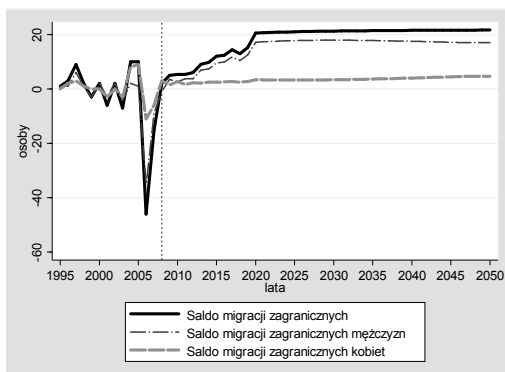
Jak wynika z rysunku 2.78., przedstawiającego wymeldowania za granicę w podziale na płeć w powiecie Łęczyńskim, zmienna ta ulegała fluktuacjom w początkowym

Rys. 2.78. Wymeldowania za granicę w podziale na płeć w powiecie łęczyńskim

okresie próby. Pierwsze wyraźne skoki liczebności emigrantów przypadły na lata 2001 i 2003. Jednakże amplituda zmian nie była jeszcze tak znacząca. Dopiero rok 2006 przyniósł drastyczną zmianę liczby wymeldowań. W 2005 roku nikt z powiatu łęczyńskiego nie zdecydował się na zmianę miejsca zamieszkania na jakieś inne państwo, a rok później było to już 48 osób. Od tego momentu mężczyźni zdecydowanie zaczęli determinować przebieg ogólnego poziomu wymeldowań. Do 2009 roku liczba emigrantów z powiatu łęczyńskiego uległa zmniejszeniu i wyniosła 11 osób. Na następne lata prognozowane są wahania liczby wymeldowań za granicę około 15 osób rocznie. Natomiast do 2020 roku liczba ta zwiększy się jeszcze o 2 osoby. Należy także zaznaczyć, że w perspektywie trwania prognozy mężczyźni zaczną całkowicie dominować wśród emigrantów.

W przypadku salda migracji zagranicznych (rysunek 2.79.) w powiecie łęczyńskim w latach 1995–2005 jego wartość oscylowała w okolicach zera. W roku 2006 na skutek znacznego wzrostu wymeldowań notowano saldo migracji zagranicznych na poziomie –35 osób dla mężczyzn oraz –11 dla kobiet. W kolejnym roku wartość tej statystyki wzrosła, osiągając wartość –9 osób dla mężczyzn oraz –6 dla kobiet. W latach objętych prognozą spodziewany jest dynamiczny wzrost salda migracji zagranicznych zarówno w przypadku mężczyzn, jak i ogółem. Tym samym szacuje się, że badane saldo w okresie stanowiącym horyzont prognozy będzie przyjmowało jedynie wartości dodatnie. Wysokie tempo wzrostu szacowane jest

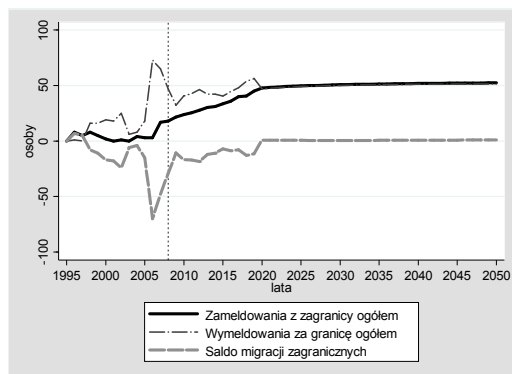
Rys. 2.79. Saldo migracji zagranicznych w podziale na płeć w powiecie łęczyńskim

do 2020 roku, kiedy to wartość salda wzrośnie do 21 osób. Ostatnia faza prognozy to stabilizacja jego wartości na tym poziomie.

2.18. Powiat świdnicki⁴⁶

Powiat świdnicki zajmuje powierzchnię 468 km². Obszar ten podzielony jest na 5 gmin, z czego gmina Świdnik jest gminą miejską, a gmina Piaski gminą wiejsko-miejską. Zróżnicowany charakter gmin przekłada się również na strukturę świdnickiego rynku pracy. W 2009 roku liczba zatrudnionych wynosiła 18 465 osób, z czego około 33% pracowało w sektorze rolniczym, około 39% w przemyśle i budownictwie, natomiast 28% w usługach. Analizowany rynek pracy w porównaniu z innymi z obszaru województwa lubelskiego cechuje się relatywnie wysoką stopą bezrobocia – w roku 2009 wynosiła ona 15,1%. Może to wynikać, między innymi, ze stosunkowo dużego udziału ludności w wieku produkcyjnym – około 64%. Z kolei na pozostałe grupy ekonomiczne, czyli osoby w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym, przypada po 18%. W 2009 roku zarejestrowane były 4162 osoby bezrobotne (2116 – mężczyźni, a 2046 – kobiety). Różnica ta wynika z większościowego udziału męskiej części społeczeństwa w najliczniejszej grupie, jaką tworzą osoby w wieku produkcyjnym. W 2009 roku udział mężczyzn w tej części społeczeństwa wynosił 52%.

Na rysunku 2.80. zaprezentowano migracje zagraniczne w powiecie świdnickim. W pierwszych 2 latach analizowanego okresu liczba zameldowań z zagranicy i liczba

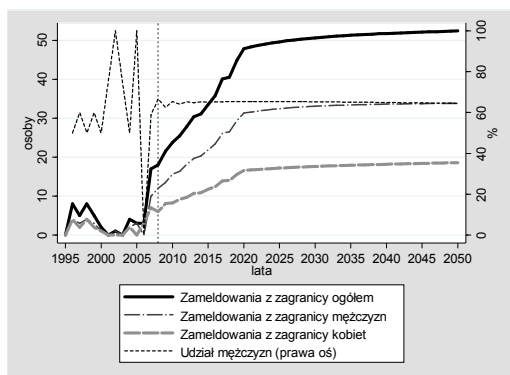

Rys. 2.80. Migracje zagraniczne w powiecie świdnickim

to największy spadek salda migracji zagranicznych (–70 osób). Według prognoz, w latach 2010–2050 wielkość zameldowań i wymeldowań będą cechowały zbliżone tendencje. Ponadto tempo wzrostu liczby osób, które zechcą zameldować się w powiecie świdnickim, będzie większe, przez co od 2020 roku wartość salda migracji zagranicznych zacznie oscylować już wokół zera.

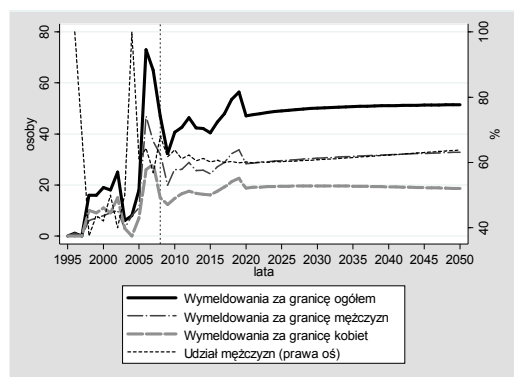
⁴⁶ Wstępną charakterystykę powiatu świdnickiego opracowano na podstawie następujących źródeł www.powiat.swidnica.pl; GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

Odnosząc się do liczby zameldowań z zagranicy w powiecie świdnickim (rysunek 2.81.) w podziale na płeć, można zauważyć, że w większości dominowali mężczyźni. Kobiety jedynie w 2006 roku uzyskały procentową przewagę w udziale ogólnych zameldowań. Dodatkowo należy zaznaczyć, że ogólny poziom emigrantów do 2006 roku był stosunkowo niewielki. Średnioroczna liczba zameldowań z zagranicy wyniosła zaledwie 3 osoby. W kolejnych latach nastąpił dynamiczny wzrost analizowanej charakterystyki, która w 2009 roku wyniosła 21 osób. Szacuje się, że w kolejnych latach liczebność badanej grupy również będzie wzrastać, jednak przy nieznacznie słabszej dynamice. Opracowana prognoza przewiduje, że od 2020 roku dynamika wzrostu liczby zameldowań z zagranicy będzie relatywnie niewielka. Ponadto w całym okresie prognozy przewiduje się, że udział mężczyzn w zameldowaniach ogółem będzie stabilny, na poziomie 65%.

Rys. 2.81. Zameldowania z zagranicy w podziale na płeć w powiecie świdnickim

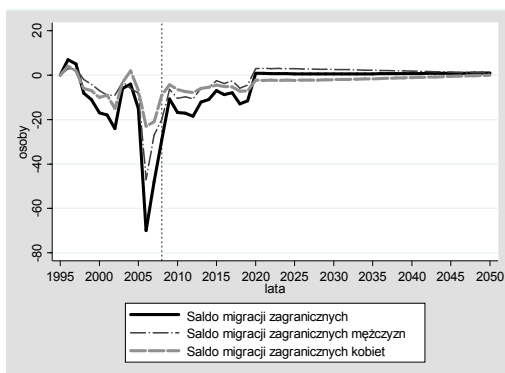
Na rysunku 2.82. zaprezentowano wymeldowania za granicę w podziale na płeć w powiecie świdnickim wraz z prognozą na lata 2009–2050. Udział mężczyzn w determinowaniu ogólnego poziomu wymeldowań za granicę w powiecie świdnickim od 1995 roku do 1998 roku spadł ze 100% do 37%.

Rys. 2.82. Wymeldowania za granicę w podziale na płeć w powiecie świdnickim

W 2009 roku liczba wymeldowań wyniosła 32 osoby. Na pierwszą fazę prognozy przewidywane są dalsze wahania liczebności od 40 do 56 osób rocznie. Stabilizacji migracji zagranicznych, jakimi są wymeldowania, można się spodziewać dopiero w końcowym etapie prognozy, kiedy to coroczne zmiany liczby emigrantów nie będą już tak gwałtowne.

Coroczne wahania liczby zameldowań z zagranicy i wymeldowań za granicę determinowały fluktuacje salda migracji zagranicznych (rysunek 2.83.). Jedynie w 3 pierwszych latach prognozy wartość salda migracji zagranicznych była dodatnia. Zmiany obserwowane w ruchu zagranicznym mężczyzn i kobiet spowodowały, że od 1998 roku bilans opisywanych zmiennych był ujemny. Miejsowa ludność częściej decydowała się na wyjazd za granicę z zamiarem zamieszkania tam, niż obcokrajowcy na osiedlenie się w powiecie świdnickim. Saldo migracji zagranicznych osiągnęło najmniejszy poziom w 2006 roku i wyniosło –70 osób. Prognozuje się, że kolejne lata także przyniosą jego ujemną wartość, lecz już nie tak niską. Wahania funkcji prezentującej saldo migracji, jakie będzie można zaobserwować do 2019 roku, spowodują, że w kolejnych latach różnica pomiędzy liczbą zameldowań i wymeldowań będzie już bliska zeru. Taka też będzie jej wartość w końcowym etapie prognozy.

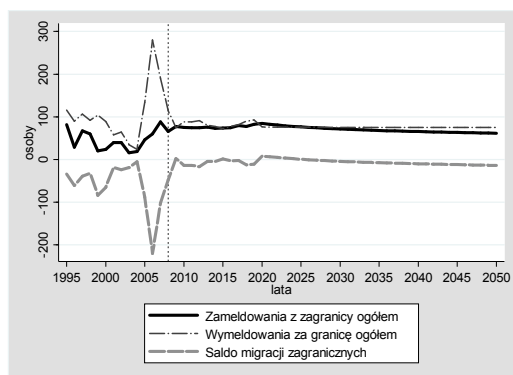
Rys. 2.83. Saldo migracji zagranicznych w podziale na płeć w powiecie świdnickim

2.19. Powiat miasto Lublin⁴⁷

Jednym z miast na prawach powiatu, a zarazem stolicą województwa lubelskiego, jest miasto Lublin. Jest to około 349 000 miasto w centralnej części województwa, jego powierzchnia wynosi 147 km². Większość stanowią kobiety (około 54%). Przewaga ta wynika z większościowego udziału żeńskiej części społeczeństwa wśród osób w wieku produkcyjnym i wieku poprodukcyjnym. Szczególnie duża ich przewaga obserwowana jest w tej drugiej grupie (kobiety stanowią 71% osób w wieku poprodukcyjnym.) Jeśli chodzi o udziały poszczególnych grup ekonomicznych w ogólnej liczbie społeczeństwa z powiatu m. Lublin, rozkładają się one następująco: najmniej (16%) to osoby w wieku przedprodukcyjnym. O 1 p.p. więcej stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym, a 66% przypada na osoby w wieku produkcyjnym. W 2009 roku na rynku pracy liczba zatrudnionych wyniosła 115 448. Porównując tę wartość z innymi uzyskanymi w powiatach województwa lubelskiego, można powiedzieć, że analizowany rynek daje największe możliwości zatrudnienia. Przekłada się to także na poziom bezrobocia. Stopa bezrobocia rejestrowanego jest jedną z najniższych w regionie, gdyż w 2009 roku wynosiła około 9,3%.

⁴⁷ Wstępną charakterystykę powiatu m. Lublin opracowano na podstawie następujących źródeł www.um.lublin.pl; GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

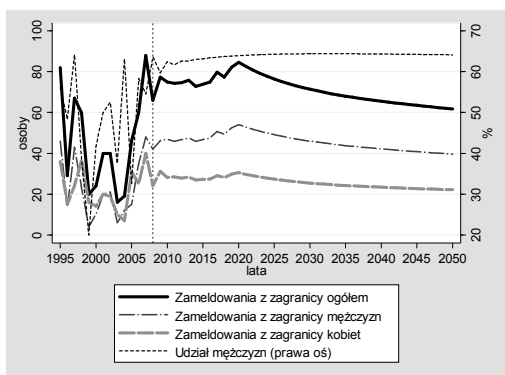
Na rysunku 2.84. zaprezentowano migracje zagraniczne w Lublinie. Od początku analizowanego okresu liczba wymeldowań za granicę w powiecie m. Lublin była

Rys. 2.84. Migracje zagraniczne w Lublinie

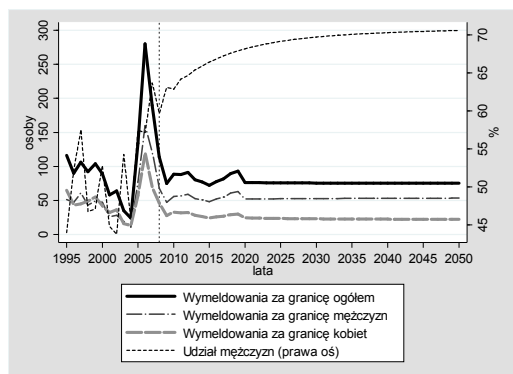
większa od liczby zameldowań z zagranicy. Obie wartości pomimo widocznych wahań charakteryzowały się tendencją malejącą. Tempo spadku wśród imigrantów było nieco słabsze, co implikowało systematyczny wzrost salda migracji zagranicznych. Liczebności w obu przedstawianych grupach najbardziej się do siebie zbliżyły w 2004 roku, wtedy to ujemne saldo migracji zagranicznych wynosiło -5 osób. W kolejnym roku poprzez gwałtowny skok liczby wymeldowań za granicę różnica ta znowu się powiększyła. W 2009 roku znowu obie wartości zbliżyły się do siebie, a wartość salda po raz pierwszy osiągnęła wynik dodatni. W kolejnych latach stanowiących horyzont prognozy funkcje obrazujące wielkość zameldowań z zagranicy i wielkość wymeldowań za granicę będzie cechować delikatny trend rosnący, a wartość salda będzie raz dodatnia, raz ujemna.

W latach 1995–2008 liczba zameldowań z zagranicy (rysunek 2.85.) zarówno w przypadku mężczyzn, jak i w przypadku kobiet ulegała silnym fluktuacjom. Po nagłych spadkach następował wzrost zainteresowania badanym regionem przez obcokrajowców i odwrotnie. Największą liczbę imigrantów odnotowano w 2007 roku, natomiast wartość najmniejszą w roku 2003. Wyniosły one 88 i 16 osób. Również rozkład sił w tworzeniu badanego zjawiska przez mężczyzn i przez kobiety zmieniał się z roku na rok. Szacuje się, że w okresie predykcji udziały w ogólnym poziomie zameldowań z zagranicy będą bardziej jednostronne. Według prognoz, odsetek mężczyzn w zameldowaniach ogółem będzie kształtował się na poziomie około 65%. Toteż zmiany, jakie są prognozowane będą adekwatne do zmian widocznych w grupie mężczyzn. Pierwsza faza prognozy to coroczny niewielki wzrost liczby imigrantów, a rok 2021 to początek tendencji o przeciwnym kierunku.

Rys. 2.85. Zameldowania z zagranicy w podziale na płeć w Lublinie

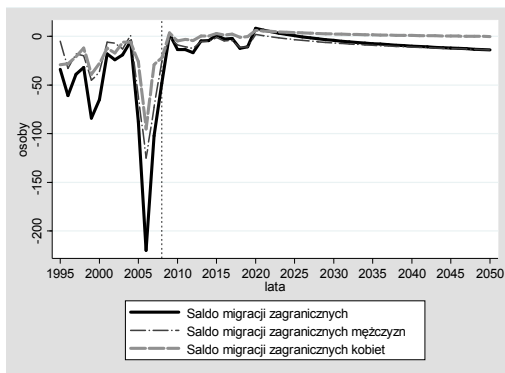
Liczba wymeldowań za granicę w Lublinie (przedstawiona na rysunku 2.86.) systematycznie zmniejszała się do 2004 roku, kiedy to osiągnęła wartość minimalną wynoszącą 24 osoby. Kolejne dwa lata charakteryzowały się wyższym poziomem emigracji zarówno w przypadku mężczyzn, jak i kobiet. Analizując dalej funkcję obrazującą poziom wymeldowań za granicę widzimy, iż równie szybko wzrosła, jak i zmalała. Na następne lata prognozowany jest w miarę stały poziom wymeldowań (75 osób rocznie), z niewielkimi skokami w 2012 do 91 osób oraz w 2019 roku do 92 osób. W okresie prognozy odsetek mężczyzn kształtujących ogólny poziom wymeldowań za granicę będzie się systematycznie zwiększał. Zgodnie z przygotowaną prognozą do roku 2050 osiągnie on poziom 70%.

Rys. 2.86. Wymeldowania za granicę w podziale na płeć w Lublinie

szął. Zgodnie z przygotowaną prognozą do roku 2050 osiągnie on poziom 70%.

Na rysunku 2.87. zaprezentowano saldo migracji zagranicznych w Lublinie w podziale na płeć wraz z prognozą na lata 2009–2050. Zmienna ta w ciągu trwania całego okresu historycznego kształtowała się na niekorzystnym dla regionu poziomie. Nadwyżka emigrantów osiągnęła największą przewagę w 2006 roku i wtedy przewyższyła liczbę imigrantów o 220. Pierwszy korzystny dla miasta bilans omawianych wartości zanotowano dopiero w 2009 roku. Wtedy to wartość salda migracji zagranicznych wyniosła 2 osoby. Jednakże, według analityków, pierwszy dodatni bilans nie wróży od razu poprawy sytuacji w następnych latach. Szacuje się, że przez najbliższe 10 lat saldo migracji będzie ulegało wahaniom, ale poniżej zera. Dopiero w 2020 roku w Lublinie znowu będziemy mieli do czynienia z przewagą imigrantów. Jednak szacuje się, że to też nie będzie stała tendencja, ponieważ od roku 2025 na ostatni etap prognozy szacowany jest ponowny spadek wartości salda na minus. Taki przebieg głównie determinować będą mężczyźni. Saldo migracji kobiet w okresie prognozy będzie oscylowało w granicach zera.

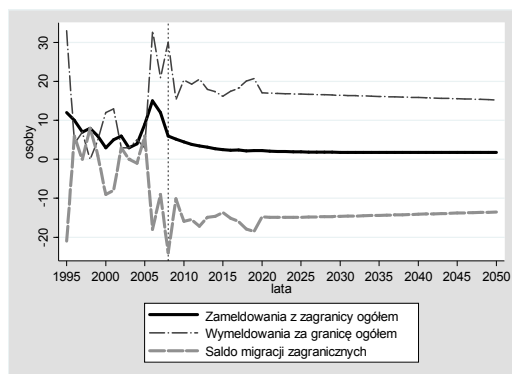

Rys. 2.87. Saldo migracji zagranicznych w podziale na płeć w Lublinie

2.20. Powiat janowski⁴⁸

Kolejny z analizowanych powiatów należy już do innego podregionu – puławskiego – i jest to powiat janowski. Zajmuje on powierzchnię 875 km². Obszar ten zamieszkują 47 242 osoby. Charakterystyczną cechą dla ludności tego regionu jest stosunkowo duży udział osób w wieku przedprodukcyjnym. W roku 2009 stanowiły one około 21% ogólnej liczby mieszkańców. Również wysoki, z tym że to niekorzystna dla regionu sytuacja, jest udział ludności w wieku poprodukcyjnym (18%). Stopa rejestrowanego bezrobocia dla tego powiatu także jest stosunkowo wysoka (14%). W roku 2009 w powiecie janowskim pracowało 16 567 osób. Większość, bo około 10 000, zatrudnionych było w sektorze rolniczym, po 2000 osób przypadało na sektor przemysłowo-budowniczy i sektor usługowy. Podział ten wynika głównie z natury powiatu. Na terenie powiatu znajduje się 7 gmin, z czego tylko 1 jest gminą miejsko-wiejską. Pozostałe są gminami wiejskimi.

Na rysunku 2.88. zaprezentowano migracje zagraniczne w powiecie janowskim wraz z prognozą na lata 2009–2050. Liczba corocznych wymeldowań zagranicznych w 1996 roku gwałtownie zmalała w stosunku do roku poprzedniego, przez co zwiększyły się także rozmiary salda migracji zagranicznych.

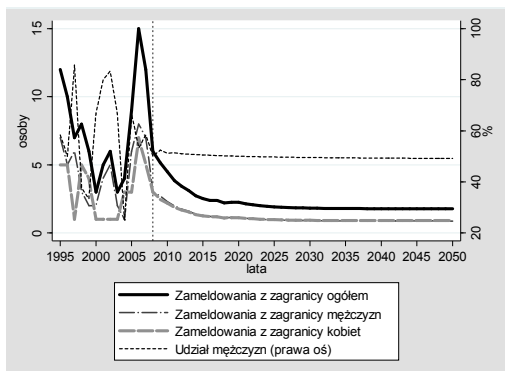

Rys. 2.88. Migracje zagraniczne w powiecie janowskim

W kolejnych latach różnokierunkowe zmiany obserwowanych zmiennych znowu doprowadziły do nadwyżki emigrantów nad imigrantami. Jednak to także był krótkotrwały okres. Kolejny gwałtowny wzrost liczby wymeldowań zanotowano w 2006 roku – w tym czasie zwiększył się również poziom zameldowań z zagranicy, jednak jego wartość była znacznie niższa. W roku 2009 liczba emigrantów z powiatu janowskiego wyniosła 15 osób, z kolei liczba imigrantów była 3 razy mniejsza. Szacuje się, że w kolejnych latach stanowiących horyzont prognozy liczba zameldowań ulegnie nieznacznemu spadkowi do poziomu 1 osoby rocznie, natomiast liczba wymeldowań w latach 2010–2050 będzie ulegała wahaniom wokół wartości średniorocznej wynoszącej 18 osób. Saldo migracji zagranicznych w całym okresie prognozy powinno przyjmować wartości ujemne.

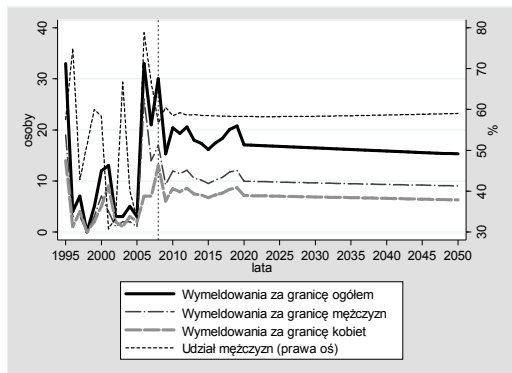
⁴⁸ Wstępną charakterystykę powiatu janowskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: www.powiatjanowski.pl, GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

Zaprezentowana na rysunku 2.89. liczba zameldowań z zagranicy w powiecie janowskim charakteryzowała się znacznymi fluktuacjami w latach 1995–2008, przy wartości średniorocznej wynoszącej 7 osób. Wygląd funkcji obrazującej liczbę zameldowań zagranicznych determinowany jest zarówno przez mężczyzn, jak i przez kobiety. Ich udziały, rozpatrując dotychczasowe lata, także gwałtownie się zmieniały, więc i przewaga którejś z płci nie była jednostronna. W 2009 roku 5 osób z zagranicy zdecydowało się osiedlić na terenie analizowanego powiatu, w tym 3 mężczyzn i 2 kobiety. Zgodnie z opracowaną prognozą, szacuje się dalszy spadek liczby zameldowań ogółem. Od 2014 roku do końca okresu prognozy jej wielkość będzie stabilna i wyniesie 2 osoby, w tym 1 osobę płci męskiej. Prognozowane słabnące (i tak małe) zainteresowanie powiatem janowskim sugeruje, że na małą atrakcyjność regionu dla osób przybywających do kraju i województwa składa się wiele czynników.

Rys. 2.89. Zameldowania z zagranicy w podziale na płeć w powiecie janowskim

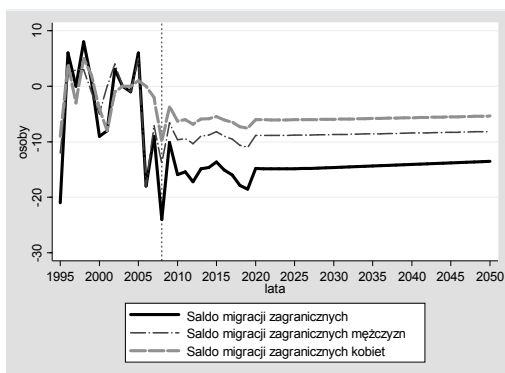
Równie gwałtownymi wahaniami cechuje się liczba wymeldowań zagranicznych w powiecie janowskim, zaprezentowana na rysunku 2.90. Jej wartość w 1995 roku spadła z 33 do 4 osób w następnym roku. Podobnie raptowny wzrost zanotowano w latach 2005–2006, kiedy to liczba emigrantów wzrosła z 3 do 33 osób. Badając

Rys. 2.90. Wymeldowania za granicę w podziale na płeć w powiecie janowskim

okres historyczny, należy zaznaczyć, że kobiety osiągnęły kilkunastoprocentową przewagę w ogólnej liczbie wymeldowań jedynie w roku 1997 i później – w latach 2001–2005, pomijając rok 2003. Szacuje się, że w pierwszym etapie trwania prognozy opisywany ruch migracyjny nadal będzie cechował się fluktuacją między 15 a 21 osobami rocznie. W dalszym okresie predykcji (po roku 2020) wartość analizowanej zmiennej ulegnie stabilizacji, a poziom wymeldowań będzie się powoli zmniejszał. W roku 2050 jego wartość powinna wynieść 15 osób rocznie. Należy ponadto podkreślić, że w całym okresie prognozy przewiduje się stały odsetek mężczyzn w wymeldowaniach ogółem na poziomie niemal 60%.

Zmiany zachodzące w liczbie wymeldowań i zameldowań znajdują przełożenie na wartość salda migracji zagranicznych w powiecie janowskim, które zostało zaprezentowane na wykresie 2.91. W pierwszym etapie badania mieliśmy do czynienia z jego ujemną wartością. Następnie naprzemiennie mogliśmy obserwować dodatnią i ujemną jego wartość. Najmniej korzystną sytuację dla powiatu odnotowano w 2008 roku, w którym liczba wymeldowań za granicę przewyższała o 22 osoby liczbę zameldowań z zagranicy. Przewiduje się, że również w pierwszych latach prognozy wartość salda będzie się zmieniała, z tym że zmiany te będą wyłącznie na ujemnych wartościach. Międzynarodowy ruch ludności do roku 2020 będzie miał taki charakter sporadyczny. Po gwałtownych zmianach liczby zameldowań i wymeldowań, spodziewane jest ustabilizowanie się salda migracji zagranicznych w dalszej części prognozy. Będzie to jednak nadal niekorzystna dla powiatu janowskiego sytuacja, ponieważ saldo migracji będzie ujemne.

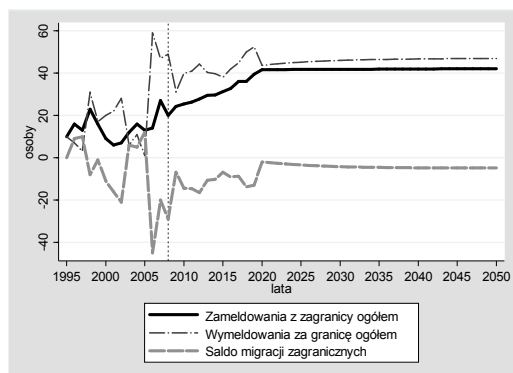
Rys. 291. Saldo migracji zagranicznych w podziale na płeć w powiecie janowskim

2.21. Powiat kraśnicki⁴⁹

Powiat kraśnicki leży w zachodniej części województwa lubelskiego. W jego skład wchodzi 10 gmin: 1 o charakterze miejskim, 8 o charakterze wiejskim i 1 miejsko-wiejska. Powiat kraśnicki liczy prawie 99 000 mieszkańców i zajmuje powierzchnię 1005 km². Ważną rolę z punktu widzenia sytuacji na kraśnickim rynku pracy odgrywa struktura ludności według grup ekonomicznych. W 2009 roku osoby w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej) stanowiły 19% ogólnej liczby mieszkańców. Najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku produkcyjnym (17–59 dla kobiet i 17–49 dla mężczyzn), w 2009 roku ich liczba kształtowała się na poziomie 61 000 osób, co stanowiło 62% ogółu ludności. Jeśli zaś chodzi o liczbę ludności w wieku poprodukcyjnym – w 2009 roku wynosiła ona 18 000, a procent jej w ogólnej liczbie mieszkańców równał się 19. Na obserwowanym rynku pracy ogólna liczba zatrudnionych za rok 2009 wynosiła około 29 000 osób. Z kolei odsetek zarejestrowanych bezrobotnych dla tego samego roku wyniósł 16,4%. Jest to wynik powyżej średniej dla całego województwa lubelskiego, możemy więc powiedzieć, że jest to powiat hamujący rozwój całego regionu.

⁴⁹ Wstępną charakterystykę powiatu kraśnickiego opracowano na podstawie następujących źródeł: www.krasnik.info.pl, GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

Rozpatrując liczby zameldowań z zagranicy i wymeldowań za granicę dla powiatu kraśnickiego, które wraz z saldem migracji zagranicznych zostały zaprezentowane

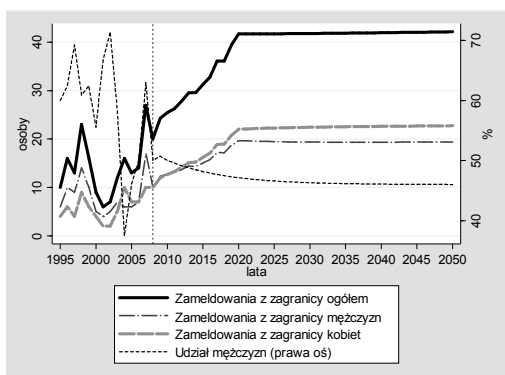

Rys. 2.92. Migracje zagraniczne w powiecie kraśnickim

na rysunku 2.92., można zauważyć, że zmieniały się one chaotycznie. Obie zmienne cechowały się wahaniami, przez co i wartość salda migracji zagranicznych często się zmieniała. Bilans migracyjnych ruchów zagranicznych raz był dodatni, raz ujemny. Według przeprowadzonych prognoz, w kolejnych latach funkcja określająca wymeldowania za granicę nadal będzie oscylowała na wysokim poziomie, przez co saldo migracji będzie ujemne. Jednakże druga ze zmiennych, czyli liczba zameldowań w okresie

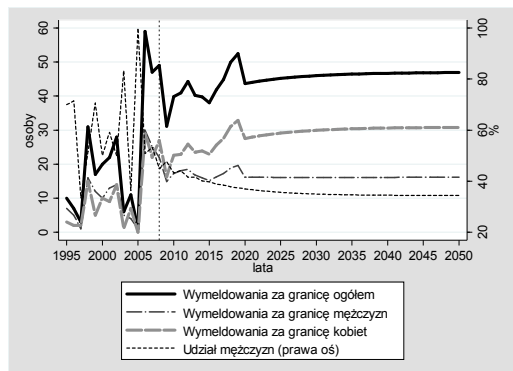
prognozy, będzie się cechowała tendencją rosnącą, przez co rozmiary ujemnego bilansu migracyjnego zmniejszą się. Jak wynika z prognoz, z taką sytuacją będziemy mieć do czynienia do 2020 roku. W okresie późniejszym zaś opisywane zmienne znowu obiorą różne kierunki, z tym że coroczne tempo zmian będzie bardzo słabe, przez co saldo migracji zagranicznych utrzyma się na stałym ujemnym poziomie.

Poddając analizie zameldowania z zagranicy w powiecie kraśnickim (rysunek 21.2.), możemy zauważyć, że najniższą wartość osiągnęły w 2001 roku. Wtedy to jedynie 6 osób z mieszkających dotychczas za granicę wyraziło chęć osiedlenia się w opisywanym powiecie. W następnych latach zainteresowanie wśród imigrantów rosło (ze sporadycznymi spadkami w 2005 i 2008 roku). W okresie historycznym to mężczyźni posiadali procentową przewagę w determinowaniu ogólnego poziomu badanego zjawiska, jednak, jak wynika z prognoz, od roku 2012 zacznie zaznaczać się przewaga kobiet. Do takiej sytuacji doprowadzi trochę większe tempo wzrostu liczby zameldowań w żeńskiej części społeczeństwa. Rosnące zainteresowanie powiatem kraśnickim, według analiz, powinno trwać do 2020 roku, po czym ustabilizuje się do 2050 roku na poziomie około 42 osób rocznie.

Rys. 2.93. Zameldowania z zagranicy w podziale na płeć w powiecie kraśnickim

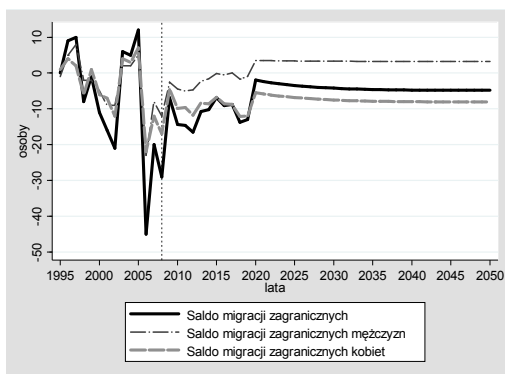
Jak wynika z rysunku 2.94., wymeldowania za granicę wśród mieszkańców powiatu kraśnickiego także ulegały znacznym fluktuacjom w latach stanowiących podstawę prognozy. Największy spadek przypadał na lata 2002–2003, wtedy to liczebność

Rys. 2.94. Wymeldowania za granicę w podziale na płeć w powiecie kraśnickim

W początkowych latach prognozy przewagę zaczął zyskiwać kobiety, a do 2050 roku ich odsetek powinien wynosić około 65%.

Analizując przyjęty okres, można zaobserwować, że saldo migracji zagranicznych w powiecie kraśnickim (rysunek 2.95.) korzystnie oddziaływało na niego jedynie dwukrotnie – w latach 1995–1997, a także 2003–2005. Wtedy to mieliśmy do czynienia z dodatnim bilansem zagranicznych ruchów migracyjnych. W większości okresu miejscowa ludność chętniej wyjeżdżała w poszukiwaniu dogodniejszych warunków do życia, niż osoby spoza granic kraju skłonne były osiedlić się w opisywanym powiecie. Najniższą wartość salda zanotowano w 2006 roku, kiedy to ukształtowała się ona na poziomie –45 osób. W następnych latach sytuacja w powiecie kraśnickim nie powinna się poprawić. Nadal będą przevažać emigranci. W początkowym etapie prognozy to mężczyźni w większym stopniu będą determinować ujemną wartość salda, zaś po roku 2020 nastąpi zamiana i saldo migracji w grupie płci żeńskiej będzie niższe, przez co zanizona zostanie ogólna wartość.

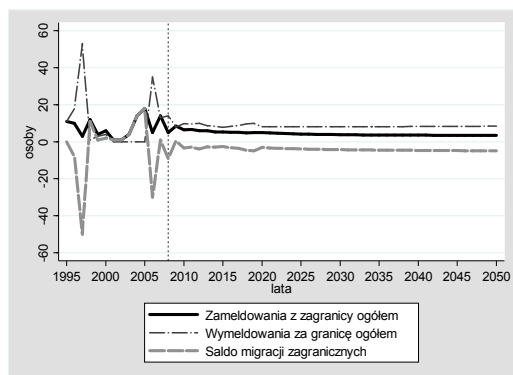

Rys. 2.95. Saldo migracji zagranicznych w podziale na płeć w powiecie kraśnickim

2.22. Powiat łukowski⁵⁰

Powiat łukowski jest pierwszym co do wielkości regionem położonym w północnej części województwa lubelskiego na terenie podregionu puławskiego. Zajmuje on powierzchnię 1394 km², którą zamieszkuje prawie 108 000 mieszkańców. Pod względem liczby ludności z powiatów należących do podregionu sklasyfikowany jest na 2. miejscu. Powiat łukowski podzielony jest na 11 gmin. 2 z nich należą do grupy gmin o charakterze miejskim, a resztę stanowią gminy wiejskie. W analizowanym powiecie największą grupę tworzą osoby w wieku produkcyjnym. Ich udział w populacji ogółem wyniósł 61%. Najmniej liczną grupę stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym z udziałem na poziomie 16%. W przypadku powiatu łukowskiego ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowi 23%, co jest jednym z wyższych udziałów w województwie. Stopa bezrobocia rejestrowanego na analizowanym rynku pracy w 2009 roku wyniosła 11,1% i był to wynik mniejszy od średniej stopy bezrobocia dla całego województwa (13,7%). Większe trudności w znalezieniu zatrudnienia w analizowanym przypadku mieli mężczyźni. Stanowili oni bowiem prawie 51% ogólnej liczby bezrobotnych. Zważywszy na charakter większości z gmin, przeważająca część osób z powiatu łukowskiego (56%) pracuje w sektorze rolniczym, na pozostałe sektory, czyli przemysł i usługi, przypada po 17 %.

Na rysunku 2.96. zaprezentowano migracje zagraniczne w powiecie łukowskim wraz z prognozą na lata 2009–2050. Diagnozując sytuację migracji zagranicznych w powiecie łukowskim, widzimy, że w 2 momentach wartość ich salda znacząco spadła poniżej zera. Spowodowane to było wzmożonym poziomem wymeldowań za granicę.

Rys. 2.96. Migracje zagraniczne w powiecie łukowskim

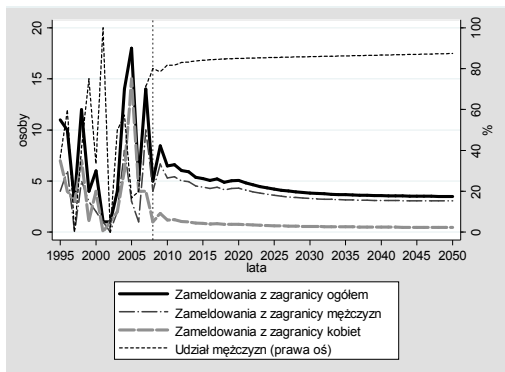
Pierwszy raz z taką sytuacją mieliśmy do czynienia w 1997 roku, kiedy liczba emigrantów osiągnęła najwyższą wartość – 53 osób. Rok później sytuacja wróciła już do normy, a bilans międzynarodowych ruchów migracyjnych oscylował w granicach zera. Z kolejnym takim przypadkiem mieliśmy do czynienia w roku 2006. Wtedy to ponownie liczebność emigrantów z powiatu łukowskiego znacznie wzrosła, z tym że ten skok nie był tak gwałtowny jak wcześniej. Liczba wymeldowań wyniosła wtedy 35 osób.

Podobnie jak przy poprzedniej takiej wyższości, tak i teraz szybko wszystko wróciło do normy. Szacuje się, że w kolejnych latach stanowiących horyzont prognozy zarówno liczba zameldowań z zagranicy, jak i liczba wymeldowań za granicę ustabilizują się na

⁵⁰ Wstępną charakterystykę powiatu łukowskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: www.krasnik.info.pl; GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

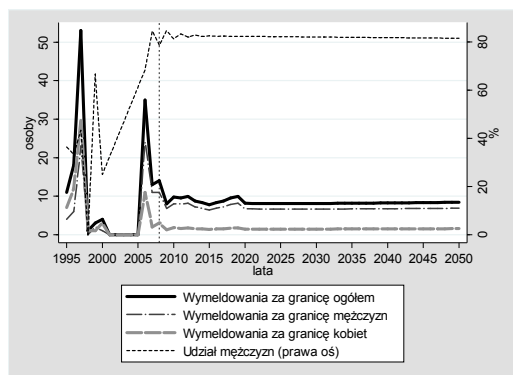
stałym poziomie (druga z liczebności ukształtuje się na trochę wyższym poziomie). Do 2050 roku nie przewidziano żadnych odchyśleń od tej normy, przez co saldo migracji będzie utrzymywało się na ujemnym poziomie.

W okresie historycznym liczba zameldowań z zagranicy w powiecie łukowskim (rysunek 2.97.) ulegała znacznym wahaniom. Największy poziom zameldowań zanotowano w 2005 roku. Wyniósł on 18 osób. Również udział poszczególnych płci w determinowaniu ogólnego poziomu badanego zjawiska dotychczas był zróżnicowany. Szacuje się, że sytuacja ta ulegnie zmianie w przyszłości. Rozpatrując cały horyzont prognozy, można zauważyć, że to zagraniczni mężczyźni chętniej będą decydować się na zameldowanie w powiecie łukowskim. Ich odsetek bliski będzie 90%, dlatego też opisując poziom zameldowań w kolejnych latach predykcji, można rozpatrywać wyłącznie grupę mężczyzn. Jednak szacuje się, iż chętnych tej płci także będzie coraz mniej. Jest to dowód na to, że powiat łukowski nie jest dość atrakcyjnym regionem.

Rys. 2.97. Zameldowania z zagranicy w podziale na płeć w powiecie łukowskim

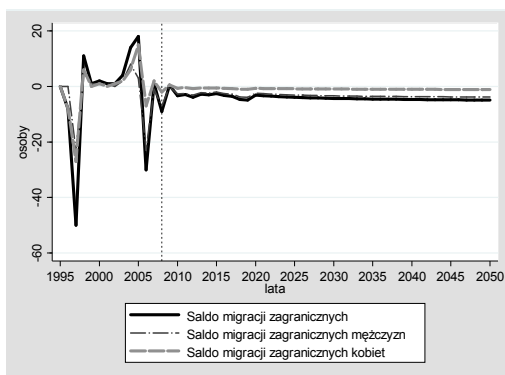
Na rysunku 2.98. zaprezentowano liczbę wymeldowań za granicę w podziale na płeć w powiecie łukowskim wraz z prognozami do 2050 roku. W początkowej fazie analizowanego okresu liczba wymeldowań za granicę w powiecie łukowskim znacznie wzrosła. W 1997 roku liczebność tej grupy osób osiągnęła maksymalną wartość 53 osób. W latach 1998–2005 obserwowano natomiast bardzo niewielki poziom wymeldowań. Dopiero w roku 2006 nastąpił kolejny wzrost analizowanej zmiennej. Wtedy to zanotowano 35 wymeldowań z badanego obszaru.

Rys. 2.98. Wymeldowania za granicę w podziale na płeć w powiecie łukowskim

Następne lata znowu wiązały się ze spadkiem tej wartości, tyle że już nie do poziomu zera, ale około 10 osób rocznie. Szacuje się, że w kolejnych latach stanowiących horyzont prognozy średnioroczny poziom wymeldowań zagranicznych będzie oscylował w okolicach 8 osób rocznie. Głównie będą to mężczyźni, mobilność kobiet zarówno dotychczas, jak i w kolejnych latach określana jest na niskim poziomie.

Rozpatrując wartość salda migracji zagranicznych dla powiatu łukowskiego (rysunek 2.99.), widzimy, że przechodziła ona ze skrajności w skrajność. W 1997 roku mieliśmy do czynienia z najmniej korzystną dla regionu sytuacją, ponieważ bilans migracyjny spadł do -50 osób. Jednakże w kolejnym roku już wyszedł na plus, a jego wartość wynosiła 11 osób. W następnym okresie międzynarodowy ruch migracyjny nie miał żadnego wpływu na poziom liczby ludności w powiecie łukowskim, po czym w 2005 roku liczba imigrantów przewyższała o 18 osób liczbę emigrantów. Rok później saldo spadło powtórnie, osiągając ujemną wartość. Według analityków, następne lata już nie będą obfitowały w takie gwałtowne zmiany. Saldo migracji zagranicznych w powiecie łukowskim do 2050 roku ukształtuje się na stałym ujemnym poziomie. Co roku liczba emigrantów powinna być wyższa o 4 osoby od liczby imigrantów.

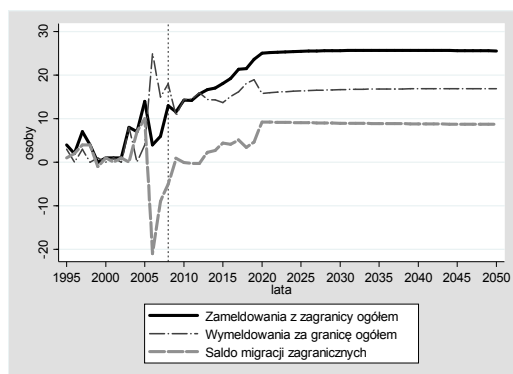
Rys. 2.99. Saldo migracji zagranicznych w podziale na płeć w powiecie łukowskim

2.23. Powiat opolski⁵¹

Kolejnym powiatem z województwa lubelskiego, jaki został ujęty w analizie, jest powiat opolski. Położony jest on w zachodniej części województwa i zajmuje powierzchnię 810 km². Obszar ten podzielony jest na 7 mniejszych jednostek administracyjnych (gmin). 5 z nich to typowe gminy wiejskie, a 2 pozostałym został nadany statut gmin miejsko-wiejskich. Ogólna liczba ludności na rok 2009 to 62 048, z czego 31 894 to kobiety. W podziale na grupy ekonomiczne różnica ta jest szczególnie widoczna w ostatniej grupie, czyli ludności w wieku poprodukcyjnym. Mężczyźni zaledwie w 31% przyczyniają się do jej tworzenia. Należy dodać, że jest to też najmniej liczna z grup, ponieważ stanowi 18%. Liczniejsza o 2 p.p. jest grupa w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), gdzie z kolei nieznacznie (o 1 p.p.) dominują mężczyźni. Największa część społeczeństwa z powiatu opolskiego kwalifikuje się do grupy w wieku produkcyjnym. Tutaj siły w podziale na płeć rozkładają się również z przewagą mężczyzn. Stanowią oni 53% aktualnych zasobów pracy. Charakteryzując dalej rynek pracy na analizowanym obszarze, należy wspomnieć, że powiat opolski boryka się z problemem bezrobocia. W 2009 roku wyniosło ono 16,8%, co stanowiło wysoką wartość w porównaniu z innymi powiatami województwa lubelskiego. To mężczyźni w większości tworzą szarą strefę. Ich udział w ogólnej liczbie osób pozostających bez pracy wynosi 52%.

⁵¹ Wstępną charakterystykę powiatu opolskiego opracowano na podstawie następujących źródeł www.opole.lublin.pl; GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

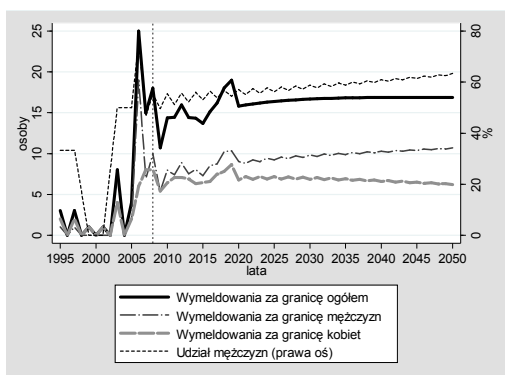
Analizując rysunek 2.100., przedstawiający migracje zagraniczne w powiecie opolskim, możemy zauważyć, że z biegiem czasu stawały się one coraz popularniejsze.

Rys. 2.100. Migracje zagraniczne w powiecie opolskim

Pomimo wahań, jakie towarzyszyły liczbie zameldowań z zagranicy i liczbie wymeldowań za granicę, ogólna tendencja w obu przypadkach była rosnąca. W początkowej fazie analizowanego okresu obie wielkości kształtowały się na porównywalnym poziomie, dopiero w roku 2005 zaznaczyła się wyraźniejsza przewaga po stronie imigrantów. Jednak nie na długo powiat opolski mógł się cieszyć korzystną dla niego sytuacją, ponieważ już rok później na skutek spadku liczby zameldowań i gwałtownego wzrostu liczby wymeldowań saldo migracji spadło dużo poniżej zera. W 2009 roku znowu badane wielkości się zrównały. Przewiduje się, że w pierwszych kilku latach liczby emigrantów i imigrantów będą rosły w takim samym tempie, przez co saldo nadal będzie zerowe. Dopiero po roku 2013 zacznie się zarysowywać przewaga tych drugich, a saldo ukształtuje się na dodatnim poziomie.

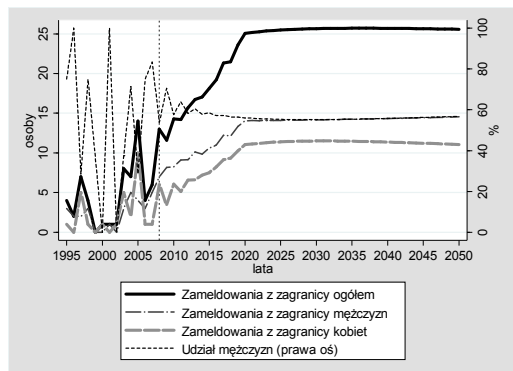
Na rysunku 2.101. zaprezentowano zameldowania z zagranicy w podziale na płeć w powiecie opolskim wraz z prognozami do 2050 roku. Nagłe zmiany liczby zameldowań z zagranicy w podziale na płeć w powiecie opolskim nie pozwalają określić, czy to mężczyźni, czy kobiety wykazują się większą mobilnością. Ogólny poziom zameldowań w okresie historycznym także ulegał fluktuacjom. Największe zainteresowanie powiatem opolskim ze strony obcokrajowców zarejestrowano w 2005 roku i było to 14 osób. Najmniej owocne dla powiatu zaś były lata 1999–2002, gdy praktycznie mieliśmy do czynienia z brakiem zameldowań z zagranicy. Według analityków, powiat opolski będzie stawał się jednak bardziej atrakcyjny i przyjazny dla obcokrajowców. Można wysnuć takie wnioski, obserwując rosnącą tendencję liczby zameldowań w kolejnych latach prognozy. Przewiduje się, że wysokie tempo wzrostu potrwa do 2020 roku, w którym liczba zameldowań będzie wynosić 25 osób. Dalszy etap predykcji to stabilizacja analizowanej zmiennej na tym poziomie. Ponadto przewiduje się, że w okresie prognozy udział mężczyzn w ogóle

Rys. 2.101. Wymeldowania za granicę w podziale na płeć w powiecie opolskim

zameldowań będzie systematycznie spadał aż do roku 2030, kiedy to jego wartość ustabilizuje się poniżej 60%.

Do 2006 roku liczba wymeldowań za granicę w powiecie opolskim (rysunek 2.102.) była relatywnie niewielka, nie przekraczając poziomu 10 osób w skali roku. Dopiero w kolejnych latach miejscowa ludność odważniej zaczęła decydować się

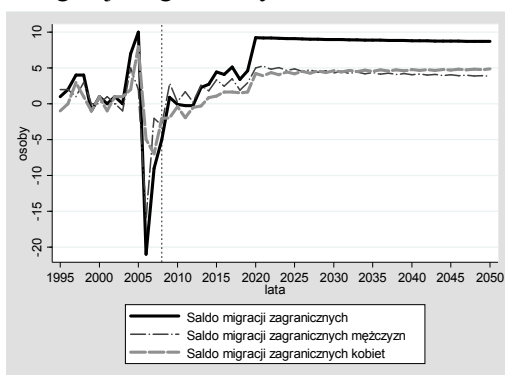
Rys. 2.102. Zameldowania z zagranicy w podziale na płeć w powiecie opolskim

kobiet będą one miały raczej charakter tendencji malejącej, a w przypadku mężczyzn – rosnącej. Różnokierunkowe zmiany spowodują rosnącą przewagę po stronie mężczyzn i stały ogólny poziom zjawiska do 2050 roku.

Na rysunku 2.103. zaprezentowano saldo migracji zagranicznych w podziale na płeć w powiecie opolskim. Oscylacje salda migracji zagranicznych w okolicach zera

można zaobserwować jedynie w początkowej fazie diagnozowanego okresu. W 2005 roku jego wartość nagle wzrosła, powodując zwiększenie ogólnej liczby ludności w powiecie opolskim. Jednakże już rok później bilans pomiędzy liczbą zameldowań z zagranicy a wymeldowań za granicę drastycznie spadł poniżej zera (–21 osób). W okresie predykcji zacznie zarysowywać się jego dodatnia wartość. Rosnące wartości salda migracji zagranicznych wśród mężczyzn i kobiet spowodują, że w 2020 roku powiat opolski będzie mógł się pochwalić jego dodatnią wartością. Średniorocznie w regionie tym, z racji ruchów migracyjnych, powinno przybywać po 9 osób. Kolejna faza prognozy powinna być okresem stabilizacji wartości salda na tym poziomie.

na wyjazd za granicę w poszukiwaniu lepszych warunków życiowych. W głównej mierze przyczynili się do tego mężczyźni. W 2006 roku zarejestrowano 25 mieszkańców powiatu opolskiego (19 mężczyzn i 6 kobiet), którzy zameldowali się w zagranicznych krajach. W następnych latach liczba wymeldowań trochę wyhamowała i w 2009 roku wyniosła 10 osób. Wtedy też odsetki w podziale na płeć wyrównały się. W następnych kilkunastu latach liczba emigrantów będzie ulegała wahaniom. W przypadku

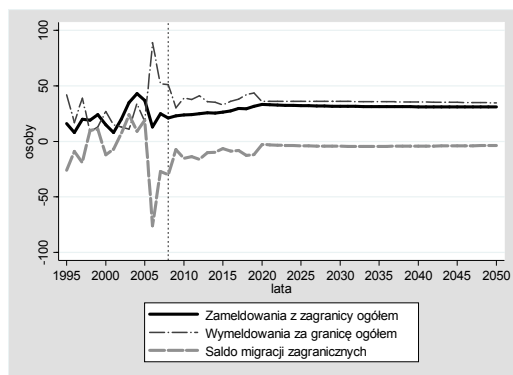

Rys. 2.103. Saldo migracji zagranicznych w podziale na płeć w powiecie opolskim

2.24. Powiat puławski⁵²

Kolejnym powiatem należącym do województwa lubelskiego poddanym analizie jest położony w północno-zachodniej części województwa powiat puławski. Zajmuje on powierzchnię 934 km². Obszar ten zamieszkuje prawie 116 000 osób, co klasyfikuje go na 5. miejscu w województwie lubelskim. Analizowany powiat podzielony jest na 11 gmin. Tylko 1 z nich zaliczana jest do miejskich, 2 mają charakter miejsko-wiejski, a 8 – wiejski. Z punktu widzenia migracji ważna jest struktura ludności według grup ekonomicznych. W przypadku powiatu puławskiego – niski odsetek stanowi ludność w wieku przedprodukcyjnym (poniżej 17 lat) oraz ludność w wieku poprodukcyjnym. W 2009 roku przypadało po 19% na każdą z nich. Udział ludności w wieku produkcyjnym (17–59 dla kobiet i 17–49 dla mężczyzn) w tym samym czasie wyniósł 62%. W 2009 w powiecie puławskim pracowało 33 259 osób. Największa część była zatrudniona w sektorze usług. Ich udział w ogóle osób pracujących wyniósł 40%. W sektorze rolniczym zatrudnionych było 33% osób pracujących, natomiast w przemyśle i budownictwie – 27%. Liczba bezrobotnych w roku 2009 wynosiła 4891 osób, natomiast stopa bezrobocia ukształtowała się na poziomie 10,3%. Najwięcej bezrobotnych możemy zauważyć wśród osób z wykształceniem zawodowym – w 2009 roku stanowili oni około 29%; następnie osoby z wykształceniem policealnym – 24%. Rozpatrując liczbę bezrobotnych w podziale na płeć, widzimy, że dominują mężczyźni. W 54% tworzyli oni szarą strefę powiatu puławskiego.

Jak wynika z rysunku 2.104., migracje zagraniczne w powiecie puławskim ulegały częstym zmianom. Zarówno liczba zameldowań z zagranicy, jak i liczba wymeldowań za granicę ulegały gwałtownym

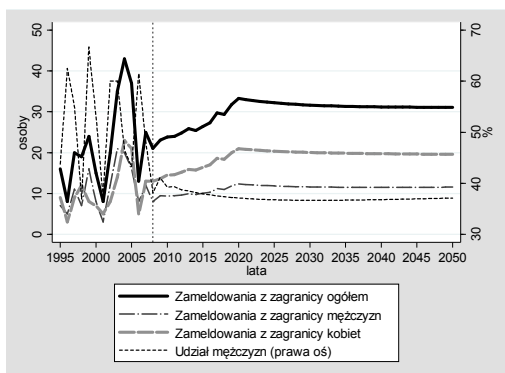

Rys. 2.104. Migracje zagraniczne w powiecie puławskim

wzrostom i spadkom. Skutkowało to częstymi zmianami znaku salda migracji zagranicznych. Najniższą wartość zanotowano w 2006 roku: –76 osób, był to skutek wzmożonej liczby emigrantów z powiatu puławskiego. W następnych latach różnica ta zaczęła się zmniejszać. Jak wynika z prognoz, malejąca funkcja obrazująca liczbę wymeldowań za granicę i rosnąca funkcja liczby zameldowań z zagranicy doprowadza do zbliżenia ich wartości w 2020 roku. Ostatnia faza prognozy będzie okresem stabilizacji w obu przypadkach, a zarazem salda migracji na poziomie około –4.

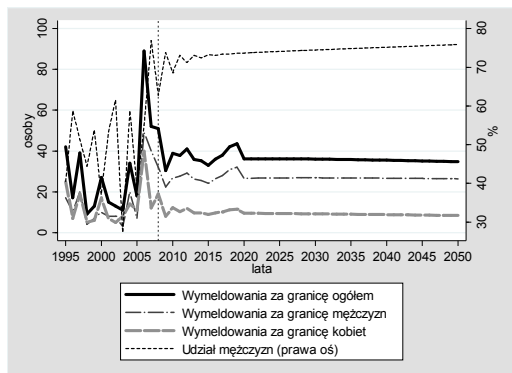
⁵² Wstępną charakterystykę powiatu puławskiego opracowano na podstawie następujących źródeł www.pulawy.powiat.pl; GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

Na rysunku 2.105. zaprezentowano zameldowania z zagranicy w podziale na płeć w powiecie puławskim wraz z prognozami do 2050 roku. Analizując okres stanowiący podstawę przeprowadzonej prognozy, należy zauważyć, że zarówno liczba zameldowań ogółem, jak i zameldowań kobiet i mężczyzn podlegały relatywnie silnym fluktuacjom. Najmniejszy poziom imigrantów zarejestrowano w roku 1996 i 2001 (po 8 osób). Największa fala zameldowań przypadła zaś na rok 2004 – wynosiła ona 43 osoby, w tym 20 mężczyzn. Przewiduje się, że w początkowej fazie prognozy zarówno liczba zameldowań z zagranicy ogółem, jak i liczba zameldowań względem poszczególnych płci będzie cechować się trendem rosnącym. Utrzyma się on do 2020 roku, po czym zmieni kierunek. Należy jednak zaznaczyć, że przewidywana wtedy tendencja malejąca będzie miała znacznie mniejsze tempo, niż rosnąca z początkowej fazy predykcji. Odsetek kobiet uczestniczących w ogólnym poziomie zameldowań do 2050 roku wzrośnie do 63%.

Rys. 2.105. Zameldowania z zagranicy w podziale na płeć w powiecie puławskim

Na rysunku 2.106. zaprezentowano wymeldowania za granicę w podziale na płeć w powiecie puławskim wraz z prognozami do 2050 roku. Analiza rysunku pozwala stwierdzić, że liczba wymeldowań z zagranicy w powiecie puławskim ulegała znacznym wahaniom. Obserwowane fluktuacje wynikały z częstych zmian zarówno wśród

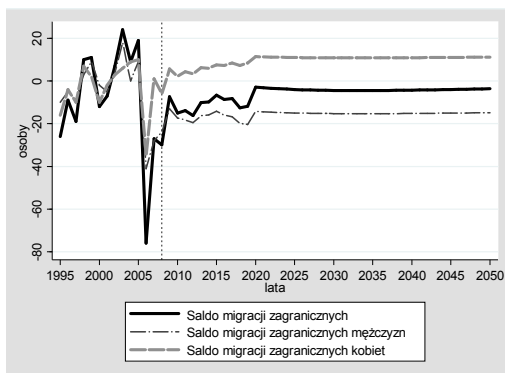

Rys. 2.106. Wymeldowania za granicę w podziale na płeć w powiecie puławskim

mężczyzn, jak i kobiet. Przewaga udziału poszczególnych grup w determinowaniu ogólnego poziomu zameldowań raz kształtowała się na korzyść kobiet, a raz na korzyść mężczyzn. Zdecydowaną przewagę drugą z grup uzyskała dopiero od 2006 roku. W kolejnych latach stanowiących horyzont prognozy odsetek mężczyzn, którzy wymeldują się z terenu powiatu puławskiego, będzie się zwiększał nawet do poziomu 77%. Również w 2006 roku zanotowano gwałtowny wzrost liczebności wymeldowań za granicę. Wtedy to 89 mieszkańców wyjechało za granicę w poszukiwaniu dogodniejszych warunków życiowych. Wahania liczby emigrantów powinny występować także w 1. etapie prognozy, z tym że ich amplituda będzie znacznie mniejsza. Z kolei ostatni etap trwania prognozy, czyli la-

ta 2020–2050, będzie to już stabilizacja na poziomie z roku 2020, czyli około 36 osób rocznie.

Obserwując kształtowanie się salda migracji zagranicznych w powiecie puławskim (rysunek 2.108.), można zauważyć, że mimo wyraźnych wahań następował jego systematyczny wzrost w latach 1995–2005. Jednakże dodatnia wartość bilansu nie utrzymywała się długo, ponieważ rok później doszło do gwałtownego spadku. Liczba wymeldowań za granicę przewyższyła wtedy liczbę zameldowań z zagranicy o 76 osób. W kolejnych latach powiat puławski zaczął odrabiać straty. Zaobserwować to można w gronie kobiet, gdzie w 2009 roku saldo było już dodatnie i wyniosło 6. W przypadku męskiej części społeczeństwa nadal dominowali emigranci. Ponadto ujemna wartość salda w ich przypadku powodował, że ogólna jego wartość także była ujemna. Według prognoz, następne lata przyniosą polepszanie się sytuacji w przypadku kobiet, ale także pogorszenie sytuacji wśród mężczyzn, przez co saldo migracji zagranicznych dla powiatu puławskiego nadal będzie ujemne.

Rys. 2.108. Saldo migracji zagranicznych w podziale na płeć w powiecie puławskim

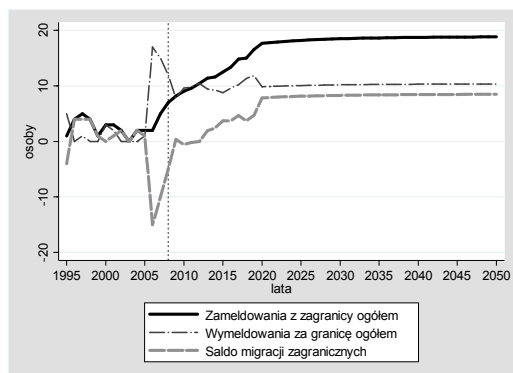
2.25. Powiat rycki⁵³

Ostatnim z powiatów składających się na całość województwa lubelskiego jest powiat rycki. Jego powierzchnia to 615 km². W 2009 roku liczba ludności wyniosła 58 342 osoby, a udział poszczególnych płci w populacji ogółem był porównywalny. Najmniej liczną grupę stanowiły osoby w wieku poprodukcyjnym – 17%. Ważną grupą, patrząc w perspektywie przyszłości, są osoby w wieku przedprodukcyjnym. Stanowiły one 20%. Porównując te dwa odsetki, można zaryzykować stwierdzenie, że badanego regionu jeszcze nie dotyka w znacznym stopniu problem starzenia się społeczeństwa. Obecne zasoby pracy w powiecie ryckim stanowią 63%. Większą część stanowią mężczyźni (około 55%). Region powiatu podzielony jest na 6 gmin: 1 ma charakter miejski, 1 miejsko-wiejski, a 4 są gminami wiejskimi. Wysoki udział gmin wiejskich znajduje przełożenie na strukturę zatrudniania w analizowanym powiecie. W 2009 roku na 15 878 osób, które znalazły zatrudnienie w powiecie ryckim, 47% pracowało w sektorze rolniczym. Po około 20% przypadało na sektor przemysłowo-budowlany i sektor usługowy. Stopa rejestrowanego bezrobocia w 2009

⁵³ Wstępną charakterystykę powiatu ryckiego opracowano na podstawie następujących źródeł www.ryki.powiat.pl/; GUS, BDR, www.stat.gov.pl/; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

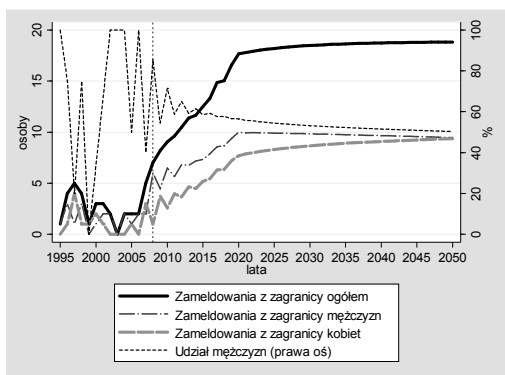
wyniosła 11,7%. Spośród 2548 osób tworzących szarą strefę powiatu ryckiego aż 55% to mężczyźni.

Na rysunku 2.109., zaprezentowano migracje zagraniczne w powiecie ryckim w latach 1995–2008 wraz z prognozą do 2050 roku. Analizując sytuację migracji zagranicznych w powiecie ryckim, można zauważyć, że do 2005 roku zarówno liczba zameldowań z zagranicy, jak i liczba wymeldowań za granicę były stosunkowo niewielkie. W 2006 roku zanotowano gwałtowny wzrost wymeldowań, co poskutkowało znacznym spadkiem salda migracji zagranicznych. Następujący w kolejnych latach spadek liczby osób emigrujących oraz wzrost liczby osób imigrujących spowodowały, że w roku 2009 bilans migracji zagranicznych był zrównoważony. Szacuje się, że w latach 2009–2020 liczba osób zameldowujących się na terenie powiatu ryckiego będzie systematycznie rosła, podczas gdy liczba wymeldowań będzie oscylowała wokół 10 osób rocznie. Tendencje te znajdują przełożenie na saldo migracji zagranicznych, które po okresie systematycznego wzrostu ukształtuje się na poziomie 8 osób w 2020 roku. Opracowana prognoza przewiduje stabilizację analizowanych wartości w latach 2021–2050.

Rys. 2.109. Migracje zagraniczne w powiecie ryckim

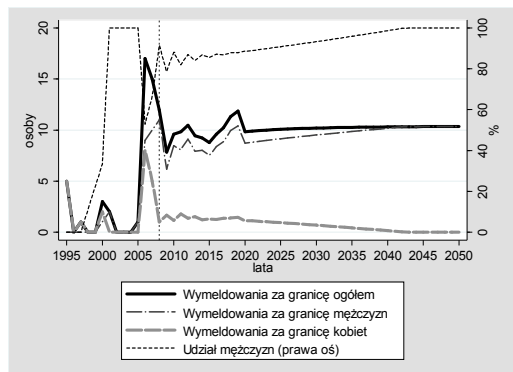
Podając analizie zameldowania z zagranicy w powiecie ryckim (rysunek 2.110), można zauważyć, że charakteryzowały się one wyraźnymi wahaniami w początkowym okresie próby, które oscylowały wokół wartości średniorocznej wynoszącej 3 osoby. Od 2006 roku liczba imigrantów na jego obszarze zaczęła systematycznie rosnać. Taki też jej przebieg prognozowany jest na kolejne lata. Tak wysokie tempo zmian obserwowane będzie do 2020 roku, po czym znacznie zmniejszy się jego siła. Szacuje się, że do 2020 roku liczebność zameldowań z zagranicy wyniesie 18 osób. Rozpatrując dalszą przyszłość, ten stan liczbowy powinien się zwiększyć do roku 2050 tylko o 1 osobę. W okresie historycznym to mężczyźni w większości lat determinowali ogólny poziom zameldowań z zagranicy. W okresie prognozy odsetki obu płci powinny się wyrównywać – do 2050 roku kobiety i mężczyźni będą mieć jednakowy udział.

Rys. 2.110. Zameldowania z zagranicy w podziale na płeć w powiecie ryckim

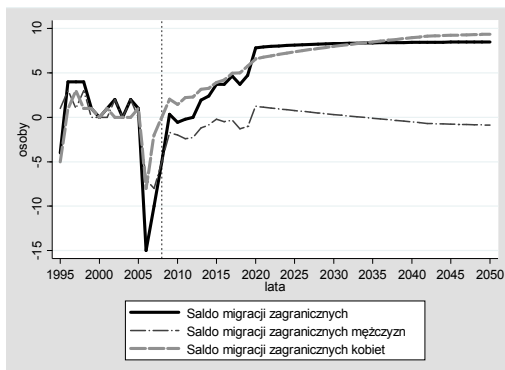
W okresie historycznym to mężczyźni w większości lat determinowali ogólny poziom zameldowań z zagranicy. W okresie prognozy odsetki obu płci powinny się wyrównywać – do 2050 roku kobiety i mężczyźni będą mieć jednakowy udział.

Na rysunku 2.111. zaprezentowano liczbę wymeldowań z zagranicy w podziale na płeć w powiecie ryckim wraz z prognozami do 2050 roku. Analiza rysunku pozwala zauważyć, że do 2005 roku liczba wymeldowań za granicę z powiatu ryckiego kształtowała się na niewielkim poziomie, nie przekraczając 5 wymeldowań w skali roku. W 2006 roku 9 mężczyzn i 8 kobiet zdecydowało się na wyjazd za granicę w poszukiwaniu dogodniejszych warunków życiowych. W kolejnym roku liczby te zmniejszyły się już o połowę. Według prognoz, w pierwszym etapie predykcji liczba wymeldowań za granicę z powiatu ryckiego będzie ulegała fluktuacjom wokół 10 osób rocznie. Od 2020 roku wahania te ustaną, a wielkość wymeldowań ustabilizuje się na poziomie 10 osób do 2050 roku. Od 2000 roku mężczyźni zaczęli cechować się większą mobilnością. W 2009 roku determinowali oni około 90% ogólnej liczby emigrantów, a do 2050 roku całkowicie zdominują badane zjawisko.

Rys. 2.111. Wymeldowania za granicę w podziale na płeć w powiecie ryckim

Saldo migracji zagranicznych w powiecie ryckim, zaprezentowane wraz z prognozami na rysunku 2.112., na początku analizowanego okresu charakteryzowało się znakiem ujemnym. W 1996 roku pierwszy raz badany region mógł się cieszyć z jego dodatniej wartości. Ta korzystna dla powiatu sytuacja powinna utrzymać się do 2005 roku, potem zaś wartość bilansu migracji zagranicznych wyraźnie spadnie poniżej zera. Najmniejszą wartość zanotowano w 2006 roku i było to 15 osób. Następnie saldo migracji zaczęło odrabiać straty i w 2009 roku ukształtowało się w okolicach zera. Według prognoz, kolejne lata stanowiące horyzont prognozy przyniosą wzrost wartości salda w przypadku kobiet. Rosnąca tendencja doprowadzi do zwiększenia jego wartości w 2050 roku do 9. Odmienne sytuacja będzie się przedstawiała w grupie mężczyzn. Po niewielkim wzroście do roku 2020 i wyzerowaniu się różnicy wymeldowań i zameldowań nastąpi ponowne jego zmniejszenie i wśród mężczyzn znowu dominować będą emigranci. Jednakże silniej będzie oddziaływało saldo migracji zagranicznych w przypadku kobiet, przez co jego ogólna wartość dla powiatu ryckiego będzie dodatnia.

Rys. 2.112. Saldo migracji zagranicznych w podziale na płeć w powiecie ryckim

Podsumowanie prognoz migracji zagranicznych

W województwie lubelskim skala migracji zagranicznych ludności jest jedną z najniższych wśród polskich województw. Dzieje się tak pomimo faktu, że wschodnia granica województwa lubelskiego jest jednocześnie granicą Polski z Białorusią i Ukrainą. Zjawisko to tłumaczy po części istnienie w relacji z tymi krajami barier politycznych i administracyjnych, które nie występują pomiędzy Polską i sąsiadującymi z nią krajami Unii Europejskiej. W latach 2009–2050, które stanowią ramy czasowe prognoz, spodziewany jest wzrost napływu netto ludności z zagranicy, przy czym od 2013 roku powinien on trwale przyjmować wartości dodatnie. Będzie to efektem trwającego od 2004 roku wzrostu liczby zameldowań zagranicznych oraz utrzymywania się w skali województwa z pewnymi wahaniami poziomu wymeldowań za granicę. Rok 2013 będzie również początkiem utrwalenia się dodatniego salda migracji zagranicznych dla powiatów: chełmskiego, hrubieszowskiego, lubartowskiego, opolskiego i ryckiego, zaś rok 2020 powinien zapoczątkować podobny stan w powiecie lubelskim. Także, począwszy od 2020 roku, w powiecie świdnickim i w Lublinie saldo migracji zagranicznych powinno oscylować wokół zera po okresie przewagi liczby wymeldowań nad zameldowaniami. Ujemny napływ migracyjny netto powinien utrzymywać się w okresie prognozy w powiatach: bialskim, biłgorajskim, janowskim, kraśnickim, łukowskim i puławskim. W pozostałych powiatach już w okresie historycznym ukształtowało się dodatnie saldo migracji zagranicznych i powinno się ono umacniać także w okresie predykcji.

Jeśli chodzi o udziały kobiet i mężczyzn wśród osób wymeldowujących się i zameldowujących się z zagranicy, w zdecydowanej większości powiatów w obu tych kategoriach dominują mężczyźni. Ze względu na niewielką skalę zjawiska migracji zagranicznych w województwie lubelskim i poszczególnych jego powiatach w okresie próby – lata 1995–2008 – udziały obu płci wśród migrantów ulegały znacznym wahaniom z roku na rok nawet przy niewielkich zmianach strumieni migracji kobiet i mężczyzn. Z tej przyczyny prognozowana struktura grup migrantów powinna być traktowana jako uśredniony obraz trendu zmian w latach 2009–2050. Można się spodziewać, że przy niewielkiej skali migracji ogółem na danym terenie niewielkie zaburzenia trendu liczby migrantów o charakterze losowym mogą powodować znaczne fluktuacje wokół wskazanego trendu. Na poszczególnych badanych obszarach udział mężczyzn wśród zameldowań z zagranicy jest wyższy niż ich odsetek wśród wymeldowań z zagranicy. Przy założeniu, że część zameldowań z zagranicy mogłyby stanowić migracje powrotne osób, które po pewnym okresie spędzonym za granicą powracają do kraju, taki obraz migracji sugerowałby, że kobiety rzadziej od mężczyzn decydują się na powrót z emigracji. Założenie takie tłumaczyłoby także wystąpienie wzrostu zameldowań z zagranicy poprzedzonego nasiloną falą emigracji w latach 2006–2008.

Jeśli chodzi o kryteria geograficzne migracji, najniższe salda migracji spodziewane są w powiecie bialskim, który graniczy z Białorusią, oraz w powiatach położonych w południowo-zachodniej części województwa lubelskiego. Trwale dodatnie napływy zagraniczne ludności netto w okresie objętym prognozą dotyczą przede wszystkim powiatów położonych na południowy wschód od Lublina w kierunku granicy z Ukrainą oraz powiatów grodzkich: Zamościa i Chełma.

Wśród przedstawionych powiatów nie występuje ścisła zależność między ich bardziej miejskim bądź wiejskim charakterem a kierunkiem migracji czy ich strukturą ze względu na płeć. Zarówno pośród powiatów grodzkich, jak i ziemskich, przy zróżnicowanej liczbie wchodzących w ich skład gmin miejskich, wiejskich i wiejsko-miejskich, wyniki prognoz oraz dane historyczne wskazują na istnienie innych czynników, przyciągających i wypychających migrantów zagranicznych z danego terenu. Powiaty o podobnym charakterze pod tym kątem różnią się często nie tylko skalą, ale i znakiem salda migracji.

Rozdział 3

Prognozy zarobkowych migracji międzywojewódzkich kobiet i mężczyzn

Trzeci rozdział prognoz migracji w województwie lubelskim dotyczy zjawiska migracji międzywojewódzkich na tym terenie. Wybrane kategorie migracji międzywojewódzkich zostały poddane predykcji sięgającej roku 2050. Prognozowane wielkości odnoszą się do województwa lubelskiego oraz 24 powiatów wchodzących w jego skład.

Analiza migracji międzywojewódzkich w tak długim horyzoncie czasowym ma na celu rozróżnienie poszczególnych terenów objętych badaniem ze względu na ich charakterystykę migracyjną, zbadanie w skali kraju pod kątem migracji atrakcyjności poszczególnych terenów województwa lubelskiego oraz opisanie zmian w strukturze lubelskich migrantów międzywojewódzkich spodziewanych we wskazanym okresie. Badanie zjawiska migracji międzywojewódzkich pokazuje atrakcyjność badanych terenów na tle innych regionów kraju, które stanowią zarówno źródła, jak i miejsca docelowe lubelskich ruchów migracyjnych.

Skala oraz kształt międzywojewódzkich ruchów migracyjnych zostały opracowane na podstawie danych dostępnych w statystyce publicznej, dotyczących zameldowań, które GUS gromadzi odnośnie wszystkich gmin w Polsce. Niniejsza analiza odnosi się przede wszystkim do prognoz skali i kierunków międzywojewódzkich ruchów migracyjnych. Przez kierunki migracji rozumiane są zarówno tereny poszczególnych województw, jak i tereny miejskie i wiejskie znajdujące się poza województwem lubelskim.

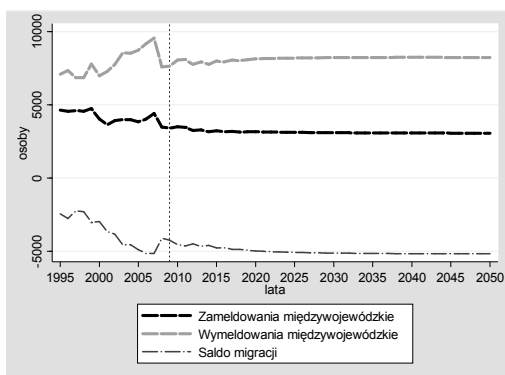
W prognozach uwzględniono także charakterystykę demograficzną migracji międzywojewódzkich. Porównanie skali i kierunku prognozowanych migracji z wyszczególnieniem płci i wieku osób migrujących może mieć istotne konotacje dla planowania działań wobec lokalnego rynku pracy. Wzmoczona aktywność migracyjna poszczególnych grup demograficznych może wskazywać na poszukiwanie przez nie miejsca, gdzie mogłyby zaspokoić swoje potrzeby lepiej niż dotychczas. Wysoki udział danej grupy wśród migrantów wskazuje w zależności od rodzaju migracji (zameldowania / wymeldowania) na wysoką bądź niską zdolność do zaspokojenia przez nich potrzeb na badanych terenach.

3.1. Województwo lubelskie⁵⁴

Województwo lubelskie znajduje się we wschodniej części kraju, zajmując powierzchnię 25 122 km², na której mieszka 2 157 202 osób. Na 100 mężczyzn przypada 106 kobiet. W jego skład wchodzi 24 powiaty, które podzielone są na 213 gmin, z czego 20 to gminy miejskie. Stopa bezrobocia rejestrowanego na tym obszarze w 2009 roku wynosiła 12,8%, zaś liczba osób w wieku produkcyjnym równała się 1 361 161, co stanowiło 63% ogółu. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym kształtował się natomiast na pułapie 17,3%. Przeciętnie na obszarze 1 km² zamieszkiwało 86 osób. Lubelszczyzna jest regionem o charakterze rolniczym. Potwierdza to fakt, że ilość wsi i osad wiejskich sięga 4300 przy zaledwie 41 miastach, a ponad połowa ludności województwa mieszka na wsi (53,5%). 96,2% powierzchni województwa stanowią obszary wiejskie, z czego 71,8% związane jest bezpośrednio z działalnością rolniczą.

Migracje międzywojewódzkie definiowane są jako zmiany miejsca zamieszkania w obrębie kraju, polegające na przemieszczaniu się ludności z jednego województwa do drugiego na pobyt czasowy bądź stały.⁵⁵

Rysunek 3.1. przedstawia migracje międzywojewódzkie na terenie województwa lubelskiego. Zarówno w okresie historycznym, jak i prognozowanym liczba wyjazdów z województwa w celu osiedlenia się w innej części kraju była większa niż napływy na jego tereny. Jednocześnie wartości te nie podlegały znacznym wahaniom. W 1995 roku 7089 osób wyjechało, 4647 przyjechało. W kolejnych latach doszło do spadków po stronie liczby zameldowań, jednak w roku 2007 ponownie wzrosła ona, osiągając stan 4411 osób. Podobne ruchy migracyjne tyczyły się poziomu wymeldowań, który w 2007 roku był najwyższy w badanym okresie – 9554 osób. Prognozy do roku 2050 pokazują, że należy spodziewać się jednoczesnego spadku liczby nowych zameldowań do poziomu 3066 osób i wzrostu liczby wyjazdów (8240 osób), co utrzyma saldo migracji międzywojewódzkich na ujemnym poziomie.

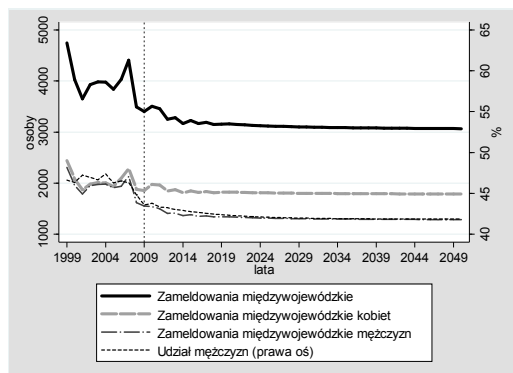

Rys. 3.1. Migracje międzywojewódzkie w województwie lubelskim

⁵⁴ Wstępną charakterystykę województwa lubelskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: GUS, BDR, www.lubelskie.pl, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

⁵⁵ www.stat.gov.pl/gus/definicje_PLK_HTML.htm?id=POJ-366.htm [data dostępu: 26.10.2010].

Dane zaprezentowane na rysunku 3.2. dotyczą zameldowań międzywojewódzkich w podziale na płeć w województwie lubelskim. W roku 1999 ilość zameldowań

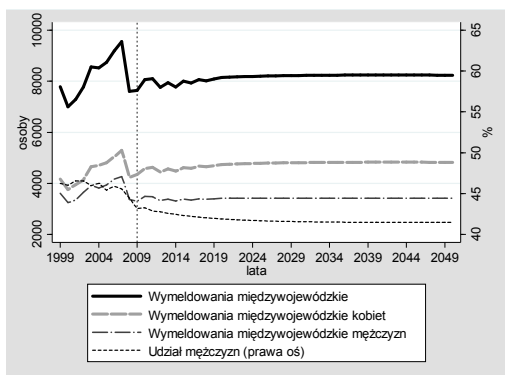

Rys. 3.2. Zameldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w województwie lubelskim

mów średnich dla całego okresu analizy, wynoszących 1859 zameldowań kobiet oraz 1448 zameldowań mężczyzn. W całej rozpiętości czasowej predykcji należy spodziewać się trendu spadkowego dotyczącego liczby zameldowań obu płci. W 2050 roku prognozowany poziom napływu migracyjnego dla kobiet wyniesie 1783 osoby, dla mężczyzn natomiast 1283 osoby. Warto zauważyć, że procentowy udział mężczyzn w całym analizowanym okresie będzie charakteryzował się średnią rzędu 43%, tylko jednokrotnie zbliżając się do równego udziału (w 2005 roku, osiągając 49,67%).

Kolejny rysunek (3.3.) przedstawia wymeldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w województwie lubelskim. Podobnie jak w przypadku liczby zameldowań, można zauważyć pewną dominację kobiet w ogólnym wolumenie opisywanej zmiennej. Udział mężczyzn w próbie wynosił średnio 42%, osiągając górną granicę w 2002 roku (46,8%). W pierwszym roku analizy poziom wymeldowań dla kobiet wyniósł 4171 osób, a mężczyzn – 3613. Pomimo pewnych wahań, w 2006 roku nastąpił gwałtowny wzrost liczby wymeldowań dla obu płci, osiągając poziomy 5033 kobiet i 4158 mężczyzn i utrzymując wzrost w kolejnym roku średnio o 4%. Do roku 2009 wartości te ponownie obniżyły swój poziom.

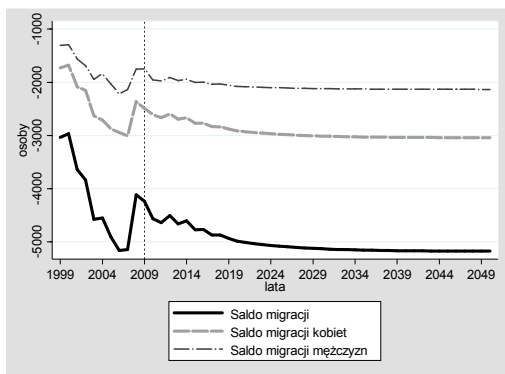
W krótkim okresie predykcji należy spodziewać się nieznacznych fluktuacji przy średnich wartościach rzędu 4754 osób dla kobiet i 3409 dla mężczyzn. W perspekty-

Rys. 3.3. Wymeldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w województwie lubelskim

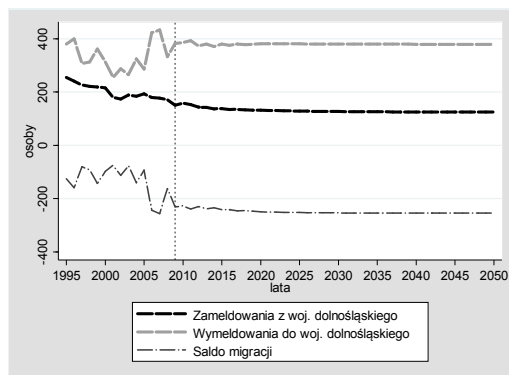
wie horyzontu prognozy spodziewane jest ustabilizowanie się tych wartości na poziomie 3417 mężczyzn i 4823 kobiet.

Dane historyczne wraz z prognozami sięgającymi 2050 roku, dotyczące salda migracji międzywojewódzkich w podziale na płeć w województwie lubelskim zostały zaprezentowane na rysunku 3.4. Można zauważyć, że saldo migracji międzywojewódzkich zarówno kobiet, jak i mężczyzn, a co za tym idzie również saldo ogólne, przyjmują wartości ujemne w całej rozpiętości czasowej analizy. W 1999 roku bilans migracji dla kobiet przyjmował wartość -1730, dla mężczyzn zaś -1304. Ostatnie lata okresu próby przyniosły niewielką korektę malejącego trendu sald migracji międzywojewódzkich kobiet i mężczyzn do odpowiednio -2493 i -1744 osób. W całej rozpiętości czasowej predykcji, wartości sald migracji dla obu płci podlegać będą trendom malejącym. Spowodowane jest to głównie prognozowanymi wzrostami liczby wymeldowań. Do roku 2050 salda migracji osiągną poziomy -2133 mężczyzn i -3040 kobiet. Saldo ogółem osiągnie wtedy swoją minimalną wartość w całym okresie analizy -5174 osób.

Rys. 3.4. Saldo migracji międzywojewódzkich w podziale na płeć w województwie lubelskim

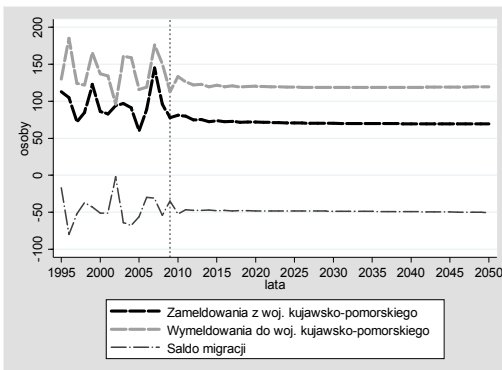
Rysunek 3.5. przedstawia migracje w kierunku województwa dolnośląskiego. Zarówno zameldowania z, jak i wymeldowania do województwa dolnośląskiego nie

Rys. 3.5. Migracje w kierunku województwa dolnośląskiego

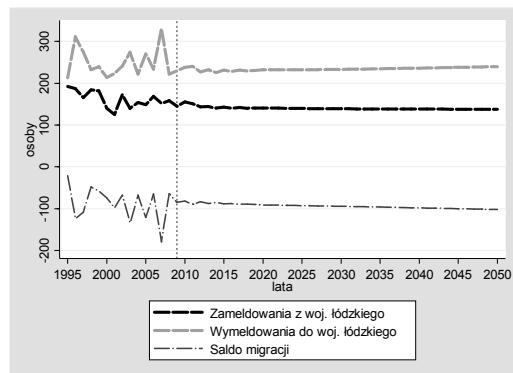
podlegały znacznym wahaniom w okresie historycznym. Stanowiły one średnio 4,5% wszystkich międzywojewódzkich ruchów migracyjnych na terenie Lubelszczyzny. W 1995 roku z Dolnośląskiego zameldowało się 255 osób, wymeldowało zaś 380. Dało to ujemne saldo migracji, które nie zmieni swojego znaku do ostatniego roku prognoz. W roku 2007 nastąpił wzrost odpływu migracyjnego do poziomu 433, przy jednoczesnym spadku zameldowań do stanu 177 osób. Ostatni rok przedziału próby przyniósł redukcje dla obu kierunków migracji do odpowiednio 382 i 151 osób. Do końca horyzontu prognozy nie należy spodziewać się nadmiernych ruchów migracyjnych międzywojewódzkich. Obie wartości będą stabilnie kształtowały się w długim okresie na poziomach odpowiednio 379 wymeldowań i 124 zameldowań.

Migracje w kierunku województwa kujawsko-pomorskiego zostały zaprezentowane na rysunku 3.6. Ruchy migracyjne były w tym przypadku znacznie mniej intensywne w porównaniu z wcześniej omawianym województwem dolnośląskim. Wymeldowania stanowiły średnio zaledwie 1,8% ogólnego poziomu migracji, zameldowania natomiast 2,3%. Na wykresie można zauważyć, że podlegały one częstym wahaniam w okresie historycznym. W 1995 roku z terenu województwa wymeldowało się 130 osób, zameldowało natomiast 113. W kolejnym roku wartości te zmieniły się do 185 dla emigracji i 105 dla imigracji. Dopiero w 2006 roku nastąpił znaczny wzrost zarówno wymeldowań (do 176 osób), jak i zameldowań (do 145 osób). Był on jednak krótkotrwały i w 2009 roku obniżyły się one ponownie o blisko połowę. W pierwszym roku prognoz należy spodziewać się, że 133 osoby opuszczą, zaś 81 przybędzie na badany teren z województwa kujawsko-pomorskiego. Według predykcji, zmienne te będą podlegać trendom spadkowym, które spowodują że do roku 2050 liczba wymeldowań obniży się do stanu 120 osób, natomiast wielkość napływu zmaleje do 69 osób.

Rys. 3.6. Migracje w kierunku województwa kujawsko-pomorskiego

Rysunek 3.7. przedstawia migracje w kierunku województwa łódzkiego. Liczba wymeldowań w 1995 roku wyniosła 213 osób. Już w kolejnym roku wartość ta podniosła się o 98 osób, aby w roku 2000 powrócić do stanu z pierwszego roku próby. Liczba zameldowań natomiast ze 192 z 1995 roku spadła do 140 już 5 lat później. W 2007 roku doszło do znacznego wzrostu wielkości odpływu migracyjnego – w badanym kierunku wymeldowało się aż 331 osób. Wzrost ten nie dotyczył liczby zameldowań, gdyż w roku 2007 zaledwie 152 osoby podjęły decyzję o przybyciu z tego kierunku do województwa lubelskiego. W 2010 roku prognozuje się, że z podanego obszaru

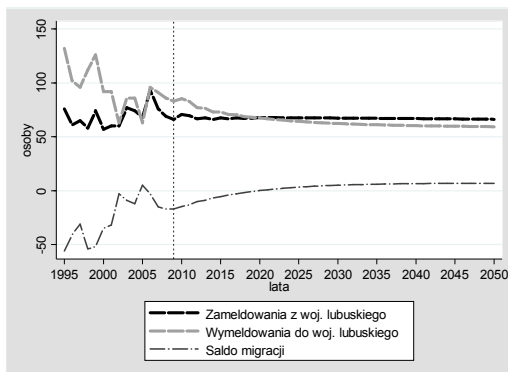

Rys. 3.7. Migracje w kierunku województwa łódzkiego

wymelduje się 238 osób, zamelduje natomiast 156. Predykcje dotyczące dalszych okresów wskazują łagodną tendencję wzrostową w odniesieniu do liczby wymeldowań przy jednoczesnym nieznacznym trendzie spadkowym obserwowanym dla wielkości napływu. W 2050 roku prognozowana ilość wymeldowań z województwa lubelskiego w kierunku województwa łódzkiego wyniesie 240 osób przy 138 zameldowa-

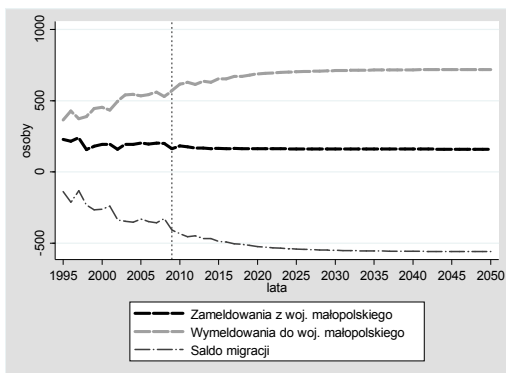
niach z tego obszaru. Grupa ta stanowić będzie 3,3% wszystkich ruchów migracyjnych na Lubelszczyźnie.

Na kolejnym rysunku (3.8.) przedstawione zostały migracje w kierunku województwa lubuskiego. Zameldowania z tego obszaru na tereny województwa lubelskiego nie były liczne, bowiem w całym analizowanym okresie nie przekroczyły 100 osób rocznie. Wymeldowania natomiast już w pierwszym roku okresu historycznego osiągnęły wartość 132, jednak w kolejnych 10 latach spadły do poziomu 63 osób. W latach 2006–2007 nie nastąpił znaczny wzrost żadnego z rodzajów migracji, a liczba wyjazdów wyniosła odpowiednio 96 oraz 91 osób przy 93 i 76 zameldowaniach. W roku 2009 zmienne te ponownie się obniżyły do 83 wymeldowań oraz zaledwie 66 zameldowań. Predykcje dotyczące kolejnych 40 lat pokazują, że obie zmienne podlegać będą trendowi spadkowemu, przy czym będzie on silniejszy dla wymeldowań. W 2020 roku zrównają się one na poziomie 68 osób. W 2050 roku prognozowane wartości wyniosą odpowiednio 59 wymeldowań i 66 zameldowań. Migracje w kierunku województwa lubuskiego mają i będą miały nadal znikomy udział w ogóle międzywojewódzkich ruchów migracyjnych na Lubelszczyźnie.

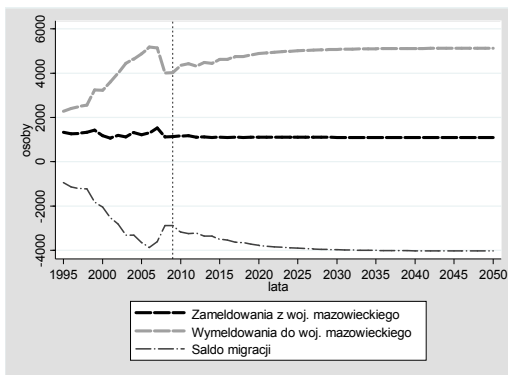
Rys. 3.8. Migracje w kierunku województwa lubuskiego

Migracje w kierunku województwa małopolskiego przedstawione zostały na rysunku 3.9. W analizowanym okresie obie zmienne nie podlegały znacznym wahaniom, jednak osiągane przez nie wartości były stosunkowo wysokie. W 1995 roku wymeldowało się 366 osób i dzięki stabilnemu wzrostowi wartość ta zwiększyła się do 571 osób w 2009 roku. Zameldowania natomiast, podlegając łagodnemu trendowi spadkowemu do roku 2009 zmalały prawie o 30%, do poziomu 164 osób. Prognozy na rok 2010 oscylują wokół wartości 616 wymeldowań i 183 zameldowań. Zmienne te podlegać będą przeciwnym trendom w całej rozpiętości czasowej predykcji. Ilość wymeldowań w kierunku województwa małopolskiego w 2050 roku wyniesie 719 osób, zameldowania natomiast przypuszczalnie osiągną poziom 160 osób rocznie. Warto zaznaczyć, że ruchy migracyjne w tej grupie będą stanowić 8,5% wszystkich wymeldowań i 5,2% zameldowań w województwie lubelskim.

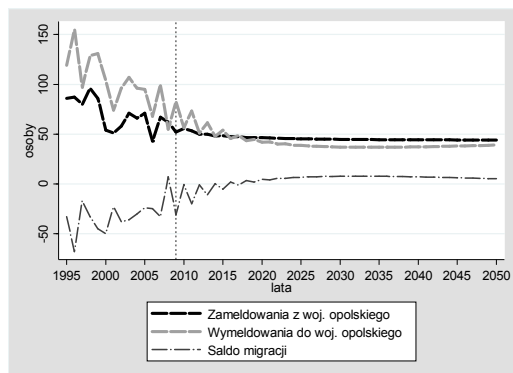

Rys. 3.9. Migracje w kierunku województwa małopolskiego

Rysunek 3.10. przedstawia migracje w kierunku województwa mazowieckiego. W 1995 roku poziom wymeldowań wynosił 2280 i stanowił 32% ogólnego odpływu z badanego terenu. Do 2006 roku można zauważyć znaczny trend wzrostowy tej wielkości, zwiększający jej liczbę średniorocznie o 264 osoby. Liczba zameldowań natomiast w pierwszym analizowanym roku wyniosła 1336 osób, obniżała się jednak w kolejnych latach i do 2006 roku zmalała łącznie o 31 osób. Rok później dzięki nagłemu skokowi o 17% osiągnęła najwyższy poziom w całym badanym okresie – 1522 osoby. W 2010 roku, predykcje dotyczące ilości wymeldowań pokazują, że osiągną one poziom 4348 osób przy 1166 zameldowaniach. W kolejnych latach prognozy należy spodziewać się wzrostów dotyczących odpływu migracyjnego przy jednoczesnych śladowych spadkach wielkości zameldowań dających ujemne saldo migracji rzędu –4000 osób. W 2050 roku Lubelszczyznę w kierunku województwa mazowieckiego opuści 5119 osób przy 1091 zameldowaniach z tego rejonu. Saldo migracji w całej rozpiętości czasowej prognozy będzie ujemne. Odpływ migracyjny w tym kierunku będzie stanowić 60,6% ogółu wymeldowań, napływ zaś 35% zameldowań międzywojewódzkich.

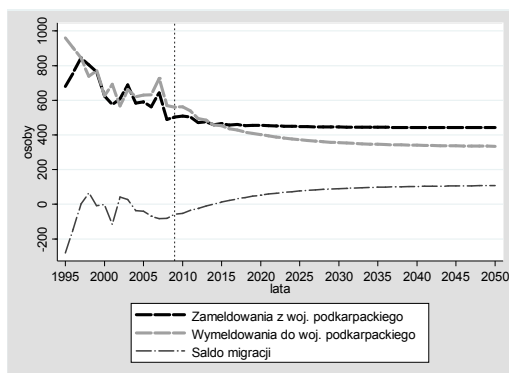
Rys. 3.10. Migracje w kierunku województwa mazowieckiego

Rys. 3.11. Migracje w kierunku województwa opolskiego

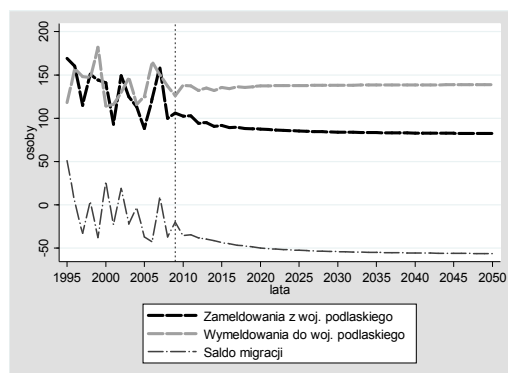
pływu i odpływu badanej kategorii wyrównają się, osiągając stan 56 osób. Saldo migracji zmieni znak na dodatni w roku 2018 i pozostanie już takie do końca okresu predykcji. Spowodowane będzie to znacznym spadkiem ilości wymeldowań do poziomu 39 osób w 2050 roku. Zameldowaniom również towarzyszyć będzie trend spadkowy. Będzie on jednak łagodniejszy i obniży je do poziomu 44 osób w ostatnim roku prognozy.

Rysunek 3.12. przedstawia migracje w kierunku województwa podkarpackiego. W 1995 roku liczb wymeldowań w tym kierunku wyniosła 960 osób (13,5% wszystkich wymeldowań z województwa lubelskiego), przy 679 zameldowaniach. Obie te zmienne podlegały trendom spadkowym w całej rozpiętości czasowej analizy. Wyjątek stanowił rok 2007, kiedy to wielkość odpływu nagle skoczyła do wartości 727 osób, a liczba nowo meldujących się wzrosła do 643 osób. Zwyżka ta była jednak tylko chwilowa i w kolejnych latach powróciły tendencje malejące. Omawiane wartości w roku 2009 nie uległy zmianie i wynosiły odpowiednio 561 wymeldowań i 503 zameldowania. W roku 2014 poziomy obu kategorii wyrównają się przy stanie 457 osób i od tego momentu saldo migracji będzie przyjmować dodatnie wartości. Liczba wymeldowań w prognozowanym okresie będzie maleć znacznie szybciej niż liczba zameldowań i w 2050 roku wyniesie 334 osoby przy 442 zameldowaniach, co da dodatni bilans migracji na poziomie 107. Średni udział zameldowań w kierunku województwa podkarpackiego w okresie prognozy wyniesie 14,4%.

Rys. 3.12. Migracje w kierunku województwa podkarpackiego

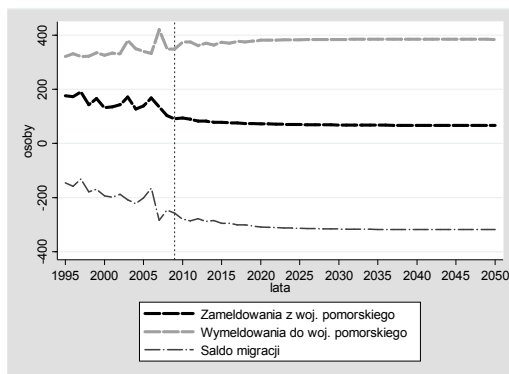
Dane zaprezentowane na rysunku 3.13. dotyczą migracji w kierunku województwa podlaskiego. W pierwszym analizowanym roku w tym kierunku wymeldowało się

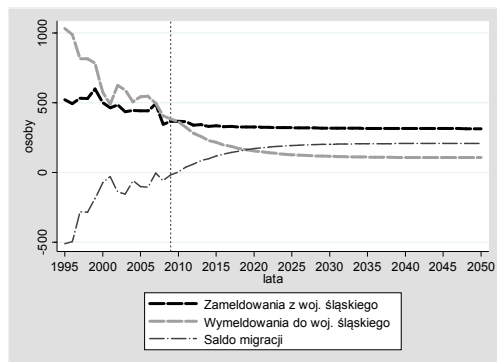
Rys. 3.13. Migracje w kierunku województwa podlaskiego

118 osób. Saldo migracji było wtedy dodatnie – na poziomie 51 osób. W latach 1996–1999 nastąpił wzrost poziomu odpływu migracyjnego do 182 osób. Ilość zameldowań natomiast podlegała przeciwnej tendencji i do 1999 roku spadła do pułapu 141 osób, a w roku 2005 osiągnęła najniższą wartość – 88 osób. W roku 2009 liczba wymeldowań była o 20 wyższa od wolumenu zameldowań. Strumień odpływu migracyjnego podlegał nieznacznym fluktuacjom w całej rozpiętości czasowej prognozy, jednak zachodzące zmiany miały śladowy charakter. Jednocześnie poziom zameldowań systematycznie malał i w 2050 roku spadł do pułapu 82 osób rocznie, przy 138 wymeldowaniach w kierunku województwa podlaskiego. Prognozuje się, że saldo migracji w latach 2010–2050 będzie ujemne ze średnią wartością –51 osób.

Na rysunku 3.14. przedstawiono migracje w kierunku województwa pomorskiego. Poziom wymeldowań podlegał nieznacznemu trendowi wzrostowemu w całej rozpiętości czasowej zarówno danych historycznych, jak i prognozy. Liczba zameldowań natomiast kształtowała się zgodnie z przeciwną tendencją. W roku 1995 w badanym kierunku wyjechało 321 osób, przybyło zaś z niego prawie dwa razy mniej osób, co dało saldo migracji na poziomie -145 osób. W 2007 roku nastąpił znaczny skok liczby wymeldowań do 420 osób, był on jednak jednorazowy i już rok później badana zmienna obniżyła się do poziomu 349 osób. W 2009 roku wielkość napływu migracyjnego spadła do 91 osób rocznie i będzie podlegać dalszemu działaniu trendu rosnącego aż do roku 2050. Wartości, jakie przyjmą wtedy poszczególne zmienne, to 384 dla wymeldowań i 67 dla zameldowań. Bilans migracji utrzymywał się na ujemnym poziomie w całym okresie analizy, osiągając poziom -317 osób. Udział migracji w opisywanym kierunku będzie wynosił 4,7% dla wymeldowań i 2,3% dla zameldowań w odniesieniu do ogółu wymiany międzywojewódzkiej.

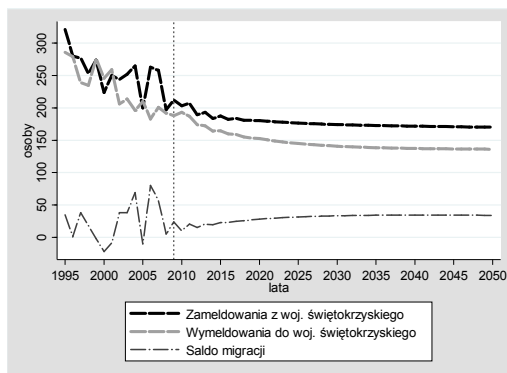
Rys. 3.14. Migracje w kierunku województwa pomorskiego

Rys. 3.15. Migracje w kierunku województwa śląskiego

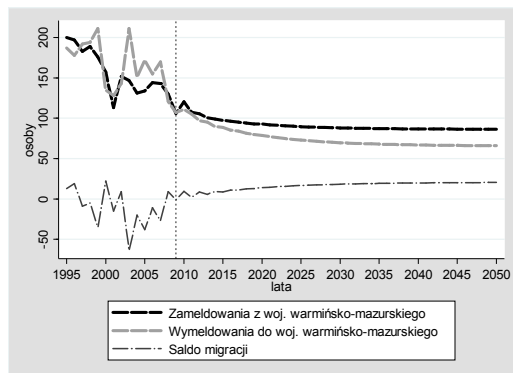
Kolejny rysunek (3.15.) przedstawia migracje w kierunku województwa śląskiego. W pierwszym badanym roku, liczba wymeldowań była niemal dwukrotnie wyższa od liczby zameldowań, dając saldo migracji na poziomie -511 osób. Obie zmienne podlegać będą tendencjom spadkowym, silniejszym dla wymeldowań. W roku 2001 obie wielkości były do siebie zbliżone, dając ujemny bilans migracji na poziomie -29 osób. Rok później doszło do znacznego wzrostu wielkości odpływu do poziomu 624, przy 484 zameldowaniach. W ostatnim roku przedziału próby wartości te ponownie ulegną zbliżeniu do 18 osób przewagi dla wymeldowań. Prognozuje się, że w roku 2010 saldo migracji stanie się nieujemne i pozostanie takie już do końca prognozowanego okresu. W 2020 roku liczba zameldowań będzie ponad dwukrotnie wyższa od wielkości odpływu i osiągnie poziom 326 osób. W 2050 roku dzięki kolejnym spadkom omawianych wielkości województwo lubelskie opuści w tym kierunku 106 osób, natomiast zamelduje się w nim 314 dotychczasowych mieszkańców województwa śląskiego.

Wykres 3.16. przedstawia migracje w kierunku województwa świętokrzyskiego. Na rysunku można zauważyć, że w okresie próby obie zmienne podlegały znacznym fluktuacjom. W 1995 roku wymeldowało się 286 osób, przybyło 321 osób. Obie wartości systematycznie malały i w roku 2007, kiedy zwykle w innych analizowanych kategoriach występował większy poziom migracji, wymeldowało się tylko 201 osób, zameldowało natomiast 258. Rok później obie zmienne bardzo zbliżyły się do siebie, przy 192 osobach wyjeżdżających saldo migracji wyniosło 5 osób. W całym objętym prognozą okresie analizowane wartości obniżały się z roku na rok i w 2050 roku osiągnęły wartość 136 osób (odpływ) i 170 osób (napływ). Bilans migracji tylko czterokrotnie przyjął wartości niedodatnie, nie spadł jednak poniżej –22 osób. Średni udział wymiany z opisywanym województwem był nieznaczny i nie przekroczył 5%. Zakłada się, że w przyszłości wyniesie 1,8% dla wymeldowań i 5,6% dla zameldowań.

Rys. 3.16. Migracje w kierunku województwa świętokrzyskiego

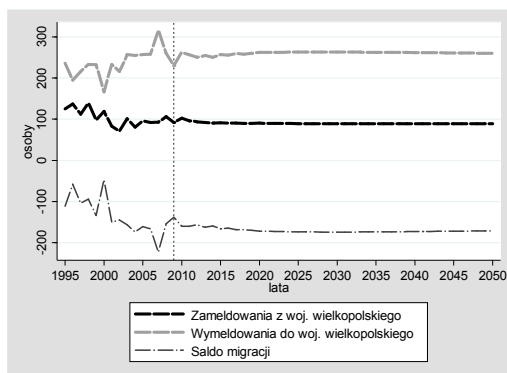
Migracje międzywojewódzkie w kierunku województwa warmińsko-mazurskiego zostały przedstawione na rysunku 3.17. Liczba wymeldowań w roku 1995 wynosiła 187 osób i do 1999 wzrosła do 211. Po 4 latach spadków w 2003 ponownie skoczyła do wartości 211 osób. Stan nowych zameldowań natomiast w pierwszym analizowanym roku wynosił 200 i systematycznie spadał do aż do 2009 roku kiedy to, osiągając poziom 106 osób, wpłynął na kształtowanie się salda migracji na poziomie –1 osoby. W całej rozpiętości czasowej prognozy obie zmienne systematycznie obniżały swoje wartości i już w pierwszym roku predykcji liczba zameldowań była wyższa od wielkości odpływu. W 2040 roku decyzję o opuszczeniu Lubelszczyzny w kierunku województwa warmińsko-mazurskiego podejmie 67 osób przy 87 zameldowaniach z tego obszaru. 10 lat później obie te zmienne zmaleją o 1 osobę. Saldo migracji międzywojewódzkich w okresie historycznym osiągało z reguły wartości ujemne, jednak już w prognozowanych latach będą to liczby dodatnie ze średnią wartością 16 osób. Procentowy udział w ogólnej liczbie wymeldowań wyniesie średnio 1%, a zameldowań 3%.

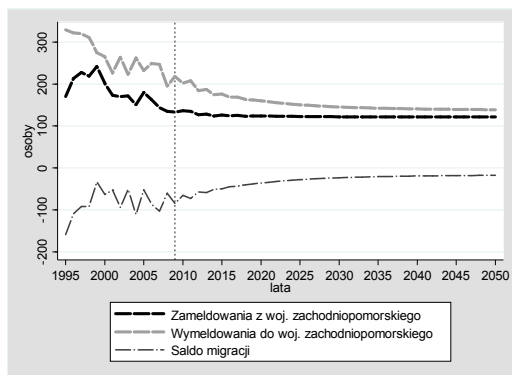
Rys. 3.17. Migracje w kierunku województwa warmińsko-mazurskiego

wództwa warmińsko-mazurskiego podejmie 67 osób przy 87 zameldowaniach z tego obszaru. 10 lat później obie te zmienne zmaleją o 1 osobę. Saldo migracji międzywojewódzkich w okresie historycznym osiągało z reguły wartości ujemne, jednak już w prognozowanych latach będą to liczby dodatnie ze średnią wartością 16 osób. Procentowy udział w ogólnej liczbie wymeldowań wyniesie średnio 1%, a zameldowań 3%.

Rysunek 3.18. przedstawia migracje w kierunku województwa wielkopolskiego. Na wykresie można zauważyć, że zarówno wymeldowania, jak i zameldowania w tym kierunku nie podlegały znacznym wahaniom w analizowanym okresie. Ponadto saldo migracji zawsze było ujemne i nie przewiduje się zmiany tego stanu w przyszłości. W 1995 roku wymeldowało się 236 osób i liczba ta zmalała do roku 2000 o 70 osób, aby w kolejnych 7 latach powtórnie wzrosnąć, osiągając pułap 316 wyjeżdżających. Podobnym zmianom podlegała liczba zameldowań na Lubelszczyźnie. Z poziomu 125 osób w pierwszym roku spadła do minimum 71 w 2002, aby wzrosnąć o 25 osób przyjeżdżających do roku 2005. W ostatnim roku okresu próby obie zmienne wynosiły odpowiednio 230 wymeldowań i 92 zameldowania. W prognozowanym okresie wielkość odpływu będzie podlegać nieznacznym fluktuacjom rzędu 1–2 osób rocznie. Podobnie zachowywać się będzie liczba zameldowań. W 2050 roku w kierunku województwa wielkopolskiego wyjedzie 260 osób, natomiast na badanym terenie zamelduje się stamtąd 89 osób. Średnia wartość salda migracji równać się będzie –171 osobom.

Rys. 3.18. Migracje w kierunku województwa wielkopolskiego

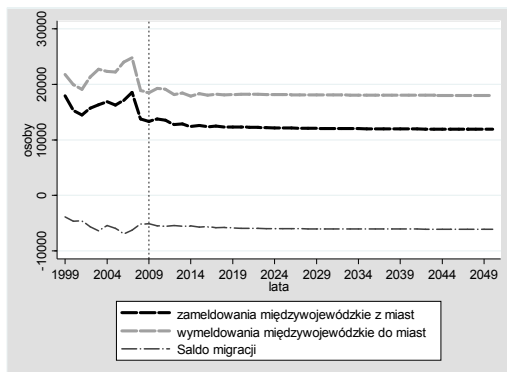

Rys. 3.19. Migracje w kierunku województwa zachodniopomorskiego

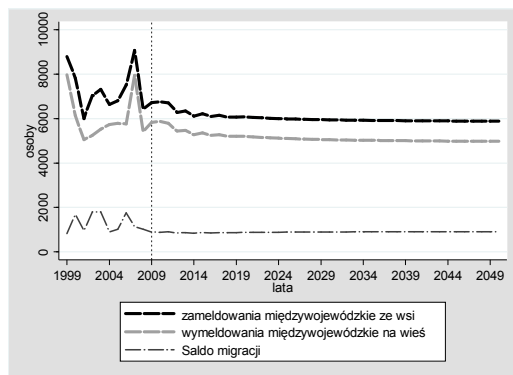
dalszemu zmniejszaniu i w 2009 roku wyniosły kolejno 218 wymeldowań i 133 zameldowania z województwa zachodniopomorskiego. W okresie objętym prognozą ruchy migracyjne będą obniżać wartości i w 2050 roku odpływ wyniesie 139, przy 121 osobach napływających na badany obszar. Saldo migracji będzie ujemne w całym analizowanym okresie. Wraz z upływem lat będzie zbliżało się do zera i w 2050 roku zmniejszy się do pułapu –17 osób. Udział wymiany z województwem zachodniopomorskim w ogóle migracji tego typu wyniesie maksymalnie 1,9% dla wymeldowań

i 3,9% dla zameldowań. W okresie historycznym odsetki te kształtowały się na nieco wyższym poziomie – odpowiednio 3,3% i 5,7%.

Na rysunku 3.20. zaprezentowano migracje ludności województwa lubelskiego w kierunku terenów miejskich. W 1999 roku do miast wymeldowało się 21 808 ludzi, a zameldowało się prawie 4000 osób mniej. Wielkość odpływu zmniejszyła się w ciągu kolejnych 2 lat, jednak już w 2003 roku ponownie wzrosła do poziomu 22 702 osób. Po 2007 roku, mimo jednorazowej wyżki o 12% (w porównaniu z rokiem 2005), w kolejnym okresie liczba wymeldowań spadła do pułapu 18 890 osób. Zameldowania z miast na tereny województwa lubelskiego podlegały analogicznym tendencjom i pomimo niewielkich wzrostów ostatecznie do roku 2009 zmniejszyły swoją liczbę do stanu 13 349 osób, co było wynikiem o ponad 25% niższym w porównaniu z początkiem przedziału próby. Wymeldowania ukształtowały się wtedy w okolicach 18 474. W rozpiętości czasowej prognozy poziom odpływu migracyjnego podlegał nieznacznym wahaniom, obniżającym jego wartość do 17 998 w roku 2050, przy 11 913 osobach napływających z miast pozostałych województw. Saldo migracji w każdym roku okresu 2010–2050, podobnie jak w latach historycznych, będzie przyjmować wartości ujemne, osiągając średnią wartość –59 43 osób.

Rys. 3.20. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów miejskich

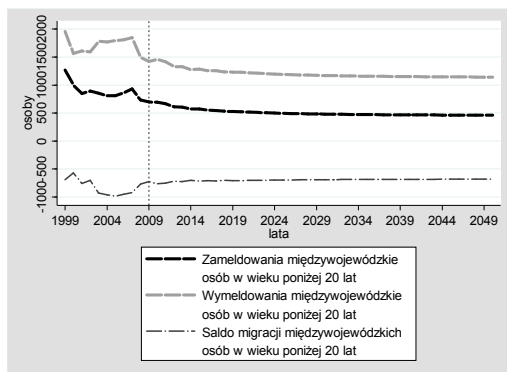
Rysunek 3.21. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów wiejskich

W okresie predykcji obie analizowane zmienne będą podlegać nieznacznym wahaniom. Można zauważyć łagodny trend spadkowy dla migracji międzywojewódzkich w kierunku wsi, zmniejszający liczbę wymeldowań w roku 2050 do 4975 osób, zameldowań zaś do poziomu 5880 osób. Na przestrzeni okresu objętego badaniem saldo migracji przyjmowało jedynie wartości dodatnie (najwyższa w 2002 roku –

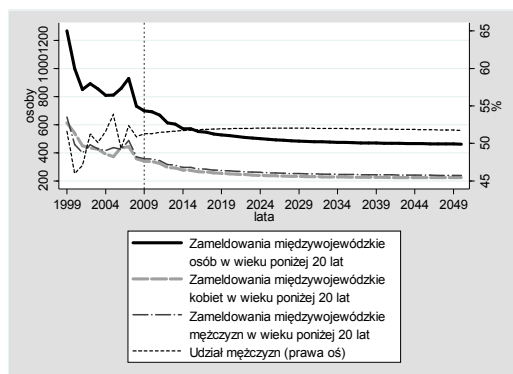
Rysunek 3.21. przedstawia migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów wiejskich. W 1999 roku wolumen wymeldowań międzywojewódzkich wynosił 7968 do 8794 zameldowań. W latach 2000–2006 obie zmienne zmniejszały swoje wartości, jednak wyraźny skok z roku 2007 przyniósł jednokrotny wzrost do poziomów odpowiednio 7951 i 9078 osób. W pierwszym roku predykcji wielkość odpływu wyniesie 5874 osoby, napłynie zaś 6755 osób zamieszkujących dotychczas tereny wiejskie innych województw.

1793 osoby), natomiast zgodnie z przewidywaniami, w latach 2010–2050 będzie się kształtować na stabilnym pułapie rzędu około 889 osób rocznie.

Dane historyczne, wraz z prognozami do 2050 roku, dotyczące migracji międzywojewódzkich osób poniżej 20. roku życia, zostały przedstawione na rysunku 3.22. W 1999 roku liczba wymeldowań w tej grupie wiekowej wyniosła 1957 osób, przy 1267 zameldowaniach. Obie te zmienne początkowo podlegały trendowi spadkowemu, który dla napływu trwał do 2004 roku, zaś dla wielkości odpływu zmienił kierunek już po roku. Omawiane kategorie osiągnęły swoje najwyższe pułapy w 2007 roku, wynosząc odpowiednio 1848 wymeldowań i 930 przyjazdów na opisywany obszar. W pierwszym roku prognoz przewiduje się spadek tych wielkości do 14 256 i 692 osób. W kolejnych latach predykcji zmienne sukcesywnie obniżały swoje poziomy, przy czym liczba wymeldowań spadała nieco szybciej. W roku 2050 wielkość odpływu migracyjnego osób w wieku poniżej 20 lat wyniosła 1142 w porównaniu do 462 zameldowań. Saldo migracji w całej rozpiętości czasowej analizy przyjmowało wartości ujemne (najniższa w 2004 roku –983 osób) i w okresie prognozy uzyskała średnią wartość rzędu 695 osób w omawianym przedziale wiekowym.

Rys. 3.22. Migracje międzywojewódzkie osób w wieku poniżej 20. roku życia

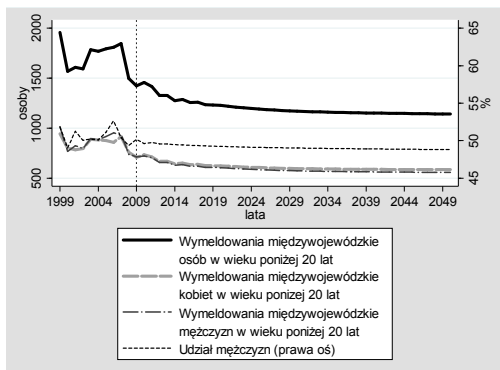
Rys. 3.23. Zameldowania międzywojewódzkie osób w wieku poniżej 20. roku życia w podziale na płeć.

Kolejny rysunek przedstawia zameldowania międzywojewódzkie osób w wieku poniżej 20. roku życia w podziale na płeć. W 1999 roku na tereny Lubelszczyzny z innego województwa zameldowało się 613 kobiet i 654 mężczyzn. W kolejnych dwóch latach liczby te uległy znacznemu zmniejszeniu do poziomów odpowiednio 450 i 400 osób. W 2007 roku doszło do niewielkiego wzrostu wielkości napływu do 443 kobiet i 487 mężczyzn. Była to jednak tylko chwilowa zwyczajka i już w 2009 roku 340 przedstawicielek płci żeńskiej zameldowało się w województwie, osób płci męskiej natomiast o 18 więcej. Na przestrzeni okresu objętego prognozą należy spodziewać się niewielkiego, ale zarazem systematycznego spadku wartości dla obu płci, który doprowadzi ostatecznie do pułapów 223 kobiet i 239 mężczyzn. Warto zaznaczyć jest fakt, że procentowy udział mężczyzn w całkowitej liczbie zameldowań osób w wieku poniżej 20. roku życia na

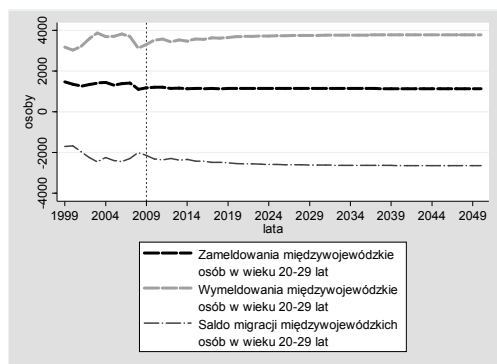
terenie województwa lubelskiego będzie praktycznie stały w całym okresie predykcji, wynosząc około 52%.

Rysunek 3.24. przedstawia wymeldowania międzywojewódzkie osób poniżej 20. roku życia w podziale na płeć. W 1999 roku wymeldowało się 943 kobiety oraz 1014 mężczyzn. Wartości te znacznie obniżyły się w kolejnych latach i w roku 2002 wyniosły odpowiednio 795 oraz 797 osób. Od następnego roku ruchy migracyjne zaczęły nabierać na sile, co spowodowało znaczny wzrost liczby wymeldowań zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn. W 2007 roku 917 osób płci żeńskiej i 14 mężczyzn więcej opuściło obszar Lubelszczyzny. Do 2009 roku obie wartości wyraźnie się obniżyły – do poziomu 709 kobiet w wieku poniżej 20. roku życia i 714 mężczyzn należących do tej samej grupy wiekowej.

W czasie trwania prognozy należy spodziewać się systematycznego spadku wielkości odpływu migracyjnego dla osób obu płci. W 2020 roku badane zmienne zmniejszą się do poziomu 624 kobiet i 605 mężczyzn, a przez kolejne 30 lat spadną do pułapu 585 wymeldowań wśród migrantów płci żeńskiej i 557 męskiej. Procentowy udział mężczyzn oscylował wokół 50%, kształtując się początkowo minimalnie powyżej tej granicy, zaś od 2010 roku niewielką przewagą w tej kategorii zaczął odnotowywać kobiety.

Rys. 3.24. Wymeldowania międzywojewódzkie osób w wieku poniżej 20. roku życia w podziale na płeć

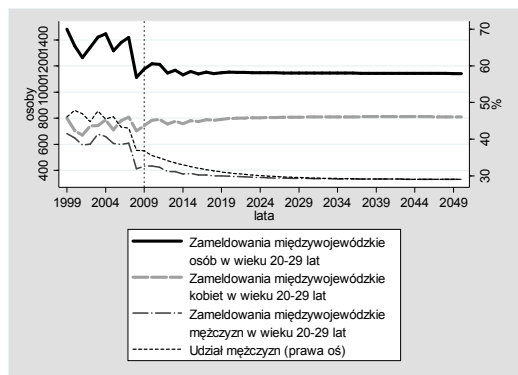

Rysunek 3.25. Migracje międzywojewódzkie osób w wieku 20–29 lat

badany obszar napłynęło 1418 osób, wymeldowało się natomiast aż 3177. W kolejnym roku wartości obu zmiennych nieznacznie się obniżyły (odpowiednio o 128 i 140 osób). W 2006 roku decyzję o opuszczeniu województwa w celu osiedlenia się czasowego bądź stałego w innej części kraju podjęło 3831 osób z opisywanej grupy wiekowej. W pierwszym roku prognozy wartości, jakie powinny osiągnąć ruchy

migracyjne, to 1216 zameldowań i 3530 wyjazdów. Do końca okresu prognozy wielkość strumienia napływu będzie sukcesywnie malała, w roku 2050 spadnie do stanu 1142 osób, przy 3784 wymeldowaniach. Saldo migracji w badanym okresie, tak jak w przedziale próby, przyjmie wartości ujemne w okolicach –2565 osób.

Rysunek 3.26. przedstawia zameldowania międzywojewódzkie osób w wieku 20–29 lat w podziale na płeć. W roku 1999 liczba kobiet przyjeżdżających na badany

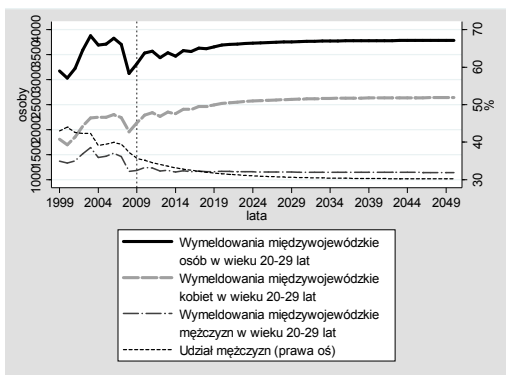

Rys. 3.26. Zameldowania międzywojewódzkie osób w wieku 20–29 lat w podziale na płeć

teren wyniosła 799, przy 682 zameldowaniach mężczyzn. W kolejnych latach obie wartości podlegały nieznacznym średniorocznym wahaniom rzędu około 55 osób rocznie dla kobiet i 48 dla płci męskiej. W roku 2007 doszło do niewielkiego wzrostu liczby zameldowań po stronie kobiet – do 808, przy 609 przyjeżdżających mężczyznach. W ostatnim roku przedziału próby, po kolejnych spadkach dotyczących obu płci, wielkość strumienia napływu migracyjnego wyniosła 743 kobiety i zaledwie 433 mężczyzn.

W całej rozpiętości czasowej prognozy można spodziewać się tendencji wzrostowych w stosunku do zameldowań kobiet oraz trendu spadkowego dotyczącego analogiczną zmienną dla płci męskiej. W roku 2010 szacowany poziom napływu kobiet w wieku 20–29 lat wzrośnie w porównaniu z rokiem poprzednim o 41 osób, mężczyzn natomiast obniży się o jednostkę. W ostatnim roku prognoz ilość meldujących się osób płci żeńskiej wyniesie 810, płci męskiej natomiast – 332. Procentowy udział mężczyzn w ogólnej liczbie zameldowań w tej grupie wiekowej będzie obniżał się z każdym rokiem – od 46% w 1999 do 29% w 2050 roku.

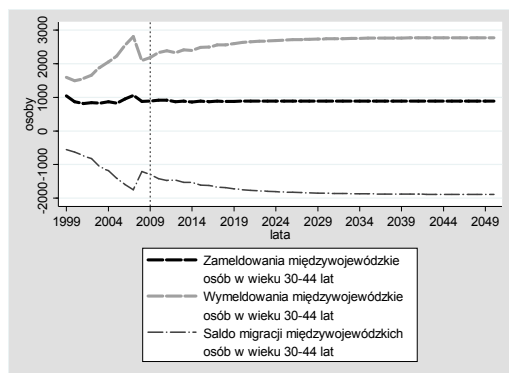
Dane na rysunku 3.27. przedstawiają wymeldowania międzywojewódzkie osób w wieku 20–29 lat w podziale na płeć. W 1999 z województwa lubelskiego wymeldowało się 1810 kobiet i o 443 mniej mężczyzn. Do roku 2006 poziomy tych zmiennych zwiększyły się do 2300 osób płci żeńskiej i 1531 męskiej, w kolejnych latach jednak ponownie odnotowały spadki (w 2009 – 2134 kobiet i 1182 mężczyzn). Prognozy na lata 2010–2050 pokazują, że należy spodziewać się wzrostu badanej wielkości dla kobiet oraz redukcji wymeldowań wśród mężczyzn. W ostatnim roku predykcji osiągną one wartości odpowiednio 2640 kobiet oraz

Rys. 3.27. Wymeldowania międzywojewódzkie osób w wieku 20–29 lat w podziale na płeć

1144 osób płci męskiej. Procentowy udział mężczyzn w ogólnym odpływie migracyjnym tej grupy wiekowej był niewielki, średnia wartość wynosiła 40%. W okresie prognozy przewiduje się wynik o 9 p.p. niższy.

Na rysunku 3.28. zaprezentowano migracje międzywojewódzkie osób w wieku 30–44 lat. Liczba zameldowań w tej grupie wiekowej nie podlegała znacznym zmianom w okresie analizy, zaś wielkość odpływu migracyjnego systematycznie rosła aż do 2007 roku. W 1999 roku na terenie województwa lubelskiego z innych rejonów

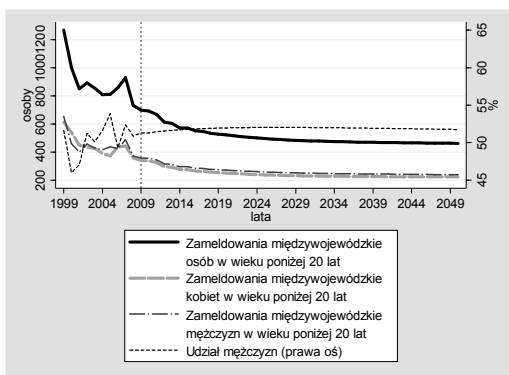

Rys. 3.28. Migracje międzywojewódzkie osób w wieku 30–44 lat

próby liczba zameldowań wyniosła 891 osób przy 2182 wymeldowaniach. W całej rozpiętości prognozy poziom napływu na tereny województwa nie będzie podlegał znacznym wahaniom, a strumień odpływu zwiększy się łącznie o prawie 600 osób. Predykcje dotyczące 2050 roku pokazują, że liczba zameldowań wyniesie 886, natomiast wymeldowań – 2773. Saldo migracji w całym analizowanym okresie było ujemne, przy czym zakłada się, że w latach prognozy dysproporcje między jego składowymi będą się powiększać (do –1888 osób w horyzoncie badania).

Rysunek 3.29. przedstawia międzywojewódzkie zameldowania osób w wieku 30–44 lat w podziale na płeć. W pierwszym analizowanym roku na badanym obszarze zameldowało się 498 kobiet oraz o 48 mężczyzn więcej. W 6 kolejnych latach zmienne te podlegały trendowi spadkowemu i obniżyły swoje wartości do 397 kobiet i 428 mężczyzn. W roku 2007 wystąpił jednoroczny wzrost ilości zameldowań zwiększający ją do 507 po stronie kobiet i 554 dla mężczyzn. W 2010 roku w tej grupie wiekowej wyjedzie łącznie 917 osób, w tym 440 kobiet. W prognozowanym okresie wartości te podlegają będą niewielkim fluktuacjom i w roku 2050 na-

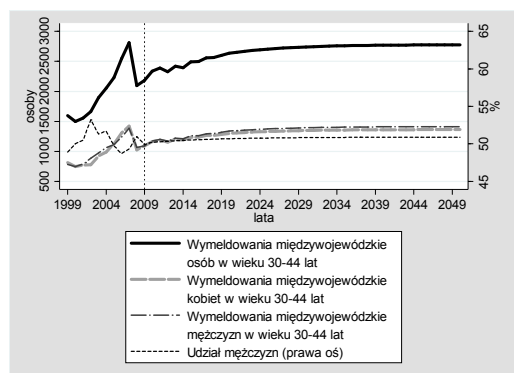
Polski zameldowały się 1044 osoby, wymeldowało natomiast o 551 osób więcej. W kolejnym roku liczba przyjeżdżających osób obniżyła się do 873, wyjechało natomiast 1497 osób. Znaczny skok obu zmiennych nastąpił w roku 2007, kiedy to zameldowania wzrosły do pułapu 1061 rocznie, a wolumen wymeldowań był ponad 2,5 razy większy, osiągając pułap 2809 osób. Wzrost ten był jednak jednorazowy i w kolejnych latach obie wartości wyraźnie zmalały. W ostatnim roku przedziału

Rys. 3.29. Zameldowania międzywojewódzkie osób w wieku 30–44 lat w podziale na płeć

leży spodziewać się 430 przyjeżdżających osób płci żeńskiej i 456 mężczyzn. Prognozuje się, że procentowy udział mężczyzn będzie utrzymywał się na stabilnym pułapie w okolicach 51%.

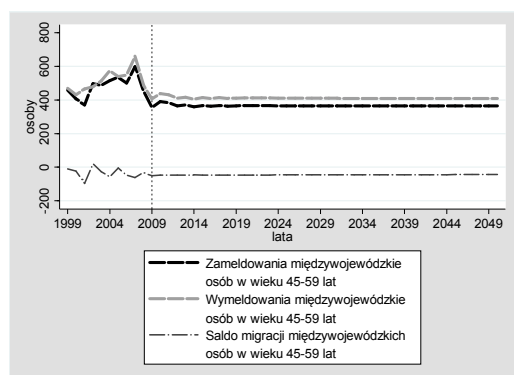
Dane historyczne wraz z prognozami sięgającymi roku 2050 dotyczące wymeldowań międzywojewódzkich osób w wieku 30–44 lat w podziale na płeć zostały za-

Rys. 3.30. Wymeldowania międzywojewódzkie osób w wieku 30–44 lat w podziale na płeć

10 mężczyzn więcej opuści tereny Lubelszczyzny w celu osiedlenia się na pobyt czasowy bądź stały w województwach. W całej rozpiętości czasowej prognozy, liczba wymeldowań w podziale na płeć podlegała trendowi wzrostowemu i w roku 2050 dojdzie do pułapu 1362 kobiet i 1412 osób płci męskiej. Procentowy udział mężczyzn w wymeldowaniach międzywojewódzkich tej grupy wiekowej będzie się stale kształtował w okolicach 50%.

Rysunek 3.31. przedstawia migracje międzywojewódzkie osób w wieku 45–59 lat. W 1999 roku liczba zameldowań wynosiła 458, wymeldowań natomiast 469. W kolej-

Rys. 3.31. Migracje międzywojewódzkie osób w wieku 45–59 lat

i w 2050 roku należy spodziewać się 364 nowo przybyłych i 408 wyjeżdżających. Bilans migracji w całym analizowanym okresie częściej będzie utrzymywał wartości

prezentowane na rysunku 3.30. Wielkość strumienia odpływu migracyjnego dla obu płci w latach 2000–2007 systematycznie wzrastała. Średnioroczne przyrosty dla liczby wymeldowań kobiet wynosiły 96 osób, a dla mężczyzn 91. W roku 2007 wystąpił gwałtowny skok liczby wyjeżdżających do poziomów 1423 dla kobiet i 1386 dla mężczyzn. W następnym roku wartości te znacznie się obniżyły (odpowiednio o 396 i 318 osób). W roku 2009 liczba wymeldowań wynosiła 2128, z czego blisko 50% stanowili mężczyźni. Rok później 1162 kobiet oraz

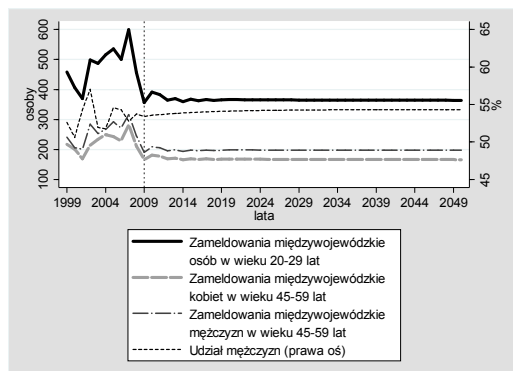
10 mężczyzn więcej opuści tereny Lubelszczyzny w celu osiedlenia się na pobyt czasowy bądź stały w województwach. W całej rozpiętości czasowej prognozy, liczba wymeldowań w podziale na płeć podlegała trendowi wzrostowemu i w roku 2050 dojdzie do pułapu 1362 kobiet i 1412 osób płci męskiej. Procentowy udział mężczyzn w wymeldowaniach międzywojewódzkich tej grupy wiekowej będzie się stale kształtował w okolicach 50%.

Rysunek 3.31. przedstawia migracje międzywojewódzkie osób w wieku 45–59 lat. W 1999 roku liczba zameldowań wynosiła 458, wymeldowań natomiast 469. W kolej-

nych 7 latach podlegały one nieznacznym wahaniom wokół delikatnie rosnącej tendencji, zaś w 2007 roku nastąpił gwałtowny skok tych wielkości, bowiem zameldowało się 599 osób z tej grupy wiekowej, wymeldowało natomiast 661. Wzrost ten był tylko chwilowy i już w kolejnym roku obie wartości obniżyły się o około 25%. W 2010 roku prognozowany strumień napływu wyniesie 391, przy 438 osobach opuszczających badany obszar. W kolejnych latach predykcji obie zmienne będą obniżały swój stan

ujemne, zmieniając się w przedziale od –96 do 19 osób. Warto zauważyć, że migracje międzywojewódzkie w tej grupie wiekowej stanowią zaledwie 11,4% ogółu zameldowań i 5,3% wymeldowań.

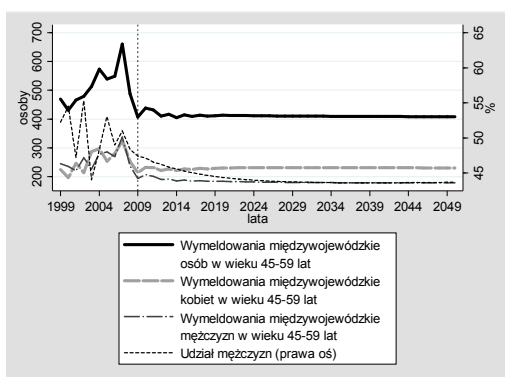
Na rysunku 3.32. przedstawione zostały zameldowania międzywojewódzkie osób w wieku 45–49 w podziale na płeć. W 1999 roku wielkość napływu kobiet wyniosła

Rys. 3.32. Zameldowania międzywojewódzkie osób w wieku 45–59 lat w podziale na płeć

do poziomów odpowiednio 181 kobiet i 209 mężczyzn. Do roku 2020 wartości te ponownie obniżą się, osiągając pułapy 168 przedstawicielek płci żeńskiej i 198 płci męskiej. W kolejnych latach prognozy zmienne te nie będą podlegać znacznym wahaniom i w ostatnim roku utrzymają poziomy 166 kobiet i 198 mężczyzn. Średni procentowy udział mężczyzn wyniesie 54%. Warto zaznaczyć jednak, że ta grupa wiekowa jest stosunkowo mało mobilna na tle ogółu ludności.

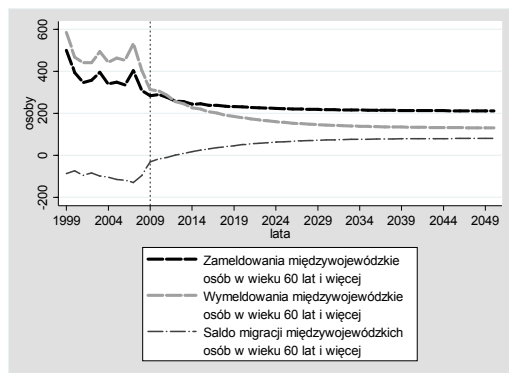
Rysunek 3.33. przedstawia dane dotyczące wymeldowań międzywojewódzkich osób w wieku 45–59 lat w podziale na płeć. Zmienne te podlegały częstym fluktuacjom w przedziale próby, natomiast w przyszłości przewiduje się ich stabilizację. W roku 1999 liczba wyjeżdżających osób płci żeńskiej wyniosła 224, liczba mężczyzn natomiast była o 21 osób wyższa. W kolejnych latach dochodziło do niewielkich wahań, zaś dopiero w 2007 roku zanotowano wyraźny wzrost obu wartości do poziomów odpowiednio: 324 kobiet i 337 mężczyzn. Na przestrzeni lat objętych prognozą można zauważyć, że zmienne te będą podlegać przeciwnym trendom, czyli wzrostowemu dla kobiet i zniżkowemu dla mężczyzn. W 2050 roku należy spodziewać się 230 wymeldowań osób wśród osób płci żeńskiej i 178 płci męskiej. W tej

Rys. 3.33. Wymeldowania międzywojewódzkie osób w wieku 45–59 lat w podziale na płeć

grupie wiekowej mężczyźni mają mniejszościowy udział w liczbie wymeldowań ogółem, stanowiąc średnio zaledwie 45% całości odpływu migracyjnego.

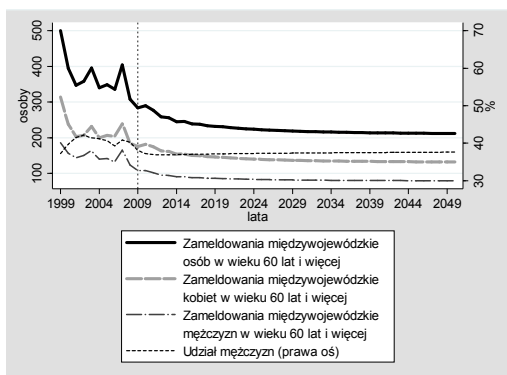
Dane historyczne oraz prognozy na lata 2010–2050, dotyczące migracji międzywojewódzkich osób w wieku 60 i więcej lat, przedstawiono na rysunku 3.34. Można podejrzewać, że ta grupa wiekowa będzie najmniej mobilna ze wszystkich analizowanych. W roku 1999 liczba zameldowań wynosiła 500, wymeldowań natomiast 586. W kolej-

Rys. 3.34. Migracje międzywojewódzkie osób w wieku 60 lat i więcej

wyniosą 212 zameldowań i o 81 wymeldowań mniej. Saldo migracji międzywojewódzkich osób w wieku 60 lat i więcej będzie przyjmować wartości ujemne do roku 2011. Później dzięki znacznemu spadkowi ilości wymeldowań saldo zacznie osiągać wartości dodatnie, stabilizując się w okolicach 81 osób w długim okresie predykcji.

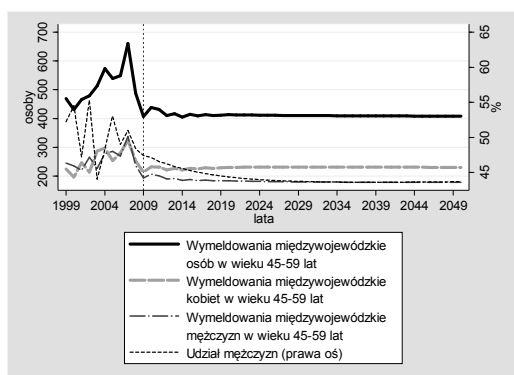
Rysunek 3.35. przedstawia zameldowania międzywojewódzkie osób w wieku 60 i więcej lat w podziale na płeć na terenie Lubelszczyzny. W 1999 roku liczba nowych zameldowań wśród kobiet wyniosła 314, mężczyzn zaledwie 186. Proporcje te mogą wskazywać na wyraźną dominację kobiet w łącznej wielkości napływu. W kolejnych latach obie wartości znacznie się obniżyły. W 2004 roku wielkość napływu kobiet wyniosła 200 przy 140 zameldowaniach mężczyzn. Trzy lata później doszło do spodziewanego skoku omawianych zmiennech: o 35 kobiet i 33 osoby płci męskiej. Wzrost ten był tylko jednorazowy i w kolejnych latach obie kategorie zmniejszyły swoje wartości. W 2009 roku liczba kobiecych zameldowań międzywojewódzkich spadła do poziomu 176, męskich natomiast do 108 osób. W całej rozpiętości czasowej prognozy można zauważyć, że wolumen zameldowań obu płci będzie się zmniejszać, spadek ten jednak będzie wyraźniejszy dla kobiet. Predykcje dotyczące tego rodza-

Rys. 3.35. Zameldowania międzywojewódzkie osób w wieku 60 lat i więcej w podziale na płeć

ju ruchów migracyjnych pokazują, że w 2020 roku do Lubelskiego z zamiarem osiedlenia się przyjdzie 145 kobiet i 86 mężczyzn. W ostatnim roku prognozy spodziewana liczba zameldowań międzywojewódzkich na terenach Lubelszczyzny wyniesie 132 kobiety i 80 mężczyzn. Procentowy udział mężczyzn w ogólnej wielkości napływu w tej grupie wiekowej wynosi zaledwie 37% i jest najniższy we wszystkich wcześniej analizowanych grupach pod względem wieku. Ludzi w przedziale wiekowym 60 lat i więcej cechuje raczej niewielki poziom ruchów migracyjnych.

Ostatni rysunek (3.36.) przedstawia wymeldowania międzywojewódzkie osób w wieku 60 lat i więcej w podziale na płeć. Liczba wymeldowań w 1. roku analizy wyniosła 379 dla kobiet i 207 dla mężczyzn. W kolejnych latach zmienne dla obu płci nieznacznie się obniżały. Rok 2007 przyniósł jednorazowy wzrost wielkości odpływu kobiet do stanu 380. Liczba mężczyzn w grupie wiekowej 60 lat i powyżej, którzy w 2007 roku podjęli decyzję o wyjeździe poza granice województwa, wyniosła zaledwie 153 osoby. Dwa lata później zmienne po raz kolejny obniżyły się, osiągając poziomy 198 kobiet i 116 mężczyzn.

Rys. 3.36. Wymeldowania międzywojewódzkie osób w wieku 60 lat i więcej w podziale na płeć

W horyzoncie prognozy liczba wymeldowań międzywojewódzkich na terenie Lubelszczyzny znacznie spadła. W roku 2020 badany obszar opuściło 107 kobiet i zaledwie 73 mężczyzn, a 30 lat później prognozowane wartości osiągną stan 78 kobiet i 53 mężczyzn, co daje średnią redukcję liczby wymeldowań kobiet o 1 osobę rocznie. Udział mężczyzn w ogólnym odpływie tej grupy wiekowej jest niewielki, średnia wartość w okresie prognozy wyniesie 40%. Należy zwrócić

uwagę, że kobiety stanowią wyraźną większość w ogólnej liczbie osób powyżej 60. roku życia lat na terenie omawianego województwa. Grupa ta z racji wieku jest mało mobilna, a wraz z upływem lat, zgodnie z przewidywaniami, poziom wymeldowań z terenów województwa lubelskiego będzie się gwałtownie obniżać, niezależnie od płci.

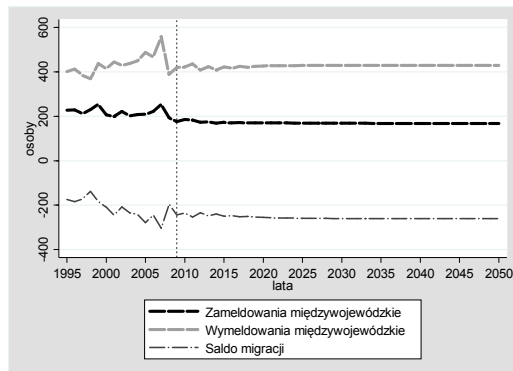
3.2. Powiat bialski⁵⁶

Powiat bialski znajduje się w północno-wschodniej części województwa lubelskiego. Zajmuje powierzchnię 2 755 km² i jest zamieszkiwany przez 112 846 osób. Na 100 mężczyzn w powiecie przypadają 103 kobiety. Na jego obszarze znajduje się 19 gmin (17 wiejskich i 2 miejskie – Terespol oraz Międzyrzec Podlaski, w tym 347 wsi

⁵⁶ Wstępną charakterystykę powiatu bialskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: GUS, BDR, www.powiatbialski.pl, www.stat.gov.pl, dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

i 328 sołectw). Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2009 roku wynosiła 14,2%. Osoby w wieku produkcyjnym stanowiły wtedy 60% ogółu ludności, w wieku poprodukcyjnym zaś 18%. Średnia gęstość zaludnienia kształtowała się na poziomie 41 osób/km².

Rysunek 3.37. przedstawia migracje międzywojewódzkie w powiecie bialskim. W 1995 roku z omawianego terenu wymeldowały się 402 osoby, zameldowało natomiast 227. Wartości te w kolejnych 11 latach podlegały nieznacznym fluktuacjom

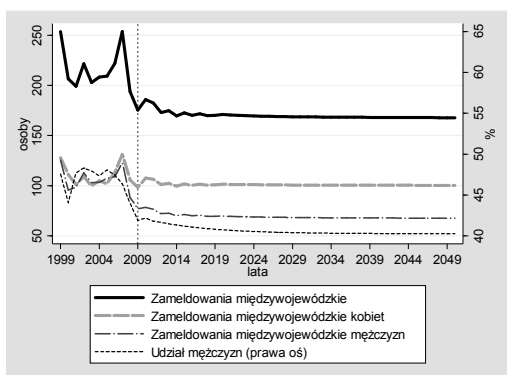

Rys. 3.37. Migracje międzywojewódzkie w powiecie bialskim

prognozy należy zauważyć, że oba strumienie ruchów migracyjnych podlegać będą przeciwnie skierowanym, łagodnym trendom: wzrostowemu dla poziomu wymeldowań i spadkowemu dla zameldowań. W 2050 roku, według predykcji, liczba osób wymeldowujących się z powiatu bialskiego wyniesie 429, przy zaledwie 168 osiedlających się na jego terenie. Oznacza to, że saldo migracji międzywojewódzkich w każdym analizowanym roku przyjmować będzie wartości ujemne ze średnią –258 osób.

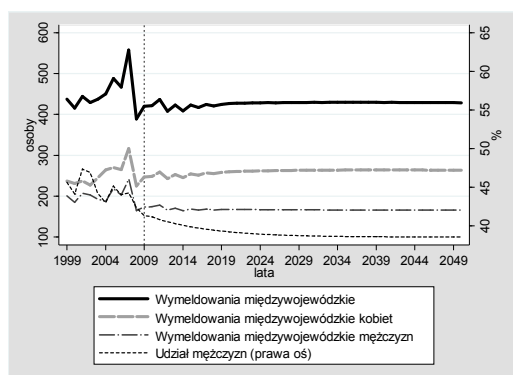
Na rysunku 3.38. zaprezentowano dane dotyczące zameldowań międzywojewódzkich w podziale na płeć w powiecie bialskim. W 1999 roku liczba zameldowanych kobiet nieznacznie (o 10 osób) przewyższała ilość meldunków płci męskiej, która wyniosła 126 osób. W kolejnych 10 latach obie zmienne nieznacznie obniżały się, jednak w 2007 roku powróciły do stanu z pierwszego roku analizy. W 2010 prognozowana wielkość napływu kobiet wyniesie 107, w porównaniu do 78 przyjeżdżających mężczyzn. Stan zameldowań wśród osób płci żeńskiej, przez kolejne lata prognozy będzie utrzymywał się na stosunkowo stabilnym poziomie i w 2050 roku wyniesie zaledwie 8 osób mniej niż w 2010 roku. Liczba zameldowań męskich spadnie o 10 osób w porównaniu z 1. rokiem predykcji. Średni

wokół średniego poziomu 216 przyjeżdżających i 434 opuszczających granice powiatu. W 2007 roku doszło do dużego wzrostu wielkości odpływu, liczba opuszczających powiat bialski w inne rejony kraju na pobyt czasowy lub stały wyniosła 558 osób, wolumen zameldowań był natomiast o ponad połowę niższy, osiągając poziom 254 osób. Zaobserwowany wzrost był jednorazowy i w kolejnym roku obie wartości obniżyły się o 60 w przypadku zameldowań i 170 w przypadku wyjazdów. W całej rozpiętości czasowej pro-

Rys. 3.39. Zameldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie bialskim

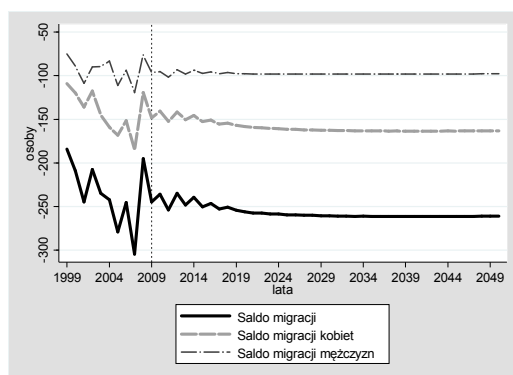
procentowy udział mężczyzn wyniesie około 40% ogólnej liczby zameldowań, co będzie wynikiem o 9 p.p. niższym od wartości obserwowanej w okresie historycznym.

Rys. 3.39. Wymeldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie bielskim

predykcji obie zmienne nie odbiegają znacznie od poprzednio odnotowanych pułapów, zwiększając się zaledwie o jednostkę w każdej kategorii. W horyzoncie prognozy należy spodziewać się przeciwnych trendów dotyczących tych dwóch zmiennych, liczba kobiet podlegać będzie trendowi wzrostowemu przy spadkowych tendencjach dotyczących wymeldowań osób płci męskiej. W 2050 roku tereny powiatu bielskiego opuści w celu osiedlenia się na pobyt czasowy bądź stały w innych województwach 263 kobiet i 165 mężczyzn. Procentowy udział płci męskiej w ogólnej liczbie wymeldowań wyniesie średnio zaledwie 39%, przy najwyższej wartości rzędu 47%, zaobserwowanej w 2002 roku.

Dane przedstawione na rysunku 3.40. dotyczą salda migracji międzywojewódzkich w podziale na płeć w powiecie bielskim. Bilanse migracji w całej rozpiętości czasowej

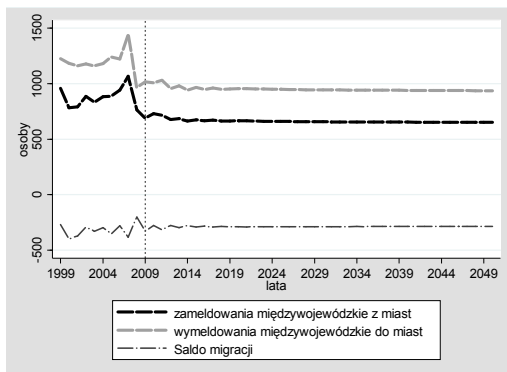
Rys. 3.40. Saldo migracji międzywojewódzkich w podziale na płeć w powiecie bielskim

analizy przyjmują wartości ujemne niezależnie od płci. W 1999 roku netto powiat opuściło 109 kobiet i 75 mężczyzn, w celu osiedlenia się w innej części kraju. Wartości te podlegały nieznacznym wahaniom w całym okresie analizy, osiągając najniższy poziom w 2007 roku, kiedy to saldo migracji kobiet spadło do poziomu -185 osób, mężczyzn natomiast do 119. W okresie prognoz można zauważyć, że różnice w wielkościach obu ruchów migracyjnych dla kobiet systematycznie się pogłębiały, dla mężczyzn natomiast początkowo podlegały niewielkim fluktuacjom, jednak w porównaniu z ostatnim rokiem okresu historycznego również się

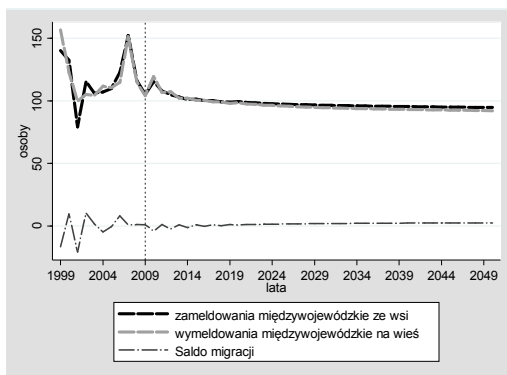
zwiększyły. W 2050 roku salda wyniosą odpowiednio –163 osób dla kobiet i –98 dla mężczyzn. Oznacza to, że kobiety znacznie chętniej będą opuszczały powiat bialski, by osiedlić się w innej części kraju.

Kolejny rysunek (3.41.) przedstawia migracje wojewódzkie w kierunku terenów miejskich. W 1. analizowanym roku z miast wymeldowało się 1226 osób, zameldowało się ich natomiast 958. Obie zmienne obniżały się do 2007 roku, kiedy po jednokrotnym skoku osiągnęły poziomy 1449 wymeldowań i 1066 zameldowań. Kolejny rok przyniósł znaczny spadek, odpowiednio o 483 i 301 osób. W 2010 roku prognozowany wolumen odpływu migracyjnego wyniesie 1007, zaś napływu 731 i omawiane wartości na przestrzeni okresu prognozy będą się zmieniać zgodnie z łagodnie malejącą tendencją. Migracje w kierunku terenów miejskich z powiatu bialskiego w 2050 roku wyniosą odpowiednio 937 wyjazdów i 652 zameldowania, co więcej, są to wartości stosunkowo duże w ogóle migracji. Tereny miejskie znajdujące się poza województwem lubelskim były znacznie częściej obierane jako cel wyjazdu, niż powiat bialski, jako miejsce zameldowania z miast spoza województwa. Oznacza to, że saldo migracji przyjmowało ujemne wielkości w całej rozpiętości czasowej analizy, po 2009 roku kształtując się na poziomie –287 osób.

Rysunek 3.42. przedstawia migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów wiejskich. W 1999 roku 470 osób podjęło decyzję o zameldowaniu się ze wsi (spoza terenów Lubelszczyzny) na obszarze powiatu bialskiego, wymeldowało się natomiast w tym kierunku 448 osób. W kolejnych latach obie wielkości ulegały nieznacznym fluktuacjom, aż do roku 2007, kiedy to gwałtownie zwiększyły swoje wartości do poziomów 522 zameldowań i 465 wymeldowań. Skok wartości był jednorazowy i w kolejnym roku odpływ na tereny wiejskie zmalał o 41%, zaś napływ migracyjny ze wsi o 32%. W horyzoncie prognozy można zauważyć łagodną tendencję spadkową dotyczącą obu zmiennych. W 2050 roku, według predykcji, liczba zameldowań międzywojewódzkich ze wsi powiatu bialskiego wyniesie 322, w przeciwnym kierunku natomiast przemieści się 259 osób. Wart zaznaczenia jest fakt, że saldo migracji w kierunku

Rys. 3.41. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów miejskich

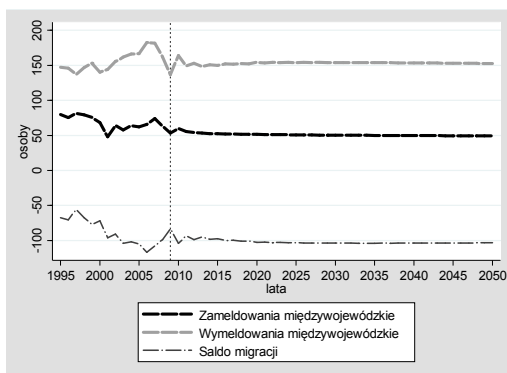
Rys. 3.42. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów wiejskich

ku terenów wiejskich kształtowało się niezmiennie na dodatnim poziomie, co oznacza, że wsie wchodzące w jego skład są atrakcyjne dla mieszkańców tego typu obszarów z innych województw.

3.3. Powiat parczewski⁵⁷

Powiat parczewski znajduje się w północnej części województwa lubelskiego i zajmuje powierzchnię 952 km². W jego skład wchodzi 7 gmin, w tym 1 miejsko-wiejska (gmina Parczew). Powiat zamieszkuje 35 921 osób, z czego 51% stanowią kobiety, a gęstość zaludnienia wynosi 38 osób/km². Stopa bezrobocia rejestrowanego na terenach powiatu w 2009 roku utrzymywała się na poziomie 13,5%. Osoby w wieku produkcyjnym stanowiły 62% ogółu ludności, natomiast w poprodukcyjnym – 19%. Ponad 60% powierzchni powiatu tworzą użytki rolne, co oznacza, że, podobnie jak całe województwo, teren powiatu parczewskiego również ma przede wszystkim charakter rolniczy.

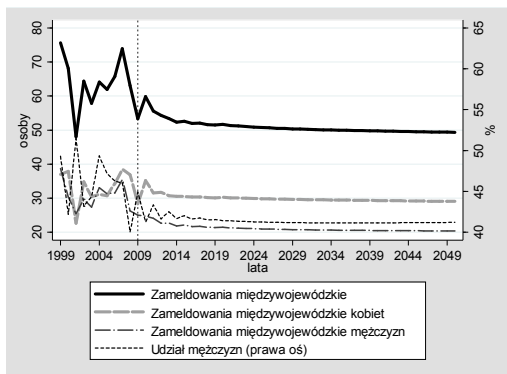
Na rysunku 3.43. zaprezentowano migracje międzywojewódzkie w powiecie parczewskim. Liczba zameldowań na terenie powiatu była niewielka i średnio ponad 2 razy niższa od liczby wymeldowań międzywojewódzkich. W 1999 wielkość napływu wyniosła 80 osób, przy 147 osobach opuszczających jego obszar. W latach 1996–2006 wartości te podlegały nieznacznym fluktuacjom. Liczba zameldowań zmieniała się od 48 do 81 osób, wymeldowania zaś mieściły się w przedziale od 136 do 183 osób. W roku 2007 doszło do spodziewanego wzrostu poziomu ruchów migracyjnych na terenie powiatu parczewskiego: 74 osób przyjechało na jego tereny, przy 182 wyjazdach. Wzrost ten był jednak jednoroczny i do 2009 roku obie wartości obniżyły się odpowiednio o 21 i 46 osób. Prognozy sięgające roku 2050 pokazują, że należy oczekiwać stabilnego spadku liczby zameldowań, wymeldowania natomiast będą podlegać niewielkim wahaniom (1–2 osób rocznie). W ostatnim roku predykcji wielkość napływu spadnie do 49 osób, odpływ natomiast wyniesie 153 osoby. Saldo migracji będzie ujemne w całej rozpiętości czasowej zarówno danych historycznych, jak i prognozy. Najmniejszą rozbieżność między ruchami migracyjnymi odnotowano w 1997 roku (–55), zaś najwyraźniejszą przewagę wymeldowań (o 116 osób) odnotowano w 2006 roku.

Rys. 3.43. Migracje międzywojewódzkie w powiecie parczewskim

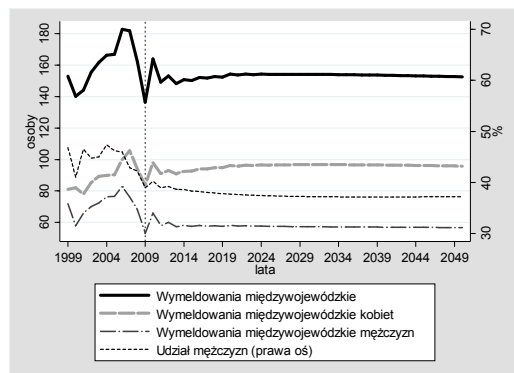
⁵⁷ Wstępną charakterystykę powiatu parczewskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: GUS, BDR, www.powiat.parczew.pl, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

Rysunek 3.44. przedstawia zameldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie parczewskim. W roku 1999 na analizowanym obszarze zameldowało się 37 kobiet i 39 mężczyzn. Już 2 lata później doszło do znacznego spadku wielkości napływu dotyczącego obu płci, odpowiednio do 23 i 25 osób. W latach 2002–2006 obie wartości podlegały nieznacznym wahaniom rzędu kilku osób rocznie. W kolejnym roku doszło do wzrostu liczby zameldowań po stronie kobiet (do 38) i mężczyzn (do 36). W dalszych 2 latach omawiane wartości obniżyły się o 10 kobiet i 11 mężczyzn. W okresie objętym prognozą opisywane zmienne również będą ulegać łagodnym trendom spadkowym. W 2050 roku prognozowana liczba kobiet meldujących się na terenie powiatu parczewskiego z innych województw wyniesie 29, a mężczyzn zaledwie 20. Powyższe dane pokazują, że procentowy udział mężczyzn w ogóle zameldowań był niewielki, maksymalna wartość, jaką osiągnął, to 53% w 2001 roku, zaś w prognozowanych latach ustabilizuje się w okolicach 41%.

Rys. 3.44. Zameldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie parczewskim

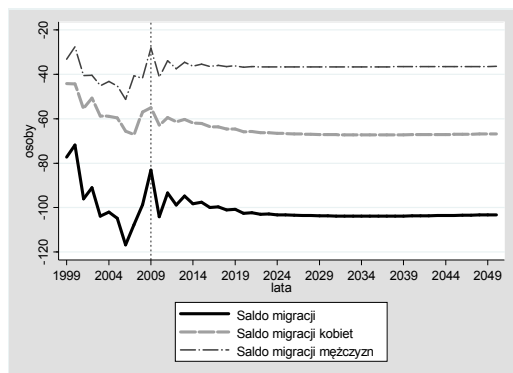
Dane wraz z prognozami sięgającymi roku 2050 przedstawione na rysunku 3.45. dotyczą wymeldowań międzywojewódzkich w podziale na płeć w powiecie parczewskim.

Rys. 3.45. Wymeldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie parczewskim

W 1. roku analizy wymeldowało się 81 kobiet i 72 mężczyzn. W kolejnych 7 latach obie kategorie podlegały wahaniom rzędu 6 osób rocznie dla kobiet oraz 7 dla mężczyzn. W latach 2006–2007 doszło do niewielkiego wzrostu wielkości odpływu migracyjnego dla obu płci, który doprowadził do osiągnięcia maksymalnych wartości 106 kobiet w 2007 roku i 83 mężczyzn w roku 2006. W ostatnim roku przedziału próby z powiatu parczewskiego wyjechały 83 kobiety i o 30 mniej osób płci męskiej. Podczas wszystkich lat predykcji omawiane zmienne podlegały nieznacznym wahaniom sięgającym 1–2 osób rocznie. Prognozuje się, że w 2050 roku powiat parczewski opuści 96 kobiet i 57 mężczyzn. Warto zaznaczyć, że liczba męskich wymeldowań z tego obszaru była znacznie niższa od liczby wymeldowań kobiet. Średnio mężczyźni stanowić będą 37,6% ogólnej liczby wymeldowań z tego powiatu, w porównaniu do 44% odnotowywanych w latach 1999–2009.

Saldo migracji międzywojewódzkich w podziale na płeć w powiecie parczewskim zostało przedstawione na rysunku 3.4. Warto zaznaczyć, że salda migracji zarówno kobiet, mężczyzn, jak i bilans ogólny w całej rozpiętości czasowej analizy, uwzględnia-

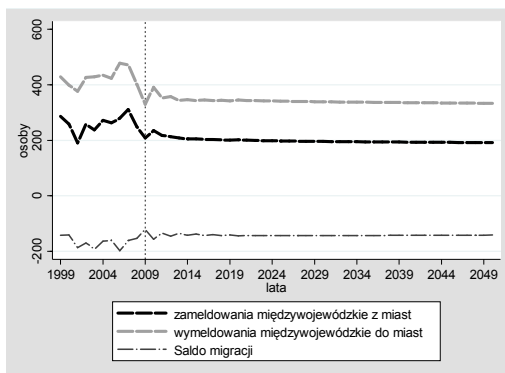

Rys. 3.46. Saldo migracji międzywojewódzkich w podziale na płeć w powiecie parczewskim

obie wartości wyniosą –63 w przypadku kobiet i –41 dla mężczyzn. Dwa lata później bilans migracji osób płci męskiej zmniejszy się do poziomu –36 osób. Ten stan utrzyma się do końca prognozowanego okresu, czyli do 2050 roku. Saldo migracji kobiet natomiast podlegać będzie niewielkim wahaniom rzędu 1 osoby rocznie i, według predykcji, w 2050 roku wyniesie –67 przy saldzie ogólnym rzędu –103 osób.

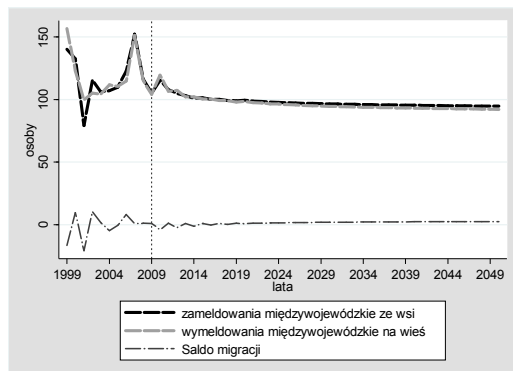
Na rysunku 3.47. zaprezentowano prognozy dotyczące migracji w powiecie parczewskim, bezpośrednio związane z ruchami migracyjnymi na terenach miejskich innych województw. W okresie historycznym można zauważyć znaczną przewagę liczby wymeldowań w kierunku miast spoza województwa nad liczbą zameldowań do powiatu parczewskiego. W 1999 roku zaledwie 285 osób przyjechało na obszar badanego powiatu, wyjechało natomiast aż 428. W kolejnych 7 latach obie wartości podlegały nieznacznym wahaniom. Rok 2007 przyniósł wzrost liczby zameldowań i wymeldowań do poziomów 311 i 472 osób. W horyzoncie prognozy należy spodziewać się spadku wielkości obu zmiennych.

Saldo migracji międzywojewódzkich w kierunku terenów miejskich utrzyma się na poziomie ujemnym, w 2050 roku wynosząc 142 osoby, przy 191 zameldowaniach i 333 wymeldowaniach z terenu powiatu parczewskiego poza obszar Lubelszczyzny.

Rys. 3.48. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów miejskich

Analizując dane przedstawione na rysunku 3.49., dotyczące liczby wymeldowań z terenów powiatu parczewskiego na tereny wiejskie znajdujące się poza obszarem województwa oraz zameldowań ze wsi leżących na terenie innych województw do

Rys. 3.49. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów wiejskich

w roku 2009 poziom 105 zameldowań i 104 wymeldowań. Na przestrzeni 40 lat objętych prognozą można zauważyć minimalny trend spadkowy dotyczący obu opisywanych kategorii. W 2050 roku należy spodziewać się 95 zameldowań z terenów wiejskich i 92 wymeldowania na wieś. Saldo migracji wielokrotnie zmieni wartości z dodatnich na ujemne, jednak od 2015 roku będzie kształtować się stale powyżej zera.

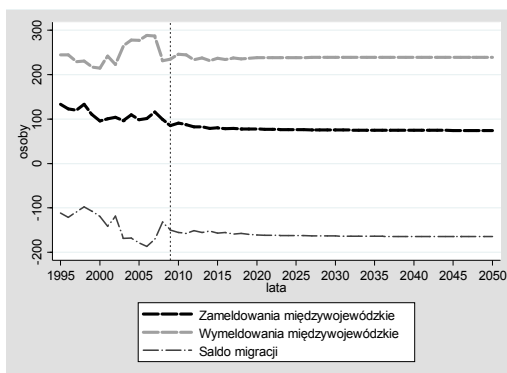
3.4. Powiat radzyński⁵⁸

Powiat radzyński znajduje się w północnej części województwa lubelskiego. Zajmuje powierzchnię 965 km², na której mieszka 60 866 osób. W skład powiatu wchodzi 8 gmin, z czego tylko jedna ma charakter miejski (Radzyń Podlaski). W powiecie na 100 mężczyzn przypada 101 kobiet, co daje procentową strukturę na poziomie 50,15% kobiet do 49,85% mężczyzn. Ludność w wieku produkcyjnym stanowi 61% ogółu mieszkańców, natomiast w wieku poprodukcyjnym niecałe 17%. Gęstość zaludnienia wynosi 63 osoby/km². Stopa bezrobocia rejestrowanego w roku 2009 kształtowała się na poziomie 13,4%.

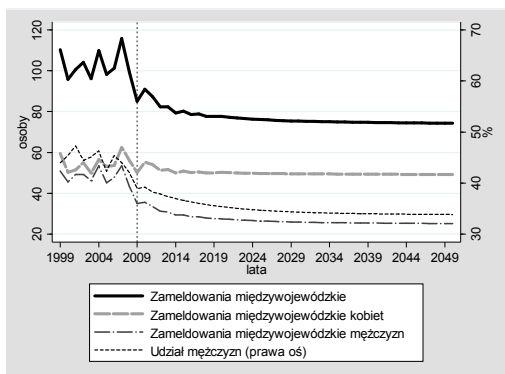
⁵⁸ Wstępną charakterystykę powiatu radzyńskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: GUS, BDR, www.powiatradzynski.pl, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

Na rysunku 3.50. przedstawiono migracje międzywojewódzkie w powiecie radzyńskim. Warto zwrócić uwagę na fakt, że wielkość odpływu przeważała nad napływem migracyjnym w całym analizowanym okresie. W roku 1999 międzywojewódzkie ruchy migracyjne na terenie powiatu radzyńskiego osiągnęły poziom 133 zameldowań i 245 wymeldowań, co dało saldo ujemne na poziomie –112 osób. Do roku 1999 obie wartości obniżyły się do stanu odpowiednio 110 i 218 osób, a w kolejnym roku powtórnie zanotowały spadek rzędu 14 i 3 osób. W kolejnych 7 latach ruchy migracyjne nabierały na sile, osiągając najwyższe poziomy – 116 dla liczby zameldowań w 2007 roku i 288 dla wymeldowań w roku 2006. W ostatnim roku przedziału próby liczba osób przyjeżdżających na omawiany obszar wyniosła 85, wyjechało zaś 235 osób. Na przestrzeni okresu objętego prognozą należy spodziewać się trendu spadkowego dotyczącego ogółu ruchów migracyjnych w powiecie radzyńskim. W 2020 roku liczba zameldowań będzie ponad trzykrotnie mniejsza od liczby wymeldowań poza obszar Lubelszczyzny. W ostatnim roku predykcji na 74 osoby, które przybędą na opisywane tereny, przypadnie 239 osób opuszczających powiat. Saldo migracji w całej rozpiętości czasowej analizy będzie przybierać wartości ujemne. Średnia wartość wyniesie –162 osoby, przy czym warto dodać, że w okresie historycznym dysproporcje między obiema wielkościami były mniejsze i kształtowały się przeciętnie w okolicach –139 osób.

Rysunek 3.51. przedstawia zameldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie radzyńskim. W 1999 na terenach powiatu zameldowało się 60 kobiet i o 9 mężczyzn mniej. W kolejnych 7 latach obie wartości oscylowały wokół pułapów 53 i 48 osób. W 2007 doszło do jednorocznego wzrostu liczby zameldowań na łącznym poziomie 116 osób, wśród których odnotowano 62 kobiety. W roku 2009 wielkość napływu przedstawicieli płci męskiej wyniosła 35 osób, w stosunku do 50 kobiet przyjeżdżających na omawiane tereny. W horyzoncie czasowym prognozy należy spodziewać się spadku wolumenu zameldowań na obszarze powiatu radzyńskiego. Redukcja będzie jednakże bardziej dotyczyła liczby

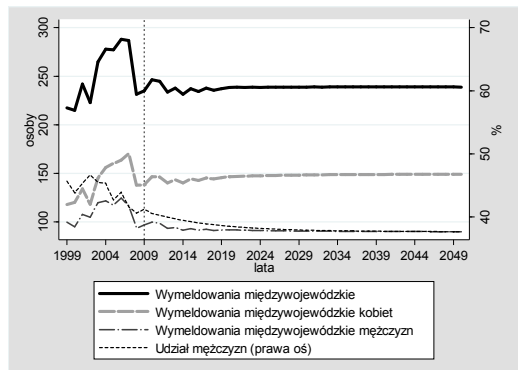
Rys. 3.50. Migracje międzywojewódzkie w powiecie radzyńskim

Rys. 3.51. Zameldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie radzyńskim

mężczyzn, która zmniejszy się o 10 osób w przeciągu 40 lat i osiągnie pułap 25 zameldowań w 2050 roku. Liczba kobiecych napływów w tym czasie wyniesie 49. Procentowy udział mężczyzn w ogólnym poziomie badanego zjawiska był niewielki i wszystko wskazuje na to, że w przyszłości przewaga kobiet w tej grupie się umocni. Przeciętny odsetek płci męskiej wyniesie 34,9% w porównaniu do 46,4% odnotowywanych w okresie próby.

Dane przedstawione na rysunku 3.52. dotyczą wymeldowań międzywojewódzkich w podziale na płeć w powiecie radzyńskim. W latach 1999–2005 strumienie od-

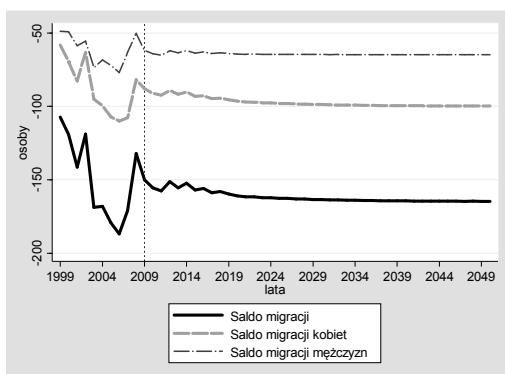

Rys. 3.52. Wymeldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie radzyńskim

części kraju wyniosła 138, mężczyzn natomiast – 97. W rozpiętości czasowej prognozy należy spodziewać się niewielkich wahań wielkości odpływu dla kobiet, zaś wymeldowania męskie podlegać będą trendowi spadkowemu. W ostatnim roku predykcji przewiduje się dojście do pułapów 149 wyjazdów kobiet i 90 mężczyzn. Procentowy udział płci męskiej w ogólnym odpływie z powiatu radzyńskiego będzie wynosić niecałe 40% (o kilka p.p. mniej niż w okresie historycznym).

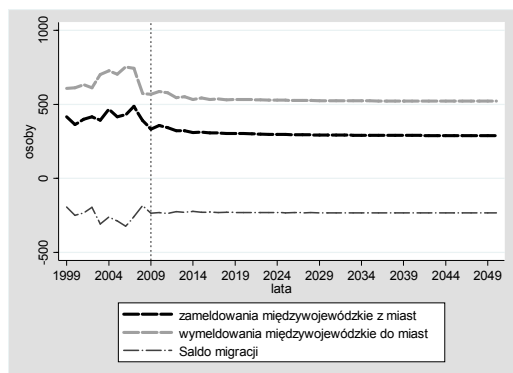
Kolejny rysunek przedstawia saldo migracji międzywojewódzkich w podziale na płeć w powiecie radzyńskim. Jego wartości dla obu płci w całej rozpiętości czasowej analizy przyjmowały wyłącznie wartości ujemne. W 1999 roku saldo w przypadku kobiet wynosiło –58, a dla mężczyzn –49. W kolejnych latach oba ujemne bilanse zyskiwały na znaczeniu, w 2005 roku obniżyły się do –107 dla kobiet i –72 dla płci męskiej. W następnym roku teren powiatu opuścili netto o 3 kobiety więcej, co da bilans na poziomie –109. Będzie to największa różnica między wielkościami napływu i odpływu migracyjnego w analizowanym okresie.

pływów migracyjnych z terenu powiatu nie podlegały większym zmianom, osiągając średnie wartości rzędu 139 dla kobiet i 109 dla mężczyzn. W roku 2006 doszło do wzrostu obu wielkości, odpowiednio do 164 i 124 osób. W kolejnym roku natomiast nastąpił jednoczesny spadek wolumenu wymeldowań dla mężczyzn oraz wzrostu tej samej zmiennej dla kobiet o 6 osób. W 2009 roku liczba kobiet opuszczających teren powiatu radzyńskiego w celu osiedlenia się na pobyt czasowy bądź stały w innej

Rys. 3.53. Saldo migracji międzywojewódzkich w podziale na płeć w powiecie radzyńskim

W horyzoncie prognozy wspomniana dysproporcja dla migracji międzywojewódzkich kobiet będzie coraz większa, dla mężczyzn natomiast utrzymywać się będzie na stabilnym poziomie –64 osób i do roku 2050 wzrośnie zaledwie o jednostkę. Nadwyżka liczby kobiet opuszczających obszar radzyński w ostatnim roku predykcji wyniesie 100 osób, przy saldzie ogólnym przyjmującym wartość –165 osób.

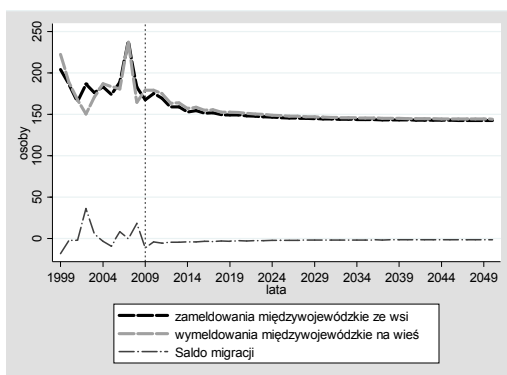

Rys. 3.54. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów miejskich

ły swoje wartości do 430 i 753 osób, przy czym druga z wielkości była jednocześnie maksymalnym poziomem odpływu z terenu powiatu radzyńskiego. W całej rozpiętości czasowej prognozy strumienie ruchów migracyjnych w kierunku miast będą się obniżać, w 2050 roku liczba zameldowań wyniesie 289, a wymeldowań – 522. Saldo migracji będzie przyjmować wyłącznie wartości ujemne, ze średnią wartością rzędu 235 osób netto opuszczających omawiany obszar.

Ostatni rysunek dotyczący powiatu radzyńskiego przedstawia migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów wiejskich. W pierwszym roku analizy zameldowania ze wsi wyniosły 204 osoby, zaś wymeldowania – 223. W kolejnych 6 latach obie zmienne zmniejszały swoje wartości, należy jednak zaznaczyć, że poziom odpływu migracyjnego malał szybciej i już w 2002 saldo migracji wyniosło 36 osób przy 187 zameldowaniach. W roku 2007 zauważalny był skok wolumenu ruchów migracyjnych w kierunku terenów wiejskich do poziomu 238 zameldowań i niemal takiej samej liczby wymeldowań. W ostatnim roku przedziału próby powiat opuściło i osiedliło się na terenach wiejskich innych województw 179 osób, natomiast w przeciwnym kierunku przemieściło się 168 osób. W horyzoncie prognozy należy spodziewać się stabilizacji i niewielkich

Na rysunku 3.54. przedstawiono międzywojewódzkie migracje w kierunku miast. W całym analizowanym okresie liczba wymeldowań była wyższa niż liczba zameldowań do powiatu bialskiego z terenów miejskich innych województw. W 1999 roku poziom zameldowań wyniósł 417, wymeldowań natomiast był o niemal 50% wyższy, osiągając pułap 609 osób. W kolejnych latach okresu historycznego można zauważyć wzrost liczby osób wyjeżdżających, przy niewielkich wahanach wielkości napływu. W 2006 roku obie zmienne zwiększy-

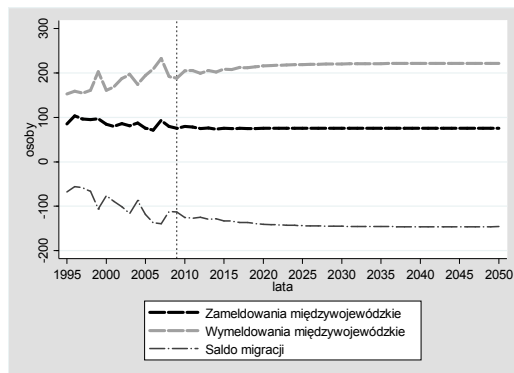
Rys. 3.55. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów wiejskich

spadków dotyczących poziomów obu zmiennych. Saldo migracji międzywojewódzkich w kierunku terenów wiejskich będzie się utrzymywać na stałym poziomie –2 osób, na co złożą się wielkości odpowiednio 144 wymeldowań i 142 zameldowań.

3.5. Powiat włodawski⁵⁹

Powiat włodawski znajduje się we wschodniej części województwa lubelskiego, przy czym wschodnia granica powiatu jest jednocześnie granicą Polski z Białorusią i Ukrainą. Zajmuje powierzchnię 1 256 km², którą zamieszkuje 39 526 osób, z czego nieznaczną większość, bo 20 017, stanowią kobiety (50,6% ogólnej liczby ludności). Gęstość zaludnienia w powiecie wynosi 31 osób/km². W skład powiatu wchodzi 8 gmin, w tym 1 gmina miejska (Włodawa). Osoby w wieku produkcyjnym stanowią 63,4% ogólnej liczby mieszkańców powiatu, zaś osoby w wieku poprodukcyjnym – 16,7%. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2009 roku wyniosła 20,6%, co było najwyższym wynikiem odnotowanym w całym województwie.

Rysunek 3.56. przedstawia migracje międzywojewódzkie w powiecie włodawskim. Na wykresie można zaobserwować, że liczba zameldowań w całym analizowanym okresie nie podlegała większym zmianom, natomiast wolumen wymeldowań

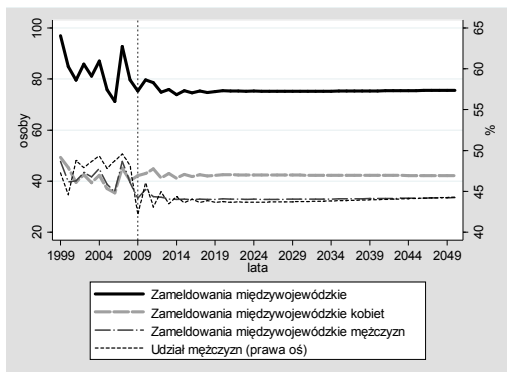

Rys. 3.56. Migracje międzywojewódzkie w powiecie włodawskim

odnotowywał wahania wokół delikatnie rosnącego trendu. Można zauważyć również, że strumień odpływu migracyjnego znacznie przewyższał wielkość napływu na badany obszar, co dawało saldo ujemne w całej rozpiętości czasowej analizy. W roku 1995 z terenów powiatu włodawskiego wymeldowały się 153 osoby, zameldowało natomiast o 68 osób mniej. Do 1999 roku wartości te zwiększyły się odpowiednio do poziomów 203 i 97 osób. Osiem lat później doszło do kolejnego, tym razem jednorazowego, wzrostu odpływu migracyjnego, liczba wymeldowań wyniosła wtedy 232. W kolejnych latach aż do ostatniego roku prognozy obie zmienne będą podlegać niewielkim wahaniom. Przewiduje się, że w 2050 roku omawiany obszar opuszczą 222 osoby, a przyjedzie do niego 76 osób. Średnia wartość salda migracji kształtowała się w okolicach –135 osób, co może mieć wpływ na zmniejszanie się liczby ludności w powiecie.

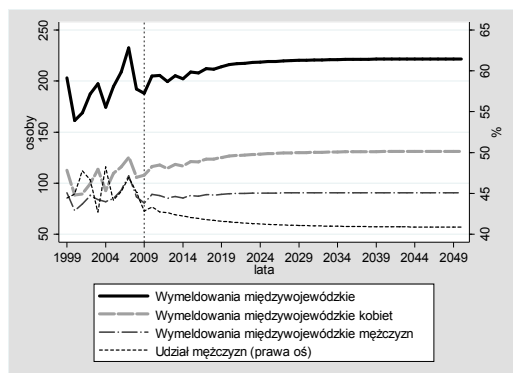
⁵⁹ Wstępną charakterystykę powiatu włodawskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

Dane historyczne wraz z prognozami na lata 2010–2050 dotyczące liczby zameldowań międzywojewódzkich w powiecie włodawskim w podziale na płeć zostały przedstawione na rysunku 3.57. Liczba zameldowań kobiet była wyższa od analogicznej wielkości dla mężczyzn, a wartości dla obu płci podlegały wyraźnym fluktuacjom w okresie historycznym. W roku 1999 wielkość napływu kobiet wynosiła 49, natomiast mężczyzn była o 1 osobę niższa. W latach 2000–2006 obie zmienne podlegały niewielkim wahaniom rzędu kilku osób rocznie. W roku 2007 doszło do wzrostu liczby zameldowań do poziomu 93 rocznie, z czego nieco ponad połowę stanowili mężczyźni. W pierwszym roku prognozy spodziewana wielkość napływu w podziale na płeć wyniesie 43 kobiet i 37 mężczyzn. W kolejnych latach prognoz obie zmienne będą się nieznacznie obniżać, by w 2050 roku dojść do pułapów odpowiednio 42 i 33 osób. W latach 1999–2009 udział osób płci męskiej w ogólnej liczbie zameldowań wynosił niewiele ponad połowę, zaś zgodnie z prognozami od 2010 roku przewaga kobiet w tej grupie stanie się nieco wyraźniejsza.

Rys. 3.57. Zameldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie włodawskim

Rysunek 3.58. przedstawia wymeldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie włodawskim w latach 1999–2009 wraz z prognozami sięgającymi roku 2050. Liczba wymeldowań podlegała znacznym wahaniom w okresie historycznym. Na wykresie można zauważyć pewną dominację kobiet w łącznej wielkości odpływu migracyjnego. W roku 1999 powiat włodawski opuściło 113 kobiet, przy 91 przedstawicielach płci męskiej. Po jednorazowym spadku w 2000 roku, przez kolejne 3 lata poziom wymeldowań międzywojewódzkich na badanym obszarze wzrósł zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn i w 2003 roku ponownie przyjął wartości zbliżone do pierwszego roku analizy. Nagły skok ruchów migracyjnych nastąpił w latach 2006–2007 – w przeciągu dwóch lat wymeldowało się łącznie 241 kobiet i 200 mężczyzn. W 2010 roku należy spodziewać się, że 116 przedstawicielek płci żeńskiej zdecyduje się na opuszczenie omawianego terenu, W przypadku mężczyzn będzie to 89 osób. W kolejnych latach prognozy ilość wymeldowań międzywojewódzkich płci żeńskiej nieznacznie wzrośnie – do 131 osób w 2050 roku. Liczba wy-

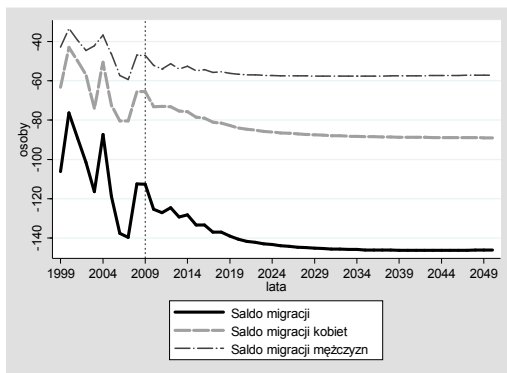

Rys. 3.58. Wymeldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie włodawskim

nych nastąpił w latach 2006–2007 – w przeciągu dwóch lat wymeldowało się łącznie 241 kobiet i 200 mężczyzn. W 2010 roku należy spodziewać się, że 116 przedstawicielek płci żeńskiej zdecyduje się na opuszczenie omawianego terenu, W przypadku mężczyzn będzie to 89 osób. W kolejnych latach prognozy ilość wymeldowań międzywojewódzkich płci żeńskiej nieznacznie wzrośnie – do 131 osób w 2050 roku. Liczba wy-

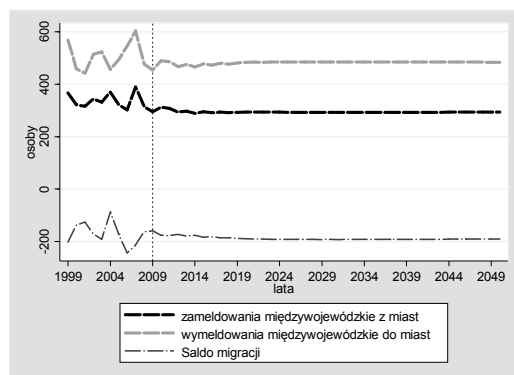
jazdów z terenów powiatu włodawskiego w grupie mężczyzn na przestrzeni 40 lat prognozy nie powinna ulec zmianie, kształtując się w okolicach 90 osób rocznie. Udział mężczyzn w ogólnym odpływie z powiatu włodawskiego zmniejszy się w porównaniu do okresu historycznego i w latach 2010–2050 wyniesie niewiele ponad 40%.

Na rysunku 3.59. przedstawiono saldo migracji międzywojewódzkich w podziale na płeć w powiecie włodawskim. Bilanse migracji w okresie historycznym oraz całej rozpiętości czasowej prognozy przyjmowały wartości ujemne. W 1999 roku saldo migracji międzywojewódzkich kobiet wyniosło –63, mężczyzn natomiast –43 osoby. W kolejnym roku wartości te zniwelowały się o 20 osób dla kobiet i 10 dla mężczyzn. W dalszych latach obie zmienne podlegały naprzemiennym wahaniom w przedziale od –72 do –43 dla kobiet, a dla mężczyzn od –46 do –39. W roku 2006 doszło do znacznego wzrostu obu wartości. Z terenów powiatu wyjechało 80 kobiet netto i o 23 mężczyzn mniej. W pierwszym roku predykcji należy spodziewać się, że salda te wyniosą odpowiednio –73 i –52 osoby. W kolejnych latach prognozy omawiane bilanse będą się powiększać i w ostatnim roku ukształtują się w okolicach –89 kobiet i –57 mężczyzn.

Rys. 3.59. Saldo migracji międzywojewódzkich w podziale na płeć w powiecie włodawskim

Rysunek 3.60. przedstawia migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów miejskich. W całym okresie podlegającym analizie liczba wymeldowań międzywojewódzkich w kierunku terenów miejskich z powiatu włodawskiego była wyższa od ruchów w przeciwnym kierunku. W roku 1999 wielkość napływu wyniosła 366 osób, przy 569 wymeldowaniach.

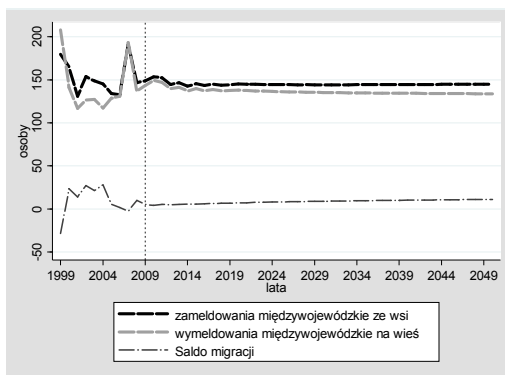

Rys. 3.60. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów miejskich

w kierunku miast – przyjechały do nich 604 osoby dotychczas mieszkające w powiecie włodawskim, w przeciwnym kierunku natomiast przemieściło się 390 osób. Na przestrzeni okresu objętego prognozą obie omawiane kategorie będą podlegać nie-

wielkim fluktuacjom i w roku 2050, według predykcji, wymeldują się 484 osoby, a 294 się zamelduje. Ujemne saldo migracji w kierunku miast pokazuje, że ludzie chętniej opuszczają powiat włodawski w celu osiedlenia się w miastach poza obszarem Lubelszczyzny, niż napływają z nich w granice opisywanego powiatu.

Na rysunku 3.61., przedstawiającym migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów wiejskich, można zauważyć, że zarówno liczba wymeldowań na wieś, jak i ilość zameldowań z terenów wiejskich w okresie podlegającym analizie były do siebie bardzo zbliżone i podlegały podobnym wahaniom. W roku 1999 napływ z terenów wiejskich wyniósł 180, zaś ruch w przeciwnym kierunku 208 osób. Do roku 2001 obie wartości obniżyły się odpowiednio o 49 i 91 osób. W 2007 roku saldo migracji wyniosło zaledwie –2 przy 191 zameldowaniach. W całej rozpiętości czasowej prognozy omawiane zmienne nie powinny podlegać znacznym fluktuacjom i w długim okresie ustabilizują się na poziomie 145 napływów ze wsi i 134 wymeldowań w tym kierunku. Saldo migracji międzywojewódzkich w kierunku terenów wiejskich przyjmowało w okresie historycznym głównie wartości dodatnie. Jedynie dwukrotnie spadło poniżej zera – w pierwszym roku analizy i w 2007. Oznacza to, że tereny wiejskie powiatu włodawskiego przyciągały większą liczbę ludzi spoza województwa, niż wynosiła liczba wymeldowań tego rodzaju. Może świadczyć to o większej atrakcyjności terenów wiejskich powiatu włodawskiego względem terenów wiejskich innych województw.

Rys. 3.61. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów wiejskich

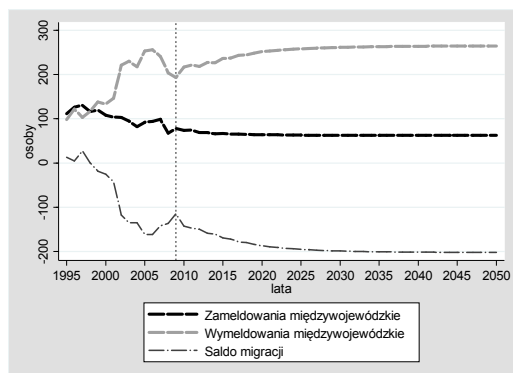
3.6. Powiat miasto Biała Podlaska⁶⁰

Biała Podlaska położona jest w podregionie białskim, w północno-wschodniej części województwa lubelskiego. Na terenie miasta o powierzchni 49 km² mieszkało w 2009 roku ponad 57 000 osób, z czego 48% stanowili mężczyźni. W strukturze demograficznej jednostki przeważają osoby w wieku produkcyjnym (około 68% łącznej liczby ludności). Pod względem sytuacji na rynku pracy Biała Podlaska odznacza się wyższą od średniej dla województwa stopą bezrobocia rejestrowanego. W roku 2009 wyniosła ona 15,6%.

W latach 1995–2009 Biała Podlaska charakteryzowała się ujemnym saldem migracji międzywojewódzkich. Trend rosnący, widoczny w przypadku wymeldowań, po-

⁶⁰ Wstępną charakterystykę Białej Podlaskiej opracowano na podstawie następujących źródeł: www.bialapodlaska.pl [data dostępu: 13.11.2010].

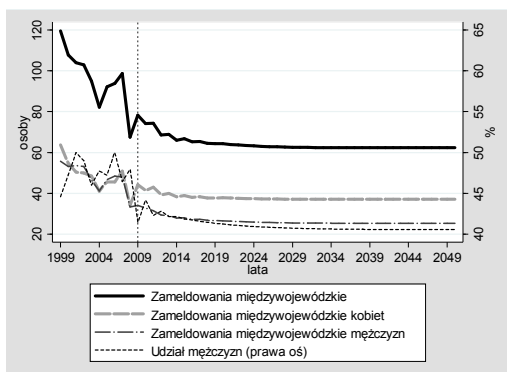
łączony był w tym czasie z niewielką redukcją liczby osób meldujących się w ruchu

Rys. 3.62. Migracje międzywojewódzkie w Białej Podlaskiej

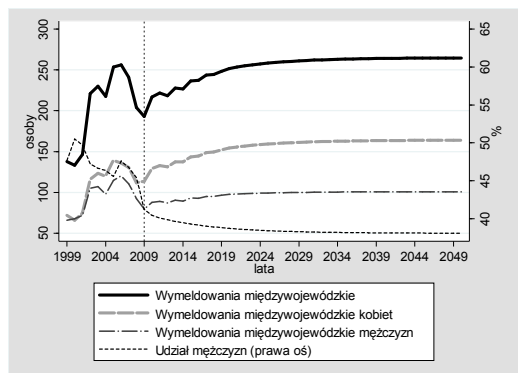
W rezultacie saldo migracji pozostanie ujemne i od 2034 roku do końca horyzontu prognozy będzie pozostawać na stosunkowo stałym pułapie, wynoszącym –202 osoby.

W łącznej liczbie meldujących się z innych województw do Białej Podlaskiej, w okresie historycznym trudno jednoznacznie wskazać płć dominującą dla całego okresu. W latach 1999–2000 w ogóle zameldowań przeważały kobiety, stanowiąc około 53% wszystkich przyjezdnych w ruchu międzywojewódzkim. Sytuacja ta uległa zmianie już w latach 2001–2002, by pod koniec okresu historycznego powrócić do wyjściowego stanu. Szacuje się, że przez najbliższe lata przewaga kobiet w łącznej liczbie meldujących się utrzyma się bez większych wahań. Zgodnie z predykcjami, w 2015 roku spośród 67 zameldowań wyraźną większość stanowić będą przyjazdy kobiet. W dalszych latach sytuacja ta nie ulegnie większym zmianom. W 2025 roku do Białej Podlaskiej napłynę 37 kobiet i 26 mężczyzn. Ten sam poziom zjawiska utrzyma się aż do 2050 roku. Szacuje się tym samym, że w wyniku ruchu migracyjnego między województwami w okresie 2010–2050 na teren miasta napłynę łącznie około 1 500 kobiet i niewiele ponad 1 000 mężczyzn.

Rys. 3.63. Zameldowania międzywojewódzkie w podziale na płć w Białej Podlaskiej

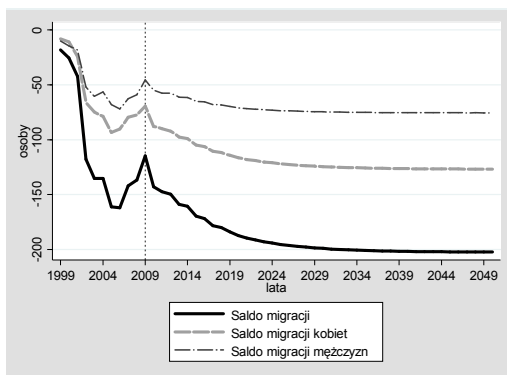
Udział mężczyzn w łącznej liczbie wymeldowań systematycznie maleł w okresie od 1999 do 2009 roku. W 2005 roku wynosił on 45% i był o 3 p.p. niższy niż w roku 1999. W ciągu kolejnych 4 lat odsetek mężczyzn wyjeżdżających w ogóle spadł o kolejne 4 punkty. Szacuje się, że w następnych latach stanowiących okres objęty prognozą liczba wymeldowań mężczyzn nadal będzie niższa od skali wyjazdów kobiet. W ujęciu wartościowym przewiduje się, że w 2020 roku na 154 kobiety będzie przypadać 97 wyjazdów mężczyzn. Oznacza to, że kobiety stanowiąc będą aż 61% wszystkich wymeldowujących się. Dodatkowo prognozuje się, że po osiągnięciu wartości 62% w roku 2024, stosunek liczby wymeldowań kobiet i mężczyzn nie będzie ulegać zmianie i pozostanie stabilny aż do końca

Rys. 3.64. Wymeldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w Białej Podlaskiej

horyzontu predykcji. W 2030 roku wśród wyjeżdżających z Białej Podlaskiej do innych województw będzie około 100 mężczyzn i 162 kobiety. W ciągu kolejnych 20 lat skala zmian będzie niewielka – tak, że w 2050 roku liczba kobiet, które wyjadą z opisywanego miasta, będzie sięgać 164, a mężczyzn – 101.

Analizując saldo migracji międzywojewódzkich w podziale na płeć (rysunek 3.65.), można zauważyć, że w okresie historycznym ujemne saldo migracji kobiet było większe niż w przypadku mężczyzn. Oznacza to, że mimo odpływu z terenów miasta obu grup, skala ubytku ludności, wynikająca z ruchu migracyjnego, była wyższa w przypadku kobiet. W roku 1999 saldo migracji kobiet wyniosło –8 osób. W tym czasie w wyniku ruchu migracyjnego z terenów Białej Podlaskiej wyjechało o 10 mężczyzn więcej, niż się w niej zameldowało. W ciągu kolejnych 10 lat ujemne saldo migracji w obu grupach zwiększyło się. W 2009 wyniosło ono –69 dla kobiet i –45 dla mężczyzn. W okresie prognozy przewidywane jest dalsze pogłębianie się dysproporcji między skalą wymeldowań a zameldowań międzywojewódzkich. Dotyczyć to będzie obu płci. Już w roku 2015 saldo migracji mężczyzn wyniesie –65, co oznacza, że w wyniku migracji tego typu populacja mężczyzn zmniejszy się. Jeżeli chodzi o skalę zmian w przypadku kobiet, to w tym czasie o 105 więcej z nich wyjedzie, niż przyjedzie spoza województwa. Dla

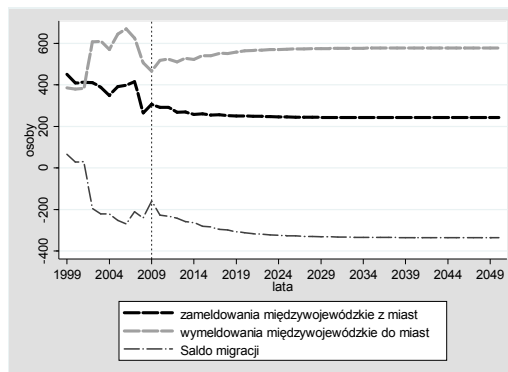

Rys. 3.65. Saldo migracji międzywojewódzkich w podziale na płeć w Białej Podlaskiej

W 2030 roku wśród wyjeżdżających z Białej Podlaskiej do innych województw będzie około 100 mężczyzn i 162 kobiety. W ciągu kolejnych 20 lat skala zmian będzie niewielka – tak, że w 2050 roku liczba kobiet, które wyjadą z opisywanego miasta, będzie sięgać 164, a mężczyzn – 101.

porównania w roku 2050 saldo migracji kobiet i mężczyzn wyniesie odpowiednio –127 i –75, przesądając o wyższej skali ubytku ludności w przypadku kobiet.

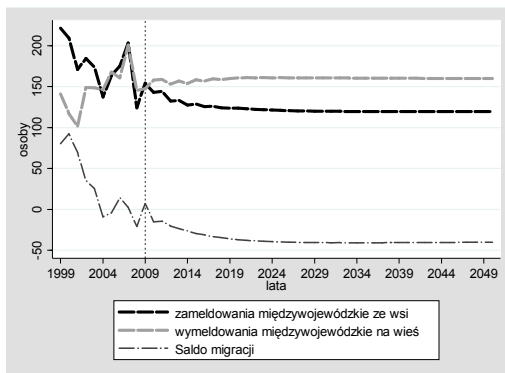
Rysunek 3.66. prezentuje dane dotyczące migracji międzywojewódzkich z uwzględnieniem ich kierunków. Zgodnie z prognozami, podobnie jak w latach po-

Rys. 3.66. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów miejskich

tendencji rosnącej w przypadku wymeldowań z nieznacznym trendem spadkowym liczby zameldowań pozwala wnioskować o stopniowym zwiększaniu się ujemnej wartości salda migracji. Szacuje się, że w 2050 roku wyniesie ono –336, czyli o 109 osób więcej niż w 2010 roku.

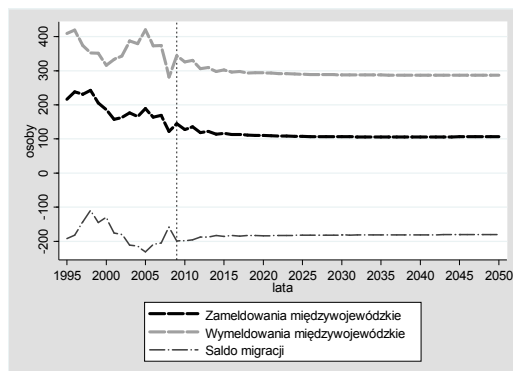
W przypadku ruchu migracyjnego w kierunku obszarów wiejskich w latach 1999–2003 widoczna była dominacja zameldowań nad wymeldowaniami. Sytuacja uległa zmianie w kolejnych latach (2004–2005), kiedy to liczba wyjazdów na wieś i przyjazdów ze wsi wynosiła odpowiednio: 137 i 146 osób (w roku 2004) oraz 163 i 168 osób (w 2005 roku). Ostatnie lata cechowały się znaczną zmiennością w zakresie dominującego kierunku migracji. Szacuje się, że w latach 2010–2050 liczba zameldowań międzywojewódzkich ze wsi spadnie ze 143 do 120 osób. W tym samym czasie liczba wymeldowań na wieś utrzyma się na zbliżonym poziomie, ulegając zmianie o 2 osoby do 2050 roku. Przewiduje się, że saldo migracji ze wsią pozostawać będzie ujemne. Jego wartość do końca horyzontu predykcji nie przekroczy –41 osób.

Rys. 3.67. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów wiejskich

3.7. Powiat biłgorajski⁶¹

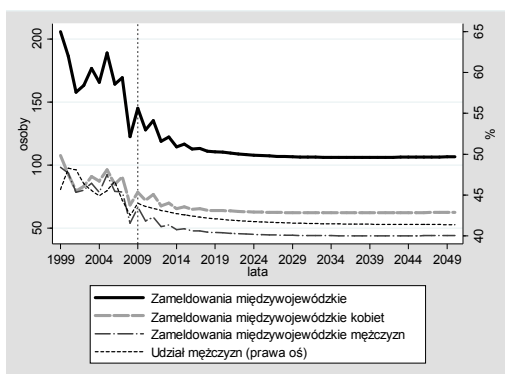
Powiat biłgorajski położony jest w podregionie chełmsko-zamojskim. Zajmuje powierzchnię 1681 km². W skład powiatu wchodzi 14 gmin, z czego 10 jest wiejskich, a 3 miejsko-wiejskie. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie w 2009 roku wynosiła 8% i była niższa od tej, jaką zarejestrowano w województwie o 4,8 p.p.

Rys. 3.68. Migracje międzywojewódzkie w powiecie biłgorajskim

wymeldowań zmniejszy się o 7, a liczba zameldowań o 3 osoby.

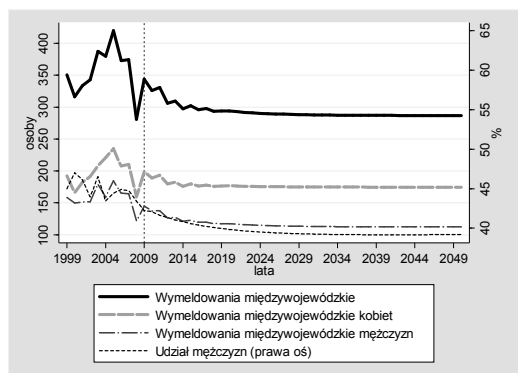
Analizując płeć osób napływających w ruchu międzywojewódzkim na teren powiatu biłgorajskiego, można zauważyć, że w całym horyzoncie prognozy będą dominować kobiety. Szacuje się, że w roku 2015 będą stanowić one około 57% łącznej liczby meldujących się. Dla porównania, w roku 2025 odsetek kobiet wynosić będzie już 58%, a w ciągu kolejnych 20 lat wzrośnie o 1 p.p. w stosunku do roku 2025. W ujęciu wartościowym w 2050 roku na 107 zameldowań przypadną 62 kobiety. Porównując te wartości z rokiem 2009, można zaobserwować spadek liczby zameldowań o 16 kobiet i 23 mężczyzn.

Rys. 3.69. Zameldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie biłgorajskim

⁶¹ Wstępną charakterystykę powiatu biłgorajskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: www.bilgorajski.pl [data dostępu: 13.11.2010].

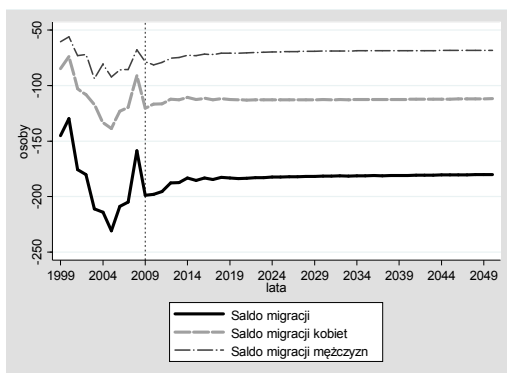
W przypadku wymeldowań (rysunek 3.70.) w okresie historycznym w łącznej liczbie wyjeżdżających z powiatu biłgorajskiego dominowały kobiety. W 1999 roku wśród 351 wymeldowujących się osób było 192 przedstawicielek płci żeńskiej. W ciągu kolejnych 10 lat ich udział w łącznej liczbie wymeldowań oscylował w granicach 53%–58%. Zgodnie z szacunkami, następne lata będą się cechować utrzymaniem dotychczasowej przewagi odpływu kobiet nad wyjeżdżającymi mężczyznami. Predykcje

Rys. 3.70. Wymeldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie biłgorajskim

Szacuje się, iż nieznaczne (nieprzekraczające 5%) zmiany będą widoczne tylko do 2018 roku. Późniejsze lata cechować będzie stabilizacja wielkości dla obu płci.

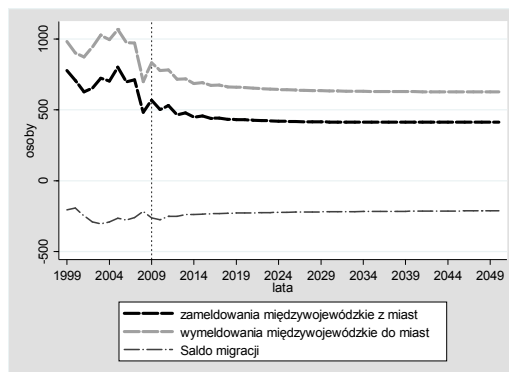
Skala zmian wywołanych ruchami migracyjnymi międzywojewódzkimi w powiecie biłgorajskim była i nadal pozostanie wyższa w przypadku kobiet. Zgodnie z szacunkami, odpływ ludności z terenów powiatu będzie głównie zasługą przedstawicielek tej płci. W latach 1999–2009 saldo migracji tej grupy wahało się od –74 do –139 osób. Dla porównania – saldo migracji międzywojewódzkich mężczyzn w tym czasie utrzymywało się w przedziale od –56 do –94 osoby. Największe dysproporcje między skalą wyjazdów a zameldowań w przypadku kobiet obserwować można było w latach 2005–2006 oraz w 2009 roku. Jeżeli chodzi o mężczyzn, to najwyraźniejsza różnica między liczbą wymeldowań i przyjazdów widoczna była w roku 2003 oraz latach 2005–2008. Szacuje się, iż do 2050 roku salda migracji obu populacji będą się zmniejszać. Ujemne saldo migracji ogółem zmaleje do –180 z poziomu –199 w 2009 roku. Różnica zameldowań i wymeldowań kobiet ulegnie redukcji, podobnie jak i mężczyzn. Pierwsza z wymienionych grup ograniczy

Rys. 3.71. Saldo migracji międzywojewódzkich w podziale na płeć w powiecie biłgorajskim

wartość ujemnego salda migracji do –112 w 2050 roku. W przypadku mężczyzn szacuje się, że na koniec horyzontu predykcji saldo migracji wynosić będzie –68 osób.

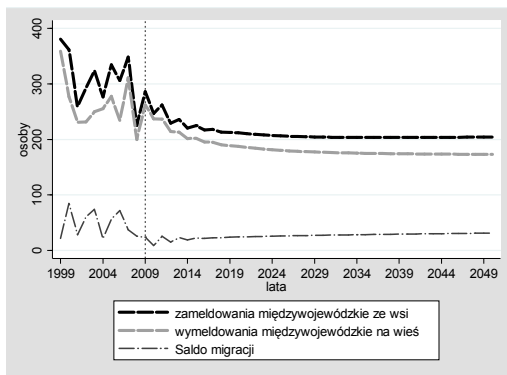
Napływy i odpływy migracyjne związane z terenami miast prezentuje rysunek 3.72. Zarówno okres historyczny, jak i lata prognozy charakteryzują się przewagą wymeldowań do miast leżących poza granicami województwa nad zameldowaniami z tych obszarów. W przypadku pierwszej z wymienionych kategorii w latach poprzedzających predykcje obserwowano wzrost liczby wyjeżdżających, a następnie jej spadek. Negatywny trend został przełamany dopiero w ostatnich latach przed prognozą. Jeżeli chodzi o zameldowania, to kierunek zmian dla okresu historycznego był zbliżony. Szacuje się, że w 2015 roku z powiatu biłgorajskiego do miast poza terenem województwa lubelskiego wyjedzie

Rys. 3.72. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów miejskich

około 691 osób. W tym samym czasie z obszarów miejskich 456 osób napłynie do powiatu. W roku 2035 wielkość obu kategorii wynosić będzie odpowiednio 630 (wymeldowania) i 413 osób (zameldowania). Oznacza to, że ujemny bilans wymiany z terenami miejskimi ulegnie redukcji.

Skala ruchów migracyjnych w przypadku terenów wiejskich jest znacznie niższa niż dla miast. W 2009 roku liczba wymeldowań na tereny wiejskie innych województw wyniosła 262 osoby. W tym czasie liczba osób meldujących się ze wsi osiągnęła poziom 286 osób. Dodatkowo saldo migracji międzywojewódzkich ze wsią, widoczne w okresie historycznym, utrzyma się również w horyzoncie prognozy. Szacuje się, iż w 2015 roku przewaga zameldowań nad wymeldowaniami wyniesie 23 osoby. W ciągu kolejnych lat skala ruchów migracyjnych w obu kierunkach spadnie. Szacuje się, że tempo zmian odpływu będzie wyższe. W efekcie w 2020 roku różnica między napływami i odpływami na wieś wyniesie 24 osoby. Zgodnie z predykcjami, w 2050 roku liczba zameldowań osiągnie wartość 204 osób, a saldo migracji wzrośnie do 31 osób.

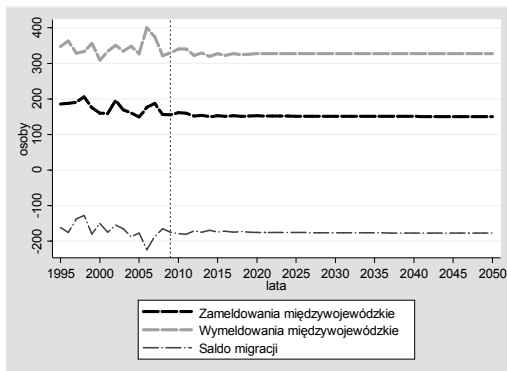

Rys. 3.73. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów wiejskich

3.8. Powiat chełmski⁶²

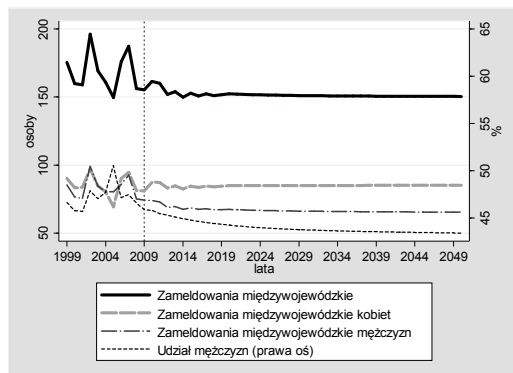
Powiat chełmski tworzy 14 gmin o charakterze wiejskim i 1 miejska. Podstawowe kategorie odzwierciedlające sytuację na rynku pracy w roku 2009 osiągnęły wartość gorszą od średniej dla województwa. Dotyczy to stopy bezrobocia rejestrowanego (16,3%) oraz poziomu miesięcznych wynagrodzeń (o 371 zł niższe od płac w województwie).

Analiza skali migracji międzywojewódzkich w powiecie pozwala zauważyć, że zarówno w okresie historycznym, jak i latach prognozy poziom wymeldowań i zameldowań cechował się stabilnością. W przypadku pierwszej zmiennej obserwowalne były wahania w przedziale od 309 do 400 osób rocznie. Jeżeli chodzi o zameldowania – ich liczba w okresie prognozy nie przekroczy 161 osób w ciągu roku. Nadwyżkę wyjazdów nad przyjazdami odzwierciedla dokładnie ujemne saldo migracji. Prognozuje się, że w okresie prognozy nie przekroczy ono –181 osób.

Rys. 3.74. Migracje międzywojewódzkie w powiecie chełmskim

Rozważając płeć osób napływających na teren powiatu z innych województw, można zauważyć, że w horyzoncie prognozy grupą dominującą będą kobiety. Ich udział w łącznej liczbie zameldowań w roku 2011 wyniesie 55%.

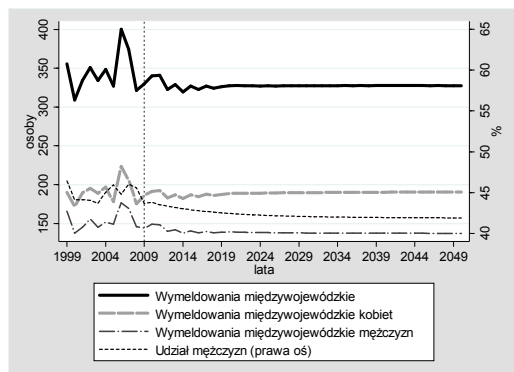

Rys. 3.75. Zameldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie chełmskim

(2010–2050) na teren powiatu napłynie około 3400 kobiet i 2700 mężczyzn. Dla porównania, w przedziale próby średnioroczna liczba zameldowań kobiet wyniosła 85 osób, zaś mężczyzn o 2 osoby mniej.

⁶² Wstępną charakterystykę powiatu chełmskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: www.powiat.chelm.pl [data dostępu: 13.11.2010].

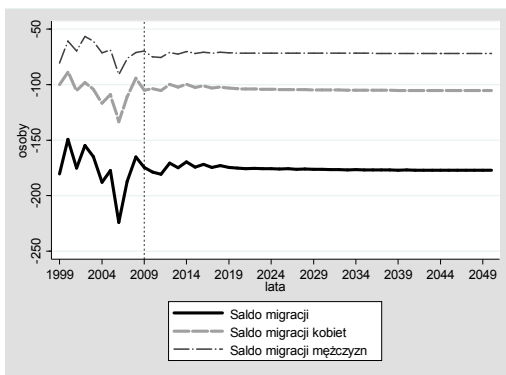
Dominacja kobiet w ruchu migracyjnym widoczna jest nie tylko w przypadku zameldowań. Mimo znaczących wahań w liczbie wyjeżdżających z powiatu chełmskiego, cały okres historyczny cechował się przewagą wymeldowań kobiet. W roku 2000 stanowiły one niemal 56% wszystkich wyjeżdżających (172 osoby). W ciągu kolejnych 9 lat odsetek ten nie uległ znaczącej zmianie, podobnie jak skala zjawiska, która pozostała na zbliżonym poziomie (186 wymeldowań kobiet w 2009 roku).

Rys. 3.76. Wymeldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie chełmskim

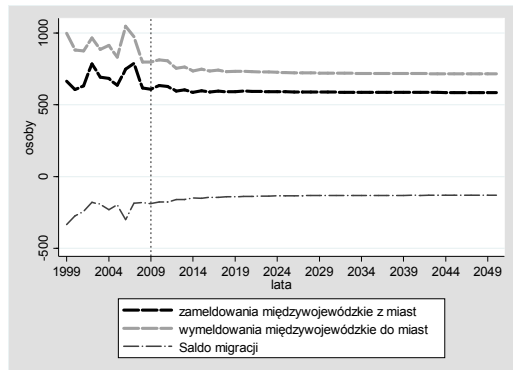
137 osób, co będzie wynikiem o 39 osób niższym niż w 2007 roku, w którym odnotowano maksymalną wartość tej zmiennej. Szacuje się jednocześnie, że na koniec horyzontu predykcji udział kobiet w łącznej liczbie wymeldowań międzywojewódzkich wyniesie 58%.

Rysunek 3.77. prezentuje saldo migracji w ruchu międzywojewódzkim z uwzględnieniem płci migrantów. W latach 1999–2009 zarówno saldo migracji kobiet, jak i mężczyzn było ujemne. Jednocześnie wyższą skalą odpływu w całym wskazanym przedziale czasowym charakteryzowały się kobiety. W 2005 roku liczba wymeldowań przekroczyła liczbę zameldowań w tej grupie o 109 osób. W tym samym czasie saldo migracji mężczyzn osiągnęło wartość –69 osoby. Największy ubytek ludności w wyniku migracji miał miejsce w przypadku kobiet rok później (saldo migracji –133 osoby). W tym okresie wartość maksymalna została osiągnięta również w przypadku mężczyzn (–91 osób). Prognozy wskazują, że w latach 2020–2026 saldo migracji międzywojewódzkich kobiet będzie niezmiennie wynosić –104 osoby. W kolejnych latach (2027–2050) szacuje się, iż ta sama kategoria będzie przyjmować wartość –105 osób. Łącznie w efekcie migracji liczba kobiet w powiecie zmniejszy się (w okresie prognozy) o 4200, a mężczyzn o 2900.

Rys. 3.77. Saldo migracji międzywojewódzkich w podziale na płeć w powiecie chełmskim

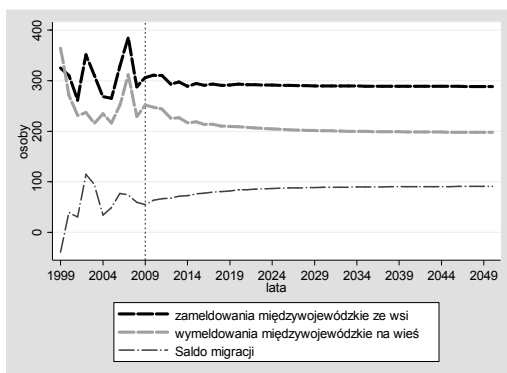
Analiza skali migracji międzywojewódzkich w podziale na typ obszaru wskazuje, że w przypadku przemieszczeń w kierunku terenów miejskich, powiat chełmski cechuje się ujemnym saldem migracji. W okresie 1999–2009 liczba wymeldowań do miast wahała się od 797 do 1046 osób, nie wykazując tendencji rozwojowej. W analogicznym

Rys. 3.78. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów miejskich

wymeldowaniach a zameldowaniami ustabilizuje się na poziomie –131 osób. Średnio w 2050 roku w omawianym kierunku powiat opuści mniej osób niż w okresie historycznym. Nieznacznej redukcji ulegnie również skala zameldowań z miast do powiatu chełmskiego. Szacuje się, że na koniec okresu prognozy wyniesie ona około 585 osób.

Skala migracji ze wsią w okresie historycznym była znacznie niższa niż z terenami miejskimi. W latach 1999–2009 na wieś wyjechało około 2 800 osób. Zgodnie z przewidywaniami, w latach 2010–2020 powiat opuści 2400 osób, co oznacza spadek skali wyjazdów. Prognozuje się, że kolejne dziesięciolecia będą odznaczać się dalszą tendencją malejącą skali wymeldowań na wieś. W latach 2020–2030 wyjedzie łącznie około 2200 osób a w przedziale 2030–2040 niespełna 2000 osób. Skala zameldowań w okresie historycznym, tak jak w horyzoncie prognozy, cechuje się wyższym poziomem, oscylującym w okolicach 300 osób rocznie. W przeciwieństwie do migracji w kierunku miast saldo migracji ze wsią było dodatnie i nie wskazuje na to, by taka sytuacja miała się zmienić w przyszłości. Zwiększą się jedynie jego rozmiary – z 55 osób w roku 2009 do 91 w horyzoncie prognozy.

Rys. 3.79. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów wiejskich

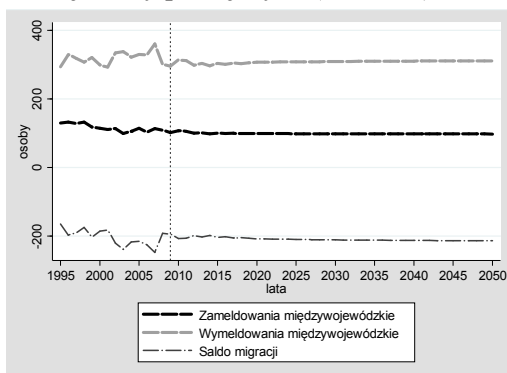
3.9. Powiat hrubieszowski⁶³

W 2009 roku powiat hrubieszowski zamieszkiwało niewiele ponad 67 000 osób, w tym 49% mężczyzn. Struktura demograficzna ludności powiatu odznaczała się przewagą osób w wieku produkcyjnym (62% ludności ogółem). Spośród 8 położonych w powiecie gmin aż 7 to gminy wiejskie. Podstawą gospodarki regionu jest rolnictwo, w którym zatrudnienie znajduje około 66% łącznej liczby pracujących (2008 rok).

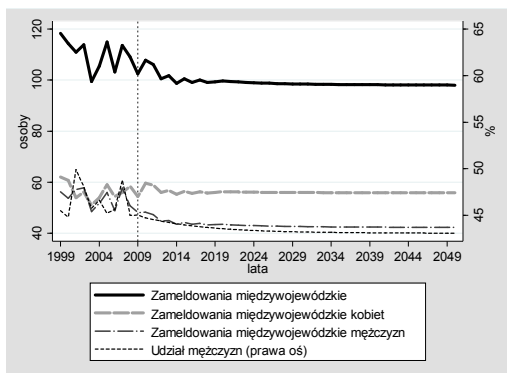
W latach 1995–2009 skala wymeldowań przekraczała liczbę zameldowań o około 200 osób. Szacuje się, że dysproporcje te zostaną zachowane również w okresie prognozy. Zbliżony do okresu historycznego poziom będzie widoczny zarówno w przypadku zameldowań, jak i wymeldowań. Wartość pierwszej ze wspomnianych kategorii będzie oscylować w okolicach 100 osób. W przypadku wymeldowań skala zjawiska natomiast nieznacznie przekroczy 300 osób (lata 2010–2050).

Analiza płci osób meldujących się w ruchu międzywojewódzkim pozwala dostrzec, że w okresie historycznym wolumen zameldowań osób poszczególnej płci był zbliżony.

Przykładowo, w 2002 roku na teren powiatu napłynęły 56 kobiety oraz 58 mężczyzn. Różnica między liczbą zameldowań kobiet i mężczyzn aż do 2009 roku była nieznaczna i maksymalnie wynosiła 8 osób. Zgodnie z szacunkami, począwszy od 2011 roku wielkość napływu kobiet zacznie spadać, osiągając w 2015 roku pułap 56 osób rocznie. W tym czasie do powiatu hrubieszowskiego powinno przyjechać 44 mężczyzn. Prognozy wskazują, że w przypadku kobiet od 2015 roku widoczna będzie stabilizacja skali zameldowań. Pozostanie ona na niezmiennym poziomie do końca okresu objętego prognozą. Dla porównania – w ostatnim roku predykcji szacuje się, iż liczba zameldowań mężczyzn osiągnie wartość 42 osób i będzie tym samym zaledwie o 6 osób niższa od tej, którą zarejestrowano w 2009 roku.

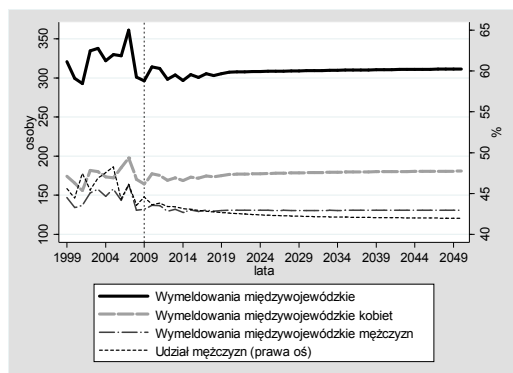
Rys. 3.80. Migracje międzywojewódzkie w powiecie hrubieszowskim

Rys. 3.81. Zameldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie hrubieszowskim

⁶³ Wstępną charakterystykę powiatu hrubieszowskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: www.starostwo.hrubieszow.pl [data dostępu: 13.11.2010].

Podobnie jak w poprzednio omawianych powiatach, skala wymeldowań kobiet przewyższała liczbę wymeldowań mężczyzn. W przypadku powiatu hrubieszowskiego

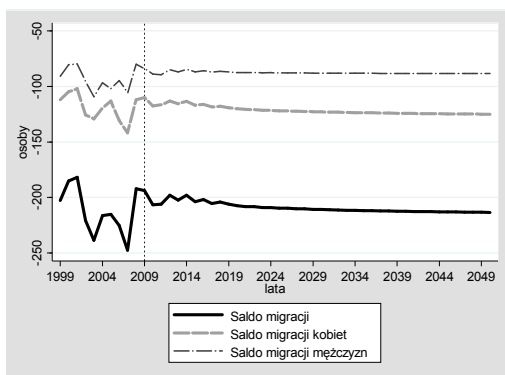

Rys. 3.82. Wymeldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie hrubieszowskim

szacuje się, że różnica między obiema wielkościami w latach 2010–2050 będzie stopniowo rosła tak, by w końcu horyzontu prognozy dojść do około 50 osób. Udział mężczyzn w łącznej liczbie wyjeżdżających poza granice województwa będzie oscylować w przedziale 42–44%. W ujęciu wartościowym liczba wymeldowujących się kobiet w roku 2050 osiągnie wartość 181 osób i będzie wyższa od tej, którą odnotowano w 2009 roku o 17 osób. W przypadku mężczyzn liczba wymeldowań na koniec horyzontu prognozy wyniesie 131 osób, czyli o 1 mniej

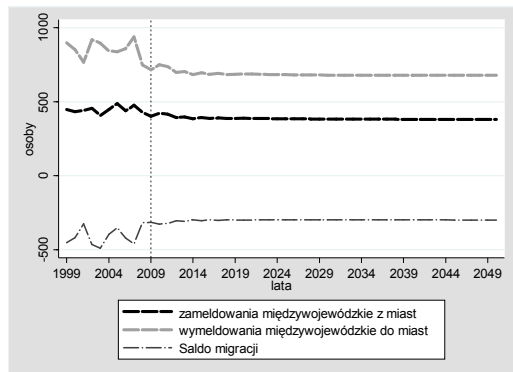
niż w 2009 roku. Szacuje się, że największe tempo wzrostu we wspomnianej kategorii będzie miało miejsce w 2010 (wzrost o 8% w stosunku do roku poprzedniego). Dotyczy to łącznej wielkości odpływu migracyjnego.

Ubytek ludności wywołany ruchami migracyjnymi widoczny był w okresie 1999–2009 zarówno w przypadku kobiet, jak i mężczyzn. W 2009 roku w wyniku zameldowań i wymeldowań międzywojewódzkich w powiecie hrubieszowskim ubyło 110 kobiet i 84 mężczyzn. Dla porównania – w roku 2050, kończącym okres predykcji, wartość poszczególnych kategorii wynosić będzie 125 i 88 osób. Szacuje się tym samym, że przewaga wymeldowań nad zameldowaniami utrzyma się na przestrzeni całego okresu objętego prognozą i nie będzie ulegać znaczącym zmianom. Przewiduje się, że łącznie w wyniku migracji międzywojewódzkich z terenów powiatu ubędzie w latach 2010–2050, prawie 5000 kobiet i 3500 mężczyzn. Siła oddziaływania kobiet na łączną wartość ujemnego salda migracji, podobnie jak w okresie historycznym, była znacznie większa niż w przypadku mężczyzn. W roku 2000 jego wartość wynosiła –185 osób, przy czym saldo migracji kobiet osiągnęło wartość –105 osób. Szacuje się, że w 2020 roku łączne saldo migracji wyniesie –208 osób, a wartość tej kategorii w przypadku kobiet osiągnie pułap –120 osób.

Rys. 3.83. Saldo migracji międzywojewódzkich w podziale na płeć w powiecie hrubieszowskim

Analizując wielkość zameldowań międzywojewódzkich z miast można zauważyć, że na przestrzeni całego okresu historycznego ich liczba była znacząco niższa od skali wymeldowań. Łącznie w latach 1999–2009 z miast zameldowało się do powiatu hrubieszowskiego 4800 osób, a wymeldowało około 9200. Szacuje się, że również

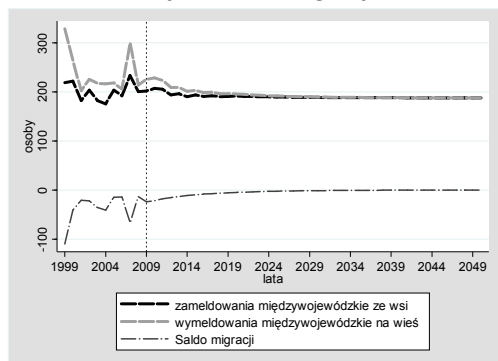

Rys. 3.84. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów miejskich

w okresie prognozy skala odpływów będzie wyższa od napływów. Co ważne, przewiduje się jednocześnie, iż skala obu zjawisk będzie stabilna. W 2011 roku do miast wymelduje się 737 osób, czyli o 57 więcej niż w 2050 roku. Zmiana liczby zameldowań z miast w tym samym czasie wyniesie 35 osób, co oznacza, że w końcu okresu objętego prognozą w wyniku migracji międzywojewódzkich na terenach miejskich do powiatu napłyne około 381 osób. Różnice między liczbą zameldowań i wymeldowań sprawa

wią, że, podobnie do lat wcześniejszych, w horyzoncie predykcji saldo migracji będzie ujemne. Szacuje się, że od 2019 roku pozostanie na stałym pułapie –299 osób.

Zestawiając skalę migracji w kierunku terenów miejskich i wiejskich, można za-

Rys. 3.85. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów wiejskich

uważyć, że w przypadku tych drugich liczba przemieszczeń – zarówno wymeldowań, jak i zameldowań w okresie 1999–2009 – była znacznie niższa. W latach historycznych maksymalna wielkość odpływu na wieś wyniosła 329 osób i została odnotowana w 1999 roku. W przypadku zameldowań największa skala napływu ze wsi do powiatu hrubieszowskiego miała miejsce w 2007 roku (234 osoby). Prognozy wskazują, że w kolejnych latach wielkość migracji w tym kierunku pozostanie stabilna. Szacuje się, że liczba zameldowań i wymeldowań oscylować będzie wokół tej samej wartości – 200 osób, co sprawi, iż saldo migracji utrzyma się w okolicach zera.

3.10. Powiat krasnostawski⁶⁴

Powiat krasnostawski umiejscowiony jest w centralnej części województwa lubelskiego. Spośród 10 gmin wchodzących w jego skład aż 9 ma charakter wiejski.

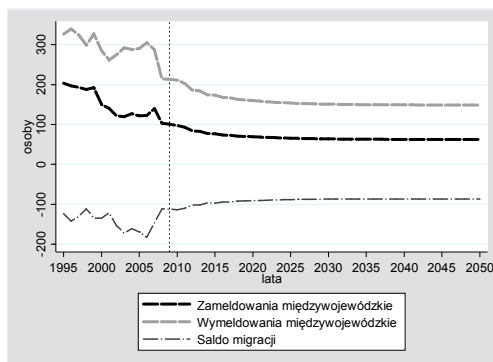
⁶⁴ Wstępną charakterystykę powiatu krasnostawskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: www.krasnostaw-powiat.pl [data dostępu: 13.11.2010].

Analizując podstawowe kategorie reprezentujące lokalny rynek pracy, można dostrzec, że w 2009 roku sytuacja w powiecie była gorsza niż w pozostałych częściach województwa. Świadczy o tym m.in. wysoka stopa bezrobocia rejestrowanego (13,6% w porównaniu z 12,8% dla województwa) oraz o 284 zł niższy od średniej dla lubelskiego poziom wynagrodzeń.

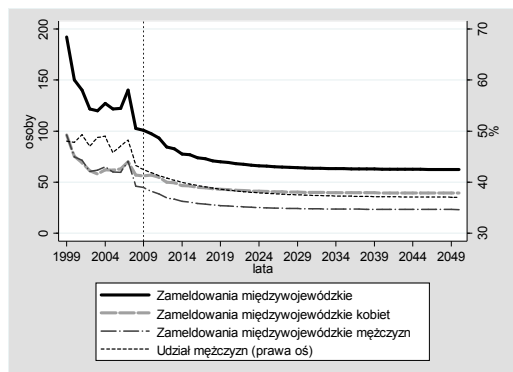
Niekorzystna sytuacja na powiatowym rynku pracy może wpływać na ujemne saldo migracji międzywojewódzkich. W okresie historycznym oraz latach predykcji liczba wymeldowań z powiatu stale przekraczała skalę zameldowań. Szacuje się, że w ciągu najbliższych 40 lat saldo migracji dla powiatu będzie wynosić –100 osób. Przewiduje się, że zarówno liczba zameldowań (203 osoby w roku 1995 oraz 62 w 2050), jak i wymeldowań (327 osób w 1995 roku i 149 w 2050) kształtować się będą zgodnie z systematycznie malejącym trendem w całym okresie prognozy.

W latach 1999–2009 w gronie osób meldujących się dominowali na przemian mężczyźni i kobiety. Przykładowo – w roku 2000 odsetek kobiet w łącznej liczbie zameldowań wyniósł 50%, natomiast zaledwie 3 lata później zmalał do 48%. Sytuacja zmieniła się jeszcze wyraźniej w ostatnich latach (2008–2009), kiedy to udział kobiet w badanej kategorii wzrósł do 55–56%. W ujęciu wartościowym w tym czasie zameldowało się około 56 kobiet oraz 45 mężczyzn. Szacuje się, że w kolejnych latach coraz silniej zacznie się zarysowywać przewaga kobiet w gronie meldujących się. Prognozy wskazują, że w roku 2015 ich udział w ogóle zameldowań wyniesie 60%, a w ciągu kolejnych lat (do 2020 roku) wzrośnie do 62%. W długim

okresie (lata 2020–2050) szacowany jest dalszy, niewielki wzrost tego udziału w analizowanej kategorii do 63% w horyzoncie prognozy.

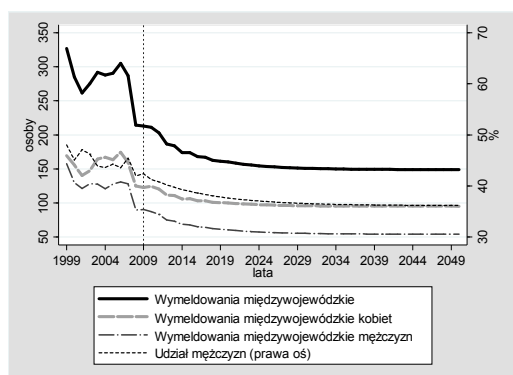

Rys. 3.86. Migracje międzywojewódzkie w powiecie krasnostawskim

Rys. 3.87. Zameldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie krasnostawskim

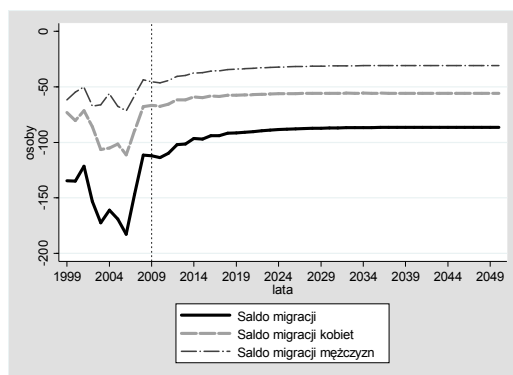
Analizując wymeldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć, można zaobserwować, że w przeciwieństwie do zameldowań w całym badanym okresie grupą

Rys. 3.88. Wymeldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie krasnostawskim

z powiatu wyjedzie o 29 kobiet oraz 33 mężczyzn mniej niż w roku 2010. Prognozy wskazują, że tempo spadku wielkości odpływu będzie znacznie większe w pierwszych latach prognozy. W 2012 roku liczba wymeldowań kobiet zmniejszy się o 7% w porównaniu z rokiem wcześniejszym. W tym samym czasie liczba wyjazdów mężczyzn zmaleje o około 10%.

Dokonując zestawienia liczby wymeldowań i zameldowań w podziale na płeć można zauważyć, że zarówno w przypadku kobiet, jak i mężczyzn saldo migracji w całym analizowanym okresie było ujemne. Oznacza to przewagę wymeldowań nad zameldowaniami. Szacuje się jednocześnie, że w przyszłości ujemna wartość salda mi-

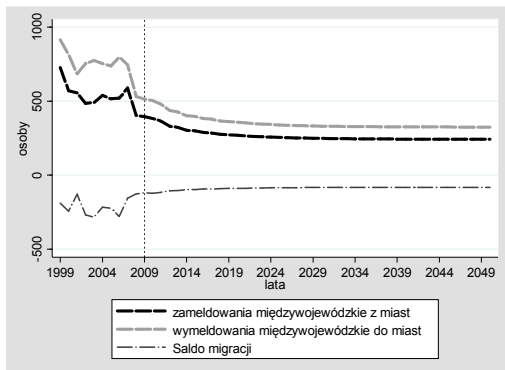

Rys. 3.89. Saldo migracji międzywojewódzkich w podziale na płeć w powiecie krasnostawskim

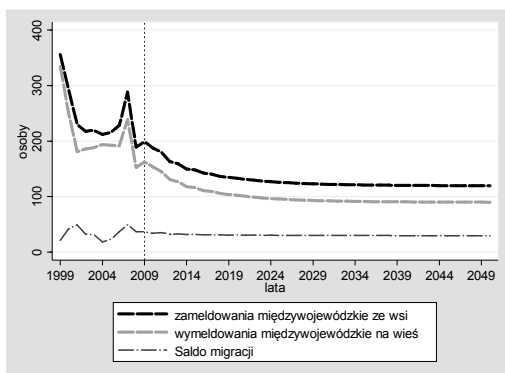
grupy pierwszej analizowanej grupy (kobiet) w okresie predykcji ustabilizuje się w okolicach -56 osób, zaś dla mężczyzn wyniesie -31 osób.

Migracje w kierunku terenów miejskich stanowiły większą część wielkości migracji międzywojewódzkich. W okresie historycznym łączna liczba zameldowań z miast do powiatu krasnostawskiego wyniosła ponad 5700 osób. W tym samym czasie w celu osiedlenia się poza granicami województwa powiat opuściło nieco ponad 8000 osób. Oznacza to, że liczba wymeldowań każdego roku przekraczała liczbę zameldowań, dając tym samym ujemne saldo migracji. W wyniku migracji międzywojewódzkich z terenami miejskimi, powiat krasnostawski odnotował w latach 1999–2009 ubytek ludności rzędu 2200 osób. Szacuje się, że w horyzoncie predykcji kategoria ta ulegnie zmniejszeniu i, począwszy od 2028 roku, saldo migracji wynosić będzie –83 osoby rocznie. Jednocześnie przewiduje się, że zarówno w przypadku zameldowań, jak i wymeldowań będzie miał miejsce nieznaczny spadek skali zjawiska. Zakłada się, że w 2050 roku liczba wyjazdów do miast położonych poza granicami województwa lubelskiego będzie o 36% mniejsza od tej, jaką zarejestrowano w 2010 roku.

Znacznie mniejsza skala migracji obserwowana była w przypadku przemieszczeń w kierunku terenów wiejskich. W 2000 roku na wieś wyjechało 250 osób mieszkających w omawianym powiecie. Dla porównania – w tym samym czasie liczba zameldowań osiągnęła poziom 292 osób, przesądzając o dodatnim saldzie migracji. W kolejnych latach okresu historycznego wielkość strumienia odpływu spadła poniżej 200 osób, jednak w roku 2007 ponownie przekroczyła ten poziom. Skala napływu w tym czasie była niższa i do 2007 roku utrzymywała się na stabilnym pułapie, nieprzekraczającym 300 osób. Szacuje się, że w okresie predykcji skala obu analizowanych ruchów migracyjnych będzie stabilna. Prognozy wskazują, że w latach 2010–2050 średniorocznie powiat opuszczać będzie około 100 osób. Przeciętna liczba zameldowań wyniesie natomiast 130 osób.

Rys. 3.90. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów miejskich

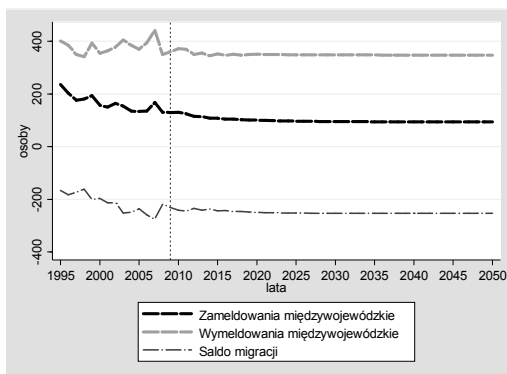

Rys. 3.91. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów wiejskich

3.11. Powiat tomaszowski⁶⁵

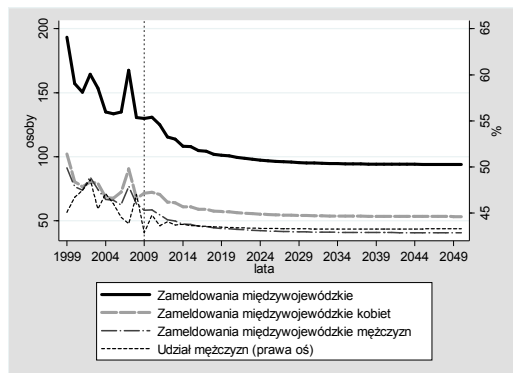
W 2009 roku powiat tomaszowski zamieszkiwało ponad 86 000 osób, z czego 62% stanowiły osoby w wieku produkcyjnym. W skład powiatu wchodzi 13 gmin, przy czym aż 11 z nich ma charakter wiejski. Stopa bezrobocia rejestrowanego na tych terenach w 2009 roku przekraczała poziom bezrobocia w województwie, wynosząc 14,6%.

Analizując migracje międzywojewódzkie w powiecie, można zauważyć, że po okresie nieznacznych wahań liczby wymeldowań i zameldowań, jakie miały miejsce w latach 1995–2009, okres prognozy będzie się cechować stabilnym poziomem obu kategorii. Szacuje się, że w 2015 roku liczba zameldowań wyniesie 108 osób i będzie stanowić 83% stanu z 2009 roku. Jednocześnie przewiduje się, że do 2050 roku skala zameldowań zmniejszy się do 94 osób. W przypadku wymeldowań prognozuje się, że w roku 2030 liczba wyjazdów będzie wynosić 348 osób (zaledwie o 1 osobę więcej niż przewiduje się na 2050 rok). Oznacza to, że lata predykcji cechować będzie, podobnie jak okres historyczny, ujemne saldo migracji.

Rys. 3.92. Migracje międzywojewódzkie w powiecie tomaszowskim

Podział na płeć łącznej wielkości międzywojewódzkich napływów do powiatu wskazuje, że w prawie całym okresie historycznym (wyjątek stanowił rok 2002) więk-

Rys. 3.93. Zameldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie tomaszowskim

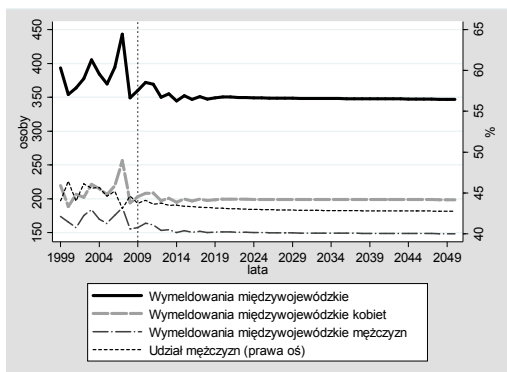
szościowy udział w zameldowaniach miały kobiety. W latach 1999–2009 odsetek ten wahał się od 49% do 55%. Pod względem wartościowym oznacza to, że średnio w ciągu całego wskazanego okresu, na teren powiatu napływało około 78 kobiet rocznie. W tym samym czasie poziom zameldowań mężczyzn mieścił się w granicach od 58 do 91 osób. Prognozy zakładają, że do roku 2050 liczba przyjeżdżających na badany obszar kobiet zmniejszy się do 53. W przypadku mężczyzn szacowany jest spadek skali napływów o blisko 1/3 (porównując rok 2050 i 2009).

⁶⁵ Wstępną charakterystykę powiatu tomaszowskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: www.powiat-tomaszowski.com.pl [data dostępu: 13.11.2010].

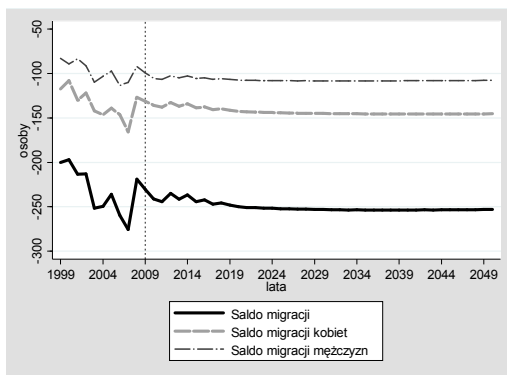
W latach 1999–2009 poziom wymeldowań kobiet cechował się nieznacznymi fluktuacjami. Okresowe spadki liczby wyjazdów w tej grupie przeplatane były wzrostami skali zjawiska. Podobne wahania liczby wymeldowań można było obserwować w przypadku mężczyzn. W latach 1999–2009 ich liczba oscylowała w przedziale od 155 (2008 rok) do 184 (2003 rok) osób.

Zgodnie w przewidywaniach, udział mężczyzn w łącznym poziomie wymeldowań będzie kształtował się poniżej 50% do końca 2050 roku. Mężczyźni będą stanowić około 44% wszystkich wymeldowujących się do 2015 roku, po czym w kolejnych latach predykcji ich udział ulegnie niewielkiej redukcji, osiągając ostatecznie wartość 43%. Dodatkowo prognozuje się, że lata 2010–2050 będą się cechować stabilizacją poziomu wymeldowań kobiet. Począwszy od roku 2019, liczba wyjazdów w tej grupie wynosić będzie 199 osób. Dla porównania – poziom wymeldowań mężczyzn po roku 2010 ulegnie łagodnemu spadkowi ze 164 do 148 osób w horyzoncie prognozy.

Zestawiając wielkość wymeldowań i zameldowań obu płci można zauważyć, że skala odpływu kobiet z terenów powiatu w latach 1999–2009 była wyższa od wielkości ubytku mężczyzn. Szacuje się, że w kolejnych latach stanowiących przedział predykcji stosunek salda migracji kobiet i mężczyzn pozostanie na zbliżonym poziomie. Oznacza to, że wielkość obu kategorii będzie różnić się od siebie przeciętnie o 36 osób. Analizując saldo migracji kobiet, należy zwrócić uwagę na fakt, że (począwszy od 2018 roku) będzie ono wykazywać niewielki wzrost z –140 osób (2018 rok) do –146 (2043 rok). W krótkim okresie (do 2015 roku) wartość omawianej kategorii będzie kształtować się w przedziale od –139 do –133 osób. Dla porównania – saldo migracji mężczyzn będzie w tym czasie fluktuować w granicach od –103 do –107 osób. Szacuje się też, że od 2021 roku, kiedy saldo migracji w tej grupie osiągnie poziom –108 osób, nie zostaną odnotowane dalsze zmiany jego wartości.

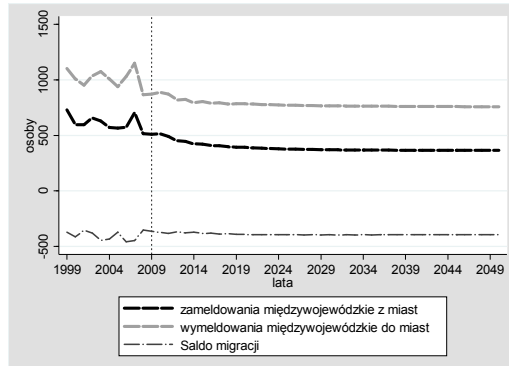

Rys. 3.94. Wymeldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie tomaszowskim

Rys. 3.95. Saldo migracji międzywojewódzkich w podziale na płeć w powiecie tomaszowskim

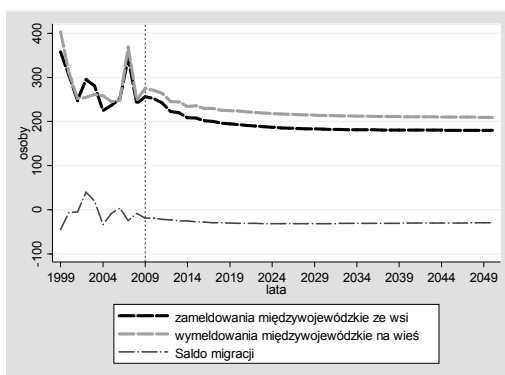
Podczas rozważań o skali międzywojewódzkich ruchów migracyjnych na uwagę zasługuje fakt, że liczba zameldowań z miast w całym okresie historycznym przekraczała poziom napływów z terenów wiejskich (rysunek 3.96. i 3.97.). W latach 1999–2009 przeciętny poziom zameldowań z miast wynosił 605 osób. W analogicznym przedziale

Rys. 3.96. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów miejskich

i na wieś zmniejszą się nieznacznie w okresie prognozy. Zjawisko to będzie także widoczne w przypadku zameldowań. W ujęciu wartościowym szacuje się, że liczba zameldowań z miast w 2050 roku wynosić będzie 365 osób i będzie o 29% niższa od stanu z roku 2010. Dla porównania, liczba wymeldowań do miast z powiatu tomaszowskiego osiągnie wartość 758 osób (o 15% niższą od stanu z 2010). Jeżeli chodzi o obszary wiejskie, to przewidywany jest spadek poziomu zameldowań o 29% (180 osób w 2050 roku). W przypadku wymeldowań będzie to zmiana o 23%. Zarówno saldo migracji z terenami wiejskimi, jak i miastami pozostanie ujemne.

Analiza ruchów migracyjnych w powiecie tomaszowskim pozwala zauważyć, że lata prognozy będzie cechować dominacja wymeldowań nad zameldowaniami. Płcią bardziej mobilną przestrzennie pozostaną kobiety. Szacuje się również, że przeważającą część ruchu migracyjnego między województwami będą stanowiły przemieszczenia w kierunku miast.

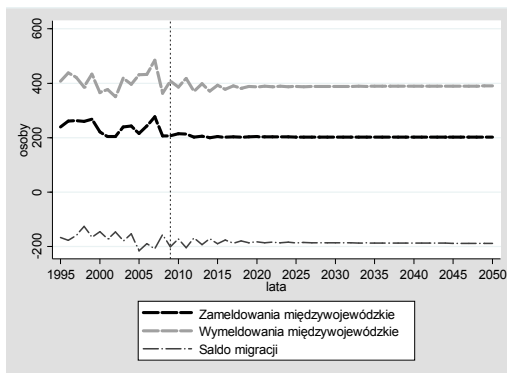
Rys. 3.97. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów wiejskich

3.12. Powiat zamojski⁶⁶

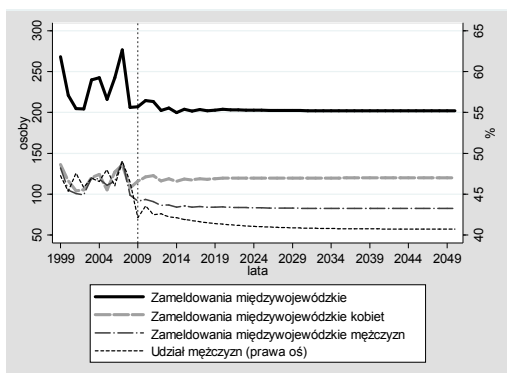
Powiat zamojski położony jest w południowej części województwa lubelskiego. Spośród 15 gmin wchodzących w jego skład aż 12 to gminy wiejskie, pozostałe natomiast mają charakter miejsko-wiejski. Pod względem sytuacji na rynku pracy powiat nie odbiega znacząco od średniej wojewódzkiej. Stopa bezrobocia rejestrowanego w roku 2009 wyniosła 12,9%, przy czym 52% wszystkich bezrobotnych stanowili mężczyźni. W strukturze bezrobocia dominowały osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (28%), policealnym i średnim zawodowym (24%) oraz gimnazjalnym (24%).

Analizując migracje międzywojewódzkie, można zauważyć, że w całym okresie historycznym saldo migracji było ujemne i oscylowało wokół średniej wynoszącej –171 osób. Łącznie w latach 1999–2009 teren powiatu opuściło 4400 osób, zaś w sumie 2500 przybyło na jego tereny. W efekcie ubytek ludności odnotowany w powiecie w wyniku przemieszczeń międzywojewódzkich wyniósł 1900 osób. Szacuje się, że w latach 2010–2020 przeciętna liczba zameldowań do powiatu w nieznacznym sposób będzie odchyłać się od pułapu 205 osób rocznie. W tym czasie skala wymeldowań będzie wyższa (średnio 387 osób). W długim okresie przewidywana jest stabilizacja obu omawianych wielkości. W roku 2050 wartość pierwszej z opisywanych kategorii będzie się kształtować w okolicach 390 osób. Jeżeli chodzi o zameldowania – ich liczba osiągnie poziom 202 osób.

Dominującą grupą w ogóle meldujących się w okresie prognozy będą kobiety. Szacuje się, że w latach 2019–2050 będą one stanowić około 59% wszystkich zameldowań. Oznacza to tym samym nieznaczny wzrost ich udziału w łącznym napływie migracyjnym (o 1 p.p.) w porównaniu z latami 2013–2018. W ujęciu wartościowym prognozuje się, że (począwszy od 2020 roku) liczba kobiet przyjeżdżających do powiatu wyniesie 120 i będzie jednocześnie minimalnie wyższa od poziomu, jaki zostanie odnotowany

Rys. 3.98. Migracje międzywojewódzkie w powiecie zamojskim

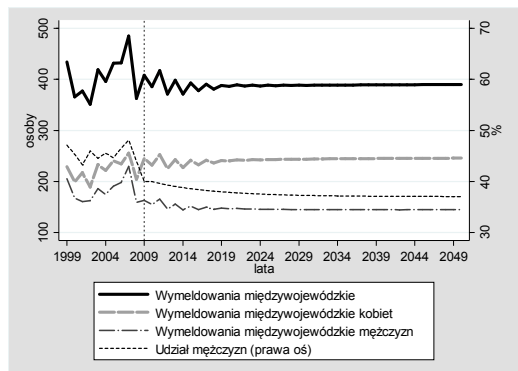

Rys. 3.99. Zameldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie zamojskim

⁶⁶ Wstępną charakterystykę powiatu zamojskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: www.powiatzamojski.pl [data dostępu: 13.11.2010].

w latach wcześniejszych. Dla porównania – liczba zameldowań mężczyzn w całym okresie prognozy będzie nieznacznie maleć. W latach 2014–2022 oscylować będzie w granicach 84–85 osób, natomiast od 2023 aż do roku 2032 przyjmować będzie wartość 83 osób. Zgodnie z szacunkami, począwszy do 2033 roku aż do końca horyzontu prognoz liczba napływających mężczyzn osiągnie poziom 82 osób.

W latach historycznych odsetek wymeldowań mężczyzn był niższy od analogicznej wielkości dla kobiet. Te ostatnie stanowiły w 1999 roku 53% wyjeżdżających, a 9 lat

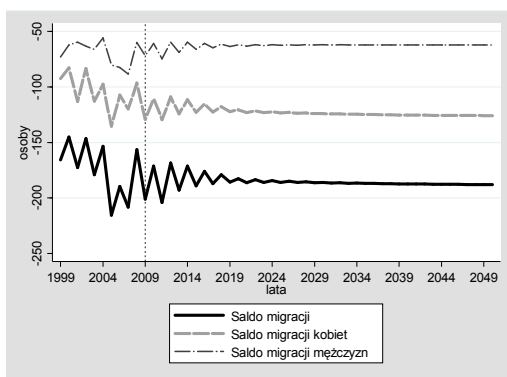

Rys. 3.100 Wymeldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie zamojskim

później już 56%. Jednocześnie w ujęciu wartościowym skala wymeldowań kobiet i mężczyzn cechowała się w tym czasie znaczną zmiennością. W przypadku pierwszej z wymienionych grup liczba wymeldowań osiągnęła poziom minimalny w 2002 roku (189 osób), a maksymalny 5 lat później (256 osób). W tym samym roku (2007) najwyższy poziom osiągnęła również liczba wyjeżdżających mężczyzn (229 osób). Szacuje się, że wartości te nie zostaną przekroczone w całym horyzoncie predykcji. W ciągu najbliższych lat zarówno liczba wymeldowań kobiet, jak

i mężczyzn będzie podlegać nieznacznym wahaniom. Przewiduje się, że w latach 2010–2020 pierwsza z wymienionych kategorii będzie oscylować w granicach od 225 do 417 osób. W przypadku mężczyzn przedział fluktuacji wyniesie 145–165 osób. Prognozy wskazują, że w perspektywie długookresowej (do 2050 roku) liczba wymeldowań kobiet nieznacznie wzrośnie, osiągając wartość 246 osób, zaś wielkość odpływu mężczyzn ulegnie redukcji do 144 osób.

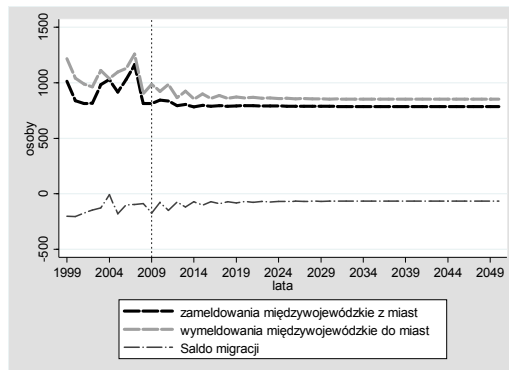
Rysunek 3.101. prezentuje dane dotyczące salda migracji w podziale na płeć. Okres historyczny oraz lata predykcji charakteryzują się ujemnym saldem migracji ogółem oraz dla poszczególnych płci. W latach 1999–2009 saldo migracji mężczyzn wahało się w przedziale nieprzekraczającym –90 osób. Dla porównania w tym samym okresie saldo migracji kobiet było nie większe niż –140 osób. Szacuje się, że lata prognozy będą się cechować kontynuacją relacji między wielkością salda migracji dla kobiet i mężczyzn. Przewiduje się, że nadal odpływ ludności z terenów powiatu będzie głównie spowodowany migracjami kobiet. Wielkość

Rys. 3.101. Saldo migracji międzywojewódzkich w podziale na płeć w powiecie zamojskim

wspomnianej kategorii osiągnie poziom -126 osób w 2050 roku. W tym czasie saldo migracji mężczyzn będzie wynosić -62 osób.

Analizując ogół przemieszczeń ludności z uwagi na typ obszaru, warto podkreślić, że podobnie jak w większości powiatów, skala migracji w kierunku terenów miejskich jest znacząco wyższa od tych, jakie obserwować można w przypadku obsza-

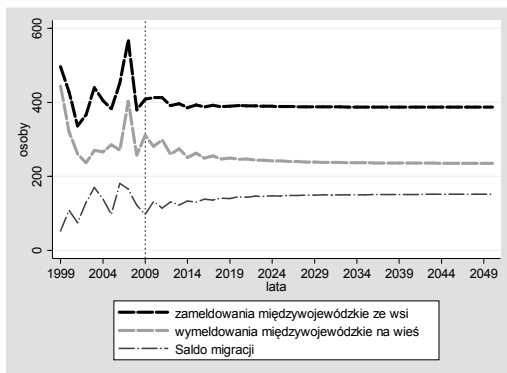

Rys. 3.102. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów miejskich

Odmierna sytuacja będzie miała miejsce w przypadku obszarów wiejskich. Zarówno lata 1999–2009, jak też horyzont prognozy odznaczały się dodatnim saldem migracji, oznaczającym przewagę zameldowań nad wymeldowaniami. W roku 2050 liczba tych pierwszych wyniesie 387. Tym samym będzie o 65% wyższa od wielkości odpływu z powiatu. Prognozuje się, że poziom zameldowań na przestrzeni kolejnych 40 lat ulegnie nieznacznej redukcji, podobnie jak skala wymeldowań. Zmiana ta wyniesie jednak zaledwie 21 osób w przypadku zameldowań i 76 osób jeżeli chodzi o wymeldowania.

Podsumowując, mimo że liczba mieszkańców powiatu zwiększa się w wyniku dodatniego salda migracji z terenami wiejskimi innych województw, skala odpływu do miast położonych poza granicami lubelskiego jest i nadal będzie na tyle duża, że łączne saldo migracji międzywojewódzkich pozostawać będzie na ujemnym poziomie, oznaczającym redukcję liczby mieszkańców powiatu.

rów wiejskich. Tendencja ta zostanie utrzymana w horyzoncie predykcji. Predykcje wskazują, że w przypadku ruchów migracyjnych obejmujących tereny miejskie liczba wymeldowań przekraczać będzie liczbę zameldowań średnio o 67 osób w latach 2021–2050. Lata wcześniejsze cechować się będą większymi różnicami między obiema kategoriami (do 150 osób w 2010 roku). Przewiduje się, że saldo migracji nie osiągnie wartości dodatniej aż do końca horyzontu predykcji.

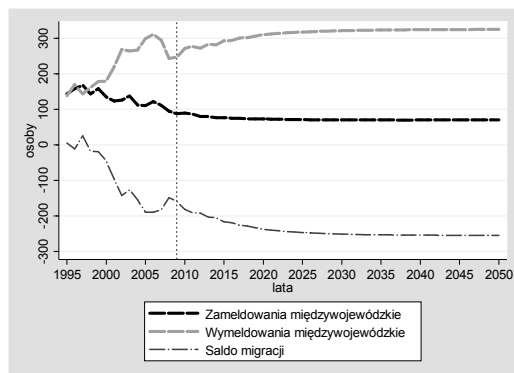

Rys. 3.103. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów wiejskich

3.13. Powiat miasto Chełm⁶⁷

Chełm jest jednym z 4 miast na prawach powiatu w Lubelskim i drugim spośród nich pod względem liczby mieszkańców. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2009 roku była zbliżona do tej, jaką odnotowano w Białej Podlaskiej, i wynosiła 15,5%. Co za tym idzie, była wyższa od średniej dla województwa. Pod względem poziomu wynagrodzeń Chełm odbiega od pozostałych miast na prawach powiatu. W 2009 przeciętne płace w mieście wynosiły 2683 zł i były o około 208 zł niższe od średniej dla lubelskiego.

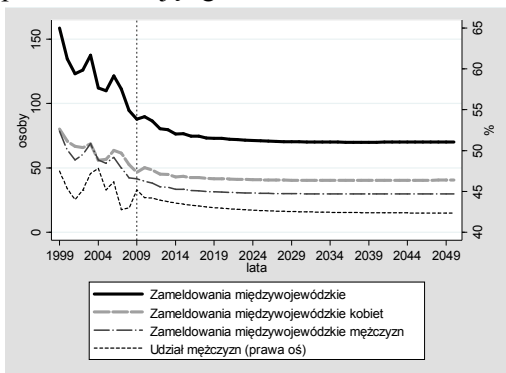
Lata 1995–2009 cechowały się znaczącą zmianą w kierunku i skali migracji międzywojewódzkich. W latach 1995 oraz 1997 saldo migracji wykazywało wartość dodatnią

Rys. 3.104. Migracje międzywojewódzkie w Chełmie

wódkim. Do roku 2050 szacowany jest spadek skali napływu do 70 osób. Wartość ta zostanie osiągnięta już w roku 2028. Prognozowany jest dalszy, systematyczny wzrost liczby wymeldowań, aż do 325 osób rocznie pod koniec objętego badaniem okresu.

Zestawiając liczbę zameldowań kobiet i mężczyzn, należy zauważyć, że jedynie w latach 2003–2004 poziom zjawiska dla obu grup był wyrównany. W pozostałych latach okresu historycznego liczba zameldowań kobiet przekraczała nieco skalę napływu mężczyzn. W latach 1999–2002, kiedy do miasta napłynęły łącznie 283 kobiety, liczba mężczyzn, którzy zameldowali się w Chełmie, wyniosła w sumie 259 osób. Lata 2007–2008 odznaczały się przewagą zameldowań kobiet o 10–11 osób. Szacuje się, że dysproporcja między obiema kategoriami będzie widoczna w całym okresie prognozy. Do

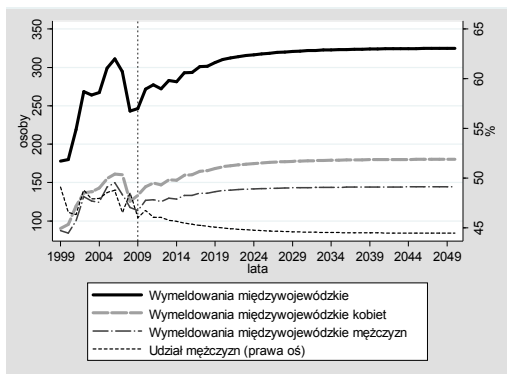

Rys. 3.105. Zameldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w Chełmie

⁶⁷ Wstępną charakterystykę miasta Chełm opracowano na podstawie następujących źródeł: www.urzad.chelm.pl/chelm.pl/um/ [data dostępu: 13.11.2010].

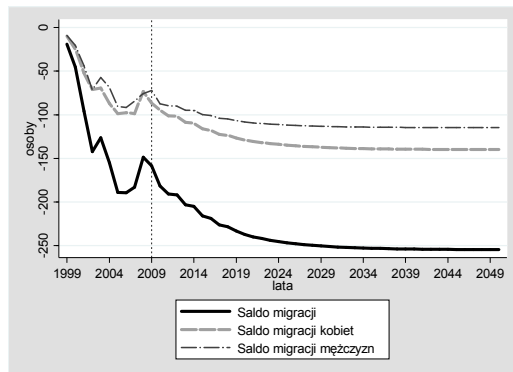
roku 2050 liczba meldujących się kobiet zmniejszy się do 40 (z 47 w 2009 roku), a mężczyzn do 30 (z poziomu 41 osób w roku 2009).

Rozpatrując zmiany liczebności populacji wymeldowujących się kobiet i mężczyzn, należy zwrócić uwagę na fakt, że wzrost skali odpływów w okresie prognozy będzie determinowany w głównej mierze skalą wyjazdów kobiet. Szacuje się, że w latach 2010–2050 łącznie wymelduje się nieco ponad 7000 kobiet. Dla porównania w analogicznym okresie ubędzie 5700 dotychczasowych mieszkańców powiatu płci męskiej. Zgodnie z predykcjami, najsilniejsze tempo zmian liczby wymeldowań kobiet zarysuje się do roku 2023. W tym okresie dynamika wzrostu skali wyjazdów będzie wahać się od 1% do 9%. Począwszy od 2024 roku będzie można obserwować stabilizację wspomnianej kategorii.

Rys. 3.106. Wymeldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w Chełmie

Rysunek 3.107. prezentuje dane historyczne wraz z predykcją wielkości salda migracji międzywojewódzkich w podziale na płeć. Lata 1999–2006 charakteryzowały się gwałtownym wzrostem ujemnej wartości salda migracji.

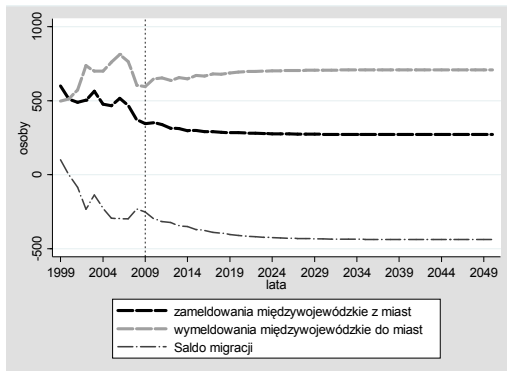

Rys. 3.107. Saldo migracji międzywojewódzkich w podziale na płeć w Chełmie

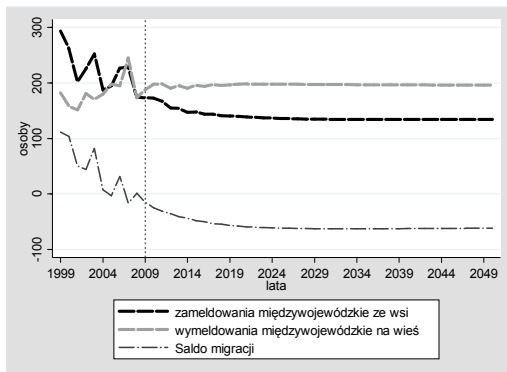
kobiet utrzymywać się będzie na poziomie –140 osób, a saldo migracji mężczyzn przyjmie wartość –115 osób.

W latach 2002–2005 przeciętna liczba wymeldowań do miast przekraczała pułap 720 osób rocznie. Dla porównania – średni poziom zameldowań z miast w analizowanym czasie wynosił 503 osoby. Kolejne lata (2006–2009) przyniosły znaczący spadek wymeldowań z 813 do 596 osób. Analogiczny przedział czasowy w przypadku zameldowań cechował się również redukcją (z 516 do 345 osób). Szacuje się, że w krótkim okresie (do 2017 roku) skala wymeldowań do miast położonych poza województwem będzie podlegać niewielkim fluktuacjom. W roku 2011 liczba wyjeżdżających wzrosła o 1% w stosunku do roku poprzedniego, a rok później spadnie o około 3%. Prognozy wskazują, że najsilniejszy wzrost wyjazdów przypadnie na lata 2013 i 2015 (3%). Liczba zameldowań w latach 2011–2014 ulegnie redukcji o 1–4% rocznie. Przewiduje się jednocześnie, że wielkość napływu ustabilizuje się już około 2024 roku i aż do 2050 kształtować się będzie w okolicach 273 osób.

Skala wymeldowań i zameldowań w kierunku terenów wiejskich w latach 1999–2009 wykazywała dużą zmienność. W początkowym okresie nieznaczemu trendowi rosnącemu w liczbie wymeldowań towarzyszył spadek wielkości napływu. Już w 2005 roku saldo migracji z obszarami wiejskimi przyjęło wartość ujemną (–3 osoby). Dla porównania, w latach 1999–2000 wynosiło odpowiednio 112 i 104 osoby. Przewaga wymeldowań nad zameldowaniami zapoczątkowana w 2005 roku została przełamana dwukrotnie w okresie historycznym (w 2006 i 2008 roku). Lata prognozy będą się charakteryzować ujemnym saldem, które ustabilizuje się po osiągnięciu poziomu –62. Prognozuje się, że liczba zameldowań w 2050 roku stanowić będzie 78% poziomu z ostatniego roku przedziału próby. W przypadku miasta Chełm można zauważyć, że lata prognozy będą się charakteryzować pogłębieniem ujemnego salda migracji (zarówno w kierunku miast, jak i obszarów wiejskich) w pierwszych latach predykcji i stabilizacją jego poziomu w perspektywie długookresowej.

Rys. 3.108. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów miejskich

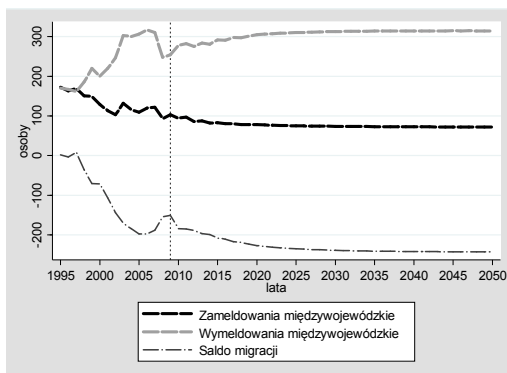
Rys. 3.109. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów wiejskich

3.14. Powiat miasto Zamość⁶⁸

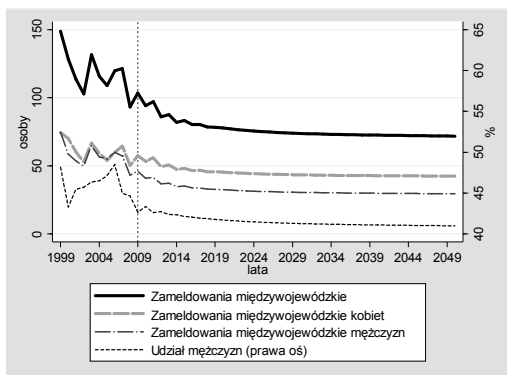
Zamość jest miastem na prawach powiatu położonym w południowej części województwa lubelskiego. Jego tereny zamieszkuje ponad 66 000 osób, w tym około 52% kobiet. Rynek pracy Zamościa, mimo że charakteryzuje się wysokim poziomem wynagrodzeń – ponad 3 000 zł w 2009 roku, odznacza się również wysoką stopą bezrobocia rejestrowanego (14,9% w porównaniu z 12,8% dla województwa).

Analiza skali migracji międzywojewódzkich pozwala zauważyć, że przez większą część okresu historycznego liczbie wymeldowań towarzyszył rosnący trend. W przedziale czasowym obejmującym lata 2001–2003 liczba wyjazdów wzrosła z 220 do 303 osób. W tym czasie poziom zameldowań oscylował w granicach 103–132 osób. Kolejne lata (2005, 2006 oraz rok 2009) odznaczały się również wzrostem liczby wymeldowań, przy czym tempo zmian było znacznie niższe niż w latach wcześniejszych i wynosiło 2%–3% rocznie. Poziom zameldowań w 2006 wzrósł o 10% w stosunku do roku poprzedniego, a w 2009 o 12%, osiągając pułap 104 osób. W perspektywie krótkookresowej widoczne będą nieznaczne wahania poziomu zameldowań międzywojewódzkich. Kolejne lata cechować się będą naprzemiennymi zmianami tej wielkości. Liczba wymeldowań w latach 2010–2018 nie przekroczy 300 osób rocznie. W perspektywie długookresowej szacowany jest wzrost skali wyjazdów do 315 osób w końcu prognozy.

Rozważając ogół zameldowań w podziale na płeć, warto zaznaczyć, że lata historyczne cechowały się zbliżonym poziomem w obu grupach. Dopiero pod koniec okresu historycznego dysproporcja między wielkością napływu kobiet i mężczyzn zaczęły się pogłębiać. W roku 2009 różnica między obiema kategoriami wynosiła 11 osób i była wyższa od tej odnotowanej rok wcześniej o 4 osoby. Zgodnie z prognozami, w przyszłości dysproporcja ta zostanie zachowana i będzie wynosić średnio 13 osób. Szacuje się jednocześnie, że płcią dominującą w ogóle zameldo-

Rys. 3.110. Migracje międzywojewódzkie w Zamościu

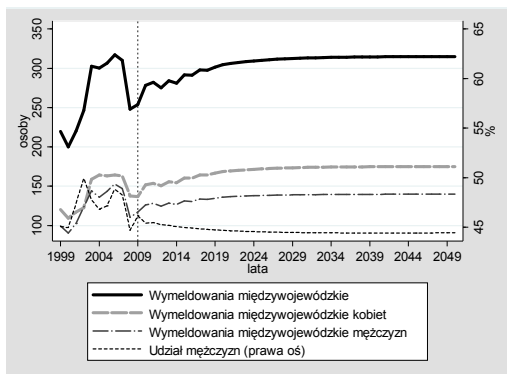
Rys. 3.111. Zameldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w Zamościu

⁶⁸ Wstępną charakterystykę Zamościa opracowano na podstawie następujących źródeł: www.zamosc.pl [data dostępu: 13.11.2010].

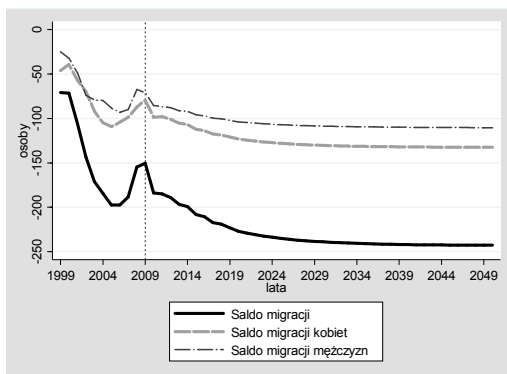
wań będą kobiety. Ich udział w łącznej liczbie meldujących się wyniesie niemal 0,6. W ujęciu wartościowym liczba zameldowań kobiet do 2050 roku osiągnie wartość 42 osób, w porównaniu do zaledwie 29 mężczyzn.

Analiza płci osób opuszczających Zamość pozwala zauważyć, że niemal w całym badanym okresie (zarówno historycznym, jak i latach prognozy) wśród wymeldowujących się dominowały kobiety. Ich udział w latach objętych predykcją nieznacznie wzrośnie (do 55 lub 56%). Liczba wyjeżdżających z Zamościa kobiet będzie nieznacznie rosła, osiągając poziom 170 osób w latach 2021–2022, 174 osób w przedziale 2029–2034 oraz 175 osób, począwszy od 2035 do końca horyzontu prognoz. W przypadku mężczyzn przewidywany jest również niewielki wzrost skali wyjazdów – do 140 w długim okresie.

Zestawiając poziom wymeldowań i zameldowań, można dostrzec, że saldo migracji osiąga wartość ujemną w okresie historycznym i prognozowanym. Jednocześnie warto podkreślić, że wyraźna skala zmian, która miała miejsce w latach 1999–2009, nie zostanie powtórzona w ciągu kolejnych lat. W analizowanym przedziale czasowym saldo migracji zmieniało swoją wartość z –71 osób do –197 w 2006 roku, po czym 3 lata później osiągnęło poziom –151 osób. Szacuje się, że ujemne saldo migracji zwiększy się do –227 osób w latach 2010–2020. W perspektywie długookresowej widoczny będzie spadek tempa zmian omawianej kategorii tak, że w 2050 roku saldo migracji międzywojewódzkich ukształtuje się na pułapie –243 osób. Przewiduje się jednocześnie, że w latach 2010–2050 łączna redukcja liczby ludności opisywanego powiatu w wyniku omawianych ruchów migracyjnych wyniesie 4300 mężczyzn i około 5100 kobiet.

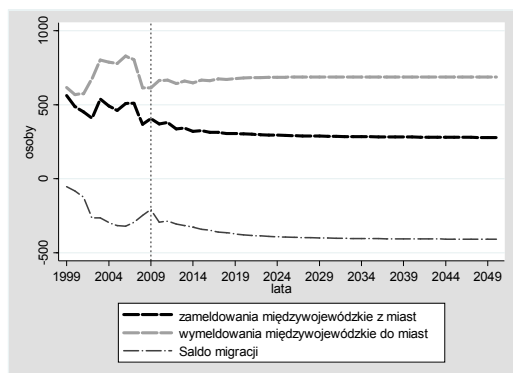

Rys. 3.112. Wymeldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w Zamościu

Rys. 3.113. Saldo migracji międzywojewódzkich w podziale na płeć w Zamościu

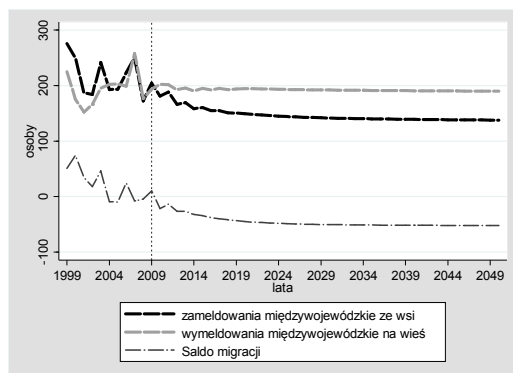
Rysunek 3.114. prezentuje dane dotyczące migracji w kierunku obszarów miejskich. W latach 1999–2009 saldo migracji z tymi terenami było ujemne i zmieniało się

Rys. 3.114. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów miejskich

jednocześnie, że w 2050 roku wielkość napływu z miast wyniesie jedynie 279 osób. Oznacza to, że w końcu horyzontu predykcji poziom zameldowań będzie stanowić jedynie 69% stanu z 2009 roku. W przypadku wymeldowań skala zjawiska, jaką będzie można obserwować w 2050 roku, będzie o 12% wyższa od liczby wyjazdów odnotowanych w 2009 roku. W efekcie saldo migracji tego typu w długim okresie zwiększy swą ujemną wartość do –408 osób.

Rysunek 3.115. prezentuje dane dotyczące skali migracji międzywojewódzkich w kierunku obszarów wiejskich. W pierwszej połowie historycznego okresu wielkość napływu ze wsi przekraczała ruch migracyjny w przeciwnym kierunku, co spowodowało

Rys. 3.115. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów wiejskich

Przewiduje się zatem, że w latach 2010–2050 łączny ubytek ludności wynikający z migracji na obszary wiejskie wyniesie około 1800 osób. Saldo migracji w Zamościu w latach prognozy pozostanie na ujemnym poziomie. Odpływ mieszkańców powiatu

w przedziale od –53 (1999) do –320 osób (2006). W ciągu ostatnich dwóch lat okresu historycznego skala odpływu netto do miast położonych poza województwem lubelskim zmalała do –208 osób. Przewiduje się, że w kolejnych latach liczba wymeldowań z poziomu 614 osób (2009) wzrośnie do 687 osób w roku 2025 i pozostanie w tych okolicach do końca horyzontu prognozy. Dla porównania – wolumen zameldowań, który w 2009 roku wyniósł 406, do 2015 roku zmniejszy się do 325, a od 2022 roku nie przekroczy pułapu 300 osób. Szacuje się

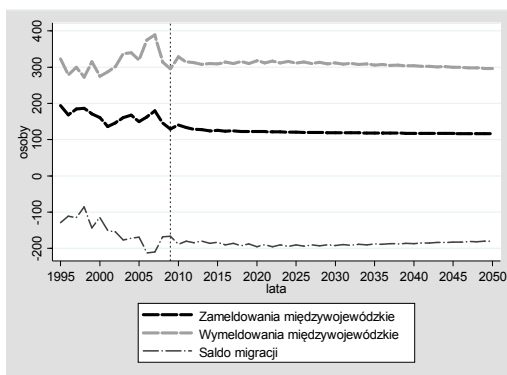
kształtowanie się salda migracji na dodatnim poziomie. Jego wartości jednak systematycznie malały i zakłada się, że w latach prognozy negatywna tendencja się utrzyma. W wyniku tych zmian bilans wymiany ze wsią będzie przyjmować wartości ujemne. Przewiduje się, że w latach 2010–2050 liczba zameldowań ze wsi oscylować będzie wokół 150 osób. W analogicznym przedziale czasowym strumień odpływu na wieś osiągnie wartość z przedziału 190–203, saldo migracji ukształtuje się w okolicach –51 osób.

w ruchu międzywojewódzkim będzie dotyczyć w większości miast, jednak również w przypadku terenów wiejskich poziom wymeldowań przekroczy liczbę zameldowań.

3.15. Powiat lubartowski⁶⁹

Powiat lubartowski, umiejscowiony w północnej części województwa lubelskiego, składa się w większości z gmin o charakterze wiejskim (10 spośród 13). W roku 2009 jego tereny zamieszkiwało ponad 89 000 osób, z czego około 56 000 w wieku produkcyjnym. Stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła w tym czasie 14,9% (poziom wyższy od średniej dla województwa), natomiast przeciętne wynagrodzenia (2566 zł) były o około 325 zł niższe od analogicznej wielkości dla lubelskiego.

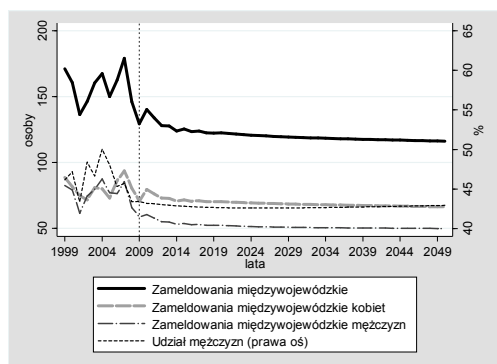
Rozważając skalę i kierunek migracji międzywojewódzkich na badanym obszarze, należy zwrócić uwagę na wyraźną dominację wyjazdów nad przyjazdami spoza województwa. W latach 1995–2000 saldo migracji oscylowało wokół –100 osób, powiększając swoją ujemną wartość. Kolejne lata przyniosły wzrost liczby wymeldowań, która nie znalazła pokrycia we wzroście wielkości napływu do powiatu. W roku 2009 obie zmienne odnotowały spadek. Na koniec okresu historycznego zaobserwowano 129 zameldowań i 296 wymeldowań. Szacuje się, że w latach stanowiących okres predykcji skala pierwszego zjawiska zmniejszy się. Prognozy wskazują, że łącznie do powiatu w latach 2010–2020 napłynie 1400 osób. W tym samym czasie całkowita liczba wymeldowań osiągnie wartość 3400 osób. Lata 2021–2030 będą się cechować nieznacznym zmniejszeniem skali napływów (1200) i odpływów (3100 osób). Jeżeli zaś chodzi o horyzont prognozy, to przewiduje się, że liczba zameldowań osiągnie wartość 116 osób, a w przypadku wymeldowań będzie to 296 osób.

Rys. 3.116. Migracje międzywojewódzkie w powiecie lubartowskim

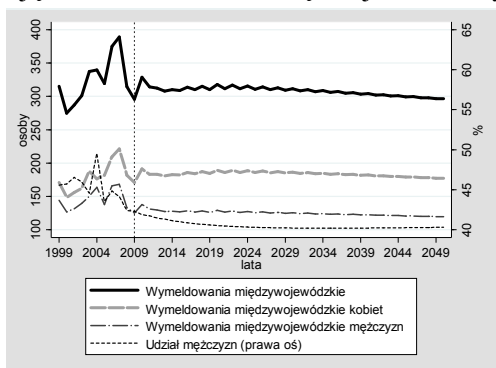
⁶⁹ Wstępną charakterystykę powiatu lubartowskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: www.portal.powiatlubartowski.pl [data dostępu: 13.11.2010].

Rysunek 3.117. prezentuje dane dotyczące płci osób meldujących się w powiecie. W przypadku zameldowań kobiet okres predykcji będzie charakteryzować się stabilizacją skali tego zjawiska. Po wahaniach w latach 1999–2009 długookresowa perspektywa będzie się cechować napływem w granicach 60–80 osób, przy czym w roku 2050 szacowana ilość zameldowań wyniesie 66 osób. Strumień napływu mężczyzn w okresie predykcji będzie podlegać analogicznym zmianom, przy czym aż do 2050 roku pozostanie na poziomie niższym niż dla kobiet. Szacuje się, że na koniec horyzontu prognozy liczba przyjeżdżających mężczyzn osiągnie pułap 50 osób.

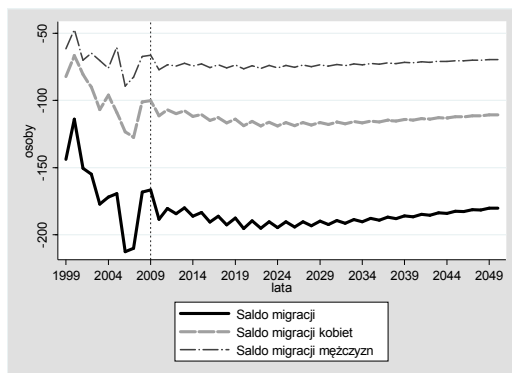
Rys. 3.117. Zameldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie lubartowskim

W łącznej liczbie wymeldowań również dominowały kobiety. W 2009 roku różnica między liczbą wyjazdów kobiet i mężczyzn wyniosła 46 osób i była wyższa od notowanej w poprzednich latach. Prognozy wskazują, że udział kobiet w łącznej liczbie wymeldowań umocni się, dochodząc w okresie 2021–2050 do 60%. W ujęciu wartościowym liczba wyjeżdżających kobiet w końcu horyzontu predykcji osiągnie pułap 177. Dla porównania – w roku 2050 wielkość odpływu mężczyzn wyniesie 119 osób. Tym samym szacuje się, że skala wymeldowań w przypadku przedstawicieli płci męskiej zmaleje. Jeżeli chodzi o wyjazdy – w 2050 roku ich liczba będzie stanowić 95% stanu z roku 2009, zaś liczba wymeldowań kobiet wzrośnie w tym czasie o 4%.

Rys. 3.118. Wymeldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie lubartowskim

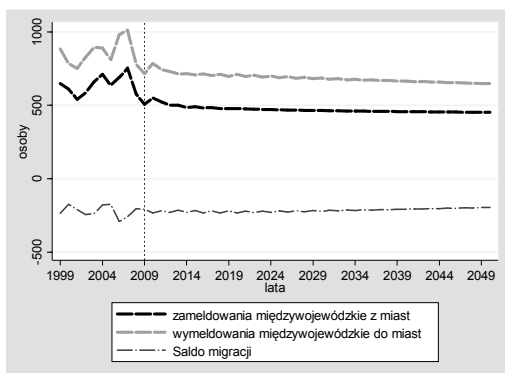
Saldo migracji międzywojewódzkich w okresie historycznym gwałtownie zwiększyło się z poziomu –114 osób w 2000 roku do –213 6 lat później. Zmiana ta zarejestrowana została w przypadku obu płci. Saldo migracji kobiet w 2006 roku osiągnęło wartość –123 osób, natomiast mężczyzn około –89 osób. Prognozy wskazują, że w latach 2010–2030 bilans ruchów migracyjnych dla obu będzie wykazywała niezna-

Rys. 3.119. Saldo migracji międzywojewódzkich w podziale na płeć w powiecie lubartowskim

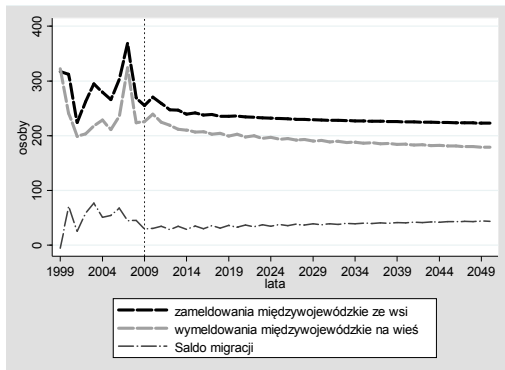
Rozpatrując kierunek migracji międzywojewódzkich (podział na tereny miejskie i wiejskie), można zauważyć, że w przypadku tych pierwszych zarówno lata historyczne, jak też okres prognozy charakteryzują się przewagą wymeldowań nad zameldowaniami. Liczba wyjazdów do miast położonych poza granicami województwa wzrosła w okresie 1999–2007, po czym gwałtownie spadła. Zbliżony trend można było zaobserwować w przypadku zameldowań. Szacuje się, że w okresie prognozy negatywna tendencja o dużo łagodniejszym charakterze będzie kontynuowana, a poziom wymeldowań do miast będzie oscylować wokół 680 osób. W przypadku zameldowań skala zjawiska w 2050 roku ukształtuje się na poziomie 452 osób. Oznacza to, że zarówno wielkość zameldowań, jak i wymeldowań ulegnie nieznacznej redukcji do końca okresu prognozy. W 2050 roku liczba zameldowań do miast stanowić będzie około 89% stanu z 2009 roku, a wielkość odpływu będzie o 10% mniejsza niż ta, którą odnotowano w roku 2009. Saldo migracji tego typu pod koniec horyzontu prognoz wyniesie –196 osób.

czne wahania. Szacuje się przy tym, że nadal będą przeważały wymeldowania, wpływając tym samym na ujemną wartość wspomnianej kategorii. Zgodnie z predykcjami, saldo migracji będzie podlegało wahaniom w granicach od –180 do –195 osób. Prognozuje się, że analogiczna wielkość dla kobiet oscylować będzie w przedziale od –107 do –119 osób, a mężczyzn od –73 do –77 osób. Ostatecznie – w roku 2050 – saldo migracji wyniesie –180 osób (–110 w przypadku kobiet i –70 w przypadku przedstawicieli drugiej płci).

Rys. 3.120. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów miejskich

Migracje w kierunku obszarów wiejskich będą wskazywać dodatnie saldo. Szacuje się, że jego wartość będzie oscylować w granicach od 40 do 44 osób w od 2035 do 2050. W latach 2020–2030 będzie natomiast pozostawać w przedziale od 33 do 39 osób. Szacuje się przy tym, że liczba wymeldowań na wieś osiągnie w roku 2050 poziom 179 osób, podczas gdy liczba zameldowań spadnie do 223 osób. Prognozy wskazują, że największą dynamiką zmian w przypadku zameldowań będą się cechować początkowe lata predykcji, natomiast począwszy od 2022 roku skala zmian będzie nieznaczna. W porównaniu z licznymi zmianami obu wielkości w okresie historycznym należy dodać, że lata prognozy będą stabilne w odniesieniu do omawianych kategorii.

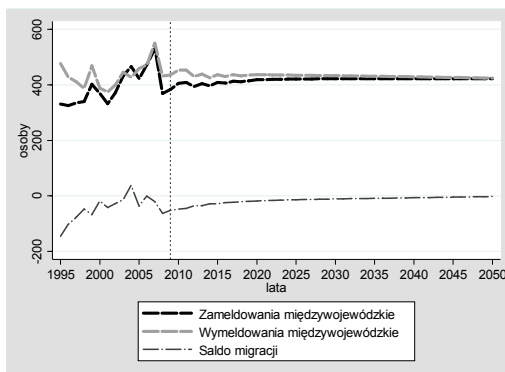

Rys. 3.121. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów wiejskich

3.16. Powiat lubelski⁷⁰

Powiat lubelski leży we wschodniej części województwa lubelskiego i zajmuje powierzchnię 1 680 km². Terytorium powiatu jest podzielone na 16 gmin, z czego 14 ma charakter wiejski, a 2 miejsko-wiejski. Jego obszar jest zamieszkiwany przez ponad 144 000 osób (w 2009 roku kobiety stanowiły 51%). Dominującą grupą są osoby w wieku produkcyjnym (62%). Gęstość zaludnienia to 86 osób/km². W 2009 roku stopa zarejestrowanego bezrobocia wyniosła 9,9%, co było wynikiem o prawie 3 p.p. niższym od średniej dla całego województwa.

Na rysunku 3.122. przedstawiono wielkość migracji międzywojewódzkich w latach 1995–2050. Okres historyczny charakteryzował się licznymi wahaniami zarówno zameldowań, jak i wymeldowań. Wielkość napływu wynosiła średnio 392 osoby, a największą wartość (530) przyjęła w 2007 roku. Rozpatrując saldo migracji, należy zauważyć, że jego ujemna wartość w całym rozważanym czasie (poza 2004 rokiem), świadczy o dominacji wymeldowań nad zameldowaniami na tym obszarze. Szacuje się, że w długim

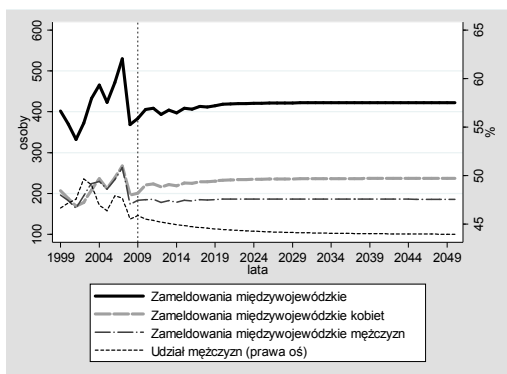

Rys. 3.122. Migracje międzywojewódzkie w powiecie lubelskim

⁷⁰ Wstępną charakterystykę powiatu lubelskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

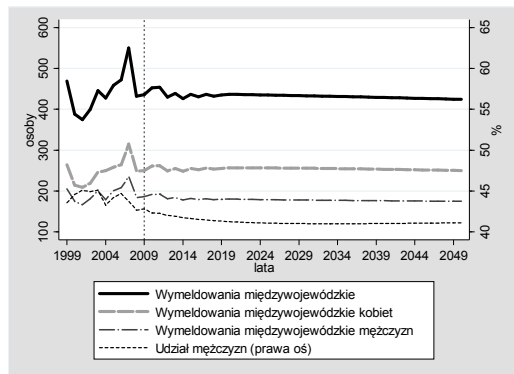
okresie obie wielkości będą odznaczały się większą stabilnością. W horyzoncie prognozy ukształtują się na poziomie około 422 osób wprowadzających się oraz 424 zmieniających miejsce zamieszkania na inne. Badając wielkość odpływu netto, można zauważyć coroczne zmniejszanie się dysproporcji między składowymi salda migracji. Podczas gdy w 2011 roku przewiduje się saldo na pułapie –44 osób, to w 2050 omawiana kategoria wyniesie już tylko –2.

Kolejnym etapem analizy jest przyjęcie się skali zameldowań międzywojewódzkich w podziale na płeć. W latach 1999–2001 to kobiety były w większej mierze skłonne do wyboru powiatu lubelskiego jako miejsca zamieszkania, z kolei w okresie 2002–2004 dominującą grupą byli mężczyźni. Do 2009 roku ponownie można było zaobserwować zwiększający się udział osób płci żeńskiej w ogólnej wielkości napływu migracyjnego. Przeprowadzone analizy prognostyczne wskazują na długookresową stabilizację analizowanej cechy. Przewiduje się, że w 2050 roku liczba zameldowań kobiet wyniesie około 236 osób, mężczyzn – 186. Będzie też można odnotować spadek udziału przedstawicieli płci męskiej z 48% w 2009 roku do 44% w ostatnim roku prognoz.

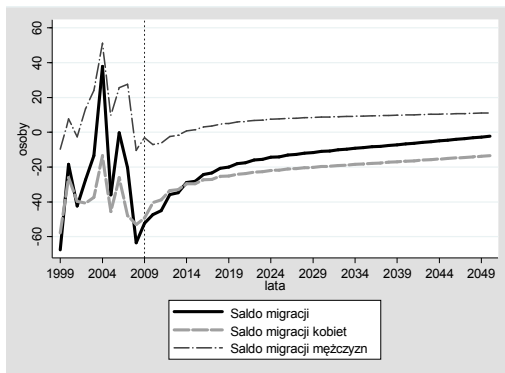
Rys. 3.123. Zameldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie lubelskim

Drugą wielkością wpływającą na saldo migracji jest poziom wymeldowań. Lata 1999–2009 charakteryzowały się licznymi wahaniami analizowanej cechy. Zmieniała się ona w przedziale odpowiednio 214–315 dla kobiet i 166–236 dla mężczyzn. Największe wartości odnotowano w 2007 roku, kiedy ogólna liczba wymeldowań wyniosła 550. Na przestrzeni analizowanego okresu to kobiety w głównej mierze decydowały się na opuszczenie powiatu lubelskiego. Ich średni udział w ogóle wymeldowań w okresie historycznym wyniósł 56%, zaś zgodnie z przewidywaniami w przyszłości wzrośnie do 59%. Przewiduje się ponadto, że omawiane zmienne po 2009 roku ustabilizują się, osiągając w 2050 roku pułapy odpowiednio 250 kobiet i 174 mężczyzn.

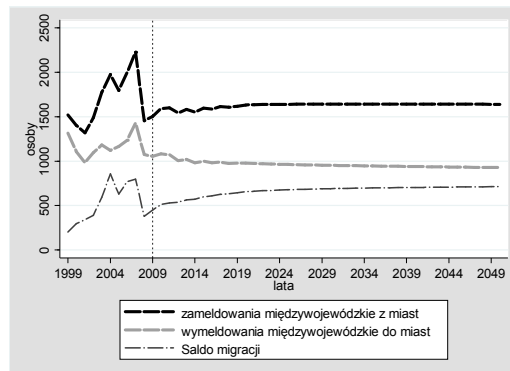
Rys. 3.124. Wymeldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie lubelskim

Biorąc pod uwagę lata 1999–2009, można zaobserwować, że dominowało wtedy ujemne saldo migracji międzywojewódzkich. W 2004 roku odnotowano napływ netto ogółem na poziomie 38 osób. Rozpatrując bilanse wymiany dla poszczególnych płci, można zauważyć, że ujemne saldo dotyczyło przede wszystkim kobiet (z największą wartością, czyli –58, odnotowaną w 1999 roku). Powiat lubelski był miejscem bardziej atrakcyjnym dla mężczyzn. Świadczy o tym stosunkowo wysoki napływ netto osób płci męskiej w 2004 roku (na poziomie 51 osób), a przede wszystkim dodatnie wartości salda obserwowane w okresie historycznym. Przewiduje się, że w długim okresie dla kobiet będzie można dostrzec zmniejszające się ujemne saldo (z poziomu –40 w 2010 roku do –13 osób w roku 2050). Dla mężczyzn wzrosty będą znacznie bardziej zauważalne, gdyż zmieni się kierunek salda migracji międzywojewódzkich w rozpatrywanym powiecie (z –7 do 11 osób w analogicznym okresie).

Rys. 3.125. Saldo migracji międzywojewódzkich w podziale na płeć w powiecie lubelskim

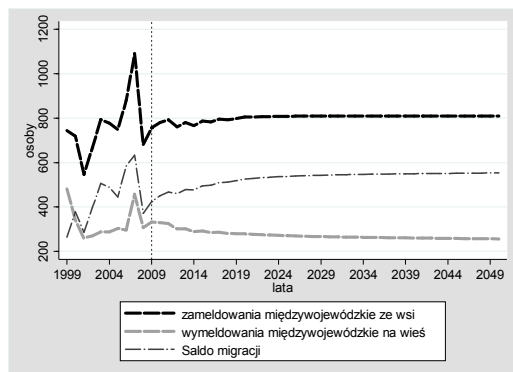
Na rysunku 3.126. przedstawiono dane dotyczące migracji w powiecie lubelskim w kierunku terenów miejskich innych województw. Rozpatrując okres historyczny, można zauważyć, że tereny miejskie znajdujące się poza województwem lubelskim były częściej źródłem przyjazdu do tego powiatu niż wyjazdu z jego granic. Co więcej

Rys. 3.126. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów miejskich

skala zainteresowania tym powiatem rosła. Największy wzrosty obu rozważanych cech odnotowano w 2007 roku, kiedy liczba zameldowań z miast wyniosła 2227 osób, a wymeldowań odnotowano 1429. Najniższy poziom salda migracji ukształtował się w 1999 roku (na poziomie 203 osób). Kolejne okresy zaowocowały wzrostem tej kategorii do 856 osób w 2004 roku, a następnie niewielkim spadkiem do 450 w 2009 roku. Szacuje się, że w długim okresie można się spodziewać długookresowej stabilizacji. Przewiduje się, że w perspektywie 2050 roku liczba wymeldowań wyniesie 927, a wielkość napływu będzie równa 1640 osobom. Tym samym saldo migracji wzrośnie do 713 osób, co będzie najwyższym z dotychczasowych pułapów.

Rozpatrując skalę migracji między powiatem lubelskim a terenami wiejskimi, można zauważyć, że liczba zameldowań przewyższała poziom wymeldowań. Od 2001 wielkość napływów wykazywała tendencję wzrostową (z poziomu 546 osób do 1091

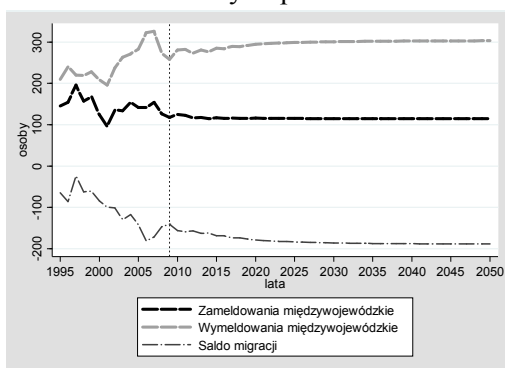
Rys. 3.127. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów wiejskich

7%. Wymeldowaniom będzie towarzyszyć tendencja odwrotna – w 2050 roku osób wyjeżdżających będzie 256, a liczba napływających do powiatu lubelskiego ukształtuje się na poziomie 809 osób. Tym samym saldo migracji wyniesie 553.

3.17. Powiat łęczyński⁷¹

Powiat łęczycki leży w centralnej części województwa lubelskiego. Powierzchnię 637 km² zamieszkuje ponad 57 000 osób (kobiety stanowią nieco ponad ½). Gęstość zaludnienia to 90 osób/km². W skład powiatu wchodzi 6 gmin: 5 wiejskich oraz 1 wiejsko-miejska. Stopa bezrobocia rejestrowanego kształtowała się w okolicach 12% (nieco lepiej od całego województwa). W 2008 roku 44% zatrudnionych pracowało w rolnictwie, a 30% w przemyśle i budownictwie.

Rysunek 3.128. obrazuje wielkość zameldowań i wymeldowań międzywojewódzkich w powiecie łęczyńskim. W całym rozważanym okresie saldo migracji było ujemne. Od 1995 do 2009 oba ruchy migracyjne podlegały wahaniom. Liczba wymeldowań systematycznie się zwiększała, począwszy od 2001 roku. Lata 2008–2009 były okresem spadków tej cechy, jednak w długiej perspektywie można się spodziewać stabilnie rosnącej

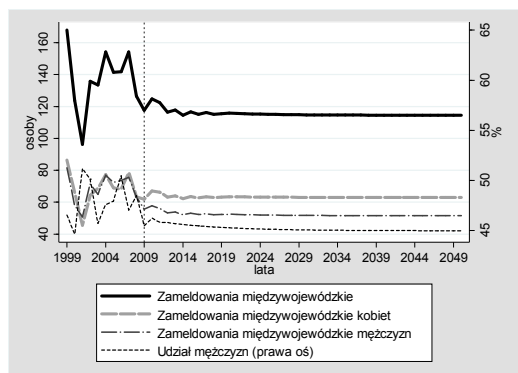

Rys. 3.128. Migracje międzywojewódzkie w powiecie łęczyńskim

⁷¹ Wstępną charakterystykę powiatu łęczyńskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

tendencji w odniesieniu do tej kategorii. Zameldowania natomiast po częstych wahanach obserwowanych w okresie historycznym ustabilizują się w okolicach 115 osób. W 2050 roku saldo wyniesie –188 przy 115 napływających i 303 opuszczających powiat osobach.

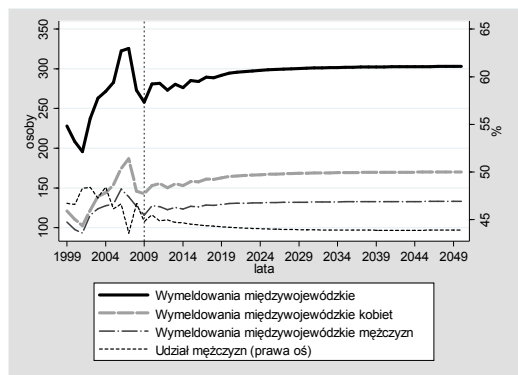
Biorąc pod uwagę zameldowania w podziale na płeć, należy zauważyć, że w latach historycznych poddanych analizie brak było widocznej dominacji którejś z grup społecznych. Od roku 1999 przez 2 lata w ogólnej wielkości strumienia napływu migracyjnego przeważały kobiety,

Rys. 3.129. Zameldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie łączyńskim

dominowały w ramach omawianego zjawiska (55%).

Kolejnym etapem analizy migracji międzywojewódzkich jest przyjrzenie się wielkości wymeldowań w podziale na płeć w ramach rozpatrywanego powiatu. Ogólna wielkość wymeldowań podlegała spadkom w okresie 1999–2001, po których miał miejsce trend wzrostowy, trwający aż do 2007 roku. Lata 2008–2009 zaowocowały niewielką redukcją (z 326 osób w roku 2007 do 258).

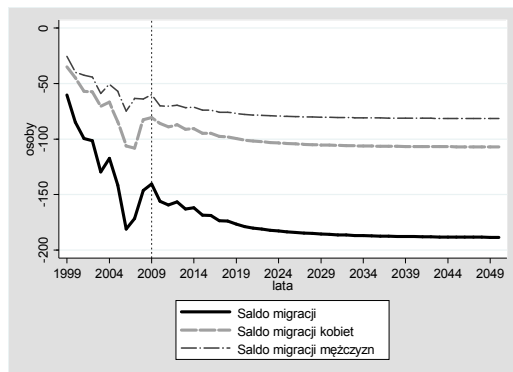
Rys. 3.130. Wymeldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie łączyńskim

porównując ze sobą lata 2009 i 2050, można zauważyć, że wyraźniejsze zmiany będą dotyczyć kobiet, gdyż dla nich przewiduje się wzrost o 19%, a dla mężczyzn o 15%.

Od roku 1999 przez 2 lata w ogólnej wielkości strumienia napływu migracyjnego przeważały kobiety, a przez kolejne 2 – mężczyźni. Naprzemienne zmiany w tej kategorii obserwowano do 2009 roku, kiedy 53% wszystkich przyjazdów dotyczyło przedstawicieli płci żeńskiej. Zestawiając ze sobą lata 1999 i 2009, można zauważyć, że większe spadki wolumenowe odnotowano wśród mężczyzn (32% względem 28%). Szacuje się, że w długim okresie wszystkie zaprezentowane na rysunku wielkości ustabilizują się, a kobiety będą

dominowały w ramach omawianego zjawiska (55%). Kolejnym etapem analizy migracji międzywojewódzkich jest przyjrzenie się wielkości wymeldowań w podziale na płeć w ramach rozpatrywanego powiatu. Ogólna wielkość wymeldowań podlegała spadkom w okresie 1999–2001, po których miał miejsce trend wzrostowy, trwający aż do 2007 roku. Lata 2008–2009 zaowocowały niewielką redukcją (z 326 osób w roku 2007 do 258). W całym okresie poddanym rozważaniom zjawisko wymeldowań dotyczyło przede wszystkim osób płci żeńskiej, gdyż ich udział wahał się od 51% w 2002 roku do 57% w 2007. Długi okres przyniesie stabilizację na poziomie 44% dla osób płci męskiej. Przeprowadzone prognozy wskazują, że w długim okresie liczba wymeldowań międzywojewódzkich kobiet wyniesie 170, a mężczyzn – 133. Tym samym,

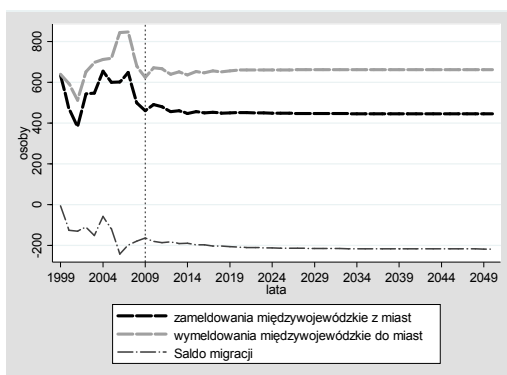
Lata 1999–2009 były okresem, w którym obserwowano zwiększające się dysproporcje między liczbą zameldowań a wymeldowań. Dowód stanowi ujemna wartość salda migracji. Początkowe lata poddane rozważaniom wskazują, że skala ruchu ludnościowego miała znacząco mniejszy charakter niż w kolejnych latach. Zależność ta była zauważalna w przypadku obu płci. W 1999 roku ogólne saldo migracji międzywojewódzkich w powiecie łączyńskim wyniosło –60 osób, a w roku 2003 już –130. Niewielkiemu spadkowi w 2004 roku (–117 osób) towarzyszył wzrost w kolejnych dwóch latach, po którym nastąpiła ponowna redukcja do –140 osób w 2009 roku. Liczne wahania analizowanej cechy odnotowano dla obu płci. Szacuje się, że w długim okresie będzie można zaobserwować

Rys. 3.131. Saldo migracji międzywojewódzkich w podziale na płeć w powiecie łączyńskim

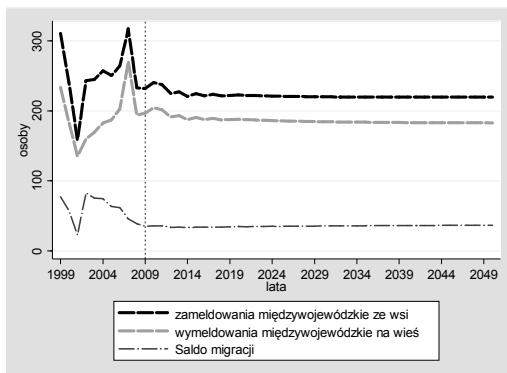
tendencje pogłębiające różnice między napływem a odpływem ludności w ramach rozpatrywanych grup społecznych, przy czym w 2050 roku dla kobiet saldo wyniesie –107 osób, a dla mężczyzn –82.

Następnym etapem rozważań migracji międzywojewódzkich w powiecie łączyńskim jest analiza skali tego zjawiska w kierunku terenów miejskich. Podczas gdy w 1999 roku brak było znaczących różnic między poszczególnymi składowymi salda (–5 osób), to kolejne lata zaowocowały znaczącymi zmianami. W okresie historycznym zarówno liczba odpływów, jak i napływów z miast podlegały licznym wahaniom. Niemniej jednak można było zauważyć, że dysproporcje między tymi wielkościami podlegają zwiększaniu się (wyjątek stanowił rok 2004, w którym różnica wyniosła –56). Początkowe lata szacunków wskazują niewielkie fluktuacje w ramach poszczególnych wielkości, zaś w długim okresie można się spodziewać względnej stabilizacji obu cech. W 2050 roku liczba wymeldowań poza teren województwa lubelskiego wyniesie 662 osoby, a wielkość napływu na obszar powiatu ukształtuje się na poziomie 445 osób. Ujemna wartość salda migracji międzywojewódzkich w kierunku terenów miejskich świadczy na niekorzyść powiatu, gdyż większa będzie grupa osób chętnych do wyjazdu do miast poza województwo lubelskie niż napływających z tego kierunku.

Rys. 3.132. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów miejskich

Biorąc pod uwagę wielkość migracji międzywojewódzkich między terenami wiejskimi spoza województwa lubelskiego a powiatem łęczyńskim, można zaobserwować trwałą przewagę zameldowań nad wymeldowaniami. Pozwala to na stwierdzenie, że tereny wiejskie omawianego powiatu były bardziej atrakcyjne niż te spoza województwa lubelskiego. Lata 1999–2000 były okresem silnych spadków obu rozważanych cech. W następnych latach, aż do 2007 roku, miały miejsce wyraźne wzrosty. Po redukcjach obserwowanych w dwóch następnych okresach, można się spodziewać, że długi okres zaowocuje większą stabilnością. Skala migracji nieznacznie skurczy się względem 2009 roku, kiedy miały miejsce 232 zameldowania ze wsi i 197 wymeldowań. W 2050 roku saldo będzie wynosiło 37 osób (przy 183 wymeldowaniach oraz 220 zameldowaniach).

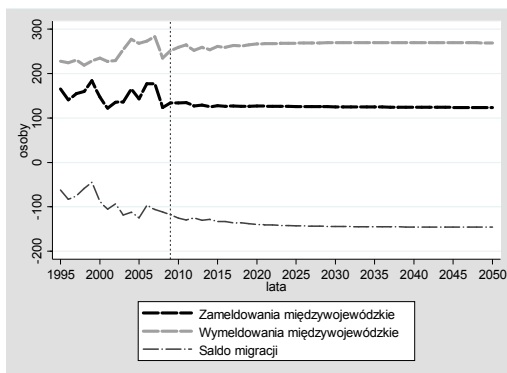

Rys. 3.133. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów wiejskich

3.18. Powiat świdnicki⁷²

Powiat świdnicki zajmuje powierzchnię 468 km² i jest zamieszkiwany przez ponad 72 000 osób, gęstość zaludnienia wynosi 155 osób/km². Powiat ten składa się z 5 gmin (3 wiejskie, 1 miejska, 1 miejsko-wiejska). Dość duży odsetek ludności gotowej do podjęcia pracy ma kłopoty z jej znalezieniem. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2009 roku wyniosła 15,1%.

Analiza wielkości wymeldowań w powiecie świdnickim pozwala stwierdzić, że do 2007 roku miał miejsce trend wzrostowy – odnotowano, że wielkość ta wyniosła 283 osoby. Liczba zameldowań podlegała licznym wahaniom w okresie historycznym. W ostatnim roku przedziału próby odnotowano 251 wyjazdów oraz 134 osoby napływających do powiatu, czyli saldo wyniosło –118. Przewiduje się, że w długim okresie zmniejszy się skala zameldowań (123 osoby), a zwiększy – wymeldowań (269). Przełoży się to

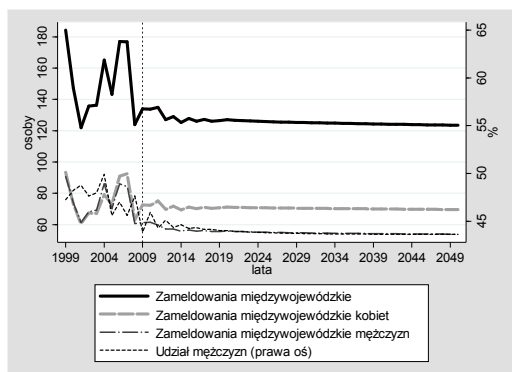

Rys. 3.134. Migracje międzywojewódzkie w powiecie świdnickim

⁷² Wstępną charakterystykę powiatu świdnickiego opracowano na podstawie następujących źródeł: GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

na pogłębienie różnic między tymi zmiennymi. W 2050 roku saldo migracji międzywojewódzkich ukształtuje się na poziomie –146 osób.

Rysunek 3.135. obrazuje wielkość zameldowań międzywojewódzkich w podziale na płeć w ramach powiatu świdnickiego. W 1999 roku niewielką dominację można

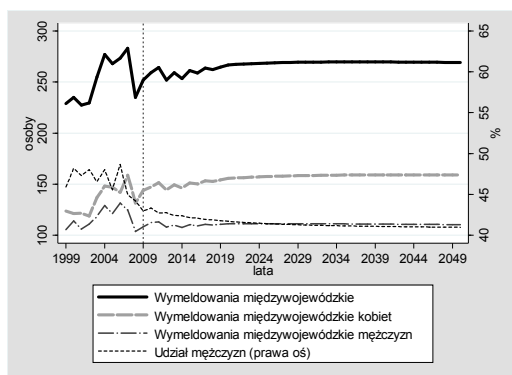

Rys. 3.135. Zameldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie świdnickim

było zaobserwować wśród kobiet. Kolejne lata (aż do 2004 roku) wskazywały, że napływ ludności dotyczył głównie mężczyzn. Następne okresy zaowocowały ponownie zwiększonym ruchem ludnościowym wśród osób płci żeńskiej. W roku 2009 73 zameldowania dotyczyły kobiet, a 61 – mężczyzn. Szacuje się, że w długim okresie można się spodziewać względnie stabilnej sytuacji dla kobiet i łagodnej redukcji dla mężczyzn (do prawie 54 osób pod koniec horyzontu prognoz). Przewiduje się, że udział osób płci żeńskiej w ramach ogólnej wielkości

zameldowań międzywojewódzkich w powiecie świdnickim utrzymywać się będzie na pułapie 56%.

Lata historyczne poddane rozważaniom charakteryzowały się względnie stabilną w czasie tendencją wzrostową liczby wymeldowań międzywojewódzkich. Podczas

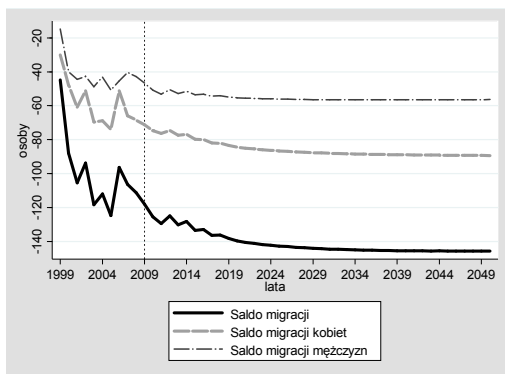

Rys. 3.136. Wymeldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie świdnickim

gdy w 2002 roku łącznie zarejestrowano 229 wysiedleń, to w 2007 roku – 283. Dwa lata później odpływ ludności wyniósł prawie 252 osoby, z czego większość (144) stanowiły kobiety. Przewiduje się, że długi okres przyniesie wzrosty w obu rozpatrywanych grupach, przy czym dla mężczyzn zmiany te będą raczej niewielkie. Szacuje się, że odpowiednie przyrosty względem 2009 roku wyniosą 10% dla kobiet, a dla osób płci męskiej zaledwie 2%. W całym rozpatrywanym horyzoncie czasowym to przede wszystkim kobiety będą poszukiwały

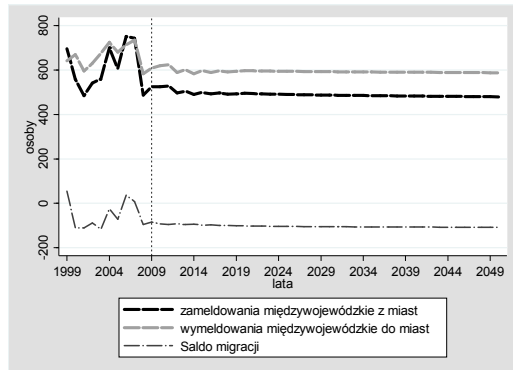
innego miejsca zamieszkania, gdyż ich udział w ogólnym odpływie w okresie historycznym wahał się między 52% a 57%, zaś w 2050 roku wzrośnie do 59%.

Rozważając wielkość salda migracji międzywojewódzkich, można zauważyć, że w całym okresie poddanym analizie, była ona ujemna. Dane historyczne wskazują na odchylenia wokół malejącego trendu, który powodował zwiększanie się ujemnego salda migracji. W długim okresie można się spodziewać stabilizacji, z jednoczesnym wskazaniem na zwiększenie skali odpływów z powiatu do miejsc spoza województwa względem napływów na te tereny. Zestawiając ze sobą poziomy sald migracji w ramach poszczególnych płci, można zauważyć, że kobiety są znacznie bardziej skłonne do zmian miejsca zamieszkania niż mężczyźni. W okresie historycznym różnice były mniej zauważalne niż w okresie prognozowanym, w którego końcówce saldo dla kobiet wyniesie -89 , a dla mężczyzn -56 osób.

Rys. 3.137. Saldo migracji międzywojewódzkich w podziale na płeć w powiecie świdnickim

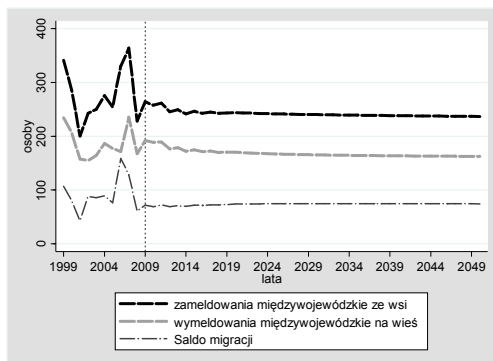
Na rysunku 3.138. zostały zaprezentowane prognozy dotyczące migracji w powiecie świdnickim w kierunku terenów miejskich innych województw. W okresie historycznym miasta położone poza województwem lubelskim częściej były celem

Rys. 3.138. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów miejskich

wyjazdu osób opuszczających powiat świdnicki, niż źródłem napływu ludności na badany obszar. W latach 1999, 2006 i 2007 liczba wymeldowań poza granice województwa na tereny miejskie była nieznacznie niższa niż liczba zameldowań z tych terenów – odpowiednio o 54, 37 i 8 osób w poszczególnych latach. W roku 2009 saldo migracji w tym kierunku zmalało w powiecie świdnickim do -84 osób, przy 525 zameldowaniach i 609 wymeldowaniach na tereny miejskie. Po nieznacznych fluktuacjach w początkowym okresie prognozy spodzie-

Analizując prognozy migracji pomiędzy powiatem świdnickim i terenami wiejskimi położonymi poza województwem lubelskim, można zaobserwować trwałą i wyraźną przewagę liczby zameldowań nad wymeldowaniami. Po okresie silnych wahań zarówno wielkości napływu (od 201 osób w roku 2001 do 364 osób w 2007), jak i odpływu migracyjnego w tym kierunku obie wartości osiągnęły odpowiednio poziomy 264 osób i 192 osób w roku 2009. W prognozowanym okresie spodziewany jest nieznaczny spadek liczby ludności napływającej i odpływającej na tereny wiejskie innych województw. W perspektywie horyzontu prognozy liczba wyjeżdżających wyniesie 267 osób, zaś wolumen przybywających do powiatu świdnickiego – 163. Saldo migracji tego typu w ostatnich latach prognoz utrzyma się w okolicach 74 osób. Długi okres zaowocuje ujemnym saldem migracji międzywojewódzkich. Tereny miejskie poza województwem lubelskim były w większym stopniu celem wyjazdu z powiatu niż napływu do niego. Odwrotną tendencję będzie można zaobserwować dla terenów wiejskich.

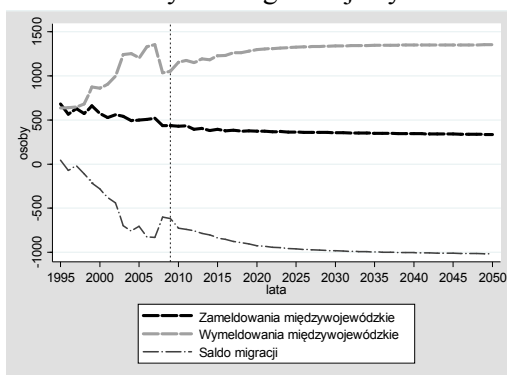

Rys. 3.139. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów wiejskich

3.19. Powiat miasto Lublin⁷³

Miasto Lublin to stolica województwa lubelskiego o powierzchni 147 km² zamieszкана przez 349 000 osób (54% kobiety). Stopa bezrobocia (9,3%) sugeruje stosunkowo korzystną sytuację na rynku pracy w porównaniu do terenów sąsiednich. Wykluczenie zawodowe dotyka głównie osób z wykształceniem niższym niż gimnazjalnym. W roku 2008 ponad ¾ pracujących znalazło zatrudnienie w sektorze usługowym.

Na rysunku 3.140. przedstawiono wielkość wymeldowań i zameldowań międzywojewódzkich w Lublinie. W roku 1995 odnotowano dodatnie saldo migracji, natomiast kolejne lata przyniosły ujemne wartości tej cechy. Porównując ze sobą lata 1995 i 2009, można zauważyć, że nastąpiła redukcja liczby zameldowań o 36%. W ramach wymeldowań zaobserwowano z kolei wzrost o ponad 65%.

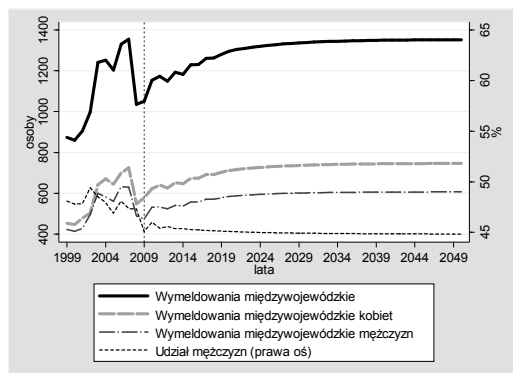
Rys. 3.140. Migracje międzywojewódzkie w Lublinie

⁷³ Wstępną charakterystykę miasta Lublin opracowano na podstawie następujących źródeł: GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

Przewiduje się, że tendencje te zostaną kontynuowane również w długim okresie. W 2050 roku saldo wyniesie –1017 osób przy 1352 wymeldowaniach oraz 335 zameldowaniach.

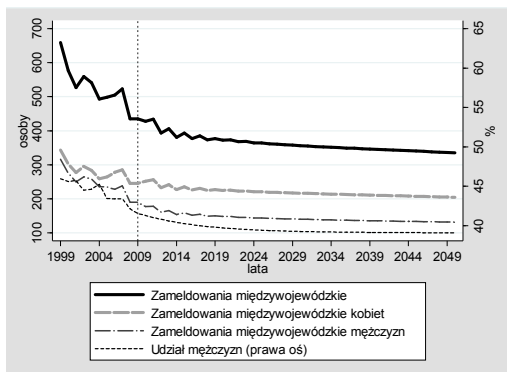
Liczbę zameldowań międzywojewódzkich w podziale na płeć w Lublinie obrazuje rysunek 3.141. W okresie historycznym miały miejsce niewielkie wahania zauważalne także dla poszczególnych płci. Niemniej jednak można było zaobserwować negatywny trend, w ramach którego odnotowano redukcję o 34%. Przewiduje się, że długi okres przyniesie dalszy spadek tej wielkości, aż do poziomu 335 osób. Zachodzące zmiany będą w większym stopniu zauważalne wśród mężczyzn (redukcja o 40% w przedziale pró-by). W tym czasie kobiety stałe stanowiły większość ogólnego napływu – ich średni udział wynosił 54%. Szacuje się, że w długookresowej perspektywie zaobserwowana proporcja będzie się powiększać i napływy ludnościowe będą w głównej mierze dotyczyły kobiet (w 2050 roku 61-procentowy udział osób płci żeńskiej).

Analiza danych historycznych pozwala stwierdzić, że liczba wymeldowań międzywojewódzkich w Lublinie do 2007 roku wykazywała trend wzrostowy. Tendencja ta doprowadziła do osiągnięcia najwyższego poziomu wymeldowań właśnie w tym

Rys. 3.142. Wymeldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w Lublinie

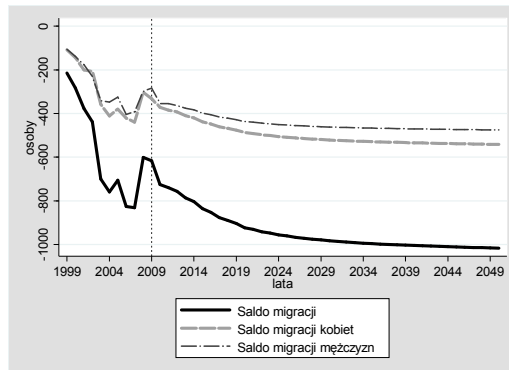
różnice w wymeldowaniach między płciami były odnotowane w 2002 roku, kiedy wyjechało 501 kobiet i 496 mężczyzn. W 2050 roku omawiane kategorie zwiększą się odpowiednio o 65% dla osób płci żeńskiej i 44% męskiej, względem 1999 roku.

Rys. 3.141. Zameldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w Lublinie

roku. Lublin opuściło wtedy 1355 osób, (54% stanowiły kobiety). W 2009 nastąpiła redukcja względem wspomnianego roku o 22%. Szacuje się, że długi okres przyniesie wzrost wielkości odpływu do poziomu zarejestrowanego w 2007 roku. Wszystkie lata poddane analizie charakteryzowały się tym, że osoby płci żeńskiej były w większym stopniu skłonne do ruchów odpływowych. Odsetek kobiet wahał się od 52% do 55%, a w perspektywie horyzontu prognoz ustabilizuje się na poziomie 55%. Najmniejsze

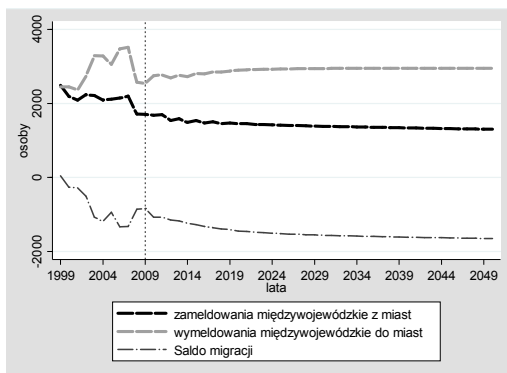
Silne spadki salda migracji międzywojewódzkich były obserwowane z roku na rok, począwszy od 1999. Tendencja ta trwała aż do 2007 roku, kiedy odnotowano redukcję do –440 dla kobiet i –392 dla mężczyzn. Kolejny rok zaowocował wzrostem

Rys. 3.143. Saldo migracji międzywojewódzkich w podziale na płeć w Lublinie

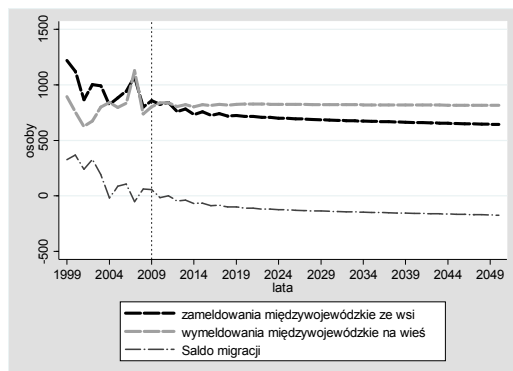
tego typu w całym rozważanym horyzoncie świadczy na niekorzyść Lublina, pokazując, że jest terenem mniej atrakcyjnym niż obszary spoza całego województwa lubelskiego. Dodatkowo należy podkreślić, że silniejsze dysproporcje między ruchem odpływowym a napływowym są zauważalne wśród kobiet.

Rysunek 3.144. obrazuje dane historyczne oraz prognozowane dotyczące migracji w Lublinie, które są wynikiem ruchów ludnościowych w miastach innych województw. Rozważając przedział próby, można zauważyć, że tylko w 1999 roku saldo było dodatnie, czyli tereny miejskie spoza rozpatrywanego województwa były częściej źródłem napływów osób do Lublina niż odpływów w tym kierunku. Pozostałe lata charakteryzowały się ujemnym saldem migracji. Kolejne 4 lata przyniosły znaczące zwiększanie ujemnych wartości salda, które wzrosło do –1187 osób. Następne okresy zaowocowały większymi fluktuacjami obu składowych salda. W roku 2009 odnotowano 2500 wymeldowań do miast i 1700 zameldowań z tego typu terenów. Tym samym saldo migracji międzywojewódzkich w kierunku obszarów miejskich wyniosło –837 osób. Przewiduje się, że w długim okresie wielkość odpływów będzie z roku na rok zwiększała się aż do poziomu 2954 osób w 2050 roku przy jednoczesnym spadku zameldowań o 400 osób (do 1303). Saldo migracji międzywojewódzkich na poziomie –1600 osób może świadczyć o niskiej atrakcyjności Lublina w oczach mieszkańców terenów wiejskich innych województw.

Rys. 3.144. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów miejskich

Rozważając drugi rodzaj migracji międzywojewódzkich (w kierunku terenów wiejskich), można zauważyć, że lata historyczne charakteryzowały się licznymi wahaniami poszczególnych składowych ruchu ludnościowego. Należy dodać, że pomimo

Rys. 3.145. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów wiejskich

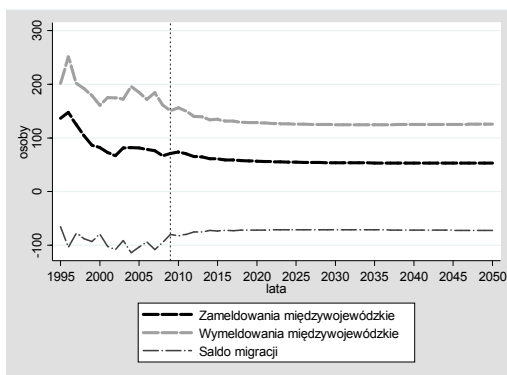
w porównaniu z 2009 rokiem). Szacuje się, że dysproporcje między liczbą zameldowań a wymeldowań będą się zwiększać w długim okresie. Atrakcyjność Lublina mierzona saldem migracji międzywojewódzkich przemawia na jego niekorzyść, gdyż zarówno tereny miejskie, jak i wiejskie spoza województwa są częściej celem wyjazdu niż źródłem napływu dla tego miasta.

3.20. Powiat janowski⁷⁴

Powiat janowski zajmuje powierzchnię 875 km² i jest zamieszkiwany przez ponad 47 000 osób (przy równym udziale obu płci w tej wielkości). W skład powiatu wchodzi 7 gmin: 6 wiejskich i 1 miejsko-wiejska. Stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła w 2009 roku 14%, a problem braku pracy dotyczył głównie mężczyzn (58%) oraz osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, policealnym i średnim zawodowym.

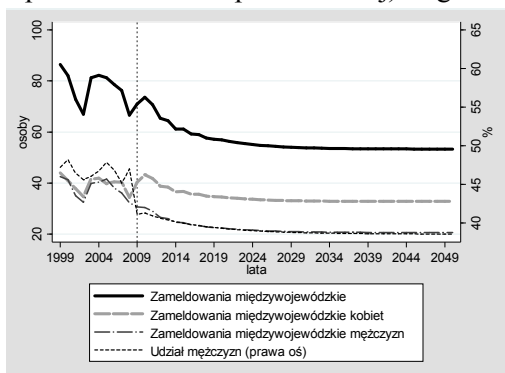
⁷⁴ Wstępną charakterystykę powiatu janowskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

Rysunek 3.146. obrazuje składowe salda migracji międzywojewódzkich w powiecie janowskim. Od 1996 roku zarówno wśród zameldowań, jak i wymeldowań można było zaobserwować ujemne roczne tempo zmian przeplatane niewielkimi fluktuacjami omawianych wielkości. Przeprowadzone szacunki wskazują, że długi okres przyniesie redukcje obu tych zmiennych przy saldzie migracji na poziomie -72 (53 zameldowania oraz 126 wymeldowań w 2050 roku). We wszystkich rozpatrywanych latach saldo migracji było ujemne, ale w długim okresie, można spodziewać się stabilizacji tej kategorii

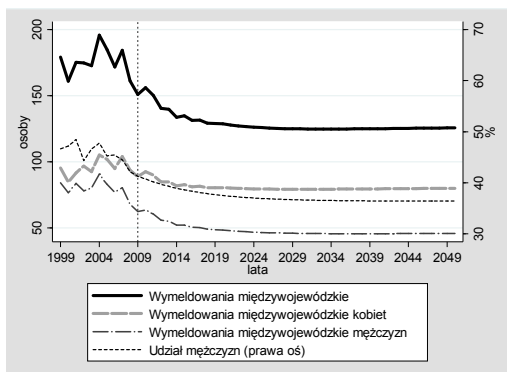
Rys. 3.146. Migracje międzywojewódzkie w powiecie janowskim

Rozważając wielkość zameldowań międzywojewódzkich w powiecie janowskim w zależności od płci, można stwierdzić, że w początkowych okresach różnice w udziałach były niewielkie (z reguły na korzyść przedstawicielek płci żeńskiej). Zgodnie z założeniami, przewaga kobiet w przyszłości będzie coraz wyraźniejsza i w roku 2050 tylko nieco ponad $\frac{1}{3}$ ogółu zameldowań będzie dotyczyła mężczyzn. W ostatnim roku historycznym spośród 71 zameldowań 40 przypadło w udziale kobietom, a 31 mężczyznom. W roku 2050 skala ruchów napływowych z terenów położonych poza województwem lubelskim do powiatu janowskiego zmniejszy się do poziomu 53. Zestawiając tę prognozę z wielkością odnotowaną w 1999 roku (86 zameldowań), można zauważyć dużą redukcję skali analizowanego zjawiska.

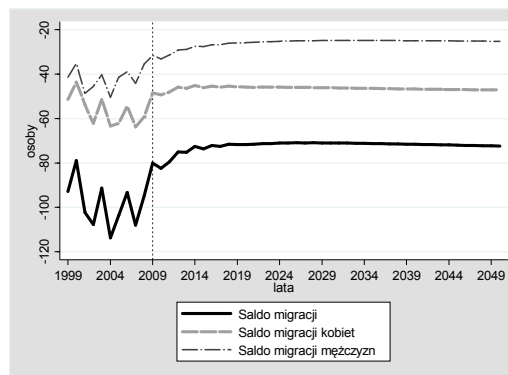
Rys. 3.147. Zameldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie janowskim

Kolejnym etapem rozważań na temat migracji międzywojewódzkich w powiecie janowskim jest analiza wielkości odpływów w podziale na płeć. Lata 1999–2009 charakteryzowały się znaczącymi wahaniami tej cechy. Podczas gdy w 2004 roku odnotowano 196 wymeldowań, w 2009 już tylko 151. Przewiduje się, że długi okres zaowocuje redukcją wspomnianej kategorii do 126 osób. Porównując ze sobą wielkości zaobserwowane dla poszczególnych płci, należy zauważyć, że najmniejsze różnice miały miejsce w pierwszej połowie historycznego okresu. W kolejnych latach dysproporcje znacząco się zwiększały. Podczas gdy w roku 2001 było to zaledwie 8 osób, to w roku 2009 już 27. W perspektywie długookresowej przewiduje się redukcję liczby wymeldowań dla obu płci (do 80 dla kobiet i 46 dla mężczyzn). Szacunkowe dane wskazują na to, że w roku 2050 prawie dwie na trzy osoby decydujące się na opuszczenie powiatu janowskiego będą płci żeńskiej.

Rys. 3.148. Wymeldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie janowskim

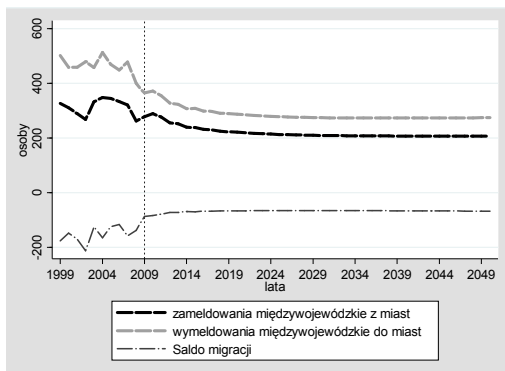
Biorąc pod uwagę lata 1999–2009, można stwierdzić, że różnice między zameldowaniami a wymeldowaniami w powiecie janowskim podlegały licznym wahaniom w czasie. Średnie wartości, wokół których

Rys. 3.149. Saldo migracji międzywojewódzkich w podziale na płeć w powiecie janowskim

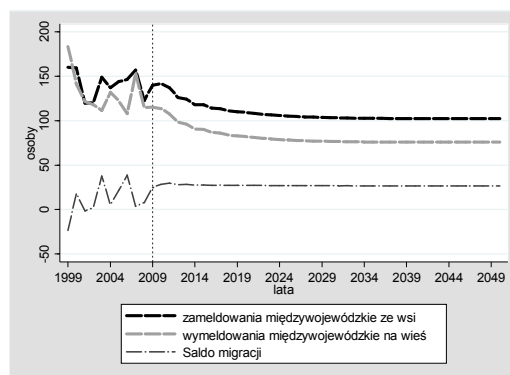
które w ostatnim analizowanym roku wyniosą –47 kobiet i –25 mężczyzn. Szacuje się tym samym, że przesiedlenia o charakterze odpływowym będą w głównej mierze dotyczyły kobiet.

Następnym etapem analiz jest przyjrzenie się skali migracji międzywojewódzkich w kierunku terenów miejskich. Porównując ze sobą poszczególne wielkości wyznaczające saldo migracji, można stwierdzić, że miasta znajdujące się poza obszarem województwa lubelskiego były w większym stopniu celem odpływów z powiatu janowskiego niż napływów do analizowanego obszaru. Lata 1999–2009 były okresem znaczących wahań obu składowych migracji, przy czym zmieniały się one zgodnie z malejącym trendem. Przewiduje się, że dopiero długi okres może zaowocować większą stabilnością zarówno wśród zameldowań, jak i wymeldowań. W 2009 roku odnotowano saldo na poziomie –87 osób, przy 365 wyjazdach i 278 napływach z miast na badany obszar. W 2050 roku szacuje się, że obie zmienne wyraźnie się zmniejszą do 275 odpływów i 207 zameldowań z miast. Tym samym saldo pozostawać będzie na stałym pułapie –67 osób.

Rys. 3.150. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów miejskich

Biorąc pod uwagę kształtowanie się salda migracji międzywojewódzkich w powiecie janowskim w stronę terenów wiejskich, można zauważyć, że okres historyczny charakteryzował się nadwyżką zameldowań nad wymeldowaniami. Wyjątek stanowiły

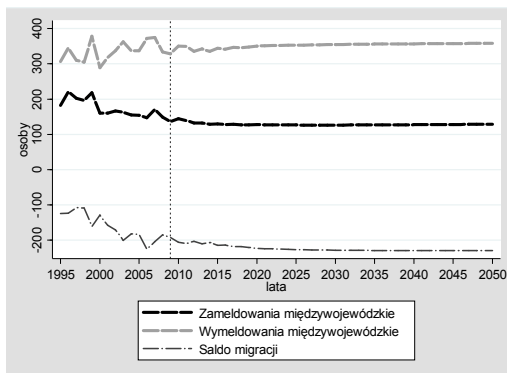
Rys. 3.151. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów wiejskich

lata 1999 i 2001, kiedy odnotowano saldo na poziomie odpowiednio –23 i –2. Największe różnice między odpływami a napływami z omawianych obszarów zarejestrowano w 2003 roku (na poziomie prawie 38 osób). Szacuje się, że w długim okresie wielkości obu zmiennych nie będą podlegały tak licznym wahaniom, natomiast będzie miała miejsce łagodna tendencja malejąca. Przewiduje się, że będzie można się spodziewać salda na poziomie 26 osób przy 76 wymeldowaniach i 102 zameldowaniach.

3.21. Powiat kraśnicki⁷⁵

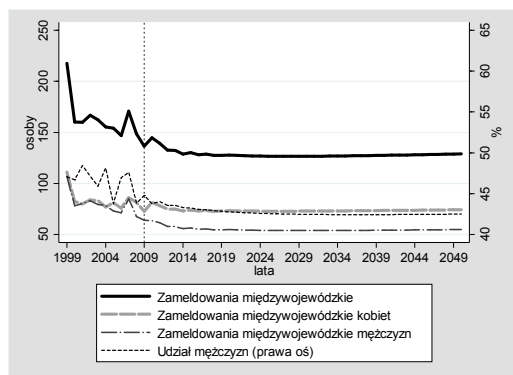
Powiat kraśnicki znajduje się w południowo-zachodniej części województwa lubelskiego i jest zamieszkiwany przez ponad 98 000 osób. Obejmuje swoją powierzchnią 1005 km² i dzieli się na 10 gmin: 8 wiejskich, 1 miejską, 1 miejsko-wiejską. Bezrobocie (na zarejestrowanym w 2009 roku poziomie 16,4%) dotyczyło głównie osób z wykształceniem nie wyższym niż gimnazjalne. Powiat kraśnicki jest przede wszystkim obszarem rolniczym, w którym znajdowała pracę ponad połowa (53%) ogółu zatrudnionych.

Lata 1995–1999 były okresem, po którym nastąpiła tendencja spadkowa wielkości zameldowań międzywojewódzkich w powiecie kraśnickim. W 2009 roku odnotowano 136 nowych napływów, co było wynikiem niższym o 39% od maksimum z 1996 roku. Wymeldowania natomiast charakteryzowały się licznymi wahaniami wokół średniej wynoszącej 336 osób. W 2009 odnotowano 329 odpływów, co dało saldo na poziomie –192 osób. Zakłada się, że długi okres przyniesie stabilizację omawianych kategorii, przy czym dla zameldowań można się spodziewać redukcji, a dla wymeldowań – niewielkich wzrostów. W wyniku tych zmian saldo migracji będzie się zwiększać z poziomu –192 w 2009 roku do –229 w horyzoncie prognozy.

Rys. 3.152. Migracje międzywojewódzkie w powiecie kraśnickim

Rysunek 3.153. obrazuje wielkość zameldowań międzywojewódzkich w podziale na płeć w ramach powiatu kraśnickiego. Analiza poszczególnych danych pozwala stwierdzić, że okres historyczny charakteryzował się niewielkimi wahaniami w przypadku grupy kobiet. Wielkość napływu oscylowała wokół 83 osób, ulegając tylko nieznacznym odchyleniom od średniego poziomu. Z kolei dla mężczyzn zmiany były bardziej zauważalne, przebiegające tylko w jednym kierunku. W 1999 roku zarejestrowano 111 zameldowań międzywojewódzkich wśród kobiet oraz 107 wśród mężczyzn. Rok 2009 zaowocował spadkiem obu kategorii do

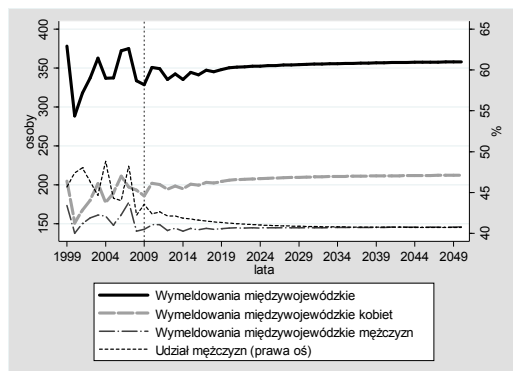

Rys. 3.153. Zameldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie kraśnickim

⁷⁵ Wstępną charakterystykę powiatu kraśnickiego opracowano na podstawie następujących źródeł: GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

poziomu odpowiednio 73 i 64 osób. Szacuje się, że tylko w 1. roku prognozy dla osób płci żeńskiej będzie można zaobserwować wzrost do 81, natomiast później pojawi się łagodnie malejąca tendencja. Z kolei dla mężczyzn trend spadkowy będzie zauważalny już od początku okresu predykcji.

Drugą zmienną pozwalającą na obliczenie salda migracji międzywojewódzkich jest wielkość wymeldowań w tym ruchu. Dane historyczne wskazują na liczne wahania

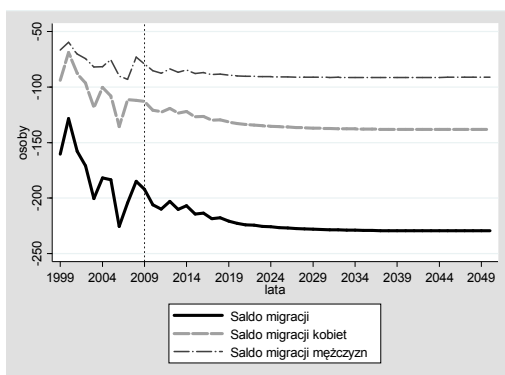
Rys. 3.154. Wymeldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie kraśnickim

analizowanej cechy w okresie ostatniego dziesięciolecia. Naprzemienne zmiany obu wielkości mieściły się w przedziałach od 151 do 211 dla kobiet i od 138 do 178 dla mężczyzn. Okres historyczny omawiane kategorie zakończyły na pułapach 186 kobiet i 143 mężczyzn. Zakłada się, że długi okres zaowocuje znacznie większymi zmianami dla kobiet niż dla mężczyzn, gdyż wśród osób płci żeńskiej można się spodziewać wzrostu o 26 wymeldowań względem 2009 roku, dla mężczyzn zmiana ta wyniesie zaledwie 3 osoby.

W całym rozpatrywanym okresie

można mówić o dominacji kobiet nad mężczyznami w kontekście analizowanego zjawiska. W 2050 roku ich udział w ogóle wymeldowań wyniesie 59%. Poddany analizie przedział próby wskazuje na liczne wahania wielkości salda migracji międzywojewódzkich. Niemniej jednak można stwierdzić, że tendencja była wyraźnie spadkowa, co oznacza, że dysproporcje między strumieniami obu ruchów migracyjnych się pogłębiały. W 1999 roku saldo wyniosło –160, a w 2009 –192 osób. Tym samym zmiany sięgały prawie 20%. Najmniejsze różnice pomiędzy wielkościami sald dla obu płci zarejestrowano w roku 2000 (dla kobiet –69, dla mężczyzn –60), z kolei największe rozbieżności w 2006, odpowiednio –135 i –90 osób. W ostatnim roku przedziału próby saldo migracji międzywojewódzkich dla osób płci żeńskiej wyniosło –113, a dla męskiej –79. Przewiduje się, że w kolejnych latach dysproporcje między tymi grupami będą się zwiększać. W 2050 roku ogólne saldo migracji tego typu wyniesie –229 osób, przy czym dla kobiet będzie to –138, a dla mężczyzn –91. Uzyskane szacunki wskazują na znacznie

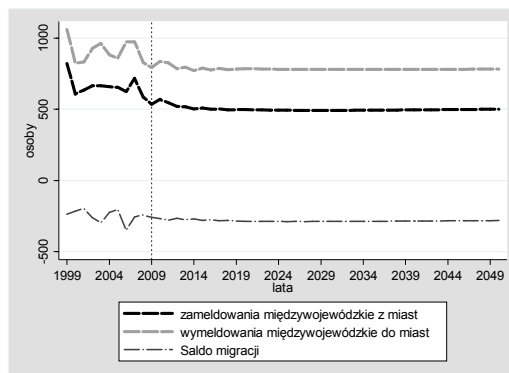
W całym rozpatrywanym okresie

Rys. 3.155. Saldo migracji międzywojewódzkich w podziale na płeć w powiecie kraśnickim

częstsze skłonności osób płci żeńskiej do wykonywania ruchów migracyjnych, szczególnie polegających na opuszczaniu omawianego obszaru.

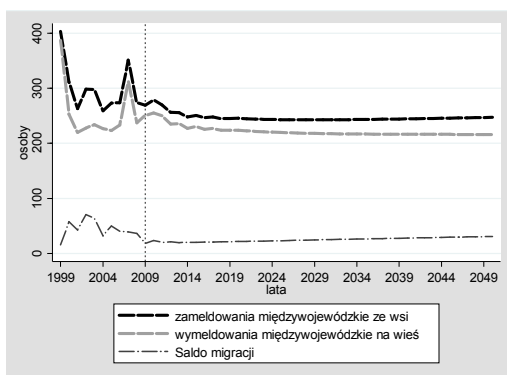
Rysunek 3.156. obrazuje wielkość migracji międzywojewódzkich w kierunku terenów miejskich. W całym rozpatrywanym okresie zarówno historycznym jak i prognozowanym można zauważyć, że wymeldowań było znacznie więcej niż zameldowań.

Rys. 3.156. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów miejskich

obu ruchów migracyjnych. Największe dysproporcje między nimi są przewidywane na lata 2023–2033. Przewiduje się, że w 2050 roku różnica między liczbą zameldowań i wymeldowań międzywojewódzkich w kierunku miast spoza województwa lubelskiego wyniesie –282 osoby.

Kolejnym etapem analiz jest rozważenie migracji międzywojewódzkich w kierunku terenów wiejskich. Porównując ze sobą wyniki przedstawione na rysunku 3.157. oraz analiz przeprowadzonych w kontekście wsi, można stwierdzić, że tendencje w obydwu przypadkach były odwrotne. Saldo migracji w kierunku wsi także wykazywało liczne wahania w przeciągu ostatniego dziesięciolecia, jednak ich skala była znacząco mniejsza. W roku 2002 odnotowano o prawie 71 więcej zameldowań niż wymeldowań, a w roku 2009 już tylko 19. Przeprowadzone analizy prognostyczne wskazują na niewielkie coroczne wzrosty dysproporcji między składowymi salda. Przewiduje się, że w 2050 roku wielkość odpływu na wieś wyniesie 216, a zameldowań będzie 247. Saldo w całym rozważanym okresie kształtować się będzie na dodatnim pułapie.

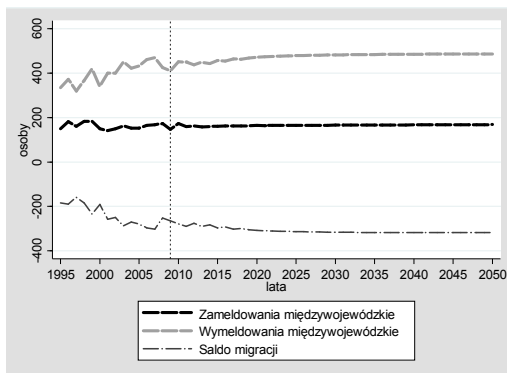
Rysunek 3.157. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów wiejskich

3.22. Powiat łukowski⁷⁶

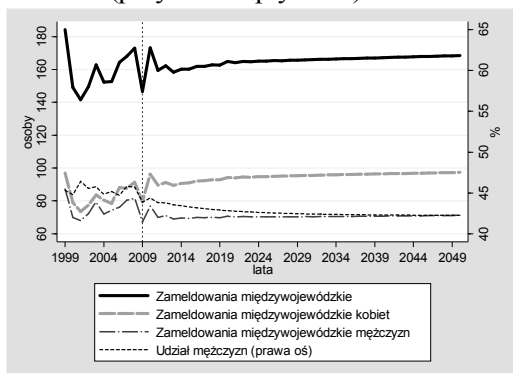
Powiat łukowski leży w północno-zachodniej części województwa lubelskiego. Teren 1394 km² zamieszkuje prawie 108 000 osób. W jego skład wchodzi 11 gmin: 2 miejskie (Łuków i Stoczek Łukowski) oraz 9 wiejskich. Stopa bezrobocia rejestrowanego wynosiła w 2009 roku 11,1%. Dotyczyło ono głównie mężczyzn i osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Ponad połowa (56%) pracujących zatrudniona była w rolnictwie, 27% w sektorze usługowym, pozostali w przemyśle i budownictwie.

Analiza wielkości zameldowań międzywojewódzkich w powiecie łukowskim pozwala stwierdzić, że mimo licznych wahań w latach 1995–2009, zestawiając ze sobą dwa skrajne lata, brakuje wyraźnych zmian. Z kolei dla wymeldowań miała miejsce wyraźna tendencja wzrostowa z niewielkimi fluktuacjami. W roku 2009 odnotowano 147 zameldowań i 412 wymeldowań. Długi okres zaowocuje tendencją wzrostową w ramach obu zmiennych, przy czym większych zmian można się spodziewać wśród odpływów.

W 2050 roku ich skala zwiększy się o 18% względem 2009 roku. Długa perspektywa zaowocuje większymi dysproporcjami między składowymi salda. W 2009 roku bilans między nimi wyniósł –265 osób, a w 2050 roku zakłada się pogłębienie tej dysproporcji do –318 (przy 487 odpływach).

Rys. 3.158. Migracje międzywojewódzkie w powiecie łukowskim

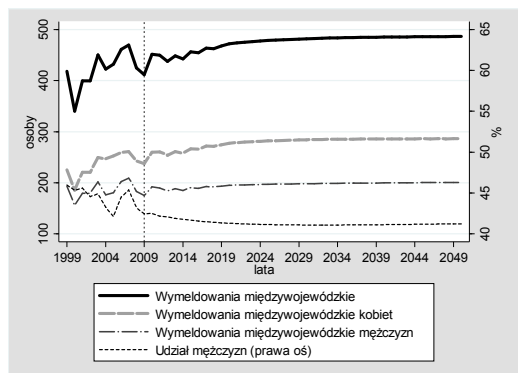
Rys. 3.159. Zameldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie łukowskim

Biorąc pod uwagę wielkości zameldowań międzywojewódzkich w powiecie łukowskim w podziale na płeć (rysunek 3.159.), należy zauważyć, że okres od 1999 do 2009 charakteryzował się częstymi wahaniami udziału kobiet i mężczyzn w całkowitej liczbie ruchów napływowych. W całym rozpatrywanym okresie, zarówno historycznym, jak i szacunkowym, w gronie przyjeżdżających dominowały kobiety. Niemniej jednak różnice w udziałach nie były zbyt znaczące. Najmniejsze odnotowano w 2003 roku

⁷⁶ Wstępną charakterystykę powiatu łukowskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

– 51% stanowiły osoby płci żeńskiej. Przewiduje się, że dopiero w długim okresie dysproporcje nieznacznie się zwiększą. W 2050 roku tylko 42% wszystkich przyjeżdżających będzie przedstawicielami płci męskiej. Szacuje się, że liczba kobiet, które zameldują się w powiecie łukowskim w ostatnim roku objętym badaniem, napływając spoza granic województwa, wyniesie 97, a mężczyzn – 71.

Rysunek 3.160. obrazuje wielkość wymeldowań międzywojewódzkich w podziale na płeć w powiecie łukowskim w okresie 1999–2050. Rozważając dane z ostatniego

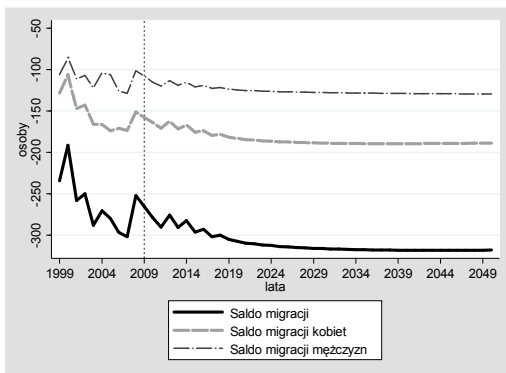

Rys. 3.160. Wymeldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie łukowskim

dziesięciolecia, można stwierdzić, że wielkość odpływów podlegała licznym wahaniom. Do 2007 roku tendencja była względnie wzrostowa, zarejestrowano wówczas 470 wymeldowań. Wspomniany rok był także przełomowym dla obu płci. Odnotowano wówczas 16% wzrost dla kobiet względem 1999 roku (dla mężczyzn było to tylko 8%). W 2009 roku wielkość odpływu poza granice województwa sięgnęła 237 kobiet oraz 175 mężczyzn. Długi okres zaowocuje delikatnym wzrostem liczby osób wyjeżdżających. Zgodnie z przewidywaniami,

po 2009 roku wolumen kobiet zwiększy się łącznie o 21%, zaś mężczyzn o prawie 15%. Udział tych pierwszych w ogóle wymeldowań w horyzoncie prognozy wyniesie 59%.

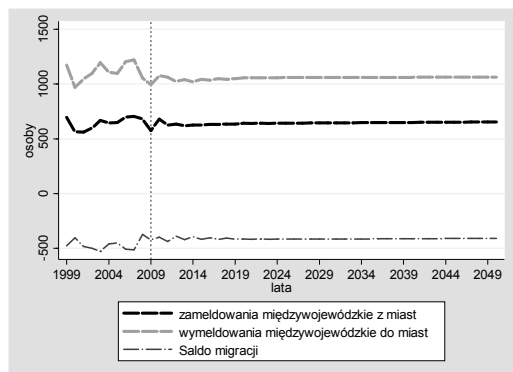
W latach 2001–2005 miało miejsce zwiększanie się dysproporcji między liczbą zameldowań a wymeldowań w ruchu międzywojewódzkim, szczególnie wyraźne w przypadku kobiet. W 2005 roku saldo migracji wśród kobiet wyniosło –174. Cztery lata później ogólny bilans migracji ukształtował się na poziomie –265 osób, wśród których blisko 60% stanowiły kobiety. Szacuje się, że w pierwszych latach prognoz wśród obu płci będą zauważalne niewielkie wahania analizowanego wskaźnika, z kolei długi okres zaowocuje względną stabilizacją. Można się spodziewać, że w 2050 roku całościowa liczba zameldowań będzie o 318 niższa od wymeldowań. Prognozuje się, że po latach silnych zmian obserwowalne stanie się wyhamowanie dotychczasowych tendencji. Zgodnie z przewidywa-

Rys. 3.161. Saldo migracji międzywojewódzkich w podziale na płeć w powiecie łukowskim

niami, w 2050 roku saldo migracji międzywojewódzkich w powiecie łukowskim wyniesie –189 dla osób płci żeńskiej i –129 dla mężczyzn.

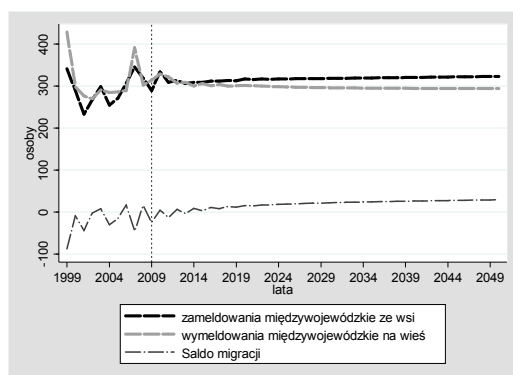
Kolejnym etapem jest analiza danych dotyczących migracji w powiecie łukowskim zależnych od ruchów ludnościowych w miastach pozostałych województw. Biorąc pod uwagę okres historyczny, można stwierdzić, że tereny miejskie usytuowane

Rys. 3.162. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów miejskich

pływy wyniesie –389 osób. Przewidywana stabilizacja analizowanych kategorii doprowadzi do ukształtowania się salda na poziomie –408 osób, na którą to wielkość złożą się 655 zameldowań i 1063 wymeldowania. Uzyskane wyniki sugerują, że powiat łukowski jest mało atrakcyjny dla mieszkańców miast położonych poza granicami województwa.

Ostatnim etapem rozważań na temat migracji międzywojewódzkich jest analiza ruchów ludności w kierunku terenów wiejskich. Biorąc pod uwagę wielkości odnoto-

Rys. 3.163. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów wiejskich

ku 2014 bilans migracji kształtować się będzie stale na dodatnim poziomie. Szacuje się, że w 2050 roku wskaźnik ten wyniesie 29 osób przy 323 zameldowaniach.

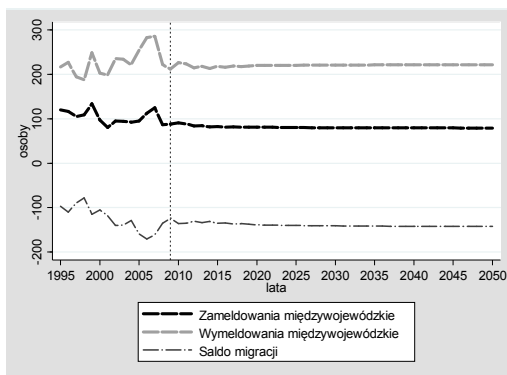
poza województwem lubelskim stanowiły znacznie częściej cel osób odpływających z terenu powiatu niż źródło przyjazdów na jego obszar. Różnica między wymeldowaniami a zameldowaniami była dość znacząca, gdyż w 2003 roku osiągnęła poziom –528 osób przy prawie 1200 wymeldowaniach i 667 zameldowaniach. W 2009 roku saldo wyniosło –421. W początkowych okresach szacunków dysproporcje nieznacznie się zmniejszały, gdyż przewidyuje się, że w roku 2012 różnica między napływem a od-

wywane w latach 1999–2009, można stwierdzić, że prawie cały ten okres charakteryzował się ujemnym saldem migracji tego typu. Niemniej jednak należy zaznaczyć, że na przestrzeni rozważanego przedziału czasowego skala migracji nie była dość duża. Największe dysproporcje między wielkościami odpływu i napływu odnotowano w 1999 roku – na poziomie –87 osób. Przewidyuje się, że w długim okresie różnice między zameldowaniami a wymeldowaniami także nie będą zbyt duże. Zakłada się, że od ro-

3.23. Powiat opolski⁷⁷

Powiat opolski znajduje się w zachodniej części województwa lubelskiego. Powierzchnię 810 km² zamieszkuje ponad 62 000 osób, wśród których jest nieznacznie więcej kobiet. W jego skład wchodzi 7 gmin (5 wiejskich i 2 miejsko-wiejskie). Obszar ten charakteryzuje się wysoką stopą bezrobocia rejestrowanego, która w roku 2009 wyniosła 16,8%. Był to wynik o 4 p.p. wyższy od średniej dla województwa. Problem bezrobocia w większym stopniu dotyczył mężczyzn, stanowili oni 52% ogółu pozostających bez pracy osób. Zagrożone nim były szczególnie osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym – co trzeci bezrobotny należał do tej grupy. Dominującym sektorem w 2008 roku było rolnictwo absorbujące prawie 70% wszystkich pracujących osób.

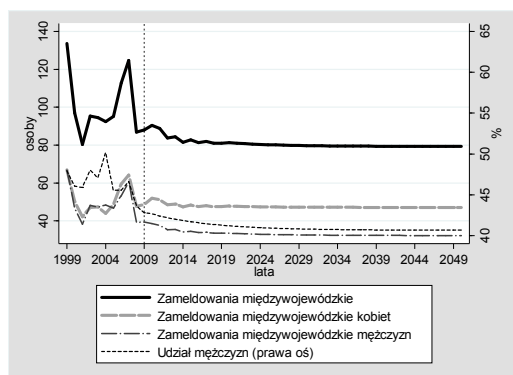
W odniesieniu do przedstawionych na rysunku 3.164. kategorii od roku 2001 do 2007 można było zaobserwować tendencję rosnącą, która doprowadziła do wzrostu wolumenu zameldowań o 56%, zaś wymeldowań o 44% z wyjściowych pułapów 80 i 198 osób. Ostatnie 2 lata historycznego okresu przyniosły natomiast spadek obu wielkości odpowiednio do 88 i 212 osób. Szacuje się, że długi okres przyniesie stabilizację analizowanej cechy i w 2050 roku będzie można się spodziewać salda migracji międzywojewódzkich w powiecie opolskim na poziomie –142 przy 79 zameldowaniach i 221 wymeldowaniach. Cały okres poddany analizie był związany z ujemnym saldem migracji, przy czym najmniejsze dysproporcje między jego składowymi odnotowano w 1998 roku (–78). Największych można się natomiast spodziewać w horyzoncie prognozy.

Rys. 3.164. Migracje międzywojewódzkie w powiecie opolskim

⁷⁷ Wstępną charakterystykę powiatu opolskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

Rysunek 3.165. obrazuje historyczne i prognozowane liczby zameldowań z innych województw w powiecie opolskim w zależności od płci. Zestawiając ze sobą lata

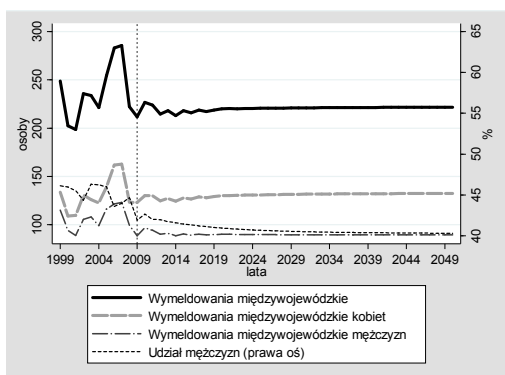

Rys. 3.165. Zameldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie opolskim

1999 i 2009, można mówić o spadku rzędu 18 osób dla kobiet i 28 osób dla mężczyzn. W ostatnim roku danych historycznych wielkość napływów osób płci żeńskiej wyniosła 49, a męskiej 39. Przewiduje się, że pierwsze lata szacunków będą skutkowały niewielkimi wzrostami rozpatrywanej cechy w przypadku kobiet, natomiast w długim okresie można się spodziewać, że będzie miała miejsce stabilizacja na poziomie 47 zameldowań. Dla osób płci męskiej, począwszy od 2009 roku, średnie tempo rocznych zmian liczby napływów do powia-

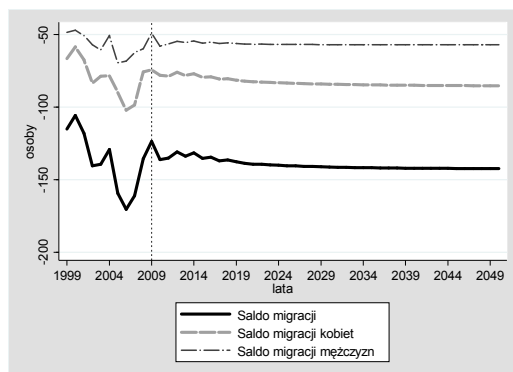
tu będzie ujemne. Szacuje się, że w 2050 roku 79 osób przyjedzie do powiatu opolskiego spoza województwa opolskiego, w tym 47 będzie przypadało kobietom. Na przestrzeni całego okresu objętego analizą w ogóle napływów będą przeważać osoby płci żeńskiej.

Drugą składową salda migracji międzywojewódzkich są wymeldowania. W rozpatrywanym okresie historycznym brak jest wyraźnej tendencji zmian tej cechy. Wynika to z licznych fluktuacji, jakie miały wówczas miejsce. W okresie 1999–2009 najwyższą odnotowaną wielkością było 285 wyjazdów w 2007 roku. Zjawisko wymeldowań międzywojewódzkich dotyczyło w głównej mierze kobiet, gdyż ich udział zarówno w okresie historycznym, jak i predykcji był większy niż mężczyzn. W 2009 roku 58% wszystkich odpływów przypadło w udziale kobietom. Należy dodać, że zgodnie z przewidywaniami wielkość odpływu dla osób tej płci zwiększy się do 132 w 2050 roku. Dla porównania – wolumen wymeldowań dla mężczyzn wzrośnie w pierwszych latach prognozy, by w długim okresie powrócić do poziomu z 2009 roku równego 89 osobom.

Rys. 3.166. Wymeldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie opolskim

Porównując dane dotyczące wielkości wymeldowań i zameldowań międzywojewódzkich w powiecie opolskim, można wnioskować o poziomie salda migracji tego typu. Lata 1999–2009 charakteryzowały się licznymi wahaniami rozpatrywanej cechy. Najmniejszą wartość odnotowano w 2000 roku (–106), a największą 6 lat później (–170). Zestawiając ze sobą skrajne lata rozważanego okresu, można zauważyć, że wyraźniejszy wzrost wielkości salda miał miejsce w przypadku osób płci żeńskiej (z –67 do –74 osób).

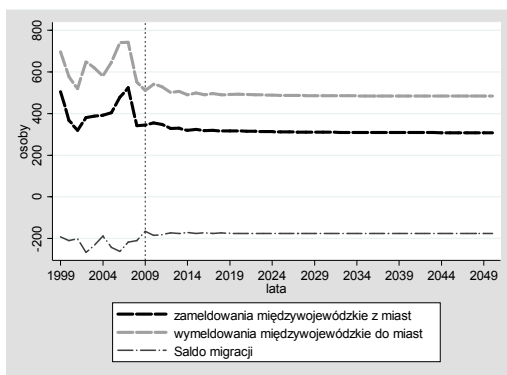

Rys. 3.167. Saldo migracji międzywojewódzkich w podziale na płeć w powiecie opolskim

kształtowanie się omawianych kategorii na pułapach –85 kobiet i –57 mężczyzn w 2050 roku.

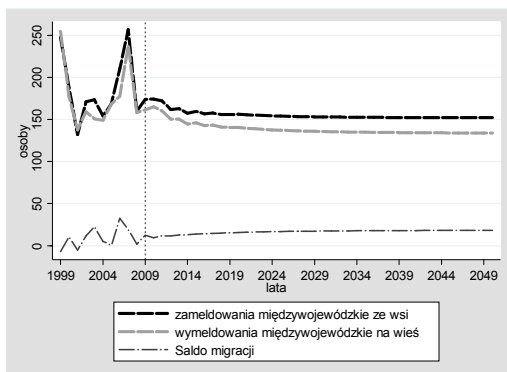
Rozważając lata 1999–2009, należy zauważyć, że w okresie tym miała miejsce nadwyżka wielkości wymeldowań nad zameldowaniami międzywojewódzkich w kierunku terenów miejskich. Niemniej jednak saldo migracji tego rodzaju podlegało licznym zmianom w analizowanym okresie historycznym. Podczas gdy w 2006 roku było o 262 więcej wymeldowań niż zameldowań, to w kolejnym roku dysproporcja ta zredukowała się do –218. Rok 2009 zaowocował dalszym spadkiem opisywanej kategorii do –166. Przewiduje się, że pierwsze lata prognoz przyniosą wzrost salda do –185, przy 541 odpływach i 356 napływach z miast.

Długi okres będzie skutkował stabilizacją obu składowych omawianej kategorii. Zakłada się, że w ostatnim roku analiz prognostycznych 484 osoby opuszczą powiat opolski z zamiarem osiedlenia się w miastach innych województw, natomiast w przeciwnym kierunku przemieści się 308 osób.

Rys. 3.168. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów miejskich

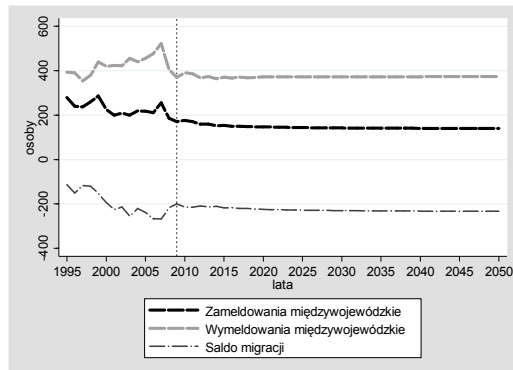
Analizując wielkość ruchów migracyjnych w powiecie opolskim poza obszar województwa lubelskiego w stronę terenów wiejskich, można stwierdzić, że bardzo się różnią od opisywanych wcześniej migracji w kierunku miast. Okres historyczny charakteryzował się dodatnim saldem migracji (poza rokiem 1999 i 2001, kiedy wyniosło ono odpowiednio -7 oraz -5). Lata 1999–2009 odznaczały się częstymi wahaniami obu składowych ruchów ludnościowych, jednak zbieżność zmian towarzyszących obu kategoriom spowodowała, że różnice między nimi były stosunkowo niewielkie. W 2009 saldo wyniosło 12 osób przy 161 wymeldowaniach i 174 zameldowaniach. Szacuje się, że długi okres przyniesie niewielkie wzrosty badanej zmiennej. Do 2050 roku prognozuje się systematyczny spadek liczby osób napływających i odpływających z terenów wiejskich innych województw (do poziomu 134 i 152 osób).

Rys. 3.169. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów wiejskich

3.24. Powiat puławski⁷⁸

Powiat puławski, położony w zachodniej części województwa lubelskiego, obejmuje 11 gmin, w tym 8 wiejskich, 2 miejsko-wiejskie i 1 miejską. Na terenie 934 km² zamieszkuje prawie 116 000 osób (52% to kobiety). Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2009 roku wyniosła 10,3%, zaś w ogólnej liczbie osób pozostających bez pracy największy udział miały osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (29%).

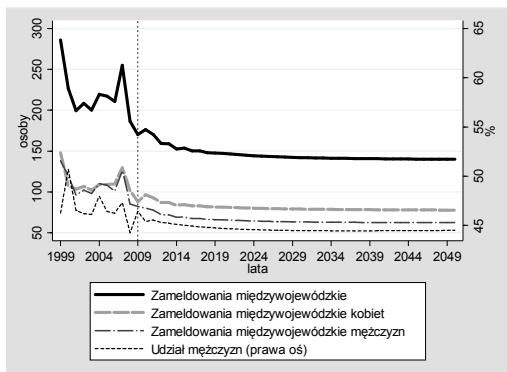
Rysunek 3.170. Migracje międzywojewódzkie w powiecie puławskim

Analizowany powiat w całym rozpatrywanym okresie charakteryzował się ujemnym saldem migracji międzywojewódzkich. Obie składowe tej wielkości odznaczały się częstymi wahaniami w okresie historycznym, przy czym najwyższe wartości odnotowano w roku 2007 (255 napływów i 523 odpływy). W przypadku wymeldowań tendencja wzrostowa cechowała lata 2000–2009. W ostatnim roku przedziału próby odnotowano saldo -200 osób przy 170 zameldowaniach. Szacuje się, że pierwsze 2 lata

⁷⁸ Wstępną charakterystykę powiatu puławskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

prognoz przyniosą wzrost wielkości obu ruchów migracyjnych, natomiast w długim okresie widoczny będzie łagodny trend spadkowy. Doprowadzi on do pułapów 140 zameldowań i 373 wymeldowań w horyzoncie prognozy.

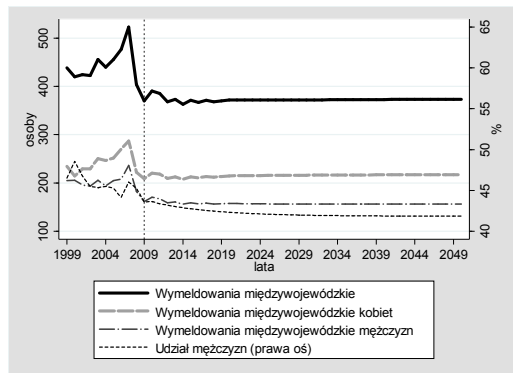
Pierwszą analizowaną składową migracji stanowią zameldowania międzywojewódzkie. Rozkład w ramach płci wskazuje na wyraźną dominację udziału kobiet nad mężczyznami. Wyjątek stanowi rok 2000, kiedy kobiety odpowiadały za 47% wszystkich przesiedleń o charakterze napływowym. Należy zauważyć, że w okresie historycznym strumienie napływów migracyjnych dla obu płci podlegały naprzemiennym zmianom bez wyraźnej tendencji co do ich kierunku. W roku 2009 różnice między kobietami a mężczyznami w sferze zameldowań międzywojewódzkich były bardzo małe i wyniosły 6 osób. Przeprowadzone prognozy wskazują na niewielkie wzrosty wielkości napływów w pierwszych latach szacunków w przypadku osób płci żeńskiej. W długim okresie natomiast można się spodziewać redukcji omawianej kategorii w ramach obu płci, przy czym większe spadki będą dotyczyły mężczyzn. W 2050 roku już tylko 44% wszystkich zameldowań międzywojewódzkich będzie dotyczyło przedstawicieli tej płci.

Rys. 3.171. Zameldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie puławskim

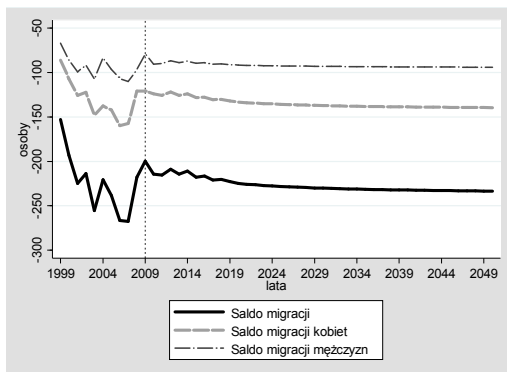
Drugą zmienną determinującą wielkość salda migracji międzywojewódzkich jest poziom wymeldowań w podziale na płeć.

W okresie historycznym odnotowane wielkości dla obu grup charakteryzowały się licznymi wahaniami. Tym samym brak jest możliwości jednoznacznego określenia kierunku zachodzących zmian. Największą wartość odnotowano w roku 2007 (odpowiednio 287 wśród kobiet, 236 wśród mężczyzn). Co więcej w ogólnym odpływie nieustannie przeważały kobiety. Przewiduje się, że długi okres zaowocuje zmniejszeniem się skali odpływów wśród osób płci żeńskiej. W roku 2050 tylko 42% wszystkich wymeldowań będzie przypisanych mężczyznom. W horyzoncie prognozy 373 osoby opuszczają omawiany teren, przy czym wśród nich znajdzie się 217 kobiet i 156 mężczyzn.

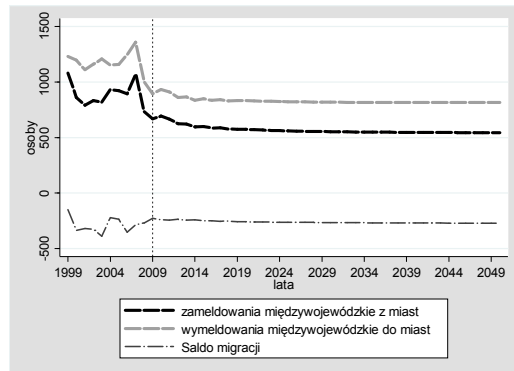
Rys. 3.172. Wymeldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie puławskim

Analiza danych historycznych z okresu 1999–2009 umożliwia wniosek, że dysproporcje między liczbą zameldowań a wymeldowań międzywojewódzkich różniły się w czasie. Brak jest także możliwości określenia jednoznacznego trendu zmian, chociaż można zauważyć, że do 2007 roku badane różnice systematycznie się powiększały. W rozpatrywanym okresie odnotowano największą wartość w roku 2007 na poziomie –268 osób. Kolejne lata przyniosły redukcję do –200 w roku 2009, w tym część przypadająca kobietom wyniosła –121 osób. Najmniejsze różnice między napływami a odpływami migracyjnymi w powiecie wystąpiły w 1999 roku, kiedy odnotowano saldo na poziomie –86 dla kobiet i –67 dla mężczyzn. Przewiduje się, że w przyszłości będzie można zaobserwować dalsze zwiększanie się tych kategorii. Natomiast w długim okresie będzie miała miejsce ich względna stabilizacja – dla kobiet na poziomie –139, a dla mężczyzn –94 osób. Tym samym ogólne saldo migracji międzywojewódzkich w powiecie puławskim wyniesie –233 osoby w 2050 roku.

Rys. 3.173. Saldo migracji międzywojewódzkich w podziale na płeć w powiecie opolskim

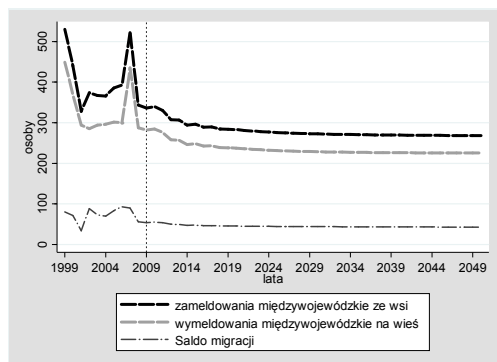
Rysunek 3.174. obrazuje wielkości historyczne i prognozowane na temat migracji międzywojewódzkich w stronę miast spoza województwa lubelskiego. Można zauważyć, że tereny miejskie usytuowane poza województwem stanowią częściej cel wyjazdu ludności z terenu powiatu puławskiego niż źródło napływu na jego obszar, co więcej nie przewiduje się zmiany tej zależności w przyszłości. Analiza lat 1999–2009 pozwala stwierdzić, że najmniejsze dysproporcje między składowymi salda odnotowano w 1999 roku na poziomie –148 osób oraz w 2004 na pułapie –222. W ostatnim roku przedziału próby 894 osoby opuściły omawiany powiat, zaś zameldowało się 668 osób

Rys. 3.174. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów miejskich

mieszkających do tej pory w miastach innych województw, co dało saldo migracji tego typu na poziomie –227 osób. Przeprowadzone prognozy wskazują na niewielkie wzrosty w pierwszych latach prognoz w ramach obu zmiennych. Długi okres zaowocuje natomiast redukcją obu wielkości, przy jednoczesnym wzroście dysproporcji między nimi aż do –272 osób w 2050 roku.

Analiza wielkości migracji między powiatem puławskim a terenami wiejskimi położonymi poza województwem lubelskim pozwala wnioskować o występowaniu

Rys. 3.175. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów wiejskich

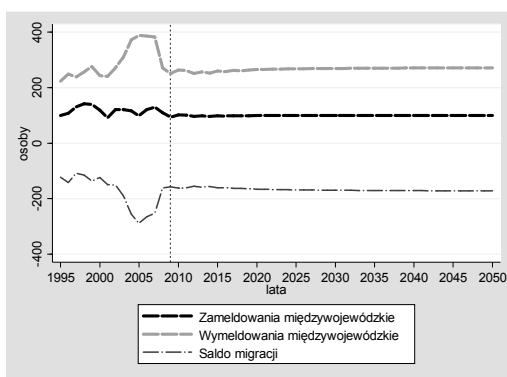
wyraźnej przewagi zameldowań nad wymeldowaniami. Zależność ta będzie obserwowana w całym horyzoncie czasowym, czyli w latach 1999–2050. Dane z okresu historycznego podlegały licznym wahaniom z najmniejszymi dysproporcjami w 2001 roku (saldo na poziomie 34 osób) i największymi w 2006 (93). Przeprowadzone analizy prognostyczne wskazują na redukcję obu składowych migracji, z równoczesnym zmniejszeniem dysproporcji między nimi względem końca przedziału próby, gdy wyniosła ona 54.

W 2050 roku można oczekiwać 268 napływów i 225 odpływów na tereny wiejskie.

3.25. Powiat rycki⁷⁹

Powiat rycki to obszar typowo rolniczy, usytuowany w północno-zachodniej części województwa lubelskiego. Jego powierzchnia wynosi 615 km² i jest zamieszkiwana przez 58 300 osób. Powiat ten składa się z 6 gmin: 4 wiejskich, 1 miejskiej, 1 miejsko-wiejskiej. Stopa zarejestrowanego bezrobocia w 2009 roku wyniosła 11,7%. Trudności w znalezieniu zatrudnienia mieli głównie mężczyźni i osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym.

Rysunek 3.176. obrazuje wielkość zameldowań i wymeldowań międzywojewódzkich w powiecie ryckim w latach 1995–2009 wraz z prognozami do roku 2050. Napływ migracyjny charakteryzował się stosunkową stabilnością, oscylując w okresie historycznym wokół średniego poziomu 116 osób. Dla porównania, wolumen wymeldowań nie odnotowywał większych zmian do 2000 roku, po czym nastąpił wyraźny (o blisko 60%) wzrost tej wielkości (do 388 osób w 2005 roku). W ostatnim roku przedziału próby omawiana kategoria powróciła w okolice swego poprzedniego poziomu, zaś zgodnie

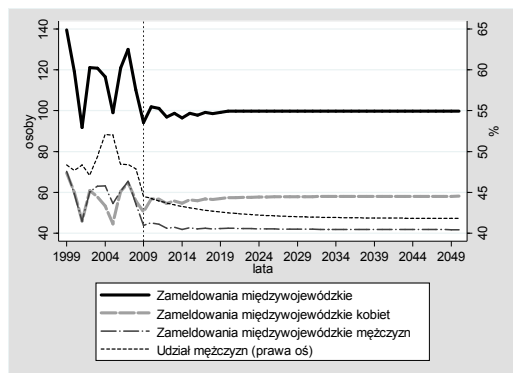

Rys. 3.176. Migracje międzywojewódzkie w powiecie ryckim

⁷⁹ Wstępną charakterystykę powiatu ryckiego opracowano na podstawie następujących źródeł: GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące rynku pracy ludności oraz podziału terytorialnego za rok 2009 [data dostępu: 26.10.2010].

z przewidywaniami, w przyszłości podlegać będzie minimalnie rosnącej tendencji. W całym okresie 1995–2009 odnotowywano ujemne saldo migracji, przy czym największe dysproporcje między jego składowymi zaobserwowano w 2005 roku, kiedy wyniosło ono –289 przy 99 zameldowaniach. Długi okres zaowocuje wzrostem tej różnicy względem 2009 roku (do –172 osób).

Wielkość napływów międzywojewódzkich w rozważanym powiecie w okresie historycznym podlegała naprzemiennym wahaniom. Największe spadki odnotowano

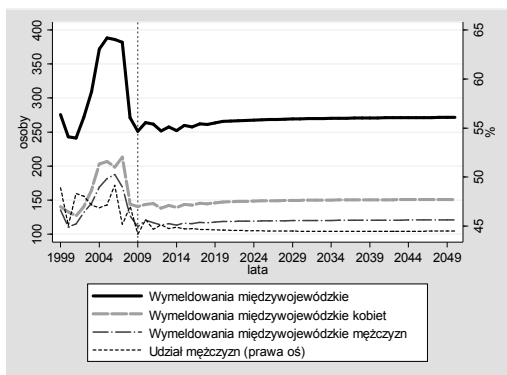
Rys. 3.177. Zameldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie ryckim

po 2007 roku, w którym liczba zameldowań wyniosła 130. W 2009 roku kobietom przypadło w udziale 50 zameldowań, a mężczyznom 44. Biorąc pod uwagę okres historyczny, można stwierdzić, że udziały obu płci w wielkości omawianego zjawiska były zbliżone. Szacuje się, że dopiero w długim okresie można się spodziewać minimalnych wzrostów w grupie osób płci żeńskiej oraz niewielkich redukcji dla drugiej grupy. W 2050 roku będzie można przypisać im odpowiednio 58 i 42 przyjazdów do powiatu ryckiego. Dane progno-

styczne wskazują na umacniającą się pozycję kobiet względem mężczyzn w całościowej strukturze zameldowań międzywojewódzkich (58%).

Wielkość wymeldowań międzywojewódzkich w podziale na płeć w powiecie

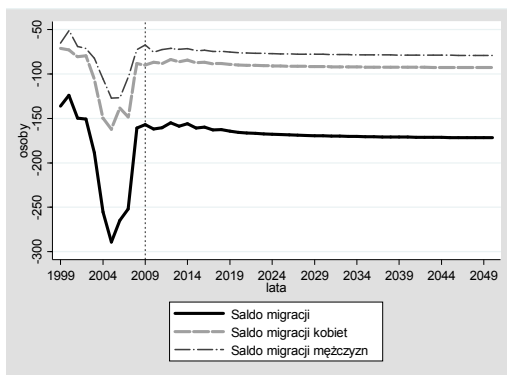
ryckim została przedstawiona na rysunku 3.178. Analiza danych z okresu historycznego pozwala wnioskować o silnym wzroście badanej cechy między 2001 a 2005 rokiem, przy czym w następnych latach doszło do jej redukcji w niemal jednakowym wymiarze. Analogiczne wahania tej kategorii miały miejsce w przypadku obu płci. 2007 rok zaowocował 213 wymeldowaniami kobiet, natomiast dla mężczyzn rokiem z największą skalą odpływów był 2006. Szacuje się, że długi okres przyniesie niewielki wzrost liczby osób opuszczających

Rys. 3.178 Wymeldowania międzywojewódzkie w podziale na płeć w powiecie ryckim

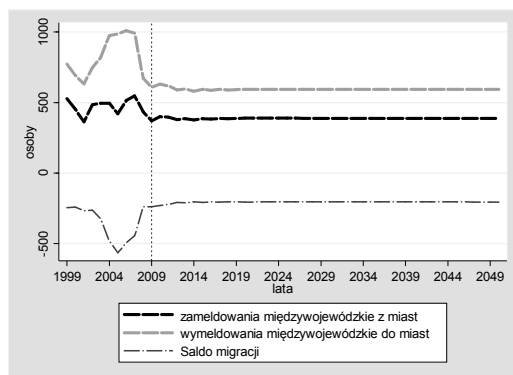
cych tereny powiatu dla obu grup i przewiduje się, że wyniesie on 8% dla kobiet i prawie 9% dla mężczyzn. Analiza całego rozważanego okresu, zarówno prognozowanego, jak i historycznego, pozwala mówić o niższym udziale mężczyzn względem kobiet w ramach omawianego zjawiska. W 2050 roku spadnie on do 44%.

Saldo migracji międzywojewódzkich w powiecie ryckim wykazywało liczne wahania w okresie 1999–2009. Najniższą ujemną wartość odnotowano w 2005 roku. Analiza dla poszczególnych płci pozwala mówić o znacznie większych dysproporcjach między składowymi ruchami ludnościowego wśród kobiet. Najmniejsze różnice między płciami wystąpiły w roku 2002, gdy dla kobiet saldo wyniosło –79, a dla mężczyzn –71. Na koniec okresu historycznego odnotowano saldo odpowiednio –90 oraz –67 osób. Przeprowadzone analizy wskazują na tendencję spadkową salda migracji w ramach każdej z rozpatrywanych grup. Oznacza to, że dysproporcje między wymeldowaniami a zameldowaniami będą się systematycznie zwiększać. Szacuje się, że w roku 2050 wskaźnik ten wyniesie –93 dla osób płci żeńskiej i –79 dla męskiej. Należy zaznaczyć, że w pierwszych latach prognoz (do około 2020) saldo migracji międzywojewódzkich dla kobiet będzie pozostawać na nieznacznie wyższym poziomie niż odnotowane w 2009 roku. Analogicznym zmianom podlegać będzie wielkość bilansu dla mężczyzn.

Rys. 3.179. Saldo migracji międzywojewódzkich w podziale na płeć w powiecie ryckim

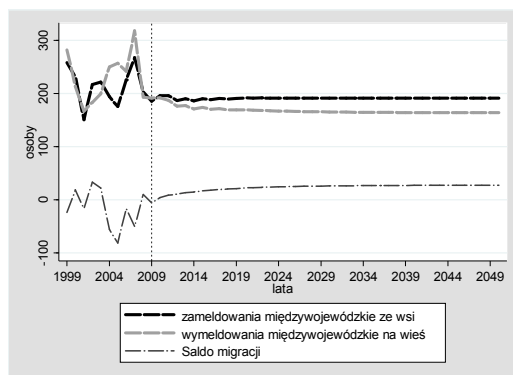
Dane wraz z prognozami dotyczącymi migracji międzywojewódzkich w powiecie ryckim w kierunku terenów miejskich zostały zobrazowane na rysunku 3.180. Analiza

Rys. 3.180. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów miejskich

okresu historycznego pokazuje, że miasta spoza województwa lubelskiego częściej stanowiły cel wyjazdów osób z tego powiatu niż były źródłem napływów na jego tereny. Różnice między liczbą wymeldowań poza województwo do miast a zameldowaniami w przeciwnym kierunku różniły się znacząco z roku na rok. Największe dysproporcje zaobserwowano w roku 2005, co było wynikiem silnego wzrostu skali wymeldowań do miast przy względnej stabilności napływów migracyjnych z tych terenów. Najmniejsze różnice natomiast wystąpiły w 2009 roku, kiedy to saldo ukształtowało się na poziomie –238 osób przy 607 wymeldowaniach i 369 zameldowaniach. Przewiduje się, że liczba osób opuszczających powiat w kierunku miast zmniejszy się w okresie objętym prognozą łącznie o 6%, osiągając w 2050 roku pułap 593 osób. Podobnych zmian należy się spodziewać w przypadku ruchu w przeciwnym kierunku (spadek z 400 do 388 osób). Tym samym saldo migracji w 2050 roku wyniesie –205 osób.

Rozważając wielkość migracji międzywojewódzkich w powiecie ryckim w kierunku terenów wiejskich, można stwierdzić, że lata historyczne charakteryzowały się

Rys. 3.181. Migracje międzywojewódzkie w kierunku terenów wiejskich

zować większą stabilnością w odniesieniu do wszystkich przedstawionych na powyższym rysunku kategorii.

brakiem wyraźnej zależności między liczbą zameldowań a wymeldowań, co skutkowało częstymi zmianami znaku salda migracji na tym obszarze. Zakłada się, że w przyszłości ta sytuacja ulegnie zmianie, gdyż przeprowadzone prognozy wskazują na ciągłą dominację napływów nad odpływami migracyjnymi w tym kierunku. W 2050 roku można spodziewać się salda na poziomie 27 osób, przy 164 wymeldowaniach i 191 zameldowaniach z miast. Warto również zauważyć, że lata 2010–2050 będą się charaktery-

Podsumowanie prognoz migracji międzywojewódzkich

Województwo lubelskie charakteryzuje się w skali kraju trzecią pod względem wielkości liczbą wymeldowań międzywojewódzkich, które w 2009 stanowiły 7,99% międzywojewódzkiego ruchu migracyjnego w Polsce. Pod względem skali napływu międzywojewódzkiego ludności zajmowało ono w tym samym czasie 11. pozycję, będąc miejscem docelowym 3,56% migracji międzywojewódzkich. Uwarunkowania te sprawiły, że województwo lubelskie charakteryzowało się najniższym w Polsce saldem migracji międzywojewódzkich na poziomie –4237. W skali województwa spodziewany jest niewielki wzrost liczby wymeldowań międzywojewódzkich oraz niewielki spadek liczby zameldowań, czego skutkiem powinno być pogłębianie się niekorzystnego obrazu tego typu migracji oraz spadek salda migracji do poziomu –5174. Dodatnie saldo migracji międzywojewódzkich nie jest spodziewane w okresie prognozy w żadnym z analizowanych powiatów. Najmniejsza skala odpływu ludności netto w związku z tego typu migracjami spodziewana jest w powiecie lubelskim (–2 osoby w roku 2050).

Najczęściej wybieranymi kierunkami przez migrantów opuszczających Lubelszczyznę będą województwa: mazowieckie, małopolskie i pomorskie, zaś najczęstszym źródłem napływu migracyjnego powinny być województwa: mazowieckie, podkarpackie i śląskie. Najwyższe dodatnie saldo migracji międzywojewódzkich w podziale ze względu na ich kierunek będą miały te w relacji z województwem śląskim. Ponadto częściej miejscem pochodzenia niż docelowym dla lubelskich migrantów będą tereny podkarpackiego, świętokrzyskiego, warmińsko-mazurskiego, lubuskiego i opolskiego.

Analizując otrzymane prognozy pod kątem charakteru terenów znajdujących się poza województwem lubelskim, które dotyczą migracji z nim związanych, tereny wiejskie będą raczej miejscem źródłowym napływu ludności. Tereny miejskie z kolei będą zdecydowanie częściej miejscem docelowych dla migrantów z Lubelszczyzny. Inna sytuacja będzie miała miejsce w powiatach radzyńskim, tomaszowskim oraz w miastach na prawach powiatu: Białej Podlaskiej, Chełmie, Zamościu i Lublinie, gdzie saldo migracji z terenami wiejskimi innych województw będzie ujemne. W powiecie hrubieszowskim saldo migracji z terenami wiejskimi innych województw powinno być zbliżone do zera. Dodatnie saldo migracji ze znajdującymi się poza województwem lubelskim terenami miejskimi spodziewane jest tylko w powiecie lubelskim.

Międzywojewódzkie migracje zarobkowe kobiet i mężczyzn w województwie lubelskim będzie charakteryzować większościowy udział kobiet wśród zameldowań, jak i wymeldowań oraz ujemne salda migracji dla obu płci (niższe saldo migracji kobiet). Najbardziej mobilną z omawianych grup wiekowych pod kątem tego typu migracji są osoby w wieku 20–29 lat, natomiast kolejną grupę stanowią 30–44-latkowie. Następne pod względem liczebności grupy migrantów w województwie Lubelskim są osoby poniżej 20. roku życia, a następnie 45–59-latkowie. Jediną grupą wiekową, którą charakteryzuje dodatnie saldo migracji międzywojewódzkich, są osoby w wieku 60 lat i więcej.

Rozdział 4

Prognozy trendów gospodarczych istotnych dla zarobkowych migracji kobiet i mężczyzn

Rozdział czwarty poświęcono prognozom trendów gospodarczych istotnych z punktu widzenia migracji zarobkowych. Horyzont predykcji dla wybranych kategorii sięga roku 2050 i pozwala na długookresowe analizy zjawiska migracji pod kątem wspierania pozytywnych trendów na lubelskim rynku pracy. Istotą tej części opracowania jest scharakteryzowanie pod kątem omawianych trendów województwa lubelskiego oraz 4 podregionów wchodzących w jego skład. Analizowane trendy mogą być pośrednimi lub bezpośrednimi determinantami ruchów migracyjnych.

Zaludnienie danego terenu oraz struktura demograficzna osób zamieszkujących go mogą mieć istotne znaczenie dla kształtu i nasilenia migracji. Im większe zaludnienie terenu, tym większa jest grupa osób, które potencjalnie mogą go opuścić. Struktura wieku wiąże się natomiast ze skłonnością do mobilności przestrzennej, zwłaszcza o charakterze zarobkowym. Wysokiej liczbie wymeldowań w tym względzie sprzyja wysoka liczba osób w wieku produkcyjnym zamieszkujących na danym terenie. Za osoby w wieku przedprodukcyjnym w poniższej analizie zostały uznane osoby w wieku 17 lat i mniej.

Jednym z trendów gospodarczych związanych z rynkiem pracy jest liczba osób pracujących. W badaniach została wykorzystana kategoria pracujących w gospodarce narodowej⁸⁰. Również istotna z punktu widzenia migracji jest struktura zatrudnienia według sektorów gospodarki. Inaczej postrzegane są przez potencjalnych migrantów miejsca o charakterze rolniczym, przemysłowym, a inaczej takie, gdzie rozwijają się usługi.

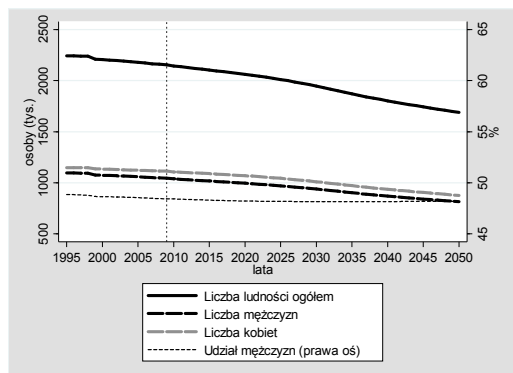
Skala i struktura bezrobocia mogą wskazywać skale i charakter nierównowagi na danym rynku pracy. W ramach analizy została wykorzystana kategoria bezrobocia rejestrowanego. Poszukiwanie pracy i satysfakcjonującego wynagrodzenia są w głównymi czynnikami, które wypychają i przyciągają migrantów w danym kierunku. Stąd w ramach analizy znalazł się również przeciętny poziom wynagrodzenia. Dane dotyczące produktu krajowego brutto określają ogólną kondycję gospodarczą analizowanych terenów oraz ich potencjał ekonomiczny.

⁸⁰ www.stat.gov.pl/bdl/app/slow_katgrupp.grup_opis?p_grup_id=15.

4.1. Województwo lubelskie⁸¹

Województwo lubelskie położone jest we wschodniej części Polski między Wisłą a Bugiem. Graniczy z Ukrainą i Białorusią oraz z województwami: podlaskim, mazowieckim, świętokrzyskim i podkarpackim. Siedzibą władz wojewódzkich jest Lublin. Zajmuje powierzchnię 25 122 km² (co stanowi 8% powierzchni Polski i zapewnia miastu 3. miejsce w kraju pod względem powierzchni). W granicach województwa lubelskiego znajdują się 4 powiaty grodzkie oraz 20 ziemskich. Przeważają gminy wiejskie (172), zaś liczba gmin miejskich (20) oraz miejsko-wiejskich utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Pracujący w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie stanowią 43% ogółu pracujących w województwie⁸². Znacznie mniej, bo tylko 18% pracujących jest zatrudnionych w przemyśle i budownictwie. Sektor usług (rynkowych i nierynkowych) skupia niecałe 40% wszystkich pracujących. Stopa bezrobocia rejestrowanego w badanym województwie wynosi 12,8%.

Rysunek 4.1. prezentuje prognozy liczby ludności w podziale na płeć w województwie lubelskim. Zarówno dane historyczne, jak i okres objęty prognozą wskazują na obecność trendu malejącego w liczbie ludności w analizowanej grupie. W latach 1995–2009, gdy łączna liczba osób zmalała z poziomu 2,24 mln do 2,15 mln osób,

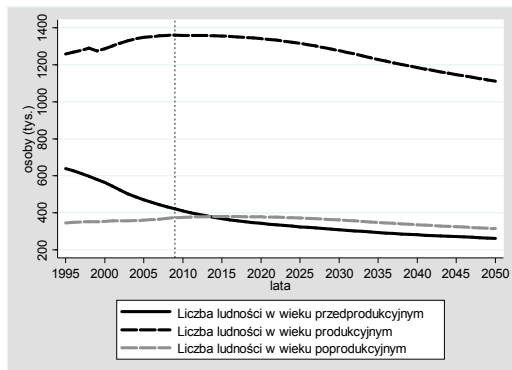
Rys. 4.1. Liczba ludności w podziale na płeć w województwie lubelskim

większą część tej grupy stanowili mężczyźni. Ich udział w całkowitej liczbie ludności w omawianym województwie w tym czasie zmniejszył się o 0,6% do poziomu 48,4%. W tym samym czasie odnotowano 3-procentowy spadek liczby kobiet z 1 148 253 osób w roku 1995 do 1 112 598 w 2009. W okresie prognozy oczekiwane jest dalsze, lecz silniejsze, zmniejszenie liczby ludności w województwie lubelskim zarówno w grupie mężczyzn, jak i kobiet. Ponadto oczekuje się, że udział mężczyzn w łącznej liczbie ludności powinien ustabilizować się na poziomie z roku 2009 – 48%. Dodatkowo szacuje się, że w wyniku 28-procentowego spadku liczby mężczyzn w latach objętych prognozą (2010–2050) ich liczba w 2050 roku wyniesie 813 582 osoby. Z kolei liczba kobiet województwie lubelskim w tym samym czasie powinna zmaleć o 26% i ukształtować się na poziomie 875 260 osób.

⁸¹ Wstępną charakterystykę województwa lubelskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące bezrobocia i podziału terytorialnego za rok 2009, dane o liczbie pracujących łącznie z rolnictwem indywidualnym za rok 2008 [data dostępu: 26.10.2010].

⁸² Kategoria: Pracujący łącznie z rolnictwem indywidualnym.

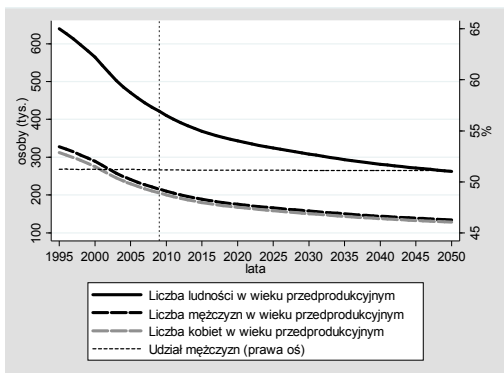
Prognozę liczby ludności w podziale na funkcjonalne grupy wieku na terenie województwa lubelskiego przedstawia rysunek 4.2. W okresie historycznym 8-procentowy wzrost wystąpił zarówno w grupie osób w wieku produkcyjnym (do 1 361 16 osób), jak i poprodukcyjnym (do 374 212 osób).

Rys. 4.2. Liczba ludności w podziale na funkcjonalne grupy wiekowe w województwie lubelskim

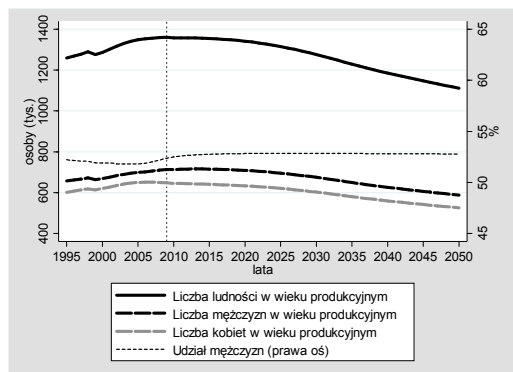
W tym samym okresie zanotowano 34-procentowy spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym do poziomu 421 829 osób. Oczekiwane w okresie prognozy zmiany w zakresie liczby ludności w podziale na funkcjonalne grupy wiekowe mają negatywny wydzźwięk ekonomiczny przez pryzmat starzenia się społeczeństwa. W horyzoncie prognozy liczba osób w wieku produkcyjnym zmniejszyła się z 1 358 255 osób do 1 111 698. Z kolei liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, zgodnie z szacunkami, będzie systematycznie maleć, osiągając poziom 262 400 osób w roku 2050. Oczekuje się, że kolejne lata stanowiące horyzont prognozy, począwszy od 2017 roku, będą wiązać się z kontynuacją trendu spadkowego liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Do końca okresu prognozy ich liczba ulegnie redukcji do poziomu 314 744 osób.

Rysunek 4.3. przedstawia prognozy liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w podziale na płeć w województwie lubelskim. Zarówno dane historyczne, jak i okres objęty prognozą wskazują na obecność trendu malejącego w badanej grupie. W okresie historycznym odnotowano spadek liczby mężczyzn w wieku przedprodukcyjnym z poziomu 327 699 osób w 1995 do 215 858 osób w roku 2009. Liczba kobiet w wieku przedprodukcyjnym w analogicznym okresie zmalała z 311 805 do 205 971 osób. W okresie prognozy przy dalszym, nieco szybszym spadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym w badanym regionie udział mężczyzn ustabilizuje się na poziomie 51%. Szacuje się, że w wyniku spadku liczby mężczyzn w wieku przedprodukcyjnym w perspektywie horyzontu czasowego prognozy liczba mężczyzn w badanej grupie wyniesie 134 140. Liczba kobiet w tym samym czasie powinna zmaleć do 128 259 osób. Będzie to oznaczać w okresie prognozy 38-procentowy spadek liczby mężczyzn i kobiet w województwie lubelskim.

Rys. 4.3. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym w podziale na płeć w województwie lubelskim

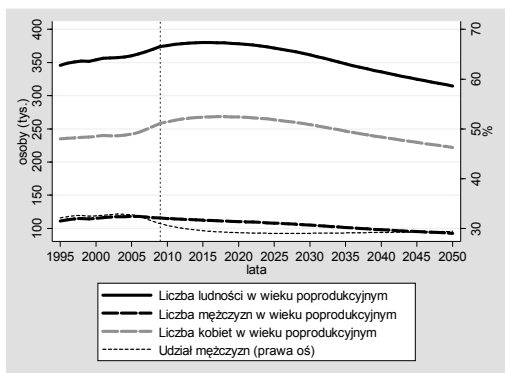
Prognozę liczby ludności w wieku produkcyjnym w podziale na płeć w województwie lubelskim przedstawiono na rysunku 4.4. Dane historyczne w przypadku obu płci wskazują na tendencję wzrostową, która według prognozy w przypadku mężczyzn utrzyma się aż do 2013 roku. Z kolei w dalszym okresie prognozy widoczny jest trend malejący w liczbie mężczyzn i kobiet w wieku produkcyjnym. W latach historycznych, gdy liczba osób w wieku produkcyjnym wzrosła z poziomu 1 259 234 do 1 361 161 osób, większą część tej grupy stanowili mężczyźni. Ich liczebność w analizowanym okresie wzrosła o 55 206 osób. Natomiast liczba kobiet w wieku produkcyjnym zwiększyła się w rozważanym horyzoncie o 46 721 osób. W okresie prognozy oczekiwany jest spadek liczby

Rys. 4.4. Liczba ludności w wieku produkcyjnym w podziale na płeć w województwie lubelskim

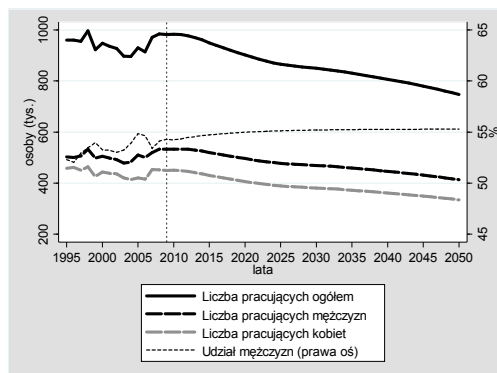
osób w wieku produkcyjnym w województwie lubelskim, lecz udział mężczyzn w tej grupie powinien kształtować się na poziomie zbliżonym do roku 2009 – 52%. Oczekuje się, że w wyniku spadku liczby mężczyzn w wieku produkcyjnym w perspektywie horyzontu czasowego prognozy liczba mężczyzn w badanej grupie wyniesie 586 781. Liczba kobiet w tym samym czasie powinna zmaleć do 524 917 osób.

Rysunek 4.5. zawiera prognozy liczby ludności w wieku poprodukcyjnym według kryterium płci w województwie lubelskim. Łatwo zauważyć, że dane historyczne wskazują na obecność trendu wzrostowego w badanej grupie, który w latach 2016–2017 okresu prognozy przekształca się w tendencję spadkową. W latach 1995–2016 liczba osób w wieku poprodukcyjnym wzrosła z poziomu 345 890 do 380 067, jednak mniejszą część tej grupy stanowili mężczyźni, których udział obniżył się o około 2 p.p. W analogicznym okresie liczba kobiet w wieku poprodukcyjnym zwiększyła się z poziomu 234 740 osób w 1995 do 268 125 w roku 2016. Prognozuje się, że w roku 2050 w związku ze spadkiem liczby osób w wieku poprodukcyjnym w województwie lubelskim, liczba mężczyzn w badanej grupie wyniesie 92 660 osób. Liczba kobiet w tym samym czasie powinna zmaleć do 222 083 osób.

Rys. 4.5. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w podziale na płeć w województwie lubelskim

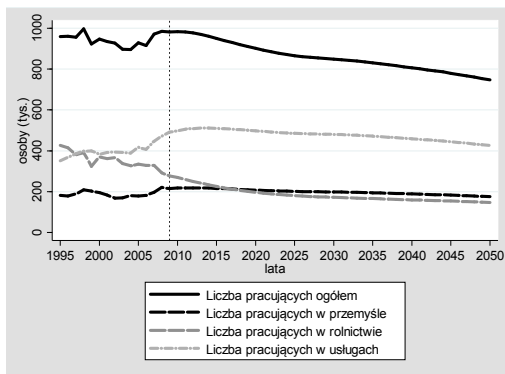
Prognozy liczby pracujących w podziale na płeć na terenie województwa lubelskiego zostały zaprezentowane na rysunku 4.6. W okresie historycznym zauważalne były fluktuacje zarówno w grupie kobiet, jak i mężczyzn. W wyniku tych wahań liczba kobiet w omawianej grupie zmniejszyła się w latach 2003–2009 z 458 000 do 449 000 osób. Natomiast w analogicznym okresie po stronie mężczyzn zanotowano wzrost z 502 000 do 533 000 osób. Współczynnik maskulinizacji w grupie pracujących w okresie historycznym wzrósł o 2 p.p. Z kolei w okresie objętym prognozą spodziewany jest spadek liczby pracujących zarówno w grupie kobiet, jak i mężczyzn. Oczekuje się, że liczba mężczyzn będzie systematycznie maleć, osiągając w roku 2050 poziom 413 014. Udział tej

Rys. 4.6. Liczba pracujących w podziale na płeć w województwie lubelskim

grupy wśród pracujących ogółem powinien w tym czasie nieznacznie wzrosnąć, osiągając wartość 55%. Zatrudnienie kobiet w 2050 obniży się do poziomu 334 109 osób.

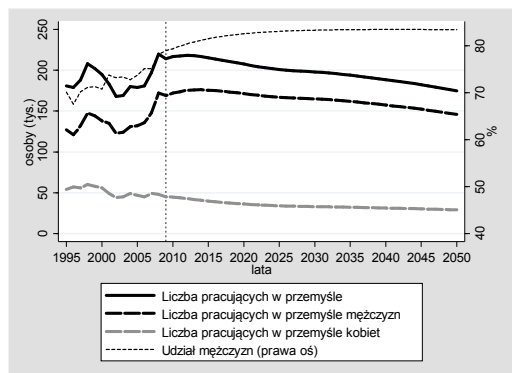
Liczba pracujących wg sektorów ekonomicznych w województwie lubelskim została przedstawiona na rysunku 4.7. W próbie zanotowano wzrost osób zatrudnionych w przemyśle do 214 000 osób oraz w usługach do 492 000 osób. W analogicznym okresie gwałtownej redukcji uległa liczba pracujących w rolnictwie, która zmniejszyła się z 427 000 do 276 000 osób. Z kolei w horyzoncie prognozy szacowany jest spadek pracujących we wszystkich sektorach ekonomicznych. Największą – 47-procentową redukcję przewiduje się w rolnictwie, gdzie w latach 2010–2050 liczba zatrudnionych zmniejszy się z 268 760 do poziomu 146 552 osób. Znacznie mniejsze spadki w porównaniu z sektorem rolniczym oczekiwane są w przemyśle i budownictwie – liczba pracujących spadnie z 216 872 do 174 764. Zgodnie z prognozami, systematycznie będzie maleć również liczba zatrudnionych w sektorze usług, osiągając poziom 425 807 osób w roku 2050. W pierwszych latach prognozy na wykresie 4.7. zaprezentowany jest nieznaczny wzrost w liczbie osób zatrudnionych w sektorze usług. W okresie historycznym najwięcej osób było zatrudnionych w rolnictwie, jednak w horyzoncie prognozy nastąpiło odwrócenie tendencji na korzyść sektora usług. Z kolei liczba pracujących w przemyśle i budownictwie

Rys. 4.7. Liczba pracujących według sektorów ekonomicznych w województwie lubelskim

w łącznej liczbie zatrudnionych w całym okresie objętym analizą kształtowała się na stabilnym poziomie 22%.

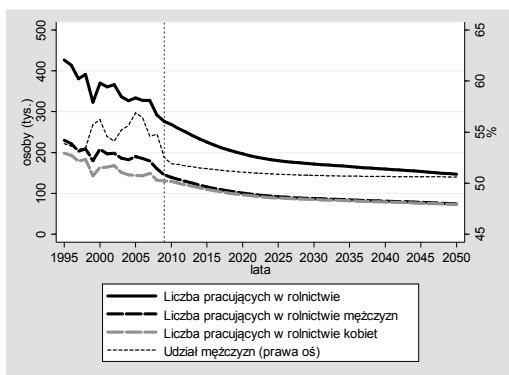
Rysunek 4.8. przedstawia prognozy liczby pracujących w przemyśle w podziale na płeć w województwie lubelskim. W przypadku obu płci w okresie historycznym wystąpiły liczne wahania, w wyniku których liczba pracujących kobiet spadła w 2009 roku do

Rys. 4.8. Liczba pracujących w przemyśle w podziale na płeć w województwie lubelskim

pracujących w przemyśle powinien w tym czasie wzrosnąć, osiągając wartość 84%. Szacuje się, że kolejne lata stanowiące horyzont prognozy będą wiązać się z kontynuacją trendu spadkowego wśród pracujących w przemyśle kobiet. W efekcie do końca okresu prognozy ich liczba ulegnie redukcji do poziomu 28 923 osób.

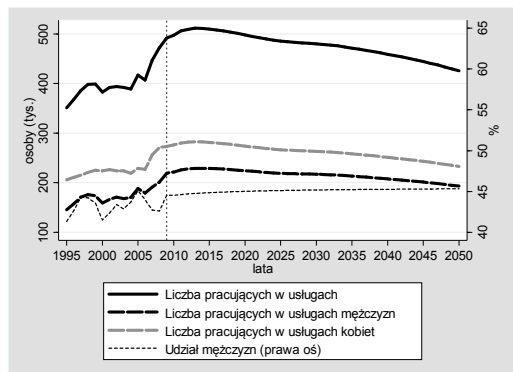
Sytuację dotyczącą liczby pracujących w rolnictwie w podziale na płeć na terenie województwa lubelskiego przedstawia rysunek 4.9. W całym okresie objętym badaniem widoczny jest trend spadkowy zarówno po stronie kobiet, jak i mężczyzn. Udział mężczyzn w całkowitej liczbie pracujących w rolnictwie w latach 2003–2009 spadł z 54 do 52%. W tym czasie liczba mężczyzn pracujących w rolnictwie spadła z 186 000 do 145 000 osób. W okresie objętym prognozą spodziewany jest dalszy spadek zatrudnienia mężczyzn w badanym sektorze. Zgodnie z prognozami, ich liczba będzie systematycznie maleć, osiągając poziom 74 160 osób w roku 2050. Udział tej grupy wśród pracujących w rolnictwie powinien w tym czasie nieznacznie spaść, osiągając wartość 51%. Zatrudnienie kobiet w 2009 roku obniżyło się względem roku 1995 z 198 000 do 130 000 osób. Szacuje się, że kolejne lata stanowiące horyzont prognozy będą wiązać się z kontynuacją trendu spadkowego, w związku z czym

Rys. 4.9. Liczba pracujących w rolnictwie w podziale na płeć w województwie lubelskim

do końca okresu prognozy liczba pracujących w rolnictwie kobiet ulegnie redukcji do poziomu 72 391 osób.

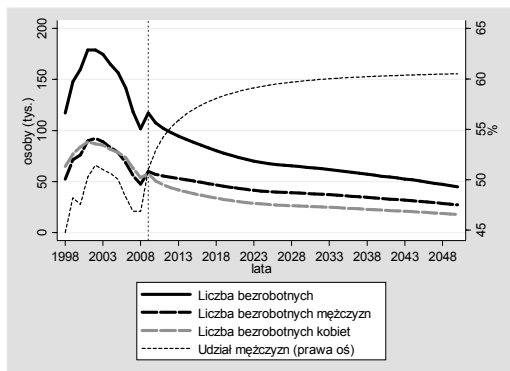
Rysunek 4.10. odzwierciedla prognozy liczby pracujących w usługach w podziale na płeć w województwie lubelskim. W przypadku obu płci w okresie historycznym

Rys. 4.10. Liczba pracujących w usługach w podziale na płeć w województwie lubelskim

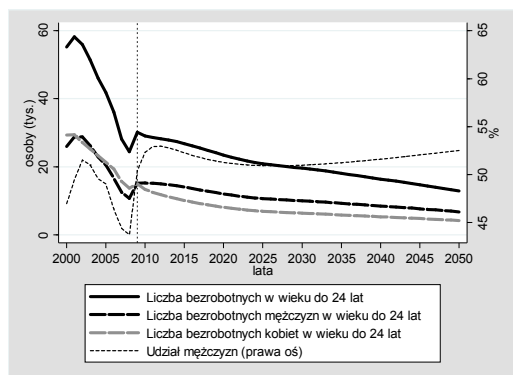
prognozy począwszy od 2015 roku, spodziewany jest spadek zatrudnienia zarówno mężczyzn, jak i kobiet w rozważanej branży. Zgodnie z prognozami, liczba mężczyzn będzie systematycznie maleć, osiągając poziom 193 012 osób w roku 2050. Udział tej grupy wśród pracujących ogółem w usługach powinien utrzymać się na poziomie 45%. Szacuje się, że kolejne lata stanowiące horyzont prognozy będą wiązać się z kontynuacją trendu spadkowego wśród pracujących w tej branży kobiet. W efekcie do końca okresu prognozy ich liczba ulegnie redukcji do poziomu 232 794 osób.

Prognozy liczby bezrobotnych w podziale na płeć w województwie lubelskim zostały zilustrowane na rysunku 4.11. W okresie historycznym przy coraz szybszym spadku liczby zarejestrowanych bezrobotnych w grupie objętej badaniem udział mężczyzn oscylował w granicach 45%–51%. W tym czasie liczba bezrobotnych mężczyzn pierwotnie rosła do 92 000, po czym tendencja uległa odwróceniu i w roku 2009 w województwie lubelskim było zarejestrowanych 59 778 bezrobotnych mężczyzn. W latach prognozy obserwować będzie można wzrost udziału mężczyzn do 60% w tej grupie. Bezrobotni mężczyźni w analizowanym regionie w 2050 roku będą stanowili 27 123 osoby. Liczba bezrobotnych kobiet w województwie lubelskim od 2002 roku wykazuje tendencję spadkową. W związku z tym szacuje się, że w 2050 roku osiągnie ona poziom 17 697 osób.

Rys. 4.11. Liczba bezrobotnych w podziale na płeć w województwie lubelskim

Rysunek 4.12. obrazuje prognozy liczby bezrobotnych w wieku do 24 lat, w podziale na płeć w województwie lubelskim. W okresie 2001–2008, przy rosnącym

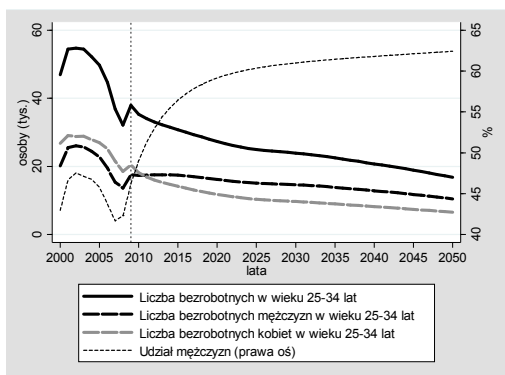

Rys. 4.12. Liczba bezrobotnych w wieku do 24 lat w podziale na płeć w województwie lubelskim

spadku liczby zarejestrowanych bezrobotnych w tej grupie wiekowej, udział mężczyzn oscylował od 44% do 51%. W tym czasie liczba bezrobotnych mężczyzn w tej grupie wiekowej zmalała z 29 421 do 13 717 osób. W 2009 roku nastąpił ponowny wzrost liczby mężczyzn w grupie bezrobotnych w wieku do 24 lat do 14 956 osób. Prognozy jednak wskazują, że opisany wzrost liczby bezrobotnych miał charakter jednorazowy. W perspektywie roku 2050, zamykającego okres prognozy, liczba bezrobotnych mężczyzn w tej grupie powinna

zmaleć do poziomu 60 743 osób przy ciągłym trendzie spadkowym na przestrzeni prognozy. We wskazanym okresie będzie można obserwować wzrost udziału mężczyzn w tej grupie wiekowej do 53%. Liczba bezrobotnych kobiet w wieku do 24 lat w badanym województwie, po wyraźnej tendencji spadkowej, jaka miała miejsce od 2001 roku – 29 421 osób, zanotowała jednoroczny wzrost z poziomu 13 717 osób w roku 2008 do 14 956 osób w 2009. W okresie objętym prognozą spodziewana jest kontynuacja tendencji spadkowej, w wyniku której liczba bezrobotnych kobiet w tej grupie wiekowej powinna obniżyć się do 4190 w 2050 roku.

Prognozy liczby bezrobotnych w wieku 25–34 lat w podziale na płeć w województwie lubelskim zostały zilustrowane na rysunku 4.13. W latach 2001–2008, gdy wzrastało tempo spadku liczby zarejestrowanych bezrobotnych w tej grupie wiekowej, udział mężczyzn oscylował w granicach 43%–46%. We wskazanym okresie liczba bezrobotnych mężczyzn w tej grupie wiekowej zmalała do 13 595. W 2009 roku wystąpił jednorazowy wzrost liczby mężczyzn w grupie bezrobotnych w wieku 25–34 lata do 17 530 osób. Kolejne lata będzie cechowała redukcja bezrobocia,

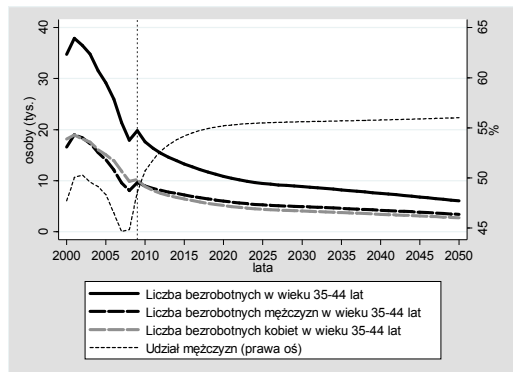

Rys. 4.13. Liczba bezrobotnych w wieku 25–34 lat w podziale na płeć w województwie lubelskim

w związku z którą liczba mężczyzn w danej grupie powinna zmaleć do poziomu 10 466. W tym czasie udział mężczyzn w tej grupie wiekowej wzrośnie do niemal 62%. Z kolei liczba bezrobotnych kobiet w wieku 25–34 lat, po wyraźnej tendencji spadkowej, jaka miała miejsce od 2001 roku, zanotowała jednoroczny wzrost z poziomu 18 541 osób

w roku 2008 do 20 417 w 2009. W okresie objętym prognozą spodziewana jest kontynuacja tendencji spadkowej aż do poziomu 6487 osób w 2050 roku.

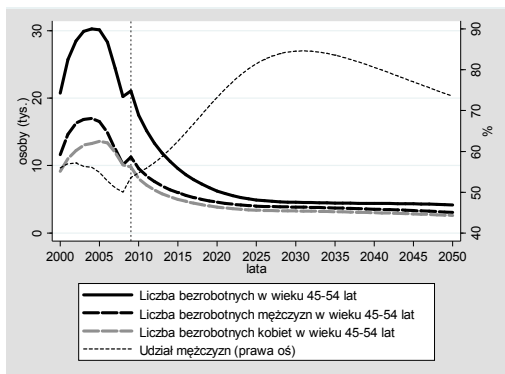
Sytuację bezrobotnych w wieku 35–44 lat w podziale na płeć w województwie lubelskim ilustruje rysunek 4.14. W latach 2001–2008 odnotowano silny spadek liczby

Rys. 4.14. Liczba bezrobotnych w wieku 35–44 lat w podziale na płeć w województwie lubelskim

ziomu 10 173 w roku 2009. W okresie objętym prognozą spodziewana jest kontynuacja tendencji spadkowej, ograniczająca liczbę bezrobotnych kobiet do 2716 w 2050 roku.

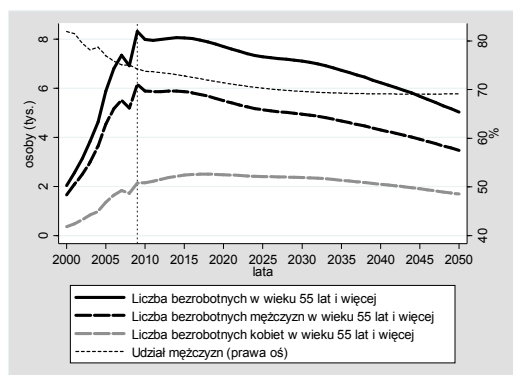
Prognozy liczby bezrobotnych w wieku 45–54 lat w podziale na płeć w województwie lubelskim zostały zilustrowane na rysunku 4.15. W okresie historycznym, gdy po wzroście liczby zarejestrowanych bezrobotnych w tej grupie wiekowej do 30 259 osób nastąpił spadek tej wartości, udział mężczyzn oscylował w granicach 50%–56%. We wskazanym okresie liczba bezrobotnych mężczyzn w tej grupie zmalała do 10 115 osób. W 2009 wystąpił jednorazowy wzrost liczby mężczyzn w grupie bezrobotnych w wieku 45–54 lata do 11 276 osób. Zgodnie z prognozą, kolejne lata będzie cechował spadek – liczba mężczyzn

Rys. 4.15. Liczba bezrobotnych w wieku 45–54 lat w podziale na płeć w województwie lubelskim

w danej grupie powinna zmaleć do poziomu 3066 osób. W tym czasie spodziewany jest wzrost ich udziału w tej grupie wiekowej do 85% w roku 2031 i ponowny jego spadek do 74% w perspektywie horyzontu czasowego prognozy. Z kolei liczba bezrobotnych kobiet w wieku 45–54 lat odznacza się trendem spadkowym występującym od roku 2005. W wyniku kontynuacji tendencji malejącej w okresie objętym prognozą bezrobocie wśród kobiet w rozważanej kategorii wiekowej w 2050 roku będzie dotyczyć 2611 osób.

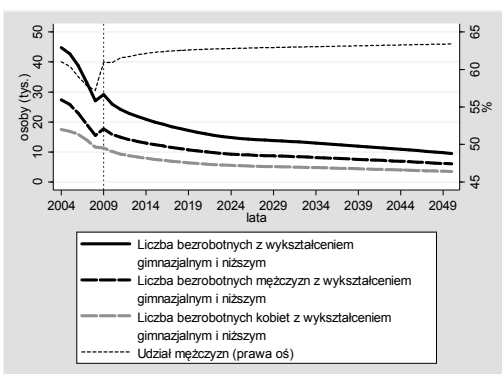
Rysunek 4.16 ukazuje prognozy liczby bezrobotnych w wieku 55 i więcej w podziale na płeć w województwie lubelskim. W przypadku obu płci w okresie historycznym wystąpił trend wzrostowy, który powinien utrzymać się aż do 2018 roku w przypadku kobiet oraz do 2009 w odniesieniu do mężczyzn. Liczba bezrobotnych kobiet powinna osiągnąć maksymalny poziom 2502 osób przed zmianą trendu wzrostowego, zaś liczba bezrobotnych mężczyzn z omawianej grupy wiekowej ukształtowała się na swoim najwyższym poziomie 6171 osób w roku 2009. Odsetek bezrobotnych mężczyzn w łącznej liczbie bezrobotnych z grupy 55 lat i więcej w okresie historycznym spadł z 82 do 74%, zaś

Rys. 4.16. Liczba bezrobotnych w wieku 55 lat i więcej w podziale na płeć w województwie lubelskim

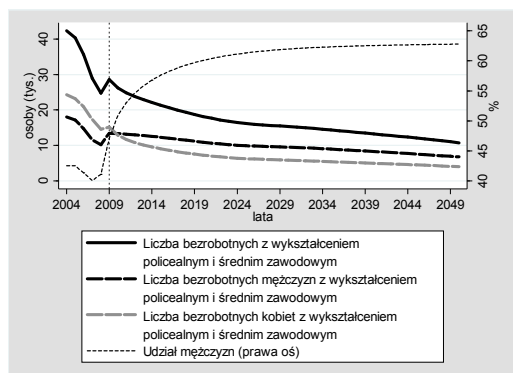
w latach prognozy szacowany jest spadek do 69%. Zgodnie z prognozami, liczba mężczyzn w latach 2010–2050 będzie systematycznie maleć, osiągając poziom 3476 w roku 2050. Szacuje się, że kolejne lata będą wiązać się z kontynuacją trendu spadkowego wśród bezrobotnych w tej branży kobiet. W efekcie do końca okresu prognozy ich liczba ulegnie redukcji do 1691 w 2050 roku.

Rysunek 4.17 przedstawia prognozy liczby bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i niższym w podziale na płeć w województwie lubelskim. Zarówno dane historyczne, jak i okres objęty prognozą wskazują na obecność trendu malejącego w badanej grupie. W okresie historycznym odnotowano spadek liczby mężczyzn w badanej grupie z poziomu 27 363 osób w 2004 do 17 742 w roku 2009. Liczba kobiet bezrobotnych z wykształceniem maksymalnie gimnazjalnym w analogicznym okresie zmalała z 17 467 do 11 357 osób. W okresie prognozy przy dalszym, nieco szybszym spadku liczby bezrobotnych z danym poziomem wykształcenia, udział mężczyzn będzie systematycznie rósł do poziomu około 64% w 2050 roku. Szacuje się, że w wyniku spadku liczby bezrobotnych mężczyzn z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym w perspektywie horyzontu czasowego prognozy liczba mężczyzn w badanej grupie wyniesie 6021 osób. Liczba kobiet w tym samym czasie powinna zmaleć do 3475.

Rys. 4.17. Liczba bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i niższym w podziale na płeć w województwie lubelskim

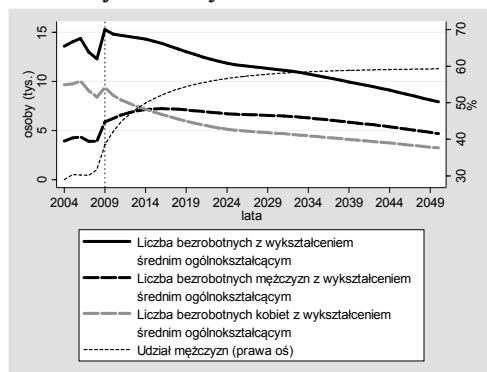
Sytuację bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim w podziale na płeć w województwie lubelskim4 ilustruje rysunek 1.18. W latach 2004–2008 odnoto-

Rys. 4.18. Liczba bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym w podziale na płeć w województwie lubelskim

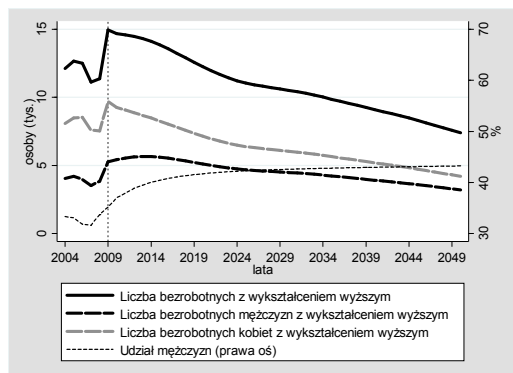
W okresie objętym prognozą spodziewana jest kontynuacja tendencji spadkowej, która ograniczy liczbę bezrobotnych kobiet do 4001 osób w 2050 roku.

Rysunek 4.19. obrazuje prognozy liczby bezrobotnych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym w podziale na płeć w województwie lubelskim. Od 2001 do 2008 w przypadku obu płci w omawianej grupie występowały liczne wahania. Wówczas udział mężczyzn oscylował w granicach 29%–39%. Prognozy jednak wskazują, że w kolejnych latach w grupie mężczyzn z wykształceniem średnim ogólnokształcącym wystąpi trend spadkowy, pomimo przejściowego wzrostu bezrobocia w tej grupie mężczyzn, jaki powinien zostać zanotowany do 7199 osób w roku 2017. W konsekwencji w roku 2050, zamykającym okres prognozy, liczba bezrobotnych mężczyzn w tej grupie powinna zmaleć do poziomu 4690 osób. We wskazanym czasie obserwować będzie można wzrost udziału mężczyzn w rozważanej grupie do 60%. Liczba bezrobotnych kobiet z wykształceniem średnim ogólnokształcącym w badanym województwie po fluktuacjach w okresie historycznym będzie, zgodnie z prognozą, systematycznie spadała w latach 2010–2050. W efekcie liczba bezrobotnych kobiet z wykształceniem średnim ogólnokształcącym w 2050 roku spadnie do 3221.

Rysunek 4.19. Liczba bezrobotnych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym w podziale na płeć w województwie lubelskim

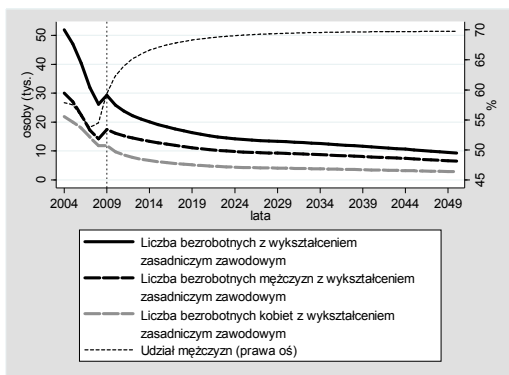
Prognozę liczby bezrobotnych z wykształceniem wyższym w podziale na płeć w województwie lubelskim obrazuje rysunek 4.20. W okresie historycznym, gdy zmniejszała się liczba zarejestrowanych bezrobotnych z wykształceniem wyższym,

Rys. 4.20. Liczba bezrobotnych z wykształceniem wyższym w podziale na płeć w województwie lubelskim

kobiet z wykształceniem wyższym również ulegała fluktuacjom w okresie historycznym oraz trendowi spadkowemu w okresie prognozy. W związku z tym bezrobocie wśród kobiet w rozważanej grupie wykształcenia w 2050 roku dotyczyć będzie 4197 osób.

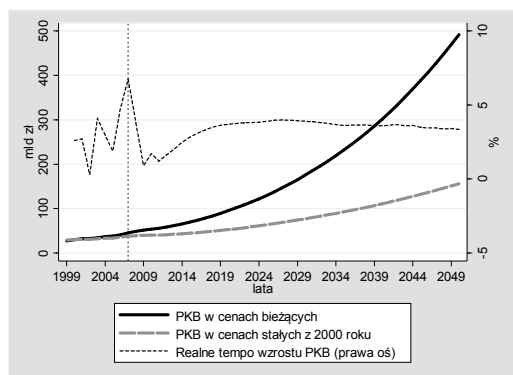
Prognozy liczby bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym, w podziale na płeć, w województwie lubelskim, zostały zilustrowane na rysunku 1.21. W okresie historycznym, gdy wzrastało tempo spadku liczby zarejestrowanych bezrobotnych w tej grupie, udział mężczyzn oscylował od 54% do 59%. We wskazanym okresie liczba bezrobotnych mężczyzn w tej grupie wykształcenia zmalała do 14 238 osób w 2008. Rok później wystąpił jednorazowy wzrost liczby mężczyzn w grupie bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym do 17 429 osób. Według szacunków, kolejne lata będzie cechowała redukcja, w związku z którą liczba mężczyzn w danej grupie powinna zmaleć do poziomu 6460 osób w 2050. Do końca okresu spodziewany jest wzrost ich udziału do 70% w kategorii bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Analogicznie do tendencji występujących po stronie płci męskiej kształtuje się liczba bezrobotnych kobiet z wykształceniem zasadniczym zawodowym, która z wyjątkiem jednorazowego wzrostu wykazuje trend spadkowy w pozostałych latach stanowiących hory-

Rys. 4.21. Liczba bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym w podziale na płeć w województwie lubelskim

zont badania. W związku z powyższymi zmianami, bezrobocie wśród kobiet w rozważanej kategorii w 2050 roku będzie dotyczyć 2800 osób.

Informacje na rysunku 4.22. przedstawiają kształtowanie się produktu krajowego brutto w województwie lubelskim. W latach 1999–2007 w Lubelskim można było zaobserwować systematyczny wzrost PKB w cenach bieżących z 27 360 mln do 45 361 mln zł.

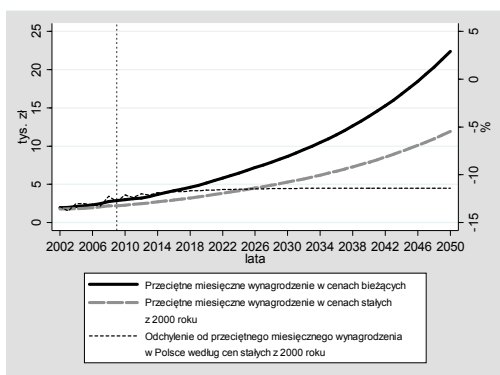
Rys. 4.22. Produkt krajowy brutto w województwie lubelskim

ku 2050. Szacuje się, że wartość produktu krajowego brutto w cenach z 2000 roku wzrosnie do 156 182 mln zł w 2050. W ujęciu nominalnym w analogicznym okresie nastąpi wzrost PKB do 492 007 mln zł.

Omawiając prognozy przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w województwie lubelskim zilustrowanego na rysunku 1.23. można zaobserwować stały

wzrost wspomnianej kategorii, zarówno w ujęciu nominalnym, jak i w cenach stałych z 2000 roku. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (w ujęciu nominalnym) z poziomu 1941 zł w roku 2002 wzrosło do 2891 zł (2009 rok). W tym czasie przeciętne miesięczne wynagrodzenia realne wzrosły z 1766 zł do 2188 zł. Po roku 2003 zmniejszyło się ujemne odchylenie wynagrodzeń realnych w analizowanym województwie lubelskim od przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w kraju z $-13,79\%$ do $-13,25\%$. W okresie objętym prognozą szacuje się stopniowe eliminowanie dysproporcji pomiędzy wynagrodzeniami osiąganymi w skali kraju oraz w województwie lubelskim do $-11,42\%$ w roku 2050. Oczekiwana tendencja wskazuje na poprawę warunków wynagradzania pracowników zatrudnionych w województwie lubelskim. Prognozy wskazują ponadto na wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia do 22 386 zł według cen bieżących oraz do 11 908 zł w ujęciu realnym, czyli w cenach stałych z 2000 roku.

Do roku 2007 wartość PKB w cenach realnych wzrosła do 37 727 mln zł. Realne tempo wzrostu PKB oscylowało od $0,28\%$ w 2000 roku do $6,74\%$ w roku 2007. W okresie prognozy początkowo oczekiwane jest spowolnienie tempa wzrostu PKB do $0,9\%$ w roku 2009, a następnie ponowne przyspieszenie do osiągnięcia wartości najwyższej w rozważanym okresie ($3,99\%$) w 2027 roku. W perspektywie długookresowej tempo wzrostu PKB w ujęciu realnym powinno stopniowo słabnąć do $3,35\%$ w ro-

Rys. 4.23. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w województwie lubelskim

W województwie lubelskim zauważalna jest względna równowaga udziału obu płci zarówno, jeśli chodzi o liczbę ludności, jaki i wielkość zarejestrowanego bezrobocia oraz liczbę ludności w poszczególnych funkcjonalnych grupach wiekowych. Największą reprezentację posiada grupa osób w wieku produkcyjnym, w której, podobnie jak w grupie w wieku przedprodukcyjnym, jest zbliżona liczba kobiet i mężczyzn w odróżnieniu od grupy w wieku poprodukcyjnym, w której przeważają kobiety. W okresie analizy następuje zmiana tendencji zatrudnienia w sektorach ekonomicznych, spada znaczenie rolnictwa, a wrasta sektora usług, zaś skala zatrudnienia w przemyśle oraz budownictwie utrzymuje się na stałym poziomie. Pozytywnym zjawiskiem jest spodziewany spadek liczby bezrobotnych zarówno w poszczególnych grupach wiekowych, jak i wśród osób o zróżnicowanym poziomie wykształcenia. O poprawie sytuacji gospodarczej województwa świadczy to, że prognozowanemu spadkowi liczby osób bezrobotnych będzie towarzyszył wzrost realnego PKB. Ponadto oczekiwane jest zmniejszenie dysproporcji w wynagrodzeniach pracowników w województwie lubelskim w stosunku do skali kraju.

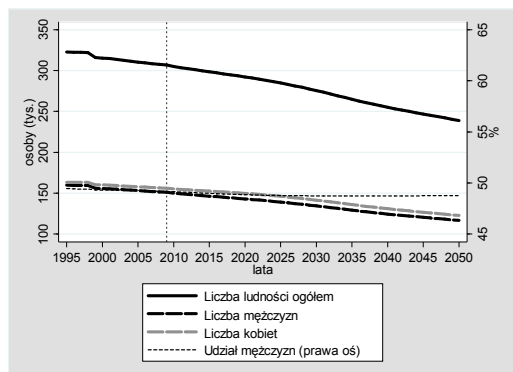
4.2. Podregion bialski⁸³

Podregion bialski położony jest w północno-wschodniej części województwa lubelskiego. Sąsiaduje z podregionem puławskim, lubelskim oraz chełmsko-zamojskim. W granicach podregionu bialskiego znajdują się 4 powiaty: bialski, radzyński, parczewski, włodawski. Podregion bialski zajmuje powierzchnię 5977 km². Obszar ten w większości stanowią tereny wiejskie, bowiem w skład podregionu wchodzi 37 gmin wiejskich, zaledwie 5 miejskich oraz 1 miejsko-wiejska. Spośród zamieszkujących podregion 307 035 osób 150 940 osób to mężczyźni, zaś 156 095 – kobiety.

Pracujący w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie stanowią 49% ogółu pracujących w podregionie. Znacznie mniej, bo tylko 15% pracujących zatrudnionych jest w przemyśle i budownictwie. Sektor usług (rynkowych i nierynkowych) skupia niecałe 36% wszystkich pracujących. Stopa bezrobocia rejestrowanego w badanym podregionie wynosi 15,1%.

⁸³ Wstępną charakterystykę podregionu bialskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące bezrobocia, podziału terytorialnego, ludności w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym wg płci za rok 2009, dane o liczbie pracujących łącznie z rolnictwem indywidualnym za rok 2008 [data dostępu: 26.10.2010].

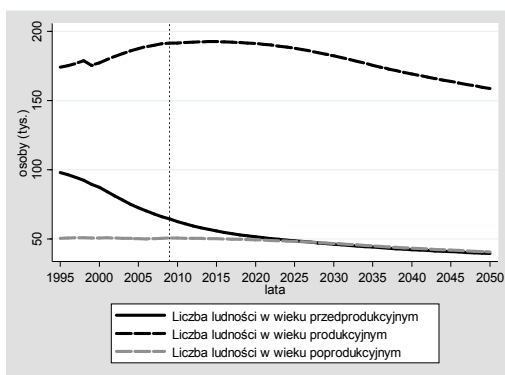
Rysunek 4.24. prezentuje prognozy liczby ludności w podziale na płeć w podregionie bialskim. Zarówno dane historyczne, jak i okres objęty prognozą wskazują na obecność trendu malejącego w liczbie ludności w analizowanej grupie. W latach 1995–2009, gdy łączna liczba osób zmalała z poziomu 322 762 do 307 035 osób. Mniejszą część tej grupy stanowili mężczyźni. Ich udział w całkowitej liczbie ludności

Rys. 4.24. Liczba ludności w podziale na płeć w podregionie bialskim

ludności powinien ustabilizować się na poziomie 49%. Szacuje się, że w wyniku spadku liczby mężczyzn w perspektywie horyzontu czasowego prognozy ich liczba w 2050 wyniesie 116 524 osoby. Z kolei liczba kobiet w podregionie bialskim w tym samym czasie powinna zmaleć o 21% i ukształtować się na poziomie 122 495.

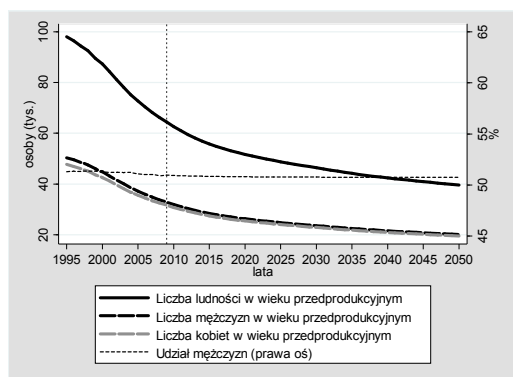
Prognozę liczby ludności w podziale na funkcjonalne grupy wiekowe na terenie podregionu bialskiego obrazuje rysunek 4.25. W okresie historycznym wystąpił 10-procentowy wzrost w grupie osób w wieku produkcyjnym (do poziomu 191 677 osób), zaś wśród osób w wieku poprodukcyjnym do 2008 występowała nieznaczna tendencja spadkowa. Liczba osób w najstarszej z funkcjonalnych grup wiekowych obniżyła się do 50 483 osób. W 2009 roku nastąpił jednorazowy wzrost liczby ludności w tej grupie do 50 868 osób. W perspektywie roku 2050, kończącego okres prognozy, spodziewany jest wyraźniejszy niż w okresie historycznym spadek liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w podregionie bialskim do 40 689 osób. W okresie historycznym zanotowano 34-procentowy spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym do poziomu 64 490 osób. Zmiany, które oczekiwane są w okresie prognozy w zakresie liczby ludności w podziale na funkcjonalne grupy wiekowe mogą wskazywać na proces starzenia się społeczeństwa. Świadczą o tym silne

Rys. 4.25. Liczba ludności w podziale na funkcjonalne grupy wiekowe w podregionie bialskim

tendencje spadkowe po stronie osób w wieku przedprodukcyjnym oraz trend malejący ludności w wieku produkcyjnym. W horyzoncie prognozy liczba osób w wieku produkcyjnym zmniejszyła się z 191 638 do 158 734 osób. Z kolei liczba osób w wieku przedprodukcyjnym będzie systematycznie maleć, osiągając poziom 39 596 w roku 2050.

Rysunek 4.26. ukazuje prognozy liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w podziale na płeć w podregionie bialskim. Zarówno dane historyczne, jak i okres obję-

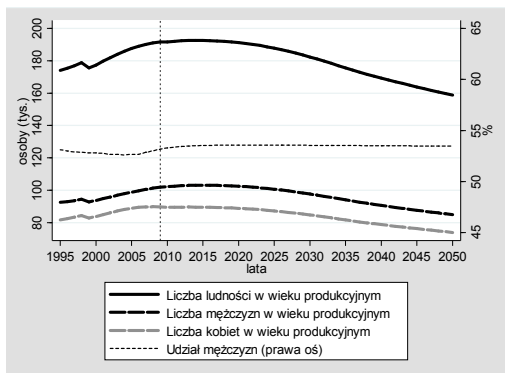

Rys. 4.26. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym w podziale na płeć w podregionie bialskim

ty prognozą wskazują na obecność trendu malejącego w badanej grupie. W okresie historycznym odnotowano spadek liczby mężczyzn w wieku przedprodukcyjnym z poziomu 50 322 osób w 1995 do 32 867 w roku 2009. Liczba kobiet w wieku przedprodukcyjnym w tym okresie zmalała z 47 762 do 31 623. W okresie prognozy przy dalszym, wolniejszym spadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym w badanym regionie udział mężczyzn ustabilizuje się na poziomie 51%. Szacuje się, że w wyniku spadku liczby mężczyzn w wieku przedprodukcyjnym w perspektywie

horyzontu czasowego prognozy liczba mężczyzn w badanej grupie wyniesie 20 095. Liczba kobiet w tym samym czasie powinna zmaleć do 19 501 osób.

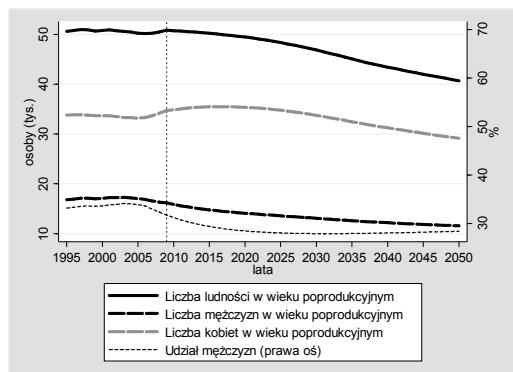
Kolejna prognoza dotyczy liczby ludności w wieku produkcyjnym w podziale na płeć w podregionie bialskim (rysunek 4.27.). Dane historyczne w przypadku obu płci wskazują na tendencję wzrostową, która w przypadku mężczyzn utrzyma się aż do 2015 roku. Z kolei w okresie prognozy widoczny jest trend malejący w liczbie mężczyzn i kobiet w wieku produkcyjnym. W okresie 1995–2006 udział mężczyzn w próbie nieznacznie spadł, po czym powrócił do wartości zbliżonej do wartości początkowej. Ich procentowy udział w łącznej liczbie ludności w wieku produkcyjnym oscylował wokół 53%. Natomiast liczba kobiet w wieku produkcyjnym zwiększyła się w rozważanym horyzoncie do 89 759 osób. W okresie prognozy od roku 2015 oczekiwany jest spadek liczby osób w wieku produkcyjnym w podregionie bialskim, lecz udział mężczyzn w tej grupie powinien kształtować się na poziomie z roku 2009. Oczekuje się, że w wyniku spadku liczby mężczyzn w wieku produkcyjnym w perspektywie horyzontu czasowego prognozy liczba męż-

Rys. 4.27. Liczba ludności w wieku produkcyjnym w podziale na płeć w podregionie bialskim

czyzn w badanej grupie wyniesie 84 858. Liczba kobiet w tym samym czasie powinna zmaleć do 73 875 osób.

Rysunek 4.28. przedstawia prognozy liczby ludności w wieku poprodukcyjnym według kryterium płci w podregionie bialskim. W latach 1995–2005 liczba kobiet

Rys. 4.28. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w podziale na płeć w podregionie bialskim

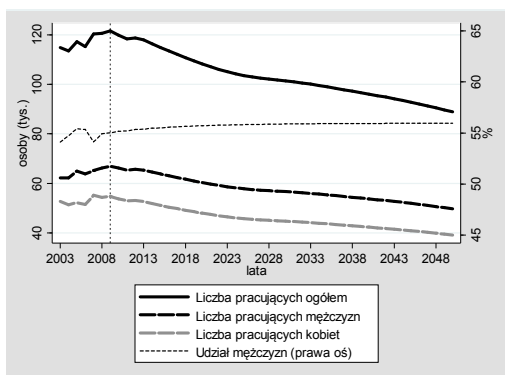
i mężczyzn była relatywnie stała, po czym od roku 2005 obserwowany był wzrost liczby kobiet w wieku poprodukcyjnym. Zgodnie z prognozą, liczba kobiet wykazuje tendencję wzrostową aż do 2017, kiedy to wyniesie 35 473 osoby. W kolejnych latach stanowiących horyzont prognozy trend ten przekształca się w systematyczny spadek. W latach 1995–2016 mniejszą część liczby ludności w wieku poprodukcyjnym stanowili mężczyźni, których udział wahał się w przedziale od 31% do 33%. W 2009 posiadali oni reprezentację 16 155 osób. W ostatnim

roku prognozy, w związku z redukcją liczby osób w wieku poprodukcyjnym w podregionie bialskim, liczba mężczyzn w wieku poprodukcyjnym w badanym obszarze wyniesie 11 570 osób. Z kolei liczba kobiet w analogicznym horyzoncie czasowym powinna zmaleć do 29 118 osób.

Prognozy liczby pracujących w podziale na płeć na terenie podregionu bialskiego zostały zaprezentowane na rysunku 4.29.

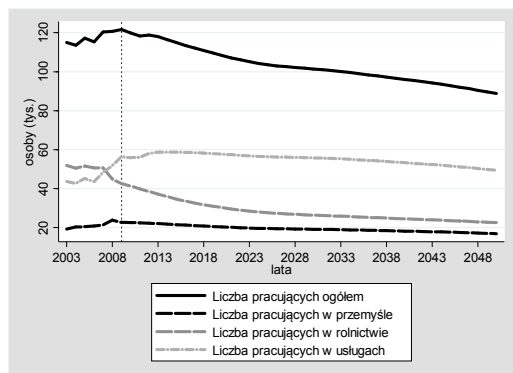
W okresie historycznym zauważalne były fluktuacje zarówno w grupie kobiet, jak i mężczyzn. W wyniku tych wahań liczba kobiet w tej grupie wzrosła z 52 730 do 54 702 osób w latach 2003–2009. Natomiast w analogicznym okresie po stronie mężczyzn zanotowano wzrost z 62 193 do 66 886 osób. Współczynnik maskulinizacji w grupie pracujących w okresie historycznym wzrósł o 1 p.p. W kolejnych latach stanowiących horyzont prognozy spodziewany jest spadek liczby pracujących zarówno w grupie kobiet, jak i mężczyzn.

Oczekuje się, że liczba tych drugich będzie systematycznie maleć, osiągając poziom 49 737 w roku 2050. Udział tej grupy wśród pracujących ogółem powinien w tym czasie nieznacznie wzrosnąć, osiągając wartość 55%. Zatrudnienie kobiet w 2050 roku obniżyło się do 39 148 osób.

Rys. 4.29. Liczba pracujących w podziale na płeć w podregionie bialskim

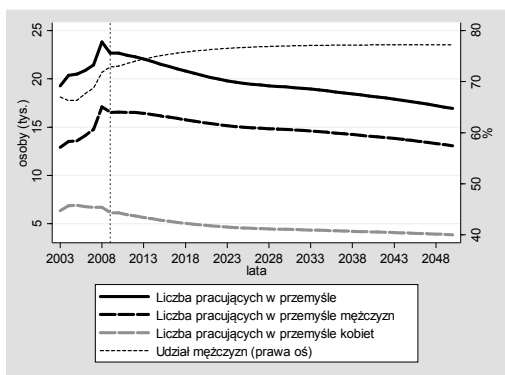
Liczba pracujących wg sektorów ekonomicznych w podregionie bialskim została zobrazowana na rysunku 4.30. Do roku 2009 zanotowano wzrost osób zatrudnionych

Rys. 4.30. Liczba pracujących według sektorów ekonomicznych w podregionie bialskim

W przemyśle do 22 684 osób oraz w usługach do 56 400 osób. W analogicznym okresie gwałtownej redukcji uległa liczba pracujących w rolnictwie, która zmniejszyła się z 51 949 osób do 42 503. Z kolei w horyzoncie prognozy szacowany jest spadek pracujących we wszystkich sektorach ekonomicznych z wyjątkiem sektora usług. Największą redukcję przewiduje się w rolnictwie, gdzie w latach 2010–2050 liczba zatrudnionych zmniejszy się z 41 382 do poziomu 22 543 osób. Znacznie mniejsze spadki w porównaniu z sektorem rolniczym oczekiwane są w przemyśle i budownictwie, gdzie liczba pracujących spadnie z 22 662 do 16 928 osób. Zgodnie z prognozami systematycznie będzie maleć również liczba zatrudnionych w sektorze usług, osiągając poziom 49 412 osób w roku 2050. W okresie historycznym najwięcej osób było zatrudnionych w rolnictwie, jednak w horyzoncie prognozy nastąpiło odwrócenie tendencji na korzyść sektora usług. Z kolei liczba pracujących w przemyśle i budownictwie w łącznej liczbie zatrudnionych w całym okresie objętym analizą kształtowała się na stabilnym poziomie 19%.

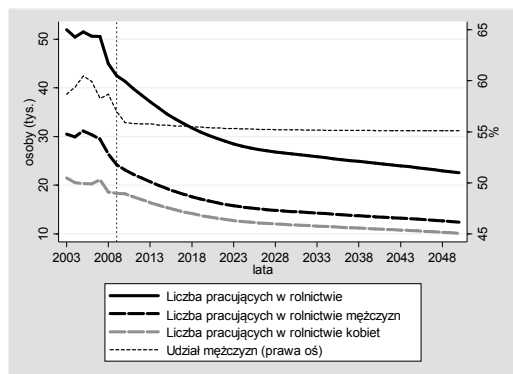
Rysunek 4.31. przedstawia prognozę liczby pracujących w przemyśle w podziale na płeć w podregionie bialskim. W przypadku pracujących kobiet w okresie historycznym wystąpiły wahania, w wyniku których liczba ta spadła w 2009 roku do poziomu 6148 osób z 6355 w 2003. Z kolei w grupie mężczyzn w analogicznym okresie zanotowano wzrost z 12 917 do 16 536 osób. Odsetek mężczyzn pracujących w przemyśle w łącznej liczbie zatrudnionych w latach 2003–2009 wzrósł z 67% do 73%. W okresie objętym prognozą spodziewany jest spadek zatrudnienia zarówno mężczyzn, jak i kobiet w przemyśle. Zgodnie z prognozami, liczba mężczyzn będzie systematycznie maleć, osiągając poziom 13 072 w roku 2050. Udział tej grupy wśród pracujących w przemyśle powinien w tym czasie wzrosnąć, osiągając wartość 77% w ostatnim roku prognozy. Szacuje się, że kolejne lata stanowiące horyzont prognozy będą wiązać się z kontynuacją trendu spadkowego wśród

Rys. 4.31. Liczba pracujących w przemyśle w podziale na płeć w podregionie bialskim

pracujących w przemyśle kobiet. W efekcie do końca okresu prognozy ich liczba ulegnie redukcji do poziomu 3 856 osób.

Sytuację dotyczącą liczby pracujących w rolnictwie w podziale na płeć na terenie podregionu bialskiego przedstawia rysunek 4.32. W całym okresie objętym badaniem

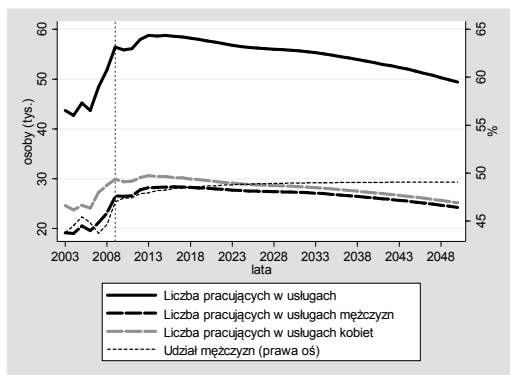
Rys. 4.32. Liczba pracujących w rolnictwie w podziale na płeć w podregionie bialskim

w rolnictwie powinien w tym czasie nieznacznie spaść, osiągając wartość około 55%. Zatrudnienie kobiet w 2009 roku obniżyło się względem roku 2003 z 21 460 osób do 18 297. Szacuje się, że kolejne lata stanowiące horyzont prognozy będą wiązać się z kontynuacją trendu spadkowego, w związku z czym do końca okresu prognozy liczba pracujących w rolnictwie kobiet ulegnie redukcji do poziomu 10 122 osób.

Rysunek 4.33. przedstawia prognozy liczby pracujących w usługach w podziale na płeć w podregionie bialskim. W przypadku obu płci w okresie historycznym wystąpiły liczne wahania, w wyniku których

liczba pracujących kobiet i mężczyzn wzrastała aż do 2014 roku. Liczba tych kobiet począwszy od początku okresu badania zwiększyła się do 30 401 w roku 2014, zaś liczba pracujących w usługach mężczyzn ukształtowała się na poziomie 28 265. Odsetek mężczyzn pracujących w sektorze usługowym w łącznej liczbie zatrudnionych w latach 2003–2014 wzrósł z 44% do 47%.

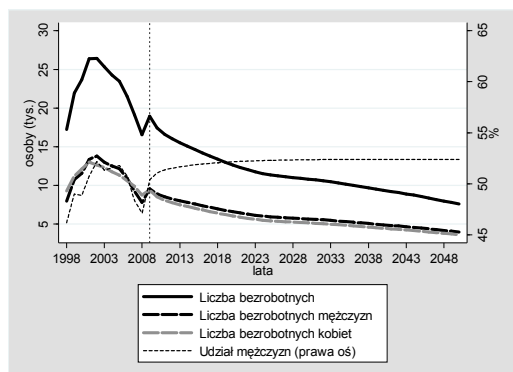
W próbie widoczna jest wyraźna tendencja do wzrostu liczby pracujących w usługach. Tendencja ta, zgodnie z uzyskanymi prognozami, będzie kontynuowana do roku 2014. W kolejnych latach prognozy, począwszy od 2015, spodziewany jest spadek zatrudnienia zarówno mężczyzn, jak i kobiet. Liczba mężczyzn będzie systematycznie maleć, osiągając poziom 24 244 osób w roku 2050. Udział tej grupy wśród pracujących ogółem w usługach powinien utrzymać się na poziomie 49%. Szacuje się, że kolejne

Rys. 4.33. Liczba pracujących w usługach w podziale na płeć w podregionie bialskim

lata stanowiące horyzont prognozy będą wiązać się z kontynuacją trendu spadkowego wśród pracujących w tej branży kobiet. W efekcie do końca okresu prognozy ich liczba ulegnie redukcji do 25 168 osób w 2050 roku.

Prognozy liczby bezrobotnych w podziale na płeć w podregionie bialskim zilustrowano na rysunku 4.34. W okresie historycznym udział mężczyzn w liczbie zarejestrowanych bezrobotnych oscylował

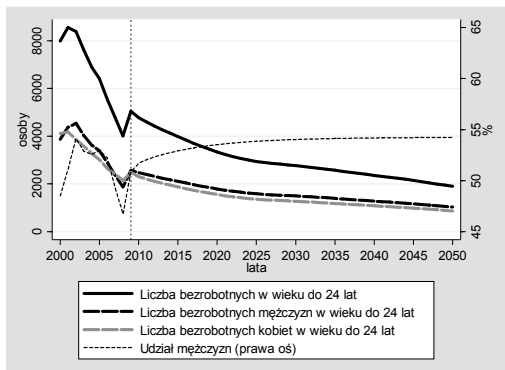

Rys. 4.34. Liczba bezrobotnych w podziale na płeć w podregionie bialskim

Sytuację wśród liczby bezrobotnych w wieku do 24 lat w podziale na płeć w podregionie bialskim prezentuje rysunek 4.35. W okresie 2001–2008 obserwuje się redukcję liczby zarejestrowanych bezrobotnych w tej grupie wiekowej, zaś udział mężczyzn oscylował w okolicach 48%–51%.

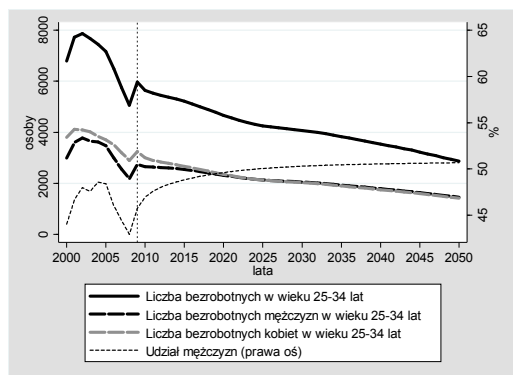
W 2009 roku po okresie spadku nastąpił ponowny wzrost liczby mężczyzn w grupie bezrobotnych w wieku do 24 lat do 2565 osób. Prognozy jednak wskazują, że wzrost liczby bezrobotnych w tym czasie miał charakter jednorazowy. W perspektywie roku 2050, zamykającego okres prognozy, liczba bezrobotnych mężczyzn w tej grupie powinna zmaleć do poziomu 1029 osób. W okresie objętym prognozą spodziewany jest wzrost udziału mężczyzn w badanej grupie bezrobotnych do 54%. Liczba bezrobotnych kobiet w wieku do 24 lat w podregionie bialskim po tendencji spadkowej, która trwała do 2008 roku, wyniosła 2136 osób. Następnie miał miejsce jednoroczny wzrost do poziomu 2480 osób w roku 2009. W okresie objętym prognozą spodziewany jest dalszy ciąg tendencji spadkowej, w wyniku której liczba bezrobotnych kobiet w tej grupie wiekowej powinna obniżyć się do 868 osób w 2050.

strowanych bezrobotnych oscylował w okolicach 50%. Liczbę tę początkowo charakteryzowała tendencja wzrostowa, a następnie spadkowa sięgająca w roku 2009 poziomu 9556 osób. Bezrobotni mężczyźni w analizowanym regionie w 2050 roku będą stanowili 3986 osób. Liczba bezrobotnych kobiet w podregionie bialskim gwałtownie rośnie w latach 1998–2002, by następnie wykazywać tendencję spadkową. W związku z tym szacuje się, że w 2050 roku osiągnie ona poziom 3621 osób.

Rys. 4.35. Liczba bezrobotnych w wieku do 24 lat w podziale na płeć w podregionie bialskim

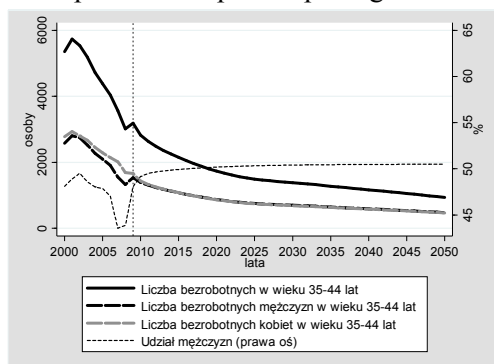
Prognozy liczby bezrobotnych w wieku 25–34 lat w podziale na płeć w podregionie bialskim zilustrowano na rysunku 4.36. Podobnie jak w przypadku innych

Rys. 4.36. Liczba bezrobotnych w wieku 25–34 lat w podziale na płeć w podregionie bialskim

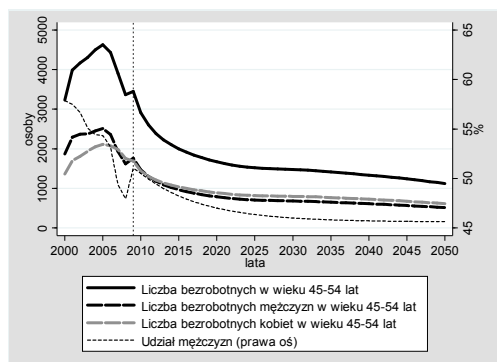
leć do poziomu 1451 osób. Spadkowi liczby bezrobotnych będzie towarzyszył wzrost udziału mężczyzn do 51% w perspektywie roku 2050, zamykającego okres prognozy. Liczba bezrobotnych kobiet w wieku 25–34 lat po okresie spadku, który trwał od roku 2001, wzrosła ponownie od 2890 osób w 2008 do 3242 w 2009. W okresie objętym prognozą spodziewana jest kontynuacja tendencji spadkowej aż do 1412 osób w 2050 roku.

Sytuację bezrobotnych w wieku 35–44 lat w podziale na płeć w podregionie bialskim ilustruje rysunek 4.37. W latach 2001–2008 odnotowano typową dla bezrobocia malejącą tendencję liczby zarejestrowanych bezrobotnych w tej grupie wiekowej. W tym czasie liczba bezrobotnych mężczyzn w tej grupie wiekowej zmalała do 1 322 osób w 2008. Podobnie jak w przypadku innych grup wiekowych, tak i w tej w 2009 roku miał miejsce wzrost liczby mężczyzn wśród bezrobotnych do 1533 osób. Liczba bezrobotnych mężczyzn w kolejnych latach będzie spadała aż do 472 osób w 2050, zaś ich udział w tej grupie wiekowej wzrośnie do ponad 50%, podczas gdy w okresie historycznym oscylował wokół 48%. Liczba bezrobotnych kobiet w wieku 35–44 lat w całym okresie objętym analizą, zarówno historycznym, jak i prognozy, będzie wykazywała tendencję spadkową. Od 2000 do 2009 ich liczba spadła do poziomu 1656. W okresie objętym prognozą spodziewana jest kontynuacja tendencji spadkowej, ograniczająca liczbę bezrobotnych kobiet do 462 w 2050 roku.

Rys. 4.37. Liczba bezrobotnych w wieku 35–44 lat w podziale na płeć w podregionie bialskim

Prognozy liczby bezrobotnych w wieku 45–54 lat w podziale na płeć dotyczące podregionu bialskiego przedstawia rysunek 4.38. W okresie historycznym początkowo

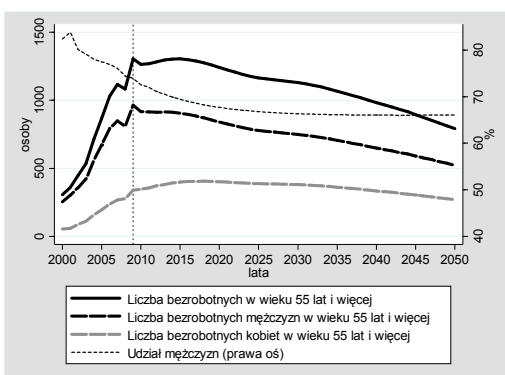

Rys. 4.38. Liczba bezrobotnych w wieku 45–54 lat w podziale na płeć w podregionie bialskim

liczba mężczyzn w danej grupie powinna zmaleć do poziomu 511 osób do końca predykcji. Udział mężczyzn w tej grupie wiekowej bezrobotnych powinien w okresie prognozy maleć do 46 % w roku 2050. Liczba bezrobotnych kobiet w wieku 45–54 lat również w latach 2000–2005 odznacza się trendem rosnącym do poziomu 2114. W kolejnych latach nastąpił ponowny spadek ich liczby w podregionie bialskim do 1690. Okres prognozy będzie czasem kontynuacji spadku liczby bezrobotnych kobiet –bezrobocie wśród kobiet w rozważanej kategorii wiekowej w 2050 roku dotyczyć będzie 609 osób.

Rysunek 4.39. ukazuje prognozy liczby bezrobotnych w wieku 55 i więcej w podziale na płeć na obszarze podregionu bialskim. W przypadku obu płci w okresie historycznym wystąpił trend wzrostowy, który powinien utrzymywać się do 2018 roku w przypadku kobiet do 405 osób wobec 340 bezrobotnych kobiet w tej grupie wiekowej w roku 2009. Liczba bezrobotnych mężczyzn swój najwyższy poziom w całym badanym okresie osiągnęła w 2009 roku – 965 osób. Odsetek bezrobotnych mężczyzn w łącznej liczbie bezrobotnych z grupy 55 lat i więcej w okresie historycznym spadł z 82% do 74%, zaś w latach prognozy szacowany jest jego dalszy spadek do 66%. Liczba mężczyzn w latach 2010–2050 będzie systematycznie maleć, osiągając poziom 522 osób w roku 2050. Szacuje się, że lata po roku 2018 będą wiązać się z trendem spadkowym wśród bezrobotnych kobiet w wieku 55 lat i więcej. Do

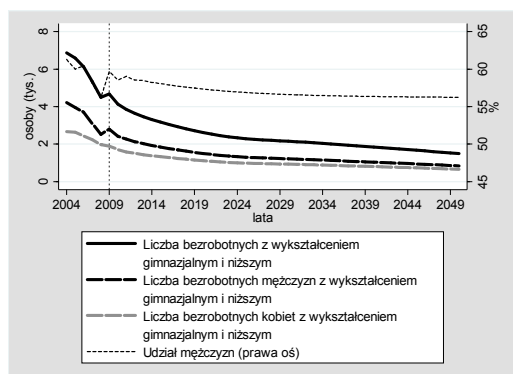
mał miejsce wzrost poziomu bezrobocia w badanej grupie z 3230 osób w roku 2000 do 4629 w 2005. Od 2006 roku rozpoczęły się spadki liczby bezrobotnych do 3451 w 2009. W okresie próby nastąpił spadek udziału mężczyzn w tej grupie bezrobotnych z 58% do 51%. We wskazanym okresie liczba bezrobotnych mężczyzn w tej grupie wiekowej zmalała do 1616 osób. W 2009 wystąpił jednorazowy wzrost liczby mężczyzn w grupie bezrobotnych w wieku 45–54 do 1761 osób. Kolejne lata będzie cechował w dalszym ciągu trend malejący, w związku z którym

Rys. 4.39. Liczba bezrobotnych w wieku 55 lat i więcej w podziale na płeć w podregionie bialskim

końca okresu prognozy ich liczba na terenie podregionu bialskiego ulegnie redukcji do 268 w 2050.

Rysunek 4.40. przedstawia prognozy liczby bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i niższym w podziale na płeć w podregionie bialskim. Zarówno dane historyczne, jak i okres objęty prognozą wska-

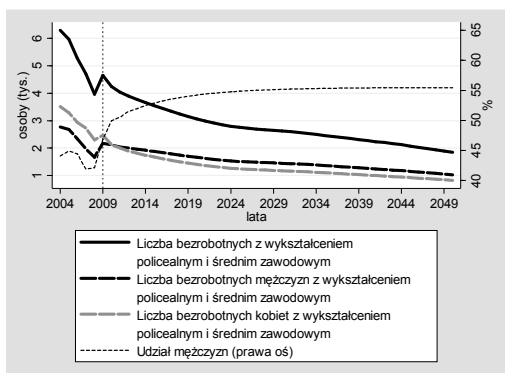

Rys. 4.40. Liczba bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i niższym w podziale na płeć w podregionie bialskim

czyn z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym na terenie podregionu bialskiego w perspektywie horyzontu czasowego prognozy liczba mężczyzn w badanej grupie wyniesie 847. Liczba kobiet w tym samym czasie powinna zmaleć do 639 osób.

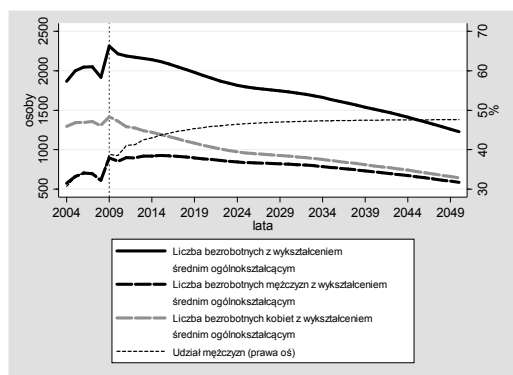
Sytuację bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim w podziale na płeć w podregionie bialskim ilustruje rysunek 4.41. W latach 2004–2008 odnotowano

silną redukcję liczby zarejestrowanych bezrobotnych w badanej grupie. W tym czasie liczba bezrobotnych mężczyzn w tej grupie wiekowej zmalała do 1672 w roku 2008. W następnym roku nastąpił jednorazowy wzrost liczby mężczyzn w tej grupie do 2177 osób. Liczba bezrobotnych mężczyzn w kolejnych latach będzie spadała aż do 1036 osób w 2050, zaś ich udział w badanej grupie wiekowej po systematycznym wzroście w latach 2010–2050 wyniesie w ostatnim roku prognozy 56%. Liczba bezrobotnych kobiet z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym w podregionie bialskim, po spadku w latach 2001–2008 do 2298, wzrosła do poziomu 2471 osób w roku 2009. W okresie objętym prognozą spodziewana jest kontynuacja tendencji spadkowej, która ograniczy liczbę bezrobotnych kobiet w omawianym podregionie do 807 osób w 2050 roku.

Rys. 4.41. Liczba bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym w podziale na płeć w podregionie bialskim

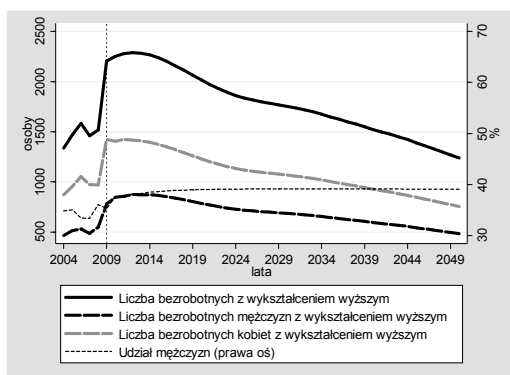
Rysunek 4.42. obrazuje prognozy liczby bezrobotnych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym w podziale na płeć w podregionie bialskim. W okresie 2004–2009

Rys. 4.42. Liczba bezrobotnych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym w podziale na płeć w podregionie bialskim

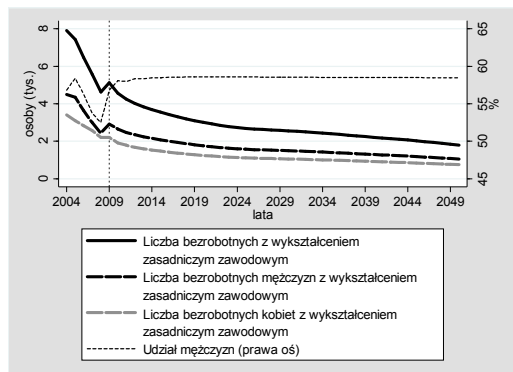
robotnych kobiet z analogicznym wykształceniem w badanym województwie po fluktuacjach w okresie historycznym w kolejnych latach będzie odnotowywać kolejne spadki. W efekcie liczba bezrobotnych kobiet z wykształceniem średnim ogólnokształcącym zmniejszy się do 630 osób w ostatnim roku prognozy.

Prognozę liczby bezrobotnych z wykształceniem wyższym w podziale na płeć w podregionie bialskim obrazuje rysunek 4.43. W okresie historycznym występowały liczne wahania liczby zarejestrowanych bezrobotnych z analizowanym poziomem wykształcenia. Po gwałtownych wzrostach zarówno liczby kobiet, jak i mężczyzn, jakie miały miejsce w tej kategorii w latach 2008–2009 i poziom wzrósł ostatecznie na koniec okresu próby do odpowiednio 1426 i 778 osób. Trend wzrostowy liczby bezrobotnych w tej kategorii powinien utrzymywać się do 2015 roku dla kobiet, kiedy ich liczba wyniesie 1349 osób oraz do 2016 roku dla mężczyzn – 853 osoby. Kolejne lata prognozy będzie cechowała redukcja liczby bezrobotnych, w związku z którą liczba mężczyzn w danej grupie powinna zmaleć do poziomu 484 osób, a jednocześnie ich udział w grupie wzrośnie do 40%. Liczba bezrobotnych kobiet z wykształceniem wyższym w 2050 roku wyniesie 754 osoby.

Rys. 4.43. Liczba bezrobotnych z wykształceniem wyższym w podziale na płeć w podregionie bialskim

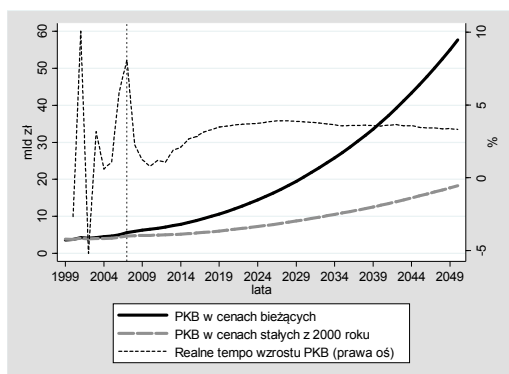
Szacunki liczby bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym w podziale na płeć w podregionie białskim zilustrowano na rysunku 4.44. W okresie historycznym, gdy wzrastało tempo spadku liczby zarejestrowanych bezrobotnych w tej grupie, udział mężczyzn oscylował w granicach 53%–58%, wynosząc w 2009 roku 57%. We wskazanym okresie liczba bezrobotnych mężczyzn w tej grupie wiekowej zmalała do 2434 osób w 2008. Rok później wystąpił jednorazowy wzrost liczby mężczyzn w grupie bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym do 2907. Kolejne lata będzie cechowała systematyczna redukcja liczby zarejestrowanych bezrobotnych, w związku z którą liczba mężczyzn w danej grupie powinna zmaleć do poziomu 1053 osób w 2050, zaś ich udział badanej grupie powinien wtedy wynieść 59%. Analogicznie do tendencji

Rys. 4.44. Liczba bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym w podziale na płeć w podregionie białskim

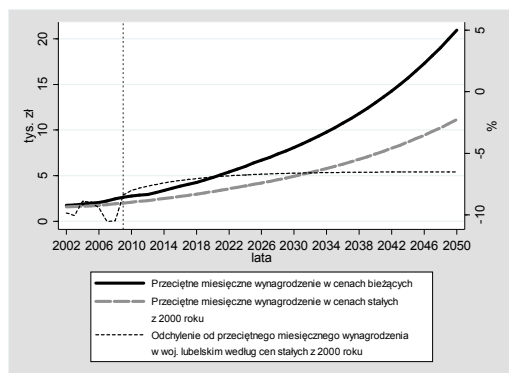
występujących po stronie płci męskiej kształtuje się liczba bezrobotnych kobiet z wykształceniem wyższym, która z wyjątkiem jednorazowego wzrostu wykazuje trend spadkowy w pozostałych latach stanowiących horyzont badania. W związku z tym bezrobocie wśród kobiet w rozważanej kategorii w 2050 roku dotyczyć będzie 748 osób.

Rysunek 4.45. przedstawia zmiany oraz kierunek kształtowania się produktu krajowego brutto w podregionie białskim. W latach 1999–2009 można było zaobserwować systematyczny wzrost produktu krajowego brutto w cenach bieżących z poziomu 3 590 mln zł do 6 269 mln zł w 2009. Do 2009 roku wartość PKB w cenach stałych z roku 2000 wzrosła do 4 842 mln zł. Realne tempo wzrostu PKB ulegało silnym wahaniom i oscylowało w granicach od –5,2% w 2002 do 10,1% w roku 2001, osiągając w ostatnim roku próby (2008) poziom 2,3%. W okresie prognozy początkowo oczekiwany jest spadek tempa wzrostu PKB do 0,8% w roku 2010, a następnie ponowny jego wzrost aż do osiągnięcia wartości najwyższej w rozważanym okresie (3,92%) w 2027 roku. W perspektywie długookresowej tempo wzrostu PKB w ujęciu realnym powinno stopniowo nieznacznie słabnąć aż do poziomu 3,32% w 2050. Szacuje się, że wartość produktu krajowego brutto w cenach z 2000 roku wzrośnie do 18 302 mln zł w 2050 roku, zaś według cen bieżących wyniesie wtedy 57 654.

Rys. 4.45. Produkt krajowy brutto w podregionie białskim

Analizując prognozy przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w podregionie bialskim zilustrowane na rysunku 4.46. można zaobserwować stały wzrost

Rys. 4.46. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w podregionie bialskim

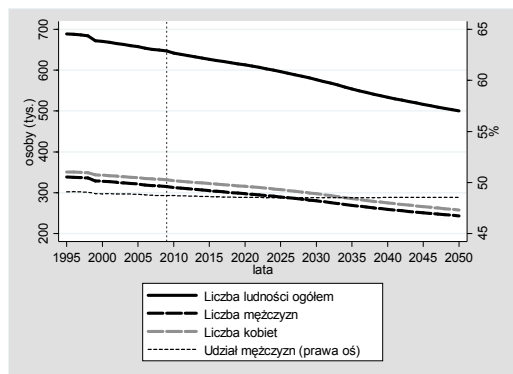
objętym prognozą szacuje się stopniowe eliminowanie dysproporcji pomiędzy wynagrodzeniami osiąganymi w skali województwa lubelskiego oraz danego podregionu do -6,5% w roku 2050. Oczekiwana tendencja wskazuje na poprawę warunków wynagradzania pracowników zatrudnionych w podregionie bialskim. Prognozy wskazują ponadto na wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia do 20 929 zł według cen bieżących oraz do 11 133 zł w ujęciu realnym.

4.3. Podregion chełmsko-zamojski⁸⁴

Podregion chełmsko-zamojski położony jest na terenie województwa lubelskiego. Zajmuje powierzchnię 5 633 km². W granicach podregionu znajduje się 6 powiatów: chełmski, krasnostawski, zamojski, hrubieszowski, tomaszowski, biłgorajski. Na danym obszarze można wyróżnić 77 gmin, w tym: 63 wiejskie, 7 miejskich oraz 7 miejsko-wiejskich, co wskazuje na dominację terenów wiejskich w podregionie chełmsko--zamojskim. Pracujący w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie stanowią 53% ogółu pracujących w podregionie. Znacznie mniej, bo tylko 15% pracujących zatrudnionych jest w przemyśle i budownictwie. Sektor usług (rynkowych i nierynkowych) skupia niecałe 32% wszystkich pracujących. Stopa bezrobocia rejestrowanego w badanym podregionie wynosi 13,5%.

⁸⁴ Wstępną charakterystykę podregionu puławskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące bezrobocia i podziału terytorialnego za rok 2009, dane o liczbie pracujących łącznie z rolnictwem indywidualnym za rok 2008 [data dostępu: 26.10.2010].

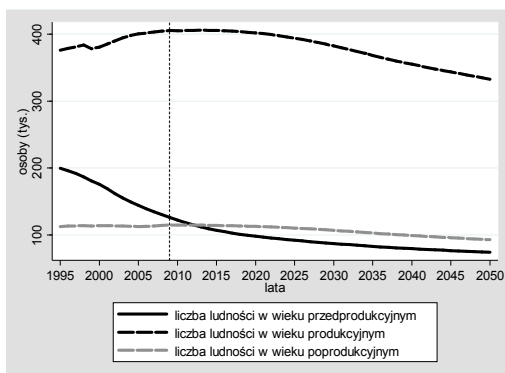
Rysunek 4.47. prezentuje prognozy liczby ludności w podziale na płeć w podregionie chełmsko-zamojskim. Zarówno dane historyczne, jak i okres objęty prognozą wskazują na obecność trendu malejącego w liczbie ludności w analizowanej grupie. W latach

Rys. 4.47. Liczba ludności w podziale na płeć w podregionie chełmsko-zamojskim

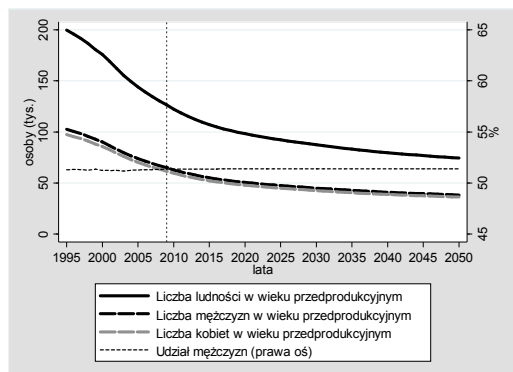
1995–2009, gdy łączna liczba osób zmalała z poziomu 688 768 do 646 919 osób, mniejszą część tej grupy stanowili mężczyźni. Ich udział w całkowitej liczbie ludności w omawianym podregionie wynosił 49%. W tym samym czasie odnotowano spadek liczby kobiet z 350 658 osób w 1995 do 331 740 osób w roku 2009. Oczekiwane jest dalsze zmniejszenie liczby ludności w analizowanym podregionie zarówno w grupie mężczyzn, jak i kobiet. Ponadto oczekuje się, że udział mężczyzn w łącznej liczbie ludności powinien ustabilizować się na poziomie 49% z roku 2009. Szacuje się, że w wyniku spadku liczby mężczyzn w perspektywie horyzontu czasowego prognozy (2010–2050), ich liczba w 2050 roku wyniesie 242 823. Liczba kobiet zamieszkujących podregion w okresie predykcji powinna również zmaleć i ukształtować się na poziomie 257 332 osób.

Prognozę liczby ludności w podziale na funkcjonalne grupy wiekowe na terenie podregionu chełmsko-zamojskiego przedstawia rysunek 4.48. W okresie historycznym wzrost wystąpił zarówno w grupie osób w wieku produkcyjnym (do poziomu 405 456), jak i poprodukcyjnym (do 115 000 osób). W tym samym okresie zanotowano spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym do poziomu 126 463. W latach prognozy liczba osób w wieku produkcyjnym zmniejszyła się z 404 912 do 332 802 osób, choć do roku 2013 spodziewany jest jej przejściowy niewielki wzrost do 405 788. Z kolei liczba osób w wieku przedprodukcyjnym będzie systematycznie maleć, osiągając poziom 74 305 osób w roku 2050. Oczekuje się, że kolejne lata prognozy, począwszy od 2011 roku, będą wiązać się z kontynuacją trendu spadkowego liczby osób w wieku poprodukcyjnym. W efekcie do końca okresu prognozy ich liczba ulegnie redukcji do poziomu 93 047 osób.

Rys. 4.48. Liczba ludności w podziale na funkcjonalne grupy wiekowe w podregionie chełmsko-zamojskim

Rysunek 4.49. przedstawia prognozy liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w podziale na płeć w podregionie chełmsko-zamojskim. Dane historyczne, jak i okres objęty prognozą wskazują na obecność trendu malejącego w badanej grupie.

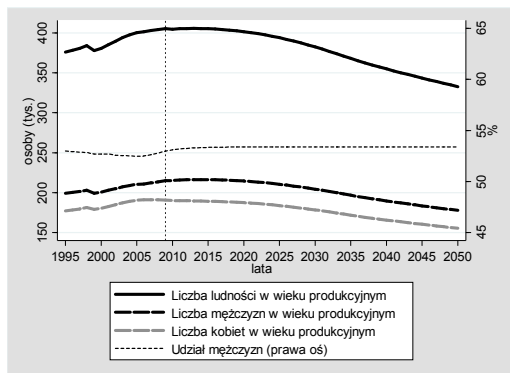

Rys. 4.49. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym w podziale na płeć w podregionie chełmsko-zamojskim

W okresie historycznym odnotowano spadek liczby mężczyzn w wieku przedprodukcyjnym z poziomu 102 506 osób w 1995 do 64 946 osób w roku 2009. Liczba kobiet w wieku przedprodukcyjnym w analogicznym okresie zmalała z 97 371 do 61 517 osób. W okresie predykcji przy dalszym, coraz wolniejszym spadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym w badanym regionie udział mężczyzn ustabilizuje się na poziomie 51%. Szacuje się, że w wyniku spadku liczby mężczyzn w wieku przedprodukcyjnym w perspektywie horyzontu cza-

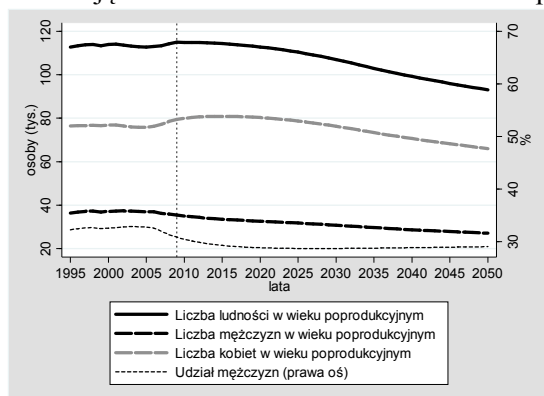
sowego prognozy liczba mężczyzn w badanej grupie wyniesie 38 178. Liczba kobiet w tym samym czasie powinna zmaleć do 36 127 osób.

Kolejna prognoza, dotycząca liczby ludności w wieku produkcyjnym w podziale na płeć w podregionie chełmsko-zamojskim, została przedstawiona na rysunku 4.50. Dane historyczne w przypadku obu płci wskazują na tendencję wzrostową, która w przypadku mężczyzn utrzyma się aż do 2014 roku. Z kolei w okresie prognozy widoczny jest trend malejący w liczbie mężczyzn i kobiet w wieku produkcyjnym. W latach historycznych, kiedy liczba osób w wieku produkcyjnym wzrosła z poziomu 376 093 do 405 456, większą część tej grupy stanowili mężczyźni. Ich udział w całkowitej liczbie analizowanej grupy 53%. Natomiast liczba kobiet w wieku produkcyjnym zwiększyła się w rozważanym horyzoncie o 13 818 osób. W okresie prognozy spodziewana jest kontynuacja tendencji rosnącej liczby osób w wieku produkcyjnym do roku 2013, a w kolejnych latach spadek tej wartości. Udział mężczyzn w tej grupie powinien utrzymywać się na poziomie z roku 2009, czyli 53%. Oczekuje się, że w wyniku spadku liczby mężczyzn w wieku produkcyjnym w perspektywie horyzontu czasowego prognozy liczba mężczyzn w badanej grupie wyniesie 177 625. Liczba kobiet w tym samym czasie powinna zmaleć do 155 177 osób.

Rys. 4.50. Liczba ludności w wieku produkcyjnym w podziale na płeć w podregionie chełmsko-zamojskim

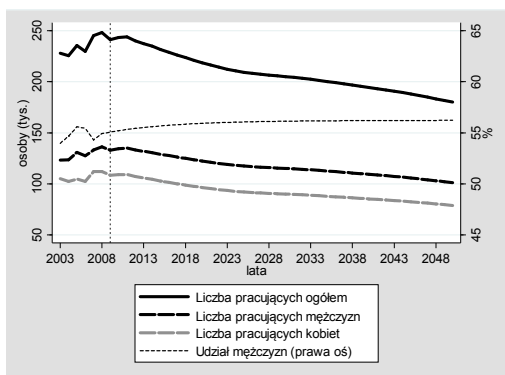
Rysunek 4.51. zawiera prognozy liczby ludności w wieku poprodukcyjnym według kryterium płci w podregionie chełmsko-zamojskim. Dane pochodzące z próby wskazują na obecność od 2005 roku trendu spadkowego w badanej grupie wśród mężczyzn, który będzie widoczny również w okresie predykcji. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w latach 1995–2009 wzrosła z 112 798 osób do 115 000, jednak mniejszą część tej grupy stanowili mężczyźni, których udział w ostatnich latach próby obniżył się o około 2 p.p. W analogicznym okresie liczba kobiet w wieku poprodukcyjnym wzrosła z poziomu 76 423 osób w 1995 do 79 541 w roku 2009. Prognozowany spadek liczby osób w wieku poprodukcyjnym w podregionie chełmsko-zamojskim wystąpi

Rys. 4.51. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w podziale na płeć w podregionie chełmsko-zamojskim

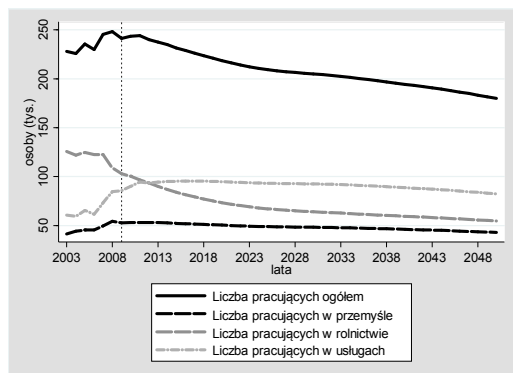
w całym okresie próby w przypadku mężczyzn oraz po roku 2015 (80 907 osób) dla kobiet. Liczba mężczyzn w badanej grupie wyniesie 27 020 na koniec predykcji, zaś kobiet 66 027 osób.

Prognozy liczby pracujących w podziale na płeć na terenie podregionu chełmsko-zamojskiego zostały zaprezentowane na rysunku 4.52. W okresie historycznym zauważalne były fluktuacje zarówno w grupie kobiet, jak i mężczyzn. W wyniku tych wahań liczba kobiet w omawianej grupie wzrosła w latach 2003–2009 z 105 008 do 108 450 osób. Natomiast w analogicznym okresie po stronie mężczyzn zanotowano wzrost z 123 120 osób do 132 949 osób. Współczynnik maskulinizacji w grupie osób pracujących w okresie historycznym wzrósł o 2 p.p. Z kolei w okresie objętym prognozą spodziewany jest spadek liczby pracujących zarówno w grupie kobiet, jak i mężczyzn, począwszy od roku 2011. Oczekuje się, że liczba tych drugich będzie systematycznie maleć, osiągając poziom 101 215 w roku 2050. Udział tej grupy wśród pracujących ogółem powinien w tym czasie nieznacznie wzrosnąć, osiągając wartość 56%. Zatrudnienie kobiet w 2050 roku powinno ulec redukcji wobec poziomu z roku 2009 do 78 838 osób.

Rys. 4.52. Liczba pracujących w podziale na płeć w podregionie chełmsko-zamojskim

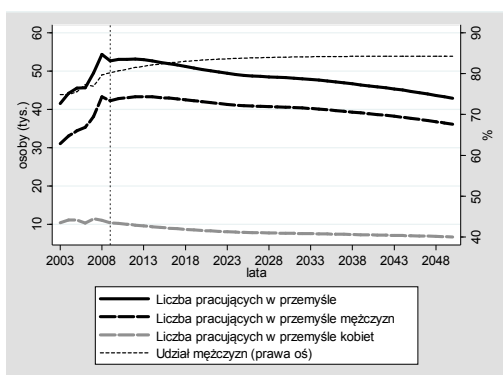
Liczbę pracujących według sektorów ekonomicznych w podregionie chełmsko-zamojskim zobrazowano na rysunku 4.53. W okresie historycznym zanotowano wzrost osób zatrudnionych w przemyśle do 52 661 osób oraz w usługach do 85 692. W analogicznym okresie gwałtownej redukcji uległa liczba pracujących w rolnictwie – zmniejszyła się ona z 125 819 osób do 103 046. Z kolei w horyzoncie prognozy szacowany jest spadek pracujących we wszystkich sektorach ekonomicznych, jednak w usługach będzie miał on miejsce dopiero po roku 2016 (95 527 pracujących).

Rys. 4.53. Liczba pracujących według sektorów ekonomicznych w podregionie chełmsko-zamojskim

wane są w przemyśle i budownictwie – liczba pracujących spadnie z 53 105 osób do 42 916. Liczba zatrudnionych w sektorze usług, na skutek spadku, jaki będzie miał miejsce po roku 2016, osiągnie poziom 82 414 osób w roku 2050. W okresie historycznym najwięcej osób było zatrudnionych w rolnictwie, jednak w horyzoncie prognozy nastąpiło odwrócenie tendencji na korzyść sektora usług. Z kolei liczba pracujących w przemyśle i budownictwie w łącznej liczbie zatrudnionych w całym okresie objętym analizą kształtowała się na stabilnym poziomie 22–24%.

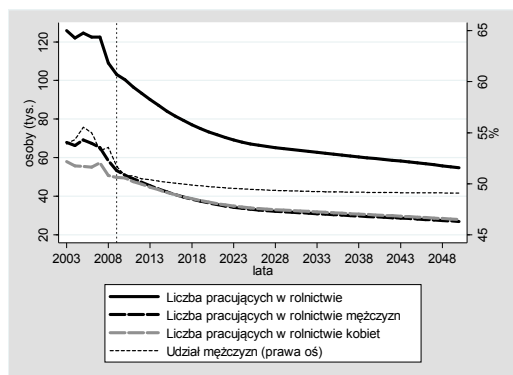
Kolejny rysunek (4.54.) przedstawia prognozę liczby pracujących w przemyśle w podziale na płeć w podregionie chełmsko-zamojskim. W przypadku kobiet w okresie próby wystąpiły liczne wahania. Liczba pracujących mężczyzn charakteryzowała się do 2008 roku wyraźnym trendem wzrostowym. Liczba pracujących kobiet na skutek wspomnianych fluktuacji spadła ostatecznie nieznacznie w 2009 roku do poziomu 10 411 osób z 10 443 w 2003. Wśród mężczyzn z 31 075 osób w 2003 roku liczba pracujących w przemyśle wzrosła do 43 365 w roku 2008, by w 2009 wynieść 42 250. Odsetek mężczyzn pracujących w przemyśle w łącznej liczbie zatrudnionych w latach 2003–2009 wzrósł z 75% do 80%. W okresie objętym prognozą spodziewany jest spadek zatrudnienia zarówno mężczyzn, jak i kobiet w przemyśle. Liczba mężczyzn będzie systematycznie maleć od roku 2013, osiągając

Rys. 4.54. Liczba pracujących w przemyśle w podziale na płeć w podregionie chełmsko-zamojskim

poziom 36 180 osób w 2050. Udział tej grupy wśród pracujących w przemyśle powinien w tym czasie wzrosnąć, osiągając wartość 84% w ostatnim roku prognozy. Okresowi prognozy będzie towarzyszyć trend spadkowy wśród pracujących w przemyśle kobiet – do końca okresu prognozy ich liczba ulegnie redukcji do poziomu 6735.

Sytuację dotyczącą liczby pracujących w rolnictwie w podziale na płeć na terenie podregionu chełmsko-zamojskiego przedstawia rysunek 3.9. W całym okresie objętym

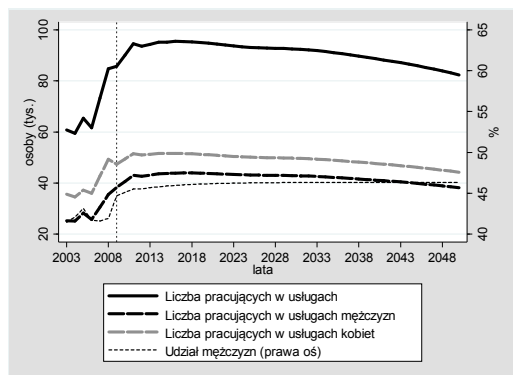

Rys. 4.55. Liczba pracujących w rolnictwie w podziale na płeć w podregionie chełmsko-zamojskim

badaniem widoczny jest trend spadkowy po stronie kobiet i mężczyzn. Udział tych drugich w całkowitej liczbie pracujących w rolnictwie w latach 2003–2009 spadł z 54% do 52%. W tym czasie liczba mężczyzn pracujących w rolnictwie zmalała do 53 264 osób. W okresie objętym prognozą spodziewany jest dalszy spadek zatrudnienia mężczyzn – ich liczba będzie systematycznie maleć, osiągając poziom 26 862 osób w roku 2050. Udział tej grupy wśród pracujących w rolnictwie powinien w tym czasie nieznacznie spaść, osiągając wartość 49%. Zatrudnienie ko-

biet w 2009 roku obniżyło się względem roku 2003 z 57 989 do 49 781 osób. Kolejne lata stanowiące horyzont prognozy będą wiązać się z kontynuacją trendu spadkowego – do końca okresu prognozy liczba pracujących w rolnictwie kobiet zmaleje do 27 859.

Na rysunku 4.56. zaprezentowano liczbę pracujących w usługach w podziale na płeć w podregionie chełmsko-zamojskim.

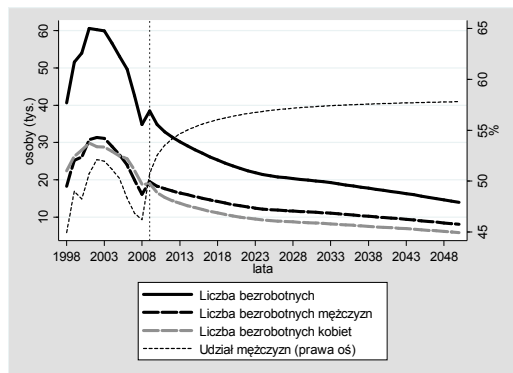
Rys. 4.56. Liczba pracujących w usługach w podziale na płeć w podregionie chełmsko-zamojskim

Analizując wykres, można zauważyć, że w roku 2006 rozpoczął się silny trend wzrostowy, który utrzyma się do roku 2011, po czym pojawi się delikatna tendencja spadkowa. Ogólna liczba osób pracujących w usługach zwiększyła się w latach 2006–2009 o 24 006 osób do poziomu 85 692 osób. Prognozy wskazują, że w roku 2050 liczba zatrudnionych wyniesie 82 415 osób. Ponadto w okresie 2012–2050 dojdzie do 14% redukcji zatrudnienia kobiet oraz 11% zmniejszenia liczby mężczyzn zatrudnionych w sekto-

rze usług. W roku 2050 liczba kobiet wyniesie 44 243, czyli o 7269 osób mniej niż w roku 2009. W podregionie chełmsko-zamojskim 38 172 mężczyzn będzie zatrudnionych w usługach w ostatnim roku prognozy. Oznacza to, że liczba mężczyzn będzie

niższa od liczby kobiet o 6070. Odsetek kobiet w łącznej liczbie pracowników usług wyniesie w 2050 roku 54%. Jego najwyższa wartość (59%) wystąpiła w 2003.

W okresie 1998–2001 doszło do wzrostu bezrobocia w podregionie chełmsko-zamojskim o blisko 20 000 osób – rysunek 4.57. Natomiast od roku 2002 widoczny był

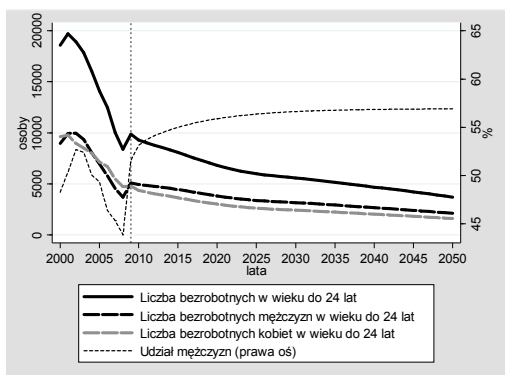

Rys. 4.57. Liczba bezrobotnych w podziale na płeć w podregionie chełmsko-zamojskim

szybki spadek liczby osób pozostających bez zatrudnienia. W roku 2009 w podregionie chełmsko-zamojskim bezrobotnych było 19 550 mężczyzn oraz 18 983 kobiet. W okresie poprzedzającym predykcję (lata 1998–2009) udział mężczyzn w łącznej liczbie bezrobotnych wahał się od 45% w roku 1998 do 52% w 2002. W latach 2010–2050, które stanowią okres prognozy, będzie kontynuowana tendencja spadkowa liczby osób bezrobotnych, jednak nie będzie ona tak znacząca, jak w okresie 2002–2008. Średnioroczne tempo spadku w prognozowanym

okresie wyniesie 2,44%. Liczba bezrobotnych mężczyzn zmniejszy się od roku 2010 do 2050 o 11 496 osób do poziomu 8054. Będzie to oznaczało 59% redukcję liczby osób pozostających bez zatrudnienia. W tym samym okresie zostanie odnotowane 69% zmniejszenie bezrobocia wśród kobiet. W roku 2050 liczba kobiet borykających się z problemem bezrobocia wyniesie 5878 osób – 42% łącznej liczby bezrobotnych.

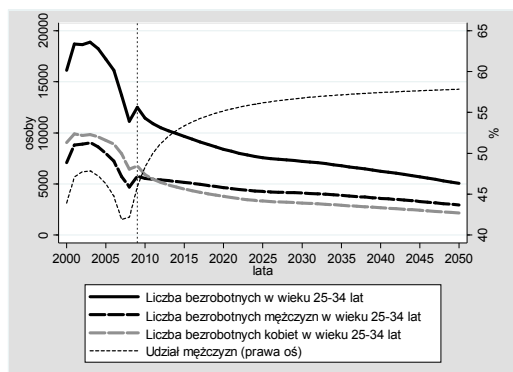
Na rysunku 4.58. przedstawiono liczbę bezrobotnych w wieku do 24 lat w podziale na płeć, w podregionie chełmsko-zamojskim. W latach 2001–2008 miała miejsce ponad 57% redukcja bezrobocia. Liczba bezrobotnych mężczyzn zmniejszyła się z 9938 osób w roku 2001 do 3681 w 2008. W tym samym czasie liczebność kobiet pozostających bez zatrudnienia spadła o 5063 do poziomu 4712 osób, co stanowiło 56% łącznej liczby osób pozostających bez zatrudnienia. W roku 2009 miał miejsce jednorazowy wzrost liczby osób bezrobotnych w wieku do 24 lat. Prognozy wskazują jednak, że w okresie 2010–2050 zmniejszy się zarówno liczba bezrobotnych mężczyzn, jak i kobiet. Bezrobocie wśród kobiet zmniejszy się blisko trzykrotnie – z 4773 osób w roku 2009 do 1594 osób w 2050. Dla porównania – w tym samym okresie liczebność mężczyzn borykających się z problemem braku pracy

Rys. 4.58. Liczba bezrobotnych w wieku do 24 lat w podziale na płeć w podregionie chełmsko-zamojskim

zmniejszy się o 59% do poziomu 2106 osób. Natomiast odsetek bezrobotnych mężczyzn w łącznej liczbie bezrobotnych wyniesie w 2050 roku 57%.

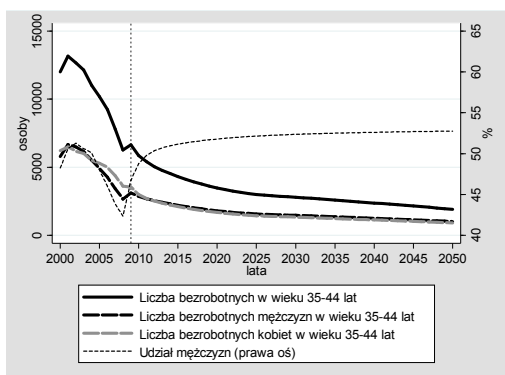
W latach 2002–2008 przy coraz szybszym spadku liczby bezrobotnych w wieku 25–34 lat udział mężczyzn oscylował w granicach 42%–48% (rysunek 4.59.) W tym

Rys. 4.59. Liczba bezrobotnych w wieku 25–34 lat w podziale na płeć w podregionie chełmsko-zamojskim

w wieku 25–34 lat w podregionie chełmsko-zamojskim, po wyraźnej tendencji spadkowej, jaka miała miejsce od 2001 roku (9 895 osób), zanotowała jednoroczny wzrost z poziomu 6433 osób w roku 2008 do 6757 w 2009. Liczba bezrobotnych kobiet w tej grupie wiekowej powinna obniżyć się do 2129 osób w 2050 roku.

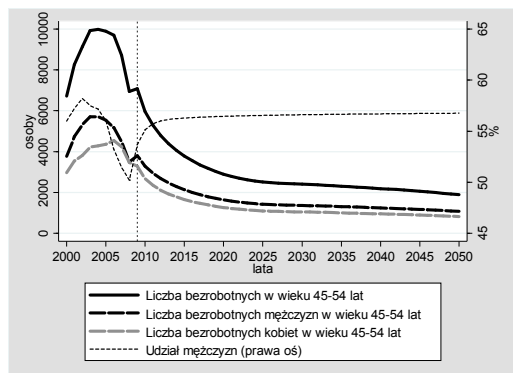
Rozważając liczbę bezrobotnych kobiet i mężczyzn w wieku 35–44 lat w podregionie chełmsko-zamojskim (rysunek 4.60.) można zauważyć, że w okresie próby problem bezrobocia w większym stopniu dotyczył kobiet. Ich odsetek w łącznej liczbie osób bezrobotnych wahał się od 49% do 58%. W roku 2009 liczba osób poszukujących pracy wyniosła 6645, (kobiet – 3539). Sytuacja ulegnie zmianie po roku 2012. W latach 2013–2050 płcią dominującą wśród bezrobotnych w wieku 35–44 lat będą mężczyźni. Natomiast od roku 2035 ich udział będzie pozostawał na stabilnym poziomie wynoszącym 53%. Zmiana proporcji zostanie spowodowana szybszym tempem spadku bezrobocia wśród kobiet niż wśród mężczyzn. W prognozowanym okresie 2010–2050 dojdzie do 75-procentowej redukcji liczby bezrobotnych kobiet z 3539 w roku 2009 do 899 w roku 2050. Dla porównania – w tym samym czasie liczebność mężczyzn borykających się z problemem bezrobocia w podregionie

Rys. 4.60. Liczba bezrobotnych w wieku 35–44 lat w podziale na płeć w podregionie chełmsko-zamojskim

chełmsko-zamojskim zmniejszy się o 2102 osoby do poziomu 1004 i będzie to oznaczało 68% redukcję bezrobocia.

Analizując liczbę bezrobotnych w podregionie chełmsko-zamojskim w przedziale wiekowym 45–54 lat (rysunek 4.61.) można zauważyć, że w przypadku mężczyzn

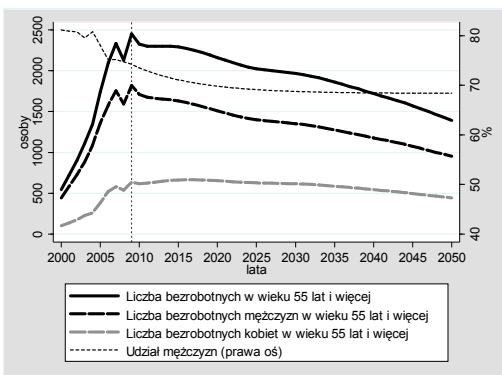

Rys. 4.61. Liczba bezrobotnych w wieku 45–54 lat w podziale na płeć w podregionie chełmsko-zamojskim

w omawianej grupie wiekowej. Ich liczebność zmniejszy się z 3281 osób w roku 2009 do 814 w ostatnim roku prognozy. Liczba bezrobotnych mężczyzn w tej grupie wiekowej zmniejszy się o 2735 do 1069 osób do roku 2050. Biorąc pod uwagę przedstawicieli obydwu płci, w latach 2010–2050 bezrobocie w podregionie zmniejszy się o 73%.

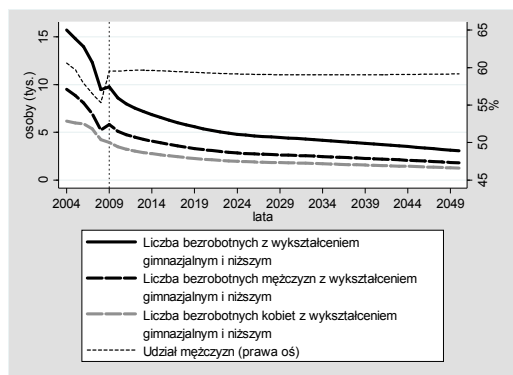
W roku 2000 liczebność osób bezrobotnych powyżej 55 roku życia (rysunek 4.62.)

wyniosła na terenie podregionu chełmsko-zamojskiego 546 osób, w tym 443 mężczyzn (81% ogólnej liczby bezrobotnych). W kolejnych latach wystąpiła tendencja wzrostowa liczby osób pozostających bez pracy. Została ona przełamana w roku 2008, a poziom bezrobocia zmniejszył się z 2334 do 2131 osób. W kolejnych latach nastąpi powrót do tendencji wzrostowej. Dopiero po roku 2015 liczebność osób pozostających bez zatrudnienia w podregionie chełmsko-zamojskim zacznie maleć. W przypadku mężczyzn trend spadkowy po roku 2015 będzie występował w całym okresie prognozy. W tym czasie ilość bezrobotnych mężczyzn zmniejszy się o 869 osób z 1821 w roku 2009 do 952 w roku 2050. Od 2018 liczebność bezrobotnych kobiet będzie ulegała redukcji. W okresie 2018–2050 dojdzie do 34% zmniejszenia liczby kobiet pozostających bez pracy – do 441 osób w roku 2050, co będzie stanowić 32% ogółu bezrobotnych.

Rys. 4.62. Liczba bezrobotnych w wieku 55 lat i więcej w podziale na płeć w podregionie chełmsko-zamojskim

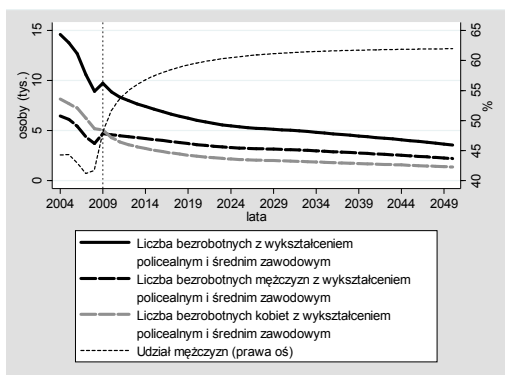
Badając liczbę bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i niższym w podziale na płeć w podregionie chełmsko-zamojskim (rysunek 4.63.), można stwierdzić, że

Rys. 4.63. Liczba bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i niższym w podziale na płeć w podregionie chełmsko-zamojskim

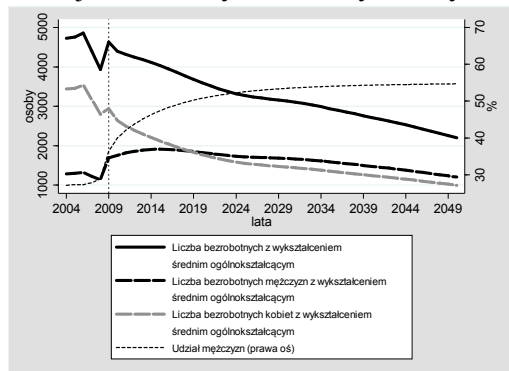
1220 kobiet. W grupie mężczyzn, również od roku 2004, utrzymywała się tendencja spadkowa, która została przełamana w roku 2008. W kolejnych latach powróci jednak trend spadkowy. Na przestrzeni lat 2010–2050 dojdzie do 59% redukcji bezrobotnych mężczyzn do poziomu 1861 osób.

W roku 2004 w podregionie chełmsko-zamojskim (rysunek 4.64.) bez pracy pozostawało 8145 kobiet oraz 6464 mężczyzn z wykształceniem policealnym lub średnim. W ciągu 6 lat (2004–2009) liczba kobiet pozostających bez zatrudnienia zmniejszyła się o 3102 osoby, natomiast bezrobocie wśród mężczyzn spadło o 28% do poziomu 4681 osób. Od roku 2007 ma miejsce wzrost odsetka mężczyzn pozostających bez pracy. Sytuacja ta potrwa do roku 2033, w którym przyjmie poziom 63% i nie ulegnie zmianom aż do roku 2050. W okresie 2010–2050 średnioroczne tempo spadku bezrobocia wśród kobiet wyniesie 3,18%, zaś wśród mężczyzn – 2,65%. W roku 2011 liczba bezrobotnych kobiet spadnie poniżej 4000 (3862 osób), w roku 2016 poniżej 3000 (2870), natomiast w roku 2028 poniżej 2000 (1978). Analizując liczebność mężczyzn posiadających omawiane wykształcenie można stwierdzić, że w roku 2017 spadnie ona poniżej 4000 (3940 osób), zaś w roku 2035 spadnie poniżej 3000 (2996). W roku 2050 bez pracy znajdzie się 1321 kobiet oraz 2262 mężczyzn.

Rys. 4.64. Liczba bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym w podziale na płeć w podregionie chełmsko-zamojskim

W latach 2006–2008 na terenie podregionu chełmsko-zamojskiego doszło do zmniejszenia liczby bezrobotnych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym z 4864

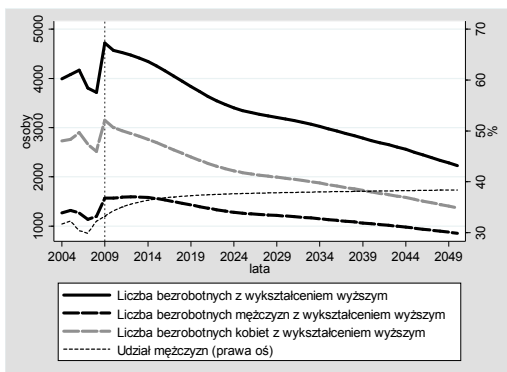

Rys. 4.65. Liczba bezrobotnych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym w podziale na płeć w podregionie chełmsko-zamojskim

do 3936 osób (rysunek 4.65.). Jednak w kolejnym roku bezrobocie zwiększyło się o 18% do poziomu 4634 osób. Prognozuje się, że w okresie 2010–2050 będzie się utrzymywał silny trend spadkowy liczby bezrobotnych. Średnioroczne tempo redukcji osób pozostających bez pracy wyniesie 1,78%. W roku 2004 bez pracy pozostawało 3445 kobiet i 1282 mężczyzn, co stanowiło zaledwie 27% ogółu bezrobotnych. Po silnym spadku liczebności kobiet w latach 2004–2009 do 2944 odsetek mężczyzn pozostających bez zatrudnienia zwiększył się o 9 p.p. W kolejnych latach, stanowiących horyzont prognozy, udział mężczyzn w łącznej liczbie bezrobotnych będzie dalej wzrastał i ustabilizuje się dopiero po roku 2038 na poziomie 56%. W 2019 liczba bezrobotnych mężczyzn po raz pierwszy przewyższy liczbę bezrobotnych kobiet. W roku 2050 bez pracy znajdzie się 1204 mężczyzn i 997 kobiet.

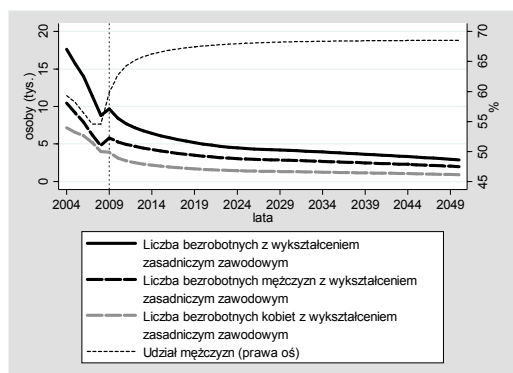
Rozważając liczbę bezrobotnych z wykształceniem wyższym w podziale na płeć w podregionie chełmsko-zamojskim (rysunek 4.66.) można stwierdzić, że w latach 2004–2009 problem braku pracy w większym stopniu dotyczył kobiet. Ich odsetek w łącznej liczbie bezrobotnych pozostawał w granicach 67%–70%. Prognozuje się, że w latach 2010–2050 liczebność kobiet będzie dalej przewyższała ilość mężczyzn. Od roku 2030 udział kobiet w łącznej liczbie bezrobotnych będzie pozostawał na stabilnym poziomie wynoszącym około 60%. Średnioroczne tempo spadku liczby bezrobotnych kobiet w latach 2010–2050 wyniesie 1,52%.

W ostatnim roku prognozy z problem bezrobocia będzie dotyczył 911 kobiet z wykształceniem wyższym. W początkowym okresie prognozy (2010–2015) zwiększy się ilość bezrobotnych mężczyzn z 1569 do 1721. Kolejne lata przyniosą trend spadkowy, trwający aż do roku 2050. W okresie 2016–2050 dojdzie do 34% redukcji liczby mężczyzn pozostających bez pracy w podregionie chełmsko-zamojskim do poziomu 855 osób.

Rys. 4.66. Liczba bezrobotnych z wykształceniem wyższym w podziale na płeć w podregionie chełmsko-zamojskim

W roku 2004 w omawianym podregionie było zarejestrowanych 7170 bezrobotnych kobiet oraz 10 458 bezrobotnych mężczyzn z wykształceniem zasadniczym zawodowym – rysunek 3.21. Do roku 2009

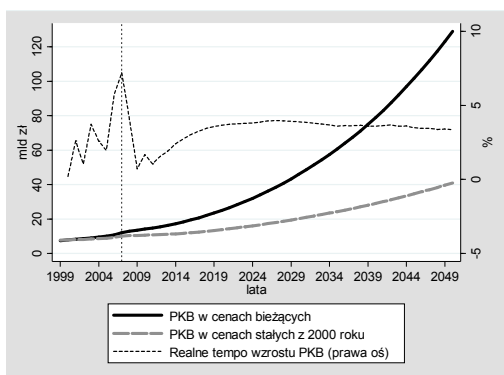

Rys. 4.67. Liczba bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym w podziale na płeć w podregionie chełmsko-zamojskim

liczebność obu grup zmniejszyła się o 3280 osób w przypadku kobiet oraz o 4669 osób w przypadku mężczyzn. Prognozy na lata 2010–2050 wskazują, że w przypadku przedstawicieli obu płci dojdzie do dalszej redukcji bezrobocia. Średnioroczne tempo spadku liczby kobiet pozostających bez zatrudnienia w okresie 2010–2050 wyniesie 4,09%, podczas gdy w tym samym okresie średnioroczne tempo redukcji liczebności bezrobotnych mężczyzn ukształtuje się na poziomie 3,14%. Ponieważ ilość kobiet pozostających bez pracy będzie zmniejszała się w szybszym tempie niż ilość mężczyzn, dlatego to odsetek bezrobotnych mężczyzn w łącznej grupie osób pozostających bez zatrudnienia będzie ulegał zwiększeniom. W roku 2050 przyjmie wartość 69%, czyli o 9 punktów procentowych więcej niż w roku 2009. Badania pozwalają przypuszczać, że w roku 2050 liczba bezrobotnych wyniesie 2 896, w tym 911 kobiet.

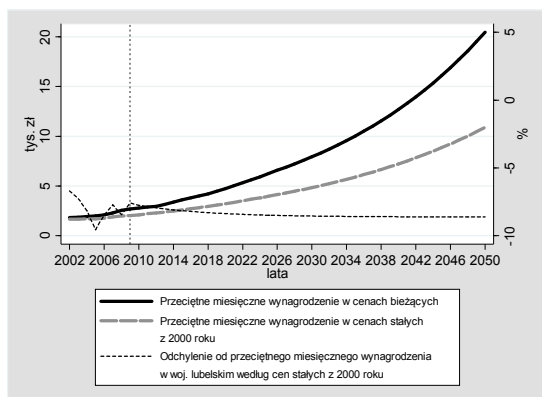
Zgodnie z danymi przedstawionymi na rysunku 4.68., w latach 1999–2007 w podregionie chełmsko-zamojskim można było zaobserwować 64% wzrost nominalnego produktu krajowego brutto z poziomu 7313 mln zł do 11 997 mln zł. W latach 1999–2007 PKB w cenach stałych wzrastało średniorocznie o 271 mln zł, kształtując się w roku 2007 na poziomie 9978 mln zł. Tempo wzrostu PKB w cenach stałych oscylowało w od 0,21% w roku 2000 do 7,22% w roku 2007. Po silnym spadku tempa wzrostu do 0,73% w roku 2009 spodziewany jest ponowny jego wzrost do 3,98% w roku 2027.

W perspektywie długookresowej tempo wzrostu PKB w ujęciu realnym powinno stopniowo słabnąć do poziomu 3,35% w roku 2050. Szacuje się, że w okresie prognozy (lata 2008–2050) wartość PKB w cenach z roku 2000 wzrośnie z 9978 mln zł w roku 2007 do 40 941 mln zł w roku kończącym badania (rok 2050). Natomiast wolumen PKB w ujęciu nominalnym osiągnie w roku 2050 wartość 128 974 mln zł.

Rys. 4.68. Produkt krajowy brutto w podregionie chełmsko-zamojskim

Analizując prognozy dotyczące przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w podregionie chełmsko-zamojskim (rysunek 4.69.), można zaobserwować stały wzrost

Rys. 4.69. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w podregionie chełmsko-zamojskim

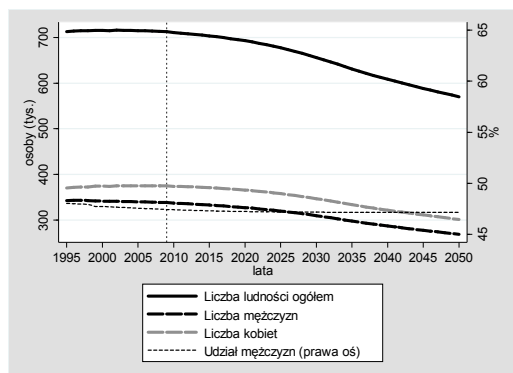
–7,58%. W okresie objętym prognozą szacuje się delikatne pogłębienie dysproporcji między wynagrodzeniami osiąganymi w województwie i podregionie chełmsko-zamojskim do –8,62% w roku 2050. Ponadto prognozy wskazują na wzrost przeciętnego miesięcznego nominalnego wynagrodzenia do poziomu 20 457,34 zł i na zwiększenie średnich płac w ujęciu realnym do wartości 10 882,22 zł.

4.4. Podregion lubelski⁸⁵

Podregion lubelski jest usytuowany w centralnej części województwa lubelskiego. Zajmuje powierzchnię 4 221 km². W granicach tego podregionu znajduje się 5 powiatów ziemskich: lubartowski, lubelski, łęczyński, świdnicki i powiat m. Lublin. Największą powierzchnię zajmuje powiat lubelski – 1680 km², natomiast najmniejszy jest powiat m. Lublin, którego obszar wynosi 147 km². Warto również wspomnieć, że w podregionie lubelskim znajduje się 41 gmin, w tym zaledwie 3 gminy miejskie, 6 gmin miejsko-wiejskich i aż 32 gminy wiejskie, co stanowi 78% łącznej liczby. W roku 2008 pracownicy zatrudnieni w przemyśle i budownictwie stanowili 22% ogółu pracujących, zaś 26% pracujących znajdowało zatrudnienie w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie. Natomiast najwięcej osób trudniło się zawodami z sekcji usługowej (zarówno rynkowej, jak i nierynkowej). W roku 2008 liczba osób pozostających bez pracy ukształtowała się na terenie omawianego podregionu na poziomie 32 600 osób, zaś liczebność poszczególnych płci była niemal równa. Warto też wspomnieć, że stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła w 2008 roku 10,8%.

⁸⁵ Wstępną charakterystykę podregionu lubelskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące bezrobocia i podziału terytorialnego za rok 2009, dane o liczbie pracujących łącznie z rolnictwem indywidualnym za rok 2008 [data dostępu: 26.10.2010].

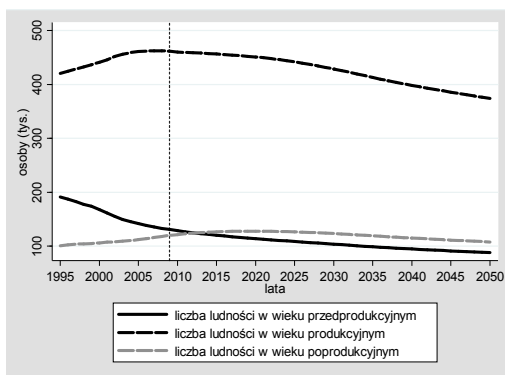
Na rysunku 4.70. została zaprezentowana liczba ludności podregionu lubelskiego w podziale na płeć. W piętnastoletnim okresie 1995–2009 ogólna liczba mieszkańców

Rys. 4.70. Liczba ludności w podziale na płeć w podregionie lubelskim

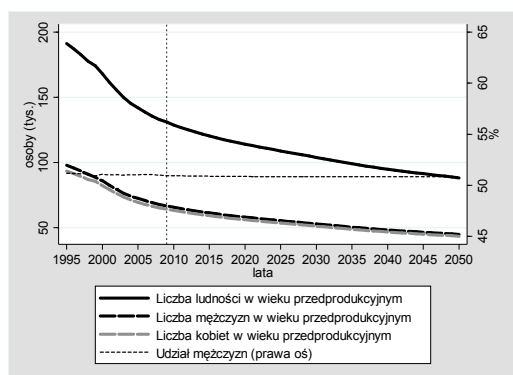
badanego obszaru pozostawała na stałym poziomie, którego średnioroczna wartość wynosiła 714 781 osób. Ponadto w tym samym okresie liczba kobiet zwiększyła się o 1,2% do poziomu 374 997 osób, liczba mężczyzn zmniejszyła się natomiast o 1,25% do wartości 338 232 mieszkańców. Spowodowało to wzrost udziału kobiet w ogólnej liczbie mieszkańców o 1 p.p. do poziomu 53%. Wartość ta nie powinna ulegać znaczącym wahaniom aż do roku 2050. Można stwierdzić, że od roku 2010 będzie miała miejsce redukcja liczby mieszkańców podregionu lubelskiego. W 2017 roku liczba ludności spadnie poniżej 700 000 (699 781 osób), natomiast w roku 2043 zostanie przekroczona granica 600 000 (596 331 osób). Spadki wystąpią zarówno wśród mężczyzn, jak i wśród kobiet. W roku 2050, który kończy okres prognozy, podregion lubelski będzie zamieszkiwało 301 342 kobiet oraz 268 863 mężczyzn.

Na rysunku 4.71. zaprezentowano liczbę ludności w podziale na funkcjonalne grupy wiekowe. W okresie poprzedzającym prognozę (1995–2009) najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku produkcyjnym. W roku 1995 ich odsetek wyniósł 59%, zaś do roku 2009 wzrósł o 6 p.p. Prognozy wskazują jednak, że tendencja wzrostowa zostanie przełamana i w roku 2050 liczba osób w wieku produkcyjnym wyniesie 373 984 i będzie o 87 972 osoby mniejsza niż w 2009. Tendencja spadkowa liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, mająca miejsce w latach 1995–2009, będzie kontynuowana w okresie prognozy, jednak redukcja nie będzie tak silna. Średnioroczne tempo spadku w latach 2010–2050 przyjmie wartość 0,97%. Zakłada się, że w roku 2050 liczebność tej grupy wyniesie 88 258 osób. Natomiast do roku 2020 będzie następował wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym (o ponad 6% w stosunku do roku 2009 do wartości 127 925), zaś kolejne lata przyniosą spadki, które potrwają do ostatniego roku prognozy (107 963 osoby w roku 2050).

Rys. 4.71. Liczba ludności w podziale na funkcjonalne grupy wiekowe w podregionie lubelskim

Dokonując analizy liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w podregionie lubelskim (rysunek 4.72.) można dostrzec, że liczebność obu płci jest zbliżona. Nieznacz-

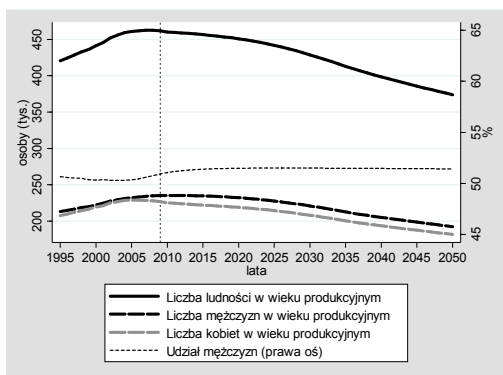

Rys. 4.72. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym w podziale na płeć w podregionie lubelskim

na przewaga występuje po stronie mężczyzn, których odsetek utrzymywał się w latach 1995–2009 na poziomie 51%. Badania wskazują, że udział ten nie zmieni się, aż do roku 2050. Będzie to spowodowane występowaniem zbieżnych tendencji zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet. W okresie próby (1995–2009) liczebność obu płci zmniejszyła się o ponad 30%. W kolejnych latach również wystąpią spadki, jednak nie będą one już tak silne. W okresie 2010–2050 liczebność mężczyzn w wieku przedprodukcyjnym będzie średniorocznie spadała o 0,96%, co da blisko 33% redukcję liczebności z 66 743 osób w roku 2009 do 44 857 w roku kończącym prognozy. Dla porównania – w tym samym czasie (lata 2010–2050) liczba kobiet w wieku przedprodukcyjnym zmniejszy się o 20 891 z poziomu 64 292 osób w roku 2009 do 43 401 osób w roku 2050, który kończy prognozę.

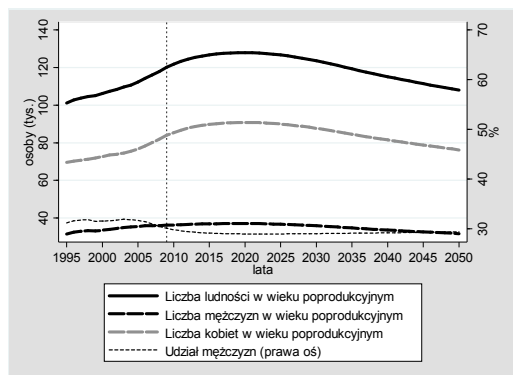
W okresie 1995–2009 został odnotowany wzrost ogólnej liczby osób w wieku produkcyjnym w podregionie lubelskim. Było to spowodowane wystąpieniem podobnych tendencji wśród mężczyzn i kobiet.

Liczba mężczyzn zwiększyła się w okresie próby (lata 1995–2009) o ponad 10%, natomiast liczebność kobiet wzrosła o ponad 9%. W roku poprzedzającym badania (2009) liczba mężczyzn wyniosła 235 276 – 51% łącznej liczby osób w wieku produkcyjnym. W tym samym roku liczba kobiet ukształtowała się na poziomie 226 680 osób. Prognozy wskazują, że w okresie 2010–2050 wystąpi tendencja spadkowa łącznej liczby osób w wieku produkcyjnym. Początkowo redukcja będzie łagodna, jednak po roku 2025 zwiększona zostanie dynamika spadku. Ostatecznie średnioroczne tempo spadku wyniesie 0,51%. Implikuje to, że w ostatnim roku prognozy łączna liczba osób w wieku produkcyjnym wyniesie w podregionie lubelskim 373 984, w tym 192 288 mężczyzn, czyli o 42 988 osób mniej niż w roku bazowym (2009) oraz 181 696 kobiet, czyli o blisko 20% mniej niż w roku poprzedzającym prognozę.

Rys. 4.73. Liczba ludności w wieku produkcyjnym w podziale na płeć w podregionie lubelskim

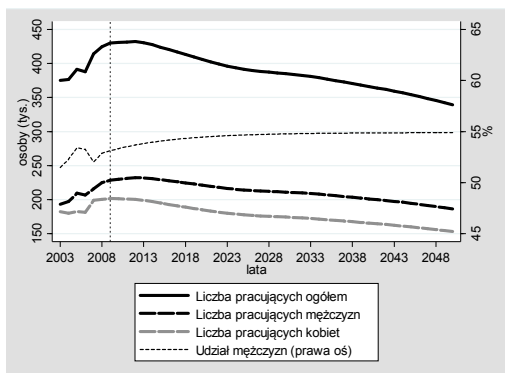
Analizując rysunek 4.74., można zauważyć, że do roku 2009 utrzymywała się tendencja wzrostowa zarówno wśród liczby mężczyzn, jak i wśród kobiet. W roku 2009 liczebność kobiet wyniosła 81 967 osób, co stanowiło aż 70% łącznej liczby

Rys. 4.74. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w podziale na płeć w podregionie lubelskim

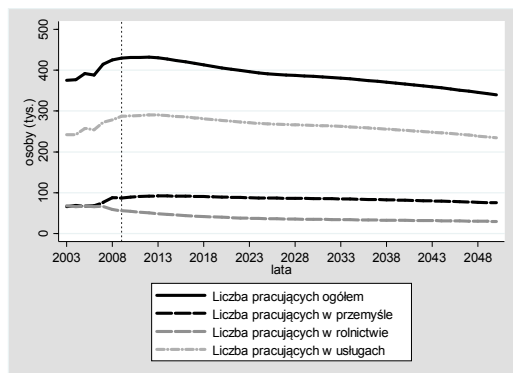
osób w wieku poprodukcyjnym (odsetek wzrośnie o 1 p.p. w roku 2010 i, zgodnie z prognozą, utrzyma się na tym poziomie aż do roku 2050). W tym samym czasie (rok 2009) liczba mężczyzn ukształtowała się na poziomie 35 965 osób. Do 2020 prognozowane są wzrosty liczebności kobiet i mężczyzn. W przypadku kobiet przyrost wyniesie 6 827 osób, zaś w przypadku mężczyzn 860 osób. W okresie 2021–2050 będzie miała miejsce redukcja liczebności osób w wieku poprodukcyjnym w podregionie lubelskim. Łączna liczba osób zmniejszy się o 16% z 127 925 w roku 2020 do 107 963 w roku 2050. Będzie to spowodowane spadkiem liczby kobiet i mężczyzn. W przypadku mężczyzn w okresie 2021–2050 dojdzie do 14% spadku ich liczby do poziomu 31 718 osób. Natomiast w tym samym okresie liczba kobiet zmniejszy się o 14 607 osób do wartości 76 245.

W roku 2003 w podregionie lubelskim liczba osób pracujących (rysunek 4.75.) wyniosła 375 167 osób. Do roku 2009 nastąpił wzrost tej wartości o blisko 15% do poziomu 54 811 osób. Prognozy wskazują, że w okresie 2010–2050 dojdzie do redukcji liczby osób pracujących. Średnioroczne tempo spadku wyniesie 0,57%. W roku 2050 pracę w podregionie lubelskim będzie posiadało 339 391 osób. Można stwierdzić, że grupą dominującą ze względu na płeć wśród zatrudnionych w podregionie lubelskim są mężczyźni. W roku 2009 ich udział w łącznej liczbie zatrudnionych ukształtował się na poziomie 53%. Prognozy wskazują, że odsetek ten wzrośnie o 2 p.p. do roku 2021, po którym pozostanie na stałym poziomie. Szczyt zatrudnienia wśród mężczyzn przypadnie na rok 2012 i wyniesie 232 120 osób. W kolejnych latach pojawi się tendencja spadkowa. W roku 2050 liczebność pracujących mężczyzn wyniesie 186 298 osób, czyli blisko o 20% mniej niż w roku 2012. Dla porównania – liczba pracujących kobiet ulegnie ponad 24% redukcji w okresie 2010–2050, czyli o 48 449 osób do poziomu 153 092 osób.

Rys. 4.75. Liczba pracujących w podziale na płeć w podregionie lubelskim

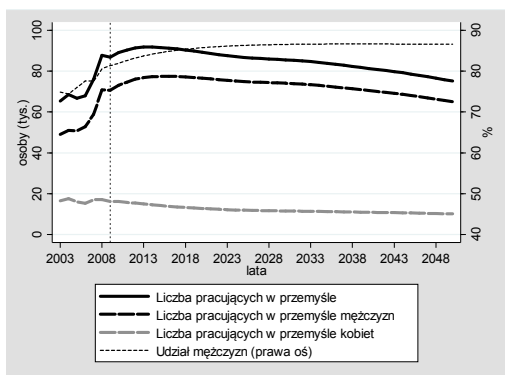
W przypadku podziału liczby osób pracujących według sektorów ekonomicznych w podregionie lubelskim (rysunek 4.76.) można dostrzec, że najwięcej osób jest zatrudnionych w sekcji usług. W poprzedzającym prognozy roku 2009 w usługach pracę znalazło aż 67% zatrudnionych. Na drugim miejscu znalazł się sektor przemysłowy z udziałem w ogólnej liczbie pracujących na poziomie 20%. Natomiast w rolnictwie było zatrudnionych 13% pracujących. Szacuje się, że w okresie prognozy we wszystkich sektorach dojdzie do redukcji liczby pracowników. Największy spadek wystąpi w przypadku rolnictwa. Liczebność tej grupy zmniejszy się o 47% z 55 591 osób w roku 2009 do 29 498

Rys. 4.76. Liczba pracujących według sektorów ekonomicznych w podregionie lubelskim

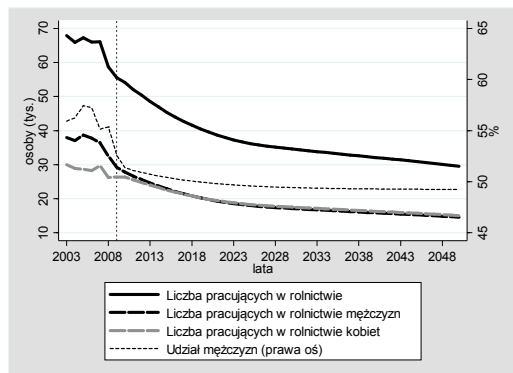
w 2050. W sektorze usług zostanie odnotowany 18% spadek liczby pracowników z 287 556 osób w roku wyjściowym (2009) do 234 736 w roku kończącym prognozę. Najmniejszy procentowy spadek wystąpi w grupie osób zatrudnionych w sektorze przemysłowym i wyniesie 13% (z 86 831 osób w roku 2009 do 75 157 w 2050). W 2050 w sekcji usług będzie pracowało 69% ogółu zatrudnionych, zaś w rolnictwie zaledwie 9%.

W podregionie lubelskim od roku 2003 utrzymywał się wzrost współczynnika męskulinizacji wśród pracowników sektora przemysłowego – rysunek 4.77. W ciągu 7 lat (2003–2009) wartość współczynnika zwiększyła się o 6 p.p. do poziomu 81%. Prognozy wskazują, że do roku 2029 odsetek pracujących mężczyzn w łącznej liczbie zatrudnionych w sektorze przemysłowym wzrośnie o kolejne 6 p.p. i pozostanie na poziomie 87% aż do ostatniego roku prognozy. Przyrost udziału mężczyzn w ogólnej liczbie robotników będzie spowodowany większą redukcją zatrudnienia wśród kobiet niż wśród mężczyzn. W latach 2010–2050 liczebność kobiet pracujących w przemyśle ulegnie 38% redukcji z 16 175 osób w roku 2009 do 10 081 w ostatnim roku prognozy. Po roku 2016 (77 366 osób) liczba mężczyzn zatrudnionych w sektorze przemysłowym zmniejszy się do wartości 65 076, co będzie oznaczało spadek liczby pracowników o 5580 osób w stosunku do roku 2009.

Rys. 4.77. Liczba pracujących w przemyśle w podziale na płeć w podregionie lubelskim

Dokonując analizy wykresu przedstawiającego liczbę pracujących w rolnictwie w podziale na płeć w podregionie lubelskim (rysunek 4.78.), można zauważyć, że od roku 2005 ma miejsce spadek liczby osób zatrudnionych w tym sektorze. W okresie

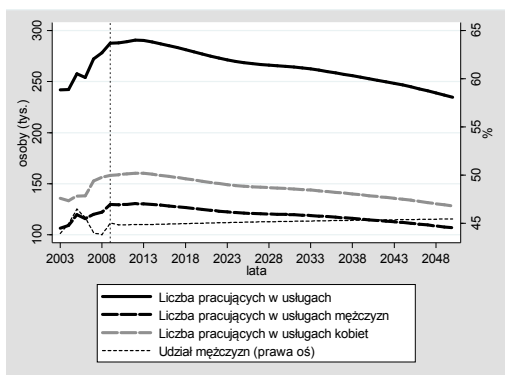

Rys. 4.78. Liczba pracujących w rolnictwie w podziale na płeć w podregionie lubelskim

2005–2009 doszło do 17% spadku liczby robotników do 55 591 osób. Należy podkreślić, że w latach 2005 – 2009 nastąpił spadek udziału mężczyzn wśród osób pracujących w rolnictwie o około 4 p.p. do poziomu 53%. Prognozy wskazują, że w okresie 2028–2050 grupą dominującą będą kobiety. Ich odsetek będzie się utrzymywał na stabilnym poziomie wynoszącym 51%. Zmiana struktury będzie spowodowana gwałtowniejszym spadkiem zatrudnienia wśród mężczyzn. Liczba mężczyzn trudniących się rolnictwem w okresie prognozy (2010–2050)

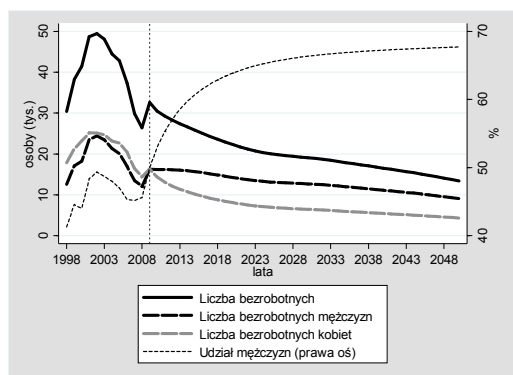
ulegnie zmniejszeniu o ponad połowę. W tym samym okresie zostanie odnotowany 43% spadek liczby kobiet zajmujących się rolnictwem. W roku 2050 liczba pracujących w rolnictwie w podregionie lubelskim wyniesie 14 976 kobiet oraz 14 522 mężczyzn.

Rozważając liczbę osób zatrudnionych w usługach w podregionie lubelskim (rysunek 4.79.) można dostrzec, że od roku 2012 aż do roku 2050 będzie miała miejsce redukcja liczby pracowników. Spadek wyniesie 55 851 osób z 290 586 w 2012 do 234 736 w ostatnim roku prognozy. Należy jednak wspomnieć, że od 2003 do 2009 miał miejsce niemalże 19% wzrost zatrudnienia w sekcji usług. Spadek liczby osób zatrudnionych w usługach wystąpi zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet. W okresie 2012–2050 liczebność kobiet spadnie o jedną piątą do poziomu 128 036 osób. Średnioroczna wartość redukcji wyniesie 0,59%. W przypadku mężczyzn w tym samym okresie dojdzie do zmniejszenia zatrudnienia o 23 670 osób. W roku 2050 w podregionie lubelskim 106 700 mężczyzn będzie pracowało w sekcji usług. Oznacza to, że w ostatnim roku prognozy grupą dominującą w łącznej liczbie pracowników badanego sektora będą stanowiły kobiety. Ich odsetek ukształtuje się na poziomie równym 55%.

Rys. 4.79. Liczba pracujących w usługach w podziale na płeć w podregionie lubelskim

Analizując rysunek 4.80., na którym zaprezentowano liczbę bezrobotnych w podziale na płeć w podregionie lubelskim, można zauważyć, że w latach 1998–2008 bezro-

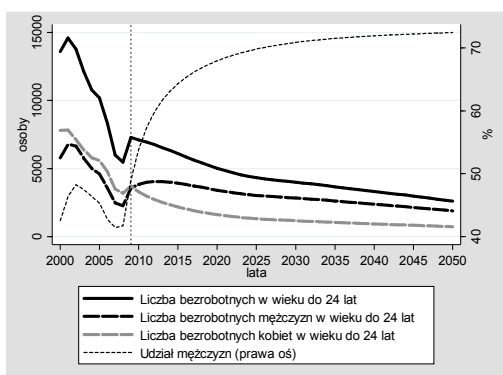

Rys. 4.80. Liczba bezrobotnych w podziale na płeć w podregionie lubelskim

bie początkowo rosło, osiągając szczyt w roku 2002 – bez pracy pozostawało wtedy 49 503 mieszkańców omawianego podregionu – zaś następnie spadło do 26 431 osób. W latach 1998–2008 odsetek bezrobotnych mężczyzn oscylował w granicach 41%–49%. W roku 2009 udział obu płci w łącznej liczbie bezrobotnych był niemal równy. Bez pracy pozostawało wtedy 16 310 kobiet oraz 16 290 mężczyzn. Prognozy wskazują jednak, że po roku 2009 odsetek bezrobotnych mężczyzn znacząco wzrośnie. W roku 2050

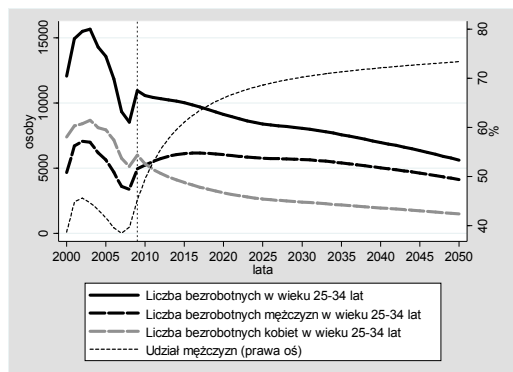
ich udział w ogólnej liczbie osób borykających się z problemem bezrobocia wyniesie aż 68%. Wzrost ten zostanie spowodowany większą redukcją bezrobocia wśród kobiet niż wśród mężczyzn. W okresie prognozy (2010–2050) liczebność bezrobotnych kobiet zmniejszy się o 73% do poziomu 4325 osób, natomiast poziom bezrobocia wśród mężczyzn pomniejszy się o 44% do wartości 9076 osób w roku 2050.

W okresie 2001–2008 w podregionie lubelskim była widoczna gwałtowna tendencja spadkowa liczby osób bezrobotnych w wieku do 24 lat (rysunek 4.81.). Bezrobocie wśród omawianej grupy zmniejszyło się z 14 599 osób do 5459. Zaś na przełomie lat 2008/2009 miał miejsce jednorazowy 34% wzrost liczby osób poszukujących zatrudnienia. Odsetek bezrobotnych mężczyzn w okresie próby (2000–2009) wahał się w przedziale 41%–49%. Prognozy wskazują, że do roku 2035 udział mężczyzn w łącznej liczbie osób bezrobotnych zwiększy się do poziomu 72%. Kolejne lata nie przyniosą istotnych zmian tej wartości. W roku 2009 liczba bezrobotnych kobiet wyniosła 3720, zaś liczba bezrobotnych mężczyzn ukształtowała się na poziomie 3568. W 2017 bezrobocie wśród kobiet spadnie poniżej 2000 (1909 osób), natomiast w roku 2037 poniżej 1000 (995 osób). W przypadku mężczyzn dopiero w roku 2048 zostanie przekroczony poziom 2000 bezrobotnych (1989 osób). W roku 2050 z problemem bezrobocia w podregionie lubelskim będzie się borykało 718 kobiet oraz 1887 mężczyzn w wieku do 24 lat.

Rys. 4.81. Liczba bezrobotnych w wieku do 24 lat w podziale na płeć w podregionie lubelskim

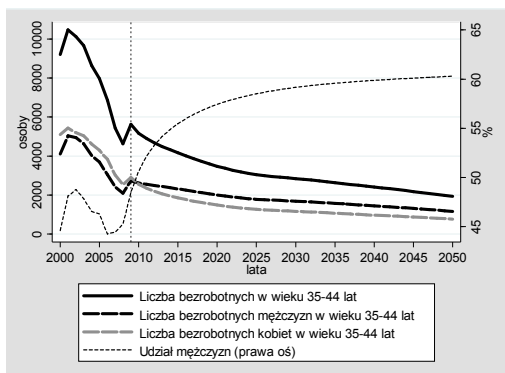
Badając liczbę bezrobotnych w przedziale wiekowym 25–34 lata (rysunek 4.82.) można zauważyć, że w okresie 2000–2009 problem braku pracy w większym stopniu dotyczył kobiet. Sytuacja ta zmieni się w początkowych latach prognozy. W 2010 liczba bezrobotnych obu płci będzie niemal równa, natomiast w roku 2011 odsetek bezrobotnych mężczyzn wyniesie 53%. Od roku 2043 liczba bezrobotnych obu płci będzie pozostawała na stabilnym poziomie 73%. W roku 2021 liczba kobiet spadnie poniżej 3000 (2984), w roku 2039 poniżej 2000 (1985), natomiast w 2050 wyniesie 1494 osób. W przypadku mężczyzn do roku 2016 będzie kontynuowana tendencja wzrostowa liczby bezrobotnych, która rozpoczęła się w roku 2008. W ciągu 9 lat (2008–2016) liczba mężczyzn pozostających bez pracy wzrośnie

Rys. 4.82. Liczba bezrobotnych w wieku 25–34 lat w podziale na płeć w podregionie lubelskim

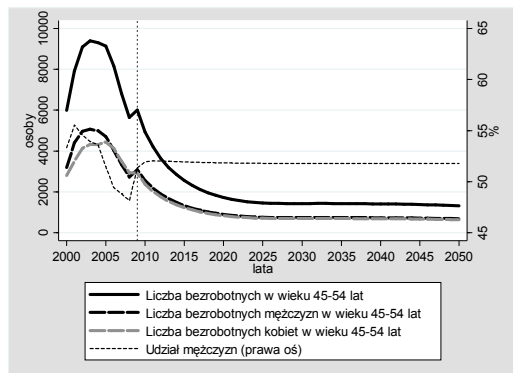
z 3382 do 6148. Po roku 2017 rozpocznie się nieznaczna tendencja spadkowa, która potrwa do roku 2050. Średnioroczne spadki wyniosą 1,17%, co pozwoli zniwelować problem bezrobocia wśród mężczyzn do 4123 osób.

Przeprowadzone badania dotyczące liczby zarejestrowanych bezrobotnych w przedziale wiekowym 35–44 lat w podregionie lubelskim (rysunek 4.83.) pozwoliły zauważyć, że w latach 2000–2009 płcią dominującą wśród osób poszukujących pracy były kobiety. Ich największy odsetek wystąpił w latach 2006 oraz 2007 i wyniósł 56%. Jednak na przełomie lat 2007/2008 sytuacja ta zaczęła zmieniać się na niekorzyść mężczyzn. Ich udział w łącznej liczbie osób bezrobotnych zaczął wzrastać. W ciągu 5 kolejnych lat (2010–2014) powiększył się o 7 p.p. do poziomu 55%. Następnie tendencja wzrostowa wyhamuje i ostatecznie w 2050 roku udział bezrobotnych mężczyzn wyniesie 60% ogółu osób pozostających bez pracy. W okresie prognozy (2010–2050) średnioroczne tempo spadku bezrobocia wśród kobiet wyniesie 3,18%, natomiast w przypadku mężczyzn – 2,06%. W roku 2050 z problemem bezrobocia będzie się zmagало 1160 mężczyzn i 764 kobiety. Dla porównania w roku bazowym (2009) było to 2729 mężczyzn oraz 2899 kobiet.

Rys. 4.83. Liczba bezrobotnych w wieku 35–44 lat w podziale na płeć w podregionie lubelskim

Na rysunku 4.84. przedstawiono liczbę bezrobotnych mężczyzn i kobiet w wieku 45–54 lat mieszkających na terenie podregionu lubelskiego. W okresie 2003–2009 po coraz szybszych spadkach zmniejszyła się liczba bezrobotnych kobiet z 4331 do 2920.

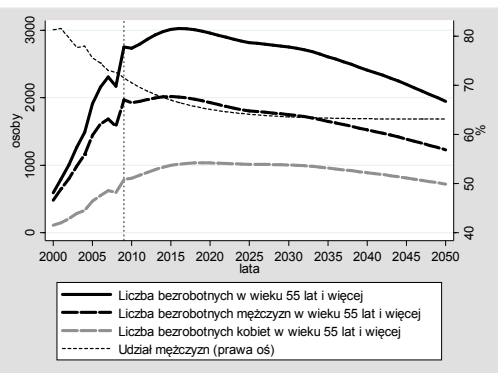

Rys. 4.84. Liczba bezrobotnych w wieku 45–54 lat w podziale na płeć w podregionie lubelskim

wykazywał fluktuacji i pozostanie na stabilnym poziomie wynoszącym 52%. W horyzoncie prognozy do roku 2050 liczebność mężczyzn pozostających bez zatrudnienia zmniejszy się o 2404 osoby, czyli o 78%, z 3081 do 677 osób.

W okresie 2000–2009 można było zauważyć regularnie zmniejszający się odsetek bezrobotnych mężczyzn powyżej 55. roku życia w podregionie lubelskim – rysunek 4.85. W ciągu dekady ich udział w łącznej liczbie osób pozostających bez pracy zmniejszył się o 9 p.p. do poziomu 72%. W początkowych latach prognozy tendencja spadkowa będzie kontynuowana, jednak nie będzie ona już tak gwałtowna. Natomiast od roku 2032 odsetek bezrobotnych mężczyzn będzie pozostawał na stabilnym poziomie 63%. Do roku 2015 liczba mężczyzn pozostających bez pracy będzie rosła, zaś w okresie 2016–2050 pojawi się trend spadkowy. Ilość mężczyzn zmniejszy się z 1229 osób w roku 2016 do 1229 osób w roku 2050, co będzie oznaczało redukcję o 39%. Liczebność bezrobotnych kobiet będzie ulegała przyrostom aż do roku 2019, po którym pojawi się delikatna tendencja spadkowa, która nabierze tempa po roku 2033. Opierając się na wynikach przeprowadzonych badań, można stwierdzić, że w okresie 2020–2050 liczba bezrobotnych kobiet spadnie o 317 do poziomu 719 osób.

Prognozy wskazują, że do roku 2050 będzie kontynuowana tendencja spadkowa, jednak od roku 2020 redukcja bezrobocia będzie znikoma. W roku 2050, stanowiącym ostatni rok prognozy, liczebność kobiet pozostających bez zatrudnienia w podregionie wyniesie 631 osób – o 78% mniej niż w roku 2009. W przypadku mężczyzn po spadkach od 2003 do 2008 nastąpił jednorazowy wzrost bezrobocia do poziomu 3081 osób, co stanowiło 51% łącznej liczby osób bezrobotnych w wieku 45–54 lat. W latach 2010–2050 odsetek liczby bezrobotnych mężczyzn nie będzie

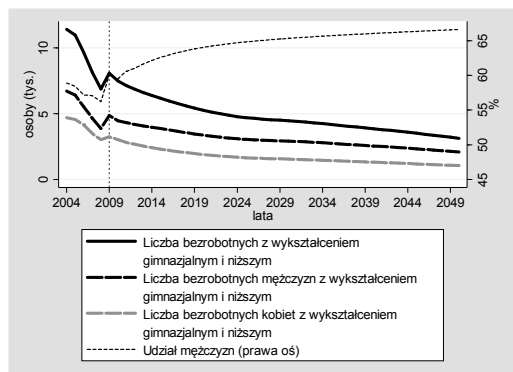
Rys. 4.85. Liczba bezrobotnych w wieku 55 lat i więcej w podziale na płeć w podregionie lubelskim

W roku 2004 w podregionie lubelskim bez pracy znalazło się 4685 kobiet oraz 6716 mężczyzn z wykształceniem gimnazjalnym i niższym. Do roku 2009 liczebność obu grup zmniejszyła się o 3227 osób w przypadku kobiet oraz o 4858 osób w przypadku

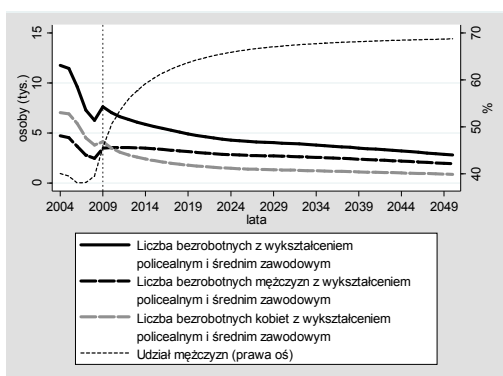
mu mężczyzn. Prognozy wskazują, że do redukcji bezrobocia dojdzie w przypadku obu płci. Średnioroczne tempo spadku liczby kobiet pozostających bez zatrudnienia w latach 2010–2050 wyniesie 2,76%, podczas gdy w tym samym okresie średnioroczne tempo redukcji liczebności bezrobotnych mężczyzn ukształtuje się na poziomie 1,98%. Ponieważ ilość kobiet pozostających bez pracy będzie zmniejszała się w szybszym tempie niż ilość mężczyzn, dlatego odsetek bezrobotnych mężczyzn w łącznej grupie osób pozostających bez zatrudnienia będzie ulegał zwiększeniom. W roku 2050 przyjmie wartość 68%, czyli o 8 p.p. więcej niż w 2009. Prognozy wskazują, że w roku 2050 bez pracy pozostanie 3155 osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym, w tym 1018 kobiet.

Dokonując badań liczby bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim w podregionie lubelskim (rysunek 4.87.), można zauważyć, że od roku 2006 ma miejsce tendencja wzrostowa odsetka

mężczyzn pozostających bez zatrudnienia. W roku 2006 odsetek ten wyniósł 38%, zaś do 2009 zwiększył się o 8 p.p. Tak znaczące wzrosty potwierdzają do roku 2020, w którym udział bezrobotnych mężczyzn w łącznej grupie osób pozostających bez pracy wyniesie 65%. W późniejszym okresie (lata 2021–2050) tempo wzrostów będzie mniejsze i w roku 2050 odsetek bezrobotnych mężczyzn przyjmie poziom blisko 70. Na przełomie lat 2010–2050, które stanowią horyzont prognozy, liczba kobiet z problemem bezrobocia zmniejszy się na terenie podregionu lubelskiego z 4146 do 874 osób, co będzie oznaczało blisko pięciokrotny spadek. W tym samym okresie liczba bezrobotnych mężczyzn z wykształceniem policealnym lub średnim ulegnie redukcji do 1923 osób.

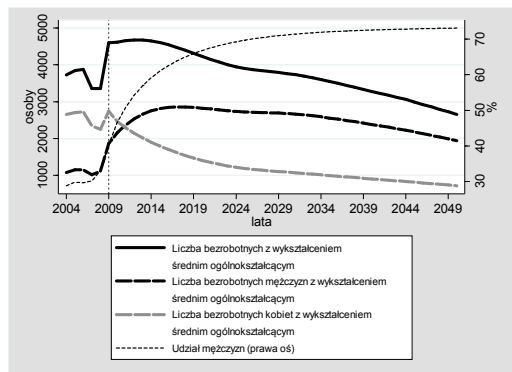

Rys. 4.86. Liczba bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i niższym w podziale na płeć w podregionie lubelskim

Rys. 4.87. Liczba bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym w podziale na płeć w podregionie lubelskim

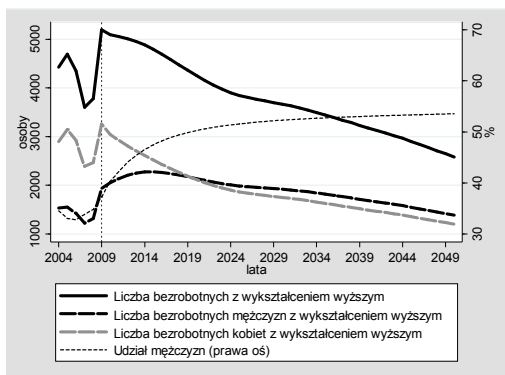
Analizując rysunek 4.88., który prezentuje prognozy bezrobocia osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym w podziale na płeć, można dostrzec, że w okresie 2004–2009 problem bezrobocia w większym stopniu dotyczył kobiet z tej grupy na terenie podregionu lubelskiego. Dopiero

Rys. 4.88. Liczba bezrobotnych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym w podziale na płeć w podregionie lubelskim

wnie do poziomu 2855 bezrobotnych. W późniejszym okresie (2019–2050) dojdzie do redukcji bezrobocia. W roku 2050 bez pracy znajdzie się 1941 mężczyzn z wykształceniem średnim ogólnokształcącym, co będzie stanowiło 74% ogółu bezrobotnych (w roku 2004 ich odsetek wyniósł 29%).

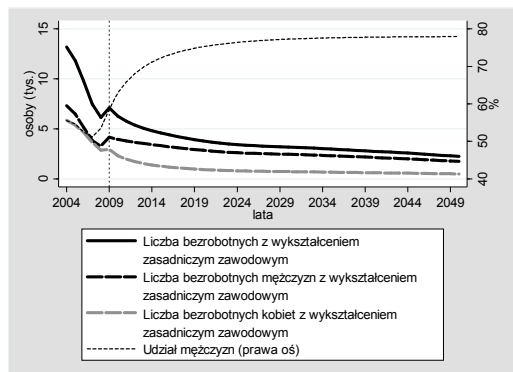
Badając liczbę bezrobotnych z wykształceniem wyższym w podziale na płeć w podregionie lubelskim (rysunek 4.89.), można zauważyć, że od roku 2005 trwała tendencja wzrostowa odsetka mężczyzn pozostających bez pracy w porównaniu z łączną liczbą bezrobotnych. W okresie 2005–2009 doszło do powiększenia tego odsetka o 4 p.p. do wartości 37%. Opierając się na wynikach przeprowadzonych prognoz, można stwierdzić, że dalsze przyrosty udziału mężczyzn w liczbie osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym utrzymają się do roku 2039, jednak ich tempo znacznie spadnie po 2020. W roku 2050 bez pracy znajdzie się 1383 mężczyzn, co będzie stanowiło 55% ogółu bezrobotnych z tym poziomem wykształcenia. W porównaniu z rokiem 2017, w którym wystąpi szczyt bezrobocia wśród mężczyzn – 2 240 osoby pozostające bez zatrudnienia – poziom bezrobocia z roku 2050 będzie niższy blisko o jedną trzecią. W okresie 2010–2050 średnioroczne tempo spadku liczby bezrobotnych kobiet posiadających wykształcenie wyższe wyniesie 2%. Będzie

Rys. 4.89. Liczba bezrobotnych z wykształceniem wyższym w podziale na płeć w podregionie lubelskim

to oznaczało, że w okresie prognozy ilość kobiet pozostających bez pracy ulegnie redukcji z poziomu 3258 w roku 2009 do 1199 w roku 2050.

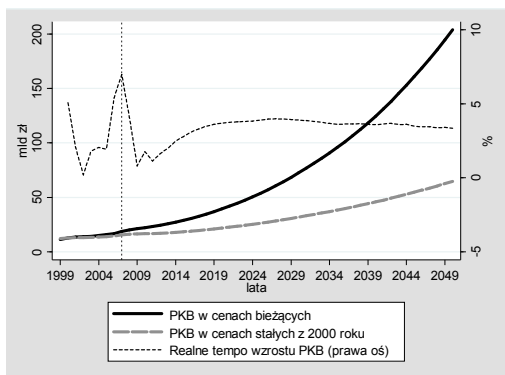
Jak widać na rysunku 4.90., w latach 2004–2008 doszło na terenie podregionu lubelskiego do zmniejszenia liczby bezrobotnych posiadających wykształcenie zasadnicze zawodowe z 13 177 osób do 6148. Jednak w kolejnym roku bezrobocie zwiększyło się

Rys. 4.90. Liczba bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym w podziale na płeć w podregionie lubelskim

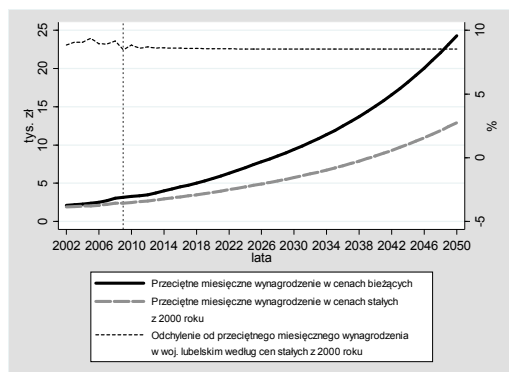
stał. Stabilizacja na poziomie oscylującym wokół 78% powinna nastąpić po roku 2020. W okresie 2010–2050 liczba bezrobotnych kobiet zmniejszy do poziomu 494. W tym samym czasie liczba bezrobotnych mężczyzn spadnie do 1 748 osób.

Analizując dane zaprezentowane na rysunku 4.91., można stwierdzić, że w latach 1999–2007 na terenie podregionu lubelskiego doszło do 65% wzrostu nominalnego produktu krajowego brutto z poziomu 11 384 mln zł do 21 200 mln zł. W okresie 1999–2007 PKB w cenach stałych wzrastało średniorocznie o 431 mln zł. W roku 2007 ukształtowało się na poziomie 15 609 mln zł. Tempo wzrostu PKB w cenach stałych oscylowało od 0,21% w roku 2002 do 6,98% w roku 2007. Po silnym spadku tempa wzrostu do 0,81% w roku 2009, spodziewany jest ponowny jego wzrost do 3,99% w roku 2027. W perspektywie długookresowej tempo wzrostu PKB w ujęciu realnym powinno słabnąć do poziomu 3,36% w roku 2050. Szacuje się, że w okresie 2008–2050 wartość PKB w cenach z roku 2000 wzrośnie z 15 609 mln zł w 2007 do 64 696 mln zł w roku kończącym badania. Natomiast wolumen PKB w ujęciu nominalnym osiągnie w roku 2050 wartość 203 807 mln zł, czyli blisko jedenastokrotnie więcej niż w roku 2007.

Rys. 4.91. Produkt krajowy brutto w podregionie lubelskim

Analizując prognozy dotyczące przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w podregionie lubelskim (zaprezentowane na rysunku 4.92.) można zaobserwować stały

Rys. 4.92. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w podregionie lubelskim

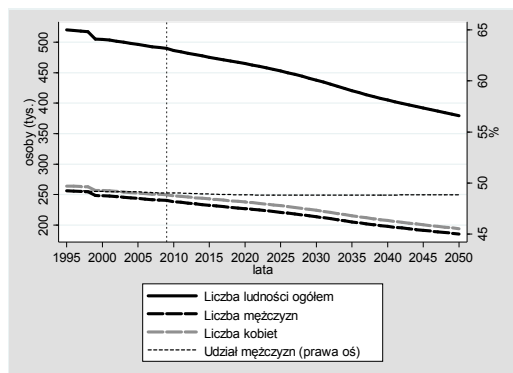
na wartość wyniesie 8,55%. W okresie 2009–2050 prognozowany jest zarówno wzrost wynagrodzenia w cenach bieżących (blisko ośmiokrotny przyrost), jak i w cenach stałych z roku 2000 (ponad pięciokrotne zwiększenie). Wynagrodzenie realne wyniesie w 2050 roku 12 924,34 zł (2373,91 zł w roku 2009). Natomiast przeciętna płaca nominalna zwiększy się do 24 296,30 zł w roku 2050.

4.5. Podregion puławski⁸⁶

Podregion puławski leży w zachodniej części województwa lubelskiego. Zajmuje powierzchnię 5633 km², z czego 5364 km² zajmują tereny wiejskie. W granicach podregionu puławskiego znajduje się 6 powiatów ziemskich: janowski, kraśnicki, łukowski, opolski, puławski i rycki. Największy obszar zajmuje powiat łukowski – 1394 km², natomiast najmniejszy jest powiat rycki, którego powierzchnia wynosi 615 km². W podregionie puławskim znajdują się 52 gminy, w tym 40 gmin wiejskich, 7 miejsko-wiejskich i 5 gmin miejskich. Duża ilość terenów wiejskich przekłada się na liczbę pracujących w poszczególnych sektorach ekonomicznych. W roku 2008 liczebność osób zatrudnionych w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie stanowiła 52% ogółu pracujących w podregionie puławskim. Znacznie mniej, bo tylko 19% było zatrudnionych w przemyśle i budownictwie. Natomiast sektor usług (zarówno rynkowych, jak i nierynkowych) skupiał niecałe 30% wszystkich pracujących. Można również zwrócić uwagę na poziom stopy bezrobocia rejestrowanego, który w 2008 roku wyniósł 13,2%.

⁸⁶ Wstępną charakterystykę podregionu puławskiego opracowano na podstawie następujących źródeł: GUS, BDR, www.stat.gov.pl; dane dotyczące bezrobocia i podziału terytorialnego za rok 2009, dane o liczbie pracujących łącznie z rolnictwem indywidualnym za rok 2008 [data dostępu: 26.10.2010].

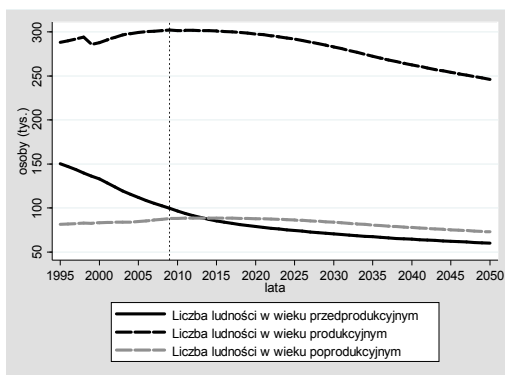
Rysunek 4.93. dotyczy liczby kobiet i mężczyzn zamieszkujących obszar podregionu puławskiego. W okresie poprzedzającym prognozy (1995–2009) liczba mieszkańców wykazywała delikatną tendencję spadkową. Średnioroczny spadek łącznej liczby osób ukształtował się na poziomie 0,42%.

Rys. 4.93. Liczba ludności w podziale na płeć w podregionie puławskim

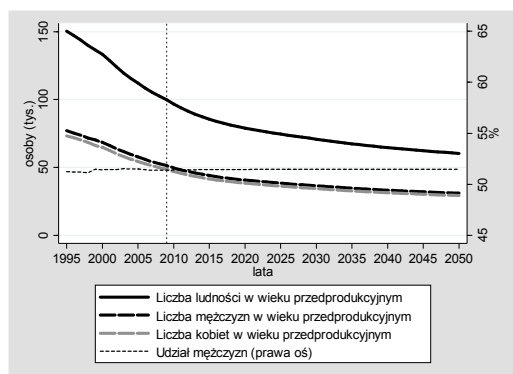
Do roku 2009 liczba kobiet zmniejszyła się o ponad 6% do poziomu 249 766, natomiast liczba mężczyzn spadła o 15 918 do poziomu 240 253 osób. Kolejne lata, stanowiące horyzont prognozy, przyniosą kontynuację trendu spadkowego. Będzie on silniejszy niż w latach 1995–2009. W 2039 liczba mężczyzn spadnie poniżej 200 000 (199 124), zaś w roku 2050 wyniesie 185 370 mieszkańców, co będzie stanowiło 49% łącznej liczby ludności. Oznacza to, że w okresie prognozy odsetek mężczyzn będzie pozostawał na stabilnym poziomie z roku 2009. Dla porównania – w latach 2010–2050 liczba kobiet ulegnie ponad 22% redukcji z 249 766 osób do 194 090 osób. Ogólna liczba mieszkańców podregionu puławskiego zmniejszy się w okresie prognozy o 110 559 osób i wyniesie w 2050 roku 379 460.

Analizując przedstawioną na rysunku 4.94. liczbę ludności w podziale na funkcjonalne grupy wiekowe w podregionie puławskim, można zauważyć, że w okresie prognozy najliczniejszą grupę będą stanowiły osoby w wieku produkcyjnym. Należy jednak zaznaczyć, że od roku 2010 będzie miała miejsce redukcja liczebności tej grupy. W roku 2017 liczba osób w wieku produkcyjnym spadnie poniżej 300 000, zaś w roku 2048 poniżej 250 000. W okresie 2010–2050 zostanie odnotowany blisko 19% spadek liczebności tej grupy do poziomu 246 178 osób. Wśród osób w wieku przedprodukcyjnym w latach 1995–2009 widoczna była tendencja spadkowa. Liczebność tej grupy zmalała o 50 431 osób do 99 841 w roku 2009. W kolejnych latach będzie kontynuowany trend spadkowy, który utrzyma się aż do roku 2050, w którym liczba osób w wieku przedprodukcyjnym wyniesie 60 239 (o 40% mniej niż w roku 2009). Do roku 2014 liczba ludzi w wieku poprodukcyjnym będzie rosła, zaś później wystąpi tendencja spadkowa, która utrzyma się aż do roku 2050. Liczebność tej grupy wyniesie wtedy 73 044 osoby.

Rys. 4.94. Liczba ludności w podziale na funkcjonalne grupy wiekowe w podregionie puławskim

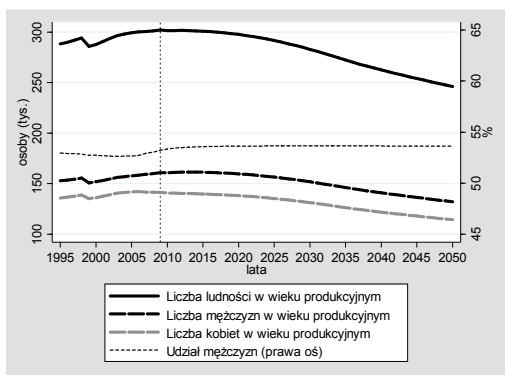
Rysunek 4.95. przedstawia prognozy liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w podziale na płeć w podregionie puławskim. Zarówno dane historyczne, jak i okres objęty prognozą wskazują na obecność trendu malejącego w liczbie mieszkańców w tej grupie.

Rys. 4.95. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym w podziale na płeć w podregionie puławskim

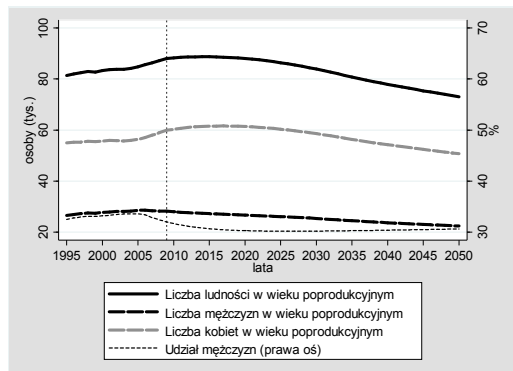
W latach 1995–2009, gdy liczba osób w wieku przedprodukcyjnym zmalała z poziomu 150 272 do 99 841, większą część tej grupy stanowili mężczyźni. Ich udział wzrósł w tym czasie z 51% do 52%. W tym samym czasie odnotowano spadek liczby mężczyzn w wieku przedprodukcyjnym z poziomu 76 988 osób w 1995 do 51 302 w roku 2009. Liczba kobiet w wieku przedprodukcyjnym zmalała w rozważanym okresie z 73 284 osób do 48 539. W okresie prognozy udział mężczyzn w tej grupie powinien ustabilizować się na poziomie z roku 2009. Szacuje się, że w wyniku spadku liczby mężczyzn w wieku przedprodukcyjnym w perspektywie horyzontu czasowego prognozy liczba mężczyzn w badanej grupie wyniesie 31 009. Liczba kobiet w tym samym czasie powinna zmaleć do 29 230 osób.

Badania liczby ludności w wieku produkcyjnym w podregionie puławskim przedstawione na rysunku 4.96. pozwalają zauważyć, że w okresie 1995–2009 nastąpił blisko 5% wzrost liczebności omawianej grupy z 288 345 do 302 072. Należy jednak zaznaczyć, że kolejne lata, stanowiące horyzont prognozy, przyniosą zmianę trendu na spadkowy. W okresie 2010–2050 spadki liczebności grupy ludności w wieku produkcyjnym znajdą się w granicach od $-0,03\%$ do $-0,81\%$ rocznie. Średnioroczne tempo spadku wyniesie $0,5\%$. Liczba osób w wieku produkcyjnym zmniejszy się z 302 072 w 2009 do 246 178 w ostatnim roku prognozy. Będzie to spowodowane zmniejszeniem liczebności mężczyzn o blisko 18%, a kobiet o ponad 19%. Odsetek mężczyzn w roku 2050 wyniesie 53,62% i będzie o 0,4 p.p. większy w porównaniu z rokiem wyjściowym (2009). W 2050 liczba mężczyzn w wieku produkcyjnym w podregionie puławskim ukształtuje się na poziomie 132 010 – o 28 754 mniej niż w roku bezpośrednio poprzedzającym prognozy. Dla porównania – liczba kobiet w roku 2050 przyjmie wartość 114 168, czyli o 27 140 mniej niż w roku 2009.

Rys. 4.96. Liczba ludności w wieku produkcyjnym w podziale na płeć w podregionie puławskim

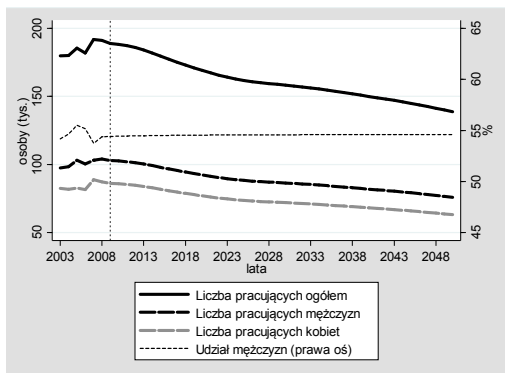
Dokonując analizy liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w podregionie puławskim, można zauważyć, że grupą dominującą są kobiety. W roku 1995 stanowiły 68% łącznej liczby osób w wieku poprodukcyjnym. W latach 2003–2005 ten udział

Rys. 4.97. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w podziale na płeć w podregionie puławskim

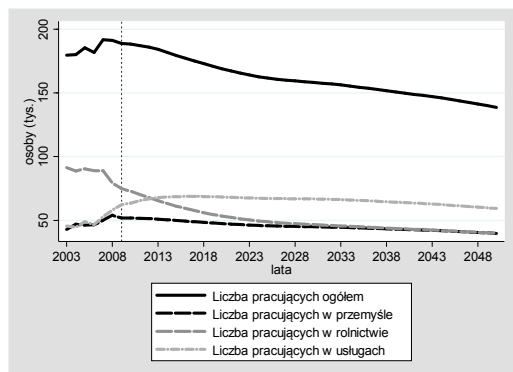
na redukcję ogólnej liczby osób w wieku poprodukcyjnym w podregionie puławskim. W okresie prognozy (2010–2050) dojdzie do redukcji liczebności z 88 106 osób w roku 2009 do 73 044 w 2050.

Zgodnie z przeprowadzoną prognozą (rysunek 4.98.), w latach 2010–2050 dojdzie do redukcji liczby osób posiadających zatrudnienie w podregionie puławskim. Zmniejszenie liczby osób pracujących będzie dotyczyć zarówno mężczyzn, jak i kobiet. Średnioroczne tempo spadku w przypadku mężczyzn wyniesie 0,74%, natomiast w przypadku kobiet będzie wyższe o 0,02 p.p. W okresie prognozy liczba osób pracujących zmniejszy się o 50 239 osób z 189 034 w roku 2009) do 138 794 osób w ostatnim roku prognozy. W roku 2005 odsetek mężczyzn posiadających zatrudnienie w stosunku do ogólnej liczby pracowników podregionu puławskiego wyniósł 56%. W kolejnych latach uległ zmniejszeniu i w 2009 przyjął wartość 54%. Szacuje się, że w latach 2016–2050 będzie pozostawał na stabilnym poziomie wynoszącym 55%. W okresie 2010–2050 dojdzie do blisko 27% redukcji zatrudnienia wśród kobiet. Ich liczba spadnie o 23 132 do wartości 63 031 osób. Natomiast w tym samym okresie będzie miało miejsce ponad 26-procentowe zmniejszenie liczby pracujących mężczyzn – do poziomu 75 763 osób.

Rys. 4.98. Liczba pracujących w podziale na płeć w podregionie puławskim

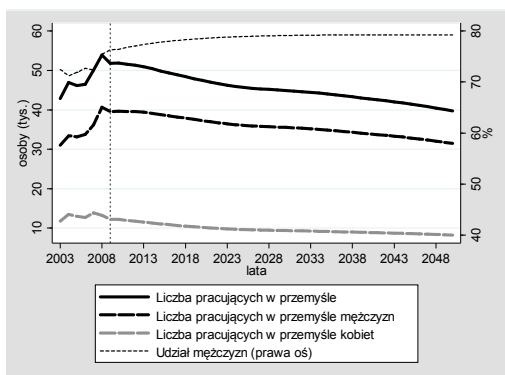
Zgodnie z danymi zilustrowanymi na rysunku 4.99., w roku 2003 w podregionie puławskim najwięcej osób (91 322) trudniło się rolnictwem. Stanowiło to 51% łącznej liczby zatrudnionych. W kolejnych latach wystąpiła tendencja spadkowa, która będzie kontynuowana w okresie prognozy. W latach 2010–2050 liczba osób zajmujących się rolnictwem zmniejszy się o 35 071 i w roku 2050 wyniesie 39 788 osób – 29% łącznej liczby zatrudnionych w podregionie puławskim. W roku 2009, który poprzedza okres prognozy, liczebność sektora usług wyniosła 62 351 pracowników, zaś w przemyśle znalazło zatrudnienie 51 823 robotników. Od roku 2010 do 2050 liczba zatrudnionych w usługach zmniejszy się zaledwie o 3107 osób i wyniesie 59 243, przy początkowym wzroście do 68 760 osób w roku 2017. W po-

Rys. 4.99. Liczba pracujących według sektorów ekonomicznych w podregionie puławskim

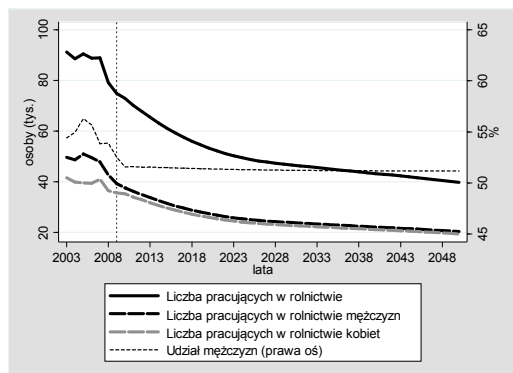
równaniu z rokiem 2009 udział tej grupy w łącznej liczbie pracujących w podregionie puławskim zwiększy się o 10 p.p. do poziomu 43%. W prognozowanym okresie dojdzie do 23% redukcji pracowników sektora przemysłowego do poziomu 39 763 osób.

Prognozy liczby pracujących w przemyśle w podziale na płeć na terenie podregionu puławskiego zostały zaprezentowane na rysunku 4.100. W okresie wzrostu liczby osób pracujących w przemyśle, jaki miał miejsce w latach 2003–2008, udział mężczyzn w tej grupie wzrósł z 72% do 75%. W tym czasie liczba mężczyzn pracujących w przemyśle zwiększyła się z 31 054 do 40 688. Do roku 2009 ich liczba zmalała do 39 558 osób. W okresie objętym prognozą spodziewany jest dalszy spadek zatrudnienia mężczyzn w przemyśle. Zgodnie z prognozami ich liczba będzie systematycznie maleć, osiągając poziom 31 512 osób w roku 2050. Udział tej grupy wśród pracujących w przemyśle powinien w tym czasie nieznacznie wzrosnąć, osiągając wartość 79%. Zatrudnienie kobiet w 2009 roku obniżyło się względem roku 2007 do 12 265 osób. Szacuje się, że kolejne lata stanowiące horyzont prognozy będą wiązać się z kontynuacją trendu spadkowego. W efekcie do końca okresu prognozy liczba pracujących w przemyśle kobiet ulegnie redukcji do 8250 osób.

Rys. 4.100. Liczba pracujących w przemyśle w podziale na płeć w podregionie puławskim

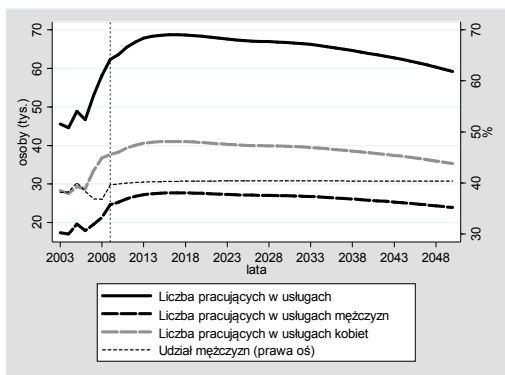
Analizując wyniki prognozy dotyczącej liczby osób pracujących w rolnictwie w podregionie puławskim (rysunek 4.101.) można stwierdzić, że w okresie prognozy będzie kontynuowana tendencja spadkowa liczby pracowników, mająca swój początek

Rys. 4.101. Liczba pracujących w rolnictwie w podziale na płeć w podregionie puławskim

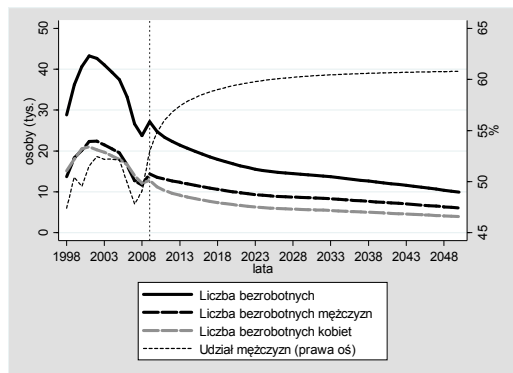
się, że w 2050 roku 20 355 mężczyzn oraz 19 433 kobiety będzie się trudniło rolnictwem. Od roku 2015 odsetek mężczyzn w łącznej liczbie osób pracujących w rolnictwie będzie się utrzymywał na stałym poziomie wynoszącym 51%, czyli o 5 p.p. mniej niż w roku 2005, kiedy ten udział był największy.

Rysunek 4.102. pokazuje, że w podregionie puławskim doszło do 37% przyrostu liczby pracowników sektora usług w okresie próby (2003–2009). Według prognoz, tendencja wzrostowa utrzyma się do roku 2017, w którym wystąpi szczyt zatrudnienia (41 044 kobiety i 27 716 mężczyzn). Lata 2018–2050 przyniosą redukcję liczby pracujących w sektorze usług. Rezultaty badań pozwalają przypuszczać, że w 2050 liczba pracujących w usługach wyniesie 59 243 – o 3107 mniej niż w roku bazowym (2009). Na przełomie 2008/2009 doszło do zmniejszenia liczby kobiet w łącznej liczbie pracowników o 3 p.p. do poziomu 60%. Opierając się na wynikach prognoz, można założyć, że wartość ta nie będzie ulegała fluktuacjom w okresie 2010–2050. W latach 2010–2017 liczba mężczyzn zwiększy się o 12%, zaś liczba kobiet wzrośnie o 9%. Od roku 2018 liczebność obu płci będzie malała. Liczba kobiet pracujących w sektorze usług zmniejszy się z 41 044 w roku 2017 do 35 347 w roku 2050. Natomiast w latach 2018–2050 liczba mężczyzn ulegnie 14% redukcji do poziomu 23 896.

Rys. 4.102. Liczba pracujących w usługach w podziale na płeć w podregionie puławskim

Rysunek 4.103. prezentuje liczbę bezrobotnych w podziale na płeć w podregionie puławskim. Analizując wykres, można zauważyć, że od roku 2001 miał miejsce spadek liczby bezrobotnych kobiet. W latach 2001–2009 poziom bezrobocia zmniejszył się

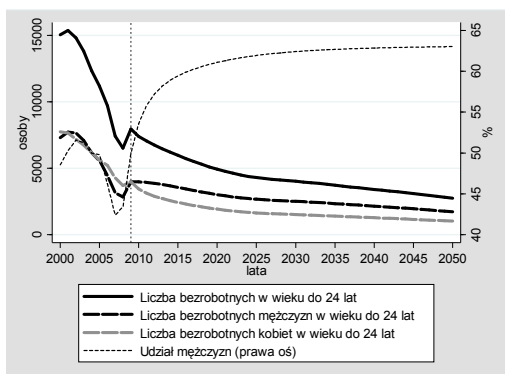

Rys. 4.103. Liczba bezrobotnych w podziale na płeć w podregionie puławskim

wśród kobiet o 8228 osób do wartości 12 758. W przypadku mężczyzn tendencja spadkowa pojawiła się w roku 2002 i do 2009 odnotowano 36% spadek bezrobocia do poziomu 14 382 osób. Od roku 2007 systematycznie wzrasta odsetek bezrobotnych mężczyzn. W 2009 było to 53%, zaś do roku 2050 wartość ta zwiększy się o 8 p.p. Opierając się na wynikach prognoz, można stwierdzić, że w roku 2050 z problemem bezrobocia będą się zmagali 3873 kobiety – ponad trzykrotnie mniej niż w roku 2009. W przypadku mężczyzn w okresie 2010–2050 bezrobocie zmniejs-

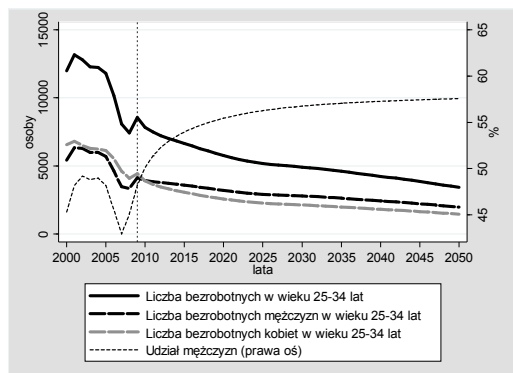
zy się blisko o 60%, osiągając w ostatnim roku prognozy wartość 6007 osób.

W okresie 2001–2008 doszło do znaczącej redukcji bezrobocia wśród mieszkańców powiatu puławskiego poniżej 24. roku życia – rysunek 4.104. Bezrobocie wśród kobiet zmniejszyło się do wartości 3983, natomiast liczebność mężczyzn pozostających bez pracy spadła o 2742 osoby do poziomu 2829. W roku 2009 doszło do jednorazowego wzrostu liczby osób bezrobotnych. Warto wspomnieć, że w roku 2009 liczba przedstawicieli obu płci była niemal identyczna. W początkowych latach prognozy dojdzie do znaczącego wzrostu odsetka bezrobotnych mężczyzn z 50% w 2009 do 62% w roku 2022. Będzie to spowodowane szybszą redukcją bezrobocia wśród kobiet. W okresie 2009–2022 liczba kobiet pozostających bez pracy zmniejszy się o 55% – 1777 osób w roku 2022 – gdy w tym samym okresie liczba bezrobotnych mężczyzn spadnie o 45% do wartości 2839 osób. Wyniki badań pozwalają stwierdzić, że w roku 2050 bezrobocie w tej grupie będzie na poziomie 2732 osób, z czego 63%, czyli 1722 osoby, będą stanowili mężczyźni.

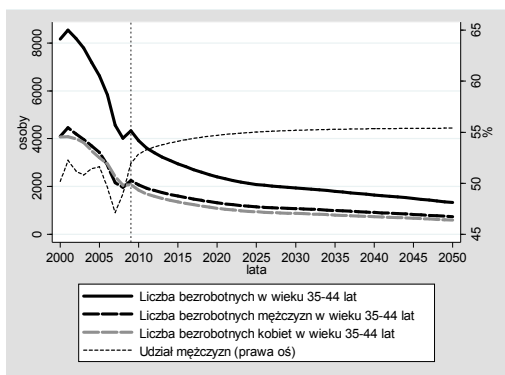
Rys. 4.104. Liczba bezrobotnych w wieku do 24 lat w podziale na płeć w podregionie puławskim

Jak wynika z rysunku 4.105., w latach 2001–2008 przy coraz szybszym spadku liczby zarejestrowanych bezrobotnych w wieku 25–34 lat udział mężczyzn oscylował w granicach 42%–49%. W tym czasie liczba bezrobotnych mężczyzn w tej grupie wiekowej zmalała z 6340 do 3346 osób. W roku 2009 nastąpił ponowny wzrost liczby mężczyzn w grupie bezrobotnych w wieku 25–34 lata do 4120 osób, miał on charakter jednorazowy. W perspektywie roku 2050, zamykającego okres prognozy, liczba bezrobotnych mężczyzn w tej grupie powinna zmaleć do poziomu 1969. Liczba bezrobotnych kobiet po wyraźnej tendencji spadkowej, mającej miejsce od 2001 roku (6819 osób) zanotowała jednoroczny wzrost z poziomu 4077 osób w roku 2008 do 4431 osób w 2009. Opierając się na wynikach prognoz, można stwierdzić, że liczba bezrobotnych kobiet w tej grupie wiekowej powinna obniżyć się do poziomu 1452 osób w 2050 roku.

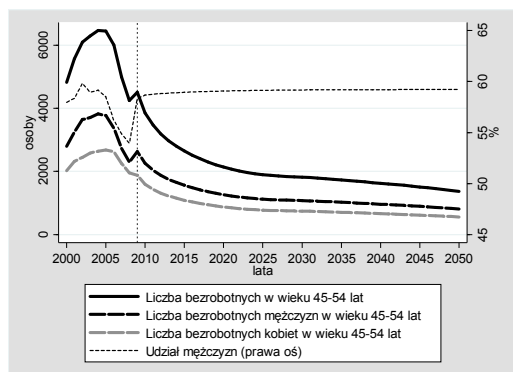
Rys. 4.105. Liczba bezrobotnych w wieku 25–34 lat w podziale na płeć w podregionie puławskim

Na rysunku 4.106. przedstawiono liczbę bezrobotnych w podregionie puławskim w wieku 35–44 lat. Od 2001 do 2008 roku miał miejsce spadek ogólnej liczby bezrobotnych o ponad 50% – z 8538 do 4016 osób. W roku 2009 odnotowano jednorazowy wzrost bezrobocia do poziomu 4327 osób (w tym 2248 mężczyzn). Udział mężczyzn w ogólnej liczbie bezrobotnych w wieku 35 – 44 lat w latach 2000 –2009 wahał się w przedziale 47%–52%. Od roku 2008 trwa wzrost odsetka liczby bezrobotnych mężczyzn w ramach tej grupy. Przyrost ten utrzyma się do roku 2017, po którym ustabilizuje się na poziomie 55%. W perspektywie ostatniego roku prognozy liczba mężczyzn zmniejszy się ponad trzykrotnie z 2248 osób do 734. W tym samym czasie dojdzie do blisko 72% redukcji bezrobocia wśród kobiet w przedziale wiekowym 35–44 lat. W roku 2010 liczebność bezrobotnych kobiet spadnie poniżej 2000 (1844 kobiety), w roku 2032 poniżej 1000 (984 kobiety), zaś w roku 2050 przyjmie wartość 591 osób.

Rys. 4.106. Liczba bezrobotnych w wieku 35–44 lat w podziale na płeć w podregionie puławskim

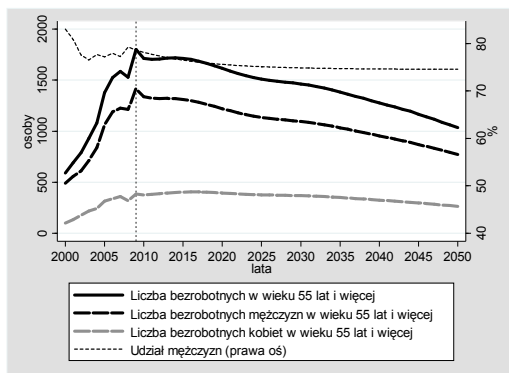
W roku 2004 wystąpił szczyt zanotowany w próbie poziomu bezrobocia wśród osób w przedziale wiekowym 45–54 lat zamieszkałych na terenie podregionu puławskiego – rysunek 4.107. Bez pracy znalazło się wtedy 3823 mężczyzn oraz 2639 kobiet.

Rys. 4.107. Liczba bezrobotnych w wieku 45–54 lat w podziale na płeć w podregionie puławskim

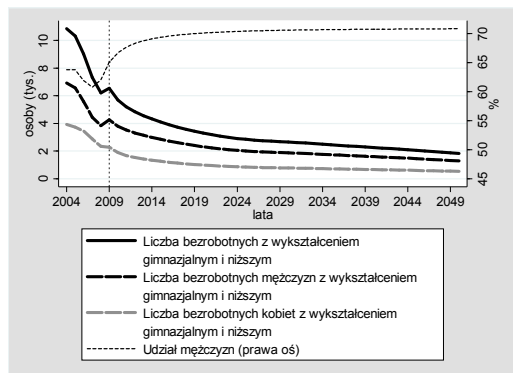
poziomie wynoszącym 59%. W roku 2050 problemem bezrobocia będzie dotkniętych 557 kobiet, czyli o 1323 mniej niż w roku 2009. Liczba bezrobotnych mężczyzn w tej grupie wyniesie 809 osób – 69% mniej niż w roku 2009.

Analizując rysunek 4.108., można stwierdzić, że maksymalny poziom bezrobocia wśród mężczyzn w wieku powyżej 55 lat przypadł na rok 2009 – 1417 osób, co stanowiło 79% łącznej liczby bezrobotnych. W przypadku kobiet niemal przez cały okres 2000–2009 utrzymywała się tendencja wzrostowa. Wyjątek stanowił rok 2008, w którym ilość bezrobotnych kobiet zmniejszyła się z 361 do 317, ostatecznie osiągając na koniec okresu próby wartość 385 osób. Prognozy wskazują, że do roku 2017 utrzyma się trend wzrostowy liczby kobiet borykających się z problemem bezrobocia. Dopiero w latach 2018–2050 poziom bezrobocia wśród kobiet spadnie. Redukcja wyniesie 35% z 404 osób w roku 2017 do 264 w roku 2050. W latach 2010–2050, które stanowią okres prognozy, dojdzie do blisko dwukrotnego zmniejszenia bezrobocia wśród mężczyzn. Ich liczebność zmaleje z 1417 osób w roku 2009 do 772 w ostatnim roku prognozy. Warto również wspomnieć, że w latach 2021–2050 zaledwie co czwartą osobą powyżej 55. roku życia pozostającą bez pracy będzie kobieta.

Rys. 4.108. Liczba bezrobotnych w wieku 55 lat i więcej w podziale na płeć w podregionie puławskim

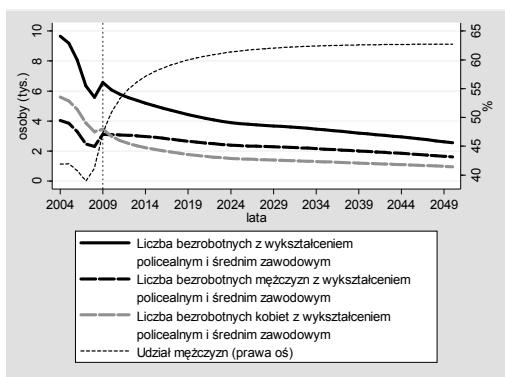
Zgodnie z danymi zaprezentowanymi na rysunku 4.109., w podregionie puławskim od roku 2004 utrzymuje się tendencja spadkowa liczby bezrobotnych kobiet z wykształceniem gimnazjalnym i niższym. W okresie prognozy przewiduje się kontynuację trendu spadkowego. W roku 2004 ilość bezrobotnych kobiet wyniosła niemal 4000 (3933 osoby). W roku 2010 ich liczebność spadnie poniżej 2000 (1899) natomiast w roku 2020 zostanie przekroczony poziom 1000 – 977 osób. W ostatnim roku prognozy bez pracy powinny pozostawać 522 kobiety z omawianym wykształceniem. W okresie 2004–2009 liczba bezrobotnych mężczyzn przewyższała liczebność kobiet pozostających bez pracy. Udział mężczyzn w łącznej liczbie bezrobotnych oscylował w granicach 61%–65%. W początkowych latach prognozy (2010–2015) odsetek liczby bezro-

Rys. 4.109. Liczba bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i niższym w podziale na płeć w podregionie puławskim

botnych mężczyzn zwiększy się o 5 p.p. do 70%. Do roku 2050 dojdzie do ponad trzykrotnego zmniejszenia liczby bezrobotnych mężczyzn z wykształceniem gimnazjalnym i niższym, pozostających bez pracy z 4266 osób w roku 2009 do 1335 w 2050.

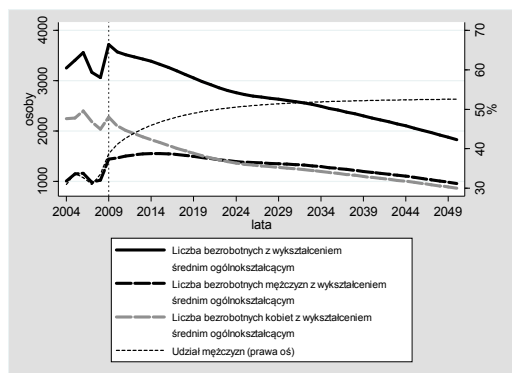
W roku 2004 liczba zarejestrowanych bezrobotnych z wykształceniem policealnym lub średnim zawodowym w podregionie puławskim wynosiła 5608 kobiet oraz 4045 mężczyzn. W ciągu sześciu lat (2004–2009) liczba kobiet pozostających bez zatrudnienia pomniejszyła się o 2143, natomiast bezrobocie wśród mężczyzn spadło o 23% do poziomu 3113. Od roku 2007 miał miejsce wzrost odsetka mężczyzn pozostających bez pracy. Według prognoz, udział mężczyzn będzie rósł aż do roku 2030, w którym przyjmie 62,7%, i pozostanie na tym poziomie aż do ostatniego roku prognozy. W okresie 2010–2050 średnioroczne tempo spadku bezrobocia wśród kobiet (3,11%) będzie ponad dwukrotnie wyższe niż w przypadku mężczyzn – 1,51%. W roku 2017 liczba bezrobotnych kobiet spadnie poniżej 2000 (1926), natomiast w roku 2048 do 1000 kobiet. Analizując liczebność mężczyzn, posiadających omawiane wykształcenie, można stwierdzić, że w roku 2014 spadnie ona poniżej 3000 (2 969 osób), zaś w 2040 roku

Rys. 4.110. Liczba bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym w podziale na płeć w podregionie puławskim

poniżej 2000 (1968 osób). W roku 2050 bezrobotnych będzie 953 kobiet oraz 1604 mężczyzn.

Dokonując analizy zaprezentowanych na rysunku 5.19. prognoz dotyczących liczby osób bezrobotnych posiadających wykształcenie średnie ogólnokształcące, można stwierdzić, że na terenie podregionu puławskiego w okresie 2010–2050 dojdzie do re-

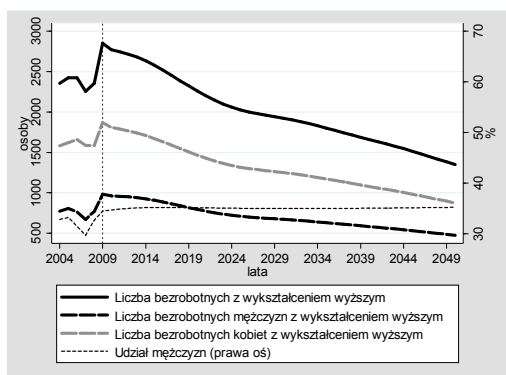

Rys. 4.111. Liczba bezrobotnych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym w podziale na płeć w podregionie puławskim

dukcji liczebności danej grupy z 3720 osób w roku 2009 do 1861 w 2050. W przypadku obu płci do roku 2015 będą się utrzymywały przeciwne tendencje. Liczebność kobiet pozostających bez pracy będzie stale malała, począwszy od roku 2009. W okresie prognozy (2010–2050) dojdzie do 63% redukcji bezrobocia wśród kobiet posiadających wykształcenie średnie ogólnokształcące. Analiza liczebności mężczyzn pozostających bez pracy pozwala zauważyć, że w okresie 2007–2015 wystąpi ich wzrost z 980 osób w roku 2007 do 1556 w 2015. W tym okresie odsetek bezrobotnych mężczyzn zwiększy się o 16 p.p.

do 47%. Opierając się na wynikach przeprowadzonych badań można stwierdzić, że w roku 2050 z problemem bezrobocia na terenie podregionu puławskiego będzie zmagало się 961 mężczyzn – 54% ogólnej liczby bezrobotnych – oraz 861 kobiet.

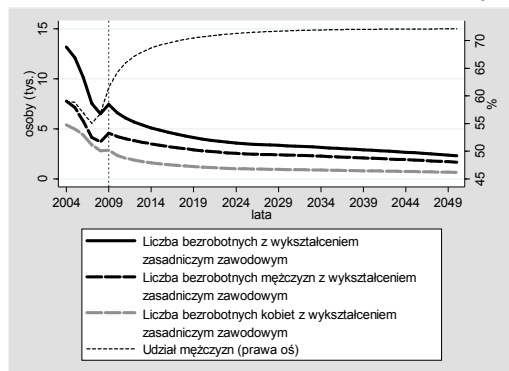
Analizując zilustrowane na rysunku 4.112. tendencje występujące wśród mężczyzn i kobiet posiadających wykształcenie wyższe i zamieszkałych na terenie podregionu puławskiego, można stwierdzić, że były one zbieżne w okresie 2004–2009. Prognozuje się, że sytuacja ta pozostanie na niezmiennym poziomie również w latach 2010–2050. Potwierdzi to stabilny udział mężczyzn w łącznej liczbie bezrobotnych, który w okresie prognozy (lata 2010–2050) będzie oscylował wokół wartości 37%. W roku 2009, który bezpośrednio poprzedza prognozy, bez pracy w podregionie puławskim pozostawało 1870 kobiet oraz 983 mężczyzn. W okresie 2010–2050 przy stabilnym spadku liczby bezrobotnych kobiet posiadających wykształcenie wyższe liczebność w roku 2050 przyjmie wartość 874 osób. Będzie to oznaczało, że w ciągu prognozowanego okresu dojdzie do redukcji poziomu analizowanej zmiennej. W tym samym czasie (lata 2010–2050) liczba mężczyzn z wykształceniem

Rys. 4.112. Liczba bezrobotnych z wykształceniem wyższym w podziale na płeć w podregionie puławskim

wyższym, zarejestrowanych jako bezrobotni, spadnie z poziomu 983 osób w roku 2009 do 475 w roku kończącym prognozę

Badając liczbę bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym w podziale na płeć w podregionie puławskim (rysunek 4.113.), można stwierdzić, że w okresie 2017–2050 odsetek bezrobotnych mężczyzn będzie pozostawał na stabilnym

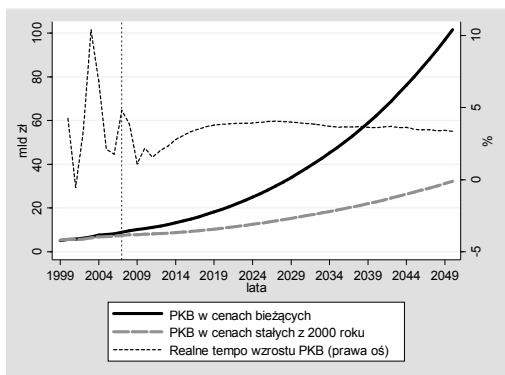

Rys. 4.113. Liczba bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym w podziale na płeć w podregionie puławskim

poziomie oscylującym wokół 72%. Od roku 2004 utrzymuje się tendencja spadkowa liczby bezrobotnych kobiet z omawianym wykształceniem. W podregionie puławskim w roku 2009 bez pracy znalazło się 2858 kobiet. W okresie prognozy (2010–2050) będzie kontynuowany trend spadkowy, jednak po roku 2025 nie będzie on już tak wyraźny. Średnioroczne tempo spadku bezrobocia wśród kobiet z wykształceniem zasadniczym zawodowym wyniesie 4,10%. W roku 2050 bez pracy znajdzie się 647 kobiet. Od roku 2004, podobnie jak w przypadku ko-

biet, utrzymuje się tendencja spadkowa liczby bezrobotnych mężczyzn. Trend został przełamany jednorazowo w roku 2009, jednak w kolejnych latach, zgodnie z przygotowaną prognozą, przewiduje się dalszy spadek liczby bezrobotnych mężczyzn. Na przestrzeni lat 2010–2050 dojdzie do znacznej redukcji liczb bezrobotnych mężczyzn w tej grupie z 4577 w roku 2009 do poziomu 1675 w ostatnim roku prognozy. Zgodnie z danymi zaprezentowanymi na rysunku 4.114., w podregionie puławskim w latach 1999–2007 można było zaobserwować systematyczny wzrost nominalnego PKB z poziomu 5073 mln zł do 8974 mln zł. W roku 2001 wartość PKB w ujęciu realnym uległa jednorazowo zmniejszeniu w stosunku do roku poprzedniego z 5650 mln zł do 5629 mln zł. Ostatecznie, do roku 2007, wartość PKB wzrosła do 7463 mln zł. Tempo wzrostu PKB w cenach stałych oscylowało w granicach od –0,53% w 2001 roku do 10,4% w roku 2003.

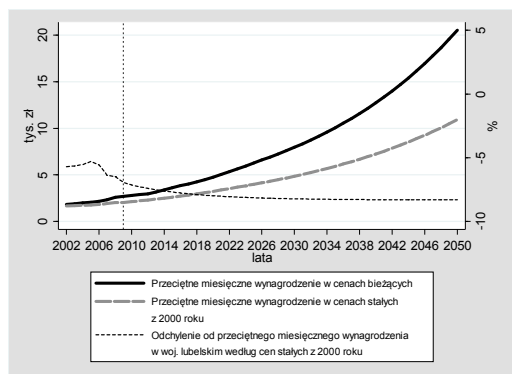
Zgodnie z opracowaną prognozą, po silnym spadku tempa wzrostu do 1,1% w roku 2009 spodziewany jest ponowny jego wzrost do 4,05% w roku 2027. W perspektywie długookresowej tempo wzrostu PKB w ujęciu realnym powinno stopniowo słabnąć do 3,35% w roku 2050. Szacuje się, że wartość PKB w cenach z 2000 roku

Rys. 4.114. Produkt krajowy brutto w podregionie puławskim

wzrośnie do 32 243 mln zł w ostatnim roku prognozy. Natomiast wolumen PKB w ujęciu nominalnym osiągnie w 2050 roku wartość 101 572 mln zł.

Analizując prognozy przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w podregionie puławskim (rysunek 4.115.), można zaobserwować stały wzrost wspomnianej

Rys. 4.115. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w podregionie puławskim

kategorii, zarówno w ujęciu nominalnym, jak i w cenach stałych z 2000 roku. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (w ujęciu nominalnym) z poziomu 1840 zł w roku 2002 wzrosło do 2690,89 zł w 2009. W tym samym czasie przeciętne miesięczne wynagrodzenia realne wzrosły z 1666 zł do 2036,67 zł. Po roku 2005 zwiększyło się ujemne odchylenie wynagrodzeń realnych w podregionie od przeciętnych wynagrodzeń w województwie lubelskim z $-5,3\%$ do $-6,9\%$. W okresie objętym prognozą szacuje się pogłębienie dysproporcji między wynagrodzeniami

osiąganyymi w województwie i podregionie puławskim do $-8,3\%$ w roku 2050. Prognozy wskazują na wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia do 20 526,55 zł według cen bieżących oraz na zwiększenie średnich płac realnych z 2036,67 zł w roku 2009 do wartości 10 919,04 zł w roku 2050.

Podsumowanie prognoz trendów gospodarczych

W powyższym rozdziale zaprezentowano prognozy dotyczące następujących kategorii ekonomicznych: liczba ludności zamieszkująca na terenie podregionu puławskiego, liczba osób posiadających zatrudnienie, liczba osób pozostających bez pracy, średnie miesięczne pobory mieszkańców omawianego podregionu oraz produkt krajowy brutto. Analiza wyników pozwala wysnuć wniosek o charakterystycznym ułożeniu trendów dla każdej z wyżej wymienionych kategorii w prognozowanych okresach.

W okresie 2010–2050 prognozowana jest redukcja łącznej liczby mieszkańców w badanych podregionach. Spadki dotkną przedstawicieli wszystkich funkcjonalnych grup wiekowych (w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz poprodukcyjnym).

W latach 2010–2050 ulegnie zmianie liczba pracowników poszczególnych sektorów ekonomicznych. We wszystkich sekcjach zostaną zanotowane delikatne spadki, choć w sektorze usług wzrost liczby pracujących powinien jeszcze mieć miejsce w skali województwa i podregionu bialskiego do 2013 roku, w podregionie lubelskim do roku 2012, w podregionie chełmsko-zamojskim do roku 2016, zaś w podregionie puławskim do roku 2017. Najwyższa redukcja zatrudnienia wystąpi w rolnictwie.

Po roku 2009 na badanych obszarach będzie kontynuowany trend spadkowy liczby bezrobotnych, występujący w okresie 2002–2008. Redukcje będą zbliżone w przypadku obu płci, jednak z nieznaczną przewagą po stronie kobiet. Spadki liczby bezrobotnych pojawią się we wszystkich grupach wiekowych i potrwać aż do ostatniego roku prognozy. Jednak w grupie bezrobotnych w wieku 55 lat i więcej tendencja spadkowa powinna pojawić się dopiero w okolicach roku 2015. Zjawisko redukcji bezrobocia należy ocenić jako korzystne i sprzyjające rozwojowi.

Badania nominalnego i realnego produktu krajowego brutto pozwalają stwierdzić, że do roku 2050 będą miały miejsce wzrosty powyższych kategorii. W okresie prognozy najwyższe realne tempo wzrostu PKB spośród badanych obszarów spodziewane jest w podregionie puławskim.

W okresie prognozy do roku 2050 utrzymają się tendencje wzrostowe zarówno przeciętnego wynagrodzenia w cenach bieżących, jak i w cenach stałych z roku 2000. Te przyrosty są korzystne, jednak należy pamiętać, że przy ocenie wynagrodzeń należy zwrócić szczególną uwagę na odchylenie od przeciętnych miesięcznych zarobków w całym województwie lubelskim, a tych wobec skali kraju. W województwie lubelskim spodziewane jest nieznaczne zniwelowanie różnicy wobec przeciętnego wynagrodzenia w Polsce do –11,42%. Jedynym podregionem gdzie przeciętne wynagrodzenia w okresie prognozy będą wyższe niż średnie dla województwa będzie podregion lubelski (o 8,53% wyższe w roku 2050).

Metodologia

Metodologia opracowania prognoz uwzględniła znaczenie przewidywanych trendów demograficznych oraz zmian przyszłej sytuacji gospodarczej w województwie lubelskim. W celu przeprowadzenia szczegółowych analiz i prognoz zmiennych charakteryzujących procesy migracyjne na Lubelszczyźnie zastosowano zaawansowane narzędzia statystyczno-ekonometryczne oraz profesjonalne oprogramowanie ekonometryczne STATA.

Opracowana metodologia oparta została na Systemie Badań i Prognoz Regionalnych Region-stat. Prognozy przepływów migracyjnych bazowały na technikach modelowania i prognozowania szeregów czasowych, m.in. VAR, VEqCM, ARIMA, ARIMAX. W celu określenia przyszłych tendencji ruchów migracyjnych w województwie lubelskim wykorzystywano dodatkowo metodę długookresowego prognozowania na podstawie ultrakrótkich szeregów czasowych⁸⁷. Zastosowana przy badaniu migracji zarobkowych kobiet i mężczyzn w województwie lubelskim metoda czerpała ze znanych sposobów analizy szeregów czasowych, takich jak: wygładzanie wykładnicze, metoda średniej ruchomej, modele trendu czy model autoregresyjny. Wymienione sposoby analiz mają jednak ograniczone zdolności predykcyjne m.in. w przypadku prognoz demograficznych i są efektywne jedynie w przypadku krótkiego okresu prognozy *ex ante*. Dzięki zastosowaniu metody prognozowania długookresowego na podstawie szeregów ultrakrótkich jakość predykcji obejmujących okres do 2050 roku znacząco wzrasta w porównaniu do wyników uzyskanych tradycyjnymi metodami (ograniczeniu ulega błąd prognozy).

Wykonanie zestawu prognoz dotyczących skali migracji na Lubelszczyźnie zostało poprzedzone wielowymiarową, szczegółową analizą trendów charakteryzujących szeregi czasowe, opisane m.in. przez poziomy bezwzględne zmiennych, tempa wzrostu oraz zróżnicowane wskaźniki struktury. Celem tego rodzaju analizy było wyodrębnienie charakterystyk danych o największej stabilności, które zminimalizują błędy prognozy.

Na podstawie otrzymanych charakterystyk stworzono system prognostyczny składający się z bilansujących się wskaźników, charakteryzujących skalę migracji oraz stan koniunktury w województwie lubelskim. Aby zapewnić spójność prognoz w ramach systemu, prognozy wykonano na kilku powiązanych ze sobą poziomach szczegółowości. W ramach każdego z nich zastosowano metodę prognozowania długookresowego na podstawie szeregów ultrakrótkich. Pierwszy poziom systemu prognostycznego wiązał się z opracowaniem prognoz wielkości w najszerszym ujęciu (np. liczby migrantów z zagranicy w województwie, skali napływu migrantów mię-

⁸⁷ Opracowana metoda zaprezentowana została w czasopiśmie Głównego Urzędu Statystycznego i Polskiego Towarzystwa Statystycznego (Mackiewicz M., Krajewski P., Kuchta Z., Mazurek M., Nowakowski M., *Długookresowe prognozowanie zmiennych ekonomicznych na podstawie bardzo krótkich szeregów czasowych*, Wiadomości Statystyczne, Nr 9/2009, s. 33–41.

dziwojewódzkich na Lubelszczyźnie). Kolejne poziomy tworzyły predykcje sytuacji w poszczególnych podgrupach danej zmiennej (np. liczba migrantów w poszczególnych grupach wieku, napływ ludności na tereny wiejskie w poszczególnych powiatach). Spójność wykonanych na tym etapie predykcji uzyskano za pomocą bilansujących się wskaźników, z których każdy wyrażał udział zmiennej szczegółowej w wartości ogólnej.

Oprócz specjalnie przygotowanej metody prognozowania wszystkie wykonane na tym poziomie predykcje skorygowano prognozami eksperckimi. Efektem końcowym wielopoziomowego systemu prognostycznego było uzyskanie długookresowych prognoz dla każdej zmiennej w możliwie najdokładniejszych podziałach przedmiotowych i geograficznych województwa lubelskiego.